13
15 I
21

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

30.3.5.
30
e
5

30
a
5

13-8.6-12

AN, ET QVANDO

Liberi in conditione poſiti vocentur,

TRACTATVS,

IOSEPHO DE RVSTICIS

AQVILANO IVRISCONS.

CELEBERRIMO,

IN ENODANDISQ. LEGIBVS ACVTISSIMO

A V C T O R E:

Quæſtionem ex Subſtitutionibus arduam, ac perdifficilem eruditè explicans:

Omnibus quidem Doctoribus Ius publicè profitentibus, ex eo reſpondentibus cauſarum patronis, Iudicibusq; vtiliſsimus, & valde neceſſarius, nunc primùm in lucem editus:

Cum Indice rerum, locorumque inſignium locupletiſsimo.

Additis inſuper duobus eiuſdem Auctoris Reſponſis, eandem materiam pertingentibus.

CVM PRIVILEGIIS.

VIRTVTI SIC

CEDIT INVIDIA.

Venetijs, ex Officina Damiani Zenarij, MDLXXXVII.

COLL. ROM. SOCIETATIS IESV BIBL.
BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

SERENISSIMO
PHILIPPO AVSTRIACO
HISPANIARVM,
NEAPOLIS, SICILIAE, ALIARVMQVE REGNORVM,
ATLANTICI MARIS, AC NOVI ORBIS,
REGI CATHOLICO INVICTISSIMO, POTENTISSIMOQVE
DOMINO SVO,

Ioſephus de Ruſticis, V.I. Conſultus

S. D.

OMNIVM veterum, recentiumq; in nuncupandis libris inſtitutio, cùm in triplici cauſarum genere potiſſimùm verſetur: aut enim ſummis viris illos ob virtutis, ac nobilitatis meritum inſcribunt, vt eorum gratiam, fauoremque ſibi comparent: aut conſulentium more, vt iudicium Doctorum ſubeant: quod ex Iuriſconſultis Sext. Pomponium, qui ad Q. Mutium, itemq; ad Sabinum, Iulium Paulum qui ad Neratium, Iulianum qui ad Ferocem ſcripſerunt, feciſſe compertum eſt: aut vt accepti beneficij gratias habere videantur, illudq; aliqua grati animi ſignificatione compenſare; cœpiſſemq; proinde mente reuoluere, in cuius fide tractationem hanc, liberorum in conditione poſitorum vocationem abſoluentem deponerem, ſtatim ingenti deſiderio incenſus flagrare cœpi, vt ſub glorioſiſſimi nominis tui Maieſtate, PHILIPPE AVSTRIACE, REX INVICTISSIME, lucubrationes haſce in lucem mitterem, totique orbi meum erga te perpetuum cultum, omneque ſtudium hoc argumento aperirem: Nam ſi virtutis meritum, nobilitatiſque faſtigium cauſa erit, in te vno PHILIPPO REGE omnium virtutum culmen reſidet, ac nobilitatis fulgor prælucet: cùm tuæ ſtirpis Sereniſſima gentilitate, per tot Archidu-

ces, Reges, & Auſtriacos Imperatores in te transfuſa conſultò prętermiſſa, quæ Romanorum Auguſtorum limites tranſcendit, CAROLI V. IMP. patris tui ingens fama, vltra anni, Solisque vias gentium miro applauſu euecta, eiusque admirabilia facta nunquam peritura Regiam tuam Coronam, velut ſol Zodiaci ſigna, incomparabili claritate perluſtrant, cuius certè veram imaginem refers, tot victorijs, tot triumphis onuſtus, tot etiam imperatorijs titulis, heroicisq; dotibus exornatus: cùm vltra Alexandri, & Herculis columnas, extremasq; Orientis partes, vltra Atlanticum, aliaq; maria, tui imperij fines propagaueris: vt ſi regna, prouincias, ciuitates, oras, litoraq; in quibus ſtabili iurē dominaris, recenſere pergerem, longo ambitu orationis opus eſſet. Itaq; ſi ab aliquo ſupremo Heroe gratiam inire cupiam, nullius quærenda eſt, vbi tanta tua Maieſtas arriſerit, tuaque pietas illuxerit; Si eruditiſſimorum exploranda ſententia foret, poſthabitis ego iurium Interpretibus, tibi, à quo omnis penè iuriſdictio in terra, mariq; pendet, opus hoc inſcribam, vti optimo Legum conditori, ęquiſſimo, prouidentiſſimoq; moderatori. ſub tua namq; ditione, Erigone ab aſtris reuocata, bonisq; arti bus vbiq; reſtitutis rectè viuitur, & quod memoria dignum, æternisque monumentis exiſtit, acerrimus Fidei, Chriſtianique nominis defenſor conſpiceris, nullisq; laboribus, nullis vigilijs, nullis maximis impenſis parcis, ad proſternendos, extirpandosq; hoſtes ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, ex quo PHILIPPVM AVSTRIACVM REGEM CATHOLICVM omnes populi, ac nationes colunt, & ſuſpiciunt; Si demùm beneficiorum acceptorum gratia quempiam ad ſcribendum impulit, iuſtiſſimum fore cenſui, tibi meo Regi, ac Domino, cui ſanguinis iure veram præſtiti fidelitatem, quam ſemper conſtantem ſeruabo, vt ARAGONEIS REGIBVS, ac CAROLO V. CAESARI IMP. ipſorum legitimo in hoc Neapolitano Regno ſucceſſori, maiores mei Ruſticæ familiæ intrepidè præſtitere, cui etiam vitam, liberos, & reliqua omnia, quibus tuo immenſo beneficio fruor, profectò debeo, ac debere glorior, Librum hunc dicare. Supplex ergò SACRAM CATHOLICAM MAIESTATEM tuam oro, obſecro, atque obteſtor, vt pro tua excelſa clementia munus leue hoc ſerena fronte excipere, tuoque maximo imperio defendere non dedigneris, hincq; magis intelligere tuo me nomini propenſiſſimè addictum eſſe, integramque meam deuotionem tibi conſecraſſe: quod ſi aſſequar, ac in tuam me tutelam recepiſſe benignè annueris, ſummam felicitatem me nactum arbitrabor; Sed cùm tot & tanta pro ſubditorum tranquillitate, proque Fidei defenſione negotia ſuſtineas, totumque ferè orbem armis tuteris, moribus ornes, legibusq; emendes, ne in publica commoda peccem, pluribus tua tempora REX AVGVSTISSIME, non morabor: ſis ſemper glorioſiſſimus. Aquilæ.

ILLVST.MO AC EXCELL.MO D.

DON IOANNI DE ZVNICA

COMITI MIRANDAE,

MARCHIONI LABAGNESAE,

NEAPOLITANIQVE REGNI

GENERALI PROREGI,

Ioſephus de Ruſticis, Iuriſconſultus Aquilanus, S. D.

PVBESCENTIS Herculis anceps propoſitum licet aliqui apud Xenophontem admirentur, quòd is in ſolitudinem exiens, ibique diu conſiſtens plurimùm dubitauerit, cùm duas cerneret vias, vnam voluptatis, alteram virtutis, vtram ingredi melius eſſet. Quod Herculi ſatu Iouis edito potuerit fortaſſe contingere: nobis non item, qui imitamur quos cuique viſum eſt, & ad eorum ſtudia impellimur, hancque deliberationem experimur omnium difficillimam. Horum tamen ego admirationem inanem, ab omnique ratione penitus alienam ſemper ſum arbitratus. Nam qui velut hæreditario iure parentum virtute, & rerum geſtarum gloria clarent, dum mente gerunt ab illis degenerare neſas eſſe, eo diſcrimine paſſim vtuntur, maiorumque præceptis imbuti ad eorum morem deducuntur. Cumque hoc animi motu ad iuris ciuilis ſcientiam tanquàm ad veram philoſophiam non ductus ſolùm, ſed impulſus Subſtitutionibus inſudarem, nodoſam illam controuerſiam, *An & quando liberi in conditione poſiti vocentur*, in breuem tractationem quibuſdam ſucciſiuis horis redegi. Paucis enim quod Antiſtio Labeoni felicioribus annis nato datum eſt, qui annum ita diuiſerat, vt Romæ ſex menſibus cum ſtudioſis eſſet, & ſex menſibus ſecederet, conſcribendiſq; libris operam daret: hinc quadraginta volumina, ex quibus plurima inter manus verſari Sextus Pomponius teſtatur, vrbi reliquit, quod priſcos etiam Sapientum cognomen adeptos Pittacum, atq; Biantem, & eos, qui Thaletis Mileſij tempore, quiuè deinceps vſque ad Anaxagoram ſapientiæ ſtudio floruerunt, aſſequutos fuiſſe Socrates apud Platonem meminit, eatenus prauitas horum temporum excreuit, vt animi inſignes affectus non ſolùm labore, horarumque anguſtia tepeſcant, ſed varijs ærumnis ferè extinguantur, & quis dubitat iuris interpretationes non ſecus, ac poematum flores ſereno animo proſilire. Cæterùm tractationem ipſam cum diutius premere, tenuique pumice (vt aiunt) extergere nequirem, vt in apertum referrem nonnullorum ſtimulis debellatus, quorum votis acriter obſiſtens, ac tandem cedens cum imprimendam propoſuiſſem, & alicui ex celebri conſuetudine nuncupandam, PHILIPPO AVSTRIACO Auguſtiſſimo Hiſpaniarum Regi, ad quem omnium ſtudiorum gloria, & celebritas pertinet, ſacrandam, deuouendamq; iure exiſtimaui: Teq; DON IOANNEM ZVNICAM Illuſtriſſimi, ac ornatiſſimi nominis patronum delegi, vt meos hoſce labores commendare Diuo Regi dignareris. Tuis itaque inclytis virtutibus allectus fiduciam hanc concepi, vt huiuſmodi perſonam benignè ſuſtineres, cum nemo ſit qui facilius id patrocinium ſuſcipere, ſuſceptoq; rectius perfungi poſſit non vno virtutis ſpecimine Regi carus, & admirabilis omnibus. Temperantia enim velut præcipuo vitę candore animi perturbationes concilias, & temperas: magnanimitate res omnes externas deſpicis, ac forti animo quæ eximia pleriſque, & pręclara videntur, parua ducis, ſtabiliq; ratione contemnis, cum tibi

tantum propoſueris,quod egregium,decorumq; ſit,aut ſuſpicere,aut expetere oportere:ea-
demque virtute res geris magnas,& illas quidem maximè vtiles,ſed vehementer arduas,ple
nasque laborum,periculorumque tum vitæ,tum aliarum rerum, quæ ad vitam pertinent, vt
nulli neque homini,neq; perturbationi,nec fortunæ ſuccumbas. Prudentiæ ac veri cognitio-
ne cuncta perſpicis,eiusque lumine pro cognitis incognita non ſequeris . Iuſtitia conſtanti
tua voluntate ſuffulta clariſſimus nunc in Neapolitani Regni adminiſtratione eluces pro Re-
ge. Vnicuique enim ius ſuum æqua lance tribuis,controuerſias componis,pacem & peren-
nem tranquillitatem ſubiectis paris,ac ſeruas ; malos ſuppliciis deterres,& deprimis; bonos
præmiis effers,atq; ornas,quibus rebus appares Δίκης δικαιότερον: Non tam igitur debemus
REGI CATHOLICO, & propter dominij amplitudinem glorioſiſſimo,cùm nec Ro-
manus Populus ,nec Regum quiſpiam ab orbe condito per tot regiones ditionem glorioſè
protulerit,ſicut is,qui innumerabiles gentes,populosque ſynceræ Chriſtianæ religioni addi
ctos imperij maieſtate piiſſimè regit,ac moderatur,quòd nos iuxtà protegat,ac cœteros ſibi
obtemperantes populos : quàm multo magis hinc obſtrictos nos profiteamur neceſſe eſt, quod
te Principem nobis præfecerit æquiſſimum, qui ipſis adminiſtrationis principijs in eam expe
ctationem proborum animos erexiſti,vt fœdiſſima vitia, ambitionem, auaritiam, crudelita-
tem penitus extirpanda,& propulſanda breui fore præuideant . Religionis denique affectu
templa,& hoſpitales domos inſtauras,pauperes ſubleuas, ardentem charitatem vigili animo
oſtendis,nihilq; relinquis ad Chriſtianæ fidei cultum neceſſarium , cùm nihil tibi fuerit vera
religione , virtuteq; antiquius,aut dulcius : quod maius nobilitatis teſtimonium , qua adeò
emicas,quàm viuida virtus ? Redolet hic maiorum tuorum, & gentilium præclariſſima geſta
pacis, belliq; artibus , quorum memoriam non ex ſermone hominum,ſed ex annalium vetu
ſtate eruenda eſt. His autem videre temporibus licuit D.Don Aloyſium Zunicam Commen
datarij Maioris militiæ Sancti Iacobi in Caſtella titulis illuſtratum,apud Pont. Max. pro Ca-
tholico Rege Legatum; is etiam inuictiſſimi DON IOANNIS AVSTRIACI Tur
carum domitoris,vicem in victrice claſſe obtinuit,& Mediolanenſibus primùm,tum Belgis,
quos Flandrios dicimus, præfuit : in quibus regendis vitæ munere clariſſimè functus eſt . In
ſublimi inſuper honoris dignitate,ac celſitudine dudum emicuit Don Ioannes Zunica,huius
germanus frater,qui maioris equeſtris ornamenti,qua parens,& frater fuerat commendatio
ne inſignitus apud Chriſti Vicarium magna fide legationem cùm obierit,& Regnū hoc Nea-
politanum feliciter adminiſtrauerit,optimo Regi a conſilio fuit pro incolumi ſtatu gentium
quæ ei obediunt, & quod primas ſibi vendicat partes ex ipſius dicto,idem Rex Feliciſſimum
PRINCIPEM noſtrum pendere iuſſit,deſtinatum tantorum regnorum hæredem. At ve
rò quando in mentem venit genitoris tui,nunquàm eum ſatis laudari pro meritis poſſe exi-
ſtimo,de cuius immortalibus operibus ne quid verbis detraham,ſatius illa fuerit venerari ſi-
lentio. Quid nunc de tua eximia pietate,facundia,atq; eloquentia inæſtimabili dixerim ? de-
ciperer certè ſi tuum encomium exactè ſcribere auderé,cùm non vno Homero, aut Pindaro
laudatore opus eſſet : his paucis proinde tanquàm ex digito gigantem , tuam amplitudinem
indicare libuit,Thimātis pictoris nobiliſſimi exemplo: qui cùm prægrandi ſtatura hominem
vellet effingere,attisq; ope deſtitutus in tabellæ anguſtiis id efficere non valeret,ludentem Sa
tyrum thyrſo illius digitum menſurantem ad pedes adiecit, hoc argumento gigantis magni-
tudinem oſtendens . Porrò etſi multa ac maxima alia tua ornamenta , quorum pondus ſty-
li robore ſuſtinere nequeo,taciturnitatis velo inuoluam, illud aperta fronte explicabo,ſcien-
tias te omnes ſic amanter proſequi,imo venerari,vt in dies magis augeri ac perfici gaudeas:
hinc optima ingenia promoues,cum vt Aquila pullos ad volandum excitans,ſuperq; eis voli
tans humeris etiam deferens,& expanſis alis aſſumens,iuriſprudentiæ,aliarumq; ſcientiarum
illuſtrium cultores alarum tuarum plauſu ac fauore effers,excitas, & dignos reddis,quid præ-
ſtantius ? quid Principe ſapientiſſimo dignius ? exortus ſiquidem es hiſce temporibus diui-
na quadam prouidentia rariſſimum omnium virtutum exemplar,vt ſtudia hæc reſtoreant, &
aureo quodam ſæculo renaſcente ſtudioſi reſurgant. nulla certè eſt ex tot, ac tantis,quæ in te
eniteſcunt, virtutibus, maior, illuſtrior, ac diuinior , quàm hoc perpetuum de probis erudi-
tisq; hominibus benemerendi ſtudium , quorum commoditates incredibiles ex te velut ex
fonte quodam clariſſimo,& vberrimo ſcaturiunt, & profluunt . Hoc igitur opus ad compen-
dium præparatum,quantumq; ratio paſſa eſt, moderatè repreſſum, PHILIPPI REGIS PO-
TENTISSIMI ATQ. INVICTISSIMI Maieſtatem adeat te auſpice,mihiq; ceu propitio ſi-
dere,

dere tutelarię; numine affulgente, vt Regiæ Serenitatis ſplendore heſpero etiam, luciferoq; micantioris per Italię oras, ſuperq́ue Garamantas, & Indos tutius & alacrius euadat: erit hoc tuæ humanitatis, qua omnes allicis, præclarum monumentum: quod ſi effeceris, non luſiſſe operam mihi videbor: cùm enim abſolutam eruditionem adeptus fueris, doctrinæq; eminentiam, ac gloriam virtutis, vt non minus variarum ſcientiarum cultu, quàm nobilitatis, morumq́ue præſtantia te præcellere omnes prædicent, nec quicquam adeo rarum, eximiumq́ue ſit, quod in te non conſpiciant, teq́ue ſummum iudicem ingeniorum admirentur, ſuccedet apud Sacram Maieſtatem iudicium tuum vice Athenienſium inſtituti, quod Solonem cum legibus ſuis edidiſſe refert Demoſthenes, vt cum lex aliqua, rogatiovè ad populum ferretur, à legiſlatore primùm recitaretur, deinde vt in loco maximè celebri, conſpicuoq́ue ad tertiam concionem vſque perſcriberetur, non aliter atque Romæ trinundino die leges promulgari ſolitas teſtantur, inde ſcribæ vt daretur palam pro concione legenda, vt ſi quid cuiquam non placeret, id in medium proferret, & ſi ea tum quoque populo placuiſſet, ita demum nomothetis daretur poſtremum exploranda, qui vti eam probaſſent, improbaſſentve, ita proferretur, & antiquaretur. Ceſſabunt ſuaui grataq́ue tua aura aſpirante quorundam ſuſurri, qui velut cancer ille ex Lernæa palude dum pugnantis Herculis pedem momordit, in cœleſtia ſigna referri ſe arbitrantur. quis enim tã inſolenti audaciq; erit animo, vt ſpernat quæ Rex Sereniſſimus PHILIPPVS AVSTRIACVS clementer ſuſceperit, tuq́ue ſolida probaueris? Mihi verò ſic animi vires ſuppetent, vt te fautore ac vindice reliqua ardentius proferam. Viue felix Princeps Illuſtriſſime ac Excellentiſſime, pergeq́ue vt cœpiſti, Doctorum hominum conatus tuo patrocinio, & auctoritate, quam quidem maximam meritiſſimo partam habes, faciles à ventis procelliſq́ue tutos reddere, & ad portum tranquillitatemq́ue prouehere, meq́ue omni beneficiorum genere tibi, in quo tantam ſpem collocaui, deuinctum protegere. Aquilæ.

DE · RVSTICIS
IVRISCONS

PER TELA PER HOSTES
CONCENTVS
PERFECTIOR
INCENDIT
VIRES

ILLVSTRI DOMINO IOSEPHO
DE RVSTICIS, V. I. CONS.
PRAECLARISSIMO,

Franciſcus Viuius, V. I. Conſ.
S. D.

LYSANDRVM Lacedæmoniorum Ducem præſtantem ingenio, & rei militaris gloria clarum, ſumma pulchritudinis agrum, Cyri minoris Perſarum Regis cui à ſocijs dona attulerat, manu conſitum admiratum ferunt: & in eum vt erat toga purpurea ornatu Perſico, multo auro, multiſq́; gemmis amictus, exclamaſſe, Rectè ò Cyre te beatum dicunt, cuius virtuti fortuna coniuncta ſit; Ego contra mi Ioſephe, meliori conditione felicem te exiſtimo, qui minimum fortunæ tribuens in hoc incumbis, vt virtuti multò magis tua omnia accepta ferantur: quid enim in illa glorieris, quam ſæpè viceris, & depreſſeris aduerſantem? Quod non eo ſentire me arbitreris, quo tibi extrinſecus petitas laudes deeſſe putem, quas perſequenti magnus & immenſus aperiretur campus, in quo excurrere oratio cum honore poſſet. Nam patriam habes AQVILAM vndiq; laudatiſſimam ex illuſtri origine, ex inſigni in Deum Opt. Max. pietate, ex ſingulari in Reges ſuos fide, ex aſſiduo cultu artium optimarum, ex præclaris rebus geſtis, & ex ijs quos præſtantiſſimos in omni facultatum genere genuit, in quibus ſi immorari paululum libeat, ab incœpto longius diſtrahar: magnis nanque voluminibus opus foret ad ſingula comprehendenda. Quanto deinde ornamento tibi eſt paternus, maternuſq́; ſanguis? an non ductum te ſolum, verum etiam raptum ad res honeſtas oportuit familiæ Ruſticæ imaginibus, in qua tot bellica virtute, tot iuris ciuilis, & rerum magnarum ſcientia claruerunt? ſi igitur (quod Lyricus canit) fortes creantur fortibus, & bonis: eſt in iuuencis, eſt in equis patrum virtus: Nec imbecillem feroces progenerant Aquilæ columbam; profecto vis inſita quam tibi pater, auus, ſuperioreſq́; tui merito arrogabunt non tibi defuerit, non ab hac proficiſcens laus qua tamen aliena eſt: illud, quod principio volebam te exornat, atq; adauget, quòd ingenita nobilitas labore, conſtantia, laudabilibus inſtitutis incrementum adeò ſumpſerit, vt poſteris maius decus ſis ipſe, quàm tibi maiores fuerint, cum nullum ſit virtutum genus, in quo non eniteas; ſiquidem in te quanta ſit prudentia, & rerum gerendarum ſolertia, conſenſu omnium patrum ſummus ciuitatis Magiſtratus dudum tibi mandatus oſtendit, qui in tempus incidit, vt videbatur maximè calamitoſum: ſed tua ſapientia, & vigilantia ſingulari perfectum eſt, vt nihil detrimenti Reſpublica acciperet. In cauſis ſiue iudicem agas, ſiue patronum, vtrobique iuſtitia apparet, vtrobique integritas: Idcirco MARGARITA AVSTRIACA, PHILIPPI REGIS SEMPER AVGVSTI, ATQVE MAXIMI SOROR; in re plena diſſenſionis, & diu Romæ controuerſa cum Gallorum Regina, te cuius fidei, diligentiæ, & doctrinæ plurimum confidebat, Aduocatum delegit, qui apud Rotæ Auditores eadem de re diceres, et ſibi in iudicio adeſſes. Cæterum norunt omnes, quàm vir frugi ſis, et in omnibus vitæ partibus moderatus, ac temperans, quàm plenus officij, quàm plenus religionis; Quotus enim quiſque eſt, qui in iuuandis, & fouendis liberalibus diſciplinis te ſuperet, vel æquet potius? quæ amanter, at verè ex Viuio accipe, nam diſſimulare quæ cernas inuidentis eſt; reticere cùm dicenda ſunt, maleuoli, & iniqui. Emines demùm honeſtarum facultatum, & rerum cognitione inter homines noſtri ordinis, qui cum in alijs tibi multum deferunt, tum in his præcipuè quæ pertinent ad ius ciuile. Licuit nobiliſſimo Lacedæmonio ex agri conſitura quam cernebat, tanquam ex doctrina indicijs, quo ingenio eſſet Cyrus cognoſcere, & pronunciare: ſi mihi itaque ex libro quem cum auiditate perlegi, & cum voluptate recolo, ac cæteris monumentis tuis per te licuerit de tua Minerua iudicium ferre, & licebit quidem, quando præſtantiæ animi non elicitur coniectura certior ex operibus manu factis, quàm ex oratione, quæ ſola hominis eſt, cum illorum pleraque etiam mutis animantibus ſint communia, breuibus exponam quid ſentio. Liber tuus materiam continet ſatis arduam, & longè vtiliſſimam, in qua cognoſcenda graues, & docti viri, in forenſibus cauſis frequenter, diuq́; verſati, & qui in publicis gymnaſijs ius ciuile interpretati ſunt, deſudarunt, atque elaborarunt, quam tamen mancam, & inchoatam nobis dederint,

dederint, ex his ſcriptis liberum eſt cuique decernere. Nunc verò examinata, & dilucidata ſunt omnia, vt nullus in poſterum relinquatur tractationi, aut dubitationi locus. Porrò oratio, qua non alia nitidior, aut elegantior, aut aptior ad exprimenda animi ſenſa, nihil dormitans, aut otioſum admittit, quæq; vel breuitate, vel opinionum nouitate, vel cuiuſlibet rei proprietate, vel varietate lectionis ſatietatem diſcutiat, attentionem requirat, ac inuitet. In poſtrema autem varietate apparent vigiliæ, labor, ſagacitas, & acre ingenium tuum: nam quos autores in controuerſiam vocas multos, & diuerſos, his volutandis, & legendis ætatem hominis ſufficere vix arbitror: quid enim dicam iudicandis? quorum tamen dicta breuiter, & tam accommodatè referuntur, vt ex te nata videantur, præter ea, quæ nulli veterum in mentem venerunt, a te tamen acutè inuenta, & affabrè dicta. Hinc quod conſilium do, capias velim, & pro noſtra amicitia, pro tui nominis celebritate, pro charitate in patriam & in tuos, quibus proſpectum eſſe & conſultum non me fugit te item cupere, quæſo, & hortor, vt peruulgari, & edi quamprimum cures hoc volumen, & alia immortalitate digniſſima à te compoſita, tractationes inquam de bonis, quæ paraphernalia vocant; de Decimeſtri partu, de expreſſa ſi ſine liberis deceſſerit conditione, & expoſitionem in Papiniani reſponſum ad l. cum auus. de cond. & dem. de quibus ſi pro dignitate parem diſſerere, me tempus quàm res maturius deſeret. Quæ cùm omnibus probentur, ac permagni æſtimentur, vide ne tu annorum numerum impreſſioni prorogans, homines certa vtilitate priues, & in tuos partus nimis ſeuerus ſis iudex; iam nec verbum addam, Εἴγὰρ ἰγνώσοι νυνὶ αὐτὸν γνωρίζω πέπονθα τὸν παροιγίας, τὸ σοι ὄναρ σοι διηγούμενος. Vale, Aquila.

AD D. IOSEPHVM DE RVSTICIS EXCELSI, SVMMIQ. INGENII, V. I. CONSVLTVM,

IOANNIS VINCENTII MARTINI, V. I. Doctoris Carmen.

NON vltra crepidam ſutorem inſſit Apelles
Dicere, & hac aliud non ſibi voce notat,
Res hominum niſi tunc habituras ſe bene, quando
Indicium faciunt de artibus artifices:
Quapropter cùm tot morum, legumq́; peritos,
Teſtes doctrinæ cernis adeſſe tuæ:
Edere quid differs? quid non monſtratur inhærens
Sanguine in illuſtri nobilitas animi?
Qua tecum occiduis patria & clareſcet Eois,
Quiq́; rigat croceos pulcher ATERNVS agros;
Nec poterit quiſquã male (crede) laceſcere dictis,
Iudicium quia habent de artibus artifices.

CAMILLI DE BENEDICTIS, V. I. Conſulti.

CVM ſit honeſtorum non vlla expletio, libris
Sæpius, e doctis quæ repetita placent;
Diuinus meritò Plato quæ perpulchra videntur
Hæc ſemel atq; iterum conſpicienda monet;
RVSTICE propterea in leges dictata relegi,
In quibus ipſa tibi virgo patrima fauet;
Vilis adulator non ſim, non vera fatenti
Officiat vera nexus amicitiæ;
Nõ odiũ in quẽquã, aut liuor me agat, accipe gratus
Quæ meus ergo animus ſenſa fidelis habet;
Candidius nihil eſt illis, nil doctius illis,
Ite hinc iam veteres, cedite ſponte noui.

AD PRAESTANTISSIMVM V. I. D.
D. IOSEPHVM DE RVSTICIS, Cæſaris Riuerç, V. I. D.
ODE.

SI Muſa iuris lumina nobili
Quandoq; ſueta es carmine tollere,
Atque in ſupernis collocare
Sedibus emeritos, bonosq́ue:
Nunc lumen eia iuris, & vnicum
Prudentiæ exemplum cane RVSTICVM
Hunc optimum, qui dignus extat
Cantu, & amore tuo, & ſororum:
Magnæ patronus nam fidei, dedit
Cui præter alto à ſanguine originem,
Natura quicquid poſſidere
Munere fas homini Deorum eſt.
Salue ergo nobis viue diù, & vale
Dijs chare IOSEPH, ſecula nulla quem
Laudare ceſſabunt, & ex te
Commoda quæ capiunt referre.

AD OPERIS AVTHOREM,
Inſignem Iuriſconſultum,
HIERONYMI DE ROSIS IVRISC.

HVNC fæcundi AQVILAE potentis horti
Magnis ingenijs; virisq́; magnis,
Illuſtrem modò RVSTICVM dedere:
Qui ſi RVSTICVS ornat arua legum,
Multarum tamen & ſcientiarum;
Solers eſt quoque, gratus, & colonus
Fruges qui metit, & reponit omni
Dignas ex numero ſibi reponi,
Cui nunquam ſimilem tulere ATERNI
Campi, non Tyberina qui fluenta
Tangunt, nec mage pinguis vlla tellus:
Eſt ciuis bonus, inclytus Senator
Dicundis bene rebus, ac gerundis.
Quod ſi non mihi credis, hoc loquuntur
Illius monumenta doctiora.

IOANNIS VINCENTII COLANTONII Archidiaconi Aquilani.

DOCTRINA varia, elegantijsq́ue
Miris edere quos paras refertos,
Conſultiſsime iuris vtriuſque,
Et probè ſophiam tenens vtranque,
Hi planè referunt libri Vlpianum,
Hi Paulum, Iabolenum, & hi trecentos,
Quotquot temporibus magis beatis,
Fœlix Imperij excitauit aura
Prudentes, nitidos, & eruditos,
Vt vellent reſerare iura chartis,
Queis nil doctius, elegantiusq́ue
Queis nil vtilius datur videri:
Sed ſi idem licet æſtimare Muſæ,
His certè tua ſcripta ſunt IΩSEPH
Si quid doctius, elegantiusq́ue
Si quid vtilius datur videri.

AD IOSEPHVM DE RVSTICIS V. I. Conſultiſs. & peritiſs. LL. Interpretem,
BERNARDINI NARDI, I. V. D.

CLARE ò RVSTICE nobiles poetæ
Tentant nomen ad vltimos Britannos
Quid proferre tuum? tibi ipſe quando
Hac in re quidem es optimus poeta:
Sermo nam tuus elegans, grauisq́;
Quo pandis ſacra iura, te Deorum
Aſcribit numero nouum Lycurgum.

IVLIANI OLIVAE
V. I. D.

VRbs Aquila etſi ſe officijs, multisq́; tuorũ
Deuinctam meritis, non negat eſſe tibi;
Illorum in bello dum fortia facta recenſet,
Et prouiſa domi tam benè, tam properè:
Quod tamen illuſtri veterũ nõ laude quieſcit,
Nec trahit ad proprium facta aliena decus.
Auratis quæ te circumuolat indita pennis
Gloria ſublimes mox aditura Deos:
Scilicet in primis patria hoc tibi RVSTICE debet,
Pręclarè hoc ſecũ nomine credit agi.

CYNTHII VETVSTI, V. I. C.

N*ON Athamãtiadæ nocuerũt facta nouercę,*
Nec damnoſa fores inuida verba liber;
Ille olim pecoris Nephelæi tergore vectus,
Per mare Colchorum mœnia tutus adit;
Aera per medium diuum tu ad templa fereris,
Prodi igitur fama nobiliore duçe.

ANTONII AMICII AQVILANI
à Foſſa, Iuriſconſ.

Q*VOD ſis tanta acie, et Iuris penetralia cernas*
Ruſtice, nil mirũ: es filius ipſe AQVILAE.

Ad Lectorem.

DIFFICILEM, Valdeq́; periculoſam in omni ſcientia, & in legali quàmmaxime, ſcribendi libros, enitet fuiſſe rationem: illos autem vigilijs conſcriptos in lucem mittere, non eruditæ ſapientum virorum cenſuræ vt plurimum ſubmittendos, ſed vulgi ineffrenatæ licentiæ (quod graue ferendum eſt) ne improborum dicam latratibus, atque ictibus, præſtare cęteris exiſtimantium, dùm temerario auſu Scriptorum celebre nomen, perenni memoriæ ſurripere, ex gentiumq́; animis excerpere, omni ope nituntur, difficilius ſanè habitum fuit, & periculoſius. ſunt equidem qui ingenij vim, intelligēdi, ac enodandi peracutam quandam viam, & peritiam efferentes, volumina inutilia coniunctim reddunt, & pertinaciter aſpernantur, quòd forenſibus diſceptationibus cauſarum, parùm aut nihil conferant, ijq́; illi eſſe videntur, qui poſthabita ſcientiarum intima ſpeculatione, & quaſi medulla, aduerſa Minerua, illam iuris cognitionem conſectantur, quæ ſine delectu, imò potius ſucco, in cortice reſidens, non perſectionem aliquam, ſed adumbrationem conſpergens, populo vendibilior cenſetur, & certarum rerum cancellis coangustata reperitur. Alij copiam, & ordinem comprobantes, ſtyli puritatem, nitoremq́; abhorrere præſumunt, vt cùm politioris, & emunctæ literaturæ homines intelligunt, illos tanquàm architectos verborum lacerent, piaculum autumantes, ciuile ius Romanorum, ciuiliori Romana oratione proferri. Hos autem toto cęlo aberrare dixerim, cùm ius ciuile ab exercitatione non rectè tantùm, ſed eleganter, & ſplendidè dicendi, ſcribendiq́; diuidere, ſit velut vniſonam elementorum colligationem ſeiungere, & primum informe Chaos reuocare. Nam obſcurari nequit, venuſtatis, & leporis in dicendo acceſſione, leges cohoneſtari, longeq́; illuſtriores reddi: quod à legum latoribus ad iuris prudentiæ ornamentum obſeruatum extitit, qui incredibili artificio, exquiſita eloquentia, ac vrbanitate cōiuncta, ipſam celebrarunt. Et quis, ſi veritatem colimus, antiquiores illos palmam Iuriſconſultorum reportantes, præclarè cecinerit, ſi ex ipſorum reſponſis candidiorem, terſioremq́; dictaturã ademerit? niſi tam præpoſtero, infeliciq́; fuerit propoſito, quòd melioribus relictis deteriora ſequatur, & aduerſus ipſum tam iniquus ſit arbiter, quod auro neglecto, rugoſum ęs cooptet, & contrahat. Vnde non ſecus ac Plato admirabilem dicendi copiam, ipſamq́; facundiæ venerem, imò omnes literarum iucunditates ſubuenire, & ancillari, atque adeò lenocinari Philoſophiæ docuit, & inſtituit, veluti matronæ grauiſſimæ, & venerandę; omnes flores literarum legali diuinarum, & humanarum rerum præpotenti, & glorioſæ ſcientię, veluti alteri matronę, non venerandæ ſolùm, ſed ex Ariſtotele architectonicæ, ancillari, ac deſeruire neceſſario iure decernēdum eſt. Nec deſunt, qui antiquorum Interpretum pręruptam methodum, & miſeram, ac exilem eloquutionem feriunt, illosq́; vt mucoſos, & infantes penitus explodunt. Nonnulli cum libros aperiunt, nudis Iuriſconſultorum authoritatibus perſpicuos, magis lege ipſa renidentes, nec nominum recentium ſarcinas intuentur, confeſtim claudunt, & quaſi anguem mortiſerum adinuenerint commoti, animum retrahunt. Quid acrius, aut durius, legum, ac iuſtitiæ cultum in nominibus Doctorum, excelſiori grauitate omiſſa conſtituere? miſerendum certè eſt noſtri ſeculi, cùm ad ſupremum uentum ſit: virtutes etenim, ſcientiasq́; inuertimus, & ſpecie recti fallimur. Seuerioribus etiam, & graui ſupercilio viris cenſorijs, naſo (vt aiunt) adunco premimur, qui adeò delicato ſunt ſtomacho, guſtuq́; contaminato, vt nihil videant, quod tanquàm rancidum non reſpuant, & cōtorto ore non irrideant. Sed ſi eorum dicta attendantur, vt ægri ſomnia, vanas fingunt ſpecies, & ex illo hominum genere producti, qui eſſe primos ſe omnium volunt, tales tamen non ſunt, præſumendo nihil intelligunt, ſed macilentia quadam, & inuidia, quæ ingens tormentum eſt, correpti, vruntur & anguntur, nec ſe reſpiciunt, eleuata ventoſitate inanis laudis imbuti, digito vt commonſtrentur: enimuerò optimi animi mentem, non præſtringit legitimus ſplendor ſui nominis, nec mentis quaſi luminibus, officit altitudo proſperæ ſortunæ, honosq́; veræ gloriæ. Hinc plures alioqui præſtantes Iuriſconſulti, voluntatem ſcribendi repreſſerunt, & felices in interpretando conceptus reticuerunt, celebri tantùm dignitatis contenti gradu, atq; ſama, publicæ lectionis munere, vel cauſarum nobili patrocinio obtenta, ampliſſimisq́; finibus propagata. Alij verò

huiuſmodi timore admoniti,poſt contexta volumina,ne eadem limæ labor,moraq; offenderet,ſed multa dies,multaq; litura coerceret,perfectè decies ad vnguem caſtigando,non antequàm in publicum emiſerint ſolùm conſenuere, ſed cum ſuarum lucubrationum pernicioſo interitu, ipſi quoq; acerbo funere interiere. Scriptorum tamen non deficit chorus,qui inuicta virtute,ac animi magnitudine,inuidorum quæſtuoſis ſpretis verſutijs,& calumnijs, velut Excetra, Gorgonibusq; deuictis, Marte dextro in theatrum prodiere, illud obloquentes: Et dubitamus adhùc virtutem extendere factis? haudquaquàm ignari, multos ſtudioſè contra eſſe dicturos,idq; non aliter effugere poſſe,niſi nihil omninò ſcriberent; ita enim comparatum eſt,hominum naturam omnium,aliena melius vt videant,& iudicent,quàm ſua. Egregijs itaq; laudibus,omnium applauſu integerrimorum, hæc deliberatio eſt extollenda,publicum,priuatumq; bonum reſpiciens, cùm ſi Bartolus omni honore cumulatus Doctor, à ſcribendi conſuetudine, & fundatiori interpretatione, eius incorruptum ingenium reflexiſſet, quis dubitat ius ciuile claudum,& inconditum, maximoq; lumine orbatum fore relicturum? diuinitus profectò eſt loquutus de rebus ciuilibus,& controuerſis. Quis nunc eius vberem, profundamq; doctrinam impiè momorderit,quòd mediocri illam elimatione tradiderit, & quaſi circumforanea veſte, a triuiali cultu legibus claritatem attulerit? Quis tam imbecilli mente aliorum eius claſſis Doctorum,qui in ipſorum libris quicquid falſum,aut ſalubre in iure eſt miſcuerunt,illamq; dignitatem,quam poſteriorum pauci ſunt conſequuti aluerunt,eminentem ſanè ſcientiam irritauerit? Quis annorum ſubſequentium ſummorum hominum ſcripta, ſubtilitatibus, & explicandi certa acie, opera improbauerit, niſi qui tantùm id probandum eſſe exiſtimet,quod probabile vtcunq; ſit,quando vltrà progredi nequit ipſe? Subſannauerint fortaſſe ne obtrectatores iſti publicæ offenſioni expoſiti, Alciati,Budæi,Zaſij,Duareni, Cuiacij,aut Connani,in iure inſtaurando ſuauitatem, ſelectumq; recens iter, quo ad verum intelligendi ſcopum dirigimur, enunciandi menſuram lænimur, diſceptandi paleſtram acuimur, propriumq; literarum facilem curſum vehimur? Quid modò refert vulgi iudicium diſſentire, Quid inſipientium opinionem honeſtati in vulgus ipſum præualere, ſi eximio corde homines,ea ſentiunt,quæ non probantur in vulgus,ſed longiſſimè ſunt ab imperitorum intelligentia, ſenſuq; disiuncta? diuerſos ſiquidem diuerſa iuuant, nec eadem omnes admirantur, amantq;. ex diſſimilibus ergo, & varijs dicendi, diſſerendiq; præceptis, non redargutionem,in quolibet autem genere commendationem morentur. Vna (vt M. Ciceronis illud vſurpem) fingendi eſt ars,in qua præſtantes iudicantur Myro,Policletus,Lyſippus,qui omnes inter ſe diſſimiles fuerunt, ſed ita tamen, vt neminem ſui velis eſſe diſſimilem: vna eſt ars, ratioq, picturæ,diſſimilimiq; tamen inter ſe Zeuſis,Aglaophon,Apelles,neq; eorum quiſquam eſt, cui quicquàm in arte ſua deeſſe videatur: & ſi hoc in his quaſi mutis artibus eſt mirandum,& tamen verum,quanto admirabilius in iure ciuili,atq; lege,quæ cùm ijſdem ſententijs, diffinitionibus,ac verbis verſetur, ſummas habet diſſimilitudines, non ſic,vt alij vituperandi ſint,ſed vt ij, quos conſtet eſſe laudandos, in diſpari genere laudentur. Sed prout ſcribendi ſtudio obſequendum eſſe contendunt, abſonumq; illud obtundere, cùm virtus non ſumat aut ponat ſecures, àrbitrio popularis auræ,repulſæq; neſcia ſordidæ,intaminatis fulgeat honoribus;ſic vt apertè rem ipſe loquar, nihilq; circuitione vtar, præcauendum arbitror,& vero quippe conſilio,ne ad aſſem aliquid aliàs explicitum,& extricatũ aggrediatur: ſunt nanq; qui ex libris fabricantes libros, vt in bibliothecis proceres inter Scriptores nominum inſcriptionibus decorentur, materias abundè, helluanterq; digeſtas congerunt, quæ vè difficiles ſunt,expolitione dignæ raptim effugiunt. Quid igitur pro iuris incremento extruunt? Quomodo publicæ vtilitati ſtudent, non aliud quàm nauſeam, ſoporemq; inanium legendorum operum inducentes? Eo enim adhuc peruenimus,vt peramplę Craſſi opes deficerent,ſi quis omnibus illis,quę in iure ciuili aliquando ſcripta ſunt,communiri propoſuerit. Opinãtur proinde,nec iniuria aliqui,exuberante in infinitum ferè editione, efficaci abolitionis ieiunarum, & exanguium interpretationum edicto opus eſſe. Quid rogo pernicioſius, Quid infeſtius; quàm inutiliter materias tranſplantare, iuris ordinem confundere, eiusq; lumen obſcurare, ne dixerim in totum tollere? Imò ſæpè euenit,in peius reforment,& tranſcribant:non tamen tranſcribere,aut reformare intellexerim, ſed turpiter ac doloſè corrumpere. Hos & cuidam paſtori circa diei medium iuxta Orphei ſacrum tumulum conſidenti, in illudq; (vt aiunt) capite inclinato obdormienti, non abſimiles fore cenſuerim: cùm enim magna & ſuaui quadam voce Orphei carmina decantaret, paſtores, primò quidem qui haud procul à tumulo

oues

oues paſcebant ſuas,cantus ſuauitate pellecti, mox aratores etiam nonnulli aratra, operaque relinquentes,ſedulò accurrerunt: cumq; omnes pro miraculo, (vt res erat) ducerent,rudem alioquin, & omnium ignarum paſtorem, Odas,& carmina in ſomnis canentem, & alter alterum auſcultandi ſtudio, vt propior illi fieret, ſine reſpectu propelleret, fortè fortuna euenit, vt columna ſupra quam vrna cum Orphei oſſibus inerat impulſa ſubuerteretur,diffractaq; teſta,Orphei reliquias Sol aſpiceret: ſtatim nocte proxima, maximis pluiſſe imbribus,quibus Sus torrens ab Olympo monte decurrens increuit adeò, vt Libethræ ciuitatis Macedoniam proſpectantis muros ſubruerit,ciuitatemq; ipſam cum habitatoribus,vt oraculum Liberi patris ex Tracia præmonuerat, ruinis, verticibusq; oppreſſerit, & inuoluerit. Ruditer enim ij aliena decantantes,ferè in ſomnis,alios rudes,ingenioq; agreſtes,velociter alliciunt,cantationes quas proferunt admirantes, quòd hiſce miſeris temporibus ciuitates,ipſarumq; habitatores,quinimò Iuriſprudentiam ingentibus imbribus,& ruinis ſubuertant, atq; obruant. In iure itaq; ciuili declarando,illi primas, & ſecundas laudis partes, tertiasq; citra omnem controuerſiam tulerunt, qui difficultatibus inſudarunt, & non in portu nauigantes, tranquillo mari,ac proſpera aura, ſed in vaſto altoque gurgite, contrarijs ventis,turbinibus, & procellis excitis irruentibus,in portum à ſcopulis,ſyrtibus,concitata in obſcuro ponto tempeſtate erepti,tandem deuenerunt,ij acriter certantes, debellatis anfractibus, triunphali,& victrici fronde digni ſunt cenſendi,ij maximam authoritatem adepti, velut militiæ non incelebris notam, ſtygmaq; præferentes, fauoribus, ac præmijs ſunt proſequendi. Ius autem ciuile quot ſiniſtris,ſinuoſisq; intelligentijs immerſum, tot ſeculis perdurauerit, quotq; ex humanę naturę varietate ambiguitates contineat,Doctorum(vt cętera taceam)diſsẽtiones teſtimonio ſint,cũ plerunque non veriorem ſolùm, ſed etiam crebriorem quęſtionum ſententiam ignoremus: *Πλαγκτοσύνης δ᾽ οὐκ ἔστι κακώτερον ἄλλο βροτοῖσιν*.Quid ergo inertius quàm in promulgato iure decipi, atq; errare? Cumq; ita mihi opinanti,inter legales nodos,Gordij illo inextricabilior imagine difficultas occurrerit, *An & quando liberi in conditione poſiti vocentur.* quæ à Riccardi Malumbri,& Raynerij temporibus ſub incude æſtuat,velut in Cyclopum officina,adeò vt eius negocium Imperiali deciſione, ſublimis ſpiritus vir Franciſcus Purpuratus, inter Syluani reſponſa egere tradiderit,ſyncerum vas non incruſtare,nec Liciniano errore in meam ipſe legem incidere viſus ſum,ſi ipſam diſſolutam ac perplexam *ἐξείης* nullo ambitu,vel vt ſic dixerim,emphaſi,ſed erga omnes pietatis religione,in quandam ceu *περιοχὴν*: Vitæ enim ſumma breuis,ſpem nos vetat inchoare longam, *πᾶσαν ἐπ᾽ ἰθὺν* elucidarem,diſputationeq; perſtringerem; illam æquo animo legito, *Θηλόθεν ἐκ πολυμηνῶν ὀρέων*, vt ex propinqua, & penetrabili mentis perueſtigatione,rectum emergat iudicium.

INDEX RERVM OMNIVM,

LOCORVMQ'VE INSIGNIVM,

QVÆ IN HOC TRACTATV CONTINENTVR.

ABLATIVOS abſolutos canditionem importare, ex communi opin. ſed diſcutitur. lib.6.cap.1 nu.1. Et n.25.reſolutio aſſertur.fo.81.& 83
Ablatiuos abſolutos,ex Bal.aliquando in vim cauſæ finalis, aliquando in uim conditionis aliquando in vim ſuppoſitionis terminorum poni.ibid.n.9 82
Ablatiuos abſolutos,ex eod. Bal. quandoque conditionem,quandoq; priuationem,quãdoq; limitationem ſignificare.ib.n.10.& num.11.aliam diſtinctionem dari.
Ablatiuos abſolutos in contractibus,conditionem importare.ibi.n.12.& n.21 idem in ſtatutis. 83
Ablatiuos,cum facti uariant contingentiam,non reſolui.ib.n.15.
Ablatiuos abſolutos,ſi ex communi dixerimus,conditionem ſignificare,non tacitam, ſed expreſſam conditionem inducere. ibi n.18
Ablatiuos abſolutos,in cõditionem non reſolui,cùm ad leuem conditionem referuntur.ibid.n.22
Abl.abſ.per ſe ſtantes eſſe,nec ab alio regi.ib.n.24.
Ablatiuos,aliquando in vim ſeptimi caſus,aliquãdo per participium proferri,tuncq; naturam adiũcti participij expendi.ibid.n.25
Ablat.abſ.diſpoſitionem inducere, cùm ab eo qui circa actum põt diſponere, proferũtur.ib.c.3.n.2.85
Ablatiuos abſolutos formam importare,nedum expreſſam conditionem.ibid.n.4
Ablat.abſol.non inducere conditionem,cùm in contrarium de teſtatoris mente conſtaret. ibid.n.5
Abl.abſ.diſpõni magis,q̃ conditioni accedere. ib.n.6
Abl.abſ.cùm in eum qui vult agere referuntur,diſpoſitioni inducẽdæ adaptari.lib.1.c.2.p.2.n.22. 24
Abl.abſ.non reſolui in conditionem, cum reſultaret in ſubiecto repugnantia. lib.6.c.1.n.23. 83
Ablatiuorum abſolutorum,quo ad modum ſignificãdum,explicatio.ibid.n.13
Ablatiuorum abſolutorum,circa admonitionem inducendam,declaratio.ibid.n.14.
Ablatiuorum abſ.ex Siguorolo diſtinctio.ib.n.16
Abl.abſ.ſententia aliquarũ,regula non dari. ib.n.17
¶Actus etiam perfectos, formam declaratoriam recipere.li.6.c.8 n.43 92
¶Aduentitium, non profectitiũ dici,quod nepoti ab auo relinquitur,& quãdo.li 1.c.2.p.1.n.105.15
¶Aduerſatiuam dictionem cum copula,in facto uõ in iure aduerſari.ibid.n.90
¶Adæquatione facta per modum regulæ,diſpoſitum in uno ex æquiparatis,in alio etiam diſpoſitum cenſeri.lib.1.c.2.p.2.n.50 26
¶Adoptione, in filiũ adoptatũ,ius agnationis,et inſigniorũ,ſiue arm.trãsferri.li.2.c.6.n.67.et 69. 47
¶Aequalitatem inter liberos. ſeruandam eſſe.lib.1 c.2.p.1.n.30 11
¶Affirmatiuam,ex diſpoſitionibus negatiuis,non reſultare.lib.2.c.2.n.19 38
¶Agnatis,gentilibusq; deducendum quempiã eſſe, vti mẽte captũ,prouerbio dictũ.li.2.c.6.n.12.45
Agnationẽ,per maſculos cõſeruari.li.2.c.2.n.6. 37
¶Alienari re prohibita, ſi alienetur ex noua cauſa, alienationem confirmari.lib.1.c.2.p.1.n.11 9
Alienatione prohibita in perpetuum, ex huiuſmodi dictione, hæreditatem grauatam dici,et nedum ſit inductum fideicommiſſum in perſonis primorũ inſtitutorum, ſed etiam quo ad omnes deſcendentes,etiam vltra quartum gradum,in infinitum.li. 3.c.5.n.13 54
Alienationis ſimplicem, vel nudam prohibitionem, abſq; eo, ꝙ uult bona perpetuò in agnatione conſeruari, vocationem in conditione poſitorum non inducere indiſtinctè.ib.n.3. aſſerẽtes uocationem induci ex prohibitione alienationis, ſine expreſſione cauſæ,vide n.7
Alienationis prohibitæ,cum expreſſione cauſæ coniecturam, latius procedere ſi in clauſula alienationis,verba geminata adeſſent.ib.n.4
Alienationis prohibitæ,cum cauſa expreſſione coniecturam, latius procedere ad inducendam vocationem,ſi clauſulæ annullantes alienationẽ,ex nũc, pro tunc, & quòd alienatio pro non facta habeatur,in vim legis commiſſoriæ contineret.ib.n.5
Alienationis prohibitæ, cum expreſſione cauſæ cõiecturã,& cũ clauſulis annullationib.actũ,eò maximè procedere,ſi clauſulæ irritãtes, ac reſoluentes in eodemmet teſtamento eſſent appoſitæ.ib.n.6
Alienationis prohibitæ ex cauſa,cõiecturam,in caſu Car.Rui.limitari.ibid.n.9
Alienationis prohibitæ ex cauſa,coniecturam limitari.cùm filij ſunt in conditione tanquàm filij,prohibitio verò fieret vt. hæredibus.ibid.n.10
Alienationis prohibitæ ex cauſa, coniecturam declarari,vt ſit vera,cùm inſtitutus eſſet alienare prohibitus fauore ſubſtituti ſub conditione, ſecus fauore aliorum.ibid.n.11
Alienationis prohibitio, vt inducit grauamen hæreditatis,& fideicommiſſum, nedum quo ad perſonas primorum inſtitutorum, ſed etiam vltra quartum gradũ in infinitũ, ex dictione in perpetuum, ſic ex dictione omninò, quia ſit dictum omninò alienationem prohiberi.ibid.n.14.& 15
Alienationis prohibitionem factam vni,ad alium nõ

extendi.lib.1. c.2.p.1.n.122 18

¶ Alternatiuam, fauore liberorum, in coniunctam reſolui.ibi.n.44

¶ Amiterni Samnitum, inſignia, leonem fuiſſe, inueniri.lib.2.c.6.n.36 . 46

¶ Andream Alciatum, mul'is eſſe nominib. efferendum, de quo complura. lib.6.c.1.n.27 83

And. Alc. cùm ſubtilitate, tùm copia, nitido iuri cin. dicẽdi amœnitatẽ cõiũxiſſe.li.4.c.2.p.1.n.21. 60

And. Alciati, de Bart. carmen.li.1.c.2.p.2.n.85. 15

And. Alc. verba li.3. de ver. ſig. circa coniec. vocat. in cõd. poſitorũ, rigoroſè prolata.li.2.c.1.n.15. 34

¶ Angeli Peruſini fratris Baldi, ex perillu. Vbaldorum familia geniti, celeberrimam eſſe authoritatem. lib. 3.cap.2.n.11 52

¶ Anonyma multa', in iure ciuili inueniri, remiſſiuè.lib.6.c.6.n.18 88

¶ Antecedens maius, ex cõſequenti inferri, tũ actus nullus redderetur.lib.4.cap.2.par.2.n.14. 66

¶ Antonium Capycium, præclar. Doctorem, de gente patritia Sedilis Capnanæ, Neapolitanum Regium Conſiliarium fuiſſe.lib.1.c.2.p.2.n.90 15

¶ Anton. de Alexand. Neapolit. Doct. ſummi, illuſtriſq; fuiſſe ingenij.lib.1.c.2.p.1.n.34 11

¶ Aquilam, quam Rom. milites in militia habebant, non clypeo depictam, ſed fuſilis impoſitã fuiſſe. lib.2.cap.6.num.30 46

Aquilam vrbem, ex ruinis Amiterni, Duroniæ, Furconijq; clariſſimarum vrbium constructam fuiſſe, originemq; excelſam ducere.lib.2.c.6.n.36.eod.

¶ Argumentationẽ a contrario ſenſu, nõ procedere, vbi abſurdum reſultare, uel legum correctio.li.1. c.1.n.22 10

Argumentationem a cõtrario ſenſu, cõiecturalem eſſe.d.li.1.c.2.p.1.n.51.& li.2.c.2.n.15. 11.et 38

Argumentationem a contrario ſenſu, expreſſim non inducere, ſed per coniecturas.ib n.117.

¶ Argumẽtum a contrario ſenſu, ex verbis expreſſis ſemper validum eſſe.lib.2.c.1.n.14 eod.

Argumentum a contrario ſenſu, non ſumi ex uerbis negatiuis, & priuatiuis.ibid n.17

Argumentum a cõtrario ſenſu, in contractibus quando ſumi poſſit. lib.1.c.3.n.8 31

Argu. de pacto ad ſtatutum, ualidum affirmatiuè in iure eſſe, ſecus negatiuè.d.li.1.c.2.p.2.n.24. 24

Argumentum ex verbis ſtatuti, ad verba teſtamenti validum eſſe.ibid.n.20

Argum. de nomine ſamiliæ, ad inſignia, & è contra valere.lib.2.c.6.n.71 47

¶ Argumentari de tranſmiſſione ad vocationem, ad vtranquè coniecturandam.lib.5. cap.1.n.3 73

¶ Arma, & gentilitia inſignia, memoriam defunctorum ſeruare.lib.2.c.6.n.2 44

Arma domus reuulſa conſpicere, lugubre eſſe.ib.n.5

Arma vt dicunt, vel inſignia domus nunquid in fideicommiſſarium tranſeant, vel penes directum hæredem remaneant.ibid.n.65 47

¶ Aſcanius Ruſſus I.C. Neap.li.3.c.3.n.6. 53

B

BARTOLI dictis, ſemper ineſſe veritatem, eiuſq; ſublimitatem indicari.lib.1.c.2.p.1.n.85 29

Bartoli opinionem, circa vocationẽ poſitorum in conditione, & grauatorum, explicitè procedere, in deſcendentibus teſtatoris.lib.4.cap.3.n.16 69

Bart. in l.Gallus.§.quidam rectè.ff.de lib.& poſth. aſſertionem, non procedere mortis mẽtione adiecta, tũc.n. per fideic. intelligitur.li.6.c.4.n.8.vel quãdo in cõtrariũ aliqua coniectura adeſſet.n.10. 86

Bartolum I.C. celeberr. a Lau. Valla, in uocis armorũ vſu, iniuſtè reprchẽſum fuiſſe.lib.2.c.6.n.66 47

¶ Bãnitum ex cauſa proditionis, inſignia, ſiue arma in dedecus abraſa conſpicere, veteris inſtituti exẽplo, quo imaginum, ac nobilitatis iura, damnatione, rei a..ittebant, ibid.n.47

¶ Bernardinus Senẽſis, Patronus Ciuitatis Aquilæ. lib.4.c.2.p.2.n.19 67

¶ Bulgari conſuetudinem, in caſu etiam contrario procedere, in vxore.ſ. maritum vſufructuarium relinquente.lib.1.c.2.par.1.n.43. 11

C

CAROLVS Magnus.lib.2.c.6.n.43 46

¶ Cauſam finalem, ſemper legi cohærere.lib.1 cap.2.par.2.num.25 24

¶ Ciuem eſſe, & debere tractari vt ciuem differre. lib.2.c.2.n.31 39

¶ Clauſulam in fine poſitam, vniuerſaliter ad præcedentia, in quibus ſpecialiter eſt prouiſum non referri.lib.1.c.2.p.1.n.65 13

Clauſulam in fine poſitam, ad præcedentiæ non referri, ex rationis diuerſitate.ib.n.68

Clauſulam codicillarem, ſolum operari, ut fideicommiſſi iure debeatur, quod directò relictum eſt.li.6 c.4.n.4 85

Clauſ. codicillarem, tendere ad teſtatoris voluntatẽ, omni meliori modo conſeruandam.ibid.n.6 86

¶ Claudiorum familiam, in Pulchros patritios, & Marcellos plebeios conſtitutam.lib.2.c.6.n.8 45

¶ Cohæredem, contra cohæredem actione ex teſtamẽto non agere, ſed petitione hæreditatis, vt cohæres declaretur, rerum autem reſtitutionem officio iudicis fieri.lib.6.c.6.n.19 88

¶ Collectas, forenſibus de generali conſuetudine Italiæ, imponi, Bar. Bal. & Alex. illuſtres Doct. teſtari, quibus eſt credendum.lib.1.c.2.p.2.n.70 28

¶ Collationem propriæ rei fieri.ibid.n.29 24

¶ Commoda ſentire eum debere, qui incommoda patitur.lib.5.c.5.n.7 76

¶ Commune quod eſt, meum dici poſſe.li.1.c.2.p.1. num.8 9

Communiter poſſeſſum, negligi ſolere.ibid.n.32. 11

Communem loquendi vſum, teſtatoris voluntatem interpretantem, de loquendi communi vſu tẽpore mortis vigente, intelligi.lib.6.c.8.n.52 93

Communem loquendi vſum, tempore conditi teſtam. viguiſſe, probandum eſſe.ibid.n.53

Communem opinionem reijci, ſi melioribus rationibus altera fulciatur.lib.2.c.2.n.41. 40

Communes opiniones maturè decernendas eſſe, ponderatis rationibus, Doctorumq; authoritate, ac celſitudine, calculatiſq; nominib.li.3.c.1.n.15 51

¶ Compendioſa ſubſtitutione, nõnullorum opinione, liberos in conditione poſitos uocari.lib.6.c.5.n.1. Aliquos uerò per ſolam fideicommiſſariã uocari crediſſe.nu.5. Plures denique, per ſolam uulgarem.

rem. u.6. Sed vocari etiam per fideicõmiſſariam concluditur,n.7.& 17.etiam per fideicommiſſariam in compendioſa cõprehenſam.n.9.86.& 87

Compendioſa,& fideicommiſſaria ſubſtitutione,primo gradu,admiſſo, ſequentes admitti.ibid.n.14

Compẽdioſam ſubſtitutionem adiectione uerborum, ſi hæres ſine filijs deceſſerit,induci.ib.n.2.Et non eſſe opus verbo,quandocunque.n.3.& 4

Compendioſam ſubſtitutionem, etiam fideicommiſſariam,vltra vulgarem continere.ibidem.n.11

¶*Concordiam inter partes cõſulendam eſſe,Stephani Bertrandi ſententia,cum de veritate opin.Bar. in d.l.Centurio.circa illam quæſtionem,Nunquid filij in cõditione poſiti,& nominatim grauati,ſint diſpoſitiuè vocati,diſceptatur.lib.4.c.4.n.16* 71

¶*Conditionem,honeſtum nomen teſtatoris aſſumendi,eiuſq; arma geſtandi,honeſtum, facile,uoluntariumq; præceptum continere. lib.2.cap.6.n.55 & 62* 47

Conditionem,honeſtum nomen teſtatoris aſſumendi, eiuſq; arma geſtandi , licèt primum difficilis videatur,reijciendam non eſſe.ibi.n.56

Conditionem,nomen aſſumendi,inſigniaq; geſtandi, licèt in facto conſiſtat , faciliorem quàm quæ in dando eſt,cenſeri.ibi.n.57

Conditionem ponere ea quæ neceſſariò ſequuntur, vel neceſſariò præcedunt ad implementum. lib.4 c.2.p.2.n.30 68

Conditionem,non inducere diſpoſitionem. lib.1.c.2. p.1.n.36 11

Conditionem ſi ſine liberis deceſſerit,a lege ſubintelligi,etiam ſi per patrem non exprimatur.lib.1.c. 2.p.1.n.47 12

Conditionem ſi ſine liberis deceſſerit, fauore filiorũ, ſubſtitutioni adiectã videri.li.1.c.2.p.2.n.41.25

Conditionem,ex ſententia Pauli Iuriſc.fideic.inducere.lib.1.c.2.p.1.n.50 12

Conditionem,rationum reddendarum,meram non eſſe,ſed ex mixtura cõſiſtere.li.4.c.2.p.1.n.29.61

Conditionem,pro cauſa eſſe.lib.1.c.2.p.1.n.124 18

Conditionem ſi ſine teſtamento,uel alienatione deceſſerit,alienandi, & teſtandi facultatem præbere. lib.5.c.9.n.15. 80

Conditionem ſine liberis , deficere propter filiorum exiſtentiam,licèt ipſi non ſuccedant. lib.2.cap.2. n.26 38

Conditio,nunquid aliquando, fauore potiſſimum liberorum,diſponat.lib.1.c.2.p.1.n.37 11

Conditio ſi ſine liberis deceſſerit, an fauore hæredis, vel poſitorum etiam in conditione, adiecta cenſeatur.ib.n.123.& 125 18

Conditionis liberorum expreſſionem,& ſi non operetur in caſu expreſſo, poſſe tamen in alio caſu mentem diſponentis declarare , in quo expreſſio facta non ſit..li.1.c.2.p.2.n.14 23

Conditionis geminationem operari,ut nunquã poſſit ad ſimilem caſum extendi.lib.2.c.5.n.8 43

Conditionalia verba,ubi ſine effectu redderentur,niſi diſponerẽt,dubio procul diſponere. lib.1.c.2.p.1 n.48 12

Conditionalia verba,in ſtipulationibus , quæ ſtrictè interpretantur,diſpoſitionem ſignificare.ibid.n.45

¶*Cõductorem ſcientem belli tempus imminere,mercedis ex belli cauſa remiſſionem petere non poſſe. ib.n.18* 10

¶*Conferre non teneri , abſtinentem ab hæreditate . li.1.c.2.p.2.n.30.* 24

¶*Cõfeſſionem geminatam fortius operari,quàm ſimplicem.lib.2.c.5.n.4* 43

¶*Conformitatem,& ſimilitudinem inductam intelligi,quatenus ei locus eſſe poſſit.lib.2.c.3.n.6.42*

¶*Coniecturæ uocationis,cùm inſimul plures concurrunt,ut una ab altera foueatur,poſitos in conditione,abſque omni difficultate,uocatos cenſeri. lib.5 .c.8.n.1* 78

Coniecturam conformitatis cum ſtatutario iure,leuẽ eſſe,& ab ea de facili recedi.lib.6.c.8.n.25 91

Coniecturam ex ſcientia communis opinionis deſumptã,ut quis ex ea cenſeatur ſe cum iure communi conformare , leuem eſſe , & ab ea facilè diſcedi . ibi.n.32 92

Coniecturas plures,uni tantum præponderare.lib.5. c.8.n.3 78

Coniecturas nõ operari vocationem, quam alias operarentur , ſtante teſtatoris diſpoſitione , quòd teſtamentũ ſeruetur,interpretetur, ſiue intelligatur ut iacet,& de verbo ad uerbum.li.5.c.9 n.20.80

Coniecturas non debere ex capite cuiuſq; formari, ſed ex expreſſis in teſtamento.li.2.c.1.n.18. 35

Coniecturas quibus liberi poſiti in conditione,cẽſentur diſpoſitiuè uocati,ex expreſſis in teſtamẽto aliquorũ ſẽtẽtia,elici debere.li.2.c.1.n.2.& n.14.in collateralib. ſiue extraneis declaratur.33.& 34

Coniecturas uocationis,etiam ex dictis ante,uel poſt teſtamentum ſufficere,quidam crediderunt. ibid. u.5.& 11. ubi in deſcendẽtibus id verum eſſe dicitur.& de iſtis coniecturis ex dictis ante,& poſt teſtamentum.n.21.23.& 24 35

Coniecturas ſufficientes ad uocationem inducẽdam , iudicis arbitrio aliorũ opinione reliqui. ib.n.7.34

Coniecturas ad inducẽdum fideicommiſſum,ex verbis teſtamenti colligi debere. lib.2.c.1.n.17 35

Coniecturas uocationis , ſecundum facti contingentiam ultra pertractatas a ſcribentibus,arbitrio iudicis relinqui.ibid.n.28

Coniecturas leues ſufficere ad uocationem,ſecũdum nonnullos,cùm operari poſſunt dilationem, nõ autem extinctionem fideicommiſſi, poſt mortẽ filiorũ,deſcẽdentiumq; in cõditione poſitorũ,ib.n.13

Coniecturas declaratorias alicuius uerbi ambigui , duobus teſtibus poſſe probari.ib.n.19

Cõiecturas extrinſecas elicitas,uti nouam diſpõnem inducentes,ſeptem teſtibus probãdas eſſe.ib.n.20

Coniecturas uocationis efficaces eſſe,etiam ſi in alia diſpoſitione,teſtator alios in conditione poſitos,expreſſè uocaſſet.ibid.n.30

Coniecturas iſtas uocationis,in deſcẽdẽtib.plurimum operari,uimq; maiorem continere.ibid.n.31

Coniecturis,ad uocationem poſitorum in conditione, inuicem diſſidentibus,potiorem illam eſſe,quæ cippo domus,& agnationi fauet.lib.5.c.8.n.4 78

Coniecturis ad uocationem poſitorum in conditione inducendam concurrentibus,potiores præualere, atque uериſimiliores.ibid.n.5

Coniecturarum leuitatem in deſcendentibus, moderandam eſſe. lib.2.cap.1.n.12 34

Coniecturalem materiam, magis quàm probatoriã, iudicis arbitrio relinquendam eſſe.ibid.n.9

¶Contraria, quæ dicantur.lib.1.p.1.c.2.n.140 19

¶Copulam poſitam inter incompatibilia, in diſiunctam reſolui.lib. 4. cap.5.n.5 71

Copulam ex mente teſtatoris, in diſiunctam reſolui. ibid.n.7

D

DAMNATORVM filijs, hæreditatis portionem reſeruari.lib.1.c.2.p.1.n.75 14

¶Dare verbum, dominij tranſlationem importare. li.1.c.2.p.2.n.27.& eod.c.2.p.1.n.5 22.& 24

¶Datiuos abſolutè poſitos, in conditionem reſolui. lib.6.c.1.n.19 83

¶Debitor ſe ſoluiſſe dicens, vel pacti de non petendo exceptionem allegans, non videtur debitum confiteri.lib.4.c.2.par.1.n.9 59

¶Decium, ſalubriter reſponſa reddidiſſe. lib.2. c.2. n.43 41

¶ Declarationem ſequentem, nihil noui inducere. lib.5.c.2.n.5.& lib.6.c.8.n.9 .73.& 91

¶Delegatione iudicis, ut cauſa appellatione remota cognoſcatur, friuolas tantum, & calumnioſas appellationes ſubmoueri.lib.6.c.6.n.28 89

¶Deportationem ſuperuenientem in perſona filij inſtituti, cõceptis ante deportationem filijs nocere. lib.1.c.2.par.1.n.59 13

Deportato reſtituto, filios etiam ante deportationem conceptos, ſuitatis iura recuperando, fideicommiſſi conditionem extinguere.ibid.n.63

Deportatum, filios in poteſtate non retinere.ib.n.61

Deportatum, ab inteſtato, vel ex teſtamento hæredẽ non habere.ib.n.70

¶Determinationem reſpicientem plura determinabilia, pariformiter determinare, niſi diuerſitatis ratio adſit.ibid.nu.89 15

¶Deueniat verbum, fideicommiſſum ſignificare.lib. 5.c.6.n.16 77

¶Digreſſionis ad plures gradus ſubſtitutionum coniecturam, pro inducenda vocatione filiorum in conditione poſitorum, in deſcendentibus teſtatoris procedere. lib.3.c.1.n.2 49

Digreſſionis coniecturam ad plures gradus ſubſtitutionum, pro vocatione filiorum in conditione poſitorum inducenda, procedere extraneis ſubſtitutis. ibid.n.3

Digreſſionis coniecturam limitari, quandò filia licet ſit excluſa per reciprocam ſubſtitutionem factam in fauorem filiorum, non tamen eſſet excluſa per illam ſubſtitutionem, quæ eſſet facta de alijs agnatis.ibid.n.4

Digreſſionis coniecturam, ad plures gradus ſubſtitutionum, ad vocationem inducendam liberorum in conditione poſitorum, rectè procedere, in reiteratione multorum graduum, & maximè ultra duodecimum.ibid.n.10 50

Digreſſionis cõiecturam, ad plures gradus ſubſtõnũ, ſi alia cõiectura cõcurrat, maximam vim habere, ad vocationem liberorum poſitorum in cõditione inducendam.ibid.n.11

Digreſſionis coniecturam, ad plures gradus ſubſtitutionum, vocationem dubio procul operari poſitorum in conditione, cùm minus dilecti in ſequentibus gradibus vocantur, & honorantur.ibid.n.12.

Digreſſionis coniecturam, ad plures gradus ſubſtitutionum, citrà controuerſiam efficacem eſſe, ſi ipsã ſtylus curiæ ubi lis eſſet comprobaret, ad vocationem inducendã in cõditione poſitorũ.ib.n.13. 51

¶Diminutio, quando augmentum pariat. lib.4. c.2. p.1.n.33 62

¶Diſcordijs propinquorum obuiandum.lib.1.cap.2. par.1.nu.32 11

¶Diſpenſationem ad Epiſcopatum, intelligi etiam de presbyteratu, in neceſſarium antecedens.lib.4.c.2 p.1.n.3 58

¶Diſpoſitionem teſtatoris, ne aliquid de iure communi exorbitans inducat, interpretandam eſſe, etiam ſi illud teſtator poſſet.ibidem,n.13

Diſpoſitionem in caſu ſimplici, non trahi ad caſum mixtum. lib. 3. cap.2.n.18 52

Diſpoſitionem eandem, diuerſo iure cenſendam non eſſe.lib.6.cap.8.num.24. 91

Diſponendi affectionem, circa proximiores primùm præſumi, deinde circa alios ulteriores gradus.li.1 c.2.p.1.n.126 18

¶Diuiſionis ex cauſa prohibitio, nunquid vocationẽ in conditione poſitorum inducat, quemadmodum alienationis ex cauſa prohibitio.li.3.c.5.n.16.54

Diuiſionem, tranſactionis vice fungi.lib.1.c.2.par.1 n.26 10

¶Doctoribus inuicem ſuper aliquo articulo diſſidentibus, humaniorem ipſorum ſequendam eſſe opinionem.lib.1.c.2.p.2.n.63 27

Doctori illuſtri, de conſuetudine atteſtanti, credendũ eſſe: ſed nunquid ad plenam, vel ſemiplenã probationem, aut præſumptionem, ibid.n.69.& 71. 28

Doctori illuſtri, dicenti curiæ conſuetudinem, credendum eſſe de illa curia, in qua Doctor verſatur. ibi. n.74.& 78

¶Domi geſta, per domeſticos illius domus probari, & in collegio, per illos de collegio.ibid.n.81.

¶Dominium in conditionalibus non tranſire, conditione non purificata.lib.4.cap.2.par.1.n.27 61

Dominium in legatis particularibus, recta via tranſire in legatarium, ſecus in uniuerſalibus.li.3.c.2. n.15 52

¶Draconarij, qui.lib.2.c.6.n.31 46

E

EMANCIPATVM exhæredatum, annullato teſtamento ob præteritionẽ filij in poteſtate, ſuccedere eius beneficio, ſimul cum eo.li.2.c.2.n.24. 38

¶Eò amplius dictionem, qualitatem repetitiuã eſſe. li.1.c.2.p.1.n.98 16

¶Erroris iuſti cauſas emergentes, iudicis arbitrio Baldum demandaſſe, ſecundum factorum contingentiam.lib.2.c.1.n.15 34

¶Et dictionem, pro etiam, aliquando ſumi.li.1.c.2 p.1.n.101 16

¶Etiam dictionem, implicare idem ius, & factum. ib.n.102

Etiam

Etiam dictio, nunquid caſum magis dubitabilem ex primat.ibid.n.103

¶*Euictionis iudicium conquieſcere, cùm facto authoris euictionem petentis res euincitur. ibidem. n.14* 10

Euictioni locum non eſſe, cùm quis rem oneri ſubiectam ſcienter àcquirit.ibi.n.15

¶*Exceptione omni ex lege ſublata, contra inſtrumentum, vel ſententiā. friuolas tantum exceptiones reiici, li.6.c.6.n.29* 89

Exceptionem diſcuſſionis, ementi ignoranter rem fideicommiſſo ſubiectam competere, ſecus ſciēter. lib.1.c.2.par.1.n.16 10

Exceptionem regulæ facilius induci, cū rem ad ius commune reducimus, illudq́; minus læditur.lib.2 c.2.n.39 40

¶*Excluſum vna via, non eſt nouum, alia admitti. lib.1.c.2.par.1.n.28* 11

¶*Executor teſtamentarius, cum de aliquo dādo grauatur, illud a filio relictum cenſeri, ita etiam in in tore decidi.lib.4.c.2.par.2.n.37* 62

¶*Exæquationem reſpicere, quæ exæquationi aptari poſſunt, non alia.lib.3.c.2.n.14* 52

¶*Expreſſionem eorum quæ tacitè inſunt, tunc operari, cùm alio modo quàm inſint, exprimuntur, aliàs ſecus.lib.1.c.2.par.2.n.12. & lib.1.cap.2. n.21* 23.& 38

Expreſſionem eorum quæ tacitè inſunt, ex voluntate teſtatoris, ſemper operari.li.1.c.2.pa.2.n.10. 23

Expreſſum facere tacitum ceſſare.lib.2.c.3.n.7. 42

Expreſſum non dici, quod ex mente prouenit. lib.6. c.6.n.11 45

¶*Extenſionem non fieri, ex Franciſco Aretino, de perſona ad perſonam, cùm nec strictè, nec lato ſumpto vocabulo, vna perſona ſub alia poterat comprehendi, aliàs ſecus. lib.1.c.2.par.1 n.130* 18.

Extenſionem fieri, quæ aliàs non fieret, vbi minus dilectus, magis dilecto præferendus veniret.lib.5. c.3.n.6 74

Extenſionem de vna ad aliam perſonam, non fieri.li. 1.c.2.par.1.n.121.& n.128. quid ſit ex rationis identitate, veriſimiliq́; mēte, ac.num.129.de extenſione perſonæ grauati, & ſubſtituti. 18

Extenſionem de perſona ad perſonam, retenta opin. Aretini non fieri, cùm perſona ad quam, non poſſet aliquo modo ſub verbis, ex mente, propter vnā qualitatem ſibi inhærentem comprehendi, licèt de illa non fuerit in indiuiduo cogitatum.ib.n.131

F

F*actum merum, in conditionibus inſpici, quomodo intelligatur.lib.1.c.2.p.1.n.119* 18

¶*Familiae ſine inſignijs, ſeu armis, generis ignobilitatem præſeferre.lib.2.c.6.n.44* 43

¶*Fideicommiſſum etiam a venientibus ab inteſtato, licèt expreſſe non inſtituantur, relinqui poſſe, & valere.lib.4.c.2.par.2.n.31* 68

Fideicommiſſum, ex abſolutis ablatiuis induci.lib.1 c.2.p.1.n.88 15

Fideicom. ita demum coniecturata mente induci, ſi coniectura verbis expreſſis, aut conditione ex teſtamento colligatur. lib.1.c.1.n.10.& lib.2.c.1. n.16 4.& 34

Fideic. ſub duabus copulatiuis conditionibus relictum, altera deficiente propter impoſſibilitatem iuris, vel facti, ex altera ſuſtineri.li.4.c.5.n.6. 71

Fideic. conditionale, propter adiectam maſculorum qualitatem tranſmitti, licèt ſecus ſit regulariter. lib.2.c.2.n.2 37

Fideic. reciprocum, inter primò nominatos reſultare, cùm liberi in conditione ſunt poſiti, iuxta materiam Gl.in d.l.Lucius Titius.ff.de hæred.inſt. & teſtator poſt mortem omnium, de vlteriore ſubſtituto prouidit, vt in caſu Anchar.conſ.74. lib.3. c.1.n.7 50

Fideic. inter alienare prohibitos, quando tacite inductum cenſeatur.lib.4.c.2.par.1.n.11 59

Fideicommiſſa coniecturis, & quibuſcunque verbis induci.lib.1.c.2.p.1.n.46 12

Fideicommiſſa nedum verborū expreſſione, ſed mente etiam tacita, & coniecturata teſtatoris induci. lib.1.c.2.p.2.n.46 26

Fideicommiſſi, ſub mortis conditione, diem non cedere, naturali morte non ſubſequuta.lib.1.cap.2. p.1.n.62 13

Fideicōmiſſi remiſſionē, tranſactionē dici.ib.n.27. 11

Fideicommiſſa non odioſa, ſed fauorabilia eſſe.lib.4. c.2.p.1.n.44 63

Fideicommiſſaria libertas, nunquid ſola commendatione inducatur.lib.4.c.2.p.2.n.16 66

Fideicommiſſarium, hæredem non eſſe, ſed loco hæredis.lib.1.c.2.p.1.n.113 17

Fideicommiſſarium, cōpromiſſum ab hærede factū, approbare teneri. ibi.n.23 10

¶*Filium impugnare factum defuncti poſſe, in relicto neceſſario, etiam ſi patris hæres ſit.ibi.n.19*

Filium impugnare poſſe factum defuncti cōtra legē, abſque euictionis metu, etiā ſi patri hæres fuerit. ibi.n.20

Filium ex me percepiſſe videri, quod mei contemplatione capis.ibi.n.60 13

Filios poſt mortem patris natos, non poſſe ei ab inteſtato ſuccedere.ib.n.87 15

¶*Fiſcum cū onere reſtituendi, bona ſibi uendicare. ib.n.60* 13

¶*Fœminæ beneficio maſculorū, an iuris cōis diſpoſitione admittantur, facta per maſculos in conditione poſitos, excluſione ſubſtituti.li.2.c.2.n.23.* 38

Fœminas ſicut maſculos ſub conditione ſi ſine liberis deceſſerit, includi, ad ſubſtituti excluſionē. ib.n.40 40

¶*Forenſis, ut poſſit deponere de aliqua conſuetudine ciuitatis, requiri vt in eā tantum moratus fuerit, quòd veriſimiliter ei innoteſcere potuerit.li.1.c.2 p.2.n.77* 28

¶*Franciſcum Viuium Iuriſconſ. Aquilanum, laudari.lib.1.c.2.p.2.n.83* 29

¶*Fructus Digeſtorum iure in Trebelleanicam, filio etiam imputari.lib.1.c.2.p.1.n.13* 10

¶*Fundi ſignificatio.lib.4.c.2.p.1.n.19.& 20* 67

¶*Funerum antiquorum ceremoniæ. lib.2.cap.6. n.26* 45

G

GALBAE Imperatoris nobilitas.lib.2. cap.6. num.22 45

¶Galea in inſignijs quæ ſit dignior; populares,ignobileſque, galeatis inſignijs non vti, ad quorum geſtationem ſola nobilitas non ſufficit, ſed dignitas cum ipſa nobilitate exigitur.ibid n.39 46

Galeas, inſignijs, ſiue armis veteres iunxiſſe, ad altiorem militaris dignitatis gradum ſignificandũ. ibid.n.37

Galeata inſignia, ſiue arma, ob ſolum militiæ meritum conceſſa deferentes, maximum nobilitatis ſignum oſtendere.ibid.n.38

¶Galli Aquilij formula,nunquid poſitorum in conditione vocationem operetur.lib.5.c.4.n.6.& 7. vbi vocatos non eſſe concluditur,ex communi opinione. 75

¶Geminationem,enixam teſtantis mentem oſtendere.lib.2.c.5 n.2 43

Geminationis loca indicari.ibid.n.9.

¶Gentiles qui.lib.2.c.6.n.7 44

Gentiles,cognomines etiam fuiſſe dictos. ibid.nu.15 45

¶Gerundia in ablatiuo, ſicut ex communi opin. participia, conditionem importare,cùm inter participia numerentur.lib.6.c.2.n.1 84

Gerundium in caſu nominatiuo, addito verbo ſubſtantiuo,neceſſitatem ſignificare.ibid.n.2

Gerundium in caſu genitiuo, neceſſitatem non inducere, ſed cauſam finalem,additis maximè dictionibus,animo,vel cauſa,vt percuſſi animo occidendi.ibid.n.3

Gerundium in accuſatiuo,cauſam finalem oſtendere,non neceſſitatem ſignificare,tuncq; an & modum ſignificet.ib.n.4.& 5

Gerundium verbo futuri temporis adiectum, conditionem oſtendere.ibid.n.6

Gerundium formam afferre, futuri temporis verbo adiectum.ibid.n.7

Gerundium verbo vel participio præſentis,vel præteriti temporis adiunctum,declarationem,determinationem, ſiue qualificationem importare. ibid. num.8

Gerundium,cum de,præpoſitione poſitum,materiam denotare,quodq; fieri debet.ib.n.10.

¶Gloſſam, ſuper difficultate poſitorum in conditione,inconſtantem,variamq; fuiſſe. lib. 6. cap.8. num.39 92

Gloſſæ authoritatem,ſemper ſummo honore habitam fuiſſe,multis teſtimonijs oſtendi. lib.1.c.2.par.2 num.84 29

Gloſſæ opinionem in d.l.Lucius Titius.ff.de hær.inſt. quòd liberi poſiti in conditione non ſint uocati,extra controuerſiã procedere, ſi alicui extraneo ſub voce liberorum,ſubſtitutio facta fuiſſet.lib.1.c.3 num.1 30

Gloſſæ opinionem in d.l.Lucius Titius.plurimũ communem eſſe,tranſuerſalibus teſtatoris inſtitutis. ibid.n.2

Gloſſæ opin.in d.l.Lucius Titius.in vulg.ſubſt.maximè procedere.ibid.n.3

Gloſſæ opin.in d.l.Lucius Titius. contra expreſſum caſum legis ibi eſſe.lib.6.cap.8.num.18.ſed vide n.19 91

Gloſſæ opinio.licèt communem in d. l.Lucius Titius. ſemper acerrimos oppugnatores habuiſſe.ibidem, n.29 92

Gloſſæ opin.amplectendam eſſe, præſertim ſi cum ea alij graues Doctores ſenſerint.lib.1.cap.2.par.2. n.89 29

Gloſſæ opin.in d.l.Lucius Titius.declarari, ſiue limitari,coniecturis ſubſiſtentibus.lib.2.c.1.n.1. 33

¶Grauamen iniunctum inſtituto ſub duplici conditione,quia ſit dictum, Titium inſtituo, & ſi ipſe, vel filij filiorum deceſſerint ſine liberis, ſubſtituo ei Sempronium, tenere, fideicommiſſumq; inductum cenſeri.lib.4.c.1.n.1 56

Grauamen iniunctum inſtituto ſub duplici conditione tenere,nec inſpici,an duplex conditio alternatiuè,an verò copulatiuè concepta fuerit.ibidem, num.2

Grauari eum non poſſe,qui fortuitò,non teſtatoris iudicio capit.lib.4.c.2.par.2.n.20.& 23 67

¶Guidonis Papæ, Doctoris Gallici excelſi,teſtimonio,opinionem Gl.in d.l.Lucius Titius. ff.de hære. inſt.in curia Parlamenti, de ſtylo, ac conſuetudine iudicando ſeruari.lib.1.c.2.par.2.n.88. 29

¶Gulielmum Budæum maximum Iuriſc. vetuſtatis obitum plangere, & opinionum,librorumq; colluuiem abominari.ibi.n.82

Gulielmi Budæi encomium.lib.1.cap.2.par.1.numero 84 14

H

HABITVM non reſultare ex diſpoſitionibus priuatis.lib.2.c.2.n.18 38

¶Hector Caracciolus Iuriſconſ.Neapolitanus.ibid. n.44 41

¶Hæredis inſtitutionem, pietatis cauſa factam,nutu etiam ſuſtineri.lib.3.c.6.n.5 55

Hæredis inſtitutionem tacitam, non induci teſtantis voluntate, ſicut fideicommiſſum.lib.4.c.2.par.2. n.15 66

Hæredis inſtitutionem, per ſcripturam in teſtamento in ſcriptis, vel per expreſſam nuncupationem in teſtamento nuncupatiuo, ſui natura fieri. lib.1. cap.2.par.1.nu.116 17

Hæredis nomen,non ſolùm eſſe appellatiuum,ſed reſpectiuum.lib.4.cap.2.par.2.n.21 67

Hæredem hæredis,teſtatoris eſſe hæredem.lib.1.c.1. n.7.ſed infra.nu.18. exponitur. 3.& 4.

Hæredem inſtitutum in rebus particularibus,non dici ſimpliciter hæredem,ſed participium.lib.3.c.2. num.17 52

Hæredem ſcriptum dici, qui legi poteſt. lib.6.cap.6. num.2 87

Hæredem ratione actus nulliter geſti,de euictione nõ teneri.lib.1.cap. 2.par.1.nu.21 10

Hæredibus verbum, in teſtamento aſcendentis poſitum,pro deſcendentibus accipi. lib. 5. cap.5.numero 11 76

Hæreditatem ius eſſe., & corpus quoddam fictum. lib.1.

lib.1.c.2.par. 2.nu.15 23

Hæreditate vendita, non intelligi vendita ſingula corpora hæreditaria principaliter, ſed acceſſoriè. ibid.nu.16

¶ *Hieronymus Torniellus, acutiſſimus Iuriſcon. lib. 1.c.2.par. 1.nu. 139* 19

I

IGNORANTIAM *iuris ambigui, velut ignorantiam facti præſumi. lib.6.cap.8.n.31* 92

Ignorantiam iuris, latam culpam non eſſe, ſed leuem, aut leuiſſimam, vbi ius contrarietate opinionum intricatum conſpicitur. ibid.n. 30.

¶ *Imagines familiarum, ex geſtis honoribus. lib.2. cap.6.nu.17* 45

Imagines, ex Budæo, ſtemmata appellari. ibid.n.20

Imagines in funeribus, ad gentilitatem oſtendendã, more Romano ductas. ibid.n.25.& 21

Imagines ſubitæ. ibid.n.19

Imagines pro nobilitate, acceptas fuiſſe. ibid.n.16

Imaginum ius, & diſcrimen. ibid.n.21.& 24

Imaginum ius, niſi ei qui Magiſtratum Romæ geſſiſſet, non fuiſſe. ibid.n.18

Imaginum ius apud Italos, iſtis etiam temporibus obſeruari, ac ſtemmata cuſtodiri. ibid. n.28 46

¶ *Imperatorem aperte ſæpe reſpondere, obſcure ineptéq; interrogantibus. lib. 1.cap. 2.par. 1.numero 35.* 11

¶ *Imperfecta nunquid coniungantur, vbi de voluntate teſtatoris declaranda agitur, lib. 4. c. 2. par. 1.n.41.& an in odioſis.n.42.& nunquid cum tendant ad diuerſum finem. ibid.* 61

¶ *Incluſionem vnius, alterius excluſionem eſſe lib. 2.cap.2.n.5* 37

¶ *Indefinitam orationem, vniuerſali æquipollere. lib.1.cap.1.n.4* 3

¶ *Inducta ad diminutionem, quando augmentum operentur. lib.4. cap.2.par. 2. numero 24. 25. & 26* 67

Inducta ad vnum finem, contrarium operari non debere. lib.1.cap.2.par.1.n.138.& 141 19

¶ *In Perpetuum dictionem, pro ſemper exponi, temporis præfinitione excluſa perpetuumq; fideicommiſſum inter deſcendentes inducere. lib. 5. cap. 5.n.12* 76

¶ *Inſignia gẽtilitia, ſiue arma familiarium, nunquid ſpurijs competant. lib.2.c.6.n.53* 47

Inſignia vnius familiæ, quando alij vetita ſint, & quæ in pari iure deferendi præferatur, ibid.n.54

Inſignia aliena vſurpare, iniurioſiſſimum dici. ibid. nume.51

Inſignia adinuenta, ſiue retenta fuiſſe ad familias cognoſcendas, agnationesq; diſtinguendas. ibid. num.70

Inſignia. ſiue arma, impune non deleri, deq; illicita armorum capellis affixorum abraſione, vel deſtructione ibid.n.49 46

Inſignia gentilitia inimicorum deuictorum, captis vexillis, aliquot decoraſſe, quod Hiſpanis illuſtribus nonnullis familijs frequens fuit. ibid.n.40.

Inſignia gentilitia, ſiue arma, à militia primum originem traxiſſe. ibid.n.34

Inſignia gentilitia, quæ vulgo arma vocantur, virtutis præmia fuiſſe, & nunquid vice imaginum ſucceſſerint. ibid.nu.27 45

Inſigniorum, ſiue armorum definitio, & vnde dicta. ibid.n.45 45

Inſigniorum geſtandi ius, ſolis agnatis competere, ibid.n.68 47

Inſigniorum ius non tranſmitti, ſicut nec ſepulchrorum. ibid.n.48 46

Inſigniorum identitatem, agnationis identitatem ſignificare. n.72 47

Inſigniorum, ſiue armorum cauſa, an ad ſingulare certamen deueniretur. ibid.n.52

Inſigniorum, ſiue armorum vſus, nunquid veteribus fuerit, & vnde, ac quando inualuerint. ibid.n. 29.33.41.& 42 46

Inſigniorum, vel armorum abraſionem, non aliter quàm in domini dedecus fieri. ibid.n.50

¶ *Inſtituo verbum ſub conditione poſitum, ſubſtitutionem ſignificare. lib.1.cap.2. par. 1.n.57* 12

Inſtitutio, nunquid ex verbis affirmatiuis conditionaliter prolatis inducatur, ut quia ſit dictum, ſi hæres erit. lib 4.cap.2.par.2.n. 29 68

Inſtitutum, vel ſubſtitutum tacitè, ex teſtamento venire. lib.1.cap.2.par. 1.nu. 57 12

¶ *Inſultum ſibi factum dicens vulnerando, vtrum videantur de vulnere accuſare, vel de inſultu qualificato. lib.6.c.2.n.9* 87

¶ *Intellectum legis in dubio illum aſſumi, in quo maior ſit dubitandi ratio. lib. 1. cap. 2. par. 1. nume.97* 15

¶ *Interpretationem ex ratione legis naturaliter deſcendentem, neceſſariam eſſe. lib. 6. cap. 6 nume.13* 88

Interpretationem pro teſtamento fieri, vt quis ex eo hæredem habeat, cum teſtatus reperitur. lib.1.c. 2.par.1.n.93 15

¶ *Inteſtatum decedentem, permiſſiua voluntate, de ſuis bonis diſponere videri. lib. 1. cap. 2. par. 2. n.97* 23

Inteſtato ſuccedentem, formalem titulum ab homine non habere, ſed a lege, ex impropria diſpoſitione. ibid.n.18

¶ *Inueſtituram, ſiue miſſionem in poſſeſſionem ab eo factam, qui conferendi habet poteſtatem, collationem inferre. lib.4.c.2.par.2.n.12* 66

Inueſtitis duobus, pro ſe & filijs ſuis, filios cuiuſlibet ad partem patris non patrui vocatos cenſeri. lib.5.c.9.n.2 79

¶ *Ioannes Faber, Doctor ſublimis. lib.4.c.2. par. 1. n.30* 61

Ioannem Andreæ, fontem, & tubam iuris canon. ac legiſtarum ſummum videri. lib.1.cap.2.par.2 n.87 29

Ioannis Coraſij Tholoſatis encomium. lib. 1. cap.2 par.1.n.22 10

¶ *Iudicandum pro communi, imò magis communi opinione rigoroſa, an ſit, vbi cõtraria eſſet æquior, & humanior. lib.1.c.2.par.2.n.65* 28

Iudicem non peccare, ſi opinionem, qua dicitur filius vocatus eſſe, iudicando ſequeretur. propter

exuberan-

exuberantem,qua nititur,æquitatem.ib.n 62 27
Iudices, & aduocatos præcauere debere, ne opiniones rigoroſas ſequantur, cùm æquiores opiniones habent.ib.n.66 28
Iudices hortantur,ad amplectendam opinionem contra Gloſſ.d.l.Lucius Titius.ff.de hæred. inſtit.ſine periculo conſcientiæ,& honoris,licet pro Accurſio ſit communis opinio.ibid.n.64 27
Iudicis arbitrio, cauendum eſſe, cauſas dirimendas remittere.lib.2.cap.1.n.12 34
Iudicis religionem, in arbitrandis coniecturis vocationis in conditione poſitorum, plurimum verſari,qui ſecundum eius conſcientiam, voluntatem, ac mentis teſtantis veriſimilitudinem, diligenter penſabit.lib.5.cap.8.n.6. 78
¶Iura tria antiquis fuiſſe, agnationis, gentilitatis, & ſtirpis: gentilitatis autem nobilium, qui imagines generis præferre poterant.lib.1. cap. 6. nume.6 44
Iure accreſcendi venientem, tanquàm ſubſtitutum ſuccedere.lib.6.cap. 6.n.5 87
Iure accreſcendi venientem, vocari ex verbis illis, quiſquis mihi hæres erit, quibus hæres ſcriptus ſignificatur.ibid.n.4
Iuri accreſcendi in proprietate,poſt agnitam portionem,non eſſe locum.lib.4.cap.2.par.1.n.12. 59
¶Iuriſconſultorum exempla, ipſorum intentionem declarare.lib.6.c.1.n.6 82
¶Ius accreſcendi,per ſubſtitutionem excludi.lib.4.c.2.par.1.n.14. 59
Ius accreſcendi, ſubſtitutionem vulgarem dici.ibid.n.18 60
Ius Patronatus in hæredes vniuerſales tranſire, non autem effectualiter in legatarios, niſi Epiſcopi conſenſus accedat.lib.5.c.6.n.4 76

L

LEGES, iuxta rubricam interpretari.lib.1.c.2.par.1.n.94. 15
Leges interpretantes, intellectum interpretatæ legis recipere.lib.1.c.1.n.5 3
Leges claras,Pauli Iuriſcon. ſententia, corruptionē non pati.ibid.n.25 4
Legem,Demoſthenis diffinitione, hominum prudentum decretum eſſe. lib.1.c.2.par.1.n.85. 15
Legem præſumi, ſe cum teſtantis voluntate, vniſonam eſſe velle,cuius veſtigia ſemper ſequitur.lib.6.cap.8.n.33 92
Legi, etiam intelligi, quod extrinſecus,ex vi literæ percipitur.lib.6. c.6.n.3 87
¶Legitimam,reſtitutionis oneri non ſubiacere.lib.1.c.2.par.1.n.3. 7
Legitimam iure Digeſtorum, quadrantem fuiſſe,ſed Authenticæ iure in trientem auctam.ibid.n.4
Legitima, paternus fructus, cur dicatur.. ibid. nume.110 17
Legitimarum hæreditatum ius, inter impuberes filios,neceſſarium eſſe.ibid.n.136 19
L.denique.§ interdum. ff. de pecul.lega. vltra alios intelligi.lib.4.c.2.par.1.n.35. 62
L.ſi ita ſtipulatio. ff.de oper.libert. ſenſus.ibid.n.36.
L.non vſqueadeo.ff.ſi quis à paren.fuer. manum.declarari.lib.1.c.2.par.1.n.86. 15
L.à teſtatore.ff.de condit.& dem. declarari. lib. 6.c.1.n.4 82
L.fideicommiſſa. §. cùm eſſet. de leg. 3.interpretari.ibid.n.8
L. tutelæ. in princ. ff. de legitim.tut.declarari.lib.6.cap.6.n.12 87
L.vnicā, ff. ſi tab. teſtam. nullæ extab.enodari.ibid.n.14 88
L.cum auus.ff.de condit.& dem.enucleari.ibid.nume.15
L.3.C.de inoffic.teſtam.explicari.ibid.n.20
L.fin.C.de edic. diui Adr.toll. interpretari.ibid.nume.25
L.Titia Seio.§.Seia libertis.ff. de leg. 2. poſt multos Doctores, à Socino iuniore optimè intellectam, eiusque ſenſum comprobari. lib.4. cap. 2.par. 1.n.23 60
L.ſi vt allegas. C. an ſeru. ex fac. ſuo intelligi.ibid.n.31. 62
L.ab eo.C.de fideicom.variè intelligi, & vltrà alios interpretari,lib.4.cap.2. par. 2.num.2. & 4.65. & 66.
L.2.C.de dot.promiſ declarari.ibid.n.10
L. hæreditas ad Statium primum. ff. de hæred.inſtit. ponderari. ibid.n.17
L.cùm auus.ff.de condit. & dem.addito ſenſu etiam legum ipſam ampliantium, enodari.ibid. numero 36 68
L.vel ſingulis.ff.de vulg.& pupill. intelligi. lib. 1. c.2.par.1.n.37 11
L.fœminæ. C. de ſecund. nupt.in eius etiam ratione corrigi, per auth. lucrum. eod. tit. & vltrà alios explicari.lib. 6.c.7.n.3 89
L.qui in vtero.ff. de ſta. homin.declarari. lib.1.c.2.par 1.n.77 14
L.ex facto.§.ex facto.ff.ad Trebell. nouo ſenſu reſtitui.ibid.n.78
L.Lucius Titius.ff.de hæred.inſtit. relatis Doctorum intelligentiis, nouis interpretationibus illuſtrari.ibid.n.81.ad n.103.vsque. 14.15.& 16
L.Lucius Titius. d.tit. enodari. lib. 1. cap. 2.par.2.n. 19 23
L. ex facto.§. ſi quis rogatus. ff. ad Trebell.interpretari.ibid.n.34 25
L. vnum ex familia. §. fin. ff.de leg.2.intelligi.ibid.num.36
L.de acceſſionibus. ff. de diuerſ. & temporal. præſcript. non procedere in ſucceſſionibus, in quibus ſi vinco vincentem te, non magis vinco te. ibid.n.45 26
L.cum auus. ff.de condit. & dem.nunquid ſubſtituta pia cauſa, vel eccleſia ſibi locum vendicet.lib.3.cap. 6.n.3 55
L.cum acutiſſimi.C.de fideicom. declarari. lib. 1.c.2.par.2.n.54 26
L. Lucius Titius. ff. de hæred. inſt.,alia intelligentia decorari.ibid.n.60 27
L.quoties.C.de rei vendic. conquieſcere,cum ſecundus emptor cui fuit res tradita, alteri prius eandem rem fuiſſe venditam ſcribat., lib. 1. cap. 2. par.

par.1.n.17 10
L. 1. C.de pact. veræ interpretationi, nouiter reſtitui. ibid.n. 29 11
L.ſi quis ſub conditione.ff. ſi quis omiſ. can. teſtam. vltrà alios, ſenſu exornari.ibid.n.49 12
L. ex facto . ff. de hæred. inſtit. explicari . ibid. numero 114 17
L.iubemus.C.ad Trebell. vltrà alios declarari.ibid. n.106.vſq; ad n.111 16.& 17
L.cùm proponas . la.1.C. de pact.ex d.l.cùm auus. ff.de condit.& dem.interpretari. ibid.n.132 18
L.de fideicommiſſo.C.de tranſact. enodari . ibid.nume 133
L.Gallus.§.item eredêdum.ff.de liber. & poſthum. explicari.ibid.n. 134 19
L.cùm auus . ff. de condit. & dem. in extraneis non procedere.lib.1.c.2.par.2.n.8 23
L.nutu. ff. de leg. 3. in fideicommiſſis vniuerſalibus ſibi locum vendicare, vt in particularibus . lib.3. c.2.n.2.& 3 51
L.ſi quis ſub conditione. ff. ſi quis omiſ.cau.teſtam. nunquid in legatis etiam procedat. ibid.n.5 52
L.in legatis.C.de legat.declarari.ibid.n.7
L.vxorem.§.hæret.de leg.3.rationem afferri . lib.2. c.2.n.30 39
L.cùm auus.ff.de condit. & dem.interpretari. lib.1. c.1.n.13 4
L.generaliter. §. cùm autem.C.de inſtit. & ſubſtit. declarari.ibid.n.14
L.cohæredi.§.cùm filiæ.ff.de vulg.& pupill.enucleari.ibid.n.17
L.ſi vnquam , C. de reuoc.donat.ſenſu donari . ibid. num.18
L.cùm acutiſſimi. C. de fideicom.intelligi . ibid. numero 21.
L cùm auus.alio intellectu ex.l.3.C.de inoffic.teſtã. exornari. ibid.n. 24
L.cùm auus . in filijs tantum in conditione poſitis, nec ex teſtamẽto vocatis, nõ procedere.in Proem. lib.1.n.1 1
L. cùm auus. diſpoſitionem, ſecundum Io.de Imola exorbitantem cenſeri,lib.1. c.1.n.2. infra autem n.23.ex Bar.ſententia non recipitur 3. & 4
¶Liberi in conditione poſiti , licet ſecundum opin. Gloſ. in d.l.Lucius Titius ff.de hæred. inſtit.diſpoſitiuè vocati non dicerentur, ad eos tamen primæ conditionalis ſubſtitutionis tranſmiſſionem fieri. lib.6.cap.4.n.1.& in conditione poſitionem , vrgentem coniecturam in tranſmiſſionis materia cenſeri.n.2 85
Liberi in conditione poſiti,licet ex d. Gloſ. non dicerentur diſpoſitiuè vocati , ſi tamen teſtamentum quaſi caducum , vel irritum fieret , venientes ab inteſtato propter clauſulam codicillarem,illis hæreditatem reſtituere teneri. ibid.n.3
Liberi in conditione poſiti,cùm dicuntur ex aliqua coniectura vocati, reſpectu ſolum portionis patris ſui,cuius intuitu fuerunt in conditione poſiti,regulariter intelligẽdum eſſe,non autem aliorum. lib. 5.cap.9.n. 1. Quod limitatur in deſcendentibus. n.8.& ſi eſſet dictum, bona inter maſculos conſeruari.n.10 79
Liberi in conditione poſiti , cum cenſentur ex aliqua coniectura vocati, inter ipſos inuicem non cenſeri inductum reciprocum fideicommiſſum . ibid. n.6.Sed contra , ex communi.n. 9. Maximè data vocatione,& alijs coniecturis ad vocationem inuicem inducendam concurrentibus.n.7
Liberi in conditione poſiti, & vocati ex coniecturis, nunquid inter ſe dicantur vocati , ſi reperiuntur in conditione poſiti per collectiuam dictionẽ. ibid. n.11.& 12 80
Liberi in conditione poſiti, ſi ex coniecturis vocarentur, ceſſante ratione poſitionis in conditione , vocati non dicerentur.ibid.n.13
Liberi poſiti in conditione, fideicommiſſo copulatiuè inſtituto, ſiue concepto,ac filijs iniuncto , vtrum dicantur vocati.lib.4.c.5.n.4 71
Liberi in conditione poſiti , cum ex aliqua coniectura in diſpoſitione cenſentur, nunquid patri grauato ius detur, vnum ex pluribus eligendi, cui hæreditatem deferat,& ex Guid.Pap. facultatem dari,cuius opinio reijcitur.lib.6.cap.7.num.1.& 4. 89.& 90
Liberi, vt ſubſtitutum excludant, neceſſe an ſit, quod ſuccedant.lib.1.c.2.par.1.n.72. & 112. 13. & 17
Liberi in conditione poſiti , & nominatim grauati, nunquid vocati cenſeantur,latè diſcutitur .lib.4. cap.2.par.1.n.1.& ſecundum opinionem Bartoli vti veriorem , & receptiorem concluditur .in 2. par.n.28 57.& 68
Liberi vt in ſtatutis non vocentur diſpoſitiuè,cùm in conditione reperiuntur , intelligi in verbis merè conditionalibus impoſitis per abſolutos ablatiuos.lib.1.c.3.n.11 31
Liberis, potiores in cauſa inteſtati non reperiri.lib.2. cap.2.n.13 38
Liberis in conditione poſitis , data ipſorum vocatione , adueniente q; caſu ſubſtitutionis, actionem ex teſtamento competere, & beneficium l. fin.C.de edicto diui Adr.toll.lib.6.c.6.n.30 89
Liberis in conditione poſitis , actionem ex teſtamento,& beneficium.d.l.fin.competere, ſaltem in caſibus coniecturarum, ex quibus in diſpoſitione cenſentur.ibid.n.31
Liberos in conditione poſitos , niſi ipſos vocari dixerimus, per patrem in contractu , vel in vltima voluntate alienata non reuocare, quod & ſi reijciatur, nõ tamẽ à cõmuni opin. receditur. in Proem. lib.1.n.2 1
Liberos in conditione poſitos , inſtituti patris hæreditatem repudiantes , ex propria perſona non poſſe bona teſtantis non alienata conſequi , niſi ipſos vocari intelligamus. ibid.n.3.
Liberos in conditione poſitos, patre inſtituto decedẽte, teſtantis hæreditate non adita , vel iure aliquo tranſmiſſionis non exiſtente niſi vocati cenſeantur, excluſos in totum remanere. ibid. n.4
Liberos in conditione poſitos , ſi ipſos vocari dixerimus , ſubſtituto etiam qui ab inteſtato eoſdem excluderet, præferri, alias ſecus. ibid. n. 5 2
Liberos in conditione poſitos ex.l. cum auus.ff.de cõdit.& dem. ſubintellecta, vocatos ex teſtamento,

ſecundum

ſecundum communem opin. non cenſeri, lib.1.c. 1.n.1. Sed infra n.13.cum ſeq.hæc opin. confutatur, nec à communi diſceditur.& c.2.par.2.n.13. eod.lib.1.rurſus lib.3.c.2.n.10.5 23.& 52

Liberos in conditione poſitos, vocatos eſſe aſſerere, æquiori, humaniori, ac benigniori ſententia recipi.lib.1.c.2.par.2.n.61 27

Liberos in conditione poſitos, nõ eſſe vocatos ex Accurſio, eiuſq; opinionem magis communem, & crebriorem iſtis etiam temporibus uirtualiter apparere, ab eaq; iudicando, & conſulendo vti canonizata, recedendum non eſſe. ibid. numero 80. 81 28

Liberos in conditione poſitos, non cenſeri vocatos, filio etiam teſtatoris inſtituto, & grauato, ſi deceſſerit ſine liberis reſtituere.lib.1.c.3.n.4 30

Liberos non cenſeri uocatos, ſi in conditione poſiti ſint, etiam quòd vltimo ipſorum poſitorum in conditione facta eſſet ſubſtitutio, & in tota. ibid.nume. 5 31

Liberos non cenſeri uocatos, cùm in conditione ſunt poſiti, etiam in contractibus, ibid.n. 6. & d.lib.1. c.2.par.2.n.4

Liberos poſitos in conditione in contractibus, cenſeri diſpoſitiuè uocatos, cum ex coniecturis de mente contrahentium illos vocandi, appareret. ibid.numero 7

Liberos poſitos in conditione, non cenſeri uocatos, etiam in ſtatutis.ibid.n.9

Liberos in conditione poſitos in ſtatutis, non cenſeri vocatos, in uerbis conditionalibus negatiuè conceptis, ſecus affirmatiuè.ibid.n.10

Liberos in conditione poſitos, vocatos cenſeri, aduerſus Accurſium qui teſtentur, magiſq; communẽ opinionem Doctorum eſſe affirment.lib.1.c.2.par. 2.n.1 20

Liberos in conditione poſitos, cum non ſunt ab inteſtato ſucceſſibiles teſtatori, vocatos cenſeri.ibid. num.3 22

Liberos in conditione poſitos, & uocatos, multò magis per fideicommiſſariam uocatos cẽſeri, adiecta illa clauſula, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, uel adiecta dictione in perpetuum, lib.6.c.5.n. 15. etiam ſi dicta clauſula in fine reperiretur, & per ſe ſtaret.n.16 86.& 87

Liberos in conditione poſitos, cùm intelliguntur uocati, perindè eſſe, ac ſi cenſerentur patri ſubſtitutos.ibid.n.18

Liberos in conditione poſitos, & ſi Gloſ. ſententia, quæ magis communis eſt, vocati non cenſeantur, vehementem tamen mentis teſtatoris coniecturã habere, bona ad nepotes, pronepoteſq;, vbi nepotes non extant, peruenire voluiſſe, ſubſtitutumque excludere.ibid.n.19.& lib.4.c. 2.par.2.n.22.& d.lib.6.c.7.n.4 68.& 90

Liberos in conditione poſitos, præſuppoſito, vocatos eſſe, ſcriptos hæredes cẽſeri.lib.6.c.6.n.14. ante. 15.& 26 88.& 89

Liberos poſitos in conditione, non per extenſionem, ſed caſus expreſſionem vocari, ibid.n.10 87

Liberos in conditione poſitos, ex qualitate maſculorum vocatos cenſeri, etiam ſi tacitè ex coniecturis tantum, teſtatorem maſculinitatem reſpexiſſe colligeretur.lib.2.cap.3.nume.1. & numero 14. 41.& 42

Liberos in conditione poſitos, ex qualitate maſculinitatis, intelligi diſpoſitiuè vocatos, etiam in feudalibus.ibid.n.2

Liberos poſitos in conditione, in legatis particularibus cenſeri uocatos, in puris, & meris legatis, nõ autem vbi quis eſſet in aliquibus rebus particulariter inſtitutus, quamuis vniuerſalis hæredis inſtitutio ſubſequeretur.lib.3.c.2.n.16 52

Liberos in conditione poſitos, ex l.cùm auus.ff.de cõdit.& dem.non eſſe vocatos, etiam in legatis.ibid. n.19.& lib.1.c.1.n.26

Liberos poſitos in conditione in legatis, magis vocatos cenſeri, aliqua alia coniectura concurrente. ibid.n.20

Liberos in conditione poſitos, vocatos non eſſe, cum Accurſio qui aſſerant, magiſq; communem opin. Doctorum eſſe dicant.lib.1. cap.2.par. 1. numero 1 3

Liberos in conditione poſitos, per patrem alienata reuocare.ibid.n.2

Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, ſi teſtator ad plures gradus ſubſtitutionum digrediatur. lib.3.cap.1.n. 1. plures autem contrarium ſentire, & de magis communi opinione atteſtari n.5. etiam ſi multi poſtmodum ſubſtitutionis gradus eſſent facti, n.8. etiam in deſcendentibus teſtatoris.n.9. Non tamẽ ab opinione Petri de Anchara no recedendum eſſe, quæ eſt crebrior, & receptior. n.14.49.50.& 51.

Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, in legatis particularibus, ex magis communi ſentẽtia. lib.3.cap.2.n.1. Sed Doctores contrarium aſſeriẽtes vide.n.7.iudicando tamen, & conſulendo, nõ eſſe à priori opinione recedendum, uti crebriori, & veriori.n.12 51.& 52

Liberos poſitos in conditione in ſtatutis, non eſſe diſpoſitiuè uocatos, niſi adſint coniecturæ vocationis, ex mente ſtatuentium.lib.1.c.3.n.12 31

Liberos in conditione poſitos, vocatos diſpoſitiuè minimè cenſeri etiam ſi piæ cauſæ fauor adſit. ibid. num.15

Liberos non eſſe diſpoſitiuè uocatos, cum in conditione reperiuntur, etiam quãdo in vno capitulo ſunt in conditione, in alio verò prius, uel poſt in diſpoſitione expreſſe exiſtunt.ibid.n.16

Liberos in conditione poſitos, ex coniecturis uocatos non dici, cùm vltrà conditionem ſi ſine filijs, eſſet etiam alia conditio copulatiuè adiecta, ut puta ſi ne teſtamento, ſine bonorum alienatione, uel ſimili.lib.5.c. 9.n. 14. & quòd requiratur concurſus vtriuſq; conditionis copulatiuè.n.16 80

Liberos in conditione poſitos, addita alia conditione, ſi ſine teſtamento, uel alienatione deceſſerint, non dici vocatos ex communi, etiam ſi conditiones nõ tantum copulatiuè, ſed etiam alternatiuè ſint conceptæ, in coniunctam enim reſoluuntur. ibid.n. 14.& 19. Quod procedit etiam in contractibus. num.18

Liberos in conditione poſitos ſub ablatiuis abſolutis,

per

per teſtatorem diſpoſitiuè vocatos nō cenſeri. lib. 6.cap.3.n.1.Qui contradicant.n.3. Sed non eſſe à priori opin.tanquàm veriori recedendum, & communiori.n.4.& vide n.7.84.& 85

Liberos in couditione poſitos, cenſeri vocatos quandò inſtituti,ſunt etiam reciprocè ſubſtituti ſi ſine liberis, tunc enim in ulu ſequcoti ſubſtitutione de ſupradictis ſubſtitutis ſacta, nocati cenſentur etiam poſiti in conditioue,in præcedenti reciproca ſubſtitutione.lib.5.cap.1.n.1.Qui contradicant. n.4. Sed à priori concluſione non diſceditur.nume.5. 72.& 73

Liberos in conditione poſitos,& grauatos,non cenſeri diſpoſitiuè vocatos, & ita magis comm. opin. ſe habere, qui aſſerunt,ſed non eſſe recedendum à Bar.ſententia,vti veriori,& crebriori. lib.4.c.2. p.2.n.1.& 28 63.& 68

Liberos in cōditione poſitos cēſeri vocatos, cùm ſubſtitutus eſt uliquis, & eius liberi,tunc enim filij etiam grauatorum in conditione poſiti, vocati dicerentur.lib.5.cup.1.nume.2.& cup.3.nume.1.& 2. 72.& 73

Liberos bis poſitos iu conditione, vocatos cenſeri.d. lib.5.c.2.n.1.& 2 73

Liberos in conditione poſitos,cenſeri vocutos,ſi teſtator in alio capitulo ipſos in couditioue poſitos, præſupponeret vocatos eſſe, quia diceret, ſi nollent etiam ipſi acceptare.ibid.n.3. Sed limitatur.n.6. limitatio tamen minimè comprobatur.

Liberos poſitos in couditione, cenſeri vocatos,quãdo aliàs ſequeretur, quòd remotior proximiorem excluderet.& minus dilectus,magis dilecto præferretur.ibid.c.3.n.3 74

Liberos in conditione,ceuſeri in diſpoſitione,omui caſu,quo verba nibil operarentur.d. lib.5.cap.7.nume.3 78

Liberos in conditione poſitos, eſſe vocatos,omni caſu,quo abſurdum ſequeretur.ibid.n.4. quod procedit etiam,ſi verborum ſignificatio eſſet reſtringenda.n.5

Liberos in conditione poſitos,eſſe ſemper vocatos,ratione æqualitatis ſeruandæ.ibid.n.6

Liberos in conditione poſitos, eſſe diſpoſitiuè vocatos, ſi in patria talis adeſſet conſuetudo, quòd poſiti in conditione vocati cenſerentur.ibid.n.7

Liberos poſitos in conditione,eſſe vocatos, omni caſu,quo teſtator poſitos iu conditione prædilexiſſe conſtat.ibid.n.8

Liberos poſitos in conditione, cenſeri vocatos, omni caſu,quo teſtator interrogatus, veriſimiliter reſpōdiſſet,diſponendo,& vocando.ibid.n. 9. Quod limita quadrupliciter.à n. 10.vſq; ad 13

Liberos in conditione poſitos,vocutos dici, omni caſu,quo ex verbis præcedentibus, vel ſubſequentibus,id colligi poſſet.ibid.n.14

Liberos poſitos iu conditione,eſſe vocatos,ſtante ſtatuto,quo ità diſponeretur,vt in ſtatuto Almæ Vrbis Romæ.lib.5.c.25.ſtatutorum.ibid.n.15

Liberos in conditioue poſitos, ſub qualitate legitimi matrimonij,cēſeri vocatos, excludereq́; vel in ampliſſima forma legitimatos.lib.3.c.3.n.1.3.& 5. vbi de qualitate legitimorum & naturalium. 53

Liberos in conditione poſitos, ſub qualitate legitimi matrimonij,fortius vocatos cenſeri,ſtunte nobilitate teſtatoris.ibid.n.2

Liberos poſitos iu conditione,cenſeri vocatos, ſi teſtator monaſterium loco filij baberi voluit. ibid.numero 4

Liberos poſitos in conditioue, cùm ipſis ab inteſtato ſucceſſio denegatur,cenſeri vocatos, exemplo filiæ in conditione poſitæ, quæ per ſtatutum à ſucceſſione inteſtati excluderetur.d.li.3.c.4.n.1. Sed contrariū dicentes,vide n.2.vbi à priori tunquàm communi,non eſſe recedendum, concluditur.

Liberos poſitos in conditione, cùm ipſis ab inteſtato ſucceſſio denegatur,cenſeri vocatos, etiam ſi cum ipſis, ab inteſtato ſucceſſibiles in conditione ponerentur,maſculi ſcilicet cum fœminis, in terminis ſtatuti prædicti.ibid.n.3.& 4

Liberos poſitos iu conditione,quibus inteſtati ſucceſſio denegatur,vocatos cenſeri,cùm ſunt ub inteſtato babiles ad ſuccedendum,ſecus ſi inbabiles.ibi. n.5.& 6.quod non ad actum,ſed potentiam, vel naturalem, vt ſic dixerim, babilitatem referendum eſt.

Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, cùm fauore agnationis conſeruandæ, bonorum alienationē teſtutor probibuiſſet, quòd vellet bona perpetnè in ugnatione remanere, d.lib. 3.c.5.n.1.tenentes contrarium,vide.n. 2. prioremq́; communem eſſe,imò receptiorem opinionem. n. 12.indiſtinctè contradicentes. n. 8. & quid alienatione non ſequuta.n.17 54

Liberos in conditione poſitos, fauore piæ cauſæ,uocatos cenſeri.lib.3.c.6.n.1. Qui teneunt cōtrarium. n. 2. Sed priorem Petri de Ancbarano opinionē, communem eſſe.n.5 55

Liberos iu conditione poſitos affirmatiuè,ad excluſionem aliorum qui ab inteſtato vocarentur,diſpoſitiuè vocatos intelligi.lib.5.c.4.n.2 74

Liberos in conditione,ceuſeri vocatos, cùm per ipſos cenſerētur excluſæ tucitè aliæ perſonæ, quæ aliàs eſſent paris,vel melioris conditionis, ac etiam vbi fauore poſitorum in conditione ij excludūtur, qui in totum,vel iu partem eoſdem excluderet. ibid. nume.2

Liberos in conditione poſitos,cenſeri vocatos,cùm diſpoſitiuè iu aliqua teſtamenti, & hæreditatis parte ponerentur,vt in inſtitutione,uel ſubſtitutione. ibid.num.3.Sed nume.5. vocatos non cenſeri deciditur.. 75

Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos,cùm in fine omnium ſubſtitutorum, fieret ſubſtitutio, & omues de domo, vel liberi remotiores teſtatoris, collectiuè vocareutnr.lib.5.c. 5.n.1 eo.

Liberos poſitos iu conditione, vocatos cenſeri, cùm filia fuiſſent per teſtatorem penitus, vel ferè in totum excluſa,ſtantibus agnatis maſculis.ibid n.2. Sed limita, ſtante ſtututo excluſiuo fœminarum. n.3.item eatenus, quatenus teſtator diſpoſuit, & reſpectu tantum perſonarum ſpecificatarum. nume.4 76

Liberos poſitos in conditione,vocatos eſſe, cùm deficiente linea maſculorum, eſſet alius ſubſtitutus,

cum

cum onere deferendi nomen,& arma familiæ, ſiue domus ipſius teſtatoris.ibid.n.5

Liberos poſitos in conditione,eſſe vocatos, vbi hæreditas grauaretur onere reali, quòd ad omnes deſcendentes tranſiret.ibid.n.8. Maximè ſi teſtator reſpexiſſet non ſolum natos, ſed etiam naſcituros. nume.9

Liberos in conditione poſitos,cenſeri vocatos, ſi iuſſiſſet teſtator,per hæredes ſuos, perpetuum anniuerſarium fieri in aliqua eccleſia.ibid.nume.10. & 13.

Liberos in conditione poſitos,in diſpoſitione eſſe, per adiectionem verborum,quouſque alter ſuperuixerit, ſubſtitutus non ſuccedat. d.lib.5.cap.6.nume.1 eo.

Liberos grauatos in conditione poſitos, latius vocatos cenſeri,alia coniectura concurrente. lib. 4.c. 3.n.1 69

Liberos grauatos in conditione poſitos, latius vocatos cenſeri, concurrente etiam alienationis prohibitione,eorum patri facta, filiorum fauore. ibid. nume.2

Liberos maſculos in conditione poſitos, & grauatos, facilius in diſpoſitione,his tribus concurrentibus, credi.ibid.n.3

Liberos grauatos in conditione poſitos. potius intelligi vocatos, ſi teſtator fœminas excluſiſſet. ibid. nume.4

Liberos grauatos in cōditione poſitos, fauore piæ cauſa,vt onus ei nominatim iniunctum teneat, vocatos cenſeri ibid.n.5

Liberos grauatos,& poſitos in conditione, clarius uocatos eſſe,cùm vltimo poſitorum in conditione,& grauatorum in tota, ſubſtitutio facta eſt,ad inducendum reciprocum fideicommiſſum. ad l. Titiæ Seio.§.Seia libertis.de leg.2 ibid.n.6

Liberos grauatos,in conditione poſitos, magis intelligi vocatos,ſi eſſet dictum, vel hæredes filiorū deceſſerint.ibid.n.7

Liberos grauatos, in conditione poſitos,efficacius eſſe vocatos,cùm eſſet dubium, nunquid ſubſtitutio de filijs, eſſet vulgaris, vel compendioſa. numero 8

Liberos grauatos,in conditione poſitos, liberius eſſe vocatos,omni caſu, quo teſtator in agnatione bona conſeruari voluit.n.9

Liberos grauatos, in conditione poſitos, liberius eſſe vocatos,cùm teſtator proximiores etiam agnatos vocaſſet, ne hæreditas ad extraneos perueniret. nume.10

Liberos grauatos,in conditione poſitos, magis vocatos cenſeri, ſi teſtator Trebellianicæ detractionem prohibuiſſet.n.11

Liberos grauatos,in conditione poſitos, facilius vocatos intelligi, ſi teſtator digrederetur ad plures gradus ſubſtitutionum.n.12

Liberos grauatos, in conditione poſitos,cenſeri vocatos,omni alia concurrente coniectura, quæ ex ſe principaliter,& ſimpliciter conſiderata, uocationem induceret.n.13

Liberos grauatos,in conditione poſitos, non ſolum dici vocatos ex concurſu alterius efficacis coniecturæ,de per ſe ad uocationem ſufficientis, ſed etiam ſi de per ſe potens non dijudicaretur.n.14

Liberos grauatos in conditione poſitos,facilius vocatos eſſe, cùm per ablatiuos abſolutos in ipſa conditione reperirentur.n.15

Liberos in conditione poſitos, & grauatos, explicitè cenſeri vocatos, cum ſumus in deſcendentibus teſtatoris.n.16

Liberos grauatos, in conditione poſitos, non cenſeri vocatos,ſi ſub nomine appellatiuo hæredum, grauati fuerint in genere:opus eſt enim vt grauamen ſub nomine filiorum imponatur. d. lib. 4. cap.4. nume.1 70

Liberos grauatos, in conditione poſitos, non cenſeri vocatos, cum eſſent in alia teſtamenti parte expreſsè vocati.ibid.n.2

Liberos grauatos, in conditione poſitos, non cenſeri vocatos, cum eſſent in alia teſtamenti parte expreſsè vocati,etiam ſi eſſent expreſſe in caſu alienationis vocati. n. 3. Quod declaratur ex mente Caro.Rui.n.4.

Liberos grauatos, in conditione poſitos, vocatos non cenſeri,cùm eſſent non ſolum expreſſe in alia parte teſtamenti vocati, ſed etiam tacitè, & ſolum vulgariter; vt quando nepotes filiorum appellatione vocati cenſerentur. n.5 70

Liberos grauatos, in conditione poſitos, non cenſeri vocatos, cùm in alia parte teſtamenti expreſſe vocati eſſent, tripliciter limitari. nume.6.& 7. atque 8

Liberos grauatos,in conditione poſitos,cenſeri uocatos,cùm nominatim ſunt grauati, aliàs ſecus.n.9. & quòd ſufficiat grauamen neceſſariò ex verbis colligi.n.10.ſufficiatq; dicere, eiſdem ſuqſtituo.n. 11.& 13. Quòdq; realis alienationis probibitio ſit ſufficiens.n.12 71

Liberos grauatos, nominatim in conditione poſitos, cenſeri vocatos, cùm deſcendentes grauantur. ibid.n.14

Liberos grauatos, in conditione poſitos, non cenſeri vocatos,ſi teſtator mandaſſet ſuum teſtamentum vt iacet,de verbo ad uerbum ſeruari, ſine aliqua interpretatione,vel intelligentia.n.15

Liberos in conditione poſitos, & grauatos imperſonaliter, ut quia dictum ſit, Si filius meus deceſſerit ſine liberis,uel eius liberi ſine liberis, bona deueniant in Stichum,non cenſeri uocatos, ſed hæreditatem iſto caſu ſaltem dici grauatam. d. lib. 4.c. 5.n.1.& 2 eo.

Liberos grauatos imperſonaliter, in conditione poſitos multò minus dici uocatos, cū expreſſe in alia teſtamenti parte uocati reperirentur. ibid. numero 3

Liberos in conditione poſitos vocatos dici, cum ſubſtitutio ultimo morienti fieret. lib. 5.cap. 6.nume.2 76

Liberos in conditione poſitos, in diſpoſitione eſſe,cum ipſis per teſtatorem onus imponeretur,prouidendi capellanum in aliqua capella in perpetuum, ità quòd deſcendenter ſint patroni.ibid.n.3

Liberos in cōditione poſitos,cenſeri uocatos, ſi fuerit compendioſe ſi ſine liberis ſubſtitutum.n.5 77

Liberos

Liberos in conditione poſitos, eiuſdem nominis teſtatoris, cenſeri in diſpoſitione, ut puta, quia auus teſtator vocabatur Pompeius, & eodem nomine nepos, dixiſſetq; & ſi ſine filio Pompeio mei nominis deceſſerit, ſubſtituo Alexandrum n.6

Liberos in conditione poſitos, cenſeri in diſpoſitione, ſi in teſtamento eſſet dictum, teſtatorem habere reſpectum ad ſtirpes, & non ad capita hæredum inſtitutorum, & grauatorum.n.8

Liberos in conditione, uocatos eſſe, quando in ſubſtitutione mentio deſcendentium fieret.n.9

Liberos in conditione poſitos, uocatos eſſe, ſi dictum fuiſſet, eis ſubſtituo, ut in caſu Celſi Hugonis, nume.11

Liberos in conditione poſitos, cenſeri in diſpoſitione, ſi teſtator poſt poſitionem in conditione dixiſſet, his caſibus, & quolibet eorum ſubſtituo. n.12

Liberos in conditione poſitos, per fideicommiſſariã ſubſtitutionem uocatos cenſeri. n.13

Liberos in conditione poſitos, cenſeri uocatos, ſi dixiſſet teſtator in ultimo gradu ſubſtitutionis, ita quòd hæreditas ipſius tranſeat in eius hæredes, & eorum deſcendentes, deſcendentiumq; deſcendentes.n.14

Liberos in conditione poſitos, uocatos intelligi, ſi teſtator maſculos deſcendentes ſubſtituti uocaſſet.n.19

Liberos in conditione poſitos, cenſeri uocatos, ſi teſtator in fine ſubſtitutionis, fœminas excluſiſſet propter pauperes Chriſti.n.20

Liberos in conditione poſitos, uocatos eſſe, ob Trebellianicæ detractionem, reſpectu omnium quibus hæreditas peruentura foret.n.21

Liberos in conditione poſitos, cenſeri uocatos, ubi melior conditio tranſuerſalium, eorumq; liberorum eſſet, quàm deſcendentium.n.22

Liberos in conditione poſitos, vocatos intelligi, per clauſulam omni meliori modo, in quacunq; parte teſtamenti appoſitam..n.23

Liberos in conditione poſitos, ex formula illa voluntatis, de hærede in hæredem, donec ſuperfuerint maſculi de domo, vocatos cenſeri, in caſu Petri Pauli Pariſii.ibid.n.24

Liberos in conditione poſitos, omni caſu uocatos eſſe, quo teſtator agnationem conſeruare voluiſſe videtur.d.lib.5.c.7.n.1 eo.

Liberos in conditione poſitos, omni caſu vocatos eſſe, quo teſtator perpetuò deſcendentibus proſpexit.ibid.n.2

Liberos reſtituere rogatos, duas quartas detrahere, cum vtriuſq; quartæ detractio eodem tempore non concurrit.lib.1.c.2. p.1.n.9 9

Liberorum appellatione in contractibus, fœminæ licet non includantur, vbi tamen ſequeretur, quòd minus dilectus.&c. fœminas ipſas includi lib.5. c.3.n.8 74

¶ *Libertatem ſeruo ſub conditione, magnam quantitatem pecuniarum præſtandi relictam, pro non data haberi lib.4.c.2.p.1.n.34* 62

¶ *Linea maſculina, quando deficere dicatur .lib.2. c.6.n.63* 47

¶ *Lucrum illi perſonæ applicari, cuius intuitu fit diſpoſitio, & lucrum aufertur.li.2.c.2.n.28* 39

Lucrum applicari illi, cuius contemplatione fit diſpoſitio, lucrumq; aufertur, in legis diſpoſitione: ſecus in vltimis hominum elogijs.ibid.n.29

M

MANVMITTENDO, *quempiam locupletiorem non effici.lib.4.c.2.n.27* 68

¶ *Maſculinitatis qualitatem efficacius prodeſſe, ad coniecturandam vocationem filiorum in conditione poſitorum, ſi teſtator dictione maſculorum geminatè uteretur.lib.2.c. 5. n.1.contrarium aſſerente.n.10* 43

Maſculinitatis qualitatem, ad inducendam poſitorũ in conditione vocationem, in agnatis tantum teſtatoris operari, ſecus in extraneis. ibid. cap.3. n.3 41

Maſculinitatis qualitatem, ad inducendam uocationem poſitorum in conditione, ſtante ſtatuto quòd maſculis exiſtentibus, fœminæ non ſuccedant, non operari.ibid.n.4.ſed contrarium deciditur.n.10. & nihilominus ab opinione Socini, uti magis communi, recedendũ non eſſe, concluditur.

Maſculinitatis qualitatem, operari uocationem, ad excluſionem extraneorum, non autem filiorum ſubſtitutorum.n.13

Maſculinitatis qualitatem, plenius uocationem inducere, cum teſtator proprias excluſiſſet filias, proximioremq; agnatum, filio decedenti ſine filijs maſculis ſubſtituiſſet.d.lib.2.c.4.n.2 43

Maſculinitatis qualitatem, præcedenti caſu, excluſionis propriarum filiarum, & ſubſtitutionis de proximiori agnato, filio decedenti ſine filijs maſculis, non operari, ſtante ſtatuto excluſiuo fœminarum.ibid.n.3

Maſculinitatis qualitatem latius operari, ad uocationem poſitorum in conditione, cum filiæ minus dilectæ, in aliqua teſtamenti parte uocatæ reperirentur.ibid.n.1 42

Maſculinitatis qualitatem, certius uocationem inducere, ſi poſt mortem plurium inſtitutorum; uel ſubſtitutorum, aut honoratorum, ſubſtitutio facta ſit ab ultimo moriente in tota hæreditate. d.lib.2. c.7.n.5 48

Maſculinitatis coniectura licet controuertatur, quãdo tamen cum maſculorum qualitate aliæ coniecturæ cõcurrunt, ipſam cõmuniter recipi.ibid.n.6

Maſculinitatis qualitatem, uberius uocationem operari, ſi filij eſſent alienare prohibiti, ibid.n.4

Maſculinitatis qualitatem, plenius operari, ſi ultra ipſam, expreſſe uocaſſet fœminas, maſculis non exiſtentibus.d.lib.2.c.5.n.11 43

Maſculinitatis qualitatem uocationem magis operari, ſi teſtator in alijs teſtamenti partibus, maſculos filiabus prætuliſſet.eod.lib.2.c.7.n.2 48

Maſculinum, non concipere fœmininum, cum de maſculo ſeparatim, item de fœmina mentio fieret.lib. 1.c.1.p.1.n.66 13

Maſculorũ qualitate, facilius in cõditione poſitorum uocationẽ induci, ſi teſtator etiã ad plures gradus ſubſtitutionũ digrederetur.d.lib.2.c.7.n.1 47

Maſculorum qualitas, nũquid debeat exprimi propriè à teſtatore, vel ſufficiat per interpretationẽ fieri, ad vocationem inducendam. eod. lib. 2. c. 3. n. 14 — 42
Maſculorum qualitatem, maximè vocationẽ in conditione poſitorum inducere, adiecto etiam grauamine. lib. 2. c. 7. n. 3 — 48
Maſculorum qualitatem non operari, ſi mandaſſet teſtator eius diſpoſitionem ſeruari, intelligi, & interpretari, vt iacet, & de verbo ad verbum. eod. lib. 2. c. 3. n. 15 — 42
Maſculorum qualitatem non inducere vocationem, cum filij maſculi, & fœminæ inſimul in conditione ponerentur. ibid. n. 16
Maſculorum qualitatem, inducere vocationem, cum ipſa circa poſitionem in conditione apponitur, ſecus ſi in alia diuerſa conditione apponeretur. n. 17
Maſculos præferri fœminis in ſucceſſionibus, reipublicæ intereſſe. lib. 2. c. 6. n. 61 — 47
Maſculis, legem in nonnullis magis, quàm fœminis deferre. ibid. n. 62
Maſculos in conditione poſitos, & ipſa maſculinitatis qualitate, vberius diſpoſitiuè vocatos cenſeri, cùm ſubſtitutus nomen, & arma teſtatoris, linea deficiente, deferre iuſſus eſſet. ibid. n. 1. 46. & 58
¶Mentem teſtantis retentam, nec aliter tranſeuntem in diſpoſitionem, non attendi. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 47 li. 2. c. 2. n. 9. & li. 3. c. 2. n. 4. fol. 26. 37. & 51
Mentem teſtantis potius, in conditionib. quàm formã verborum ſpectari. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 120 — 18
Mentem teſtatoris eſſe attendendam, ſi verba patiãtur ſaltem per impropriam ſignificationem. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 48 — 26
¶Modum potius in dubio præſumi, quàm conditionem. lib. 6. c. 1. n. 3 — 82
¶Multum intereſſe, cui voluerit proſpectum, cuiuſque contemplatione teſtator fecerit. lib. 2. cap. 2. n. 12 — 38

N

NATVRALES, nunquid ſubſtitutum excludãt, per conditionem ſi ſine liberis deceſſerit, ex dignitate, voluntate, conditioneque eius qui fideicommiſit, accipiendum eſſe. lib. 1. cap. 2. par. 2. n. 33 — 25
Naturales liberos, licet ſub tacita conditione ex lege non ſubintelligantur, ſub expreſſa tamen ad ſubſtituti excluſionem includi. ibid. n. 7 — 22
Naturam, legis normam eſſe. n. 59 — 27
¶Negatiuam orationem, plus negare, quàm affirmet affirmatiua. lib. 4. c. 2. p. 2. n. 3 — 65
¶Nicolaum de Neapoli, ex illuſtriſſima Rufforum familia, Doctorem eminentiſſimum fuiſſe. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 2 — 22
¶Niſi dictionem, ſemper excipere, ſuiq; contrariũ ponere. d. lib. 1. c. 1. n. 11 — 4
¶Nolle eius eſſe, cuius eſt velle. lib. 5. c. 2. n. 4 — 73
¶Nomen, pro gentili familia acceptum. lib. 2. c. 6. num. 9 — 45
Nominis ſimilitudinem, mutuam quandam affectionem gignere. lib. 5. c. 6. n. 7 — 77
Nominis proprij, uel appellatiui prælationem non attendi, ut actus ualeat. lib. 4. cap. 2. par. 2. nume. 7 — 66
¶Non ſolum dictionem, in tota oratione, eandem diſpoſitionem implicare, & quando aduerbialiter ponatur. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 79 — 14
¶Nouitatem magis, quàm magnitudinem rerum, ad cauſas exquirendas agitare. lib. 4. cap. 2. p. 2. n. 37 — 68
¶Nullum dici, quod non iure factum apparet. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 118 — 17

O

OFFICIVM iudicis, pro armis, ad memoriã defunctorum conſeruãdam impartiri, licet actio non detur. lib. 2. c. 6. n. 3 — 44
¶Oldradum conſ. 177. Teſtator in ſuo vltimo teſtamento. poſt princ. verſi. ſupereſt ergo, vſq; ad finẽ conſilij, communiter reprobari. lib. 4. cap. 5. nume. 8 — 72
¶Omnis dictionem, vniuerſalem eſſe, et collectiuam. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 111 — 17
¶Onus ſoluendi, cum habenti rei adminiſtrationem iniungitur, hæredi non ſibi cenſeri iniunctum. lib. 4. c. 2. p. 1. n. 28 — 61
¶Opinionem Accurſii in d. l. Lucius Titius. ff. de hæred. inſtit. inimicam uoluntatibus teſtantiũ, nonnullorum iudicio cenſeri. lib. 1. cap. 2. par. 2. nume. 68 — 28
Opinionem, quòd filij poſiti in conditione ſint vocati, Magiſtratus Sereniſſimi Senatus Veneti amplecti, teſtantium voluntates piè perſpicientes. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 68. Sed an ſimpliciter, vel adiecta qualitate maſculorum. n. 72. & 79
Opinionum commenta, tempus deſtruere. ibid. nume. 58 — 27
Opinionem, contrarias opiniones ad concordiam reducentem, alijs præferri. lib. 2. cap. 2. nume. 42 fol. — 40

P

PARENTVM commune uotum eſſe, liberis diuitias parare. lib. 1. c. 1. n. 9 — 4
Parentum, commune erga liberos genium. lib. 2. c. 2. n. 10 — 37
¶Pater, & parens, idem ſignificare. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 108 — 16
Patrem præſumi, optimum pro filijs conſilium capere. eod. lib. 1. c. 1. n. 20 — 4
Patrem viuentem, proprijs bonis propter filios priuari, periniquum eſſe. ibid. c. 1. n. 19
Patrem etiam appellari, qui ætate, uel dignitate nobis præſit. eod. lib. cap. 2. par. 1. numero 109 fol. — 17
Patrem non minori amore nepotes, quàm filios proſequi, licet obſeruatione ordinis, filios prius uocet. lib. 4. c. 2. p. 2. n. 35 — 68
Paterna appellari, quæ ab auo proueniunt, & in feudis id euinci, quæ paterna vſque ad atauum dicuntur. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 107 — 16

¶Participia

¶Stipulanti imputari, qui apertius, & latius verba non concepit.lib.1.c.2.p.1.n.5 21

¶Subſtitutio vulgaris, tanquàm directa, an tacitè inducatur.lib.1.cap.2.par.1.num.96.& n. 135 fol. 15.& 19

Subſtitutionem tacitam pupillarem, matrem nõ excludere, expreſſam verò ipſam repellere. lib.1.c. 2.p.2.n.11 23

Subſtitutionem fideicommiſſariam, filiorum nominatorum, vel nepotum, non adiecto in capita, vel in ſtirpes, vno ex filijs præmortuo, relictis pluribus nepotibus teſtatori, intelligi in ſtirpes, & non in capita.lib. 5.c.3.n.7 74

Subſtitutionem directam in codicillis, ad fideicommiſſum trahi.lib.1.c.2.p.1.n.99 16

Subſtitutionem tacitam pupillarem, matrem nõ excludere, etiam pia cauſa ſubſtituta. lib.3. cap.6. num.4 55

Subſtitutionem vulgarem, ad conſeruandum teſtamentum adinuentam.lib.1.cap.2. par. 1. numero 95 16

Subſtitutionem reciprocam, per compendioſam, vel fideicommiſſariam vltimo morienti, & in tota hæreditate factam, induci.in Proœm.lib.1.n.6 2

Subſtitutionem aliquando pro iure accreſcendi, largo modo deſumi.lib.c.2.par. 1.n.15 59

Subſtitutionem conceptam in vnum caſum, non trahi ad alium, ad quem aliàs traheretur, cùm ſequeretur, quòd minus dilectus, magis dilecto præferretur.lib.5.c.3.n.5 74

Subſtitutio directa, nunquid expreſſam inſtitutionẽ requirat, an verò tacita ſufficiat. lib.1.cap.2.p.1. n.56 13

Subſtitutio reciproca, nunquid reſultet, cùm vltimo poſitorum in conditione nominatim, & ſignanter, grauamen eſt adiectum, ex veritate reſolutionis in ipſo Tractatu dicendorum aperiri. in Proœm. lib.1.n.9 2

Subſtitutionem reciprocam, induci ex compendioſa, vel fideicommiſſaria, in tota hæreditate, poſt mortem vltimi vocatorum, ſecus in conditione poſitorum.ibid.n.7

Subſtitutionem reciprocam non reſultare per compendioſam, vel fideicommiſſariam factam in tota hæreditate, poſt mortem vltimi in conditione poſitorum, etiam ſi eorum aliqui quibus fit ſubſtitutio vocati ſint, aliqui verò in conditione poſiti. ibid. nume. 8

Subſtitutione reciproca inter plures ſubſtitutos pupillariter facta. præſumi in fideicommiſſo conditionali eiſdem facto, voluiſſe teſtatorem illos adinuicem ſubſtituere.lib.5.c.4.n.4 74

Subſtitutum ſub conditione, teſtatoris arma geſtandi, non teneri illa gerere, niſi ſubſtitutionis caſu ſubſequuto. lib.2.c.6.n.64 47

Subſtitutum, duobus extraneis inſtitutis, ſi vterque ſine filijs deceſſerit, vno cum filijs decedente, altero verò ſine filijs, in portione decedentis ſine filijs admitti, licet ex altero præmortuo ſuperſtites filij exiſtant. lib. 5.c.9.n. 4.Secus in deſcendentibus teſtatoris.n.5 79

Subſtitutum non debere plus ex teſtamento cõſequi, quàm ex teſtamento conſequeretur. lib. 6. cap.4. num.5 85

Subſtituti excluſio, nunquid fauore filiorum in conditione poſitorum, fieri dicatur.lib.2.c.2.n.33 25

¶Succeſſionem poſitorum in conditione, à teſtamento originem, & dependentiam habere. lib. 6.c. 8. n.54 93

Succeſſionem ab inteſtato, vltrà decimum gradum non dari.lib.5.c.6.n.10 77

Succeſſionum verbo, ſobolem, poſteritatemq; ſignificari.lib.1. c.1.n.8 3

T

TACITVM, maioris potentiæ, quàm expreſſum eſſe, non debere.lib.1.c.2.n.49.& 52 26

¶Tempus præſens, in quolibet actu attendi, diſpoſitionemq; intelligi, rebus ſic ſtantibus. lib.6. cap. 8.n.51 93

Tempus teſtamenti ſpectari, ad ſciendum quid teſtator voluerit, & de quo ſenſerit ibid.n.49 92

Tempus non ſolum teſtamenti, ſed mortis teſtatoris, & poſt mortem etiam ſpectari, vbi de interpretatione illa agitur, vt ſi teſtator fuiſſet interrogatus, ità veriſimiliter diſpoſuiſſet. ibid.n.45

Tempus teſtamenti, in dubio ſpectari, circa rem exiſtentem, quæ poteſt eſſe tempore teſtamenti, & mortis teſtatoris, ut voluntas certa remaneat. ibid.n.44

¶Terminos habiles, in omni materia, præſupponẽdos eſſe.ibid.n.37

¶Teſtatoris voluntatem, in dubio, cùm ad ius commune, & ſtatutarium referri poteſt, ad municipale magis referendam eſſe.lib. 6.cap. 8. nume. 23 fol. 91

Teſtatoris diſpoſitionem, cum iure ſtatutario conformem cenſeri.ibid.n.21.& lib.2.c.3.n.5 41

Teſtatoris voluntas, nunquid in ſuſpenſo ſtare poſſit, & quando.ibid.n.42

Teſtatorem non præſumi, impugnandi teſtamentum arripuiſſe iter.lib.1.cap.2. par. 1. n.91.& lib.4. c.2.p.2.n.34 15.& 68

Teſtatorem præſumi, ſe conformaſſe cum eo, quod tẽpore teſtamenti putabat, non cum eo quod de iure erat.lib.6.c.8.n.36 92

Teſtatorem non poße ſub pœna mandare, quæ meri, & mixti imperij ſunt, præceptum autem ſub pœna de re familiari facere poſſe.lib.2.c.2.n.32 39

Teſtatorẽ cum iure communi ſe concordare, etiã per cõmunem opinionem intelligi.li.6.c.8.n.28 92

Teſtatorem non præſumi, nec quidem in genere, de ijs cogitaſſe, quæ extra ordinẽ obueniũt.ibid.n.38

Teſtatorem, cum iure communi quod vigebat, ſe conformaſſe videri, non autem cum ſtatuto, quod tempore actus non extiterat, ſed poſtea ſuperuenit.ibid.n.27

Teſtatore aliquem ſibi hæredem faciente, ſi viuo ſe filius decedat, non ideo filium inſtitutum intelligi, ſi non decedat, vel poſt mortem ſuperſit, ſed præteritum.lib.1.c.2.p.1.n.142 19

Teſtatores, varias, atq; admirabiles conditiones, verboſius pro arbitrio adijcere.ibid.n.115 17

Teſtamenti tempus, regulariter inſpici. lib. 6. cap. 8. n. 50 93

Teſtamento poſthumi natiuitate rupto, ſi teſtator diutius ſuperuixerit, itá vt facilè teſtamentum mutare potuerit, nec immutauerit, hæredis inſtitutionem conuerti in fideicommiſſum uniuerſale, per clauſulam codicillarem in futurum conceptam. ibid. n. 59. 60. 61. & ſeq.

Teſtantium voluntates, ex ijs quæ poſt mortem occurrunt, non immutari: vadit enim, nec redit arbitrium. ibid. n. 41 92

Teſtandi actum, morte perfici, & compleri. ibid. nume. 40

¶*Traditionibus, dominia rerum transferri. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 28* 24

¶*Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionalis coniecturari, quandò niſi fieret, minus dilectus, magis dilecto præferretur. lib. 5. c. 3. n. 5* 74

Tranſmiſſionis coniecturas, ex expreſſis in teſtamento colligendas eſſe. lib. 2. cap. 1. numero 3. 6. & 10 33. & 34

Tranſmiſſione, grauato ſuccedi. lib. 1. cap. 1. n. 6. quod infrà n. 16. enucleatur. 3. & 4

¶*Tranſeat verbum, fideicommiſſum importare. lib. 5. c. 6. n. 15* 77

¶*Trebellianicæ detractionem, liberis primi gradus prohiberi non poſſe, etiam cùm duæ quartæ detrahuntur. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 10. Sed ante n. 13. id nouiſſimè tutum non videri.* 9

V

VDALRICVM *Zaſium, ſuauiſſima eloquentia Iuriſconſultum, communium opinionum authoritatem execrari, & librorum antiquorum interitum deplorare. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 81* 28

¶*Vendicare hæreditatem, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato dici. d. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 52* 12

¶*Verbum, quod ad diſponentem, eiusq́; bona, & ad eum pariter in quem diſponitur, eiusq́; bona referri poteſt, ad diſponentem referri. lib. 1. cap. 2. par. 1. n. 6* 9

Verbum quodlibet in contractu, intelligi ne fruſtratorium ſit. ibid. n. 7

Verba conditionem importantia, ad futurum referri, & quando. lib. 6. c. 8. n. 46 92

Verba, maxime Iuriſconſultorum, propriè capienda eſſe. lib. 4. c. 2. p. 1. n. 17 60

Verba enunciatiua, regulariter non diſponere. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 38 11

Verba in fine poſita, ad omnia præcedentia referri. ibid. n. 64 13

Verba enunciatiua, liberorum fauore, diſpoſitionem inducere. ibid. n. 39 11

Verba vulgarium, ſignificare; ut vulgus intelligit. lib. 3. c. 2. n. 7 52

Verba in fine poſita, non referri ad præcedentia contraria. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 67 13

Verba enunciatiua, in neceſſarium antecedens diſponere. eod. lib. c. 2. p. 2. n. 31 24

Verba enunciatiua, principaliter per ſe probata, diſponere. ibid. n. 35 25

Verba legis ubi deficiunt, & diſpoſitionem deficere. lib. 5. c. 9. n. 3 79

Verba conditionalia, ex mente proferentis diſponere. lib. 2. c. 2. n. 4 37

Verba enunciatiua geminata, per modum demonſtrationis prolata, diſponere. lib. 2. c. 5. n. 7 43

¶*Vexillationum ſigna, in antiquis numiſmatis comperta. lib. 2. c. 6. n. 32* 46

¶*Vincens uincentem te, cum diuerſa uincẽdi adeſt ratio, non uincit te. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 42* 26

Vincens uincentem te, cum ſunt diſpares termini, nõ uincit te. ibid. n. 43

Vincens uincentem te, non uincit te, cum uirtus quæ in uincente eſt, non concurrit in uincendo illum, quem tu uincis. ibid. n. 44

Vincens uincentem te, multo magis uincit te. n. 40

¶*Vocationem filiorum in conditione poſitorum, non intelligi ordine ſucceſſiuo, per vulgarem: ſed mortuis uocatis primo loco, cenſeri liberos in uim fideicommiſſi uocatos. lib. 6. c. 5. n. 13* 86

Vocationem difficilius induci, quàm trãſmiſſionem. lib. 2. c. 1. n. 4 33

¶*Voluntatem enixam, operari actum, omni meliori modo ualiturum. lib. 4. c. 2. p. 1. n. 39* 63

Voluntatem extinctiuam ex Baldo, ſat eſſe, ſubſtantiæ initium habuiſſe potentia reſoluendum. lib. 6. c. 1. n. 7 82

¶*Vrbes vetuſtas, populosq́;, inſignijt vſos, & qui fuerint. lib. 2. c. 6. n. 35* 46

Vt dictio, modum, ſi conditionem, quia cauſam, ſignificare. lib. 6. c. 1. n. 2 82

¶*Vtero exiſtentes, pro natis ad ipſorum commodũ haberi, indeq́; plura inferri. li. 1. c. 2. p. 1. n. 73* 13

Vtero exiſtentes, an pro natis aliquando habeantur ad alterius commodum. ibid. n. 74 14

¶*Vxorem filijs inſtitutis relictam vſufructuariam, & dominam, non plus alimentis habere, etiam ſi vir vſumfructum omnium bonorum ei reliquiſſet. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 41* 11

Vxorem filijs inſtitutis, relictam vſufructuariam, & dominam, alimenta tantum conſequi, ex Bulgari conſuetudine. ibid. n. 40

Vxorem ex dicta conſuetudine, alimenta tantũ percipere, & ſi filij inſtituti, diuerſi ſint matrimonij. ibid. n. 42.

Z

ZENONIS, *de anguſta oratione, ſententia. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 80* 14

FINIS.

¶Stipulanti imputari, qui apertius, & latius verba non concepit.lib.1.c.2.p.1.n.5 21

¶Subſtitutio vulgaris, tanquàm directa, an tacitè inducatur.lib.1.cap.2.par.1.num.96.& n. 135 fol. 15.& 19

Subſtitutionem tacitam pupillarem, matrem nō excludere, expreſſam verò ipſam repellere. lib.1.c. 2.p.2.n.11 23

Subſtitutionem fideicommiſſariam, filiorum nominatorum, vel nepotum, non adiecto in capita, vel in ſtirpes, vno ex filijs præmortuo, relictis pluribus nepotibus teſtatori, intelligi in ſtirpes, & non in capita.lib. 5.c.3.n.7 71

Subſtitutionem directam in codicillis, ad fideicommiſſum trahi.lib.1.c.2.p.1.n.99 16

Subſtitutionem tacitam pupillarem, matrem nō excludere, etiam pia cauſa ſubſtituta. lib.3. cap.6. num.4 55

Subſtitutionem vulgarem, ad conſeruandum teſtamentum adinuentam.lib.1.cap.1.par.1. numero 95 16

Subſtitutionem reciprocam, per compendioſam, vel fideicommiſſariam vltimo morienti, & in tota hæreditate factam, induci.in Proœm.lib.1.n.6 2

Subſtitutionem aliquando pro iure accreſcendi, largo modo deſumi.lib.c.2.par.1.n.15 59

Subſtitutionem conceptam in vnum caſum, non trahi ad alium, ad quem aliàs traheretur, cùm ſequeretur, quòd minus dilectus, magis dilecto præferretur.lib.5.c.3.n.5 74

Subſtitutio directa, nunquid expreſſam inſtitutionē requirat, an verò tacita ſufficiat. lib.1.cap.2.p.1. n.56 13

Subſtitutio reciproca, nunquid reſultet, cùm vltimo poſitorum in conditione nominatim, & ſignanter, grauamen eſt adiectum, ex veritate reſolutionis in ipſo Tractatu dicendorum aperiri. in Proœm. lib.1.n.9 1

Subſtitutionem reciprocam, induci ex compendioſa, vel fideicommiſſaria, in tota hæreditate, poſt mortem vltimi vocatorum, ſecus in conditione poſitorum.ibid.n.7

Subſtitutionem reciprocam non reſultare per compendioſam, vel fideicommiſſariam factam in tota hæreditate, poſt mortem vltimi in conditione poſitorum, etiam ſi eorum aliqui quibus ſit ſubſtitutio vocati ſint, aliqui verò in conditione poſiti. ibid. nume. 8

Subſtitutione reciproca inter plures ſubſtitutos pupillariter facta, præſumi in fideicommiſſo conditionali eiſdem facto, voluiſſe teſtatorem illos adinuicem ſubſtituere.lib.5.c.4.n.4 74

Subſtitutum ſub conditione, teſtatoris arma geſtandi, non teneri illa gerere, niſi ſubſtitutionis caſu ſubſequuto. lib.2.c.6.n.64 47

Subſtitutum, duobus extraneis inſtitutis, ſi vterque ſine filijs deceſſerit, vno cum filijs decedente, altero verò ſine filijs, in portione decedentis ſine filijs admitti, licet ex altero præmortuo ſuperſtites filij exiſtant. lib. 5.c.9.n. 4.Secus in deſcendentibus teſtatoris.n.5 79

Subſtitutum non debere plus ex teſtamento cōſequi, quàm ex teſtamento conſequeretur, lib. 4. cap.4. num.5 85

Subſtituti excluſio, nunquid fauore filiorum in conditione poſitorum, fieri dicatur.lib.2.c.2.n.33 25

¶Succeſſionem poſitorum in conditione, à teſtamento originem, & dependentiam habere. lib. 6.c. 8. n.54 93

Succeſſionem ab inteſtato, vltrà decimum gradum non dari.lib.5.c.6.n.10 77

Succeſſionum verbo, ſobolem, poſteritatemq́; ſignificari.lib.1.c.1.n.8 3

T

TACITVM, maioris potentiæ, quàm expreſſum eſſe, non debere.lib.1.c.2.n.49.& 52 26

¶Tempus præſens, in quolibet actu attendi, diſpoſitionemq́; intelligi, rebus ſic ſtantibus. lib.6. cap. 8.n.51 93

Tempus teſtamenti ſpectari, ad ſciendum quid teſtator voluerit, & de quo ſenſerit ibid.n.49 92

Tempus non ſolum teſtamenti, ſed mortis teſtatoris, & poſt mortem etiam ſpectari, vbi de interpretatione illa agitur, vt ſi teſtator fuiſſet interrogatus, ità veriſimiliter diſpoſuiſſet. ibid.n.45

Tempus teſtamenti, in dubio ſpectari, circa rem exiſtentem, quæ poteſt eſſe tempore teſtamenti, & mortis teſtatoris, ut uoluntas certa remaneat. ibid.n.44

¶Terminos habiles, in omni materia, præſuppone̅dos eſſe.ibid.n.37

¶Teſtatoris voluntatem, in dubio, cùm ad ius commune, & ſtatutarium referri poteſt, ad municipale magis referendam eſſe.lib. 6.cap. 8. nume. 23 fol. 92

Teſtatoris diſpoſitionem, cum iure ſtatutario conformem cenſeri.ibid.n.21.& lib.2.c.3.n.3 41

Teſtatoris uoluntas, nunquid in ſuſpenſo ſtare poſſit, & quando.ibid.n.42

Teſtatorem non præſumi, impugnandi teſtamentum arripuiſſe iter.lib.1.cap.2. par. 1.n.91.& lib.4. c.2.p.2.n.34 15.& 68

Teſtatorem præſumi, ſe conformaſſe cum eo, quod tēpore teſtamenti putabat, non cum eo quod de iure erat.lib.6.c.8.n.36 92

Teſtatorem non poſſe ſub pena mandare, quæ meri, & mixti imperij ſunt, præceptum autem ſub pœna de re familiari facere poſſe.lib.2.c.2.n.32 39

Teſtatorē cum iure communi ſe concordare, etiā per cōmunem opinionem intelligi.li.6.c.8.n.28 92

Teſtatorem non præſumi, nec quidem in genere, de ijs cogitaſſe, quæ extra ordinē obueniūt.ibid.n.38

Teſtatorem, cum iure communi quod uigebat, ſe conformaſſe videri, non autem cum ſtatuto, quod tempore actus non extiterat, ſed poſtea ſuperuenit.ibid.n.37

Teſtatore aliquem ſibi hæredem faciente, ſi uiuo ſe filius decedat, non ideo filium inſtitutum intelligi, ſi non decedat, uel poſt mortem ſuperſit, ſed præteritum.lib.1.c.2.p.1.n.142 19

Teſtatores, varias, atq; admirabiles conditiones, ner boſius pro arbitrio adijcere.ibid.n.115 17

Teſtamenti tempus, regulariter inſpici. lib. 6. cap. 8. n. 50 93

Teſtamento poſthumi natiuitate rupto, ſi teſtator diutius ſuperuixerit, ità vt facilè teſtamentum mutare potuerit, nec immutauerit, hæredis inſtitutionem conuerti in fideicommiſſum uniuerſale, per clauſulam codicillarem in futurum conceptam. ibid. n. 59. 60. 61. & ſeq.

Teſtantium voluntates, ex ijs quæ poſt mortem occurrunt, non immutari: vadit enim, nec redit arbitrium. ibid. n. 41 92

Teſtandi actum, morte perfici, & compleri. ibid. nume. 40

¶Traditionibus, dominia rerum transferri. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 28 24

¶Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionalis coniecturari, quandò niſi fieret, minus dilectus, magis dilecto præferretur. lib. 5. c. 3. n. 5 74

Tranſmiſſionis coniecturas, ex expreſſis in teſtamento colligendas eſſe. lib. 2. cap. 1. numero 3. 6. & 10 33. & 34

Tranſmiſſione, grauato ſuccedi. lib. 1. cap. 1. n. 6. quod infrà n. 16. enucleatur. 3. & 4

¶Tranſeat verbum, fideicommiſſum importare. lib. 5. c. 6. n. 15 77

¶Trebellianicæ detractionem, liberis primi gradus prohiberi non poſſe, etiam cùm duæ quartæ detrahuntur. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 10. Sed ante n. 13. id nouiſſimè tutum non videri. 9

V

VDALRICVM Zaſium, ſuauiſſima eloquentia Iuriſconſultum, communium opinionum authoritatem execrari, & librorum antiquorum interitum deplorare. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 81 28

¶Vēdicare hæreditatem, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato dici. d. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 52 12

¶Verbum, quod ad diſponentem, eiuſq; bona, & ad eum pariter in quem diſponitur, eiuſq; bona referri poteſt, ad diſponentem referri. lib. 1. cap. 2. par. 1. n. 6 9

Verbum quodlibet in contractu, intelligi ne fruſtratorium ſit. ibid. n. 7

Verba conditionem importantia, ad futurum referri, & quando. lib. 6. c. 8. n. 46 92

Verba, maximè Iuriſconſultorum, propriè capienda eſſe. lib. 4. c. 2. p. 1. n. 17 60

Verba enunciatiua, regulariter non diſponere. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 38 11

Verba in fine poſita, ad omnia præcedentia referri. ibid. n. 64 13

Verba enunciatiua, liberorum fauore, diſpoſitionem inducere. ibid. n. 39 11

Verba vulgarium, ſignificare, ut vulgus intelligit. lib. 3. c. 2. n. 7 52

Verba in fine poſita, non referri ad præcedentia contraria. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 67 13

Verba enunciatiua, in neceſſarium antecedens diſponere. eod. lib. c. 2. p. 2. n. 31 24

Verba enunciatiua, principaliter per ſe probata, diſponere. ibid. n. 35 25

Verba legis ubi deficiunt, & diſpoſitionem deficere. lib. 5. c. 9. n. 3 79

Verba conditionalia, ex mente proferentis diſponere. lib. 2. c. 2. n. 4 37

Verba enunciatiua geminata, per modum demonſtrationis prolata, diſponere. lib. 2. c. 5. n. 7 43

¶Vexillationum ſigna, in antiquis numiſmatis comperta. lib. 2. c. 6. n. 32 46

¶Vincens uincentem te, cum diuerſa uincēdi adeſt ratio, non uincit te. lib. 1. c. 2. p. 2. n. 42 26

Vincens uincentem te, cum ſunt diſpares termini, nō uincit te. ibid. n. 43

Vincens uincentem te, non uincit te, cum uirtus quæ in uincente eſt, non concurrit in uincendo illum, quem tu uincis. ibid. n. 44

Vincens uincentem te, multo magis uincit te. n. 40

¶Vocationem filiorum in conditione poſitorum, non intelligi ordine ſucceſſiuo, per vulgarem: ſed mortuis uocatis primo loco, cenſeri liberos in uim fideicommiſſi uocatos. lib. 6. c. 5. n. 13 86

Vocationem difficilius induci, quàm trāſmiſſionem. lib. 2. c. 1. n. 4 33

¶Voluntatem enixam, operari actum, omni meliori modo ualiturum. lib. 4. c. 2. p. 1. n. 39 63

Voluntatem extinctiuam ex Baldo, ſat eſſe, ſubſtantiæ initium habuiſſe potentia reſoluendum. lib. 6. c. 1. n. 7 82

¶Vrbes vetuſtas, populoſq;, inſignijs vſos, & qui fuerint. lib. 2. c. 6. n. 35 46

Vt dictio, modum, ſi conditionem, quia cauſam, ſignificare. lib. 6. c. 1. n. 2 82

¶Vtero exiſtentes, pro natis ad ipſorum commodū haberi, indeq; plura inferri. li. 1. c. 2. p. 1. n. 73. 13

Vtero exiſtentes, an pro natis aliquando habeantur ad alterius commodum. ibid. n. 74 14

¶Vxorem filijs inſtitutis relictam vſufructuariam, & dominam, non plus alimentis habere, etiam ſi vir vſumfructum omnium bonorum ei reliquiſſet. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 41 11

Vxorem filijs inſtitutis, relictam vſufructuariam, & dominam, alimenta tantum conſequi, ex Bulgari conſuetudine. ibid. n. 40

Vxorem ex dicta conſuetudine, alimenta tantū percipere, & ſi filij inſtituti, diuerſi ſint matrimonij. ibid. n. 42.

Z

ZENONIS, de anguſta oratione, ſententia. lib. 1. c. 2. p. 1. n. 80 14

F I N I S.

INDEX RERVM OMNIVM, LOCORVMQVE INSIGNIVM, QVÆ IN CONSILIIS DVOB. CONTINENTVR.

ACQVIRI ei, quem teſtator odio habebat, abſurdum videri. Conſ. pro Riuerijs, num. 108 fol. 121

Actionem perſonalem ſtricti iuris non dari in ſolidum contra vnum tantum, etiam quòd ad eũ tota res peruenerit, niſi unita cum rei vendicatione reperiatur. ibid. n. 69 116

Actionis originalem cauſam, non eius titulum inſpici oportere. ibid. n. 142 124

Alienationem rei alienari prohibitæ, licere, in vita poſſidentium, vt fructus percipiantur, commoditasq́; in emptorem trãſeat. conſ. pro Aemilianis. n. 72 104

Argumentum a ſufficienti partium enumeratione, validum in iure eſſe. conſ. pro Riu. n. 1. 97

C.

CERTVM aliquid eſſe, vel de facili poſſe certum reddi, paria videri. conſ. pro Aemilian. n. 85 105

Conceptos poſt mortem eius, de cuius hæreditate agitur, nec de iure ciuili, nec prætorio ex perſona propria ad ſuccedendum vocari. conſ. pro Riuerijs, num. 6 109

Conceptos poſt mortem teſtatoris dubio procul admitti, ſi teſtator ad plures gradus ſubſtitutionum digredceretur. ibid. n. 154.

Conditionem ſemel extitiſſe an ſufficiat, licet perpetuò non duret, idq́; diſtingui. conſ. pro Aemil. n. 1 & 36 97. & 100

Conditionem voluntariam, ex Franc. Aretino, extenſionem non pati. Pleroſque tamen diuerſum ſenſiſſe. ib. n. 15. & 70 99. & 104

Conditionem ſemel extare, cum in relicto expreſſe vò eſt appoſita, vt bona in familia remaneant, non ſufficere, ſed conditionem ſucceſſiuam reddere, perſeuerantiaq́; opus eſſe. ib. n. 37

Conditionem ſemel extare, cum non ſolùm ex ratione, ſed ex verbis tractus ſucceſſiuus induceretur, minimè prodeſſe. ib. n. 38

Conditionem nominatim in alicuius perſona factã, in ea verificari oportere, nec ſufficere ipſam in perſonis hæredum purificari. conſil. pro Riuerijs. n. 77 117

Conditionum in ſubſtitutionibus appoſitarum, primæ exiſtentiæ principium, non autem eius ſucceſſum ſpectari. conſ. pro Aem. n. 7 98

Coniecturam tranſmiſſionis ex vnione iuris accreſcendi potiſſimum alia leui coniectura concurrente procedere. conſ. pro Riu. n. 72 117

Coniecturam conformitatis teſtatoris cum ſtatuto, debilem eſſe, de facilique tolli. ibidem, num. 131. fol. 123

Coniecturas ad inducendam filiorum in conditione poſitorum uocationem ex diſpoſitis in teſtamẽto, iuxta vnam opin. elici, aſſumiq́; debere; a diſtinctione autem alibi tradita recedendum non eſſe. ibid. n. 39 113

Coniecturatam voluntatem, verbis etiam ceſſantib. in fideicommiſſis admittendam eſſe. ibidem, n. 80 118

Cnſtitutionem Regni, ius municipale regni eſſe. ibid. n. 126 123

Contradicere amplius non poſſe, qui fideicommiſſi viſa reſtitutione, tunc non contradicit. ibidem, n. 161 125

Curtij Iunioris diſtinctione, conſ. 57. circa natos, & naſcituros improbari. d. conſ. pro Riuerijs. numero 156 125

DAMNVM patrimonij diminutionem eſſe. conſ. pro Riu. n. 122 122

Damnum pati, & lucrum non capere, diuerſam rationem continere. ibid. n. 123

Didacum Couarruuiam Toletanum, eminẽtiſſimum Iuriſc. eſſe. ibid. n. 94 120

Digreſſionis coniecturam ad plures ſubſtitutionum gradus vberius procedere, aliqua alia coniectura concurrente. ibid. n. 46 113

Digreſſionis coniecturam ad plures gradus ſubſtitutionum potentiorem eſſe, ſi in vltimo gradu nimis dilectos teſtator vocauerit. ib. n. 47

Diſpoſitionem ſub duplici conditione factam, vtriuſque verificationem requirere. d. conſil. pro Riuer. n. 75 117

Diſpoſitionis effectum cauſa efficienti tribui. ibidem. n. 104 121

Doctores contradicentes in legali ſcientia reperire facile eſſe, veritatem tamen omnino opprimi, aut deleri non poſſe. ibid. n. 41 114

Doctoris dictum iuxta legem, quam allegat, debere intelligi. ibid. n. 20 111

Dominium legati partis bonorum, non niſi a die aſſignationis in legatarium tranſire. conſ. pro Aem. n. 83 105

Dotem loco legitimæ portionis ſuccedere, ſtante ſtatuto fœminarum propter maſculos excluſiuo. conſ. pro Riu. n. 125 122

E

EGVINARIVM Baronem, alterum Varronem eruditione ab eruditiſſimo Franc. Duareno appellari. Conſ. pro Riuerys. n. 93 — 120
Aequalitatem inter liberos eſſe ſeruandam, propter quam iura collationem introduxere. ibidem, n. 152 — 124
Extenſionem de perſona ad perſonam non fieri, ſi de ea teſtator non cogitauerit, aliàs ſecus. conſ. pro Aem. n. 66 — 104
Extenſionem de perſona ad perſonam permitti, quando illa perſona, ad quam fit extenſio, aliquo modo ſub verbis, ex mente diſponentis, ob qualitatem ei inhærentem, poſſet comprehendi ibid. n. 67
Extenſionem de perſona ad perſonam tolerari, ubi abſurdum ſequeretur, quòd minus dilectus, magis dilecto præferretur. ibid. n. 69
Extenſionem fieri ad caſum fictum, mediante extenſione paſſiua, ab alys regulis iuris procedente. conſ. pro Riuerys. n. 148 — 124

F

FAMILIAM per maſculos conſeruari, a fœminis autem extirpari. conſ. pro Aemil. n. 18. — 99
Familiarum dignitatem, honoremq; ſine diuitijs conſeruari non poſſe. ib. n. 20.
Familiæ nomen de maſculis accipi, ſi de mente teſtãtis agnationem conſeruandi conſtiterit. ibidem, n. 19 — 99
Fictionem veritati cedere, cum ſimul concurrunt, vbi declaratur. conſ. pro Riuer. num. 139. & 143 fol. — 123. & 124
Fictionem per principem approbatam, veritati præualere. ibid. n. 144
Fictionem legis ab homine tolli non poſſe. ibidem, num. 147
Fictionem non obeſſe æquitatem pro ſe habentib. ibi. num. 150.
Fideicommiſſa taliter in voluntate defuncti reſidere, vt ſufficiat, fideicommiſſa quibuſcunq; verbis, coniecturis, ſiue præſumptionibus proſilire. conſ. pro Aemil. n. 17 — 99
Fideicommiſſi conditionem defeciſſe intelligi, liberis ſuperuiuentibus, cùm quis ſi ſine liberis deceſſerit reſtituere rogatur, quicquid poſtea de liberis contingat, licèt ipſi ſine liberis moriantur. ibidem, num. 2 — 97
Fideicommiſſi conditionem prædictam, liberis ſuperexiſtentibus deficere, adiecta etiam maſculina qualitate. ibid. n. 3
Fideicommiſſi conditionem ipſam deficere, ſi pluries adhuc maſculorum teſtator meminerit. ibidem, num. 4 — 98
Fideic. conditionem extingui, liberis ſuperuiuentib. cum quis ſub eadem liberorum conditione grauatur, quantumuis liberi momento tantum patri ſuperuixerint. ibid. n. 5
Fideic. cõditionem hoc caſu extingui, ſi liberi ſuperuiuant, etiam ſi teſtator dixiſſet, ſi aliquem hæredum meorum. ib. n. 6
Fideicõmiſſo bona ſubiecta alienari nõ poſſe. ib. n. 25 fol. — 99
Fideicommiſſum inter illos de familia, alienationiſq; prohibitionem induci, cum diſponitur, rem in familia manere. ibid. n. 22
Fideic. perpetuum bonorum ſtabilium inductum cẽſeri ob maſculinæ qualitatis expreſſionem. ibidem num. 23
Fideic. perpetuum actum reſtitutionis ſucceſſiuum inferre. ib. n. 24
Fideic. de perſona ad perſonã extendi, quæ lato ſumpto vocabulo poteſt ſub verbis contineri. ibidem, n. 68 — 104
Fideic. conditionale, purificata conditione purum cenſeri. ibid. n. 79 — 105
Filij repræſentationem in locum patris, per fictionẽ procedere, ſed reijcitur. conſ. pro Riu. num. 21. & 146 — 111. & 124
Filij appellatione nepotem per interpretationem extenſiuam contineri. ib. n. 138 — 123
Filio, & nepote inſtitutis, eos non ſucceſſiuo ordine, ſed ſimul admitti, ſi nepos ex filio præmortuo inſtituatur. ibi. n. 85 — 119
Filiorũ nomen collectiuum eſſe, non tamen admitti. ib. n. 28. & 158 — 112. & 125
Filiorum appellatione in fideicommiſſis nepotes intelligi. ib. n. 30 — 112
Filiorum appellatione non ſolum nepotes, ſed pronepotes etiam ſignificari ib. n. 36 — 113
Filiorum, ac hæredum mentionem ad teſtantis filios & hæredes applicari, non autem hæredum eius. ib. n. 110 — 121
Filios in conditione poſitos, in diſpoſitione non cenſeri. ibid. n. 10 — 109
Nec vocatos eſſe, etiam ſi maſculinitatis qualitas adiecta fuerit. nu. 11. contrarium autem nu. 40. affirmari.
Filios exiſtentes in conditione in diſpoſitionem non conſtitui, etiam ſi grauamen adiectum fuerit. ib. n. 13. Contrarium autem n. 48. concluditur.
Filios in conditione poſitos ſub maſculinitatis qualitate, multo fortius in diſpoſitione verſari eiuſdem maſculinitatis repetitione, ac geminatione attenta. ib. n. 42. — 114
Filios locum patris ingredi in ſucceſſione aſcendentis, vel patrui: ſecus in ſucceſſione tranſuerſaliũ. ibid. n. 89 — 119
Filios in conditione poſitos, in particulari fideicom. uocatos eſſe. ib. n. 132 — 123
Filios in conditione poſitos ſub qualitate maſculorũ de legitimo matr. vel filiorum legitimorum, & naturalium ex corpore natorum in diſpoſitione cenſeri. ib. n. 133
Filium in locum patris ſubintrare in ſucceſſione ex legis diſpoſitione, ſecus in ſucceſſione ex diſpoſitione hominis, & ſic in fideicõmiſſis. ſed reijcitur. ib. n. 17. & 48 — 110. & 114
Fructus perceptos poſt aditam hæreditatem, non venire in fideicommiſ. reſtitutione. conſ. pro Aemil. n. 73 — 104
Fructus ab hærede perceptos poſt aditam hæreditatem venire in reſtit. fideicommiſſi, ſi ex aliquibus conte-

INDEX RERVM OMNIVM, LOCORVMQVE INSIGNIVM,

QVÆ IN CONSILIIS DVOB. CONTINENTVR.

ACQVIRI ei, quem teſtator odio habebat, abſurdum videri. Conſ. pro Riuerijs, num. 108 fol. 121

Actionem perſonalem ſtricti iuris non dari in ſolidum contra vnum tantum, etiam quòd ad eũ tota res peruenerit, niſi unita cum rei vendicatione reperiatur. ibid. n. 69 116

Actionis originalem cauſam, non eius titulum inſpi ci oportere. ibid. n. 142 124

Alienationem rei alienari prohibitæ, licere, in vita poſſidentium, vt fructus percipiantur, commoditasq; in emptorem trãſeat. conſ. pro Aemilianis. n. 72 104

Argumentum a ſufficienti partium enumeratione, validum in iure eſſe. conſ. pro Riu. n. 1. 97

C

CERTVM aliquid eſſe, vel de facili poſſe certum reddi, paria videri. conſ. pro Aemilian. n. 85 105

Conceptos poſt mortem eius, de cuius hæreditate agitur, nec de iure ciuili, nec prætorio ex perſona propria, ad ſuccedendum vocari. conſ. pro Riuerijs. num. 6 109

Conceptos poſt mortem teſtatoris dubio procul admitti, ſi teſtator ad plures gradus ſubſtitutionum digrederetur. ibid. n. 154

Conditionem ſemel extitiſſe an ſufficiat, licet perpetuò non duret, idq; diſtingui. conſ. pro Aemil. n. 1 & 36 97. & 100

Conditionem voluntariam, ex Franc. Aretino, extenſionem non pati. Pleroſque tamen diuerſum ſenſiſſe ib. n. 15. & 70 99. & 104

Conditionem ſemel extare, cum in relicto expreſſe rõ eſt appoſita, vt bona in familia remaneant, non ſufficere, ſed conditionem ſucceſſiuam reddere, perſeuerantiaq; opus eſſe. ib. n. 37

Conditionem ſemel extare, cum non ſolùm ex ratione, ſed ex verbis tractus ſucceſſiuus induceretur, minimè prodeſſe. ib. n. 38

Conditionem nominatim in alicuius perſona factã, in ea verificari oportere, nec ſufficere ipſam in perſonis hæredum purificari. conſil. pro Riuerijs. n. 77 117

Conditionum in ſubſtitutionibus appoſitarum, primæ exiſtentiæ principium, non autem eius ſucceſſum ſpectari. conſ. pro Aem. n. 7 98

Coniecturam tranſmiſſionis ex vnione iuris accreſcẽdi potiſſimum alia loci coniectura concurrente procedere. conſ. pro Riu. n. 72 117

Coniecturam conformitatis teſtatoris cum ſtatuto, debilem eſſe, de facilique tolli. ibidem, num. 131 fol. 123

Coniecturas ad inducendam filiorum in conditione poſitorum uocationem ex diſpoſitis in teſtamẽto, iuxta vnam opin. elici, aſſumiq; debere; a diſtinctione autem alibi tradita recedendum non eſſe. ibid. n. 39 113

Coniecturatam voluntatem, verbis etiam ceſſantib. in fideicommiſſis admittendam eſſe. ibidem, n. 80 118

Conſtitutionem Regni, ius municipale regni eſſe. ibid. n. 126 123

Contradicere amplius non poſſe, qui fideicommiſſi uiſa reſtitutione, tunc non contradicit. ibidem, n. 161 125

Curtij Iunioris diſtinctione, conſ. 57. circa natos, & naſcituros improbari. d. conſ. pro Riuerijs. numero 156 125

D

DAMNVM patrimonij diminutionem eſſe. conſ. pro Riu. n. 122 122

Damnum pati, & lucrum non capere, diuerſam rationem continere. ibid. n. 123

Didacum Couarruuiam Toletanum, eminẽtiſſimum Iuriſc. eſſe. ibid. n. 94 120

Digreſſionis coniecturam ad plures ſubſtitutionum gradus vberius procedere, aliqua alia coniectura concurrente. ibid. n. 46 113

Digreſſionis coniecturam ad plures gradus ſubſtitutionum potentiorem eſſe, ſi in vltimo gradu nimis dilectos teſtator vocauerit. ib. n. 47

Diſpoſitionem ſub duplici conditione factam, utriuſque verificationem requirere. d. conſil. pro Riuer. n. 75 117

Diſpoſitionis effectum cauſæ efficienti tribui. ibidem. n. 104 121

Doctores contradicentes in legali ſcientia reperire facile eſſe, veritatem tamen omnino opprimi, aut deleri non poſſe. ibid. n. 41 114

Doctoris dictum iuxta legem, quam allegat, debere intelligi. ibid. n. 20 111

Dominium legati partis bonorum, non niſi a die aſſignationis in legatarium tranſire. conſ. pro Aem. n. 83 105

Dotem loco legitimæ portionis ſuccedere, ſtante ſtatuto fœminarum propter maſculos excluſiuo. conſ. pro Riu. n. 125 122

EQVI-

E

EGVINARIVM Baronem, alterum Varronem eruditione ab eruditiſſimo Franc. Duareno appellari. Conſ. pro Riuerijs. n. 93 — 120
Aequalitatem inter liberos eſſe ſeruandam, propter quam iura collationem introduxere. ibidem, n. 152 — 124
Extenſionem de perſona ad perſonam non fieri, ſi de ea teſtator non cogitauerit, aliàs ſecus. conſ. pro Aem. n. 66 — 104
Extenſionem de perſona ad perſonam permitti, quando illa perſona, ad quam fit extenſio, aliquo modo ſub verbis, ex mente diſponentis, ob qualitatem ei inhærentem, poſſet comprehendi. ibid. n. 67
Extenſionem de perſona ad perſonam tolerari, ubi abſurdum ſequeretur, quòd minus dilectus, magis dilecto præferretur. ibid. n. 69
Extenſionem fieri ad caſum fictum, mediante extenſione paſſiua, ab alijs regulis iuris procedente. conſ. pro Riuerijs. n. 148 — 124

F

FAMILIAM per maſculos conſeruari, a fœminis autem extirpari. conſ. pro Aemil. n. 18. — 99
Familiarum dignitatem, honoremq́; ſine diuitijs conſeruari non poſſe. ib. n. 20.
Familiæ nomen de maſculis accipi, ſi de mente teſtãtis agnationem conſeruandi conſtiterit. ibidem, n. 19 — 99
Fictionem veritati cedere, cum ſimul concurrunt, vbi declaratur. conſ. pro Riuer. num. 139. & 143 fol. — 123. & 124
Fictionem per principem approbatam, veritati præualere. ibid. n. 144
Fictionem legis ab homine tolli non poſſe. ibidem, num. 147
Fictionem non obeſſe æquitatem pro ſe habentib. ibi. num. 150.
Fideicommiſſa taliter in voluntate defuncti reſidere, vt ſufficiat, fideicommiſſa quibuſcunq; verbis, coniecturis, ſiue præſumptionibus proſilire. conſ. pro Aemil. n. 17 — 99
Fideicommiſſi conditionem defeciſſe intelligi, liberis ſuperuiuentibus, cùm quis ſi ſine liberis deceſſerit reſtituere rogatur, quicquid poſtea de liberis contingat, licèt ipſi ſine liberis moriantur. ibidem, num. 2 — 97
Fideicommiſſi conditionem prædictam, liberis ſuperexiſtentibus deficere, adiecta etiam maſculina qualitate. ibid. n. 3
Fideicommiſſi conditionem ipſam deficere, ſi pluries adhuc maſculorum teſtator meminerit. ibidem, num. 4 — 98
Fideic. conditionem extingui, liberis ſuperuiuentib. cum quis ſub eadem liberorum conditione grauatur, quantumuis liberi momento tantum patri ſuperuixerint. ibid. n. 5
Fideic. cõditionem hoc caſu extingui, ſi liberi ſuperuiuant, etiam ſi teſtator dixiſſet, ſi aliquem hæredum meorum. ib. n. 6
Fideicõmiſſo bona ſubiecta alienari nõ poſſe. ib. n. 25 fol. — 99
Fideicommiſſum inter illos de familia, alienationiſq́; prohibitionem induci, cum diſponitur, rem in familia manere. ibid. n. 22
Fideic. perpetuum bonorum ſtabilium inductum cẽſeri ob maſculinæ qualitatis expreſſionem. ibidem num. 23
Fideic. perpetuum actum reſtitutionis ſucceſſiuum inferre. ib. n. 24
Fideic. de perſona ad perſonã extendi, quæ lato ſumpto vocabulo poteſt ſub verbis contineri. ibidem, n. 68 — 104
Fideic. conditionale, purificata conditione purum cenſeri. ibid. n. 79 — 105
Filij repræſentationem in locum patris, per fictionẽ procedere, ſed reijcitur. conſ. pro Riu. num. 21. & 146 — 111. & 124
Filij appellatione nepotem per interpretationem extenſiuam contineri. ib. n. 138 — 123
Filio, & nepote inſtitutis, eos non ſucceſſiuo ordine, ſed ſimul admitti, ſi nepos ex filio præmortuo inſtituatur. ibi. n. 85 — 119
Filiorũ nomen collectiuum eſſe, non tamen admitti. ib. n. 28. & 158 — 112. & 125
Filiorum appellatione in fideicommiſſis nepotes intelligi. ib. n. 30 — 112
Filiorum appellatione non ſolum nepotes, ſed pronepotes etiam ſignificari ib. n. 36 — 113
Filiorum, ac hæredum mentionem ad teſtantis filios & hæredes applicari, non autem hæredum eius. ib. n. 110 — 121
Filios in conditione poſitos, in diſpoſitione non cenſeri. ibid. n. 10 — 109
Nec vocatos eſſe, etiam ſi maſculinitatis qualitas adiecta fuerit. nu. 11. contrarium autem nu. 40. affirmari.
Filios exiſtentes in conditione in diſpoſitionem non conſtitui, etiam ſi grauamen adiectum fuerit. ib. n. 13. Contrarium autem n. 48. concluditur.
Filios in conditione poſitos ſub maſculinitatis qualitate, multo fortius in diſpoſitione verſari eiuſdem maſculinitatis repetitione, ac geminatione attenta. ib. n. 42. — 114
Filios locum patris ingredi in ſucceßione aſcendentis, vel patrui: ſecus in ſucceſſione tranſuerſaliũ. ibid. n. 89 — 119
Filios in conditione poſitos, in particulari fideicom. uocatos eſſe. ib. n. 132 — 123
Filios in conditione poſitos ſub qualitate maſculorũ de legitimo matr. vel filiorum legitimorum, & naturalium ex corpore natorum in diſpoſitione cenſeri. ib. n. 133
Filium in locum patris ſubintrare in ſucceſſione ex legis diſpoſitione, ſecus in ſucceſſione ex diſpoſitione hominis, & ſic in fideicõmiſſis. ſed reijcitur. ib. n. 17. & 48 — 110. & 114
Fructus perceptos poſt aditam hæreditatem, non venire in fideicommiſ. reſtitutione. conſ. pro Aemil. n. 73 — 104
Fructus ab hærede perceptos poſt aditam hæreditatem venire in reſtit. fideicommiſſi, ſi ex aliquibus conie-

ſubſtitutionis repetitum fore, affirmatiuè reſpondiſſet. ib. n. 47

Oldr. deciſionem ex dictionibus reſtrictiuis, tunc & eo caſu, liberius procedere. ib. n. 48

Oldradum ibidem declarari, cum conditio tractum ſucceſſiuum contineret. ibid. n. 45

Opinionem diſtinguentem, & alias concordantem, nos ſequi debere. conſ. pro Riu. n. 137 — 123

Optione bonorum alicui prælegata, omnia bona prælegato ſubijci, in eoq; uirtualiter contineri, ac ſingulas res totius hæreditatis ſub conditione quodã modo legatas uideri. conſ. pro Aem. n. 88 — 105

Optione bonorum legata ante electionem, nihil interim poſſe alienari. ibid. n. 89

Optione bonorum legata, vt hæres facultatem diſponendi acquirat, oportere eo inſtante tempus legatario, ad eligendum aſſignari. ib. n. 90

P

PARAGIVM, legitimam eſſe, ipſumq; præſertim in nobili ab And. de Iſer. & Afflicto accuratè conſiderati. conſ. pro Riu. n. 124 — 122

Patrem pro filijs cõſilium capere, filiosq; meliorem patre amicum non habere. conſ. pro Aemil. n. 84 fol. — 105

Poſitos in conditione diſpoſitiuè vocatos non cenſeri. Contrariam autem opin. in puncto iuris veriorem, humanioremq; eſſe. Gloſſæ tamen ſententiam in l. Lucius Titius, 2. ff. de hæred. inſt. hodie etiam cõmuniorẽ eſſe. ib. n. 11. 50. & 53. f. 98. 101. & 102

Poſitos in conditione ſub qualitate maſculina, ex intentione multorum, in diſpoſitione non eſſe. Sed iſtud reijci ex veriori, crebrioriq; opinione. ib. n. 12 & 56. — 98

Poſitos in conditione coniecturis exiſtentibus uocatos cenſeri. ib. n. 55 — 102

Poſitos in conditione per coniecturam digreſſionis ad plures ſubſtitutionum gradus, iuxta Anchar. conſ. 74. in diſpoſitione verſari: alijs præſertim coniecturis concurrentibus: vt quia in vltima ſubſtitutione ulteriores, & ſic minus dilecti, vocati reperiantur. ib. n. 58. — 103

Poſitos in conditione per adiectionem grauaminis in diſpoſitione conſtitui. ibid. n. 59

Poſitos in conditione & grauatos, multo magis vocatos eſſe, alia coniectura concurrente. ibid. n. 60

Poſitos in conditione, & grauatos, adiecta alia qualitatis maſculinæ coniectura, faciliùs vocatos intelligi. ibi. n. 61

Poſitos in conditione, grauamine adiecto, potius uocari, alia coniectura digreſſionis ad plures gradus ſubſtitutionum concurrente. ibid. n. 62

Poſitos in conditione, in legatis particularibus diſpoſitiuè vocari. ib. n. 63

Poſitos in conditione in eiſdem legatis, facilius eſſe vocatos, ſi Petri Anch. coniectura adſit. ibidem, n. 64 — 104

Poſitos in conditione data ipſorum vocatione per patrem alienata poſſe reuocare. ibid. n. 71

Prædilectos a teſtatore, in ſubſtitutionibus præferri. conſ. pro Riu. num. 24 — 111

Prædilectos in inſtitutione, in ſubſtitutione etiã prædilectos cenſeri. ibid. n. 25

Pronepotes patris locum ut nepotes ingredi. ibidem, num. 91 — 120

Proximitatem grauati, cùm in fideicõmiſſis plures ſub nõie collectiuo vocantur, & non teſtatoris attendi: licèt contrarium ſtabiliatur. ib. n. 27. — 111

Proximitatẽ teſtatoris in iure accreſcendi vulgariq; ſubſtitutione inſpici. ibid. n. 103. — 121

Proximitatem teſtatoris, & non grauati multo magis inſpici, ſi grauati linea finita fuerit. ibidem, n. 112 — 121

Proximitatem teſtantis inſpici, ſi verbis vſus fuerit, quæ ad eius perſonam referuntur. ib. n. 114.

Proximitatem grauati ſpectari ſubſtitutione concepta per verba collectiua, vtputa familiam, agnationem, & his ſimilia, ſi grauati proximitas ex alia opinione ſpectanda foret. ibid. n. 157 — 125.

Proximitatis teſtatoris, uel grauati difficultatem ex coniecturis ſecundum aliquos diffiniri. ib. n. 113. fol. — 121

Proximum dici, quem nemo præcedit. ibi. n. 29. — 112

R

REGNVM totum pro vna prouincia haberi. Conſ. pro Riuerijs, n. 127 — 123

Relatiuum ſine copula reſtrictiue manere. ibidem, num. 76

Repræſentationem in decimo etiam gradu permitti. ib. n. 92

Repræſentationem filij in locum patris ex verbo, ſuperſtites, vel ſuperuiuentes, non impediri. ib. n. 95

S

STATVTO vocante proximiores, nepotem ſimul cum patruo concurrere. conſ. pro Riuer. n. 115. fol. — 121

Subrogatum naturã eius ſapere, in cuius locum ſubrogatur. ib. n. 99. — 120

Subſtituere aliquem, ſi viuit, uel eũ nomine proprio nominare, paria ſe haberi. ib. n. 81

Subſtitutionem probari oportere ab eo, qui ſe ſubſtitutum dicit: eiq; poſſe obijci, ſubſtitutionem de hoc caſu non loqui: ſed id declarari. conſ. pro Aemilianis. n. 9. & 99 — 98. & 101

Subſtitutionem de vno caſu ad alium, extendi poſſe. ib. n. 13 — 98

Subſtit. de perſona ad perſonam non fieri ex mente etiam tacita, ac veriſimili teſtatoris, contrariam verò aſſerri. ib. n. 14. & 65 — 98. & 104

Subſtitutionem pupillarem de ſui natura non tranſmiſſibilem, ex vnione cum iure accreſcendi, tranſmitti. conſ. pro Riu. n. 63

Subſtitutionem fideic. cum iure accreſcendi vnitam, tranſmiſſibilem eſſe. ib. n. 64. & 68.

Subſtitutiones ſequentes expirare, extincta prima per ſuperexiſtentiam liberorum in conditione poſitorum. conſ. pro Aem. n. 8 — 98

Subſtitutionis probationem non ext[illegible] etiam ſi ſubſtitutus allegauerit, teſtatorem illam in mente habuiſſe,

buiſſe,deq; ea cogitaſſe, niſi diſpoſitum appareat. ib.n.10 98

Superfluitatem ratione maioris declarationis nõ ſemper tolerari. conſ. pro Riuerijs.n.83. 118

Superſtites verbum, conditionem importare.ibidem, num.74 117

T

TESTATORE *vocante agnatos poſt aliquem nominatim vocatum, teſtatoris agnatos potius, quàm ipſius nominati vocatos cenſeri. conſil. pro Riuer.n.102* 120

Teſtatorem in dubio cum diſpoſitione iuris cõmunis conformare ſe voluiſſe, præſumi.ib.n.90. 119

Teſtatoris voluntatem in caſu vero, non ficto interpretandam eſſe.ib.n.22. 111

Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionalis, ad poſitos in conditione fieri.ib.n.56 115

Tranſmiſſionem conditionalis fideicommiſſi induci, ſi conſtaret teſtatorem ſuæ cognationi conſulere voluiſſe.ib.n.57

Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionalis fieri ob expreſſam maſculorum qualitatem.ib.n.59

Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionalis cauſari ex alienationis prohibitione in perpetuum cum cauſa expreſſione.ib.n.61.

Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionalis, ex verbo, ſuperſtites, uel ſuperniuẽtes, impediri. ſed cõtrarium concluditur.ib.n.73.& 79 117

Trãſmiſſionem cum quis nomine proprio ſubſtituitur, nõ impediri.ib.n.82 118

Trãſmiſſionis coniecturas ex diſpoſitis in teſtamẽto, iuxta vnam opinionẽ colligi debere.ibid.num.55 fol. 115

Tranſmiſſionis cõiecturam ex digreſſione ad plures ſubſtitutionum gradus, pariter aſſumi.ibid.n.62 fol. 116

Trãſmiſſionis ius fauorabilem eſſe.ib.n.135 123

V

VERBA *in dubio ad teſtatorem magis quàm ad eius hæredem referri.. conſil.pro Riuer.n.109 fol.* 121

Verba teſtatoris ad naturalem, non ciuilem intelligentiam referenda eſſe, hoc tamen limitari. ibid. n.140.& 151. 124

Verba in caſu ficto verificari, natura rei repugnãte. ib.n.149

Verba ex coniecturata voluntate teſtantis ciuiliter etiam intelligenda eſſe.ib.n.151

Verbum quodlibet, ſic intelligendum eſt, ut aliquid operetur.ibid.n.78 117

FINIS.

TRACTATVS
CELEBERRIMI
IVRISCONSVLTI, 1
D. IOSEPHI DE RVSTICIS, AQVILANI,
ſuper ardua illa, ac admodùm difficili Quæſtione,

An, & quando liberi in conditione poſiti vocentur.

SVMMARIVM.

1 *L. cum auus. ff. de cond. & demõ. in filijs tantum in conditione poſitis, nec ex teſtamento vocatis, non procedere.*

2 *Liberos in conditione poſitos, niſi ipſos vocari dixerimus, per patrem in contractu, vel in vltima voluntate alienata non reuocare, quod & ſi reijciatur, non tamen à communi opinione receditur.*

3 *Liberos in conditione poſitos, inſtituti patris hæreditatem repudiantes, ex propria perſona non poſſe bona teſtantis non alienata conſequi, niſi ipſos vocari intelligamus.*

4 *Liberos in conditione poſitos, patre inſtituto decedente, teſtantis hæreditate non adita, vel iure aliquo tranſmiſſionis non exiſtente, niſi vocati cenſeantur, in totum excluſos remanere.*

5 *Liberos in conditione poſitos, ſi ipſos vocari dixerimus ſubſtituto etiam qui ab inteſtato eoſdem excluderet præferri, aliàs ſecus.*

6 *Subſtitutionem reciprocam, per compendioſam, vel fideicommiſſariam vltimo morienti, & in tota hæreditate factam, induci.*

7 *Subſtitutionem reciprocam induci ex compendioſa, vel fideicommiſſaria, in tota hæreditate, poſt mortem vltimi vocatorũ, ſecus in conditione poſitorum.*

8 *Subſtitutionem reciprocam non reſultare per compendioſam, vel fideicommiſſariam factam in tota hæreditate, poſt mortem vltimi in conditione poſitorum, etiam ſi eorum aliqui, quibus ſit ſubſtitutio, vocati ſint, aliqui verò in conditione poſiti.*

9 *Subſtitutio reciproca nunquid reſultet; cùm vltimo poſitorũ in conditione nominatim, & ſignanter grauamen eſt adiectum, ex veritate dicendorum aperiri*

PROOEMIVM.

INTER LOCOS honeſti formam habẽtes, primus ille eſt, qui in ueri cognitione conſiſtens, plurimùm naturam humanam attingit: meritò animi cibus veritas dicitur, & ad eam inueniẽdam oculi, ad diſcẽdum aures magnoperè conferunt, vt quæ ad rationem, viſum, auditum pertinent, gratia ſui ipſius affectet, quaſi proprium documentum, mentibus etiam per opportunam inquiſitionem ſegregatis à corpore, atque erroribus, diuinitus infunditur; ipſamq; profectò tùm Dijs, tùm hominibus ducem eſſe omnium bonorum, de Legibus aſſeruit Marcus Cicero. Cuius qui felix, beatuſque futurus eſt, ſtatim ab initio particeps eſſe debet, & in ueritate plurimùm, tẽpus, vitam agat. Hinc idem de Inuentione II. rerum expetendarum tria genera eſſe ſtatuit: partem autem numerum vitandarum ex contraria parte, nam eſt quiddam quod ſua vi nos alliciat ad ſeſe, non emolumento captans aliquo, ſed trahens ſua dignitate, quod genus, virtus, ſcientia, veritas eſt. Natura itaque ducimur & trahimur,

admiſſa,aliàs ſecus,vt per eundem Galiaul. in d.
l.Centurio.d.nu.386:ex Bar.Bal.& Io. de Imo.in
d.l.Lucius,i l colligi dicentem.Boer.d.deciſ.155.
nu.13.verſi. Tertia vtilitas,Gerard.Mazzol.conſ.
2.Philippus teſtator.nu.41.iſtamque opinionem,
quòd data vocatione liberorum in conditione
poſitorum, iidem ad bona patri non quæſita ad-
mittantur in caſu caducitatis, vel mortis ante
aditam hæreditatem, veram eſſe dicit Hierony.
Gabriel.alios allegans , & rationibus compro-
bans,conſ.115.Felix Palinus. nu.9. cum ſequen.
Sed Socin.Iun.d.num.297.verſic.Tertio quia,
dubitando contradicit: eſto enim liberos voca-
tos cenſeri,eorum patre antè aditam hæreditatẽ
decedente,non videt quo pacto ipſis conſulatur,
cum ſoleat tunc fideicommiſſum expirare.l. ille
à quo.§.ſi de teſtamẽto.ff. ad Trebell. Cum Boe.
tamen,Lancell.atque aliis, ſentit etiam Hierony.
Zanch.in l.hæredes mei.§.cum ita.nu.706. verſi.
Sexta & vltima.d. tit. Soci. autem quod non vi-
dit,apertiſsimè inſpexiſſet,ſi per Gabriel in cita-
to conſilio tradita, eius ingenii maxima quidem
præſtantia, eruditioneque aliquando conſide-
5 raſſet.Sique liberos † iſtos vocatos eſſe credimus,
ſubſtituto etiam , qui ab inteſtato ipſos exclude-
ret,præferuntur, vt per eundem Zanch. in d.§. cũ
ita.nu.705.iunctis traditis nu.759.verſic. ex qui-
6 bus. Maximè etiam † ad inducendam reciprocã
inter grauatos per ſubſtitutionem fideicommiſ-
ſariam,vel compendioſam pluribus factam con-
fert:nam etſi reciproca non reſultet.l. Lucius. §.
Caio.d.tit.ad Trebel.Niſi ſit facta vltimo moriẽ-
ti,& in tota hæreditate, ſecundum Antiquiores
& Recentiores omnes in d.§. cum ita, & in l.pa-
ter filiam.§.fin.ff.ad l. Falcid. in l. ſi pater impu-
beres.ff.de vulg.& pupil.Alex conſ.93. Alias con
ſultus,col.3.nu.11.verſic.Nec contrarium, lib.3.
Iaſ.conſ.33.Puto in caſu.nu.2.conſ.41. In hac ar-
dua.nu.2.lib.1.conſ.142. In præſenti conſultatio
ne.col.9.conſ.143.Iſta quæſtio,num.2.conſ.206.
Viſo teſtamento. num.4. lib.2. Socin.conſ.77.In
hac conſultatione, nu.8. conſ.113. Supraſcripti,
nu.9.li.1.cõſ.249.Materia,col.4.nu.6. & ſeq.li.2.
conſ.104.Quoniam.nu 7.& 8.lib.3.Io.Bap. de S.
Sener. inter conſil. eiuſdem Soci. conſil. 80. De
duobus principaliter. ante num.2.d.lib.1.Corn.
conſ.186.eiuſdem initij,col.3.nu.3.conſ.118.Vi-
detur.nu.9.lib.2.conſ.273.Dubia ſatis. col.1.nu.
2.lib.4.Ludoui.Gozad.in cõſ.64.In cauſa.nu.12.
conſ.67.In hac cauſa.nu.5.Cur.ſen. cõſ.42. Quia
inquit Bal.nu.26.Auguſ. Bero.conſ.68.Puncto,&
dubijs,per totum.conſ.69.Viſis iis, conſ.70.Du-
bitationibus,nu.3.conſ.78.In præſenti cauſa,nu.
15.& 17.lib.2.Carol.Rui.cõſ.109.Videtur,nu.7.
lib.2.conſ.126.Circa duo, nu.8. conſ.134. Circa
caſum,nu.8.lib.3.Pariſ.conſ.37.Si bona,num.38.
conſ.43.D.Ambroſius,nu.25.lib.2.conſ.11.Duo
ſunt,nu.47.conſ.39.An ipſa D.actrix, nu.7.lib.3.
Aym.Crauet.cõſ.161.Verba ſubſtitutionis.nu.7.
dicens ita fuiſſe poſt longam diſputationem, per
Curiam parlamenti Gratianopolis iudicatum.
Iacob.Mandel.Albens.conſ.31. Difficilis admo-
dùm.col.1.nu.2.cum ſeq.vbi de magis communi
opinione atteſtatur,canonizatamq; eſſe per om-
nes Doctores modernos,idque apparere ex Frã.
Ripa in d.§.cum ita.nu.14. vſque ad num.29. vbi
Soci.Iun.nu.11.Oſaſc.deciſ.110. Anno 1525.nu.
12. verſicu.Non obſtat quartum.communemque
omnium ſententiam atteſtatur Iaſ. in l.poteſt. nu.
2.ff.de vulg. & pupill. idem quoque tradit Sfort.
Od.in tract. compend.ſubſtit.partic. 5.conclu.3.
Rub.Alexand.conſ.100.Viſo,nu.2.Andr.Alciat.
conſ.87.fideicommiſſi,num.8.lib.9.Ioã. Cęphal.
conſ.132.Teſtator.nu.4.lib.1.conſi.166.eiuſdem
initij, nu.20.lib.2. Hieronym.Grat.conſ.3.Viſis
capitulis.nu.34.vbi de communi opinione,lib.1.
Socin. Iun.conſ.176. Conſideratis. nu.11. & 14.
7 lib.2.Iſtud eſt verum, † cùm poſt mortem vltimi
vocatorum per teſtatorem , ſecùs in conditione
poſitorum ſubſtitutio facta cõſpicitur:nam ſi po
ſiti in conditione,ſecundum Gloſ.opinionem in
d.l.Lucius,vocati non cenſentur , ſed ipſis reſer-
vatũ ius legitimarum hæreditatum videtur , re-
ciprocum iiſdem fideicommiſſum minimè factũ
intelligitur , cum nec expreſſa quidem ſubſtitu-
tio valeret.l.ab eo.C.de fideicomm.l.ſi fuerit.de
lega.3.eſtque communis opinio , vt per Socin.in
d.§.cum ita. qui citat Io. de Imo. in l. Centurio,
dum ponit intellectum ad l. Titia Seio.§. Seia li-
bertis,col.11.verſi.Sinautem, & in c. Raynutius.
in mater.compendioſę,circa fin.ext. de teſtam.
dicitque facere notata per Bar.in l.codicillis , in
princ.ff.de vſufruc.leg.ac tradita per Bal. & Saly.
in l.precibus.C.de impub.idem quoque affirmãt
Petr.de Anch.conſ.120.Pro clariori.col.1. verſi.
Secunda ſubſtitutio.Alexan.conſ.91.Ponderatis
his,nu.6.lib.1.conſ.105.Perſpectis verbis. col.3.
ante nu.5.eod.vol.conſ.13. Viſis & perlectis. nu.
11.lib.4.cõſ.202.Viſo themate. nu.3.lib.7.Iaſ.d.
conſ.143. Iſta quæſtio. nu.4.lib.2.Socin.d. conſ.
113. Supraſcripti. in fi.lib.1. d.conſil.104. Quo-
niam.ante nu.10.lib.3.d.conſi.249. Materia. nu.
6.lib.2.Carol.Ruin.conſ.69.Quia de ſubſtitutio-
nibus.col.4.nu.11.conſ.108.Viſa,ac benè intelle
cta.col.2.nu.3.conſ.109.Videtur omnino.nu.29.
conſ.111.Viſo,ac perlecto. nu.5. conſ.119. viſo ,
ac benè ponderato.nu.4.conſ.140. Viſo , & benè
intellecto.num.12.verſic. Nec etiam. lib.2.idem
Ruin.conſ.134.Circa caſum.num.14.verſicu. Et
alia.conſi.141.Viſo teſtamento.num.11.verſicu.
Tertio principaliter.conſ. 142.Viſo , & perlecto.
nu.6.verſic.Ad iſtud reſpondetur.lib.3.Ludouic.
Gozadin.conſ.67. In hac cauſa,nu.14.Curt. Iun.
conſ.43.Habita.nu.6. conſil.33. Præſupponitur.
col.6.verſic.Quod ſit.Pariſ.conſ.44. Subſtitutio.
nu.29.lib.2.Socin.Iun.conſ.151.Inſpectis.nu.10.
conſ.164. Iam annus. col.2. in princ.poſt num.5.
conſ.176.Conſideratis his,numero 14.& 15. lib.
2.conſ.145.Viſo,nu.13.lib.3.Aym.Crauet. conſi.
306.Verba col 2.verſic.Præterea. Io.Cęphal.cõſ.
268 Bona.nu.21.lib.2.conſ 393 Petit. nu.44. lib.
3.Andr.Alciat.in l.vel ſingulis.ante nu.16.verſic.
ſanè quoties.ff.de uulg.& pupill.Franciſ.Veggius
conſ.74.In cauſa.nu.235.& 237.

8 Etiamſi † aliqui eorum, quibus fit ſubſtitutio, eſſent quidem vocati, alij verò in conditione tantùm poſiti, vt quia dixiſſet teſtator, ſi filij mei hęredes inſtituti, vel filij filiorum, deceſſerint ſine liberis, tunc vltimo ipſorum ſubſtituo in tota hęreditate Titium. Franc. Rip. in d. l. hæredes nu. 1. §. cùm ita. nu. 29. verſic. Amplius idem eſſe videtur, dicens iſtam quæſtionem habuiſſe de facto, & propter mixturam, non videri inductum inuicem reciprocum fideicommiſſum reſpondiſſe, vt æqualis omnium ſit determinatio. l. iam hoc iure. d. tit. de vulg. & pupill. Alciat. in d. l. vel ſingulis, fol. pen. ante nu. 16. aſſerens ita conſultum vidiſſe. Carol. Ruin. conſ. 180. Quamuis copioſè. col. 3. nu. 6. lib. 2. citans notata per Barto. in l. Lucius, verſic Pone, quòd teſtator habebat. d. tit. de vulg. & pupill. dum vult, Quòd ſi teſtator habens duos filios impuberes, & vnum puberem, illos inſtituat, inuicemque ſubſtituat, quòd nec inter ipſos impuberes intelligitur facta pupillaris ſubſtitutio, ob puberis mixturam, cui non potuit pupillariter ſubſtitui, dictæ l. iam hoc iure. argumẽto. Ripæque opinio, ex notatis etiam per Pariſ. d. conſi. 44. ſubſtitutio. col. 4. in prin. lib. 2. communiter. Contrarium tamen ex retorquutione rationis dictæ legis, ac quorundam ſimilium allegatione, tenuit Hieronym. Zanch. in d. §. cum ita. nu. 700. verſic. Sed ſuper prædictis. cuius aſſertio pluribus rationibus etſi roborari poſſet, quas conſultò à breui præfatione abijciendas eſſe cenſui, nō eſt, quòd à Ripæ, & præcitatorum opinione recedendum eſſe iudicando, ob ipſorum authoritatem arbitrer.

9 Prædictam † autem Imolæ, aliorumq; doctrinam diſtinctione quadam Curt. Iun. conſil. 139. Præſupponitur. col. 6. nu. 20. cum ſeq. limitabat, tres caſus conſiderando: quorum primus eſt, cũ grauatus hæres inſtitutus duplici ſub conditione reperitur, ſi ipſe deceſſerit ſine filijs, vel filiorum filij ſine filijs. Secundus; cùm nepotes in cōditione poſiti ſunt expreſsè grauati. Tertius, cùm ĩ dubio verſamur, an teſtator filios ſub duplici cōditione, an verò expreſsè nepotes in conditione poſitos grauauerit, vt quia dixerit teſtator, ſi filij mei deceſſerint ſine liberis, vel filij filiorum ſine liberis, bona mea in Titiũ deueniant. & per Imo. tradita ad ſecundum caſum tãtùm reſtringebat: tunc enim cùm grauamen non teneat, ſecundùm communem opinionem contra Bart. in d. l. Centurio. tanquàm à non honoratis relictum, d. l. ab eo. videtur quòd nec inter ipſos tacitum reciprocum fideicommiſſum inducatur; Secus verò ſecundo caſu, cùm grauamen teneat, tanquàm ſub duplici conditione primis inſtitutis iniunctum, iuxta aliam communem opin. in ead. l. Centurio. Idem tertio caſu concludebat: cum enim filij expreſsè inſtituti poſſent expreſsè grauari ſub duplici conditione, in dubio ex mente Bart. in d. l. Centurio, potius ipſi quàm alij deſcendentes in conditione poſiti grauati cẽſeantur, vt actus potius valeat quàm pareat. l. quoties. ff. de reb. dub. vel ſaltem dicendum ſit ex Bal. ſententia, hæreditatem ipſam grauatam cẽſeri, & fideicommiſſi onere affectam, ad quemcunque uadat, & ita à ceſſante ratione d. l. ab eo. Curt. ibi argumentabatur. Contra eum inſurgit Hieronym. Zanch. in d. §. cùm ita. nu. 701. allegans Alex. conſ 202. Viſo col. 1. lib. 7. confutantem rationem per Curt. allegatam. & Carol. Ruin. conſ. 141. Viſo. col. penult. in fi. num. 14. lib. 3. Doctores enim non aſſerunt, poſitos in conditione reciprocè ſubſtitutos non cenſeri, ea ratione, ꝙ cum vocati nō ſint, grauamen non teneat, ſed quia eorum vltimus grauatus non cenſetur, cùm vocatus non ſit, ſed primi inſtituti ſint ſub duplici conditione, & proinde ceſſat ratio d. l. Titia Seio. §. Seia libertis. de lega. 2. & ſic neceſsitas tacitum reciprocum fideicommiſſum præſumendi: nec inſuper inter inſtitutos, quibus impoſitum onus cẽſetur, reciprocam ſubſtitutionem eadem ratione oriri aſſerens, dum eius negatiuum exemplum proſequitur. Sed ſi Bart. opinionem receperimus, quòd ſignãter grauati, honorati cenſeantur, & grauamen teneat, licèt in conditione ponantur: tunc tacita ſubſtitutio reciproca præſumeretur, Imolęque opinio non procederet, quemadmodum ita tenent Soc. conſ. 104. Quoniam præſens conſultatio. col. antepen. nu. 8. verſic. Sed ad hoc. lib. 3. Carol. Ruin. conſ. 140. Viſa facti narratione. col. fi. ante nu. 18. verſic. ſufficit ergo. lib. 3. & expreſſius conſ. 145. Viſo, & perlecto. col. 5. poſt princ. ante verſicul. Et iſtud etiam, eod. vol. Socin. Iun. conſi. 145. Viſo teſtã. nu. 35. & 36. lib. 3. Præſentis igitur difficultatis concluſio, vt Soci. Iun. in d. §. cùm ita. nu. 10. in primo caſu, vbi Zanch. num. 703. Sfort. Od. in d. tract. Compend. ſubſt. partic. 5. arti. 6. concl. 1. verſicu. Et quidem iſta concluſio. fol. 70. atque alij alibi aduertunt; omnium etiam quæ deſuper indicaui conſtans reſolutio, ex veritate dicendorum neceſſariò deducitur, vt non ab re intricatã, difficilemque iuris ciuilis materiam interpretari diuinis auſpicijs aggrediar.

TRACTATVS CELEBERRIMI IVRISCONSVLTI,

D. IOSEPHI DE RVSTICIS, AQVILANI,

Super ardua illa, ac admodùm difficili Quæſtione,

An, & quando liberi in conditione poſiti vocentur.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos, ex l.cùm auus.ff.de condit. & demonſt. ſubintellecta, vocatos ex teſtamẽto, ſecundum communem opinionem non cenſeri. ſed numero 13. cum ſequen. hæc opinio confutatur, nec à communi diſceditur.*

2 *L.cùm auus.d.sit.diſpoſitionem, ſecundum Io. de Imo. exorbitantem videri. nu. autem 23. ex Bart ſentẽtia non recipi.*

3 *Specialia duo circa idem non concurrere. quod nu. 15. declaratur.*

4 *Indefinitam orationem, vniuerſali æquipollere.*

5 *Leges interpretantes, intellectum interpretatæ legis recipere.*

6 *Tranſmiſſione granato ſuccedi. Quod num. 16. enucleatur.*

7 *Hæredem hæredis, teſtatoris eſſe hæredem, ſed nu. 18. exponitur.*

8 *Succeſſionum verbo, ſobolem, poſteritatemque ſignificari.*

9 *Parentum commune votum eſſe, liberis diuitias parare.*

10 *Fideicommiſſum, ita demum mente coniecturata indu ... ſi coniectura, verbis expreſſis, aut conditione, ex teſtamento colligatur.*

11 *Niſi, dictionem, ſemper excipere, ſuique contrarium ponere.*

12 *Socinum laudibus extolli.*

13 *L.cùm auus, de cond. & dem. interpretari.*

14 *L.generaliter. §. cùm autem. C. de inſtitu. & ſubſtitu. declarari.*

17 *L.cohæredi. §. cùm filiæ. ff. de vulga. & pupillari. enucleari:*

18 *L.ſi vnquam. C. de reuoc. donat. ſenſu donari.*

19 *Patrem viuentem, proprijs bonis propter filios priuari, periniquum eſſe.*

20 *Patrem præſumi, optimum pro filijs conſilium capere.*

21 *L.cùm acutiſſimi. C. de fideicom. intelligi.*

22 *Argumentationem à contrario ſenſu non procedere, vbi abſurdum reſultaret, vel legum correctio.*

24 *L.cùm auus. alio intellectu ex l.3. C. de inoffic. teſtam. exornari.*

25 *Leges claras, ex Pauli Iuriſconſulti ſententia, corruptionem non pati.*

26 *Liberos in conditione ex d.l. cùm auus, ſubintellectos, in legatis etiam, & fideicommiſſis particularibus, communi opinione retenta, vocatos non eſſe.*

CAP. I.

VOCATIONIS propoſitæ liberorum
difficultas, cùm in duplici condi-
tione conſideat: ideo circa vtran-
que pro abſoluta, ac diſtincta co-
gnitione inſiſtere oportet. Dumq;
ſigillatim, an in conditione ex l. cũ
auus. ff. de cõdit. & dem. l. generaliter. §. cùm autẽ,
C. de inſtit. & ſubſtit. l. cùm acutiſſimi. C. de fidei-
commiſſ. ſubintellecta, liberi pòſiti, cenſeantur ex
teſtamento vocati, dubitationem Doctores pro-
1 pońunt, in illam opinionem,† qua ipſos non voca-
cari ex teſtamento aſſeritur, frequentius inclinãr,
vt videre eſt apud Bald. in d. l. cùm acutiſsimi.
col. 3. verſic. Ne videatur. vbi Paul. de Caſt. com-
munem eſſe dicit, et Corn. colũ. fi. Anton. Corſet.
in Repert. Abbat. in fin. col. 11. in q. incip. Vtrum
per iſta verba, in reſponſ. ad 7. argum. part. affirm.
vbi meminit conſilij Rayner. de Forli. poſt Petr.
de Anchar. in c. in præſentia, de probat. idem Ca-
ſtrenſ. conſ. 14. Si contingat. nu. 2. conſ. 86. Dubita-
tio vertitur, nu. 8. lib. 1. Alex. conſ. 185. Viſo titulo
quæſtionis, col. 6. ante nu. 18. verſicu. Septimò non
obſtat. lib. 2. con. 92. Super eo. poſt nu. 7. verſiculo,
Quinimò ibi non dicitur. lib. 3. Socin. in d. l. cum
auus. col. 55. nu. 111. Socin. Iun. conſ. 75. Anceps.
nu. 17. verſic. Et licèt. lib. 3. Iacob. Mandel. conſ. 7.
In cauſa iſta, nu. 22. poſt Petr. de Anchar. conſilio
426. Quod ſupra. quem etiam allegant, iſtam opi-
nionem tenendo, Anton. Gabriel. lib. 4. de fideicõ.
concl. 2. in 15. limit. num. 85. & Franciſ. Mantica in
tracta. de coniect. vltim. volunt. lib. 10. tit. 7. nu. 21.
verſ. Tertiodecimò hæc coniectura. fol. 249. & ip-
ſe de communi poſt Caſtrenſ. atteſtans, idem quo-
que, ſed diſputatiuè tradit, lib. 11. tit. 2. ante nu. 13.
Nouiſſ. Pariſienſ. conſ. 1. Analyt. incip. Franciſcus
de Arinio. verſic. in tantum, fol. 71. Lancel. Galiau.
in l. Centurio. in vlt. q. tertiæ q. princ. in 1. ampliat.
ante nu. 99. ff. de vulga. & pupill. Hieronym. Zanch.
in d. l. hæredes mei. §. cum ita, numero 565. Rimi-
nald. Sen. conſil. 183. numero 14. ad fin. lib. 1. Carol.
Ruin. conſ. 35. Adeo plenè. nu. 12. lib. 1. Cur. Sen. de
communi, conſ. 45. Sæpè reuoluta. num. 12. verſi. Et
multo minus. quod eſt conſilium totius Collegij
Papienſis. Hieronym. Alban. conſ. 26. Vidi. num. 7.
verſic. Quoniam ſi in ſubſtitutione. Thob. Non. in
l. 1. in 1. not. verſic. Primus eſt. C. de pact. Proſp. Pa-
ſeth. conſ. 134. Pro reſolutione dubiorum. col. 3. in
fi. verſicu. Nec obſtat hoc caſu. Io. Vincent. de An-
na. alle. 10. In cã. nu. 15. verſ. Sed dato, poſt Bal. Ale.
& Socin. quos refert, ꝓpterea in fi. inquiẽs, nõ re
uocare ꝑ patrẽ alienata, vt ſupra dicebã. Aug. Ber.
conſil. 110. Materia propoſitæ quæſtionis. col. 15.
nu. 44. verſi. Minus etiam. lib. 2. Stephan. Bertran.
conſilio 23. Ex themate. colum. 5. numero 20. &
ſeq. lib. 1. Iaco. Menoch. conſ. 95. Et ſi doctè. nu. 22.
lib. 1. Io. Cephal. conſil. 517. Illuſtriſſimus Comeſ.
nu. 56. verſicu. Poſtremo. vbi de communi reſolu-
tione poſt Caſtrenſem teſtatur.

Opinionemque iſtam ex d. l. cùm auus. probari
primò aſſerunt, dum fideicommiſsi tantùm con-
ditionem coniectura pietatis defeciſſe, non autem
filios vocatos eſſe, Papinianus autumat: id enim ſi
voluiſſet, vtiq; expreſſiſſet. l. vnica §. ſin autem. C.
de caduc. toll. cumque diſponendo, conditionem
non expreſſam ſubintelligi, dicta lex exorbitans
2 † derogatur, ſecundum Ioan. de Imo. in l. filio pre-
terito. ff. de iniuſ. rup. teſtam. Andr. Barbat. in d.
l. cum acutiſſimi. colum. 45. Socin. Iun. d. conſil.
100. Præſupponitur. numero 9. conſilio 128. Præ-
ſentis conſultationis materia. nu. 35. lib. 1. non ma-
gis ipſam, aduerſus l. ſi quis ſub conditione. ff. ſi
quis omiſ. cau. teſtam. conuenit extendere. Inde
etiam duo ſpecialia emergerent, vnum quòd in
pura diſpoſitione tacita conditio ſubintelligatur,
alterum quod poſiti in conditione vocati dican-
3 tur, reluctante † l. 1. C. de dot. promiſſ. l. ſeruum fi-
lij. §. fin. de leg. 1. glo. in l. cùm poſt. §. gener. ff. de
iu. dot. Bart. in l. iuris gentium. §. quinimò. ff. de
pact. Soc. in l. legem. nu. 9. C. eod. & quidem in ma-
teria fauorabili. idem Soccin. conſ. 94. nu. 3. in fi.
lib. 3. Immo dum fideicommiſſi conditionem vult
defeciſſe, quamcunque eiuſdem fideicommiſsi
4 conditionem includit, cùm indefinita † oratio vni
uerſali æquipolleat. l. ſi pluribus. de leg. 2. l. ſi plu-
res. de leg. 3. ſi ergo filii vocarentur, non omnis fi-
deicommiſſi conditio, contra tex. literam defeciſ-
ſet. Nil aliud d. l. generaliter. §. cùm autem. indi-
cat, dum euaneſcere ſubſtitutionem, non filios vo-
catos eſſe concludit. prædictaſque text. in l. cùm
5 auus, admittẽdo inductiones, aliæ leges, † quæ ad
ipſius interpretationem confluunt, intellectum
interpretatæ legis recipiunt. l. nihil. vbi Barto. ff. de
coniung. cum emancip. liber. Proinde idem ex d.
§. cùm autem, audacter poſtremò proferunt: nam
ſi hoſce liberos in hac tacita conditione poſitos,
cenſeri uocatos, conſtans eſſet, ſequeretur graua-
tum hæredem ad proprios filios portionem iſtam
6 nõ tranſmittere, cum tali tranſmiſsione, † ex patris
pſona liberi dicantur ſuccedere, iuxta l. vnicã, C.
de his, qui ante apert. tabul. ſed ſi illa eſſent con-
7 ditione vocati, dicerentur teſtatori † ſuccedere. l.
cohæredi. §. cum filiæ, de vulg. & pupilla. quod eſt
falſum; Nec tranſmiſsionis iure haberent, ſed fi-
deicommiſsi, quod pariter abſurdum redditur.

Et ſi cum Rayner. de Forli. diceretur, deciſio-
nẽ iſtã dictæ l. cũ acutiſſimi. rõni aduerſari, cũ ob
id tex. velit cõditionẽ illã intelligi, ꝙ veriſimile ſit
teſtatorẽ alienas ſucceſſiones noluiſſe ꝓpriẽ ante-
ferre, & ꝓpterea apparere liberos iſtos ad ſucceſ-
ſionẽ vocare. Rñdetur, ratione illa Imperatorẽ id
ſanxiſſe. Quòd ſi teſtator eius filiũ inſtitutũ here-
dẽ, liberos cogitaſſet ſuſcepturũ, nũq̃ alienas ſuc-
8 ceſſiones, † ideſt ſobolẽ, poſteritatẽq; vt poſt Bal.
& alios ibi, Cot. enucleat, ꝓpriẽ ꝓtuliſſet, & ſic cõ-
iecturatur lex, nõ eſſe veriſimile, patrẽ ſi de nepoti
bus cogitaſſet, talẽ feciſſe ſubſtitutionẽ, fideicom-
miſſiq; onere filiũ grauaſſe, nõ aũt iſti poſteritati
reliquiſſe, cuius cõtẽplatione expreſſũ fideicõmiſ
ſum irritatur, vt in d. §. cũ aũt, exprimi vr̃. Simile
in donatione perſpicitur: ſiquis etenim carens li-
beris, bona eius oĩa, vel partẽ aliquã donatione fue
rit elargitus, poſteaq; liberos ſuſceperit, licèt do-

natio reuocetur, cũ ſi donator ſe ſuſcepturũ libe
9 ros cogitaſſet,pietatis cõiectura, cõmuniq; † pa-
rẽtũ voto.l.ſcripto.in fi.ff.vnde libe.Cor.conſ.97.
Primò cõſultus.in prin.lib.1.Soc.Iun.cõſ.102. Vi-
ſo teſtõ.col.7.nu.28.lib.1.cõſ.98.Viſo pũcto. col.
3.nu.8.cõſ.172.Pulchra certè.nu.23.lib.2. nũquã
donaſſet.l.antep.C.de reuoc.donat.nõ tamẽ illud,
qđ intuitu,cõtẽplationeq; ſuſceptorũ liberorũ re
uocatur,eis acquiritur,ſed in eiuſdẽ donatoris, vt
in fi.tex.ẽ arbitrio, poteſtateq; mãſurũ. Pręſertim
10 † cùm ita demum exdefuncti mẽte cõiecturata fi-
deicõmiſſũ debeatur,ſi cõiectura verbis,aut con-
ditione à teſtatore in teſtõ expreſſa eliciatur.l.qui
dã cũ filiũ.ff.de hære.inſt.Soc.in d.l. heredes mei.
§.cùm ita.col.5.verſ.Ex dictis tamẽ Bal.ff. ad Tre-
bell.Pariſ.cõſ.77.Ser Petrus.col.3.nu.11.verſi. Eſt
benè verũ.li.2.cõſi.31. Cõſiderato primo capite.
col.3.nu.12.cõſ.86.Ad verã reſolutionẽ.col.4.nu.
21.eo.vol.poſt ipſum Bal.in d.l.vnica,col.fi. verſ.
Quæro de tali quæſtione,in fi.C.de his, qui ante
aper.tab.Ale.cõſ.202. Viſo themate.in fi.poſt nu.
7.verſ.Itẽ reſpõdetur.li.7.Eadẽ deniq; opinio pro
bari ex tex. videtur. d.l.cum acutiſsimi. dum ſim-
pliciter,& regulariter in prin.Aliquo, inquit, filiũ
inſtituẽte, ac poſt mortẽ reſtitutionis onere gra-
uante,non aliter videri diſpoſuiſſe, niſi filio ſine fi
lijs decedente.non aliquid igitur ex ſenſu contra-
rio dicitur,cum filiis eo moriẽte diſpoſuiſſe,arg.l.
1.§.huius rei.ff.de offi.eius,cui mãd.eſt iuriſ. Idq;
11 Niſi, dictio, † ſatis aperit, quæ ſemper excipit,
ſuique contrarium ponit.l. actione, vbi not.C. de
trãſac.& in l.ſi eũ.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis caut.
Alex.conſ.39.Circa vltimũ dubiũ.nu.1.lib.7.Soc.
Iun.cõſ.63. ſubtilis admodùm. nu.36.lib.1. Pariſ.
conſ.96.In præſenti cauſa.nu.109.lib.1.Sed ſi exi-
ſtentibus filiis,cenſeretur illis grauatus reſtituere,
aliter diſpoſuiſſe,repugnando,diceretur,filiis ſci-
licet,vt ſtati dixi,exiſtẽtibus,qđ eliminãdũ videt̃.
12 Cõtrariũ aũt ſubſtinẽdo, poſſent Socini, † quo
vt de Achylle apud Homerũ Vliſſes Odiſſeæ 11.
Οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος, οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω.
13 rõnes ſic euitari. Quòd etſi † d.l.cũ auus,aliquorũ
aſſertione,exorbitãs iudicet̃,optimo nihilominus
intellectu ꝓceſsit,ſecũdùm pietatẽ,ac æquitatẽ,q̃
ab initio iuris prudentiæ viguit, nec primordiale
reſpõſum tãtùm ita obuenit, ſed eodẽ optimo in-
tellectu latior interpretatio,ſeu ampliatio dicti.§.
cùm aũt,extitit promulgata. Vnde cùm in d.l. cũ
acutiſsimi, dixerit Imperator: Ne videatur teſta
tor alienas ſucceſsiones propriis anteponere.& in
d.l.cum auus,Papinianus, fideicommiſſi conditio
nem cõiectura pietatis defeciſſe,quòd minus ſcri-
ptum,quàm dictum fuerat,inueniretur;per diſpo-
ſitionem,& certum vocis organum,ſubſtitutionis
excluſio,ſenſu iuris, facta intelligitur, filiorumq;
14 incluſio. Id ipſum † ex verbis dicti.§. cum autem,
corroboratur.ibi,non eſſe veriſimile,patrem ſi de
nepotibus cogitaſſet, talem feciſſe ſubſtitutionẽ:
ergo cõtrariam,& quemadmodum in d.l.cũ auus,
Iuriſconſultus interpretatur.Faciunt etiam verba
illa in eodem §.cùm autem.liberis eam excluden-
tibus.per liberorum ſcilicet incluſionem,vt vnius

incluſio,ſit alterius excluſio,& pariformiter; cùm
de excluſione ipſa diſpoſitionis agatur. Reiicitur
ergo quod Socinus dicebat, in d.l. generaliter.§.
cùm autem. diſponi ſubſtitutionem euaneſcere,
nõ filios vocatos eſſe:ſequentia enim, & cõiuncta
verba nihil aliud indicãt,quàm filiorum,vt eſt di-
15 ctum,vocationem. Non obſtat † duorum ſpecia-
lium allegatus concurſus,cum nõ ſit nouum in iu-
re,circa idem duo ſpecialia concurrere, tum quã-
do vnum in alterius conſequentiã inducitur, Bar.
in l.ſi ſub conditione.ff.de ſolut.tum etiam, quan-
do ex odio,vel fauore,non in conſequentiam, ſed
principaliter.l.generaliter.C.ad Velleian. in mate
ria naturalium filiorũ,& alibi explicaui, vt fruſtrà
repetam.Addo tamen tex.in l.1.§.& vt plenius.C.
de rei vxor.act. vbi ex receptione dotis per mari-
tum,priuilegium ſtipulationis oritur, & hypothe-
cę.Nec dicatur,ſauore dotis ſpeciale illud eſſe, vt
voluit Io.Cro.in l.ſi is,qui pro emptore. col.49.ff.
de vſucap.nõ ex d.§.& vt plenius,ſed ex d.l.gene-
raliter.quoniam ſi ita eſſet,deberent etiam in d.l.
1.C.de dotis promiſſ. duo ſpecialia fauore dotis
concurrere,ex quo in dote verſamur,quod tamen
Doctores negant,fundantes in tex. de dote loquẽ
te,ipſorum regulam, licèt illam non ꝓ obet. Nec
admittitur,ſpeciale eſſe,in conditione liberos po-
ſitos,vocatos cenſeri,ex ijs, quæ ad l.ſi quis ſub cõ
ditione. ff. ſi quis omiſ. cau. teſtam. ſtarim dice-
mus. Non repugnat, quòd per tranſmiſsionem ex
patris perſona liberi ſuccedant.d.l.vnica,C.de his
qui ante apert.tabul.& ſecus foret, data vocatio-
ne,nam teſtatori ſuccederent. d.l. cohæredi.§. cũ
filiæ.quòd, Socino aſſentiendo, abſurdum cenſe-
16 tur.Nam & ſi dicatur, quòd quis † non veniat ex
trãſmiſsione,niſi hæres fuerit trãſmittentis, Paul.
de Caſt. in l.ſi quis filium. C.de inoff.teſt. vbi Iaſ.
col.2.verſ.Sextò limito.Aym.Cranet. in l. cùm fi-
liofamilias.in 2.par.nu.340.ff. de leg.1. cùm tamẽ
tranſmittatur,tanquam acquirendum, non tãquã
acquiſitum.l.ſi quis filiusfamilias.ff.de acq. hęred.
videtur quòd primo teſtatori virtualiter ſucceda
tur,vt concludit Iaſ. in l. ſi infanti. ante nu.16.C.
de iu. delib. Carol. Ruin. conſ.39. Viſo themate.
col.4.num.7.cum ſeq.lib.3. quicquid idem Ruin.
dixerit,conſi.22.Viſis ſtatutis.col.pen. num.15.&
16.eod.lib.3.
17 Vlterius † nequicquàm vrget d.l. cohæredi.§.
cùm filiæ.ibi enim tantum dicitur,quòd fideicom
miſſo propriæ facultates filii non tenebũtur, idq;
veriſſimum eſt, ac rationabile, cum teſtator non
poſſit de alienis regulariter diſponere. eius ergo
diſpoſitio in fideicommiſſo, reſpectu tantùm bo-
norum ſuorum procedit.quod ſibi text.voluit,ve-
rũq; eſt,fideicõmiſſariũ, ex diſpoſitione teſtatoris,
fideicõmiſſum cõſequi,ſed vt teſtatori ſuccedat,q
iam ſucceſſores habuit,ſicut ibi non probatur, ita
non videtur ſimpliciter verũ: nã cùm bona iã ad
grauatum deuenerint,fideicõmiſſarius ei dr̃ in ip-
ſis ſuccedere:cõtraria verò aſſertio,reſpectu diſpo
ſitionis,ſeu ordinationis ꝓcedit, verè tñ grauato
ſucceditur,ſimileq; in pupillari ſubſtitutione cõſi
derat Bal.conſ.216.Caſus talis eſt. in fi.li.3. nõ eſt
propterea

propterea dicendũ, fideicommiſſariũ grauati hęre
dẽ eſſe, prout ẽt teſtatoris hæres nõ eſt, ſed dicitur
in ipſis bonis grauato ſuccedere, ex teſtantis di-
ſpoſitione, ex hocq; poteſt dici teſtatoris ſucceſ-
ſor, vt conſiderat idem Soc. in d.l. cũ auus. col. 52.
ver. vndecimò dicebatur. Vel ſecũdo, ex intẽtione
Soc. Iun. poteſt reſponderi, ꝙ dũ dicitur, fideicom
miſſariũ teſtatori ſuccedere, procedit mediante
perſona grauati, de cuius manu accipit, & cui im-
mediatus ſucceſſor dicitur: nec incõuenit ita eſſe,
cũ hæres hæredis, teſtatoris, & primi morientis ſit
hæres. l. fin. vbi Doc. not. C. de hæred. inſtit. & ante
eum ſic declarant Cor. conſ. 97. Primò conſultus,
num. 9. lib. 1. Curt. Iun. conſi. 101. Habita diligenti
conſideratione. col. 2. in fi. nu. 4. & 5.
18 Minus aduerſatur † d.l. ſi vnquàm. nam diuerſa
ratione, ſuſceptis liberis, in patris viuentis ar-
bitrio bona reuertuntur, ſub eiuſdem poteſtate
manſura, vt non procedat de vnã ad alteram legẽ
19 illatio: periniquũ † enim eſſet, donata reuocari, &
filijs, viuente patre, acquiri, qui bonorum ſuorum
dñio pp filios deſtitutus remaneret. l. 1. §. impube-
ri. de coll. bo. l. fi. de liber. agno. l. in ſuis. de liber. &
poſt. Cõfidit ergo lex, ſuſceptis liberis, nõ alij bona
eorundem intuitu ac fauore reuerſa, ipſum reli-
20 cturum. d.l. ſcripto. in fi. præſumitque † eum pro
filijs meliorem prouiſionem accepturum. l. fin. C.
de curat. fur. l. nec in ea. ff. de adult. cum ſimil. & in
terminis d.l. ſi vnquàm. deducunt Io. Cephal. con-
ſil. 94. In præſenti caſu. nu. 25. & ſeq. lib. 1. Hieron.
Gabriel. conſil. 112. Tres quæſtiones. nu. 3. in 2. q.
ſatisq; habuit lex, rem ad priſtinũ ſtatũ reducere.
Et ſi diceretur, idem in conditione poſitis videri,
vt ab inteſtato vocati intelligantur, tanquàm lex
confidat, patrem pro filiis optimum conſilium ſu-
ſcepturum. Reſponſio in promptu adeſt: nam cùm
de auitis bonis agatur, quæ alii non relinquuntur
niſi filio, & ſubſtituto deniq; ſublatis filiis, ex legis
diſpoſitione, tanquàm minus ſcriptum & plus di-
ctum, inſtituto decedente cum filiis, prudens con-
ſilium mediatè in præferendo inſpiciẽdum eſt; nõ
ſic in d.l. ſi vnquam, ubi pater immediatè per legẽ
admonetur, bona elargita in eius ditione reducen
do, & ſic cauſatiuè, vt Gabriel. aſſerebat, ad filiorũ
beneficium, tanquàm incautè, imprudenterq; do-
nauerit. Vt diuerſum ſanè ſit, bona aliena, reſpectu
inſtituti, illa ad filios in conditione poſitos, vti
predilectos, referẽdo, in alterius arbitrio alienabi
lia conferre, quàm viuentis patris bona, ex legeq;
admoniti, in eiuſdem poteſtate retrahere, iuris
quadam credulitate, filiis relinquenda. Nõ obſtat
d.l. quidam cùm filium, ex iis quæ notabiliter tra-
dit Fulgoſ. conſi. 15. Proponitur. num. 2. in fi. & 3.
Curt. Iun. conſ. 121. Præſupponitur in facto. nu. 10.
& 17. l. vnum ex familia. §. pen. & fin. l. cùm propo-
nebatur. ff. de leg. 2. Sufficit enim quòd verba ad-
ſint, quæ aliquo modo menti deſeruiant. And. Al-
ciat. in l. ſi quis in fundi vocabulo. nu. 5. de lega. 1.
Cur. Iun. conſi. 54. Viſis. numero 6.
21 Poſtremò † d. l. cùm acutiſſimi, non contradi-
cit: verba enim illa, Non aliter diſpoſuiſſe, ad fauo
rem, commodumque inſtituti referenda ſunt, non
vt liberorum recedat vocatio, quorum cauſa non
poteſt ex illis argumentum à contrario ſenſu de-
duci: quod nec recipitur, cùm aliquod abſurdum,
22 † vel inconueniens ex eius ſubanditione ſeque-
retur. l. conuenticulam. C. de epiſ. & cleric. vel le-
gis correctio. l. 2. C. de condit. inſert. l. 2. ff. de offi.
eius cui mand. eſt iuriſdic. & quod maius abſurdũ
excogitari poſſet, quàm ex huiuſmodi argumenta-
tione proueniens, cõiungendo dictam l. cùm acu-
tiſſimi, cum d. l. cum auus. ibi, quòd minus ſcri-
ptum, quàm dictum fuerat, inueniretur? inconue-
niensque maius, ac deteſtabilius ex eiuſdem l. cũ
acutiſſimi, finalib. verbis aperitur, ibi, ne uideatur
teſtator alienas ſucceſſiones ꝓpriis anteponere,
adeo quòd data antepoſitione, neceſſe ſit poſitio-
nem concedere, & propterea quam inquirimus
23 diſpoſitionem. Extenſionis † etiam oppoſitio ex-
tricatur, ob exorbitantiam d.l. cùm auus, ex Ioan.
de Imo. in d.l. filio præterito. iſtud nanque tradi-
tis per Bart. in l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Tre-
bell. & per Doct. in l. pen. C. de impub. & al. ſubſti.
non nihil repugnat, vbi d.l. cùm acutiſſimi, præ-
ſumptionem allegando, ad illarum legum caſus
ipſam extendunt, quę in portione non retinenda,
ſed nouiter acquirenda loquũtur, vt à paritate ra-
tionis extenſionem patiatur, quemadmodum idẽ
Soc. affirmat, conſilio 93. Teſtamentũ præmiſſum,
numero 29. lib. 4.
Cæterum ad l. cùm auus, redeundo, eius verba at-
24 tendenda † ſunt, dum conditionem, pietatis con-
iectura, defeciſſe inquit. ſi ergo pietate coniectu-
rata, auum erga liberos ad ſubſtituti excluſionem,
motum fuiſſe aſſerimus, liberorumque incluſio-
nem, ex teſtamento penitus accipiendum eſt, argu
mento ſingularis text. in l. 3. verſic. ſed cùm eam.
C. de inoffic. teſtam. vbi pari ratione Imperator,
iiſdemque ferè verbis inſtitutionem matris puer-
perio vita decedentis, repentinique caſus iniqui-
tate correptæ, præterito poſthumo, cui nihil præ-
ter maternum fatum imputari poterat, virilem
portionem, ac ſi omnes filios hæredes inſtituiſſet,
per coniecturam maternæ pietatis tribuit. Reie-
ctis itaque Socini rationibus, aduerſus ipſum iure
25 concludendum foret, cum leges † admodum per-
ſpicuæ corruptionem non patiantur: nec opor-
teat ius ciuile calumniari, neque verba captari, ſed
qua mente, quid dicitur, vt Paulus libr. ἐπιτομῶν
admonet, animaduertere conueniat. Non eſt ta-
men à diuerſa opinione, tanquàm receptiori re-
cedendum τὸ ἐγκαλεῖν ἵνα πολλοὺς quicquid Ludo.
Roma. in l. ſi cum dotem, in prin. nu. 39. in fi. ff. ſol.
matr. contradixerit.
Opinioque iſta Soci. ac aliorũ, vt liberi ex ſub-
intellecta conditione non ſint vocati, ampliatur,
26 † vt procedat etiam in legatis, & fideicommiſſis
particularibus, ex iis quæ reſpondendo dictę l. ge-
neraliter. §. cum autem. tradit Bero. d. conſil. 110.
Materia propoſitæ q. nu. 44. lib. 2.

S V M M A R I V M.

1 *Liberos in conditione poſitos, uocatos non eſſe, cum*
Accurſ.

Accurſ. qui aſſerant, magiſque communem opinionem Doctorum eſſe dicant.

2 Liberos in diſpoſitione poſitos, per patrē alienata reuocare.

3 Legitimam, reſtitutionis oneri non ſubiacere.

4 Legitimam, iure Digeſt. quadrantem fuiſſe, ſed Auth. iure in trientem auctam.

5 Dare verbum, dominij tranſlationem propriè ſignificare.

6 Verbum, quod ad diſponētem, eiusque bona, & ad cū pariter in quem diſponitur, eiusque bona referri poteſt, ad diſponentem referri.

7 Verbum quodlibet in cōtractu intelligi, ne fruſtratorium ſit.

8 Commune quod eſt, meum dici poſſe.

9 Liberos reſtituere rogatos, duas quartas detrahere, cū vtriusque quartæ detractio eodem tempore nō concurrit.

10 Trebellianicæ detractionē, liberis primi gradus prohiberi non poſſe, etiam cùm duæ quartæ detrahūtur. Sed ante nu. 13. id nouiſſimè tutum non videri.

11 Alienari re prohibita, ſi alienetur ex noua cauſa, alienationem confirmari.

12 Quartarum duarū detractionem, ciuili iure improbari, ex crebriori opinione.

13 Fructus, Digeſt. iure, in Trebellianicam, filio etiam imputari.

14 Euictionis iudicium cōquieſcere, cùm facto authoris euictionem petentis, res euincitur.

15 Euictioni locum nō eſſe, cum quis rem oneri ſubiectā ſcienter acquirit.

16 Exceptionem diſcuſſionis, ementi ignorāter rem fideicommiſſo ſubiectam, contra fideicommiſſarium competere, ſecùs ſi ſcienter.

17 L. quoties. C. de rei vendic. ſilere, cùm ſecūdus emptor cui fuit res tradita, alteri prius eandem rem fuiſſe venditam ſciebat.

18 Conductorem ſciētem belli tempus imminere, mercedis ex belli cauſa remiſſionem petere non poſſe.

19 Filium impugnare factū defuncti poſſe, in retictō neceſſario, etiam ſi patri hæres ſit.

20 Filium impugnare poſſe factum defuncti, cōtra legē, abſque euictionis metu, etiam ſi patri hæres fuerit.

21 Hæredem ratione actus nulliter geſti, de euictione nō teneri.

22 Ioannis Coraſij Tholoſatis encomium.

23 Fideicommiſſarium, compromiſſum ab hærede factū approbare teneri.

24 Tranſactionem, facilius quàm compromiſſum permitti.

25 Tranſactionem ſuper lite ficta interpoſitam, nullam reddi.

26 Diuiſionem, tranſactionis vice fungi.

27 Fideicommiſſi remiſſionem, tranſactionem dici.

28 Exoluſum vna via, non eſt nouum alia admitti.

29 L. v. C. de pact. vera interpretationi nouiter reſtitui.

30 Aequalitatem inter liberos ſeruandam eſſe.

31 Diſcordijs propinquorum obuiandum.

32 Communiter poſſeſſum, negligi ſolere.

33 Rerum ſingularum, perſonis ſingulis traditionem, vel aſſignationem, in humanis actibus ordinem parere.

34 Antonium de Alexandro Neapolitanum, Doctorem ſummi, illuſtriſque fuiſſe ingenij.

35 Imperatorem apertè ſæpè reſpondere, obſcurè, ineptèque interrogantibus.

36 Conditionem, diſpoſitionem non inducere.

37 Conditio nunquid aliquando, fauore potiſſimùm liberorum diſponat.

38 Verba enunciatiua regulariter non diſponere.

39 Verba enunciatiua, liberorum fauore, diſpoſitionem facere.

40 Vxorem, filijs inſtitutis relictam vſufructuariam, & dominam, alimenta tantùm conſequi, ex Bulgari cōſuetudine.

41 Vxorem, filijs inſtitutis, relictam vſufructuariam, & dominam, non plus alimentis habere, etiam ſi vir vſumfructum omnium bonorum ei reliquiſſet.

42 Vxorem, ex dicta conſuetudine, alimenta tantùm percipere; etiam ſi filij inſtituti diuerſi ſint matrimonij.

43 Bulgari conſuetudinem iſtam in caſu quoque contrario procedere, in vxore ſcilicet maritum vſufructuarium relinquente.

44 Alternatiuam, fauore liberorum, in coniunctam reſolui.

45 Conditionalia verba, in ſtipulationibus quæ ſtrictè interpretantur, diſpoſitionem ſignificare.

46 Fideicommiſſa coniecturis, & quibuſcumque verbis induci.

47 Conditionem ſi ſine liberis deceſſerit, à lege ſubintelligi, etiam ſi per patrem non exprimatur.

48 Conditionalia verba vbi ſine effectu redderentur, niſi diſponerent, dubio procul diſponere.

49 L. ſi quis ſub conditione. ff. ſi quis omiſ. cau. teſtam. vltra alios, ſenſu exornari.

50 Conditionem, ex ſententia Pauli Iuriſconſulti, fideicommiſſum inducere.

51 Argumentationem à contrario ſenſu, coniecturalem eſſe.

52 Vendicare hæreditatem, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato dici.

53 Inſtituo verbum, ſub conditione poſitum, ſubſtitutionem ſignificare.

54 Legitimum hæredem, ab inteſtato cenſeri.

55 Tantùm dictionem, taxatiuam eſſe, & exceptiuam.

56 Subſtitutio directa, nunquid expreſſam inſtitutionem requirat, an verò tacita ſufficiat.

57 Inſtitutum vel ſubſtitutum tacitè, ex teſtamento venire.

58 Socinus, Doctor eminentiſſimus.

59 Deportationem ſuperuenientem in perſona filij inſtituti, conceptis ante deportationem filij nocere.

60 Fiſcum, cum onere reſtituendi, bona ſibi vendicare.

61 Deportatum, filios in poteſtate non retinere.

62 Fideicommiſſi ſub mortis conditione, diem non cedere, naturali morte non ſubſequuta.

63 Deportato reſtituto, filios etiam ante deportationem conceptos, ſuitatis iura recuperando, fideicommiſſi conditionem extinguere.

64 Verba in fine poſita, ad omnia præcedentia referri.

65 Clauſulam in fine poſitam, vniuerſaliter ad præcedētia, in quibus ſpecialiter eſt prouiſum, nō referri.

66 Maſculinum fœmininum non concipere, cùm de maſculo ſeparatim, item de fœmina mentio fieret.

67 Verba

67 Verba in fine poſita, non referri ad præcedentia contraria.

68 Clauſulam in fine poſitam, ad præcedentia non referri, ex rationis diuerſitate.

69 Verò dictionem, aduerſatiuam eſſe præcedentium eiuſdem generis.

70 Deportatum hæredem ab inteſtato, vel ex teſtamẽto, non habere.

71 Præiudicare qui non poteſt aliquid faciendo, ita non poteſt delinquendo.

72 Liberi vt ſubſtitutum excludant, neceſſe an ſit, quòd ſuccedant. & nu. 112.

73 Vtero exiſtentes pro natis ad ipſorum commodum haberi, indeq́ue plura inferri.

74 Vtero exiſtentes, an pro natis aliquando habeantur ad alterius commodum.

75 Damnatorum filijs, hæreditatis portionem reſeruari.

76 Iudicem aliquid non reſeruare illi, qui non eſt in rerum natura.

77 L. qui in vtero. ff. de ſta. homin. declarari.

78 L. ex facto ff. ad Trebel. nouo ſenſu reſtitui.

79 Non ſolum dictionem, in tota oratione eandem diſpoſitionem implicare, & quando aduerbialiter ponatur.

80 Zenonis de anguſta oratione ſententia.

81 L. Lucius. ff. de hæred. inſtit. relatis Doctorum intelligentiis, nouis interpretationibus illuſtrari, ad numerũ 103. vſque.

82 Prudentia quid.

83 Prudentia vnde appellata.

84 Gulielmi Budæi encomium.

85 Legem, Demoſthenis diffinitione, hominum prudentum decretum eſſe.

86 L. non vſque adeò. ff. ſi quis à paren. fuer. manum. declarari.

87 Filios poſt mortem patris natos, non poſſe ei ab inteſtato ſuccedere.

88 Fideicommiſſum ex abſolutis ablatiuis induci.

89 Determinationem reſpicientem plura determinabilia, pariformiter determinare, niſi diuerſitatis ratio adſit.

90 Aduerſatiuam dictionem cum copula, in facto, non in iure aduerſari.

91 Teſtator non præſumitur impugnandi teſtamentum aſſumpſiſſe iter.

92 Venientes ab inteſtato, tacito iudicio venire.

93 Interpretationem pro teſtamento fieri, vt quis ex eo hæredem habeat, cùm teſtatus reperitur.

94 Leges iuxta Rubricam interpretari.

95 Subſtitutionem vulgarem, ad conſeruandum teſtamentum adinuentam.

96 Subſtitutio vulgaris tanquàm directa, an tacitè inducatur, & nu. 135.

97 Intellectum legis, in dubio illum aſſumi, in quo maior eſt dubitandi ratio.

98 Eo amplius dictionem, qualitatis repetitiuam eſſe.

99 Subſtitutionem directam, in codicillis ad fideicommiſſariam trahi.

100 Proœmium cauſam finalem declarare, in ſtatutis, contractibus, legibus, atque ſententijs.

101 Et dictionem, pro etiam aliquando ſumi.

102 Etiam dictionem, implicare idem ius, & factum.

103 Etiam dictio, nunquid caſum magis dubitabilem exprimat.

104 Fidium ex me percepiſſe videri, quod mei cõtemplatione capit.

105 Aduentitium non profectitium dici, quod nepoti ab auo relinquitur, & quando.

106 L. iubemus. C. ad Trebell. vltra alios declarari, vſq; ad nu. 111.

107 Paterna appellari, quæ ab auo proueniunt, & in feudis etiam, quæ paterna, vſque ad atauum dicuntur.

108 Pater, & Parens, idem ſignificare.

109 Patrem etiam appellari, qui ætate, vel dignitate nobis præſit.

110 Legitima, paternus fructus cur dicatur.

111 Omnis dictionem, vniuerſalem eſſe, & collectiuam.

113 Fideicommiſſarium, hæredem non eſſe, ſed loco hæredis.

114 L. ex facto etiam. ff. de hæred. inſtit. explicari.

115 Teſtatores, varias, atque admirabiles conditiones, verboſius pro arbitrio adijcere.

116 Hæredis inſtitutionem, per ſcripturam in teſtamento in ſcriptis, vel per expreſſam interpretationem in teſtamento nuncupatiuo, ſui natura fieri.

117 Argumentationem à contrario ſenſu, expreſſim nõ inducere, ſed per coniecturas.

118 Nullum dici, quod non iure factum apparet.

119 Factum merum in conditionibus inſpici, quomodo intelligatur.

120 Mentem teſtantis potius in conditionibus, quàm formam verborum ſpectari.

121 Extenſionem de vna ad aliam perſonam non fieri. & nu. 128. quid ſit ex rationis identitate, veriſimilique mente, ac nu. 129. de extenſione perſonæ grauati, & ſubſtituti.

122 Alienationis prohibitionem factam vni, ad alium non extendi.

123 Conditio, ſi ſine liberis deceſſerit, an fauore hæredis, vel poſitorum etiam in conditione adiecta cenſeatur, & nu. 125.

124 Conditionem, pro cauſa eſſe.

126 Diſponendi affectionem, circa proximiores primùm præſumi, deinde circa alios vlterioris gradus.

127 Verba teſtantis intelligenda eſſe, prout naturalis ratio, & ſanguinis neceſſitudo dictat.

130 Extenſionem non fieri, ex Franc. Aret. de perſona ad perſonam, cum nec ſtrictè, nec lato ſumpto vocabulo, vna perſona ſub alia poterat comprahendi, aliàs ſecus.

131 Extenſionem de perſona ad perſonam, retenta opi. Aret. non fieri, cùm perſona ad quã, non poſſet aliquo modo ſub verbis, ex mente propter vnam qualitatem ſibi inhærentem comprahendi, licèt de illa non fuerit in indiuiduo cogitatum.

132 L. cum proponas, la. 1. C. de pact. ex d. l. cùm auus. ff. de condit. & dem. interpretari.

133 L. de fideicommiſſo. C. de tranſact. declarari.

134 L. Gallus. §. item credendum. ff. de liber. & poſthum. explicari.

136 Legitimarum hæreditatum ius inter impuberes filios neceſſarium eſſe, cum ipſi teſtari non poſſint.

137 L. vel

137 *L. vel ſingulis.ff.de vulg.& pupill.intelligi.*

138 *Inducta ad vnum finem, contrarium operari non debere.& nu.141.*

139 *Hieronymus Torniellus, acutiſſimus Iuriſconſultus.*

140 *Contraria, quæ dicantur.*

142 *Teſtatore aliquem ſibi hæredem faciente, ſi viuo ſe filius decedat, non ideo filium inſtitutum intelligi ſi non decedat, vel poſt mortem ſuperſit, ſed præteritum.*

Cap. II. Pars I.

NVNQVID autem liberi expreſsè poſiti in cõditione, vocati intelligãtur: Quæſtio eſt cognitione altior, ac difficilior, ſæpè reuoluta, & diſcuſſa, circa quam Doctores valdè torquẽtur, cum legũ veluti contrarietate horribilis, gloſſarum interpretationibus varia, rationibus incõſtans, declarationibus interminata, Doctorum authoritatibus anceps conſpiciatur. Vt itaque claritatem, expulſa caligine, tandem conſequatur, duo principales caſus ſunt cõſiderãdi. Primus, cum ex, ſi, monoſillaba, filij in conditione conſtituuntur, Secundus, cum ex participio, per ablatiuos abſolutos exprimuntur. In primo itaque caſu opinio eſt, cùm vehementer probabilis, tum virorum inſignium aſſenſu recepta, in conditione ſic poſi-
1 tos, vocatos non cenſeri, vt tenuerunt † magnus Azo, & poſt eum gloſ. in verbo, liberos; Iacob. de Aren. Cyn. Franciſ. Tigri. de Piſis, Rayner. de Forli. Franciſ. de Albergot. Nicol. de Neap. Bart. in fi. verſic. Et facit iſta gloſ. Bald. verſic. Quærit glo. Ioan. de Imo. col. 2. Ange. Alberic. de Roſa. Rapha. Cuma. nu. 6. verſic. Nota eam gloſſam. & Ludouicus Bologni. in dicta l. Lucius. la 2. ff. de hæred. inſtit. vbi hanc communem eſſe opinionem dicit Imo. & Ange. ſic fuiſſe iudicatum. glo. in l. ſi quis ita hæres inſtituatur. dixit. Ioan. Andr. in additio. ad Specul. titu. de teſtamen. §. 1. verſi. Huic quæſtioni accedit bimembris quæſtio Petri de Ceruotis. non igitur benè dixit Iacob. de Are. Ioannem Andr. contrarium ſenſiſſe. Bart. in l. centurio. col. 11. nu. 37. verſi. Quæro vlterius, vbi Ricard. Malumb. ità credidiſſe comminiſcitur. ff. de vulga. & pupilla. in l. ſed & ſi ſic. nu. 2, dicens, quoſdam magnos Doctores idem cõſuluiſſe. ff. de lega. 2. in l. ſi cùm dotem. col. 2. num. 10. vbi Alexan. colum. antepen. poſt nu. 16. verſicu. Quam ſecundo modo. ab omnibus gloſſam d. l. Lucius, approbari ibi teſtatur. ff. ſolu. matrimo. Bald. in l. cunctos populos. colum. 10. in fi. ante nu. 18. verſic. Non obſtat: inquiens gloſ. prædictam eſſe ordinariam, C. de ſum. trinita. in l. ſi emancipati. colum. 3. in 8. oppoſi. nu. 11. C. de collatio. in l. quod ſcitis. col. 2. nume. 4. verſi. Nec obſtat. C. de bon. quæ libe. & in d. l. cùm acutiſſimi. colum. 3. nume. 11. verſicu. Sed nunquid. vbi Paul. de Caſt. nume. 4. C. de fideicommiſſ. idem Bald. in l. eam quam. colum. 19. in lectu. antiqua, eod. titu. in l. poteſt quis. in quarto notab. ff. de vulga. & pupilla. & in l. 1. in aliquibus tamen lecturis, vt dicit Alexan. conſi. 109. Videtur prima fronte. nume. 4. lib. 2. C. de conditio. inſer. licèt in iſtis recollectis pro contraria etiam opin. Bal. authoritas allegetur. Ioan. de Imo. de communi, & vterq; Raph. in l. filiusfamilias. §. cum quis. Caſtren. de recepta etiam opin. atteſtans, ſubdit aduerſus ipſam, licèt pluries requiſitus, nunquã fuiſſe auſum conſulere. Franciſ. Areti. poſt Raph. Fulgoſ. in d. l. generaliter, in prin. in 3. not. quem ibi ſequuntur Iaſ. in 2. nota. nume. 2. Iacobi. de S. Georg. in princip. nu. 1. in fi. & Guido Pap. §. 1. in 2. notab. C. de inſtitu. & ſubſtitu. dicitq; Fulgo. ita fuiſſe conſultum in quodam conſilio, cui ſe ſubſcripſere omnes Doctores præclariſſimi Italiæ à quatuordecim annis citrà, nominatim exprimens Saly. Petr. de Anchar. & Zabarel. idemque refert Corn. conſi. 226. Quamquam. num. 2. lib 4. & prædictis Alexander adijcit Pet. de Nouar. vt per eum conſi. 13. Viſis. nu. 10. lib. 4. Petr. de Anchara. in c. ſi pater. 12. not. de teſtamen. in 6. in c. in præſentia, verſic. Decimò quæro. extrà de probat. in c. licet. in 2. q. ante fin. verſic. Vnde ſic dico. de voto. Alexan. in l. Gallus, in prin. col. 3. nume. 6. verſic. Contra Bar. aſſerens d. gloſ. ſingularem eſſe. ff. de libe. & poſthu. glo. Io. de Imo. & poſt eum Alex. Paul. de Caſt. & Ludoui. Rom. in l. ex facto. §. ex facto, vbi etiàm Claud. de Seyſel. de communi opin. gloſſarum, num. 11. & Franciſc. Rip. nu. 10. ff. ad Trebell. Alex. in fi. verb. Rapha. Cum. Frãciſ. Aret. col. 1. in 1. conclu. Iaſ. ante nu. 11. de communi atteſtans, eamque antiquos tenere. Soci. pariter de communi, poſt nu. 9. verſ. Ex quo notabiliter. & poſt alios cõmuniter Dec. in l. 1. nu. 15. dicens opinionem iſtam eſſe canonizatam, & ſeruandam in practica, ibique Curt. iun. nume. 13. Andr. Alciat. in ver. ſine liberis. Franciſc. Ripa num. 7. Lãcel. Dec. col. fi. Io. Mar. Riminal. Vbertin. Zuccard. nu. 74. Hierony. Cagnol. in 5. not. colũ. 12. inquiens gloſſam d. l. Lucius. eſſe famigeratam, & col. 13. verſicu. Prædicta tamen. opinionem iſtam lege, & ratione probari. Io. Franciſ. Purpur. num. 112. Aemil. Ferret. nu. 6. & Io. Bolognet. nu. 46. C. de pact. Io. Petrut. à Mõte Sperell. & Cõr. col. 2. nu. 9. cõcludens iſtã opi. velut communem omninò tenendam eſſe in deciſiuis, in l. 1. C. de condit. inſert. Soci. in d. l. cũ anus nu. 111. ff. de cond. & dem. Claud. de Seyſel. nu. 44. Lancel. Galiau. nu. 98. verſi. Prima ſit cõcluſio. celebrem inquiens eſſe gloſſam. Franciſc. Ripa nu. 159. Lanfranc. de Oria. col. 13. poſt nu. 25. Soci. Iun. nu. 292. vbi de communi atteſtatur, & nu. 290. in d. l. Centurio. ff. de vulg & pupill. Iaſ. in l. pecuniam, col. 2. verſi. Secũdò vltra. ff. ſi cert. pet. in l. 1. nu. 54. verſic. Secundo limita. ff. de offi. eius. in l. in legatis. verſic. Nam tenet. vbi de magis communi opi. fidem facit. C. de lega. Oldrad. conſi. 141. Thema tale eſt. Dominus G. Leuionẽſis. nu. 6. verſi. Tamen ex verbis. conſ. 21. Thema tale eſt, teſtator. nu 2. in fi. verſi. Et quia. dixitq; Alex. in d. l. ſi cùm dotem, poſt nu. 16. quòd licet Doctores in d. l. Lucius, referant Oldrad. in ſuis

lecturis,

lecturis, illam gloſſam reptobaſſe, ſe tamen reperire Oldrad. pro eadem d. conſ. 141. conſuluiſſe. Ang. conſi. 7. Ex dicto themate, in princ. referens Richard. Malumb. & Rayner. idem ſentire, conſi. 57. Domina Andrea. col. 2. verſi. Et ſi dicis. & col. fi. in finalib. ferè verbis. Bal. conſ. 254. Titius inſtituit ſororem. lib. 1. conſil. 98. Super quæſtione. in fi. lib. 4. Raph. Cuman. conſ. 122. Gerardus. col. 1. & 2. Paul. de Caſt. conſ. 14. ſi contingat. num. 2. conſ. 58. Viſo dicto teſtamento, poſt med. verſic. Nec poſſet. conſ. 86. Dubitatio vertitur. nu. 8. vbi dicit ſe non audere ob ſolum dictum Bal. recedere à communi opinione Gloſ. lib. 1. conſ. 131. Dubium facit. in princ. nu. 1. conſ. 449. Intentio D. Bartoli. col. 2. verſicu. Nam ſi non erant. lib. 2. Petr. de Ancha. conſ. 120. Pro clariori deciſione dubij: col. 2. verſic. Secunda ſubſtitutio. inquiens de hoc eſſe gloſ. expreſſam in d. l. Lucius. & conſ. 137. Principaliter ponderãdum eſt. col. 2. verſic. Et confirmatur gloſſam ſingularem eſſe. conſilio 426. Quod ſupra conſultum. in fi. idemque conſuluit conſ. 45. Quia contra conſultum eſt. quod conſilium dicit Cor. conſ. 186. nu. 5. lib. 2 non habere in ſuo libro, nec ego in meo, prout non reperi alia duo conſilia eiuſdem Anch. ibidem per Cor. allegata. Io. de Anan. conſ. 68. Viſo ſtatuto. nu. 2. vbi de communi atteſtatur, ibique Ludoui. Bolognin. in addit. ſub rubri. de ſucceſſ. libert. Alex. conſ. 91. Ponderatis his. nu. 6. verſicu. Quod autem. atteſtans ſæpè pro iſta parte conſuluiſſe. & verſi. Secundò reſpondeo. col. 6. conſ. 108. Viſo themate. nu. 3. vbi de magis communi, & ita iudicatum fuiſſe, Angelumque in d. l. Lucius, ſic dicere, lib. 1. conſ. 66. Viſo teſtamento. nu. 5. vbi de communi, verſic. Nam fateor. conſi. 109. Videtur prima fronte. nu. 4 & rurſus de communi ibi, verſic. Non obſtan. conſ. 185. Viſo titulo quæſtionis. nu. 15. pariter de communi, imò de crebriori opinione, dicens non bene vidiſſe Raphaelem in d. §. cum autem, & Ancha. in cap. ſi pater. aſſerentes prædictos Doctores contrarium tenere, ſeque pro iſta opinione ſemper conſuluiſſe, & iudicatũ audiuiſſe, & contrariam opinionem neque tales, neque tantas authoritates habere, plures Doctores enumerans, huiuſmodi Gloſ. ſententiam valdè extollentes, conſ. 199. Viſo præſtanti conſilio celebertimi D. Angeli Aretini, nu. 6. vbi de magis communi, & poſt Io. de Imo Paul. de Caſt. & Ludouic. Roman. in l. ex facto. §. ex facto. ponderat pro iſta opin. Gloſ. ibi ad fi. verſic. Defeciſſet. cum Gloſ. dicit, Nec ipſi habent. ff. ad Trebell. & cum Alex. idem conſuluit Ang. Aretin. vt ipſe dicit, lib. 2. conſ. 11. lib. 3. quod repetitur d. conſ. 91. lib. 1. & conſ. 22. lib. 3. quod repetitur conſil. 13. Viſis & perlectis. nu. 10. affirmans iſtam eſſe communem opi. iudicandoque ab ea non eſſe recedendum, ſeque ita ſæpiſſimè conſuluiſſe, & ſignãter apud Piſtorium, vbi inducit vigintiquinque argumenta contra opi. Gloſ. quibus poſteà reſpõdet, lib. 4. cõſ. 24. Attentis his, nu. 6. vbi de cõmuni: & ſepè numero conſuluiſſe, iudicandoque ab ea recedendum non eſſe inquit, lib. 3. conſ. 32. Viſo proceſſu. nu. 3. de communi atteſtans, paucosque non comparandos ſequentibus iſtam opinionem tenere contrarium, eod. lib. 3. conſi. 103. lib. 4. repetitur d. conſi. 91. lib. 1. conſi. 55. Proſpectis his. nu. 14. d. lib. 4. & conſ. 29. Perſpectis conſideratiſque. col. 3. nu. 11. dicens Gloſ. in d. l. Lucius, magis communiter approbatam eſſe. lib. 5. & conſi. 139. Circa primum dubium. nu. 8. aſſerẽs magis communem eſſe, in ſcholis, atque iudicijs approbatam, & ſæpenumero ſe conſuluiſſe. lib. 6. conſ. 202. Viſo themate. nu. 7. ante fi. de magis cõmuni, & quòd ſibi ſemper viſum fuit, Doctores maioris authoritatis, & ponderis eſſe pro Gloſ. opin. & ex qualitate Doctorum, non ex numero magis communem iudicari. lib. 7. Iaſ. conſil. 4. In præſenti conſultatione, num. 5. vbi de communi opi. Gloſ. conſi. 89. Aggredior. nu. 1. de magis cõmuni, pluresque referens. lib. 1. cõſ. 104. Iſta quæſtio. nu. 4. temerarium dicẽs eſſe ab hac communi ſententia iudicando recedere, authoritatesq; copiosè enumerans, conſil. 228. In iſto themate. col. 3. verſic. Tertiò pro eadem, vbi de communi. lib. 2. conſ. 35. Viſo teſtamento. col. 1. cõſ. 40. Abſolui aliàs, in fi. de recepta ſententia; conſ. 52. Materia. col. 2. dicens Gloſ. communiter approbatã eſſe, Angelumque referens, aſſerentem ſecũdum illam Gloſ. pluries fuiſſe iudicatũ. lib. 3. cõſ. 108. Circa primum. col. 5. lib. 4. idem Iaſ. conſ. 206. Viſo teſtamento. nume. 3. vbi de communi; d. lib. 2. Corn. conſ. 31. Placet mihi. nu. 1. & 4. & is de frequenti applauſu. conſ. 97. Primò conſultus. col. 2. in princ. lib. 1. dicens eſſe communem opinionẽ, ipſamque ſæpè conſulendo, & legendo tenuiſſe. conſ. 22. In hac conſultatione, in prin. vbi de magis cõmuni, ipſamque ab obiectis defenſari poſſe atteſtatur, in tribuſque diuerſis cauſis pro cõtraria opin. requiſitum fuiſſe, vt conſuleret, oſtẽdebanturque conſilia excellentiſſimorum illius temporis Doctorum, nunquàm autem conſulere voluiſſe, nec ſibi in deciſiuis à communi ſententia Gloſ. & Doctorum recedere placuiſſe, & cõſ. 66. In hac conſultatione, col. 2. nu. 7. in hanc partem magis famoſos Doctores inclinare, indubitanterque tenendam eſſe; nec in deciſiuis ab ea recedendum, ex quo cum ea concurrit Gloſ. & Bart. qui fuit lumen veritatis. conſ. 120. Quod filia. in ſubſcriptione. num. 3. vbi de communi. & cõſ. 118. Videtur primo aſpectu. nu. 4. 7. & 10. cõmunem eſſe, ac in deciſiuis tenendam. conſ. 119. Circa primum. nu. 39. de cõmuni theorica Gloſ. conſi. 186. De duobus principaliter. nu. 2. & 5. cõmunem eſſe concinens, in deciſiuisq; optimam. conſi. 124. Ardua. nu. 12. pariter de cõmuni theorica. conſ. 146. In hac conſultatione. nu. 19. conſi. 207. De pluribus hæreditatibus. nu. 5. & per totũ de communi ſententia gloſſarum, & Doctorum atteſtans. lib. 2. conſ. 1. In præſenti ardua. col. 10. nu. 20. & 21. vbi iſtam indubitanter communem eſſe ait, & declarando euitat inter cętera Gloſ. in d. §. cum quis, in contrarium allegatum; idemq; conſ. 186. Quamquàm. in princ. nu. 1. & cõſ. 258. Quo ad primum. nu. 8. lib. 3 conſ. 89. Multa allegantur.

gantur.nu.2. ibique q pluries ita conſuluit,& legendo etiam tenuit,in d.l.1.C.de condi. inſert.cōemq; eſſe,poſt Io.de Imo.& Pau.de Ca. quos in lecturis allegat. conſ.101.licèt in hac conſultatione.nu.7. de magis cōi, ac ēt nu.4. conſi.180.multitudo quęſitorum.nu.1.2.& 4. conſ.226.quanquam.col.2.nu.2.vbi de magis cōi.lib.4.Fran.Aret.conſ.27.proponitur.in fi. pariter de cōi.Benedic.Cap. conſil.2. cùm viſo.nu.23.verſi.& ſi dicatur,referens Ioannem de Imola dicentem, hanc opin. fortiores habere rōnes,cōemq; eſſe.Soc.conſi.140. conſideraro teſtō.nu.2.ab ea tanq̃ cōi, inquiens,recedendum non eſſe.lib.1.quod reperitur cōſi. 218.lib.2.conſi.249.Materia præſentis conſultationis.nu.5.vbi de magis cōi.lib.2. & rurſus de eadem conſ.77.in pñti conſultatione.co.2. nu.4.contrariam opi.poſtq̃ plures illam tenētes retulit,tutam omninò non eſſe aſſerens.d. lib.1.conſi.80.de duob.principaliter.nu.3.eo. vol.conſi.6.in præſenti conſultatione, nu.19. conſ.14.viſo teſtō.cōſ.62.viſo capitulo.nu.1. dicens cōem eſſe, & pro ea caſum ineuitabilē reperiri,in d.l.ex facto.§.ex facto.conſi.69.viſo teſtō.nu.6.verſi.circa ſecundū.& nu.7.verſ. in primis dico.vbi de cōi. conſi.104.qm̄. ante nu.6.conſil.116. in cauſa filiorum.nu.1.lib.3. vtrobiq; cōem eſſe concludens,poſteriorique conſi.nu.8.ab ipſa iudicādo,& conſulendo recedendum non fore.conſ.33. viſo teſtō.nu.1. vbi de magis cōi.conſi.74.examinato themate.nu.2.de eadem cōi. conſ.73. capiendo primum.nu.30.vbi idem dicit.lib.4. Dec.conſil. 270.D.Raynal.nu.1.inquiēs eſſe magis cōem, & ab ea vti vera,recepta,& canonizata nō recedendū.conſ.291.viſis,nu.9.de cōi,in fi.cōſ. 422.& pro tenui.nu.1.dicēs, difficultatē non habere.conſ 545.viſo teſtō.nu.1.prioriq; conſilio,Papienſe Collegiū pro ea conſuluiſſe atteſtans,vt verè conſuluit.Cur.ſen. conſ.42. quia inquit Bal.nu.14.conſ.45. Sæpè reuoluta, vbi de magis cōi opi.nu.12.cui ſubſcripſit ſe totū prædictū Collegiū Papienſe, conſiliumq; per eundem Curt.& Chriſtopho.Buttig. cōpilatū extitit. conſ.64.antiquiſsima,& nobiliſsima familia.nu.2.Lud.Gozad.conſ.26. in cauſa Illuſtriſsimorū,nu.22,conſ.29.videt.nu.16. conſ. 64.in cauſa.nu.2.conſ.104.in hac cauſa.nu.1. & 7.de cōi Gloſſę oīum comprobatione.Cur. iun. conſ.31. habita ſuper præmiſſa facti conting.nu.6.verſ.confirmo p̄miſſam concl.conſ. 33.præſupponitur.nu.8.conſil.43. habita diligenti conſide,nu.7.verſ.quod aūt, vbi de magis cōi.conſi.48.pro hāda reſolutione.num.6. verſ.ex alio.conſ.78.negari non p̄t.nu.1.conſ. 113.pro reſolutione.nu.4.in hiſq; trib. conſilijs de magis cōi opi.fit fides.Gui.Pap. conſi. 22.viſo caſu p̄nti.ſo. nu.5. conſ. 25. viſo teſtō Petri.nu.1.inducēs d.l.ex facto.§.ex facto.ſubdensq; pro hac opi.cōſueuiſſe iudicari in Curia Parlamenti, vt ſcripſit in ipſius Curiæ deciſionib.q.39.& ita tenere Gaufre. de Sallimac. in d.l.Lucius,& in d,l.filiusfa.§.cùm quis,poſt Lud.Ro.de cōi atteſtans,licèt aliqui Doc.contrariū tenuerint, quorum opi. in iudicādo nō ſeruatur.conſ.27.attendentes.nu.2. conſi. 8. conſiliū pro Illuſtri Duce Bauariæ, poſt nu.7. verſ. q̄ verba. conſ.87.pro declaratione. nu.1. conſ.135.conſilium.poſt prin.verſ.ſed quid dicemus.cōſi.136.ſi Nobilis Io.nu.1.verſ.& q dicti filij.conſ.140.conſiliū pro nobili Aymone. ante nu.1.verſ.quia per verba.conſ.214.circa materiā. in princ.conſ.215. vertitur qō. nu.4. verſ.non eſt.iſtā opi. iudicādo ſeruari dicens. conſ.216.latius.nu.6.vbi de cōi,& obſeruātia dictæ Curiæ Parlamēti.conſ.218.indubitāter. nu.2.Pariſ.conſ.18. conſideraris.n 10 cōſ 31. conſiderato primo capite.nu.3..conſ.37.ſi bona.nu.19.conſ.44.ſubſtō.nu.6.conſ.63.capiēdo primū.nu.9.& 29.conſil.74.circa teſtm̄.nu. 2.conſ.75.eiuſdē initij.nu 44.conſ.77. Ser Petrus.nu.1.25.& ſeq.conſ.78. in præſenti.nu.6. conſil.86. Ad veram.nu.6.& 7.conſ.87.vidi & legi.nu.7.lib.2.conſ.5.viſo teſtō.nu.4.conſi.6. ad cōfirmationē.nu.2.conſ.14.Petrus iſte. nu. 4.& 14.conſ.17.circa teſtm̄.nu.27. conſ.20.in hac conſul.nu.51.conſ.42.ad reſolutionē.n.2. de magis cōi opi. atteſtans, quemadmodū in prædictis oībus conſilijs de cōi fidem perhibet,& conſi.53.D.Hieron.nu.9.conſ.73. vt p̄ſens conſultatio. nu.16.lib.3.& d.conſi. 14.ab ea iudicando recedendum non eſſe dicit.Soc. iun.conſil.27,licèt,col.3.nu.14. conſil.42. viſo teſtō.nu.15.conſ.65.cùm in pñti cā.nu.65.inquiens iſtā eſſe regulā. conſi.114.viſis.nu. 16. vbi de magis cōi.conſ.118. propoſita difficultas. nu.10. aſſerēs iſtā opi. iam per multa tp̄a eſſe cōiter approbatā,& quodāmodo canonizatā tam in ſcholis, q̃ in palatijs, ita vt nefas eſſet ab ea recedere, maximè iudicādo,& conſulēdo.conſ.119.viſo teſtō.nu.9.de magis cōi. & licèt contraria ſit æquior,ſe non auſum fuiſſe contra iſtā conſulere. nu.26. li.1.conſ.108. viſo puncto.nu.6.de cōi.idēq; dicit,conſ.151. inſpectis verbis.nu. 10. cōſ.154. in caſu occurrenti.nu.4.dicēs,vulgatam eſſe cōem opi. conſil.158.abūdè.nu.30.conſi.141.habita diligēti.nu.3.cōſ.177.reſolutio.col.3.nu.10. inquiēs iſtam opi. per ſecula eſſe approbatā, pluresq; illā tenētes allegans. conſ.180. vt pñs.nu.57. lib.2.conſ.75.anceps.nu.17. vbi de magis cōi. conſ.69.iā annus eſt.col.fin.nu.39.de cōi comprobatione.conſ.81.licèt in caſu iſto.nu.10.li. 3.conſ.29.licèt in pñti caſu.nu.6.verſi. nec p̄t. conſi.30.maxima p̄fectò.nu.1.vbi de cōi. conſil.65. viſo themate. nu.4.de recepta, ac vera ſnīa.lib.4.Stephan.Bertrand.conſi.23.ex themate.col.5.nu.21.dicēs eſſe veram,& communem opin.in 2.par.conſi.82. viſa clauſula.col. 4.ante nu.6, vbi præſupponit iſtam ſententiā veriorem eſſe, & longè magis communiter teneri. d.2.par.lib. 1.conſil.223. ponitur in facto.col.4.num. 14.vbi plures recenſet, & communem dicit,nec tutum eſſe ab hac opinione vti recepta recedere.in 1.parte,conſil.138.viſo teſtamento. nu.8.aſſerens eſſe communem

ſententiam ſcribẽtium,conſulentium, Gloſſa-
rum,& Doctorum. d.1. par. conſil.173,etiam.
nu.1.vbi authoritates allegat,cõem dicit, ac iu
dicando ſeruandã eſſe, eadem par.d.lib.1.cõſ.
31.de tribus affectualiter.nu.4.verſi.dico,ꝙ in
contrariũ. cõcludens eſſe tritam,& cõem opi.
& nu.6. ab ea non eſſe recedendum conſulẽdo,
vel iudicando.in 2.par. conſ.96.dubium.nu.6.
verſ.ad ſecundũ dubium. dicens eſſe cõiorem,
à qua non eſt recedendum iudicãdo, ergò nec
conſulendo.d.2,par. conſil. 170. quia viuente.
nu.1.verſi.alij verò dixerunt, vbi de cõi tã ſcri
bendo,q̃ conſulendo, eadem par. lib.2. conſil.
374.viſo caſu.poſt nu.2.verſic.alia fuit opinio,
vbi primùm Doctores cõtrariam ſniam tenen
tes,poſteà verò iſtã Gloſſæ comprobantes opi
nionem refert,aſſerens ꝙ & ſi affirmatiua mul-
ta, ac magna motiua habeat, plurimũq; videa-
tur æqua, & ad volũtatem teſtatoris accedere,
non eſſe tñ tutum conſulendo, & iudicando à
cõi recedere.in 1.par.conſ.387.viſo conſulta-
tionis themate.nu.3.ead. par.d.li.2.conſ.105.
Pace ſalua.co.1.conſ.113.tota difficultas,ante
nu.5.vbi de magis cõi.conſi.123. ponitur in fa
cto. nu.5. dicẽs non eſſe conſulẽdo ab iſta opi.
Gloſ. recedendũ,idemq; conſ.127. Non puto.
nu.7.vbi plures recenſet,& rurſus conſ.272.po
nitur in facto.nu.5.q̃ conſilia ſunt in 1.par.li.3.
conſi.141.viſo caſu.nu. 2. vbi de cõi Gloſ. ap-
probatione.conſ.173. ex themate.ante nu.22.
inquiẽs cõem eſſe opi.Gloſsis munitam, maxi
miſq; tam antiquis, q̃ modernis defenſorib. &
tam ſcribendo,q̃ conſulendo, vnde duriſsimũ
eſſet contra hũc ſtimulũ calcitrare, pſertim cũ
ſufficienter,ac opportunè, ſeqnẽtes hanc partẽ
rñdere fundamentis alterius opinionis videan
tur,& de cõi conſ.182.viſo,nu.2.conſ.236.con
ſultationis thema.nu.1. vbi nõ eſſe ab hac opi.
indicãdo,& cõſulendo recedendũ aſſerit. cõſi.
250.addendo illis.n.4.dicens iſtã opi.teſtimo-
nio cõi oĩum ſcribentium cõem eſſe, tã apud
antiquos,q̃ modernos,ac veriorem,lõgè cõio-
rem, & magis cõiter apud pdictos approbatã,
vt non ſit conſulendo ab ea recedendum,pluri
mum Gloſſæ authoritatẽ extollens,& ita fuiſſe
indicatũ in plurib.Arreſtis per inſignẽ Curiam
Parlamenti,ac ita de ſtylo obſeruari, referente
egregio Viro,D.Petr.Pap.D.Guidonis patruo,
atteſtans,vt videatur oĩnò ſtandum dictæ ſniæ,
quã conſuetudo tribuit.conſ.251.ſi verba.n.3.
verſi.ſortè verò.conſ.286.viſis.nu.4. dicens ne
minem eſſe,qui neget hanc opin.cõem eſſe,prę
dictaq; oĩa conſilia reperiuntur in 2.par.lib.3.
conſ.153.voluiſſem. nu.1. conſ.186.ſuppoſita.
poſt nu.4.verſ.illud verò. conſ.199.circa pceſ-
ſum.nu.12.dicens,ꝙ licèt contrariã opin.mul-
ti hodie ſequantur,oĩum tñ teſtimonio Gloſſæ
opi.eſt cõior,à qua proptereà nõ eſt conſulen-
do,& iudicando recedendum.conſ.295. Poni-
tur in facto.nu.2.vbi de magis cõi.conſ.319. vi
ſo.n.2.magis cõem eſſe inquiẽs, maximè apud
antiquos,vtrinq; authoritates, & rõnes recen-
ſens.conſ.380.dubia elicita. nu.4.vbi de magis
cõi.conſi.447.quia.nu.6. dicens eſſe Gloſ.ordi
nariam cõiter ab antiquis,& modernis Docto-
ribus approbatã,& idem conſ.497. miror. n.3.
conſ.503.viſa.ante nu.5.col.6.verſ.ſed contra-
rium.lib.4.conſ.422.dubia elicita.n.13.de ma-
gis cõi.conſ.139.viſo caſu.nu.2.cõem eſſe aſſe-
rens. lib.5. conſ. 126. dudum fuit.nu.5. vbi de
cõiori.lib.6.conſil.33.poſt ea. nu.13.conſ.201.
ex caſu.poſt nu.2.dicens eſſe cõem,& durũ con
ſulendo,vel iudicando recalcitrare. conſ. 213.
ex themate.nu.1.vbi de cõi.conſi.228. Iſaac de
Nouiſ.nu.5.lib.7.Aym.Crauet.conſi.62.Nobi-
lis Vrbanus.col.2.nu.6.de magis cõi.conſ.109.
de anno.nu.2.conſ.155.verba teſtamenti.nu.2.
vtrobiq; de cõi opi.atteſtãs.conſ.288.poſt n.3.
verſi.tertiò conſidero.Andr.Alcia.conſ.34.nul
lum in propoſito caſu.nu.4.conſ.35.eſt diligen
ter.nu.12.conſ.43.quàmuis diligenter. num.7.
lib.9.conſ.71.lecto conſilio.nu.28.conſ.76.D.
Petrus.nu.11.conſ.74.allegationib.nu.1. conſ.
209.talis.nu.6.conſi.114. narratione facti viſa.
nu.4.eodem lib.9.Hierony.Grat. conſil.3. viſis
capitulis.nu.29.vbi communem dicit. lib.1.cõ
ſil.89.circa teſtamentum. colu.2.ante nu.4.di-
cens eſſe regulam, & communem opinionem
Doctorum in conſilijs,& lecturis. conſ. 106. in
cauſa teſtamenti. nu.43.lib.2.vbi de communi
opi.Carol.Ruin.conſi.35.adeò plenè.n.12.verſ.
& confirmatur hoc.conſ.40.pro euidẽtia.nu.3.
verſic.& pro iſta parte, vbi de communi.lib.1.
idemque dicit,conſi.89.caſus iſte.nu.1. conſil.
92.caſus, de quo quæritur. nu.10.conſi.101.ſu
per his.nu.4.conſ.105.viſo teſtamẽto.nu.2. con
ſil.108.viſa, col.1.in prin.conſ.111.viſo,ac per-
lẽcto.nu.3.conſi.119. viſo, & benè ponderato.
nu.3.conſi.124.viſo teſtamẽto Ludouici.nu.4.
conſi.130.viſo teſtõ Nicolai.num.7. conſi.144.
proponitur.nu.7.conſi.158.viſo teſtamento.nu
me.1.vbi communem eſſe dicit,plures allegãs,
& infinitos concordãtes habere aſſerens.conſ.
160.viſo & perlecto.nu.20. vbi,ꝙ iudicando,&
conſulendo non eſt ab hac opin. recedendum.
conſ.171.caſus iſte.nu.1.conſ.198.Ponderatis.
nu.2.vbi ẽt de communi.lib.2.idem Ruin.cõſi.
115.caſus iſte.colu.1.nu.1. & 8.conſi.129.viſo,
ac perlecto,nu.7.de cõi.conſi.133.proponitur.
nu.5.conſi.134.circa caſum.nu.5. etiam de cõi,
ac idem tum conſi.136.perſpectis.col.1.& 2.nu
me.1.& 6.tum conſ.137. verbis vtriuſque teſta
menti,in prin.conſi.139.viſo, ac perlecto. nu.2.
conſi.140.viſa facti narratione.nu.8.cõſil.138.
quæritur.nu.3.conſil.141. viſo teſtõ. num.4.de
communi,ac rurſus conſi.142. viſo,& perlecto.
nu.1.conſ.122.conſideratis.nu.2.conſ.124.viſo
teſtamento.nu.5.conſil.128.viſo teſtamẽto D.
Petri.nu.1.vbi de magis cõi.lib.3.Anton.Rub.
conſ.120.viſo,nu.3.dicens Gloſ.celebrem eſſe,
milleq; cum ea concordare.conſ.144. eiuſdem
initij.poſt nu.1.de communi atteſtans. Nicol.
Bellon.conſi.81.ſuperioribus diebus. nu.4.aſſe
rens vulgatã eſſe Gloſ.in ſcholis,& iudicijs ca-
nonizatam,ac communem. Laur.Sylua. conſ.6.
Aemilio.nu.21.verſi.& ſic bona. dicẽs eſſe com

munem

munem opinionem.Iacob.Mandel. conſil.7.in
cauſa iſta,nu.22.conſi.86. quòd D. Franciſcus.
nu.11.conſil.87. Dicebam.nu.10. Marc.Mant.
conſi.8.ſupraſcriptis omnibus.nu.1. cōſi.22.in
præſenti caſu.nu.5.cōſi.92.fuit aliàs.nu.7. con
ſil.115.Aliàs de anno.nu.18.conſ.194.fuit,nu.
4.& 7.conſ.329.ex quo.nu.1.Alex.de Neu.con
ſil.17. vidi. nu.2. dicens Gloſ. ſingularem eſſe,
& cōiter approbatam.cōſ. 18. quia caſus.nu.1.
& 2.vbi pariter de cōi ſententia, referēs dictū
Pau.de Caſt.in d.§.cum quis,ſe inquām pluries
fuiſſe requiſitum,vt conſuleret,ꝙ filij vocati ex
fideicommiſſo cenſerentur, noluiſſe tñ contra
cōem reſpondere,licèt dixerit, ꝙ ſi conteſtem
habuiſſet,quem oſtendere potuiſſet,pluries cō
ſuluiſſet.conſ.80.vidi.nu.3.vbi de cōi.conſ.81.
viſo ſupràſcripto pūcto. nu.6.plures Doctores
referens Gloſſam ſequentes, de cōi atteſtans,
ſeq́ue pluries conſuluiſſe,& de iure reſpōdiſſe,
vt re vera conſuluit Io.Crot.conſi.17.teſtator.
nu.31.de cōi.& nu.39.conſi.58. in qōne propo
ſita.nu.5.conſ.143.teſtator quidam.nu.36. Ge
rard.Mazzol.con.52.Philippus teſtator.nu.24.
Nouiſ.Pariſien.conſi.1.analyt.inci.Ioan. Fran-
ciſcus de Arinio.nu.16.fol.21. verſi. ꝙ autem.
vbi de magis communi opin.teſtatur. Io.Ce-
phal.conſi.54. in cauſa Laudenſi.nu 24.vbi de
cōi,& rurſus cōſi.16.viſis omnibus nu.14. con
ſil.93.cùm in teſtamento.nu.7.verſi.dico etiá,
& nu.12.lib.1.conſi.152.quamuis.nu.52.cōſil.
166.teſtator.nu.15.conſil.268. Bona. nu.17.&
18. dicens eſſe canonizatam ſnīam, & ſecundū
eam iudicatum per Venerandū, & Illuſtre Col
legium Papienſe,cuius authoritas, & amplitu-
do eminens eſt. conſ.269. Illuſtris Comes. nu.
39.conſ.282.Illuſtris.nu.11.conſi.283.Magnifi
cus.nu.7.conſ.188.D.Ambroſius.nu 2. conſil.
293.teſtatrix.nu.11.cōſ.196. ſubſtōnum.nu.8.
lib.2.conſi.313.Magnificus D.Alfonſus.nu.46.
conſ.383.viſo,& plecto.nu.2.dicens Gloſ.præ-
dictam canonizatam eſſe,poſt Rip.quē allegat.
conſ.419.Clariſsimus.nu.68.conſ.433.Magni-
ficus D.Gabriel.nu.44.vbi de cōi,conſ.371.in
teſtō.nu.9.conſ.391.teſtator.nu.23.de cōi,cō-
ſil.393.petit.nu.13.vbi de crebriori, conſ.426.
in facto.nu.26.lib.3.conſ.6 Magnificus D. Ga-
briel.nu.26.conſ.469. præmiſſam conſultatio-
nem,de cōi,conſ.477.in omnibus.nu.19. conſ.
476.inſignis eques.nu.8.conſ.511. anno 1547.
nu.13.de crebriori,conſ.517.Illuſt. Comes.nu.
17.lib.4. Nat.conſ.551.quoniam. nu.3. verſic.
circa primum.de cōi opin.atteſtans,& nu 8.ip
ſam crebriorem,veriorem'q; eſſe,Anto.Corſet.
in q.inci.Vtrū per iſta verba.ad repertor.Abb.
in fi.Ang.Aret.in trac. de teſta in Gloſ.etſi de-
ceſſerit ſine liberis.col.2.Io.Dilect.de arte teſt.
tit.5.caute.19. nu.1. & caute.24. nu.11. rurſus
36. nu.1. Cotta in verb.filij in condōne,vbi de
cōi opin. & ſingularitate dictæ Gloſ. Vdalric.
Zaſ.in tract.ſubſti. in ſi. de condit. ſi ſine liber.
circa med.verſ.hoc quoque non eſt prætereun
dū,vbi cōem eſſe dicit.Andr Alci. in tract.præ
ſump.reg.1.pſumpt.49.nu.20.in tract.de verb.
ſignifi.lib.3.fol.132. verſi.quod & ex ea.vbi de
communi,& recepta ſententia teſtatur. Anto.
Gabriel.de magis cōi.lib.4. de fideic. concl.4.
inci.profunda,& alta eſt illa concl.colu.3.ante
nu.3.Petr.Gerard.de cōi,ſing.61.habes. dicēs
eſſe Gloſ.ſignandam, & menti tenendam.Ant.
Capyc.deciſ.115.Americus de S.Seuerino.nu.8.
qui de communi fidem facit, Guid. Pap deciſ.
39.Doct.dicens opinionem Gloſ.ſeruari in iu-
dicando de obſeruantia Curiæ Parlamenti.nu.
1.& deciſ.600.Item circa teſtū,in fi.vbi de cō-
muni.Nicol.Boer.deciſ.147.teſtator. poſt nu.
15.aſſerens eſſe communem ſententiam, & ſe-
cundùm ipſam ſemper iudicaſſe. Io.Bolognet.
conſ mei.quia ex ſerie verborum, pro Magnifi
cis Aemilianis de Aquila reddito. eſtq́ue deci
ſum in Rota Ro.vt p Illuſtrē,& Reuerēdiſs.Do.
Petr.Paul.Aemil.Caput aquens. lib.2. in deciſ.
incip. fuit dubitatum in eadem 8. Iunij, vbi de
communi atteſtatur, & iſtam opinionem aliàs
fuiſſe Dominos de Rota ſequutos, in vna Ro-
mana fideicommiſsi de Albertonibus, & in a-
lia etiam Romana coràm D.Auguſtino, de an-
no 1556. rurſus deciſ. incip. fuit dubitatum in
vna Romana, vbi meminit cuiuſdam ſtatuti vr
bis.lib.5.cap.25.circa vocationem in condōne
poſitorum diſponente.Augu.Bero.in c.in præ-
ſentia.nu.209.218.233.246 & paſsim alibi,ex-
tra de proba.Didac. Tolet.in c.Raynutius.§.3.
nu.2 Nicol.Euerard.in centur.in argum. à con
trario ſenſu,ante fin.dicens ſecundùm hanc o-
pinionem iudicari vidiſſe.Hiero.Torniell cōſi.
43.ad hoc. nu.5. de magis communi atteſtans.
Marcus Ant.Zabarel.conſi.41.ſententiam.nu-
me.7.vterque inter conſilia Iacob.Philip. poſt
idem Iacob.Imolenſ.conſ.8.in hac facti ſpecie.
nu.25.conſi.1.in cauſa reuiſionis.nu 69.conſil.
13.facti ſpecies.nu.16.& 23.conſi.137.ex facto
contingit.nu.15. vbi communem eſſe dicit, &
in Curia Romana per Dominos de Rota, ita
fuiſſe iudicatum.Cur.ſen.d.conſi.63.Antiquiſ-
ſima,& nobiliſsima familia,teſtatur; quem re-
fert Nicol.Boer.deciſ.155. ante nu.18. hanc c-
riam opinionem tenuit Modernus quidam Ro
mæ diſputans,vt refert Ludo.Roma.in l.ſi cùm
dotem, vbi illum cōculcaſſe gloriatur ob quan
dam reſponſionē datam ad l.1.C.de pac. fuitq́;
Modernus ille, Do. Ibo,Doctor Peruſinus,ma-
gnæ & profundæ ſcientiæ, prout quidam inſi-
gnis ſcholaris Andr.Barb. dicebat dictū D.Ibo
nem in Curia Romana materiam iſtam repe-
tentem vidiſſe,& D.Ludouicum contra eum ar
guentem, ex eiuſq́; reſponſionib. aduerſus D.
Ludouici argumenta ſummè commendatum
fuiſſe.vnde Barb.in d.l.cùm acutiſsimi. col.71.
ſecundùm antiquam impreſſ. Papienſ.in 8. ar-
gumentatione, pro opinione Gloſ. prædicta
de Do.Ibone referens, circa iactantiam Ludo-
uici Romani dicit id, quod Bald. aſſerit in l.
finali. C. de vſufruc. vbi refert Cynum ſe plu-
rimùm ſuper illa lege laudare; ſubdens, ſcit
Deus glorioſus, ſi Cynus veritatem dicat,
eandem Gloſſæ ſententiam vti communiter

approbatam ſequitur Io.Bapti. Caccialup. de S.Seuerino,cōſi.80. De duob.principaliter.ante nu.4.inter conſil.Soc.ſen.lib.1. dicens,relatis Doctoribus, poſſe aperta fronte affirmari, hanc eſſe cōem opin. prout atteſtantur Io. de Imo. in d.l.Lucius.& Pau.Caſt. in d.l.cùm acutiſsimi.quos ibi refert, & in deciſiuis ēt tenendam,Io.Campeg.in tract.ꝙ ſtātib.maſcul.q.5. inci.Statutum dicit,nu.41.verſic.præterea ſequeretur.fol.151.Port.de magis cōi,lib.2.Cōcluſ.in 12. concl.Doctores, ſubſcribētes ſe addit.Soc.inci.Alia conſideratione, quam fecit ad conſilium D. Anto. de Malegonnell. & ſubſcriptio incipit, Communis, & ferè oium, ſuntque videlicet D. Coſmus Paſethus de Ferraria,D.Alexander Paltronus, & D.Petrus de Canonicis,ambo Bononienſes, cōem, & ferè omnium concluſionem eſſe atteſtātes. Hiero. Alban.conſi.1.Teſtator legauit.in princ. ante nu.1.dicens iſtam opin.cōiter eſſe approbatā, vt infiniti ferè Patres tradiderunt. & conſ.11. Propoſitæ qōnis.fol.2.verſi. Nam in ſubſtōne. idem inquiens Franc.Burſa.conſi.75.Viſa,nu. 14.vbi de cōi,& canonizata ſententia.Bernar. Alfan.cōem eſſe aſſerens,ad d.l.Lucius.Collectan.845.rurſus Burſat.conſil.51.Grauem.nu. 6. vbi de magis communi. Iaſ. in l. Gallus, in prin.nu.44.ff.de libe. & poſthu. Sfort. Odd.in tract.Compen.ſubſti.partic.5.arti.6. concl.1. verſi. & quidem. dicens eſſe veram opin. quæ profectò hodie magis communiter approbata,& in practica ſeruata videtur. idemque affirmat in verſ.Sed retenta,& de communi,partic.6.concl.4.in 3.caſu.fol.pen. Fran.Rip.in l. hæredes mei.§.cùm ita.nu.29.aſſerens eſſe cōmunem ſententiam.ff.ad Treb.Thob. Nonius conſi.36.Præſens caſus.nu.4.verſi. Reſpondetur multipliciter.Gloſſam communiter approbatam eſſe concludens,Simon de Præt.conſi. 31.Vera eſt. nu.27. & is de communi atteſtās, conſi.42. Defuncto ab inteſtato.nu.13. vbi de communi opin.omnium Doctorum meminit, poſt Caſtrenſ.quem refert,& nu.19.dicit communiter comprobatam eſſe, & canonizatam in mille locis per Doctores.conſi.47. Conſultus.nu.15.conſi.167. Sciunt oēs.nu.37. verſic. ſecundò Dantes.conſi.181. Placet mihi.n.15. ſemper de communi atteſtans, & aliquādo ab ea in deciſiuis recedendum non eſſe.Hippoly. Riminald.conſ.21. Illuſtris Comes Frāciſcus. nu. 11. dicēs eſſe per ſecula canonizatam opi. tam in ſcholis,quàm in palatijs,poſt Soc.& ſecundum eam omnes ferè Doctores Italiæ conſuluiſſe, ac neſas videri, maximè in iudicando,ab ea recedere.conſi.42. Petit Illuſtris.nu. 117.Io.Mar.Riminald.de communi, conſ.26. Occaſione teſtamenti.nu.5. conſi.116. In hac difficultate.nu.15.conſi.117. In præſenti conſultatione.nu.12.vbi de magis communi. conſil.128.circa primam dubitationem. in princ. conſi.135.Spectabilis.nu.7.de magis communi,conſi.189. in hac difficultate.num.2.vbi de communi.lib.1.conſ.42. viſa facti narratione, col.pen.num.22.verſi.circa verò. conſi. 78. In cauſa.nu.4.conſ.119.viſo puncto.nu.16. de dicta communi atteſtans,eod.lib.1.conſi.225.viſa facti narratione.nu.2.vbi de magis cōmuni. conſ.243.in cauſa.nu.89. crebriorum ſentētiā eſſe aſſerens,cōſi.326.viſo themate.nu.18. vbi ipſam vti communem confirmat,pluresq; antiquos refert.& nu.20.de Ang. meminit dicenre,ita fuiſſe iudicatum,ſubdēs ab ea nullo modo recedendum eſſe,lib.2.Iacob.Menoch.cōſil.95.etſi doctè,nu.22.verſic.quintò,non mediocriter,vbi de cōi.lib.1.Io.Vincen de Anna alleg.10.in cauſa.nu.18.verſi.modò ſic.plures allegans.Celſ.Hug.conſ.20. in præſenti cōſultatione.ante nu.21.vbi de cōmuni, & ab omnibus recepta ſnīa, remittens ſe Andreæ Barbatiæ,Io.de Anania,Bolognino,& Anto. Corſetto,vt per eum, conſ.5. in caſu propoſito,in 2.addi.vbi de cōi, nu.7.idem Celſ.Hug.eandē opinionem extollit,conſ.25.Conſultus.col.4. poſt.nu.5.dicens eſſe receptiſsimam, ipſamq; ſeruari ex ſtylo Regiæ Audientiæ Cataloniæ, quemadmodum per plures ſnīas extitit declaratum,eiuſdemq; ſtyli meminit Franc.Burſat. conſi.1.non abeſt.nu.9.verſi.quod tamen, Celſum referens,d.conſ.25.adhuc ipſe Hugo. cōſ. 68.teſtatrix quædam.nu.6. verſi. præſuppono, ſimiliter, dicens iſtam eſſe cōem opin. ab eaq; iudicando, vel conſulendo non fore recedendum.Aug.Bero.conſi.11.diligenter. col.6.nu. 18.verſi.qm.aſſerens Gloſ. ab oibus Doctoribus eſſe canonizatam. conſ.82. circa id.col.3. verſi.præterea,vbi cōem eſſe dicit conſi.84.cū ex facti ſerie.nu.23.27. & poſt nu.73. verſi.ſed præmiſsis,vbi de magis cōi.conſi.106.Caſum. col.2.nu.1.dicens eſſe cōem, & ipſam ſequi totum mūdum.conſ.107.Anceps quippe.nu.26. & 27.conſ.110.materia propoſitę q.nu.34.vbi de cōi.lib.2.conſi.57.in cauſis.poſt nu.58. col. 18.verſi.ſed prædictis.lib.3. dicens, ꝙ quāuis Doctores olim oēs in lecturis, & conſilijs dixerint hanc opi.Gloſ.in d.l.Lucius,eſſe cōem, & ſequendam:multi tñ hodie, maximè in cōſilijs,illam adeò reſtringere, & limitare conati ſunt,ꝙ niſi eſſent,qui eā defenderent,nuda penitus,& oī ſuffragio deſtituta ꝑmaneret. Clau. Seyſell. Aquenſ. de cōi cōcluſione Doctorum atteſtans,in l.cùm filiofa.nu.44.verſi.pro quo. ff.de lega.1.Marc.Mant.de communi in Gloſſar.iur.dialog.dennar.22. inci. Quid ſibi.in 6. claſ.nu.1.vbi nu.3.opinionem Gloſ.ab impugnatione Corn.de l.Gallus,in prin.ff.de liber. & poſthum.defendit.Sigiſmund.Loffred. conſil.1.dubitatur,an inueſtitura. col.50. nu.174. Anton. Gomes. in Commentar. varijsque reſolut.iur.ciuil.tom.1.de vltim.volunt.titu. de ſubſtit.fideicom.cap.5.poſt.nu.42.fol.61. qui magis communem eſſe inquit,poſt Corn. quē citat,ante nu.43.verſic.& in expreſſo.ſol.62.& d.tom.1.titu.de ſubſtitu.vulg.cap.3. colu.37. in fi.verſicu.tertiò facit.fol.25. Emanuel Soarez à Riber. in addit. ad eundem Anton. d. cap.5.de ſubſtitu.fideicomm.num.24. verſic.

Decimo

Decimo octauò infero,vbi de receptiſsima opi.
atteſtatur,& plnres allegat,ac inter cęteros Ema
nuelẽ à Coſta in d.l.Gallus.§. & quid ſi tantum.
1.par.nu.26. cum ſeq.ff. de liber. & poſthu.idem
etiam in eadem l.Gallus,in prin.nu.24.verſi.Nec
ad rem pertinet.voluit Mar.Salam.& rurſus in §.
idem credendum.verſic.Vtriſque mortuis. nu.4.
Gloſſamq́ue in d.l.Lucius. communiter approba
tam eſſe dicit Franciſc. Ripa in repet.l. ſi vnquã.
q.44.poſt num.112.C.de reuoc.donat. Prædictis
omnibus etiam addo Raphael.Fulgoſ.conſil.38.
In propoſita quæſtione, ante fi.verſic. Cæterum.
dicentem in hoc articulo, ex deciſione Gloſſæ,
plurimorumq́ue Doctorum, magis Illuſtrium,
opin.iſtam clariorem fieri:nec ex Gloſsis in con-
trarium allegatis vllam inuenire, probantem id,
ad quod allegatur, ſi quis illas ſubtili conſidera-
tione proſpexerit, abundantisſimeq́ue ſuper eo-
dem articulo multorum in iuris ſcientia prudẽtũ
conſilia proceſsiſſe,diſputatione, ac diffinitione
opin.iſtam veriſsimam eſſe affirmãtiũ.D. Math.
Filician.de Peruſio,cõſil.259. Omnis difficultas.
nu.7.inter conſil. Pau.de Caſt. lib.1.Iul. Clar.tit.
de teſt.q.77.incipiente, Non eſt hoc loco. dicẽs
dubitãdũ non eſſe,qnin etiam hodie Gloſſæ opi-
nio ſit magis cõis, creditq́; plnres Doctores repe
riri,qui illã cõmunem eſſe atteſtentur, quàm qui
contrariã opinionem ſequantur.Ferdinãd.Vaſq.
de cõi in trac.de ſucceſsion. creat.lib.1.§.4.ti.de
liber.& parent.inſtit.nu.3.dicens contrarium te-
nentes,malè ſentire.Rolan.de Valle conſ.51. Vi-
ſo.col.5.poſt nu.5.verſ.Quibus tamen non obſtã
tibns.lib.3. inquiens opinionẽ iſtam uednm eſſe
approbatã,ſed frequẽtiore calamo receptã, poſt
longamq́; Doctorũ allegationẽ canonizantium,
crebrioremq́; ipſam dicentium, ſupinum fore ab
hac ſententia diſcedere.conſ.56.Qnoniam ex fa-
cto.nu.12.eod.vol.cõſ.6.Magnificus D.Gabriel.
nu.29.de cõi,lib.4.cõſ.34.Vidi dubia.vbi de cre-
briori ſententia.nu.54.& 55.conſ.43.Negari non
poteſt.nu.38.verſi.ſimilitet non obſtat,vbi de ma
gis cõi,& canonizata opi.quam totus mũdns ob-
ſeruat.d.lib.4 Tiber.Decian.conſ 59.nu.1.lib.2.
concludens hodie etiam communem opin. ſtare
pro Gloſſa in d.l.Lucius. & nu.4. contradicentes
authoritate,numero, & rationibus longè inferio
res eſſe,& cõſ.79.nu.5.eod.vol. ipſam communẽ
eſſe ait in ſcholis, atque palatijs per ſęcula appro
batã, ita vt nefas videatur à Gloſſa prædicta re-
cedere.Io.Bolognet.cõſ.15.Laborãs.nu.45.verſi.
Quiutò facit.conſ.19.Perſtringendo.nn.23.Ema
nuel Coſta in §.poſthumus.poſt nu.14.verſ.Hinc
etiam infero.Inſti. de leg.in repet.c.ſi pater, in j.
par.in ver.ſi abſq; liberis,poſt nu.54.verſ. ſed hic
notandũ eſt, dicẽs Gloſſam veriſsimã eſſe,de te-
ſtam.in 6.Aemyl.Ferret.reſp.55. Gerar. Mazzol.
de cõi,conſ.84.nu.26.And.Gail.Agrippin.de cõ-
muni,pract.obſeruat.lib.2.obſeruat. 136. nu.18.
verſi.An autem.poſt nu.20.in fi.atteſtans ſecũdũ
eã in ardua cauſa per Cameram Imperialem iu-
dicatum fuiſſe.Simon de Præt. nouiſsimè in eius
laborioſo,nec minns ingenioſo trac.de interpre.
vltim.volunt.lib.1.ſol.10.nu.23.vbi communem
eſſe dicit,& lib.2.ſol.3.nu.85.ſol.148 rurſus de re
cepta ſententia,lib.3.dnbit.1.ſol.2.nu.9. fol.274.
& alibi non tã communẽ,quàm veram ipſam cẽ-
ſet.& de crebriori opi.meminit Iacob.Berret.cõ
ſil.63. Pro reſolurione. nu.7. conſ.74. Hæc cauſa.
nu.1.conſ.78.licèt.nu.1.Horat.Mandoſ in addit.
ad Roman.conſ.32.Viſa municipali. in ver. Sub-
ſtituto prætere.de magis cõmuni fidem faciẽs.

MVLTIS Hæc concluſio argumẽ-
tationibus fnlcitnr, & vt prima
2 tatione vtar, Si liberi † iſti eſſent
poſiti in diſpoſitione,poſſent per
patrẽ alienata reuocari, arg.l.fi.
§.ſed quia,& auth. res quæ.C.cõ-
mun.de leg.ꝙ cũ iure nõ ſubſiſtat. l.1.C. de pact.
abſurdũ redditur,ipſos ex teſtõ vocari; primam-
q́ue hanc partẽ Io.de Imo.in d l. Lucius. verſ.Itẽ
adnerte.huiuſmodi inductione ratã, firmamq́ue
faciebat.Quæ ſtatim à Ludo.Roma. in d.l.ſi cum
dotẽ,in prin. exploditur, vt ex eo ſextantẽ filius
nõ reuocet,cnm ſextans iſte hæreditatis, debitã
3 alienanti legitimã nõ tranſcenderet,quæ † fidei-
cõmiſsi oneri nõ ſubiacet:l.quoniã in prioribus.
C.de inof.teſt.ibi enim duo erant filij, quorũ le-
gitima triẽs eſt.auth.nouiſsima.d.titu.& ſic por-
tio legitimæ Philini,erat ſextãs: dicebatq́; Rom.
iſtũ eſſe verũ dictę legis ſenſum,cũ quo And. Bar
bat.in d.l.cũ acntiſsimi.fol.22.vet. Octauò vř ca-
ſus.C.de fideicõ.pertranſibat, referens per illum
tex. D.ſuum Io de Imo.dum d.l.Lucius,interpre
taretur,tenere hanc opi.vidiſſe, & audiuiſſe. Sed
cum hæc ſolutio per Alex.in d.l.1. nu.10. Iaſ.nu.
9.Io.Mat.Runi.col.fi.verſi.Tñ ipſe Romanus, &
Io.Bolognet.nu.46.verſ.Cõiter tamen,improbe-
tur,ac ẽt per eundẽ Alex.alibi conſulendo, cuius
cõſilia refert Iaſ. & ſe ſubſcripſere Soci.Iun. in d.
l.Centurio.nn.296.verſi.Præterea tunc legitima.
ac remiſsinè Franciſ.Ripa poſt nu.159. de vul.&
4 pupil.iure enim Digeſtorũ,† & Codicis, legitima
erat quadrãſ.l.Papinianus.§.quarta aũt.& §. quo
niã aũt quarta.ff.de inof.teſt.l.parentibus,& l.cũ
quæritnr.C.eod.& proinde Philini legitima ſex-
cunx tantum,licèt Authenticorum iure aucta fue
rit,vt hodie triẽs ſit §.1.Auth. de trien. & ſemiſ.
vnde ſumitur auth.nouiſsima.C.de inof.teſt.pro
pterea ex intẽtione ſcribẽtiũ dupliciter rũdetur.

Primò,ꝙ ſextans,quem Philinus Frontoni de-
dit,nõ totius hæreditatis intelligitur,vt Alex.opi
natur,ſed illius portionis,quã Philinus cõſequu-
tus fuit,ſecũdũ Rimi.col.fi.Vberti. Zuccard. nu.
35.in d.l.1.& vř idem ſenſiſſe Franciſ.Aret.col.1.
ver.Sed ſi exponis. Nã cũ Philinus in parte Fron
toni obuẽta dominiũ nõ haberet, nõ vtiq; ſextã-
tẽ illũ in Frontonis parte cõſiſtẽtẽ dare poterat:
5 verbũ.n.dare,† ꝓpriè dñij tranſlationẽ importat.
§.ſic itaq;.Inſti.de act.l.vbi aũt nõ apparet.§.fi.ff.
de ver.obli.Vñ cõueniẽs ẽ,de ꝓpria portione in-
telligere,cui verbũ dare bene cõuenit,quodq́; in
dubio rõne ſuę partis intelligaẽ,facit tex.cũ gloſ.
& ꝙ ibi not.Bar.& alij in l.ex facto, in prin. ff.ad

6 Trebel. vbi verbũ, † quod ad diſponenté,eiusq;
bona referri poteſt,& ad eũ ſimiliter,in quem di
ſponitur,& eius bona,in dubio ad diſponentem,
eiusq; bona referẽ. & eſt tex. in l.Lucius Titius,
in prin.ff. de leg.1. Maximè quia fruſtratoriè in
hac conuentione dandi,vel tradendi per Philinũ
id quod Frontonis erat,mentio facta fuiſſet; qđ
nõ eſt dicendum, iux.not.per Bal.in rubri.C. de
7 contrah.empt. vbi quodlibet † verbum in con-
tractu, intelligi debet, ne fruſtratoriè ſit appoſi-
tum: Accedéte, nam ſimpliciter filium rogatum
fuiſſe hæreditatem reſtituere ibi dicitur,& tamé
de ſua parte tantùm neceſſariò eſt accipiendum,
vt Zucard.nu.75.& cæteri intelligunt . ergo non
inconuenit,de ſextante ſuę partis intelligi id qđ
dicitur,ſextantem fratri ſuo datum ab eo fuiſſe,
& ſic ſi calculus rectè intueatur,vt Thob.Nonius
dicebat , vna tantùm totius hæreditatis vncia à
Philino Frontoni data fuit.

Niſi conſiderando dixerimus , ſextantem iſtũ
totius hæreditatis eſſe,dupliciter affirmari ſortè
poſſe,vno modo tanquam de tota communi hæ-
reditate, cùm ſextãs partem totius aſſis propriè
ſignificet.§.hæreditas.Inſtit.de hæred.inſtit.l.ſe
ruum meum.§.fi.ff.eo.tit. vt diuinare ſit, ad par-
tem conſequutæ partis ipſum referre, verba im-
propriando.Et verbis illis,Quòd facta ſicut pla-
cuit diuiſione,iunctis alijs ſupérioribus, Pactum
eo tempore de ſextante,ad indiuiſam hæredita-
tem,ſextantem referri intelligatur ; vt cõuentio
proceſſerit,ante realis, ſiue effectualis diuiſionis
tempus. Imperator enim ibi tempora videtur di
ſtinguere, vt ſit ſenſus, quòd de integra indiuiſa
hæreditate communi,primùm Licinius ſextanté
conſequeretur,poſtmodum autem ęqualiter re-
ſiduum diuideretur. Nec verbũ, dare,repugnat:
8 nam † quod commune eſt , & indiuiſum , meum
dici poteſt.Niſi dicatur, quòd cùm portioné Phi
lini Imperator hæreditatem appellet,non ſit ab-
ſurdum,partibus ipſam hęreditarijs,veluti aſſem
in vncias diuidere.& ſecúdùm iſtum intellectum
Alex. ſolutio erigi videretur .

Alio modo totius hæreditatis ſextãs dici poſ
ſet,reſpectu habito , quòd ſextans de toto inte-
grali intellectualiter deduceretur , realiter verò
de portione tantùm Philini , tuncque Imo. in-
ductionem bene procedere,inquit ibi Frã. Aret.

Vnde Anto.de Alexandro , ipſe Franciſ.Aret.
col.2.in prin.verſi. Sed adhuc obſtat. & Io.Mar.
Riminal.aliter reſpondere moliuntur. Nam eſtò
ſextantem ad aſſem integrum applicari,ſubiecta
fideicommiſſo Philinum alienaſſe non dicitur,vl
trà legitimam Trebellianicam detrahẽdo,in qui
bus alienatio procedit.l.Marcellus.§. res quæ.ff.
ad Trebel.vt nedum vltrà,ſed infrà quartas iſtas
9 fuerit diſtractum,dùm † liberos,ſi deceſſerint ſi-
ne liberis,reſtituere rogatos, vtranque quartam
detrahere poſſe credimus,cùm vtriuſque detra-
ctio eodé tempore non concurrit.c. Raynutius,
& c.Raynaldus.ext.de teſta.c.ſi pater,cum Gloſ.
eo.ti.in 6.Bar.in l.Papinianus.§.meminiſſe.ff. de
inof.teſta.eſtq; cõis opi. vt Iaſ. in ead.l.1.nu.10.
atteſtatur.Matth.de Afflic.deciſ.367. Nardus de
Iſopo.nu.4.dicẽs hodie communem eſſe, ſeq; in
lecturis Abb. Sicul. multa diuerſorum Doctorũ
conſilia allegata habere,quę breuitatis cauſa re-
ferre præterijt,licèt quàmplurimas authoritates
ibi inducat,prout illas , nonnullorumq; Moder-
norum vltrà alios antiquiores , ob id ego etiam
10 conſultò omitto : Quæ Trebellianica , † liberis
primi gradus ſub cõditione grauatis, nequit pro
hiberi.l.iubemus.vbi Bal.nu.8.& Saly.in prin.C.
ad Trebell.cum alijs traditis per Soci. Iun. latiſ-
ſimè conſ.131.Quæſtio propoſita,nu.58. dicens
eſſe communem,veriorem, & æquiorem opi.lib.
1.cui ſe Pariſ.ſequen.conſ.132.Ad corroboratio
nem.col.2.in princip.ſubſcripſit,vbi magis com-
munem,& æquiorem ſententiam negatiuam ap-
pellat.idem Socin. Iun.conſ.137. Viſo proceſſu,
nu.7.eod.vol.authoritates recenſens , & de ma-
gis communi atteſtans.Curt.Iun.conſil.70.Tota
vis cauſę,de magis communi,nu.16.idemq; aſſe-
rit Rolan.de Valle conſ.12.Inſpectis iuribus.nu.
6.lib.1. ſicq; fuiſſe deciſum in ſacro Neapolita-
no Cõſilio in cauſa Caroli Coppulæ, anno 1562.
tradit Cæſar Vrſill. ad Matth. de Afflict.d. de-
ciſ.num.10.Quod eſt verum,etiam quando duæ
quartę detrahuntur,vt per Soci.Iun.d.conſ.131.
nu.59.dicens eſſe communem , ipſamq; per totũ
mundũ vti euangelium ſeruari.lib.1. & Rolan.d.
conſ.12.nu.8. vbi authoritates enumerat , & de
magis cõmuni opinione in praxi obſeruata per
totum mundum atteſtatur, quicquid dixerit cu-
mulando in contrarium,Franciſ.Marzar.in trac.
de fideicom.q.49.fol.42.& ſeq.Hanc autem ſolu
tionem,cui Hieronym.Cagnol.in d.l.1. num.39.
verſic.Et licet,acquieſcit,Alex.conſ.185.Viſo ti-
tulo quæſtionis,col.4 poſt nu.12. verſic. Nec di-
catur,lib.2.nititur euertere,quod & ſi Trebellia-
nica competeret , non tamen conuentionis tem-
pore ea detrahi poterat,ſed cùm hæreditas eſſet
reſtituenda,vt declarat Bar.in l. quamquàm, vbi
cæteri.C.ad l.Falcid.Sed ex Dec.reſpondetur,ſa
tis eſſe,vt tépore,quo de reuocatione alienatio-
nis agitur , Trebellianica debeatur : licet enim
11 ab initio alienari non potuerit , ex noua tamen
cauſa alienatio confirmatur.l.cùm vir.ff.de v ſu-
cap.& ex Iaſ.intentione ibi , nu.10.verſi.Tu auté
ſubtiliter. reſponderi adhuc poteſt , in d.l.1. du-
plex fideicommiſſum occurriſſe, vnum expreſſũ
fratri reſtituendum, caſu quo Philinus ſine libe-
ris moreretur,iſtudq; bene deficit, quia filios ha
buit,in hocque rectè Alex.loquitur, aliud tacitũ
à contrario ſenſu reſultans , caſu quo contingat
filios habere:filij enim tacite ſubſtituti intelligũ
tur. hocq; procedit , tenendo aliam partem ad-
uerſus gloſ.d.l.Lucius.& cùm tacitum hoc fidei-
commiſſum euenerit,eiq; locus fuerit,ad Philinũ
duæ quartæ conſequenter ſpectabunt, vt potue-
rit ſextantem alienare. Porrò Iaſ. in argumentũ,
id de quo diſſerimus aſſumit, vt ſimplex Dec.re-
ſponſio efficacior videatur.

Vlterius dicta ſolutio per eundem Iaſ. inuol-
uitur : nam licet generali conſuetudine, propter

ius

ius canonicũ ſit introductum,ꝙ filius duas quar-
tas detrahat,d.c.Raynutius. tamen de iure ciuili.
& ſic iſto iure,non poterat niſi vna tantum quar-
ta detrahi,vt Barto. in d.§. meminiſſe, inquit:ex
multisque legibus deducitur,& ſignanter per au-
then.res,quæ.vbi Bal.not.C.commu.de leg.Imò
12 ſi magis communem † opinionem intueamur,
prohibitam eſſe duarum quartarum detractionẽ.
iure ciuili inſpecto, comperiemus, vt atteſtatur
Pariſ.poſt alios,quos citat,conſ.37. Hieronymus
iſte,col.2.nu.8.verſic.Conſiderando.lib.3. Cęte-
rùm quod ex abundanti, ſecundum crebriorem
opin.dictum eſt,vt Trebellianicæ detractio in li
beris primi gradus prohiberi nequeat, non eſt
hodie tutum, cùm contrarium fuerit deciſum
per Regium Collaterale,& Sacrum Conſilium,vt
in eius doctiſſimis Deciſionibus, ſummo ſtudio
digeſtis, teſtatur Illuſtriſ.D.Vincentius de Fran-
chis, præclariſſimus Iuriſconſ.deciſ.11.In cauſa.
col.8.ante nu.20.verſic.Et hanc opin.ſol.17. ho-
rum nanque Conſiliorum ſumma eſt authoritas,
ac maieſtas.

Alio etiam modo Ioan.Bologner.ſolutionem
prędictam vertebat: nam illo tempore grauamẽ
rationabile in legitima poterat imponi, vt erat
iſtud,quemadmodum à contrario ſenſu d.l.quo-
niam in prioribus.C.de inoffi.teſtam. colligitur.
13 Et tantò magis,quia fructus in quartam Trebel-
lianicam imputabantur,etiam in filio,vt not.in l.
in quartam.ff.ad l.Falcid.& in l.deducta.§. numi-
mis.ff.ad Trebel.Denique ſic intelligendo, ſecũ-
dum Anto.de Alexandro,& alios præcitatos,d.l.
1.de indubitabili foret, contra.l. quod Labeo.ff.
de Carbon.edicto.

Alteram igitur Philip.Dec.nu.14. in fi.ſubde-
bat reſponſionem,nimirum ſi alienata ibi non re
uocantur, Philini filio patris hærede exiſtente.l.
cùm à matre.C. de rei vendic.l. venditrici.C. de
reb.alien.non alien. Verùm de Dec.quemadmo-
dùm Hieronym.Cagnol.d.nu.39.verſic. Et licèt,
aduertit, non eſt curandum, cum non is textus
ſit finis,ſed quod iure fuerit datus ſextans,& cõ-
uentione finitum fideicommiſſum, vt difficultas
non in facto hæredis, ſed in æquitate conuentio
nis verſetur. Vel ſecundò, ex mente Zuccar.ſo-
lutio hæc duplici ratione repræhendi poteſt.

Prima eſt, quia ſextans iſte, facto, ſubſtitutio-
14 neq; authoris Licinij vĩ euinci, quo caſu † eui-
ctionis obligatio recedit.Bart. & cæteri, in l.qui
Romæ.§.duo fratres,in 1.q. poſt nu.10. de verb.
obliga.Alex.conſ.21.Viſo compromiſſo. num.6.
lib.6.Corn.conſ.42. Videtur prima facie. col.fi.
num.7.lib.4.

Secunda:idẽ enim ſextans reſtitutioni fideicõ
miſſi ſubiectus erat,de quo notitiam Licinius tẽ
pore diuiſionis habebat.l.non eſt ferendus.ff.de
15 tranſact.ideo † non videtur locus euictionis iu-
dicio.gloſ.Bart.& Doct.in l.ſi familiæ. C. famil.
erciſc.Dec.conſ.411.Viſis his, col.2.nu.4.Fran-
ciſ.Aret.conſ.3.Conſultatio præmiſſa.col.1.& 2.
Cor.conſ.170.Quia cauſa.num.5.lib.4.Ludouic.
Gozadin.conſ.24. Quæritur.nu.7. Aym.Crauet.
conſ.64.In contractu.nu.4. Hinc eſt, quòd igno-
16 ranter † rem fideicommiſſo ſubiectam ementi,
exceptio contra fideicommiſſarium diſcuſſionis
competit,agas prius contra alienantem, vel eius
hæredes ad pretium.l.fi. de legat.2. Quæ tamen
exceptio,data emptoris ſcientia,bona fideicom-
miſſo ſubiecta fuiſſe,non competit. Alex. conſil.
184.Viſo themate.circa fi.nume.6.lib.2. Paul. de
Caſt.conſ.318.Aliàs in hoc facto.ad fi.verſic.ſu-
per ſecundo.lib.2.Corn.conſ.234.Videtur.nu.3.
lib.3.conſ.133. In præſenti conſultatione. col.2.
nu.5.lib.4.Dec.conſ.236.Non parua difficultas.
col.5.in 7.dub.nu.7.Curt.Iun.conſ.88.Præſuppo
nitur in facto.col.2.poſt med.num.5.& 6. Simile
17 videmus,quando quis eandem rem duobus vẽ-
dit:is enim præfertur,cui prius traditur,niſi ſecũ
dus venditor ſciuiſſet rem prius alteri venditam
fuiſſe,Iaſ.in l.quoties.9.limit. C. de rei vendica.
Thom.Ferrat.caute.48. Si quis vendit.col.fi. No
uiſſ.Pariſienſ.ad Alc.cõſ.86.Põderatis.in 1.addi.
18 lib.6.Item † in conductore ſciente tempus belli
imminere:non enim poteſt mercedis remiſſionẽ
ſibi fieri,ex cauſa belli petere.Bal.cõſ.247. ſi pro
pter guerras.lib.3.tenebatur Philinus fideicom-
miſſum eius filio relinquere,iſtudq; neceſſe erat,
19 vnde poteſt † venire contra factum defuncti,etiã
ſi hæres ſit, vt per text. in l.2. ubi gloſ.not. C. de
inoffi.dot.& in l.2.in ver. reuocare. C. ſi quid in
fraud.patro.tradit Cut. ſen.conſ.1.Circa primũ.
in fi.verſi.Tamen Bart.Hieronym.Grat. conſ.91.
Caſus talis eſt.nu.35. verſic. Quartò reſpondeo.
libro primo.

Denique illud dici poteſt, euictionem in pro-
poſito non poſſe conſiderari, cum huiuſmodi cõ
uentio de ſextante Licinio dãdo, ſit contra legẽ,
bona fideicommiſſo ſubiecta alienari prohiben-
20 tem. poteſt igitur † filius contraire, etiam ſi ſit
patris hæres,abſque metu euictionis.Alex. conſ.
21.Attentis his,poſt nu.6.lib.3.Aym.Crauet.plu
ribus cõptobans,conſ.200.Auus.col.2.nu.5.& 6.
21 Item quia † actus iſte poſſet etiam dici nulliter
geſtus,ideo ſtante nullitate alienationis, euictio
ceſſat. Socin. Iun. ita limitans d.l. cum à matre.
conſ.77.licèt.nu.134.lib.1.Grammatic. deci.93.
In cauſa,nu.2.& 3.Hieronym.Gabriel. conſi.125.
Vt percipiatur.nu.7.Io.Cęphal.conſ.393. Conſu
lui,nu.131.lib.3.

Filius itaque ex propria perſona fideicommiſ
ſum conſequitur,non iure hæreditario,vnde po-
teſt etiam ſi hæres patris ſit, illius factum impu-
gnare,vt concludit Saluſt.Guliel.de Monte Mor-
cino Peruſinus,conſ.197. Viſis dubijs. poſt nu.2.
verſic.Sed tamen. inter reſponſa Pauli Caſtrenſ.
lib.2.in nou. cui Abb. Panormitan. ſe ſubſcripſit
Senis legens.Et quàmuis plures maximè quidem
authoritatis Doctores cõtradixerint, inter quos
Iacob.Menoch.conſ.89.Non leuis,nu.133.& per
totum.lib.1.vbi radicitùs conatur iſtam opi. cõ-
uellere.& Io.Cęphal.in ſimplici legis prohibitio
ne,d.conſ.393.vbi de crebriori opin.nu.164. plu
resq; contradictores refert, ac cumulat Franciſ.
Marzar.in tract.de fideicom.in 2.par.46.q.verſi.

Sed

Sed Pinelus,poſt And. Tiraquel. quem citat. tamen ratio per D.Saluſt.adducta,adeo potens eſt vt ad inſtar Hectoris, quemadmodùm aliàs dicebam, ſe ſemper tueatur, nec quicquàm afferunt, quod ipſam proſternat. conſiderat enim rationem,quare hæres non venit cõtra factum defuncti, eſſe perſonæ identitatem cum defuncto, vt per gloſ.& Doct.in d.l.cùm à matre. Vnde quamuis iuris fictione id inducatur in perſonam primi hæredis, ſuper qua fictione habilitas conſiſtit, cùm immediatè ſuccedat, nõ tamen idem debet dici in tribus perſonis, nec iure cautum reperitur,quòd hæres hæredis dicatur eſſe eadem perſona cum primo defuncto,propter mediam perſonam,quæ tollit habilitatem extremorum:eſſet enim,inquit,plures fictiones coniungere, atque cauſare,quod fieri non debet.l.1. de inoffic. dotib. & probatur in l. qui liberis.§. hæc verba. de vulg.& pupill.Sed quicquid in ſimplici legis pro hibitione dicatur,ſi concurreret etiam hominis prohibitio,nulli dubium eſt, hæredem contraue nire poſſe.Hieronym.Grat.d.conſ.91.lib.1.& ipſe Cephal.d.conſ.393.lib.3.nu.128.165. 184. vbi de Grato meminit,nu.195.Non obſtat tex.in l.ſi liusfamil.§.cùm patet.de leg.1. allegatus per Arium Pinel.in l.1.par.3. poſt nu.81. verſicu. Ampliatur ſextò.C.de bon.mater. dicentem intrepidè,iura prædicta procedere etiam in rebus familiæ relictis,alienarique prohibitis, quamuis ſucceſſio deferatur tunc ſibi ex diſpoſitione primi inueſtientis, poſt Roderic. Xuarez in l. quoniam in priorib.7.ampl.fol.72.col.4.C.de inoffi. teſta. & in d.§. cùm pater. idemque ſentire Bart. Alberic.Ang.Cuman.Io.de Imo.& Caſtrenſ.

Nam non ex illa ſimplici regula d.l.vendicantem,filius ibi non reuocat, exhæredati autem re uocant, ſed magis æquitate quadam iuris exuberante : inconueniens enim Martiano Iuriſconſulto viſum fuit, quòd duobus exhæredatis filijs,vnoq; inſolidum inſtituto, poſſet in uniuerſum inſtitutus voluntatem patris circa rem modicam infringere, iſtudque veluti quandam compẽſationem videtur conſideraſſe Xuarez Hiſpan. in d.l.quoniam in prioribus.Secundò tex. ille iure veteri procedit,quo omnia quæſita per filium in poteſtate,patri quærebantur, ideoque noluit lex,vt pater,qui contrafecerat, neque per indire ctum haberet: hodie verò cùm filius aduentitiorum capax ſit,non procedit ille tex.ſed ſtatim filio reſtitutio facienda eſt,vt declarat ibi Rapha. Cuman.remittens ſe ad l.cùm filio,de lega 1. vbi Doctores idem tenent,& clarè firmat Iacob. de Put.in d.§.cùm pater.in vlti.not. iſtamque Putei opin.certè clariſsimam eſſe concludit Andr.Alciat.conſi.141.Expenſo, nu.7.verſic. Nec obſtat, tom.2.lib.5.

Tertiò,nam etſi filius non reuocet in d.§.cùm pater. tamen primi teſtatoris voluntas non fruſtratur,cùm fundus in familia remaneat:alij enim filij,licèt exhæredati,reuocant, qui filij & de familia ſunt,vt non debeat trahi ad caſum,quo voluntas teſtatoris penitus fruſtraretur, vt bona prohibita alienari,duplici prohibitione, extra familiam remanerent. Volui hæc obiter indicaſſe quambreuiſsimè, cùm fines huius materiæ latiſſimi ſint,& contra Pinel. communis opin. videatur,vt ipſe in citato loco præſenſit,contra quem, ſuper fideicommiſſo Magnifici,ac ſpectabilis Ioannis Franciſci de Simeonibus de Aquila,aliàs conſului, & obtinui.

Sed de hac ſolutione hactenus, quam ſequitur etiam Io. Bolognet.col.25.verſicu.Tertiò etiam.

22 Quartus gradatim † Ioannis Coraſij Tholoſatis, recõditæ eruditionis viri, ſe offert ſenſus, lib. Miſcell.2. cap.19.nume.10. quem ſupra modum Muſa dilexit τὸν ἀεὶ μουσ' ἐφίλησεν ἔνδον, eiuſq; nomẽ marmoribus dignum eſſe,iot iurium interpretationes teſtantur,quæ vice marmorum, ac coloſſorum funguntur,cùm dignum laude virum Muſa vetet mori. O te felicẽ Galliã, cum inter tuos excelſos Iurium interpretes,Ioannem Coraſium candidum Iuriſconſultum enumeres:Doctoremque profundiore ſcientia, & ſelectiore doctrina inſignitum genuetis,vt iure exultes, quemadmodum Rudiæ Ennio ciue, & Pyndaro Thebæ gaudent. Ea enim ratione alienata in d.l.1.per patrem inſtitutum non reuocati ab eius liberis aſſerebat,quòd non ſimpliciter,ſed in vim pacti, & tranſactionis facta fuiſſet: aduerſus autem tranſactionem bona fide interpoſitam, nec quidem fideicommiſſarius venire poteſt.ſi enim te-

23 netur † ab hærede factum compromiſſum approbare,l.cum hæreditas.ff.ad Trebell. multo magis

24 tranſactionem, quæ facilius † permittitur.l. non diſtinguemus. §. de libetali. ff. de recept. arbitr. coniuncta l.fratris.C. de tranſact. Et ſi ex mente Socini ibi col.2. & Nouiſſ.Peruſino.ſextantis remiſsionem in tranſactionis vim factam exitiſſe negaretur,metu aliquo litis inſtantis, vel futuræ non apparente,l.1.ff. de tranſact. l.2.C. eod. vbi Ang. inferẽs ad practicam Notariorum dicentiũ adeſſe litem,vel de ea dubitari, procedere, cum in veritate ita erat: aliàs etenim poſſent partes

25 ſic fingendo aſſerere, & ſuper lite † ficta tranſactio non valeret.l.cum hi.§.ſed cum lis, vbi Ang. Paul. de Caſt. & alij not.ff.de tranſact.ad dictam practicam Notariorum,cui lex reſiſtit,inferẽtes : ſequitur Alex.in l.ſi cauſa cognita,col fin.verſic. Quintò limi. C.eod. nec aſſertioni partium, vel Notarij ſtãdum eſſet, ſecundum Ang.& alios prędictos,quos approbat Pariſ. conſ. 12. Tranſactio iſta,col.3.nu.32.cum ſeq.lib.2.

Reſpondetur primò,conuentionem iſtam, trãſactionem ſapere, re dubia exiſtente, d.l.1. & ſic eadem in incerto conditionis ratione militante, vt abſolutè Io.Cora.ſolutio procedere videatur. Secundò conſiderãdum in d.tex.contractum diuiſionis celebrari, per quam fideicommiſsi remiſsio inducitur:diuiſio autem tranſactio appel-

26 latur,†tranſactioniſque vicem obtinet.l. qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.oblig.l.tres fratres. ff.de pact.Alex.conſ.62. In cauſa. col.3. num.10. lib.7.Raph. Fulgoſ.conſ.119.ſuper eo.in princip. Tertiò,pro optimi,ac maximi Iuriſcõſulti defenſione,

ſione, vt tex. in indiuiduo, vbi remiſsio iſta fi-
27 deicommiſsi, tranſactio † appellatur, in l. de
fideicommiſſo, C. de tranſact. qui pro hac par-
te negatiua munienda à ſcribentibus induci-
tur, vt ſtatim dicemus.

Quinta eſt Iaſ. ac Modern. Peruſi. ſolutio,
quòd in d. l. 1. controuertebatur, an pactum in
ter Frontonem, & Philinum eſſet iniquum, &
propterea reſcindi deberet, quia cùm liberis
Philinus deceſſerat. & reſpondet Imperator,
pactum non iniquum cenſeri, quòd facta ſicut
placuit diuiſione, Philinus diem ſuum, ſuper-
ſtite filio, functus eſt, & ſic tex. ex hac tantum
cauſa, non iniquum dici poſſe concludit: an ve
rò alia via poſsit filius alienata repetere, non
aperit, nec ex verbis text. elici poteſt, mini-
28 meque nouum eſt, † vt quis vna via exclu-
ſus, alia diuerſa admittatur, vt dicit Barto. in l.
habebat, ff. de inſti act. & in l. Aurelius, §. fi. ff.
de liber. lega. & eſt tex. in l. Bebius Marcellus,
ff. de pact. dotal. & cum hac ſolutione tranſeũt
Zuccard. ante num. 77. Ioan. Bolognett. & Ri-
minal. in fina lib. verbis, faciuntque tradita per
Ioan. Cephal. in conſi. 148. Viſis inſtrumentis,
nume. 23. lib. primo, vbi de Vberti. in dicta l.
1. num. 91. meminit.

Sed tamen, vt Cur. iun. num. 13. perpendit,
Imperator ex hoc tex. ob initum pactum, fi-
deicommiſſum finitum eſſe decidit; vt ei ali-
ter locus non remaneat, veluti ex legis exor-
dio colligitur, ibi, non iniquis rationibus, con
uentione finitum eſt. Nec cum Vberti. Zuccar
do, & Nouiſſ. Peruſinis aſſerendum eſt, quòd
tunc Curtij iun. obiectio procederet, cùm tex.
ſimpliciter conditionis incertum, finitum eſ-
ſe proferret: cùm autem inter fratres finitum
eſſe proponat, oſtendit inter alios, nempe in-
ter Philinum, & filium, finitum non cenſeri, ar-
gumen. l. cùm prætor, ff. de iudic. vt pondera-
tio hæc potius retorqueatur, quàm eorundem
ſolutionem oppugnet. ex incerti etenim con-
ditionis terminatione, nõ iniquis rationibus,
ad deciſionem filiorum Imperator infert, vt
pactum eo tempore inter fratres, de ſextante
Lincinio Frontoni dando, cùm liberos Phili-
nus non ſubſtulerat interpoſitum, non idcir-
cò poſsit iniquum videri, quòd facta ſicut pla-
cuit diuiſione diem ſuum, te filio eius ſuperſti
te, defunctus ſit. Vnde cùm poſtulanti filio re-
ſpondeat, pactumque non iniquum eodem ſu-
perſtite videatur, clarus aduerſus Vbertinum
ſenſus redditur, vt ſolida Curtij iun. remaneat
aſſertio, nedum retorqueatur. Cumque pactũ
non iniquum videatur, ex Decio perpetuò re-
pellit agentem, dumque ad nudam filij ſuper-
exiſtentiam, vti particularem rationem refer-
tur, iniquitatis remotio, ad corticem verborũ,
non rationem, aut legis mentem applicatur: ſu
perſtes enim filius, ſua iura aduerſus alienatio
nem Imperatori proponebat, ob quę, aliena-
tionem ipſam infirmam reddere conabatur,
& nihiloſminus finitum eſſe fideicommiſſum,
non iniquis rationibus, præcluſumque filio
experiendi iter ſtatuitur.

29 Reſectis tandem † quæ vltrò, & citrò pro
dictæ legis intellectu diſceptantur, ſic ipſum re
ſtitui poſſe putarem, quas in genere rationes
Imperator ſignificat; conſiderando, ibi, non ini
quis rationibus, vt ſpeciale ſit in quæſtione d.
l. 1. maxima æquitate ſuadente, alienata non re
uocari. Primò namque pactum ibi inter fra-
tres præſupponitur. Secundò fuiſſe tempore,
quo liberos Philinus non ſuſceperat initum.
Tertiò, minimæ rei, in hæreditatis, quam ap-
pellat compenſationem. Quartò, pro æquali
tate inter fratres conſtituenda, cùm vni fratri
tantùm fuerat onus impoſitum, quæ æquali-
30 tas inter liberos ſeruanda eſt. l. vt liberis. C. de
collat. §. illud. Auth. de trien. & ſemiſ. Quin-
tò, pro voto captandæ mortis auferendo. l. fin.
C. eod. à contrario ſenſu. Sextò, cùm pactum
ipſum pro fratrum concordia inducenda, fa-
ctum fuiſſet. ex communione etenim diſcor-
31 dię oriuntur, quibus † obuiandum eſt, l. cùm
pater, §. dulciſsimis, ff. de lega. 2. vbi Papiniani
hæc ſunt verba. Ex eiſdem igitur facultatibus,
percepta pecunia, & in corpus proprij patri-
monij verſa. Item iure diuiſionis res propriæ
factæ non præſtabuntur, cùm diſcordijs pro-
pinquorum ſedandis proſpexerit, quas mate-
ria communionis ſolet excitare. Eſt itaque di
uiſionis bonæ fidei contractus fauorabilis, tri
plici ratione, ad humanamque vitam neceſſa-
rius. Prima eſt, quia quilibet magis ſolers cir-
ca rem propriam redditur, quàm communem,
quæ aliquando negligitur, & alijs procuranda
relinquitur, ſicut in multitudine miniſtrorum
euenit; Imperatoriſque dicto comprobatur,
32 negligitur, † quod communiter poſsidetur,
l. 2. C. quan. & quib. quar. pars deb. lib. 10. Se-
cunda, cum humanæ res, maiori ordine agan-
33 tur, ſi ſingulę res, † ſingulis tanquam pro-
priæ procurandæ tradantur, aliàs cõfuſio quę
dam induceretur. c. 1. 89. diſt. & qđ habetur in
c. cùm ſingula, de præbend. in 6. Tertia eſt, quia
ſtatus reſultat magis pacificus, cùm quiſque
re contentus propria, illam adminiſtrat, quàm
cùm plures communiter poſsident, d. §. dulciſ
ſimis. haſque rationes poſt Sanctum Thomam
ſecunda ſecundæ, quæſtio 66. artic. 2. tradit So
cin. in l. prima, in primo not. ff. de acquir. poſſ.
Pariſius in conſi. 69. Viſo teſtamẽto, colum. 2.
in fine, num. 16. lib. 2. His omnibus ſic annexis,
quid repugnat, quòd nepos ille per patrem ini
tæ conuentioni acquieſcere compellatur? vt
nihil indicare aliud Imperator voluerit, dum
rationum non iniquarum meminit, ideoque
non eſt in aliorum caſuum conſequentiam di-
ſpoſitio hæc trahenda, vt l. fina. §. ſed quia. C.
commu. de legat. minimè aduerſetur: nã cùm
æquitate quadam ſuggerẽte, conuentionem
ſuſtineri ſanxerit, implicat eadem recedente
contrarium decidendum eſſe. Hincque Anto-
34 nij de Alexandro † Neapolitani, Patritij, ac
Regni Prothonotarij, quem ſummi ingenij vi-
rum Matth. de Affl. deci. 1. in prin. cõcelebrat,
atque

atque alibi in conſtitu.Baiulos uinnes,col.21.
circa med.in 14.notab.7.requ.2. q. Illuſtris in
genij Doctorem, ac ſingularem ſua tempeſta-
te,item in conſti.Hac lege,in 3.not.num.5.vi-
rum ſummi ingenij,ſuumq́ue præceptorem ap
pellat.& Iaſ.in l.1.col.antepen.ante nume. 19.
D.Antonium de Alexandro Doctorem Nea-
politanum,vti ſine controuerſia inſignem ex-
tollit,reſponſione retenta,quod Socin.iun.nu.
295.aſſerebat, nequaquam obſtat, ſextantem
ſcilicet ad inducendam vtriuſque quartæ de-
tractionem,non aliter conſiderari poſſe, cum
deciſio tex.generalis ſit.quod verò de ſextan-
te dicitur,ſit exemplum.Nam ſumma ratione,
ex varijs cauſarum generibus,vt prædiximus,
nititur;ſextansq́ue ad compenſationem hære
ditatis remiſſæ, quantitatemq́ue eius relatus,
deciſionis firmitati maximoperè confert, vt
non ſit ferè verbum ibi expreſſum,quod ſuam
rationem non contineat, omnesq́ue inſimul
rationes colligatæ, meritò ſanctionem firmita
tis conuenti pacti,ac diuiſionis, ſicut placuit,
inducant.non tamen dictam Anto. de Alexan
dro ſulutionem recipio, ſicut nec exempli gra
tia, ſextantem enunciati, vt Socin. iunior in-
quit,arbitror.

Illud poſtremò omittendum non duxi, Iaſ.
Vbert.ac Nouiſſimorum,quam retuli ſolutio-
nem,defendi nõ poſſe, dum vna via excluſum,
non prohiberi alia experiri aſſerebant.In illo-
q́ue tex. ſuperexiſtentia filij pactum iniquum
non videri ſolùm decidi. Nam ſi filium actio-
ne, aut iure aliquo munitum, Imperator, cui
omnes leges innoteſcebant,conſpexiſſet,vtiq;
aliud ius ſibi competens declaraſſet,nec Impe
ratoria taciturnitate obtuliſſet, quod ſæpè ta-
35 citaſſe † intuemur,& vel maximè in l. preci
bus.C.de impub.& alijs ſubſtit. vbi mulieri ru
diter factum proponenti, ius ſibi competens,
apertis ſenſibus diſtinctione propenſiſſimè
enucleat.

Aliam d.l.1.per Cur.iun.traditam inductio
nem,vti inſulſam,& infirmam prætereo.

Secundo loco aduerſatur: nam ſi iſti liberi
vocati,& in diſpoſitione dicerentur,conditio
diſponeret, quod inſolens videtur, cum quæ
36 ſunt † in diſpoſitione,l.ſi quis ſub conditio-
ne, ff. ſi quis omiſ. cau. teſtam.l. ex facto etiã,
ff.de hæred.inſtit.ac paſſim circumfertur So-
cin.in l.hæredes mei,§.cùm ita,nu.3.ff ad Tre
bel.And.Alci.conſi.21. Primò quæritur,nu.4.
lib.1.conſi.6.Cùm cauſa,num.21.lib.7.Vdalri.
Zaſ.conſi.5.ex facto,nu 48.

37 Huic tamen rationi obſiſtunt plura;nam in-
conueniens † non eſt aliquando conditionẽ
diſponere,vt eſt tex.in l.auia,§.fi.ff. de cond.&
dem.præſertim liberorum fauore, vt id ex Io.
Cotaſ. regulare ſit, ſicut in verbis enunciati-
38 uis † perſpicimus, quæ licèt non diſponant.l.
Publia. ff.depoſiti. l.ex his, C. de teſta. milit.l.
ex hac ſcriptura.ff.de dona.fauore tamen libe
39 rorum † diſpoſitionẽ inducunt.l. vnum ex fa-
milia, §.fi.de leg.2.& poſt Bal.cõſ.179.Quãdo

ſapiens,in prin.lib.4.tradit Aym.Craue. in tra
cta.de antiq.temp.in 1.par.c.4. nu.61. Simile
40 animaduertimus vxore relicta † vſufructua-
ria,& domina,filijs inſtitutis, cùm ex Bulgari
conſuetudine, attenta intentione diſponẽtis,
alimenta tantùm,verba impropriando,conſe-
quatur.gl.in verb.derogari.Bar.Cy. Albe. Bal.
Sal.Odof.& cæteri in auth.hoc locum. C. ſi ſe
cun.nupſ.mul.Alex.conſi.56. Perlectis verbis,
ante nu.2.vbi de magis communi, & ante nu.
3.lib.3.& conſi.57.Ponderatis verbis,col.2.in
prin.vbi etiam de receptiori opi. eſtq; cõſiliũ
ſubſequens eo.vol.conſi.74.In cauſa,nu.5.lib.
7.Bar.Pau.de Caſt.Io.de Imo.& Rap.Cuma.in
l.Titia,§.fi.vbi Picus in 1.q.de leg.2.Alex.in l.
& ſi contratab.ff.de vul.& pup.Iaſ.in l.cùm hi,
§.ſi in annos,poſt prin.ff.de tranſac. in l.alimẽ
tis,C.eo.tit.Bald.conſi.120. Nicolaus Tuder-
ti,in prin.lib.3.conſi.50.Viſo teſtamento,in fi.
lib.5.& in l.fi. C.de indic.vid. Bar. conſi. 170.
Perruſ.nu.1.Ang.conſi.97.Viuianus,col.2.Lu-
do.Rom. cõſi. 118. Quoad primùm,in 1.dub.
vbi de communi atteſtatur.Ang.in tract.de te
ſtam.in gl.ver.item reliquit dominam, Bened.
Cap.conſi 72.Cùm viſo, num.17.Cor.conſi.5.
In hac conſultatione, in prin.conſi.257.Circa
primum,col.3.nu.4.de communi,lib.1. conſil.
308.Quòd d.Domina,nu.3.lib.4.Lud.Gozad.
conſi.47.Primò quæritur,nu.1.cõſi.95. Prima
facie,nu.11.cõſ.99.In hac cauſa,nu.8. de rece-
pta opi.Soc.iu.conſi.94.Quia,nu.2.& 3.conſi.
96.Viſo teſtamento,in prin.lib.1. Borgn. Ca-
ualca.in tract.de vſufr.mulieri relic.nu.17.di-
cens eſſe communem ſententiam, nec habere
41 contradictorem. Quod procedit † etiam ſi v-
xori reliquiſſet vſumfructum omnium bono-
rum,cùm alimenta tantùm debeantur.Franc.
Aret.conſi.40.Præſupponitur in facto,col.2.in
fi.verſi.In contrarium facit. Ludouic. Goza-
d.cõſi.99.nu.8.in fortioribus terminis allegãs
Aret.Pariſ.conſi.97.Vidi,nu.11.lib. 2. Et verũ
42 eſt inſuper, † ſi filij diuerſi ſint matrimonij, vt
tradit Io.de Mon.Sperel.in d.l.fin.C.de indic.
vid.quem ſequitur Capra d.conſi.72.col.3.re
probato Bal.in d.auth.hoc locum,propè fi. Ni
col.Belion.conſi.31.Caſus talis eſt,nu.3.verſi.
43 Quod procedit,pro vt dicta conſuetudo † nõ
minus vera eſt,in caſu contrario,in vxore.ſ.ma
ritum vſufructuarium, dominum, & maxatiũ
ſuorum bonorum relinquente,ſecundùm Bal.
eleganter in d.auth. hoc locum,in fi.Cur. ſen.
conſi.11.Statuto Parmenſi, colu.3. ante nu.9.
44 Videmus adhuc alternatiuam † fauore libero
rum in coniunctam reſolui.l. cum quidam, C.
de verb.ſign.Franciſ.Ripa in l.1.nu.204.in 3.li
mit.ff.de vulg.& pup.l.generaliter.in princ.C.
de inſtitu.& ſubſti l.ſi is,qui ducenta,§. item ſi
paterfamil.ff. de reb. dub & ſic verba impro-
priari.Aretin.d.conſi.40. col.3. ver. Prætereà
ex mente, vt ſolemnitatum teſtamenti in-
ter liberos conditi remiſſionem omittam,
quod an teſtamentum propriè ſit, per Stepha.
Bertrand. conſi.141.nu.5.lib.3.videre eſt.

45 Ad inducendamq; † verborum conditio-
nalium diſpoſitionem, etiã in ſtipulationibus.
tex. eſt in l. ſi ita ſtipulatio. ff. de ope. liberto. in
quibus ſtricta ſit interpretatio, l. quicquid a-
ſtringendæ. ff. de verbo. obliga. aptius id erit in
46 fideicommiſsis, quæ coniecturis, † ac verbis
quibuſcunque etiam tacita teſtantis mente in-
ducuntur. l. cùm proponebatur. in fi. ff. de lega
tis 2. l. quærebatur. in fi. ff. de milita. teſtamen.
quæ etiam fauorabilia cenſentur. §. noſtra, ibi,
pinguiorem habet naturam. Inſtit. de legat. &
de fideicommiſ. hæredit. in princip. ibi, tantuſ-
que eorum fauor factus eſt.

Cæterùm in hac ſpecie dicere diuerſum non
poſſumus: niſi enim verba conditionalia diſpo
nerent, ipſorum expresſio inanis redderetur,
47 cùm ſine illis, grauati ex deſcẽdentibus ſuper-
ſtite filio, ſubſtitutus ſimiliter excludatur. d. l.
cũ auus. ff. de cond. & demo. l. cùm acutisſimi.
48 C. de fideicom. Atqui † vbi conditionalia ver
ba ſine effectu reddi poſſent, niſi diſpoſitionẽ
inducant, proculdubio diſponunt. l. Proculus.
ff. de vſufru. Imò eſt dicendum, conditionalia
verba à teſtatore expreſſa non debere intelligi
ad diminutionem fauoris liberorum, ſed po-
tius ad incrementum, & opulentius (vt Docto
rum verbis vtar) ſuccedãt: ideò niſi ex teſtamẽ
to vocentur, incrementum illud, atque fauor
ceſſabit.

Sed ad tex. d. l. ſi quis ſub conditione, vnde
dicta regula ſumitur, redeundo, & ſecundùm
Rip. in d. l. centurio, poſt nu. 159. verſi. Aduerte
quia, huius diſputationis veritas dependet, ex
intentione Sfort. Oddi Perusini, ſubtiliter dici
poteſt, quòd in caſu noſtro ideo teſtator vult
ſubſtitutum repelli à fideicommiſſo, propter
natiuitatem liberorum, quia vult, quòd illi ha
beãt eam hæreditatem, in qua illum ſubſtituit,
ſi illi non naſcantur, vt dicit text. in d. l. Lucius,
in fi. ff. de hæred. inſtit. ſed in d. l. ſi quis ſub
conditione, non repellitur inſtitutus ab ea hęre
ditate, vt quia velit aliquid dari ex ea illi, qui
eſt poſitus in conditione, in defectum cõditio-
nis, imò totum oppoſitum, vt ibi patet. Vnde
cùm ibi conditio in ipſa priuatione alterius ni
hil afferat illi, qui conditionem facit, nimirum
ſi ille poſitus in diſpoſitione non dicitur. Hic
verò cùm ex eo tantùm conditio priuationem
alterius inducat, vt ille qui conditionem facit
habitum aſſumat, neceſſarium eſt, quòd filij iſti
qui conditionem faciunt, cùm ad hunc finem
faciant, vt ipſi hæredes ſint, dicantur virtuali-
ter, & cauſa finali inſpecta inſtituti ſi conditio-
nem extinguant, id eſt ſi naſcantur.

Alio modo Ioann. Bolognet. in d. l. 1. col. 25.
verſic. Sed ille tex. reſpondere contendit, quòd
d. l. ſi quis ſub conditione, loquatur de ipſa con
ditione, quam grauatus non eſt iuſſus facere, ſi
cut nec iſte hæres iuſſus eſt procreare, & gene-
rare filios: an autem videatur grauatus dare fi-
lijs hæreditatem, aliud eſt diuerſum ab illa le-
ge, quod nec probatur in ea.

Tertiò Franciſc. Mantica dicebat tex. in d. l.
ſi quis ſub conditione; illam habere rationem,
quòd duo ſpecialia non poſſunt ad idem con-
currere, niſi nominatim hoc legibus exprima-
tur, vt not. in l. 1. C. de dot. promiſſ. Sed in eo
tex. vnum quidem eſſet ſpeciale, quòd cõditio
diſponeret, ſecundùm quòd legatum, vel huiuſ
modi diſpoſitio ſpecialis ſuſtineretur cõtra ius
commune, quo diſponitur, vt non adita hæredi
tate ex teſtamento, nihil in teſtamento ſcriptũ
debeatur. l. ſi nemo. ff. de teſtam. tuto. hæc au-
tem ratio ceſſat in propoſito, & ideo multò fa-
cilius admittendum eſt, quòd conditio diſpo-
nat, cùm ex ea dubio procul teſtantis voluntas
colligatur. l. 3. §. fin. de conditio. ob cauſ. ibi, vt
teſtatori pareatur; & in fideicommiſsis ex ſo-
la voluntate agitur.
49 Quartò reſponderi poteſt, † quòd condi-
tio, de qua in illo tex. vltra id, quòd ſit merè ar-
bitraria, vt declaratur in l. 1. §. qui ſub conditio
ne, eod. tit. & quòd in priuatione alterius nihil
afferat illi, qui conditionem facit, eſt etiam nu
da prorſus conditio, præcedentem, vel ſubſe-
quentem cauſam, alterantem, & influẽtem non
habens; conditio verò, de qua in propoſito, in-
fluentem cauſam, & alterantem ratione extre-
morum diſpoſitorum, ex perſonis ſcilicet inſti
tuti, & ſubſtituti, ipſamque diſpoſitionem reti
nens, ac etiam ex qualitate principalis ſuppoſi
ti, ob ipſorum liberorum prælationem, argu.
tex. in d. l. Lucius. ff. de hæred. inſtit. ſi enim te
ſtator filium ex teſtamento vocauit, & ſubſti-
tutum pariter liberis non exiſtentibus, cùm li-
beri ſubſtituto præferantur, meritò tanquam
magis dilecti, rationabili ſenſu; ex teſtamento
prælati dicuntur, & quemadmodum ipſorum
pater præfertur, vt fuſius ad intellectum d. l. Lu
cius, ſtatim dicemus. Sed quid plura, ſi in ſtipu
lationibus conditionem diſponere, ex d. l. ſtipu
latio. deſuper eſt oſtenſum? Nec refert quic-
quam ſi diceretur, caſum illius tex. ſpecialem
eſſe, ex Bal. in l. acceptam. 6. quæſt. C. de vſur.
vbi Saly. & Raph. Fulgo. in l. ſi pacto quo pœ-
nam. C. de pact. Io. de Imo. & Alex. in l. Centu
rio, de vulga. & pupilla. in 3. quęſt. tertiæ quęſt.
princ. Bart. ibi & Alex. in l. Gallus, in prin. vbi
Iaſ. nu. 43. quod non negat Fortunius, col. 24.
nec Soci. iu. in d. l. Centurio, nu. 294. Nam ille
tex. à fortiori, eius attenta ſpecialitate probare
iſto caſu videtur, & vltra prædictam maiorita-
tem rationis vltimarum volũtatum reſpectu ſti
pulationum, dixerim, quòd ſi caſus ille fonetur
naturali ratione, quia patrono operæ debẽtur,
quãto magis ſucceſsioni liberorum naturalis
ipſa ſubeſt ratio, tum iure naturali communi,
tum etiam iure gẽtium, vel iure naturę ſecũda-
rio vulgò appellato. l. 1. §. ius naturale. ff. de in-
ſti. & iu. prout itaque ille caſus ſuam habet æ-
quitatem, ſic nõ minorem iuſtitiam habere vo
lũtatem iſtam teſtatoris credẽdum eſt. Aduer
tendum præterea videtur, dictę legis terminos
à noſtris iſtis valde differre, ad maioritatem ra
tionis in liberis inducẽdam: ibi enim fingitur
promisſio, & ſtipulatio, hic verò ſubeſſe credi-
tur

tut

tur inſtituendi volunras, quò fit, vt non finga
tur, ſed ex præſumptione contineri iudicetur,
cùm ſola tacitá voluntas ſufficiat, proinde ni-
hil fit coutra regulas iuris ciuilis.
50 Sed in ſpecie, † quód conditio fideicom-
miſſum inducat, probat Paulus lib. 2. Decreto
rum, in l. qui filium, & filiam. ff. ad Treb. Qui fi-
lium, inquit, & filiam habebat, teſtamentum fe
cerat, & ita de filia ſua cauerat.
Εντίλλομαι σοι μὴ ἐκδιθέσαι πριν γίνεσαι, γενέσθαι..
ideſt, Mando tibi non teſtari, donec tibi libe-
ri ſint. Pronunciauit Imperator, fidcicommiſ-
ſum ex hac ſcriptura deberi, quaſi per hoc, ꝙ
prohibuiſſet eam teſtari, petijſſet, vt fratrem
ſuum hæredem faceret: ſic enim accipiendam
eam ſcripturam, ac ſi hæreditatem ſuam rogaſ
ſet eam reſtituere, vt quam Aemyl. Ferret. in l.
Gallus, in priu. nu. 11. de lib. & poſthum. in pro
poſito affert reſponſionem, prætercam.
Tertiò inducitur tex. in l. ſi quis ita bæres
inſtituatur, ſi legitimus, ff. de hæred. inſti. Quā
tum autem ad hunc tex. pertinet, verius eſt, qđ
Accurſ. in l. quamdiù, ff. de regu. iur. ſubodora-
tus eſt, legitimum ibi bæredem ex teſtamēto,
vtq́ue inſtitutum, hæreditatem vendicare, ſub
ſtitutionemq́ue adeſſe. iſta enim verba; ſi legi-
timus noluerit habere bæreditatem, ſonant,
quòd ſi habere voluerit, habeat, argumēto ita-
que à contrario ſeuſu, ex voluntate teſtatoris
poterit hæreditatem conſequi; argumentum
51 enim illud coniecturatum eſt, ex mente diſpo
nentis, l. apud antiquos. C. de fur. vt negare ne
queat, voluntatem teſtatoris eſſe, quòd legiti
mus ſuccedat. Vnde eſt opinandum, vt magis
iure iuſtitutionis, & teſtamenti acquirat, quàm
ab inteſtato: verba enim iſta, vendicare bære-
ditatem, & ſi in ſucceſſione inteſtati verificen
tur, non eſt, quin eodem modo in ſucceſſione
ex teſtamento verificari poſſint. vendicatio ſi
52 quidem † eandem vim vtroque caſu retinet
& in neutro poſſumus dicere contra volunta-
tem teſtatoris vendicari. Non obſtat verbum
inſtituo, vt non ſit ſubſtitutio, item ibi, puto
deficere cōditionem teſtamenti illo vendicā-
te. Cùm ad vtrunque ex Fortu. Garz. reſponde
53 ri poſſit, quòd verbum † inſtituo, ſub condi
tione poſitum, ſubſtitutionem arguit, verum-
q́ue eſt dicere, conditionem deficere teſtamē
ti, ideſt ſubſtitutionem, quæ cōditionalis eſt,
non tamen ex hoc ſequitur, teſtamentum defi
cere, cùm ſubſtitutio deficiat, non teſtamen-
tum, id ipſum latè tuetur Io. Coraſ. tum in d. l.
Gallus, tum in dictis Miſcella. allegans text. in
l. cùm in teſtamento, in princ. ff. de bære. inſti.
ſubdens alioqui perperam ſub eo titulo legem
illam inſertam eſſe, violandamq́ue intolerabi-
liter regulam l. quamdiù, ff. de acq. hæred. l. an
tequam. C. commu. de ſucceſ. Roborantur præ
dicta ex Mario Salamonio, quia res inter libe-
ros agitur, vbi quoquomodo coniecturata vo-
luntas ſufficit, l. Pacumeuius. ff. de bæred. inſti.
l. fina. C. famil. erciſcū. Nec nocet, quoties ne-
mini damnoſum eſt ſolemnia relaxari, Bald. in
l. in conditionibus, de condit. & demonſtrat.
per illum text.
Vel eſt dicendum, quòd nimirum ſi ibi con
ditionalia verba, reſpectu legitimi hæredis nō
diſponunt, cum eorum, quæ tacitè inſunt ex-
preſſio nihil operetur, & ſine verbis illis con-
ditionalibus in teſtamento appoſitis, poterat
legitimus hæreditatem adire, præſupponēdū-
q́ue eſt, teſtantis in illo tex. voluntatem fuiſ-
ſe, non excludendi legitimum, ſed alium ſub
conditione hæredem faciendi, & ita intelligē
do in propoſito, prudens conſilium in præfe-
rendo, omnem fortaſſe diluit retorquutionē.
Vlterius reſponderi poteſt ex mente Iaſ. ac
nōnullorum magis dilucidius, expreſsè ibi te-
ſtantis mentem aperiri, poſitum in conditione
ab inteſtato, velle ad ſucceſſionē pergere. Scę-
uola namque lib. 15. quæſtionum, modum refe
rēs inſtitutionis, ſi legitimus, inquit, hæres vē-
dicare nolit hæreditatem, verba illa legitimus
54 hæres, † in dubio ſignificant ab inteſtato ſuc-
ceſſionem, quam cēſetur conſeruare voluiſſe.
l. 3. §. de illo, ff. ꝓ ſoc. l. lege obuenire. ff. de ver.
ſig. Exemplo tex. ſecundùm vnum intellectū,
in l. precibus, C. de impub. & alijs ſubſt. Quòd
ideo pupillaris tacita contra matrem ibi non
porrigitur, cùm formam Imperator tradēs ſub
ſtitutionis: Nam non, ait, eſt incerti iuris, ꝙ ſi
quidem in patris militis poſitus poteſtate pri
mo tantùm caſu habuit ſubſtitutum. cōſtabat
55 itaq; ex dictione illa tantùm, † quæ abnegat
in alijs, vt no. in c. cùm eccleſia Sutrina, de cau
ſa poſſ. & propriē. Bene. Cap. conſi. 121. Et ſi re
lictum, nu. 3. Cur. iu. conſi. 12. Factum tale eſt,
nu. 4. iſtudq; teſtantis iudicium videtur Accur
ſius in ead. l. ſi quis ita, ſi aduertatur, ꝑſenſiſſe.
Reſpondent quoque Docto. ꝙ ibi ſumus in
ſubſtitutione directa, quę expreſſam inſtitutio
nem præcedētē requirit, nō tacitā, l. iubemus,
C. de teſtam. nos autem in fideicommiſſis ver
ſamur, quæ ex ſolis coniecturis inducuntur, iu
56 ribus vulg. Sed hęc ſolutio † eſt contra doctri
nam Bar. communiter receptam, in l. 1. in 3. q.
prin. nu. 16. ff. de vulg. & pup. vbi vult, quòd ſuf
ficiat, tacitam inſtitutionem præcedere, etiam
in ſubſtitutione directa, vt Odd. dicebat. Quæ
Barto. opinio vera non eſt, vt teſtatur Vdalric.
Zaſ. in tracta. ſubſti. in princ. poſt verſicu. Hoc
quoq; non eſt prætereundum. & ideo quæro,
quid ſit, illum tacitè cēſeri inſtitutum. ſi enim
dicamus, ꝙ propter hoc ſit ſucceſſurus ex teſta
mento, hoc falſum eſt, vt ibi Bar. fatetur, ſed ta
57 citè inſtitutus † venit ex teſtamento, vt l. 3. C.
de inoffi. teſta. ſicut etiam tacitè ſubſtitutus. l.
iam hoc iure, de vulg. & pup. ergo talis non de
bet dici tacitè inſtitutus. Nec obſtat l. cōficiun
tur, in prine. ff. de iur. codicill. nam creditur ei
relinquere ex iudicio permiſſiuo, non autem
datiuo.
Vltimo loco D. Odd. Peruſi. tex. iſtum eno-
dando, magis probare contrarium aſſerebat:
Nam ſi legitimus ibi hæres, qui fuerat poſitus
in conditione, vendicat hæreditatem, inſtitu-

tio

tio illa conditionalis deficit,ergò ſi non vendi
caſſet,inſtitutio locũ habuiſſet, vt mera vulga
ris ſubſtitutio ſit,quemadmodũ Bart.in d.l.1.
in d.3.q.fatetur, & ſic ad illã ſufficit ibi tacitã
præcedere inſtitutionẽ, ideſt ponere perſonã
facientem conditionẽ in tali conditione, quæ
vna cũ excluſione ſubſtituti ipſum includat.
Nec in d.l.de ſubſtitutione fit mẽtio, vt Polit.
dicebat,qcquid deſuper ex Fortun.dictũ fue
rit de condõnali inſtitutione. Vnũ tñ eſt ſup-
plendu,legitimũ ibi hrẽdem,condõni, ſeu ver-
bis conditionalibus inſertum fuiſſe, adeò ꝙ ſi
impropriè ex And.Alcia. ex teſtõ hrs aliqñ in
telligat,condõnis natura,hmõi ſignatione re-
ſpuat,ac propriã, prorſusq; geminã admittat.
Quartò,cõcluſio hæc,tex.in l.ex facto.§.ex
facto,ff.ad Treb. roboratur, q ex Socino, viro
58 † eminẽtiſsimo,in d.l.cũ auus,col.72.nu.112.
valde vrget,poſt Raph.Cuma.cõſ.122.Gerar-
dus,col.2.in ptin. dicentẽ ibi eſſe caſum ineui
tabilem,quem inducit Corn.cõſ.1.In pręſenti
ardua conſult.nu.21.lib.3.& Guid. Pap.q.39.
Doctores in iure ciuili,col.2. ver. Ita dicit de
ſtylo curiæ Parlamenti iſtam Gloſſæ opin.ſer-
uari,ex d.§.ex facto,referente D. Petro Papæ,
quod refert ẽt Socin. Iun.in d.l.centurio, nu.
293. licèt ipſe huic inductioni non curauerit
aliter rñdere, & poſt Alex. in eod. §.ex facto,
tex.iſtũ valde extollunt idẽ Soc.Iun.conſ.118.
Præpoſita difficultas,col.3.nu.11.lib.1.& Frãc.
Rip.ibi,col.2.nu.10.dicẽs apertè ex eo opinio
nẽ Gloſ.ꝓbari,quẽ refert Hieronym.Cagn.in
d.l.1.in 5.not.col.2. cũ ſi liberi poſiti in cõdõ-
ne ex teſtõ ad fideicommiſſum vocati dicerẽ-
59 tur,ſequeretur,ꝙ ſuperueniẽs† deportatio in
filij inſtituti perſona,conceptis ante deporta-
tionẽ filijs non noceret,l.fi.ff.de bon.damnat.
l.3.ff.de interdict.& releg.& tñ deportatio of-
ficit,cum in fiſcum hæreditas transferatur. at
ſi filij vocati intelligerentur, non ſimpliciter
apud fiſcum,vt ibi dr̃,hæreditas,ſed cum reſti
60 tuẽdi † onere filijs per fideicommiſſum rema-
neret, l.Marcellus, §.fi.& l.recuſare, §. ſi fiſco,
ff.ad Treb.& ita iſtum tex.inducũt ibi Ludo-
uic.Roman.Io.de Imo. in d.l.Lucius,ac Alex.
conſ.185. Viſo titulo qõnis,poſt nu.13.lib.2.
Diuerſo aũt ſcribentium agmini,aſſentiendo,
multipliciter ipſum non obſtare oſtenditur.
Primò, cum liberos ante conceptos, vocatos
non eſſe,ibi nequaquam exprimatur,& licèt fi
ſcus liberis non reſtituat, id contingit, ne de-
portatus,qui bonis eſt excluſus,indirecto ad-
mittatur, & per alios cõtra mentem legis illa
conſequatur,in ſimili eſt text.in l.quæritur,ff.
de bonis libert.Sed vt Soc.conſiderat,cum fi-
61 lios † deportatus in poteſtate non retineat,l.
fi. C.de ſentent.paſsis, & traditur in l.1. C. de
hæred. inſtit.non bonis indirecto deportatus
frueretur,quo caſu ratio d.l.quæritur, ſilet,&
probat text.ille in fi. vlterius, aut volumus fi-
ſcum ex ea cauſa liberis in vita non reſtitue-
re,& eſt falſum: non enim ipſis vt hæredibus,
cum naturalis mors expectetur, quia caret de
portatus hęredibus,d.l.1.vbi not.C.de hęred.
inſtit.aut ipſis vti fideicommiſſarijs, idemque
62 eſt,cum non cedat † fideicommiſsi dies,natu
rali morte non ſequuta,l.cum pater,§.hæredi
tatem,ff.de leg.2.Secundò, fiſcum ob id nõ re-
ſtituere;cum,vt eſt dictum,mors naturalis ex-
pectetur,nec vt fideicommiſsi dies cedat,ciui
lis mors ſufficit, d. §. hæreditatem, & l. ex ea
parte §.inſulam, ff.de verb.oblig. d.l. Marcel-
lus,§.fi.& l.recuſare, §.ſi fiſco, ff.ad Trebell.l.
Statius, §. fina. ff.de iu. fiſci. Hic quoque ſen-
ſus ex eodem Socino euidenter falſus reddi-
tur: dum enim quæritur, an filij nati poſt de-
portationem grauati, faciant fideicommiſ-
ſum deficere, diſtinguendo ibi deciditur, ꝙ
prius concepti ſic, poſt nequaquam. nunquid
autem in perſona deportati grauati, fideicom
miſſum deficiat, mors naturalis ſpectatur, d.
§.hæreditatem.ibi,itaq; loquitur,cum depor-
tatus naturaliter moritur. Oſtenditur adhuc
cõcludẽter,illa.n.diſtinctio,non niſi tpe mor-
tis naturalis grauati vtroq; caſu procederet,
cum viuente grauato deportato,non poſsit di
ci filios ante deportationẽ cõceptos efficere,
vt fideicõmiſsi cõditio deficiat: naturali nãq;
morte expectata,deportati filij poſsẽt p̃mori,
nec deficeret conditio,d.l.ex facto,§.pen. Nõ
ſecundo caſu procederet, quia prius concepti
poſſunt facere vt cõditio deficiat, ſi ante mor
tem naturalem pater reſtitueretur, prout in l.
intercidit,ff.de condit.& dem. Vlpian.diluci-
63 dat: tunc iura patre reſtituto,facerẽt filij cõ-
ditionem deficere, iura ſuitatis recuperãdo,
l.fi.C.de ſenten.paſſ. & ſic dubitatur ibi,an an
te mortem deportati cõditio deficiat, ideoq;
dicit in fi.tex.ꝙ ſi poſt ſunt cõcepti,fiſcus ven
dicat bona, vt ex ijs præſtet fideicommiſſum,
quod viuente deportato non præſtaret.
Tertiò ex eo textum non repugnare, cũ bo
na nõ ſimpliciter à fiſco,ſed cũ ſua cã, & fidei
cõmiſsi onere,proferat vendicari, vt cõtrariũ
innuere videatur. Verũ vt Hier.Cagn.in d.l.1.
in 5.not.nu.37.ver.Et ſi alias,cõſiderat,de ſu-
ſceptis poſt deportationẽ, tanq̃ ab alio nouo
homine, textus loqtur, vt fiſco nõ proſint, qa
decedere ſine liberis dr̃, hincq; fiſcus bona ca
pit cum ſua cauſa. Nec Nouiſsimis Peruſinis,
& Bononienſibus deferendum eſt,dum verba
64 illa in fine poſita,ad omnia † præcedentia re-
ferri autumant, l.talis ſcriptura, ff. de leg.1.c.
ſecundo requiris, de appell. Dec.cõſ.11.Et ꝑ
tenui,n.13.Bellon.cõſ.7. Deſideraſsẽ,n.7.cõſ.
18.Perpẽſis, nu.3. Benedict. Cap.cõſ.44. Et ſi
viſo,nu.2.cũ poſtremò adiecta clauſula, ad ꝑ-
cedentia vniuerſaliter non referatur,ſi in pre-
65 cedẽtibus† ſpecialiter ſit prouiſũ,& ſic ſpecia
lem in id de quo agitur, habeat determinatio
nẽ,l.ſed & ſi per prætorẽ. §.deinde,ff.ex quib.
cauſ.maior.l.1.§.eum qui,ff.de poſtul.l.cohæ-
redi. § qui patrem, ff.de vulga. & pupilla.cap.
cum dilecti,ext. de donat. vbi clauſula in fine
poſita, ad donationẽ ſuperiorem nõ refertur,
cum clauſulam propriam, ſeparatamq; habe-

C ret,

ret,& illũ text.ibi ad hoc not. Cardinal.& Io.
de Imo. in 2.& 4.col. Bal.in l.1. C.de legitim.
hæred.Salyc.& Pau.de Caſt.in l.1.C.de lib.prę
ter.Io.de Imo.& Alex.in d. §.qui patrẽ,per il-
lum text. Congruitq; quod voluit Bald.in l.in
66 multis,ff.de ſta. homin.ꝙ † maſculinum non
concipir fęmininum,cum ſeparatim de maſcu
lo,de fęminaq; ſeparatim mentio fieret,vt hic
accidit.Regula inſuper prædicta limitatur, ſi
67 præcedentia † eſſent conttaria. l.ſi idem cum
eodem,vbi gl.& Bart.ff.de iuriſdict.omn.iud.
glo.in l.in rem,§.in omnibus,ff.de rei vendic.
Curt.Iun.conſ.156.In teſtamenro cõdito,col.
2.nu.3.Carol.Ruin.conſ.124. Viſo teſtamen-
to,col.4.num.9.lib.2. conſ.82. Prima videtur
conſidetatione, col.pen. nu.13. lib.5.veluti in
tex. propoſiro, cum primo caſu perſonæ mu-
tatio non figuretur, ſed poſt deportationem
concepti,quaſi ab alio,fiſco nõ proſunt, vt bo
na cum ſua cauſa iure ſint vendicãda;vnde ex
68 diuerſa † in vtroq; ratione relationis,clauſu-
læ in fine poſitæ ceſſat proportio,l.1.C.de lib.
præter. Ludouic. Gozadin. conſil.2. In cauſa,
num.30.conſ.58. Prima facie,num.19. Carol.
Ruin.conſi.98.Viſo themate,colum.3.num.9.
lib.2.Io.Cephal.conſil.117.In hac cauſa,nu.4.
lib.1.poſt deportationẽ verò, inqr, ſuſceptos:
69 ibi enim dictio † verò, aduerſatiua inſeritur.
Bart.in l.Lucius,§.quæ habebat,ff.ad Trebell.
quæ pręcedentibus eiuſdem generis aduerſa-
tur,glo.in l.mariti. §.fin.ff.de adult.Salyc.in l.
vinum.ff.ſi cert.pet.Alex.conſ.117.Viſo titu-
lo quæſtionis,num.16.lib.6. Corn. conſil. 94.
D.Petrus,num.5.lib.1.Iaſ.in l.hæc verba,num.
21.ff.de leg.1.in l.iuriſgentium, §.quinimò,nu.
1.ff.de pact.in iure, & in facto. Barto.in l. hoc
amplius, §.de his aũt,ff.de dam.inſecto.Alex.
in l.filius à patre,num.6. ff.de lib.& poſthum.
Iaſ.in l.ſeruum filij, §.ſi quis, num.4. ff.de leg.
1.in l.ſi ita ſcriptum,nu.4.d.tit.de lib.& poſth.
in l.admonendi,num.6.ff.de iureiur.Et ex prę
dictis ſubmonetur, tum reſponſio, quam Soc.
iun.nu.296.in d.l.centurio,afferebat;tum alia,
quam Odd. Peruſin.in d.trac. de compẽd.par
tic.5.concl.3.ſecundæ inſpect.verſic.Secundò
pro eadem regula,quæ fuit etiam And. Siculi
in d.l.cum acutiſsimi, in 2.argum. par.affirm.
Vt velit tex.quòd ſi filij illius deportati poſiti
in conditione,concepti fuerint antè deporta-
tionem,excludant fiſcum,ergo cẽſentur inſti-
tuti.Neq; obſtat,ꝙ filij poſt deportationẽ cõ-
cepti, non dicantur ita poſiti in diſpoſitione,
ficut illi,quia dictum fuerat,ſi ille filius ſine fi
lijs decederet, ſed ille filius cum filijs non de-
ceſsit; nam quãdo filios habuit,cum mortuus
ciuiliter eſſet,nõ erat amplius ille idem filius,
arg.l.qui rem,§.areã,ff.de ſol.& hoc vult ſubti
liter ille text.dũ in modũ rationis, poſt depor
tationẽ verò,inquit,ſuſceptos,quaſi ab alio nõ
prodeſſe.Nã prẹſuppoſitũ excluſionis fiſci,pp
liberos ante deportationẽ cõceptos ex d. §.in
fi.corruit,vt oẽs poſt gl.ibi cõcludũt,ex aduer
ſatiuęq; natura colligit,ſed latius ſtatim dicã.

Et propterea Andr.Barb.in d.l.cum acutiſ-
ſimi,tex.hũc retorquendo,ſic dupliciter intel
ligebat. Primò, nam ſi filij ante deportationẽ
concepti ex teſtamento non vocarentur, ſub-
ſtitutum non excluderent, ab inteſtato ſiqui-
70 dem nõ ſuccedunt,cum ex teſtõ,† vel ab inte-
ſtato,hæredẽ deportatus non habeat. l.depor
tatorũ,C.de pęn.l.ſi deportatus, C.de bon. ꝓ-
ſcript.& ſic ſubſtitutum filij non excluderent,
nõ habita illius tex.diſtinctione. Et ſi cũ Soc.
diceretur,ꝙ filij quia hæredes,faciunt defice-
re conditionẽ fideicommiſsi,& licet non ſuc-
cedant,hoc eſt facto ipſius grauati,non aũt fi-
lij ſunt inſucceſsibiles, vt nihil obſtet, ꝙ non
ſuccedant,ita dicunt Bar.& Doc.per illũ text.
in l.filiusfamilias,§.cum quis,de leg.1. Nam ſi
71 cut dicimus,† ꝙ ille qui non poteſt prẹiudica
re aliquid faciendo,ita non poteſt præiudica-
re delinquẽdo,vt in l.Imperator,vbi Bar.ff.de
fideicom.libert.ita in caſu noſtro, ſicut graua
tus aliquid faciẹndo, ſ.exhęredãdo, non facit
quominus filij faciant conditionem deficere,
vt in d.§.cum quis,vr̃ ita etiam qñ excludit fi-
lios delinquendo, quia cõtrariorũ eadem eſt
regula,l.& ſi cõtratabulas,in fi.ff.de vulg.& pu
pill.ex quo igitur ſubſtitutus excluditur, quia
filij ſucceſsibiles extant poſiti in condirione,
72 non quæritur† an filij ſuccedãt, an non.auth.
licèt,C.de natural.lib.& quod not. Bar.in l.1.
§.filiũ,ff.de bon.poſſ.contratab. Reſpondetur
tunc non intereſſe, vtrum liberi ſuccedãt nec
ne,ad conditionem corrumpendam,cum quis
pp alienum, magis quàm propriũ fauorem cõ
ditioni adijcitur,vt in d.l.cum auus, & not.gl.
in d. §. cum quis. ideo quamcunq; ob cauſam
ſuccedere impediantur, non deberent ſubſti-
tutum excludere,ſecundum opin. Bart.in l.1.
§.qui habebat,ff.de bon.poſſ.contratab.
Non obſtat tex.in d.§.cum quis.nam põt in
telligi,vt non ſit neceſſariũ,liberis hęredi ſuc-
cedere, ipſorumq; patri, non autẽ negat quin
ſit neceſſarium,vt rem poſsint conſequi ex pri
mo teſtatore, eiq́; ſuccedere, alioquin ſi neq;
hæredi,neq; teſtatori poſſent ſuccedere,nullo
iure alium ſubſtitutum excluderent.
73 Secundò,nam † in vtero exiſtentes, pro na-
tis ad ipſorũ cõmodum cenſentur.l.qui in vte
ro,ff.de ſta.homin.Pau.de Caſ.in l.ancillę,C.
de furt.ideoq; eis in integrum competit reſti-
tutio,l.ẽt ei,& ibi gl.ff.de minor. Bald.in rub.
ext.de in integ.reſtit.ad fi.in c.1.col.1.ver.Se
cundo nota,& ibi Fely.col.2.ver. Subdit. ext.
de præſcript. Et actio negociorum geſtorum.
Bar.in l.cum pater,ff.de neg.geſt.mittiturque
venter in poſſeſsionem legatorũ,l.cõi.§.ſed &
ſi. ff.comm. diuid. Item ſuccedit in his q́ ſunt
dignitatis hr̃ditarię,& adminiſtrat p procura-
torẽ,Bal.in l.fi.in fi.C.de teſt.mil.Vnde Card.
Alexandr.in c.1.col.2.verſic.Quid ſi dñs,quę
fuit prima cau.benefic.amitt.dicebat,quòd ſi
dominus relicta vxore prægnante moriatur,
dandus eſt ventri curator,à quo noĩe ipſius vẽ
tris, petet vaſallus inueſtiturã, eiq́; fidelitatẽ
præſtabit,

præſtabit, teneturq; curatorem mater, ventri
petere, vt in ſidem ſilio. l. 2. §. ſi ſeu prægnans. ff.
ad Tertull. Bal. conſ. 288. Quidam deceſsit.
in fi. lib. 2. conſ. 297. Vilis. lib. 3. & vterus legiti
mari poteſt, vt dr voluiſſe eundem Bal. in c. na
turalis, in ti. tit. ſi de feud. fuer. cõtr. inter do-
min. & agnat. Sed ante deportationem conce-
pti, excludunt ſubſtitutum, & pro natis haben
tur, vt in illo tex. vt ergo ad proprium commo
dum, non fiſci, pro natis habeantur, dicendũ
eſt, ipſos vocari: & ita multum implicite indu
cebat tex. illum Barbat. in d. l. cũm acutiſsimi.
fol. 23. col. 85. verſ. Quintò de hoc vĩ tex.

Nec quiſq; cum Accurſ. ibi, & Soc. in d. l. cũ
auus, col. 74. verſic. Ad ſecundum, tumultuet,
74 cõceptos † aliquã pro natis haberi ad alterius
commodum. l. prægnantis. ff. de pœn. l. Impe-
rator. ff. de ſta. homin. Enimuero in dictis iu-
ribus, non principaliter, ſed in conſequentiã,
omiſſa caſus ſpecialitate, alterius commodum
inducitur, nec concepti commodum, vt hic, re
mouetur, alterius producto; cum iure ſi vnum
adſit, aliud non recedat, imò fauor ille matris,
eſt fauor vteri principaliter conſideratus. Itẽ
ex eo minus eliditur, ꝙ cũ cõcepti poſt depor
tationẽ, nati ex alio, vt tex. concludit, credanẽ,
iſtudq; in ipſorũ pœnam tendere videat, vtile
ſit ante conceptos pro natis haberi, quia non
ex alio hoĩe ſuſcepti intelligunẽ. Nam non ſim
pliciter, vt in vtero exiſtentes, alterius non cẽ
ſentur, ſed vt añ deportationẽ cõcepti, quẽad-
modum ibi in lucem editi, ſuperuenictis poſt
conceptionem caſus deportationis ipſos non
afficit, ſicut ſæpè alibi, vel poteſt dici, ꝙ etſi añ
deportationem concepti, ex alio nati non cre
dantur, tamen quantum ad hanc hæreditatem
pertinet, nihil ipſis iſtud eſt profuturum, cum
alij, nempè fiſco hæreditas compareretur.

Hinc deniq; nõ contradicit Soc. dum com-
modum ante deportationem conceptorum,
ex l. fi. C. de bon. proſcript. oſtendere conatur,
75 cũ † ipſis hæreditatis portio reſeruetur: id. n.
non ſimplici, vt dicebam, in vtero exiſtentia
cõpetit, in filiis verò poſt deportationem con
76 ceptis recedit: cũ, vt ibi dicit Bal. ei qui † nõ
eſt in rerum natura, non poſsit index aliquid
reſeruare, arg. l. de qua re. §. cum abſentem. ff.
de iudic. Cæterũ durum vĩ, cum liberi iſti ſuc-
ceſsibiles ſint, diſpoſitionem d. l. qui in vtero,
ne in d. §. ex facto, liberi vocati intelligantur,
77 reſtringere, maximè † ſi relatiuum quoties, ibi
indiſtinctũ, & indefinitũ attendamus. l. veluti.
§ hæc vox. ff. de eden. imò durius feriretur, nã
nõ ſolum vteri commodum recederet, quod
abſolutè cõſiderari poſſet, ſed alterius indu-
ceretur, vt id ipſum velut duplex ſpecialitas,
ad illum text. conſiderari euincatur.

78 Deniq; † vt cuncta vna ratione conſtringã,
præterire non poſſum, ꝙ ſi mentem illius tex.
realiter conſideremus, quibuſdã omiſsis ſubti
litatib. quæ legis germanã rationem deſtruũt,
contrariam ſniam confirmare liquidò conſpi-
citur. Nã Vlpianus factum ibi propoſiti fidei-
commiſsi diſtinctione præcludit, quæ ſatis eſt
aperta, ratione anterioris, vel poſterioris libe
rorum conceptionis, ad deportationẽ relatæ.
Poſterioritas enim mutationẽ primum gignit
deportati inſtituti, vt non ipſum, ſed alium fa-
ciat, ergo mutat quoq; ſtatum liberorũ, in tan
tum, ꝙ illius filij inſtituti, liberi non dicantur,
& ſic illi liberi, quos voluit mater, vt ſubſtitu-
tũ excluderẽt, meritò nõ excludũt, & propte-
rea bona deueniunt in fiſcum cum ſua cã. Cũ
itaq; ante deportationem concepti ſubſtitutũ
excludãt, & proſint, vt conditio deficiat, cẽſen
tur liberi nõ alterius, ſed illius inſtituti, & ꝓin
de non immutato ſtatu, nõ immutatur quali-
tas liberorũ, & ſic ſunt illi liberi, quos mater
voluit ſubſtitutum excludere, & quos ſubſtitu
to prætulit, & eo magis dilexit: ſunt ergo in
propoſito anterioritas, & poſterioritas, velut
duo cõtraria, vt cõtrarios effectus producãt.
Vnde cum liberorũ ante cõceptorũ ſtatus in-
teger, & illęſus remaneat, non eſt violanda ma
tris fideicommittentis voluntas, vt defecta cõ
ditione, filiorum ſucceſsibilium, ac prælatorũ
cauſa, fideicommiſſum fiſco deuoluatur: id. n.
non aperit tex. & ſupplere, eſt quid prorſus di
uinatiuum contra iuris rationem, imò ſatis
periniquum. Cumq; hęc dura interpretatio in
pęnam cederet, ad pęnas molliendas, ſic debe
mus interpretari, & vt voluntas teſtantis exi-
tum conſequatur: nã vbi voluit fideicommiſ-
ſum à fiſco vẽdicari, poſteriori caſu expreſsit:
nec refert, quod cum ſua quodammodo cauſa
vendicet: ſat enim eſt, vt ex eo, illud fiſcus de-
trahat, quod filius reſtituendo detracturus eſ-
ſet, iſtudq; indicat tex. dum vult, cõditionem
deficere, ſ. formaliter, poſt verò non prodeſſe,
illa rõne, quaſi ab alio, per accidens vitio de-
portationis, maximè cũ bona à fiſco ſint ven-
dicanda, & ſic augmentatiue ex tationis qua-
dã alia rõne: proinde cũ priori caſu deficiat,
bona non aliter à fiſco ſunt vendicanda. Nec
ob. aduerſatiua verò, ꝗ ad vendicationem vti
genus, & nõ aliter eſt referenda. Remouendo
igitur Iuriſconſultus illã dubitationem, vt ex
natiuitate poſt deportationem filijs añ cõce-
ptis nõ paretur ꝑiudiciũ, dũ ꝓſunt, cũ filiorũ
in cõditione poſitorũ res agatur, de quib. prin
cipaliter tractatur, eſt cõcludendũ, vt ſibi ipſis
proſint, ſecundũ cõmunes regulas, & non aliis
ſpecialiter, ac odioſè contra mentem teſtãtis,
cũ in conditione fuerint poſiti, vt ipſi habeãt,
& acquitant, non fiſcus, de quo teſtatrix non
cogitauit. Nec eſt verũ, quod ſubtilis Doctor
Raph. Cuma. dicebat, iſtum tex. ineuitabiliter
probare communem opin. quemadmodum
etiam Soc. confirmando decreuerat.

Quintò, Sceuolæ reſponſum addunt, lib. 2.
Reſponſ. in l. Lucius. iun. gl. in verb. liberos. ff.
de hær. inſt. Hic textus ex Ioanne Coraſio, tñ
abeſt, vt hãc cõfirmet opinionem, vt eã magis
ſubuertat. Nam inquit illic Iuriſconſ. prudens
cõſiliũ teſtãtis animaduertitur: non. n. fratrẽ
ſolum hæredem prætulit ſubſtitutis, ſed etiam
79 eius liberos. At verba hæc, non ſolum † eandẽ
diſpoſitionẽ in ſingulis orationis partibus im

plicant.l.cum non ſolum.C.de bon.quæ liber.
vt nihil aliud docere voluerit, quòd ſicut fra-
ter præfertur ex teſtõ ſubſtitutis, ita & eius li
beri, aduerſus Accurſij abſonã diſſolutionem.
Cùm ego ex iſto reſponſo medullam illius
quæſtionis hauriri ſemper crediderim, nõ eſt
eius interpretatio pretermittenda, aut negli-
genda, imò valde inſudandum arbitror, pro
optimo ſenſu eliciendo, vt mirum nõ ſit, ſi ali-
quantiſper vbetius inſiſtam, tum Iuriſconſulti
tationem, ac Lucij Titij mentem, tum verba
80 diligenter ponderando: cum enim, † vt Zeno
dicere ſolebat, breuius, anguſtiusq; diſputatio
concluditur, tum apertior eſt ad reprehenden
dum, nam vt profluens amnis, aut vix, aut nul-
lo modo, concluſa autem aqua, facilè corrum-
pitur: ſic diſputationis flumine, reprehenſoris
vitia diluuntur, nimia autem anguſtia concluſ-
ſæ diſputationis, non facilè ſe ipſa tutatur. Et
quantum ad dictam ſolutionem attinet, non
admodũ efficax, aut firma eſt, cum non ſolum,
pro aduerbio ibi minimè ſignificetur, ſicq; pro
non modò, ſiue non tm̃, vt Valla inquit lib. 1.
cap. 18. elegant. ſed pro adiectiuo nomine, di-
ctioni hæredem annexo, & ſic ſenſus, non ſo-
lum fratrem hæredem, ideſt nõ vnum, vel vni-
cum fratrem. l. aduerſus. C. ſi aduerſ. rem iudi.
& l. his ſolis. C. de reuoc. donat. c. quæ ſunt, de
verb. ſig. ſed etiam eius liberos. quod ſatis ro-
boratur, cum inter non, & ſolum, ſi aduerbiali-
ter ponantur, aut nihil interſeritur, ſed non ſo
lùm, coniunctim profertur, vel ſi interſeratur,
nomen, vt ibi, accuſatiui caſus, cum quo, vt ex
humanioribus conſtat, conſonet, non adiicit.
Proindè omiſſa Tholoſãtum ſolutione, re-
81 ſpondetur † Primò, dum prudens conſiliũ te-
ſtantis, inquit tex. animaduerti, declarari libe-
ros ex prouidentia, voluntateq; teſtantis ad
mitti, igitur ex teſtõ, parua alias ab inteſtato
prouidentia argueretur, aut prudens conſiliũ,
ſed legis diſpoſitio, ꝙ propter defectum con-
ditionis ſubſtitutio ceſſet, & omnino tales filij
in conditione poſiti nihil dicerentur habere
ex iudicio teſtatoris, cui non ſuccederent, ſed
patri, etiã ꝙ bona omnia fuiſſent teſtatoris. l.
ſed ſi plures. §. filios. ff. de vulg. & pup. Alex. in
l. 1. §. veteres. col. 6. ff. de ac. poſſ. & ex ſolo de-
fectu conditionis, non prouideretur filiis gra
uati, ex quo de facili poſſent ij fraudari bonis,
hæreditate non adita, ante lapſum temporis à
lege ad adeundum dati, quo caſu ſerui, in illo
tex. vulgariter ſubſtituti, liberos inſtituti fra-
tris excluſiſſent, vt ibi ex Bal. Ang. & Ioan. de
Imo. colligitur. & tradit Bart. in l. 1. ff. de vulg.
& pup. in effectibus vulgaris. & tñ talis exclu-
ſio contra prudens teſtantis cõſilium videret,
qui hunc caſum non cogitaſſet, per quem eius
intentio de facili fruſtraretur, ſicut ad caſum
repudiationis expreſſæ, aut mortis ante aditã
hæreditatem; & ſi cũ Socino diceretur, ꝙ defi
ciente conditione excluduntur ſubſtituti ex
teſtantis voluntate, qui velle cenſetur, ꝙ con-
ditio impleatur, ut poſsit eſſe ſubſtitutioni lo
cus. l. ſi quis locuples. ff. de manum. teſt. & l. 2.
C. de condit. inſert. ita ut ſi conditio deficiat,
potius hæredis liberi admittantur, q̃ ſubſtitu-
ti, in hocq; conſiliũ, ac prudẽtia teſtatoris ver
ſatur: noluit enim primum hæredem, quẽ om-
nibus prætulit, diſponendi poteſtate priuari,
quod certè odioſum fuiſſet. l. non vſque adeo.
ff. ſi quis à paren. fuerit manum. & ſic cogita-
uit teſtator, patrem legitima cauſa, vel neceſſa
ria recedente, filios ſuos non priuaturum. arg.
l. cum tõ. ff. de bon. damn. l. ſcripto. ff. vnde li-
beri. Reſpondeo ex Purpur. intentione, in d. l.
Lucius, prudentiam conſilij per Scæuolam põ
derati, non ſolum in prælatione fratris hære-
dis, ſed ẽt eius liberorum ad ſubſtitutos. Soci-
num aũt prudentiã conſilij principaliter erga
fratrẽ dirigere; Nec dici poſſet prudens conſi
lium, quod filiorum vtilitatem minimè aduer
tit, qui bonis excludi potuiſſent, nedũ, vt præ
mittitur, ſed alienatione paterna, vel proſcri-
ptione bonorum. l. Sextius Florus. §. Cornelio
82 Felici. ff. de iur. fiſci. Quia prudẽtis eſt † circũ-
ſpicere futuros caſus, vt per Ariſtotele in Ethi
cis, & vt Cicero lib. 3. de Natura Deorũ, defi-
83 nit. Prudentia † eſt quæ cõſtat ex ſcientia rerũ
bonarum, & malarum, & nec bonarũ, nec ma-
larum, cui mali nihil eſt, nec eſſe poteſt. & de
legib. lib. , virtutem iſtam ex prouidẽdo, pru
dentiam inquit, appellatam eſſe; imò legem
ipſam prudentiam arbitrantur, vt idem Cice-
ro teſtat̃, & in Annotationibus ad Pandectas
84 in l. 2. de legib. Gulielm. Bud. † Iuriſconſultus le
nitate, & ſuauitate ſermonis delectans, cuius
ingenio nihil præſtabilius, nihil Florentius, ni
hil cultius: tanta enim vi excelluit, vt ingeniũ
in ſe ſuum, ſicut ſimulacrum aliquod, Galli,
pariterq; Itali dedicatum putent, imò oẽs ho-
mines iudicij acumine præſtantes, Budæi ſin-
ceram doctrinam, tam latè, longeq; diffuſam
admirantur, nos is eadẽ ſuperſtitione qua plu
rimi conflictantur, ſed Iuriſcõſultorũ more, nõ
inanium quidem illorum, ſed eorũ qui quaſi
officinas inſtruxerunt ſapientiæ, vt quæ fuſe
admodũ olim diſputabãtur, ac libere, ea nunc
articulatim, diſtinctèq; dicãtur: ſunt eius ſcri
pta in ſe perfecta, & ad ſummum perducta na-
tura, maximoq; artificio expolita, ingẽti etiã
quadam grauitate cõpacta: in Annotationib.
prædictis, Romã reſurgentẽ; in eius commen-
tariis Athenas reflorentes conſpicimus: aggre
ditur quæ tot annis fuerant, aut ignorata, aut
relicta: nam poſt illorũ maximorum Iuriſpru
dentum celebrem ſapientiam, quibus nihil
poteſt eſſe iucundius, iſtius Gulielmi in legi-
bus enodandis, atque interpretandis indu-
ſtria, peritiaque nihil rectius, aut elegantius
vnquam excogitari poteſt, cum ſi ſermonis le
porem deſideres, in eo omnem Demoſthenis,
Ciceronis, vel Hortenſij in dicendo venuſta-
tem, & vbertatem reperias; ſi iuris miniſte-
rium quæras, quid unquam Paulus, aut Scæ-
uola iuſtius ſenſerunt? Si rationum funda-
menta, ac principia, nil Plato, nil Ariſtoteles,
omniumq; Phyloſophorũ Scholæ tradiderũt,
quæ ſibi laudabiliter nõ adſciuerit, vbi Rheto-
rum

rum ornamenta, ac poetarum ſales congruentius, quàm in Budæi admirandis lucubrationibus inuenies? ſempiternis itaque monumentis,futuris ſeculis clareſcet. Vt aũt à digreſſus reuertar, quid non proſpicit prudens lex? quid mãcum,aut imperfectũm relinquit? quę ſi prudẽs Lucij Titij conſiliũ appellat, cur oẽs caſus non prouidiſſe dicendũ eſt? cum & alibi Demoſthenem nobilem Oratorem, qui maximã orbis partẽ gloria ſui nominis impleuit, in Oratione,quę in Ariſtogitonẽ inſcripta
85 eſt, legem † decretum hominum prudentum his verbis, verius illuſtri ſententia definiuit. καὶ τοῦτ᾽ ἐστὶ νόμος· ᾧ πάντας προσήκει πείθεσθαι διὰ πολλὰ, καὶ μάλισθ᾽ ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος εὕρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δὲ φρονίμων ἀνθρώπων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων. πόλεως δὲ συνθήκη κοινὴ, καθ᾽ ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν πόλει.

Vnde ſi lex oĩ ex parte pfecta, ac teſtãtium menti deſeruiens, vt exitum vltimę volũtates hominum perfectè conſequantur, prudẽtum decretũ dr̃,ignominioſum eſſet, prudens ex lege,Lucij conſilium imperfectionibus,ac defectibus redarguere,imò cùm prætulerit,diſpoſitio non meræ ac ſimplicis facultatis eſt,vt ergo adſit prouidentia,eſt dicendum,ꝙ neceſſariò ex teſtantis diſpoſitione,non aliunde proueniat,& tũc inſtituti odium non verſatur,ſed potius fauor liberorũ.dictaq́;.l.non vſq; adeo,
86 † in ſuarum rerum diſpoſitione concludit,nõ in alienis bonis, per alterius diſpoſitionem vt hic,certa conditione acquiſitis,vel acquirendis.Reſpondet etiam Franc.Rip.in d.l.1.nu.7. col.3.in fi.ꝙ ille tex. loquĩ de filiis poſt mortem teſtatoris cõcipiẽdis, ut verba illa ſonãt, ſi tempore mortis filios non habebat, filij aũt
87 †nati poſt mortem patris,nõ poſſunt ei ab inteſtato ſuccedere.l.Titius, & l.ſeq.ff.de ſuis & legitim.debent ergo neceſſariò ex teſtõ intelligi.Nec ille Scæuola loquitur, cũ primus hæres poſt aditã hæreditatẽ liberis ſuſceptis deceſsit, ſed qñ hæreditate non adita, tuncq́; de primi teſtatoris hæreditate tractatur, ad quã niſi fratris filij poſt teſtatoris mortẽ cõcepti, ex teſtõ vocati non cenſerentur, non poſſent ẽt ab inteſtato ſuccedere,falſumq́; eſſet, vt ait Scęuola, ex teſtatoris conſilio ipſos præferri. Non refragatur,ſi diceretur,ꝙ pater nõ adeũdo,cẽſetur ſuis filiis relinquere. Nam cum ſit patrimonium alienum, non poteſt dici illud à patre,verũ à primo teſtatore proficiſci,vt in l. qui ſe patris. C.vn. lib. li. ff.de vulg & pupil. Nec obſtat, ſi cum Vberti. adhuc diceretur, debere tex. illum de conceptis ante intelligi, nec poſtea conceptos debere ſubſtituto præferri,ſin autẽ extranei eſſent, hæredes inſtituti,& eo modo fideicommiſſo grauati, ſubſtituti excluderentur per liberos indiſtinctè, ſiue viuente teſtatore,ſiue poſt mortem fuerint cõcepti,cenſenturq́; liberi prælati, ex Zuccardo ibi,cùm ipſis extantibus ſubſtitutus excludatur, ac teſtati cauſa ad inteſtatum deducatur, ab inteſtato aũt, cũ filij fratris proximiores ſint teſtatori,ipſi ſuccedent. Non.n.eſt dubitãdũ ibi,de conceptis poſt mortẽ agi, vt verba textus,ſubſtitutionem in futurũ tempus factã fuiſſe indicant.Si filium natum non habebit,q̃ verba poſſunt ad poſtea conceptos referri,& alia verba conſonant, ꝙ tempore aditę hæreditatis filios non habebat.Deniq; abſurdũ videretur, vt melioris conditionis habeatur extranei,q̃ cõiuncti, & quia ex mente hæc interpretatio in vniuerſum pẽdet,veriſimile eſt, de omnibus filiis fratris ſui intellexiſſe, & ideo de poſthumis ẽt,ad hoc vt cõditio deficiat, ut in l.iubemus.§.ſinautem. C.ad Treb.

Secundò,quia tex.dicit,prętulit liberos ſub ſtituto. ſed ſubſtitutus ex teſtõ admittiĩ, igiĩ liberi ex teſtõ vocati, & prælati cẽſentur.Nec ob quod Soc.dicebat,de l.vel ſingulis, de vul. & pup.§.vel ſingulis.Inſtit. de pupil.ſubſtit.vt voluerit liberis legitimam hęreditatẽ conſeruare, cum non reperiatur eos vocaſſe, ſed tm̃ in conditione poſuiſſe.d. l.ſi quis ſub cõditione. Omiſsis enimuerò reſponſionibus ad iſtũ tex. allatis, ſatis dicitur legis interpretatione ibi vocaſſe, vt non ſit nunc regulæ, ſuper qua diſceptatur inhærendum,vtq́; Purpur.dixit,rñſio hęc Soc.contra verba d.l.Luci⁹, conſpiciĩ,
88 & quia † ẽt per ablatiuos conditionẽ importãtes.l.à teſtatore.ff.de cond.& dem.fideicommiſsũ ex mẽte ĩducĩ. l.fideicõmiſſa. §.cũ eẽt. ff.de leg.3. Nec ſubſtitutio ibi, nouiſsimo facta extitit, ut nõ ſit uis in uerbis Soc.faciẽda.

Tertiò,cum verbũ Prętulit,fratrẽ,liberosq́; reſpiciat,ergo vtroſque ex teſtõ, vt æqualiter
89 †determinet.l.iam hoc iure.ff.de vulg.& pup. l.in teſtõ.C.de teſt.mil.& ſi diceretur,abſurdũ non cẽſeri,vt verbum illud prætulit,ad diuerſas perſonas relatum, diuerſimodè intelligaĩ, pp rationis diuerſitatẽ.l.1. ff. de offic.conſul. ex quo frater tm̃ inſtitutus reperitur,liberi verò in conditione poſiti,vt in ſimili dicit Io.de Imo.in l.Caius. ff.ſol.mat. & Ang. in Auth.de hæred.& falcid. §.hinc nobis.

Reſpondetur, in verbis tantum diuerſitatẽ apparere,non autem in mẽte, ex qua ratio reſultat, mens autem prævalere debet, & vltra alia elici poteſt ex ſubſtitutione fratri facta, triplici ſub conditione,diſſenſus ſiue noluntatis,impotentiæ,ac liberorum,& in vltima non ſolum maris,ſed fęminæ etiam,ex ſe natorum; nimirum ergo ſi vocationem Iuriſconſultus arguerit, liberorumq́; ex teſtamento prælationem, conſilium denique prudens teſtantis animaduerterit,aliis replicationibus omiſsis, quæ extra literam textus, poſſent intorqueri; ſed vnam non præterierim, Quòd ſi filij ſuccedunt ab inteſtato, non præferuntur à teſtatore: ſuccedentes enim ab inteſtato,legitimam habent hæreditatem, vt non poſsint dici per teſtatorem prælati contra verba expreſſa in d.l.Lucius,circa fin.

Quartò,ex finali b.verbis d.l.Luci⁹.ibi, Sed
90 & ei⁹ liberos.apparet.n.per aduerſatiuã †ſed, eũ copula,uoluiſſe in facto,non in iure aduerſari.l.2.vbi gl.& Bar. ff. ne quis eum,qui in ius vocan. eſt, ui exim. l. ſed & ſi lege, in princ. vbi Bar. de petit.hær.dic. Dec.in l.fi.nu.31.ff. ſi cert.

ſi cett.pet.ſi igitur eſt in facto diuerſitas,quia
liberi extent, identitas in iure procedit,vt li-
beri ijdem ex teſtamẽto, quemadmodum fra-
ter præferantur.Non repugnat reſponſio So-
cini, nam tollere aduerſatiuã cum copula, &
ponere ẽt, pro &, & ſic pro copula,dictionẽ q̃
augmentum importet, ſecundùm aliquos co-
dices,eſt diuinare, & videatur Soci. velle tex-
turam illius legis deſtruere,cùm deficit ratio,
queãdmodùm ſenſus inde elicitus nõ aliquid
ſaporis habet,de quo rñ ſtatim dicam, dumq́;
identitatem in iure conſiderari tñ vult, rõne
excluſionis ſubſtituti, propter fratrem,& libe
ros,quod principaliter agitur,ſecùs admiſſio
nis fratris,& liberorum,quod nõ quæritur,nt
vigeat proinde regula d. l.ſi quis ſub cõdõne.
Nam prelatio cùm excluſionẽ producat,de
ea principaliter agitur,tãquã de cã producẽte
effectũ,imò de prælatione in modũ rõnis me-
minit Iuriſcõſultus, vt nõ poſſit vna dari ſine
altera,& ibi de integra diſpoſitione tractatur,
imò p̃latio cũ qualitate hæredis exprimitur,
vt eadẽ qualitas in liberis intelligatur; eſtque
aduertendũ, redeundo ad ſensũ Socini ꝙ non
tm̃ p̃tulit fratrẽ,ſed ẽt filios fratris, ſtãte eodẽ
facto,ꝙ frater deceſſerit relictis liberis,& adi
ta hæreditate,nã ẽt non adita hæreditate, per
fratrem excludebantur ſubſtituti per ſolã exi
ſtentiã filiorũ, licèt ſubſtitutio eſſet concepta
alternatiuè, ſi frater inſtitutus repudiaret, vel
moreretur priuſquàm adiret, aut ſine liberis
decederet,vt probat d.l.Lucius,in princ.innc.
verſ.ſi.ibi,quos eò amplius noluit hæredes eſ-
ſe. Vnde ſicut ſubſtituti fuiſſent excluſi filiis
non exiſtentibus,per aditionem factam à fra-
tre inſtituto ex teſtamẽto,ita excluduntur ex
teſtamẽto non adita hæreditate,ſed ſuperexi-
ſtentibus liberis,arg.l.eũ qui ædes. ff. de vſue.
Nec inter hos caſus bona diuerſitatis ratio aſ
ſignatur: retorquetur igitur iſta quarta rñſio
ex ſexta eiuſdẽ Socini ratione,quã conſulẽtes
confirmabant:ſi enim aliter d.l.Lucius, intelli
geretur,abſurdum emergeret,quòd ſi frater li
beris relictis deceſsiſſet, & non adita hæredi-
tate, teſtatorẽ mori inteſtatum uoluiſſe, & ſic
91 uiã † teſtm̃ impugnandi elegiſſe,contra l.3.ff.
de milit.teſt.videretur.cã enim inteſtati,con-
traria eſt cãæ teſtati.l.1.ff.de iniu.teſta.cũ ſim.
Quintò, cùm ſi ab inteſtato liberi non ex
teſtamẽto vocarentur, ex tacita ipſorũ patris
92 voluntate † venirent,per tex.in l.conficiũtur.
ff.de iure codicillorũ. non aũt ex prudẽti con
ſilio teſtatoris,p̃ferentis eos ſubſtitutis,quod
textui d.l.Lucius,aduerſatur. Hæcq́; inductio
friuola non videtur, vt Socinus ipſe arbitra-
tur, dũ inquit, in illo textu liberos ſubſtitutũ
excludere non adita per fratrem inſtitutũ hæ-
reditate, & ſic ex tacito iudicio teſtatoris ſibi
ab inteſtato ſuccedere,iux. d.l. conficiuntur.
qui hoc caſu præpoſuit cauſam inteſtati,cauſę
teſtati, iux. l.ſi quis ita hæres inſtituatur,ſi le-
gitimus ff.de hæred.inſtit.quia ſi ſuccedũt ta-
cito iudicio teſtatoris,iã habẽt aliquid diſpo-
ſitiuum ab eo,ſicq́; ei ſuccedũt,non poteſt dici
ab inteſtato,cùm teſtm̃ fecerit,accedente pro
uiſione vulgarium ſubſtitutorum.l.quãdiu.ff.
de acq. hæred. quos vulgares, liberi in condi-
tione poſiti excludũt, non tanq̃ prælati ab in-
teſtato, ſed ſicut inſtitutus pater, ſi adiuiſſet,
ex teſtamẽto.& in d.l.ſi quis ita,conditio erat
ab inteſtato clarè concepta, ibi, ſi legitimus
hæres.iux.l.lege obuenire.ff.de verb.ſign.& l.
1.C.quand.non pet.part. contraria enim volũ
tas teſtatoris apparet ibi, ex verbis, quòd no-
luerit ex teſtamẽto veniri, ſed ab inteſtato,nt
in præcedentibus dixi,& tradit Lancel.Polit.
ſecus ſi dixiſſet ſimpliciter,ſi filij fratris hære-
des non erũt.Abſurdũq́; videtur dicere,quòd
in d.l.Lucius,filij ſuccederent ab inteſtato te-
ſtatori, & quòd hæreditate adita per patrem,
ſucceſſuri patri eſſent ab inteſtato,quia hoc vl
timo caſu.l.conficiũtur,probat,quòd hæredi-
tatem haberent ex volũtate patris, qui potuit
dimittere, & non dimittere ſalua legitima,nõ
à patruo,cui hoc caſu non ſuccedũt ab inteſta
to,& tñ vtroq; caſu illa lex probat,liberos ha-
bere tacitam ſaltem teſtatoris volũtatem,quę
propterea intelligitur de voluntate teſtati.l.
cohæredi.§.cùm filiæ. ff.de vulg.& pupill.
Sextò nam vt Hieronym.Grat.conſ.101.ex
ſerie,nu.14.lib.2.inquit,clarũ eſt,liberos fuiſ-
ſe nominatos à teſtatore ad ſubſtituti exclu-
ſionem, vnde in dubio ex teſtamẽto intelligi-
93 tur,cùm pro eo,† in dubio,fiat interpretatio,
& ut quis habeat hæredem ex teſtamento,
quando conſtat aliquem teſtatum fuiſſe.
Septimò comprobãtur premiſſa, ex natura
rub.de hæred.inſtit.& ſic loquitur de inſtituẽ
dis,non de vocandis ab inteſtato.ergò illa ver
ba d.l.Lucius, prætulit filios, debent ex teſta-
mento,inſtitutionis iure intelligi,vt ſecũdùm
94 naturam † rubricæ interpretentur. l.Impera-
tores,de in diem addict. D.Anton. in procem.
Decretal.§.ſanè.Ale.in l.1.in 3.no.ff.ſi cer.pe.
Octauò, cùm ſubſtitutio vulgaris ad teſtm̃
95 conſeruandum fuerit inuenta.† l.1.de vulg.&
pup.ne primo hærede deficiente teſtamẽtum
corruat:cumq́; teſtator ibi ſeruos fratri ſubſti
tuerit,vt eo deficiente,per ipſorũ ſubſtitutio-
nem conſeruaretur,ſequitur multò magis per
filios fratris, ipſum voluiſſe conſeruare. Non
96 aduerſatur, vulgarem † ſubſtitutionem,tanq̃
directã,tacitè non induci, cùm euitari poſſit,
per tex.in l.3. C.de inoffi.teſt.in l.fi.ff.de hær.
inſtit. & apertũ ſit,in expreſſa pupillari,tacitè
vulgarem contineri.
Nonò,quia in d.l.Lucius, maius dubiũ eſt,
quòd filij veniant ex teſtamento,q̃ ab inteſta-
to:ergo debet fieri interpretatio,quòd ex te-
97 ſtamento veniãt, cùm in dubio † ille aſſuma-
tur intellectus,in quo maior eſt ratio dubitan
di.Abb.in c.cum in iure,de elec.Dec.in l.quo
ties idem ſermo,de reg.iur.ergo debet fieri in
terpretatio, quòd teſtator vocauerit filios ex
teſtamento,cum hoc poſſet:nam poſiti in con
ditione, cẽſentur poſiti in diſpoſitione ex vo-
luntate.d.l.fideicommiſſa. §.cùm eſſet,de leg.
3.l.ſi ita ſtipulatus.de oper.liber.

Deci-

Decimò eſt ponderanda illa dictio, apertè
in d.tex.apponita, nam Iuriſconſultus eñdédo
dicir,apparere ꝙdē nō eā mérē teſtatoris fuiſ-
ſe,vt quenq̃ hęredē adhiberet fratri,quē aper
tè ex aſſe hæredem inſtituiſſet; vnde inferri
videtur, liberos quodammodo non apertè,
ſed ex prælatione inſtitutos cenſeri,ſequenti
maximè inductione coniuncta.

Vndecimò, eſt conſideranda pariter dictio
98 eo amplius,† ꝙ qualitatis repetitionē inducit.
l.in repetendis,vbi Bart. ff.de leg.3. Alex.in l.
hęredes mei.§.cùm ita,ante nu.13.ff.ad Treb.
vnde quemadmodū noluit Stichū, & Pamphy
lum hæredes eſſe, cùm apertè ex aſſe fratrem
hæredem inſtituiſſet, ita etiam ex alio noluiſ-
ſe,dicēdū eſt,ex prælatione ſcilicet liberos vo
cando,ob dictionis prædictæ virtutem.

Duodecimò ad verā interpretationē illius
verbi,prætulit,vt vocationē importet, eſt attē
denda textura ſubſtitutionis,ſub triplici con-
ditione alternatiua, in qua expreſſa cōdône,
quā abominatur,ſ.mortis ante aditā hæredita
tem,ſtatim adiecit aliā liberorū, vbi non con
tentus filio, ēt filiam adiecit, imò ex ſe natū,
natamuè, præciſam mētē aperiendo, vt aſſem,
vel integrā hæreditatē, qua frui fratrē cupie-
bat,eius filij ex ſe nati in caſū uolūtatis, & im
potentiæ, tanq̃ eadē cum patre perſona, & ex
ſanguine teſtatoris potirentur, vt meritò pru-
dens teſtantis conſilium Scæuola animaduer-
terit,cùm non ſolùm fratrē hæredē,ſed & eius
liberos,tanta animi ui,atq; exuberantia ꝓtule
rit,ut abſurdū ſit,verbū ꝓtulerit, ab inteſtato
in liberis intelligere,maximè cū Iuriſcōſultus
mētē l. Titij,diligentiſsimè perpēdere moliat̃,
ibi,non eā mentem; & viuā rationē,atq; effica
cē demonſtratiuo quodā ſyllogiſmo afferēdo.

Decimotertiò eſt cōſiderādū,tex.in d.l.Lu
cius,eſſe Sceuolæ Iuriſconſulti rūſum,qui alte
rius tex.d.l.ſi quis ita hæres inſtituatur,ſi legi-
timus,ſub eod.tit.fuit author.retinendo itaq;
intellectum,vt ibi,legitimus vendicet ab inte-
ſtato,ob expreſsionem legitimi hæredis,& ſic
particulari illa ratione, vr̃ contrarium ſenſiſſe
in dicto eius reſponſo, vbi non meminit illius
qualitatis,ſed hæredis ſimpliciter qualitatem
repetit,in liberos dū ꝓlationē inducit. Cęterū
99 † ſi idem Scæuola alibi ita rūdit,lib.18.Dige-
ſtorū.Si pr̃ filiū ſuū impuberē ex aſſe ſcripſerit
hr̃dē,eiq; codicillis ſubſtituerit, deinde filius
impubes deceſſerit, licèt ſubſtitutio inutilis
ſit,qa codicillis hr̃ditas, neq; dari, neq; adimi
ꝓt,tū benigna interꝓtatione placet,vt frater,q
ab inteſtato pupillo ſucceſsit,ſubſtitutis fidei
commiſſo obligetur.l.Scęuola.ff.ad Treb.Quā
tò magis in d.l.Lucius interpretari debemus,
vt liberorū fauore, ac benigna interpretatio-
ne prælationē ex teſtamento,vti ſecuriori tra
mite intellexerit, conditioniſq; naturam eo-
dem fauore lenierit, vt ad effugiendos tot an-
fractus, & liberorum pericula, diſpoſitionem
conditionalia verba rationabiliter inducant.

Decimoquartò ponderandū eſt illius text.
proœmium,dùm dr̃,l.Titius,qui fratrem habe
bat teſtamento ita cauit, vt prælatio illa libe-
rorum in fi.tex.expreſſa ex prudenti conſilio
ad teſtamentariam diſpoſitionē neceſſariò ſit
100 referēda: nam ex prefatione,† ſiue proœmio
colligitur cauſa finalis diſpoſitionis,gl. in l. fi.
ff.de hær.inſtit.Ang.de Are.in §.ſed & ſi quis,
nu.2.in fi.Inſti.quib.mod.teſt.infirm.Bal.in l.
vnica,nu.j.C.de Iuſti.C.confir. Dec.conſ.600.
Et inſpecto,nu.1.Soc.iu.conſ.142. Propoſitis,
nu. 10.li.3.Nicol.Bellon.conſ.60.Viſa,nu.11.
Pariſ.conſ.88.Ad euidentiā,nu.24.lib.1.conſ.
83.viſo teſtō,nu.27.lib.2. Alex.conſ.143.viſo
titulo q.nu.3.lib.6. Corn.conſ.68. Aliquādiu,
col.fin.nu.7.lib.2.l.regula.§.fin.ibi,nam initiū
conſtitutionis.ff.de iur. & fac.ignor. & nuncu
patim in ſtatutis.Lanfranc.in c.quoniam con-
tra,in princ.de probat. Pariſ.conſil.69. ſi iuris
communis,nu.5.lib.4. Catol.Ruin. conſ.95.in
quæſtione,nu.10.vbi declarat.lib.5.Ant. Rub.
conſ.16.in cauſa Ioannis.nu.9. Paul. de Caſtr.
conſ.261.viſis,nu.2.lib.2.Ludo.Gozad. conſ.
1.Primò diſcutiā.nu.16.In contractibus,Dec.
d.conſ.600.vbi alios allegat,num.2.Ant.Rub.
conſ.147.viſo inſtrumēto,nu.13.l.Titia.§.idē
reſponſum.ff.de ver.obli.In legib.Rol.de Val.
conſ.86.Illuſtris Domine.nu.58.lib.1.In ſen-
tētiis.Io.Cæph.conſ.35.in cauſa fiſcali,nu.33.
lib.1.In reſcriptis.Paul.de Caſt.conſ.3.qm̄.nu.
2.lib.1.vt meritò ex proœmio d.l.argumentā-
do,vocatio liberorum inducatur. Poſſem alia
circa iſtū tex.afferre, q̃ in duob. locis inferio-
ribus aptius tradentur.vnum dixero,ꝙ in effe
ctu Gloſſa nimis Iuriſconſulti mentē offendit,
idemq; in propoſita q.egregiè ſatis,ac notabi
liter dixit Petr.de Anch.conſ.74. contra Phi-
lippū,col.2.circa med.vt alios nūc prętercam.

Decimoquintò,redeūdo ad Soc.commuta-
tionē dictionis &,in ēt,ꝑt dici, literā non alte
101 rando,ꝙ copulatina &, † aliquū pro ēt, ſumat̃
apud Vergi.Natus & ipſe Dea.l.1.C.ſol.matr.
l.1.§.hęc quæ de ſeruis, de acq.poſſ.l.1. C.de
nou.C.faciē.§.quib.in fi.l.3.§.ſi duo,de Carb.
edic.c. tāta,de ſim.cle.grauis.de ſent.ex com.
Hieronym.Gabr.conſ.90. Anno 1504.nu.37.
vnde dicendo, nō enim fratrem ſolùm hr̃dem
prætulit ſubſtitutis,ſed etiā eius liberis,dictio
102 etiā,implicat idem ius & factū,† vt per Alex.
in l.1.col.3.C.qui admit. ergo eodem iure ſuc
cedunt liberi, & ſic ex teſtō, & ita intelligunt
Hier.Grat.d.conſ.101.ex ſerie.nu.14.lib.2. &
Io.Cæph.cōſ.306.cōſultatio ſequens, nu.111.
103 & ſeq.lib.3.imò dictio etiam, † caſum magis
dubitabilem exprimit, ut in rub. C.etiam per
procurat. Niſi dixeris, dictionem iſtā, caſum
minus dubitabilem implicare,vt per Proſper.
Paſeth.cōſ.12.circa capitula.nu.18.poſt Fulg.
Alex.Dec.& Rim.in l.qui ſe patris.C.vnd.lib.
Hipp.Rim.conſ.23. Illuſtris, & generoſus.nu.
130.& conſ.87.opponitur,nu.10.Nō referam
quæ Caſſan.conſ.67.ad primum dubiū,nu.52.
verſ. Stringo vlterius,ad iſtius tex. intelligen-
tiā affert,quæ uè etiam Frnand.Vaſq.in tract.
de ſucceſsion.creat. lib.1.§.4.titu.de liber. &
parent.ſucceſſ.col.3.nu.6. verſ. reuoco in du-
bium,

biſſ, tanq̃ nimis relatu prolixa, licèt pulchra, ac etiã quæ ſubtiliter tradidit Nicol. Valla in tract.de reb.dub. tit.qui in reb.human.nõ eſt, an vocari,& ſubſtitui poſsit.n.3.verſ.Propterea Iuriſcõſul. eodẽ quidẽ ꝓpoſito breuitatis.

Sextò,pro ſolido,firmoq; fundamẽto,dicũt eſſe tex.in l.generaliter,in prin. C.de inſtit. & ſubſtit.ibi,cui.n.ferendus eſt intellectus,ſi tor ſitan teſtm̃ quidem non fecerit, poſteritatem aũt habuerit, pp huiuſmodi verborum anguſtias, liberos eius omni penè fructu paterno defraudari; & ſic filij nati, in illo tex.ad bona fideicommiſſo ſubiecta, his conditionibus, ſi filius, vel filia inteſtatus,uel inteſtata,vel ſine liberis, aut ſine teſtõ, vel ſine nuptiis deceſſerit, ad bona reſtitutioni ſubiecta tanq̃ ad fructũ paternũ admittuntur. porrò ſi in diſpoſitione poſiti eſſent, tanquàm ad auitum fructũ venirent, cum ex fideicommiſſo teſtatori ſuccederent.d.l.cohæredi.§.cum filiæ.

Et ſi cum Andr.Barb. in d. l.cũ acutiſsimi, diceretur, ꝙ ideo liberi dicuntur ibi accipere hæreditatem aui, veluti fructum paternũ,quia cẽſeatur eis propter inſtitutũ patrẽ illa obue-

104 niſſe,vt intret regula,quod mei † cõtemplatione filius meᵘ percipit, ex me percepiſſe vr. l.cũ aliquis. C.de iu. delib. l.ſed ſi plures. §.in arrogato.ff.de vulg.& pup.l.ſi verò.§.itẽ quicquid.ff.ſol.mat.l.ſi filio.ff.de condit.& dem.c. requiſiſti,de teſtam. reſpõdet Alex.quòd imò in dubio, quod auus nepoti relinquit, præſumitur relictum propter ſe, non autem patris

105 contemplatione,ideo aduentitium dr,† non profectitium,vt not.gl.in l.qui in aliena.§.interdũ.ff.de acq.hæred.Bar.Ang.& Io.de Imo. in l.quæſitum.ff.de leg.1.& idem eſt de mente Barto. in l.Gallus.§.& quid ſi tantum,in q.de ſpurio nepote.ff.de liber.& poſth. & ſi ex intẽtione conſulentium vlterius diceretur,ꝙ Alex. replicatio ex d. §. interdum, procederet,cum nepoti viuente filio eſſet relictum,ſecus mortuo filio cum filiis,ex tacito iudicio,quod patet, cum lex illa in fauorem liberorum emanauerit. igitur cum ſemel pater fuerit admiſſus, & poſtea liberi admittantur, poſſunt dici fructu paterno defraudari,quaſi occaſione patris admittantur,cum habeant mediante perſona patris.

Iſtud conterit Soc. poſt Alex.cũ ſi ad fideicommiſſum ex teſtõ admitterẽtur, immediatè ab auo habere dicerẽtur.d.l.cohæredi.§.cũ filiæ.ff.de vulg.& pup.diceretur q; aduentitiũ, nec à patre profectum. Siq; ex intentione eorũdem cõſulentiũ huius tex.retorquutio prætenderetur. Nam cum incõgruum ibi dicatur eſſe,filios omni fructu paterno priuari,ideſt legitima patri grauato debita de bonis aui, vt Accurſ.interpretatur,quæ a patre poſtea ad filios trãſiret,euincitur ſeparationem legitimæ ab aliis auitis bonis fieri,quibus non priuabãtur, non tanq̃ habendis à patre,ſed ab auo,qđ contingere non poterat, niſi liberi eſſent vocati,iuxta eand.l.cohæredi. §.cũ filiæ. Roboratur retorquutio, nam purificata vna condi-tione,cùm ſecundum verba,quia plures erant alternatiuæ poſitæ, bona venirent ſubſtituto reſtituenda,à contrario ſenſu, ſecundũ uerba, vna ex eis deficiẽte,bona ex teſtõ iure fideicõmiſsi retinenda erant,quod quidem argumentum tenet.l.2.C.de liber.præter.cum ſi.Rñdet ex intentione Socini,inductiones iſtas vti debiles,& relatu indignas,reijciendas eſſe.Quarũ prima ex abſono intellectu ꝓceſsit:Accur. enim rectè intelligit, ꝙ.ſ.legitima delata filio inſtituto, & grauato, in bonis aui nõ priuabãtur,ſed aliis bonis ab auo habitis,legitima excepta,vt verba illa intelligãtur,ꝙ paterno fructu in totum non priuarentur,pp legitimæ cõſequutionem: itaq; ſi omnibus bonis aui, præter legitimã,priuabantur, & tñ paterno fructu fraudari dicebãtur,ergo bonis auitis carebãt, quæ à patre erãt cõſequuturi, quod nõ poſſet niſi iiſdem ab inteſtato ſuccedentibus contingere,cum ex teſtõ iure fideicõmiſsi fructu aui to carerent.d.§.cum filiæ.Secunda verò eliditr, cum verum ſit ſecundum verba,bona retineri debere,ſed ab inteſtato,pp conditionis defectum.Omiſsis conſulentium põderationibus, huic tex.multipliciter poteſt reſponderi.

106 Primò,† ꝙ illa verba, omni penè fructu paterno, ad filiũ hæredem inſtitutum non referuntur,ſed ad ipſum auum,qui reſpectu filij pr̃ dr,vt ſit textus intentio,ferendum non eſſe, ꝙ cũ filiᵘ teſtatus nõ ſit,poſteritas eiᵘ oĩ penè fructu paterno fraudetr,i.oĩ emolumẽto,qđ filius hrs inſtitutus in paterno teſtõ cõſequutus eſt.

Secundò, ꝙ etiam quæ ab auo proueniunt,

107 poſſunt paterna † appellari, quẽadmodũ & nepotes,filiorũ appellatione continentur.l.liberorũ.ff.de ver.ſi.& ob iſtud feuda,q̃ ab auo, aliiſq; parentibus deſcendũt,paterna dñr.c.1. de ſucc.fratr.c.1.de natu.ſuc. feud. §.1.& c.1. de grad.ſucceſſ.in feud.qui eſt melior tex.qui ſit in iure, ſecundùm Iac.de Beluiſ. & Bal.ibi, Alex.conſ.30.q̃n,nu.5.lib.1.ſicq; vſq; ad quartum gradũ ſ.in quo continentur quinq; perſonæ,q̃ habent nomen genitoris,ſ.pr̃,auus,proauus,abauus, & atauus. ſecũdũ Bal.in c.j.§.hoc quoq;.in fin.verbis,d. ſuc.feud.& Cur. Sen.cõ ſil.49.Memoriæ recordẽr. nu.45. Alber.Brun. conſ.72. Tota virtus.col.1. Io.Cæph.cõſ.133. Multa ſunt.nu.20. lib.1.

Tertiò fructᵘ paternᵘ intelligi pt ẽt de auo, vſq; ad tritauũ incluſiuẽ.p tex. in l.Iuriſcõſul.

108 §.parẽtes.ff.de gradib.idemq; eſt pr̃,& parẽs. l.Gallus. §.etiam ſi parente. ff.de lib. & poſth.

Quartò dici poteſt,illum tex. loqui, cũ filij ſunt in vna conditione poſiti,alternatiue etiã aliis adiectis conditionibus, & inter alias illa, ſi filius ſine teſtõ deceſſerit.ex eo igitur,ꝙ teſtator filio facultatem contulit,de bonis ſibi relictis teſtãdi, colligitr tacitè filios in cõdõne poſitos,per teſtm̃ poſſe excludi,& conſequenter teſtator voluit eos admitti ab inteſtato, vel ex teſtõ,ſi inſtituti eſſent. Sed in iſta quæſtione nulla adeſt coniectura in contrariũ, ex qua cenſeri poſsit,nepotes ſubſtitutos non intelligi,ſed ſimpliciter in conditione poſiti reperiuntur.

periunt. Hanc tamẽ rationẽ à Iuriſcõſulto celebris
nois nouiſsime excogitatã reperi, ipſã aũt ex-
tra æmulationẽ, oẽmq; ambitionẽ, verã quidẽ
arbitror, anteq̃ huius Iuriſconſulti ſcripta lẽ-
giſſem, ad intelligẽtiã iſtius tex. cõſiderabam.

Quintò, fructum paternum, ad auitum for-
taſſe referre etiam poſſumus, alia ratione, æta-
tis ſcilicet, vel dignitatis, cum patrem appello
109 mus aliquãdo eum, † qui his duobus præſit,
& non ſolum quempiam ſanguinis cauſa, ſed
ſæpè eum, qui nullo vinculo nobis iunctus ſit,
vt declarat Io. Nicol. Delphin. in tract. iuriſpa
tro. beneſic. in 1. par. nu. 12.

Sextò, ex finalibus verò verbis illius tex. li-
beros ex teſtamento vocari expreſsius decla-
ratur, dum dicit Imperator; huiuſmodi faci-
mus ſanctionem, & hanc legem in perpetuum
valituram inducimus, tam patribus, quàm li-
beris gratam, appellatione nanque patrum,
de teſtatoribus viam impiam obſtruendo in-
tellexit, & liberorum tam inſtitutorum, quàm
in conditione poſitorum.

Septimò, ponderanda vlterius ſunt verba il
la, omni penè fructu paterno. dixit enim Imp.
fructu, non ſucceſsione, vel hæreditate, intelli
gendo de legitima filij grauari, quæ ſibi iure
naturæ debebatur, & propterea iure ſãguinis,
110 † vti fructus, paternus ſcilicet, reſpectu aui
ad grauatum, nõ autem grauati ad eius filios,
ſiue liberos, ex quo aliorum bonorum, vt dice
bam, ſeparatio fit, & ideo agitur de ſola legi-
tima, q̃ fructus appellatur, iure ſanguinis pro-
ueniens, non de acquiſitione, ſeu ſucceſsione
aliorum bonorum, quæ dicuntur acquiri di
uerſo modo, vt auita, data fructuum diuerſita
te, & pluralitate, ex illa dictione vniuerſali col
111 lectiua, omni, † vel generali, vt Soc. in §. v-
trum, inquit, & tradunt Recent. Vercellenſ. in
l. 1. ff. de reg. iur. nu. 6. vt fructus merito ſit pa-
triæ poteſtatis, naturæ, ac ſanguinis.

Octauò, eſt admittendum abſque contro-
uerſia, ſanctionem illam imperatoriam, volun
tate veriſimili teſtantis introduci, quia veriſi-
mile non ſit, q̀ vna conditione exiſtente, velit
ſubſtitutum admittere, & liberos excludere;
vnde cum verborum anguſtias remoueat, atq;
excretur, liberoſq; fructu paterno fraudan-
dos non eſſe decidat, æquum, conſonumq; eſt,
vt de auito fructu interpretemur, præſertim,
quia verbi ſignificatio, quẽadmodum ex præ-
cedentibus conſtat, nequaquã repugnat.

Nonò denſq; nã cũ filij i cõdõne poſiti ſũt,
Imperator abſurdũ putat, eos paterno fructu
defraudari, qđ cõtingeret, niſi ſubſtituti intel
ligant, poſſent ſiquidẽ à patre p bonorũ alie-
nationẽ, vel exhrdationẽ, aut eiuſdẽ delictũ, ex
quo bonorũ publicatio ſubſequat, dfraudari.

Septimò, pro gloſſæ opin. inducit tex. in l. fi-
112 liusfam. §. cũ quis. ff. de leg. 1. vbi dr, † filios
in condõne poſitos, ſubſtitutũ excludere: nec
q̃rit, an hrdes extiterint, ſ. grauato, non aũt te
113 ſtatori, p fideicõmiſſum non eſt hæres, † ſed
loco hæredis. l. ſi filios. §. 1. ff. quod cũ eo. vnde
ponderabat Soc. q̀ ſi liberi ex teſtõ admitte-

rentur per fideicommiſſum, fruſtra dubitaſſet
Iuriſconſultus, an ijdẽ, qui ſunt vocati, ſub-
ſtitutum excluderet, ſi non eſſent hæredes gra
uati. igitur dubitauit, quia ideò videntur poſi-
ti in cõdõne, vt ſuccedẽdo pri ab inteſtato, ex
cluderẽt ſubſtitutũ: nõ ſuccedẽdo itaq; vide-
bat, q̀ ſi excluderẽt, cũ cõtrariũ pbet ille tex.

Idẽ tñ Soc. eiuſdẽ legis retorquutione vte-
bãt, q̀ ſi non q̃reretur, an hæredes extiterint
ad ſubſtituti excluſionẽ, hoc non ex alio obue
nit, niſi quia ſũt ad fideicõmiſſum vocati, quo
caſu poſt hrditatẽ patris repudiatã, poſſent fi-
deicõmiſſum acceptare, iux. no. in d. l. Lucius.
ff. de hær. inſt. licet ſibi magis prima quæret
inductio, vt per eũ, q̃ in effectu viribus nõ ſub
ſiſtit: nam qlibet legis deciſio, dẽt circa caſũ
dubiũ verſari, & dubitatio non poterat eſſe, q̀
ſubſtitutus nõ ſit excluſus, qa filij non ſint hæ
redes patris ſui, ſed dubitatio erat, qa videbat
dicẽdũ, ſubſtitutũ non eſſe excluſũ, q̃uis nati
ſint filij, niſi ẽt ſint heredes, vt tergiuerſari ne-
queat, filios in caſu d. §. cũ quis, poſſe hæredes
teſtõris eſſe, ſi volũt, ergo ſũt vocati. itaq; Soc.
retorquutio declarat dilucidius p Aug. Bero.
conſ. 110. Materia ppoſitæ q̃onis, nu. 43. lib. 2.

Secundo, Franciſc. Mant. d. lib. 10. cõiect.
vltim. volunt. dicebat, tex. iſtũ, neutram ſoiam
probare, neutrũ. n. ſupponit. ſed q̃nis de hoc
poſsit dubitari, ſatis eſt, eos pñ ſuperuixiſſe,
vt conditio defeciſſe intelligatur, qm̃ hoc ſolũ
q̃rit, an grauatus deceſſerit cũ liberis, vel ſine
liberis, & Iuriſconſultus oẽm ſubmouet dubi-
tationẽ, & vult, nudũ factũ conſiderari, non iu
ris effectũ, ſicuti in cæteris conditionibus ſpe
ctat. l. qui hæredi. & l. Mæuius, de cõd. & dem.
noſtrã itaq; dubitationẽ Iuriſconſultus ibi nõ
decidit, & ideo non poteſt inde argumentum
deduci, nam ſi Iuriſconſultus voluiſſet, facile
potuiſſet hoc dicere, & tñ non dixit, vnde nos
id dicere non debemus, iuribus vulg.

Tertiò rñdetur, q̀ ad ſubſtitutũ excludẽdũ,
licet non ſit neceſſariũ, vt ſint hrdes pñis eorũ,
non tñ inde ſequit, ipſos à primo teſtatore ad
fideicõmiſſũ vocatos nõ eſſe: poterũt ſiquidẽ
fideicõmiſſum ex primis tabulis habere, q̃uis
patri, qui reſtituere tenetur, non ſuccedant.

Vel quartò non impertinenter dici poteſt,
minus oportere, eos primi teſtatoris hæredes
eſſe: cùm. n. ad fideicõmiſſum vocent, illud pe-
tere, ſubſtitutũq; excludere poterũt, licèt quo
ad reliqua, illius hrditatẽ non conſequantur.

Octauò, tex. in l. ex facto ẽt. ff. de hær. inſtit.
intorquent, quem variã interpretationem, ac
lectionem recipere illuceſcit; inducitur aũt
ex veriori, quã aſſerũt lectura, qua probat per
illa verba, ſi hæres non erit, non induci tacitã
inſtitutionem, ſecũdum quam illa l. ex facto,
duriuſcula intellectu vr. pro lucidiori igitur
explanatione, licèt duplicẽ lectionem admit-
tat, cõgruentius eſt, vt cõem ſequamur, q̀. ſ. ibi
relicta quadã vacante portione, ita ſcripſit te-
ſtator, ſi Seius hæres non erit, Sempronius hrs
eſto: quærebat, num Seius, qui aliàs inſtitutus
non erat, cenſeretur per illa verba inſtitutus,
quod

quod negatur, licet Pegaſus cõtra putaret. Sed
ratio deciſionis affert, ꝙ huic pars data eſſet,
quæ nulla eſſet; ſuper qua rõne dubitarũt plu
rimi, & ſignanter Lancel. Polit. in tract. ſubſtit.
tit. de vulg. fol. 6. is enim gloſſæ interpretatio-
ne exploſa, per exemplum. §. ex aſſe. l. item qđ
Sabinus, de hæred. inſtit. ibi enim totus as ex-
pletus erat, ideo pars nulla erat, hic vero con-
tra. Reſpondebat, ꝙ ideo ei pars data eſſet, q̃
nulla eſſet: quia cũ ille Sempronius ſtatim ad
mitteretur ad vacantem illã portionẽ, quaſi
impleta ſtatim illa conditione, ſi Seius hæres
non erit, quia verum eſt, hæredem non fore,
cũ inſtitutus nõ fuerit, iam dici poterat, nullã
eſſe partem, quam hic Seius occupare poſſet;
q̃ rõ ſi hoc pacto non intelligatẽ, fatetẽ ingenuè
libentiſsimè eius intelligentiã ab alio afferri
exoptare, licèt hic intellectus penitus ipſi non
114 ſatisfaciat. Vñ † Bellon. lib. ſupput. iur. c. 18.
fol. 33. aliter tex. iſtũ intelligebat: verbũ enim,
huic, in rõne tex. poſitum, interpretatur, ideſt
Sempronio, non aũt huic Seio, dicens relatio-
nẽ ſic faciẽdã fore, ex verbis tex. apparere: cũ
enim voluit de Seio intelligere, dixit Iuriſcõſ.
an hic Seius, ad Seiumq; referẽdo, rõ illa eſſet
abſona, & contra terminos iuris, cũ ſi cenſeretẽ
vocatus Seius, non diceretur ipſi pars data, q̃
nulla eſſet, quia ad vacantẽ portionẽ vocaret.
§. ſed ſi plures. Inſti. de hæred. inſtit. l. item qđ.
ff. eo. tit. runcq; ratio ad caſum propoſitũ ap-
plicatur: nam cum teſtator aliter Seiũ non in-
ſtituiſſet, dixeritq; ſi Seius hæres nõ erit, Sem-
pronius hæres eſto, eius voluntas fuit, portio-
nem vacãtem in Sempronium conferre, quem
hæredem expreſſè inſtituit, non in Seium, quẽ
ſi voluiſſet, vtiq; ſciuiſſet diſpoſitiuè inſtitue-
re: propterea ſi diceremus, Seium admitti, cẽ-
ſeretur data pars Sempronio, quæ nulla eſſet.
quare nulla? quia per acceptationem Seij ex-
piraret vulgaris ſubſtitutio, de qua in l. poſt a-
ditã. C. de impub. & al. ſubſtit. Sempronios ve-
ro ſine parte contra teſtantis voluntatẽ repe-
115 riretur: nec mirum eſt, † teſtatorem hoc cir
cuitu verborum vſum fuiſſe, cum mirabiles ſæ
pè conditiones à teſtatoribus adiiciantur ver
boſius pro arbitrio, vbi potuiſſent tẽ paucio-
ribus expedire, vt facillimè in tit. de condit. &
dem. in tit. de condit. inſtit. potiſsimumq; in l.
inſtitutio, ac aliis iuris partibus.

Sed tex. iſtum ſecurius eruditiſsimus Polit.
explicare ni fallor, potuiſſet: euitatur enim, ꝙ
ſimus ibi in hæredis inſtitutione, quæ ſui natu
116 ra † exigit, vt vel fiat per ſcripturam in teſtõ
in ſcriptis. Inſtit. de teſtam. in prin. vel per ex-
preſſam nuncupationem teſtantis, in teſtõ nũ
cupatiuo. l. hęredes palam. ff. eo. tit. neq; ex cõ
iecturis induci poteſt. l. iubemus. d. tit. l. pater
filium, in fi. ff. ad l. Falcid. l. 1. ff. ſi tabu. teſtam.
117 nul. extab. quod verò per argumẽtũ † à ſen-
ſu contrario inducitur, nõ expreſſè, ſed ex cõ
iecturis ſumitur, gl. in c. cupientes. §. quòd ſi ꝓ
viginti. de ele. in 6. l. apud antiquos. C. de furt.
c. cũ apoſtolica. de his quæ fiunt à præl. in ver.
indirectè, & ibi not. Abb. ſecus eſt in fideicom

miſsis, q̃, vt dixi, ſolo nutu relinquũtur, idq; vo
luit in rõne textus, qua nitiẽ, ibi, q̃ nulla eſſet, id
eſt q̃ nullo mõ fuerat ſcripta, ſecundu Bal. qui
Dyn. refert, & ſic omiſſo Azonis ſenſu, eſt Ia-
boleni, item Pomponij, Arrianiq; ſententia aſ-
ſumenda, vt à contrario ſenſu hic, quo ad hæ-
redis inſtitutionem, argumẽtari nõ ſufficiat.
118 Vel quæ nulla eſſet, ideſt, quæ † nõ iure reli-
cta eſſet. §. 1. Inſtit. quib. non eſt permiſſ. fac.
teſtam. vbi inteſtatus quis decedit, vel quando
nullum teſtamentum fecit, aut non iure fecit,
vltima primis annectendo. Recipit etiam hic
tex. variam, vt dicebam, lectionem, ſecundum
literæ diuerſitatẽ, vt lubricus ſanè reddatur,
iux. no. per Bar. in l. in ambiguo. ff. de reb. dub.

Nonò, tex. inijciũt in l. iubemus, verſ. Ideoq;
in retinẽda, iun. princ. C. ad Treb. inducendo
vt per Andr. Sicul. ex mente quorundam Mo-
derniorum, in d. l. cum acutiſsimi, ac per Ant.
Corſ. in q. Verũ per iſta verba. in prima nanq;
tex. parte Imp. dixerat, ꝙ ſi fratrem inſtitutũ,
de reſtituendo alteri fratri, ſi deceſſerit ſine li
beris, teſtator grauauerit, & reſtitutio ſequaẽ,
fructus præcepti in quartam non imputantur,
ibidem etiam idem eſſe proponit, quo ad fru-
ctuũ in Trebellianicam imputationem, ſi te-
ſtator filios de reſtituendo nepotibus rogaue
rit, ſicq; cum de filio grauato filiis iure fidei-
commiſsi reſtituere meminerit, videtur ipſos
eodem iure non vocari, tanq̃ ſub illa, ſi deceſ-
ſerit ſine liberis, circa filij inſtitutionẽ, in prio
ri parte verborum appoſita conceptione, non
comprehendantur: idemq; in d. l. iubemus,
Raph. Fulgo. aſſerebat. Huic quoq; inductioni
reſponſio non deeſt, ipſamque nihil momenti
habere tradit Ludouic. Roman. in d. l. ſi cum
dotem, in princ. col. 20. cum fideicommiſſaria
nepotum ſubſtitutio ad hunc effectum mini-
mè ibi reperiatur, vt ex verbis, ſi ſine liberis
deceſſerit, circa filij inſtitutionem in prima le
gis parte adiectis, ad auitam iure fideicõmiſsi
hæreditatem, vocati non videantur, cum id
non pertractet ibi legislator, ſed ut quemad-
modum cum fratre grauato, fratri alteri reſti-
tuere, in Trebellianicã fructus hæreditarij nõ
computãtur, ita filio grauato, teſtatoris nepo-
ti reſtituere; & cum hac Romani reſponſione
tranſit Andr. Sicul. in d. l. cum acutiſsimi, verſ.
Tertio dicit. fol. 22.

Sed neſcio, quæ male ſana intemperies, qui
letargus obuertere tantos viros potuit. quid
enim ad rẽ, ſi in tex. de eo principaliter non
agatur, dummodò id per tramites iuris neceſ-
ſario colligere poſsimus? Illam itaq; probabi
liorem reſponſionem putãt, ꝙ in verſ. Idemq;
in retinenda, dum filius, vel filia rogatur nepo-
tibus, vel neptibus, pronepotibus, vel pronc-
ptibus reſtituere, non de filiis inſtituti, ſed fra
tris, prioris partis retento textus rhemate, in-
telligatur; quos ſiue ad teſtatorem referas, ſi-
ue ad filium inſtitutum grauatum, vtroq; caſu
ipſis verba legis, ad hanc contrarietatẽ delen
dã, congruunt, & ſic in Trebellianicã fructus
non imputentur, non tñ teſtatoris filio ſubſti

tuto

tuto,ſed nepotibus,aut pronepotibus, & dein
ceps vlterioris gradus. Vltimò,ex medulla,vt
dicunt,ac rõne text.ſumptã diſſolutionẽ ſubij
cio,præſuppoſito,nepotes proneporeſq; inſti
tuti filij,non alterius fratris intelligi,maximã
diuerſitatis rationem inter priorem, poſterio
remq; textus partẽ conſiderari.Priori etenim
caſu diſpoſuit, cũ poſt mortẽ inſtitutus ſi de-
ceſſerit ſine liberis,fratri reſtituere grauatẽ,po
ſteriori verò cũ incontinẽti,ſicq; in vita,filius
reſtitutus morte nõ expectata, nepotibus aut
ꝓnepotibus reſtituere grauaret, apertãq; inter
hos caſus drĩam cõſtituẽdo, liberorũ cõdõ in
terminis iuris remaneret,& cũ Ludouico Ro-
mano in ꝑcitato loco, aliqd ibi circa cõditio
nẽ nõ diſponeretur, diuerſa hac tñ rõne. Vtrã
q; ego poſteriorẽ rñſionẽ impertinẽtẽ exiſtimo,
adeo vt impertinenter ẽt in eius reprobatione
inſudarẽ,textũq; iſtũ plurimũ pũgere cõperiã.
119 Decimò, nã in conditionibus † merũ factũ
inſpicimus l.qui hęredi,& l.Męuius,ff.de con-
dit.& dem.Carol.Ruin.cõſ.126.Viſa ꝓhibitio
ne,nu.10.li.2.ideo vr̃,ſufficere ꝙ cũ liberis de
ceſſerit,& ex tacito intellectu legis vr̃ cõcepta
in vnũ caſum,ſ.ꝙ ſubſtitutus ſuccedat,in caſu
nõ exiſtẽtiũ liberorũ,ergo in caſu exiſtẽtiũ li
berorũ,extra prouiſionẽ teſtatoris,& per con
ſequens in caſu ab eo non prouiſo verſamur,l.
ſi ſeruus,ver.Nõ dixit prætor,de acq.heredit.
l.cõmodiſsimè,de lib.& poſthu.l.ſi cũ dotẽ,ff.
ſol.matrim.l.ſi extraneus, de condic.ob cauſ.
Andr.Sicul.in d.l.cũ acutiſsimi, poſt Raph.
Cuma.in l.filiusfam.§.cũ quis,hãc rõnem eui-
tabat,ꝙ imò in conditionibus potius mens te
120 ſtatoris inſpicitur,quàm forma verborũ,l.in
conditionibus.l.pater Seuerinam, in princ. &
§.conditionum verba,ff.de condit. & demon.
Nec obſtant dictæ leges,vt in cõditionibus
merũ factũ inſpiciatur:loquũtur.n. vbi non ap
paret de cã,vt ſolet dici in l.Gallus,§.& quid ſi
tm̃,ff.de lib.& poſth.& in l.mulier,ad Treb cũ
aũt in propoſito finalis ſuccedendi cã adſit,
cur nõ debemus interpretari,ꝙ liberi ſint hę-
redes? & ꝓpea cũ in iſta conditione volunta-
ria,non tm̃ modus implendi inſpiciatur,ꝗ effe
ctus,merũ factũ non attendimus,l.ſi mater,C.
de inſtit.& ſubſtit.Soc.in d.l.q hr̃di,col.2.ver.
Secundò infertur. eſt.n.cõditio ad actũ neceſ
ſaria, in qua hmõi admittimus interꝓtationẽ.
Vndecimò Io. Bolognet.in d.l.1.C.de pac.
ante nu.47.ver.Nã clarũ eſt,hac rõne, opinio
nẽ gl.cõfirmabat.dicit.n.ex vi verborũ, filios
vocatos non eſſe in ſenſu directo, vt ex verbis
patet,nec in ſenſu contrario: ſenſus nanq; ille
eſt,ꝙ grauat ſi ſine liberis,ergo a cõtrario ſen
ſu,ſi nõ decedat,nõ grauat, nec tñ vocat ipſos
filios,vt aſſeruit in l.1.ff.de offic.eius. neq; ẽt
ex cõiectura hoc ſumi poſſe,nã onus vni pſo-
121 nę adiectũ,† nõ trahit ad aliã,Frãciſc.Areti.
in l.Gallus,§.& qd ſi tm̃,col.4.de lib. & poſth.
Dec.in l.illã,nu.11. C.de collat.ſicut ꝓhibitio
122 alienationis† adiecta vni pſonę,ad aliã mini
mè porrigitẽ,§.1.in Auth.de reſti.cũ ſimil.cõdi
123 tionẽq; fuiſſe hr̃dis fauore appoſitã: aliàs.n.
teneretẽ purè,l.illis,vbi Bar.ff.de cõdi. & dem.
nõ dẽnt ergo ad augmẽtũ inducta,diminutio-
nẽ operari,l.qđ fauore,de ll.adeò ꝙ cõditione
124 exiſtẽte,aliud nõ ſit ꝗrendũ, qa cõditio † ꝓ
cã eſt,l.4.§.cũ quis,vbi Bal.ff.de cõdit.inſtit.l.
à Titio,ff.de verb.oblig.meritò in ipſo hĩc li
berũ remanet arbitriũ,ex volũtate teſtatoris,
diſponẽdi de re ſua,d.l.filiusfam.§.cũ qs,ff.de
leg.1.cõditionẽq; aſcribit teſtator, ſed ſup ea
nõ diſponit,nec eã fieri mandat, §.pęnę nomi
ne,Inſtit.de legat.& ita coaceruatim plures ra
tiones vno fundamento conſtringebat.
Quæ tñ dilui pñt, cũ fideicõmiſsũ ex mẽte
tacita teſtãtis inducatur, quocunq; modo col
ligatur, l.cũ ꝓponeretur,de leg. 2.ex quo igitẽ
filios ſubſtituto ꝑtulit, vt dicebã, q abſq; alia
ꝑlatione,facto hominis, ex lege dñr ꝑlati, ob
hmõi expreſsionẽ,dẽt colligi mẽs diſponẽtis.
Nec eſt verũ extenſionẽ hic fieri de pſona ad
pſonã in odioſis,& in grauamine, cũ ſit eadẽ,
in cõſequntioneq; emolumẽti verſemur,& ho
noris,potiusꝗ oneris,de vno in aliũ trãſlatio-
ne,ſ.de ex̃neis ſubſtitutis minus dilectis,ad li-
beros,quorũ fauor ꝑpõderat. Minimè verũ eſt
125 cõdõnẽ† eſſe adiectã fauorẽ tm̃ hr̃dis. d.l.illis.
cũ fauore ẽt liberorũ adiecta cẽſeatẽ, gl.in l.fi-
liusf.§.cũ qs,ff.de leg.1.& teſtõr ſatis filio ſuo
ꝓuidit,ex quo eũ vſq; ad extremũ vitæ, exitu
honorabili inſtitutionis decorauit.l.filiũ.verſ.
Sed ſi portio.de leg.pręſtãd.poſt verò inſtituti
filij mortẽ,cenſetẽ ꝓuidere eiuſdẽ filijs voluiſſe,
hocq; ordinata ꝓximiorũ charitas, & affectio
126 ſuadet,ꝗ in diſponẽdo† primũ circa magis ꝓ
ximos,deinde circa minus ꝓximos ꝑſumitẽ.l.fi.
C.de verb.ſig.l.cũ ita §.ĩ fideicõmiſſo l.peto,§.
fr̃e de leg.2.l. hr̃des mei §.fi. ff.ad Treb. Vñ di-
127 xit Bal.in d.l.Lucius,ꝙ verba † teſtõris dẽnt
intelligi ſecundũ ꝙ rõ naturalis, & ſanguinis
neceſsitudo dictat,& facit tex.in l.ſi is q ducẽ
ta,§.itẽ ſi paterfa.in fi.ff.de reb.dub.nõ retor-
quetur in diminutionem, ſed in augmentũ di
ſpõ,cũ proprijs filijs acquiratur, qđ ab ex̃neis
remouetur:nec læditur poteſtas, cũ præſuma-
tur ẽt filijs relicturus,ſed ſecuritas teſtantis in
ducitur,agnationi,& eius poſteritati ꝓuidere
intẽdentis, in quã procliuẽ habuit animũ.quę
verò ad condõnis naturã pertinent, ſuperiori
bus declaraui. Et circa extenſionẽ non facien
128 dã de pſona ad perſonã,qcquid Aretin.† di-
xerit, multi contrariũ ſentiũt ꝙ imo extenſio
fiat de perſona ad perſonã, ex rõnis idẽtitate,
ex veriſimili mẽte,vt in d.§.& qd ſi tm̃,inqunt
Ang.col.3.Lud.Gozad.nu.86. Crot. nu.27. &
Fortun.Garz.nu.86.vt cõſulẽtes ꝑtereã, quos
referre longũ eſſet, ſufficiat Cæph.cõſ.446.In
129 teſtõ,nu.35.lib.3.Et ſi diceretur, † ſcribẽtes
contra Areti. loq in extẽſione, ſeu variatione
pſonę grauati,nõ aũt honorati,ſiue ſubſtituti:
nã ſi prima toleratur,ſecũda ꝓhibetur,Ang.d.
col.3.& Cum.col.2.Bar.ĩ ead.l.Gallus,in prin.
nu.9.Io.de Imo.ꝑ illũ tex. in l.ſi pr̃ filiũ impu-
berẽ,ff.de vulg.& pup. Alex.in l.1. nu.11.Soc.
nu.22.in 2.limit.& Rip.nu.92.eo.tit.& fuit de
mente Salyc.in l.fin. C.de poſth.hæred. inſtit.

Reſpon-

130 Reſpondet,† pſonã pñs & filij eadẽ cẽſeri,
vt nõ dicat ꝓprie extẽſio,quẽadmodũ Areti-
ni opin.dũt,ꝓcedere,cũ nec ſtrictè,nec latè sũ
pto vocabulo, vna pſona ſub alia poterat cõ-
prehẽdi, aliàs ſecus l.filiũ habeo, ff.ad Maced.
Gozad.cõſ.59.Prima facie,nu.21.Ceph.d.cõſ.
131 446.n.36.li.3.Itẽ limitat,† qñ pſona ad quã
fieret extẽſio,cõprehẽdi poſſet aliquo mõ ſub
verbis,& mẽte diſponẽtis, pp vnã qualitatẽ ſi
bi inhęrẽtẽ, licet đ illa nõ fuerit cogitatũ ĩ idi
uiduo.ita ſe ipsũ litat Aret.vbi Ang.& Iaſ.n.31.

Fit ẽt talis extẽſio, qñ abſurdũ ſequeret, vt
minus dilectus melioris eſſet cõditionis,q̃ ma
gis dilectus.Soc.Iun.cõſ.129.In pũti,n.26.li.3.
Rui.cõſ.168.viſo,n.20.li.3. ſed ſubſtitutus mi
nus dilectus ex teſtõ admitteret, ergo ne ſint
in hoc deterioris cõdõnis nepotes teſtõris, ſa
ciẽda eſt extẽſio ad fideicõmiſsũ inducẽdum,
ſed hic virtualiter nõ ſumus in extenſione ali-
qua,ſed magis ĩ cõprehẽſione, cũ nepotes ſint
in cõdõne poſiti,vt ipſi habeant, & acquirãt,
ſintq; prælati,& prædilecti,d.l.cũ acutiſsimi.

Duodecimo allegat tex.in l.cũ ꝓponas,il 1.
C.de pac.vbi fideicõmiſsũ frĩb' reciproce reli
ctũ à pr̃e,põt pacto ipſorũ frm̃ remitti,clarũq;
ẽ, ĩ tali fideicõmiſſo cõdõnẽ illã,niſi liberi na
ſcant,itelligi,d.l.gñaliter §.cũ aũt.ergo ſequit,
ꝙ illi liberi tacite ſubĩtellecti à iure,nõ sũt vo
cati ex teſtãtis diſpõne,vt ita dicẽdũ ſit ĩ ꝓpo
ſito,nõ eſſe ius aliqđ liberis ĩ cõdõne poſitis,ĩ
hr̃ditate,ex iudicio teſtõris acq̃ſitũ. Et ſi dice
rer,in d.l.cũ ꝓponas,nõ eſſe ĩ exp̃ſſa cõdõne li
berorũ,ſed ĩ tacita à lege ſubĩtellecta, vt ex di
uerſis nõ poſsit inferri.l.maritus,de don.inter
vir.& vxor.l.Papinianus exuli.ff.de mino.Rñ-
det And.Sicu.in d.l.cũ acutiſsimi.fol.33. verſ.
Et adde ad eos, parũ differre iſto caſu, tacitè
vel exp̃ſſe vocari, arg.l.cũ qd,ff.ſi cer.pet.ĩdu-
cẽs tex.formalẽ ĩ d.l.cũ au',ver.Minus ſcriptũ,
q̃ dictũ iueniret.fingit.n.lex, verba ſi ſine libe
ris deceſſerit,fuiſſe a teſtõre ep̃ſſa,licèt in veri
tate dicta nõ fuerit. ergo ſeq̃tur ꝙ nullũ ius il
lis liberis vigore ſubſtitutionis acq̃rat. Sed cũ
ĩ p̃cedẽtib' ſup d.l.cũ auus,ſatis diſceptatũ fue
rit,nõ sũt q̃ diximus rep̃etẽda,nã retinẽdo cõ
munẽ opi.& Soc.ĩductiones ad ipsã validãdã,
q̃cq̃d ego diſputãdo attulerim, nõ meruit hic
tex.adduci de tacita cõdõne loquẽs,q̃ cũ exor
bitãtiã quãdã, & ſpãlitatẽ p̃ſeferat,nõ eſt alia
132 extẽſione vel ſpãlitate p̃grauãda,imo† text.
iſte dictę.l.cũ auus,ĩterp̃tationẽ recipere,aſſir
mãdũ eſt,vt pleriq; in d.l.cũ ꝓponas,ĩtelligũt:
& ſignãter Io.Mar.Rimin.col.1.poſt princ.cu
ius verba hęc sũt.Itẽ ĩtellige tale fideicõmiſsũ
hr̃e locũ,qñ filius ſine filijs decederet:ſic.n.vr̃
teſtõr diſpoſuiſſe,p tex.no.in l.cũ auus.de cõ-
di.& dem.p quẽ ꝓbat,illud adhuc ꝓcedere,ſi
alter filius ſit ſubſtitutus, & meminit Bal.in l.
cũ acutiſsimi C.de fideic.hactenus Rimin.ibi.

Docimotertiò And.Barb.ĩ d.l.cũ acutiſsimi.
aliũ tex.ĩducebat,ĩ l.de fideicõmiſſo C. de trã
ſact.vbi pr̃ eius filios ĩſtituerat, ĩuicẽ ſuſtituẽ-
do,vt ſi ſine liberis alter vita exceſsiſſet, alteri
reſtitueret,& tñ Imp̃ator vult ibi,reciprocũ fi
deicõmiſsũ frũm pacto potuiſſe remitti, ergo
liberis naſcituris i' q̃ſitũ nõ erat, ſubdẽs caſũ
d.l.cũ proponas,differre à l.1.C.de pac. cũ ibi
ſubſtitutio vni ſoli fcã fuerit, vt ſi ſine liberis
deceſsiſſet,alteri reſtitueret,ſed in d.l.cũ ꝓpo
nas, ſĩpliciter, nulla liberorũ mẽtione habita.
deniq; in d.l.fideicõmiſsi ſubſtõ, cõdõnaliter
oib' filijs ĩſtitutis, ſi decederẽt ſine liberis fcã
extiterat, adeò ꝙ variũ iter ſe iura hęc caſũ re
tincãt,vt p eũ,ſo.23.col.1.ver.poſſet ẽt induci.

Cęterũ tex.iſte nõ vr̃ ꝓbare And.argm̃,cui
rñdere ꝓfitet,licet tex.in d.l.1.tm̃ rñsũ attule
rit,& ꝓ declarõne sũt attẽdẽdæ aliquę rõnes,
quas ad d.l.1.in p̃cedẽtib' cõſiderabã,cũ agat
de reſcindẽda trãſactione,bona fide interpoſi
ta,q̃ litiũ finis dr̃,vel de reciproca remiſsione,
trãſactionis vim hñte,ex qua frũm cõcordia re
tinet,& votũ captãdæ mortis imꝓbabile reij-
cit,ſup dubio euẽtu:qb' rõnib' cõſideratis,ra
tã trãſactionẽ eſſe Imp̃ator decreuit. Inſup re
tinẽdo gl.intellectũ in verb.trãſactio.addi poſ
ſet,inter fr̃es cõtrouersũ fuiſſe,an hinc inde p
teſtõrẽ grauati fuiſsent,vt lex faciat ad titulũ,
adeo ꝙ duplex incertitudo cõcurreret,& po-
ſterior ad debilitãdũ ius liberis cõpetẽs. Sed
133 illa mihi tutior,† & verior rñſio vr̃, ꝙ in illo
tex.nõ quęrit,vel deciditur,vtrũ liberi ex iure
ipſis q̃ſito vti p̃dilectis,reſcindere,aut impro-
bare tranſactionẽ valeant,nam de hoc nullibi
mẽtio fit, ſed vtrũ trãſactio ex cauſis Impera
tori propoſitis,dẽat inter fr̃es tranſigẽtes eſſe
rata.& decidit, firmã manere,nec reſtitutio-
nis in integrũ auxilio,ob minorẽ ętatẽ,aut cir
cũuẽtionis p̃textũ reſcĩdi poſſe.nõ poterũt er
go trãſigẽtes fr̃es,ipſorũ factũ,ex ꝓpria pſona
ĩprobare:quãtũ verò ad liberos ĩ cõdõne poſi
tos attinet,ĩ terminis iuris cõis reling dicẽdũ
ẽ,quos ĩficiari neq̃t,p̃latos eẽ, & q̃dẽ ex teſtõ,
q̃s ad d.l.Luci' ĩterp̃tationes attuli, retinẽdo.

Decimoquartò affert l.Gall' §.itẽ credẽdũ.
ff.de lib.& poſth.vbi eſt exp̃ſsũ,ſub hm̃õi for-
mula, ſi filius meus, & ex eo nepos me viuo
moriant, tunc ſi q̃s mihi ex nepote pronepos,
poſt mortem meã natus erit, hr̃s eſto: non vr̃
nepos inſtitutus à contrario ſenſu, ſi me viuo
non deceſſerit. proinde ſi nepos iſte auo agna
ſcatur inter primũ ſuitatis gradũ, rũpit teſtm̃;
idẽ ẽt in propoſito ur̃ dicendũ, ꝙ licet dixerit
teſtator,ſi ſine liberis deceſſerit, nõ indicẽtur
liberi a contrario ſenſu,per ſubſtõnem vocati.

Tex.iſte maximã ĩ ſe cõtinet difficultatẽ,&
in illa intricata q. q̃ p ſcribẽtes tanq̃ tenebro
ſa aqua ĩ nubib' aeris cẽſet,Iaſ.ĩ l.Gall'.ĩ princ.
añ n.45.ip̃m poti' retorq̃ri poſſe dicebat,cũ re
ſpũ filij teſtm̃ valere p̃ſupponat, & tñ inſtõ nõ
interuenerat,ſed erat ĩ cõdõne poſit'.Nec ob.
ꝙ rõne nepotis rũpat: id.n.nõ pp cõdõnẽ ob
uenit,ſed q̃a tp̃e teſtĩ nepos nõ tenebat primũ
locũ ſicut filius,iõ nõ erat neceſſariò ab initio
inſtituẽdus, merito nõ vr̃ nepos ex verbis illis
cõdõnalib' vocat' quẽadmodũ filius.Hec aũt
ſolutio,an vera ſit,ex infraſcriptis liquebit, &
ſic ea omiſſa,cũ à plurib' ĩfringat, põt alio mõ
134 tex.iſte euitari.Nã † oẽs fatent Galli mentẽ

fuiſſe,

fuiſſe,teſtm̃ in validam formam redigere, ipſũ
que firmiter ordinare,& eſt ẽt verum:idem de
Scæuola eſt dicendũ,vñ cũ ambo conſulãt for
mam teſtamenti,non dẽnt ita conſulere,vt te-
ſtm̃ irritetur,ſed ſecundùm Scæuolæ interpre
tationẽ,ſi filius primò moreretẽ,q̃ nepos,quod
contigibilius eſt,ex ordine naturæ,l.q duos,§.
cũ in bello,ff.de reb.dub.teſtm̃ rũperetur.igiẽ
ſcđm ipſorum prouiſionẽ, in Scyllã incidere-
mus,cupientes Caribdim euitare,& ſic modũ
inuenere, ne teſtm̃ caſu aliquo irritetẽ. Iure ẽt
Scæuola de ineptitudine eſſet redarguendus,
eiusq́; ꝓuiſio mãca inueniretur,filio ꝑdecedẽ
te,qđ abſurdũ eſt dicere. Verior, ad euitandũ
hoc inconueniens,ꝓ validitate teſti, ac Iuriſ-
conſulti defenſione,erit interꝑtatio, ꝙ teſtm̃
non rũpatur,& ſub illa formula inſtituens,ſi fi-
lius,& nepos viuo me moriatur, tunc ꝓnepos
hæres eſto,quẽlibet iſtorũ,in ſuo caſu hrẽde in-
ſtituerit,primò filiũ in primo gradu, nepotem
in ſcđo,ꝓnepotem in tertio; nec eſt dicendũ,
ad ꝓuiſionem tertij gradus ꝑueniſſe, quin ſe-
cundũ gradũ ꝓuiderit;nã per primam,& ſecũ-
dã,itur ad tertiã ꝓuiſionem,eadẽ vtrobiq; rõ-
ne militante:ꝓut.n ꝓnepos rumperet, ita &
nepos,& ideo in tex. dr̃, idẽ credendũ eſſe, in
vtroq; caſu,quia eadem verſatur rõ:ꝓut.n.ta-
liter nepoti expreſsè ꝓuidendo, cenſetur taci
tè filius inſtitutus,eodẽ modo ꝓuidendo expſ
sè ꝓnepoti,cenſetur nepoti, & filio tacitè ꝓui
dere:ſiq́; Scæuola non ſolũ ꝑteritioni filiorũ,
qui in rerum ſunt natura, ſed ẽt futurorũ vo-
luit ꝑcauere,non eſt credendũ,aliquem caſum
ꝑſuppoſuiſſe,quo filius,& nepos natus, ſint ꝑ-
teriri,& ꝓut ignoramus,an nepos ſit iſtitutus,
ita neſcimus,an filius ſit inſtitutus.cur igiẽ fin
gere debemus filiũ inſtitutum, & nepotẽ ꝑteri
tum? Non obſtãt duo.Primũ,ꝙ iſte tex. loqua
tur in nepote,in quem non cadebat tanta affe
ctio,quanta in filiũ:nã eſto verum eſſe, incon-
gruũ ẽt eſt dicere,non cadere tantam affectio
nem in nepotẽ,vt ex illis verbis,ſi filius, & ne-
pos,vel ſi vterq; me viuo,&c.non credatur di-
lectus nepos ordine ſucceſſiuo,añ ꝓnepotem.
qđ.n.reſpectu nepotis de filio dicimus,idẽ di-
camus de nepote reſpectu ꝓnepotis,arg.eiuſ-
dẽ §.idem credendũ.Secũdũ,ꝙ ibi cùm nepos
non teneret primum gradum, nulla ei iniuria
ex ꝑteritione facta fuit, ideoq́; non cenſetẽ vo-
catus,quem vocari nõ erat neceſſe, cũ ſi iniu-
riã non accepit,cur rũpit teſtm̃?inſup cùm ꝓ-
nepotem expreſsè vocaſſet,qui quãtũ ad ſuita
tẽ minus iuris habebat, ſtante filio, & nepote,
q̃ ille;non poteſt affirmari,nepotem ꝑteritum
iniuriã non accepiſſe;neq; verũ illud eſt,neceſ
ſariã non fuiſſe nepotis inſtitutionẽ,quẽ filius
ꝑcedebat:neceſſitatẽ.n.euentus declarauit,eo
inquam caſu,quo filius ꝑmoreretur,ꝓpter qđ
introducta fuit ꝓuiſio legis Velleiæ,l.poſthu-
morũ.ibi,ſicut ipſum filiũ.ff.de iniu.rup.& irr.
teſta.vt excludẽdũ ſit,eũ q rõne conſilij Gal-
li, & interꝑtatione Scæuolæ, ꝓnepotẽ ſubſti-
tuit,ne agnatione rumpat:eadem,immo fortio
ri ratione,tacitè intelligi, nepotem inſtituere,
ne & ipſe agnatione rumpat,cùm prior ſit eius
agnatio,& contigibilior. apparet itaque teſta
torem de nepote cogitaſſe,& ei prouidiſſe, ne
à pronepote excluderetur, cùm veriſimile ſit,
illam conditionem eius gratia appoſuiſſe: ſiq́;
de pronepote expreſſim cogitauit, cur de ne-
pote tacitè non cogitaſſe dicendum eſt, cùm
pronepotem ipſum ita inſtituerit, ſi nepos ſe
viuo præmoreretur? Et ita intelligendo, text.
eſt interpretandus, vt verba illa, ne ſucceſſio-
ne,ad pronepotem referãtur; & verba, ſi prius
nepos,deinde filius decederet,intelligantur ſi
vterq; ante mortem teſtatoris:nam tunc rum-
peretur poſthumi pronepotis agnatione,adeo
ꝙ non interſit,vtrum prius nepos, vel filius ꝑ-
moriatur: vtroque enim caſu teſtamentum fir
mum manet,ſed vtrum ambo viuente teſtato-
re,tunc enim caſus Scæuolæ verificatur, & di-
ctio,prius,ad auum,vt Accurſ.rectè ſentit, re-
ferenda eſt,non de nepote ad filium: & quoad
pronepotem nihil refert, an filius priuſquàm
nepos,vel econtra moriatur,& ſic teſtamentũ
iſto caſu, ad conſilium Galli ſuſtineatur, ob
pronepotis factam prouiſionem, quemadmo-
dum verba tex. Quod ſimiliter admittendum
eſt,apertiſſimè indicant.

Quintodecimò inducitur l.vel ſingulis, ff.
de vul.& pup.ſubſt. facta enim ſubſtitutione,
ei qui liberorum nouiſſimus morietur, ius le-
gitimarum hæreditatum integrum inter eos
cuſtodiri,inquit Florentinus.

Sed reſpondẽt Ripa in l.Centurio, nu.159.
verſic.pro communi,tex.iſtum in ſubſtitutio-
ne directa procedere,quę voluntate tacita nõ
inducitur,l.iubemus.C.de teſta.nos autem in
ſubſtitutione fideicommiſſaria verſari,q́ con-
iecturis præſumitur.l.hæredes mei.§.cum ita.
ad Trebel.Ei tamen Franciſc.Manti.lib. de cõ
iectur.vltim.volunt.tit.2.poſt nu.8.cõtradicit,
135 cùm & directa ſubſtitutio, † veriſimili volũ
tate; & contra verborum ſignificationem in-
ducatur.l.iam hoc iure,d.tit.l.3.C. de inoffic.
teſtam. Paul. de Caſt. in l. ſi pater impuberes.
ibi,nota iſtam gloſ.de vulga. & pupilla. & tra-
dit Alcia.in d.l.vel ſingulis,poſt num.4. verſi.
non quòd directas ſubſtitutiones.

Proinde aliter ipſe reſpõdebat, ius inquam
136 † legitimarum hæreditatũ inter impuberes
filios neceſſarium eſſe,cum ipſi teſtari non poſ
ſint, l.qua ætate.ff. de teſtamen. per ſubſtitu-
tionem autem nouiſſimo, in pupillari ætate
morienti à teſtatore factam, ſatis proſpectum
videri, nec eſſe neceſſarium pupillarem ſubſti
tutionem ſub intelligi, vt hæreditas defuncti
filij ex veriſimili teſtantis voluntate ad ſu-
perſtitem perueniat: nos autem loquimur,
cùm filij in conditione poſiti ſunt,qui ab inte-
ſtato non ſunt neceſſariò ſucceſſuri:per aliena
tionem etenim factam inter viuos, vel per te-
ſtamentum ab ipſo filio grauato, auitis bonis
poſſent facilè excludi.ne igitur contra teſtan-
tis voluntatem excludantur, tacitè ſubſtituti
per fideicommiſſum intelligi debent.

Cogitandum tamen eſt,ſi vlterius rñe dici

137 poſſit,† ius legitimarum hæreditatū,ibi non
induci,ratione poſitionis in condóne, vt inde
eliciamus,Iuriſconſultum differentiam ob ip-
ſam conditionem,inter vnam,aliamq́; ſubſtō-
nē conſtituere, ad ſignificandam ex teſtō , vel
ab inteſtato ſucceſsionem voluiſſe,ſed ob vim
diſtributiuę collectiuæq́; orationis. Cū aūt ad
* iſtius legis intelligentiam,tum in Racematio-
nib.Iur.Ciuil.lib.1.tum l.hæredes mei,§. cum
ita.ff.ad Treb. nonnulla dixerim , amplius hic
non inſiſtam.

Sextodecimò Hier.Torn.in eius repet.ad l.
Centurio . hanc afferebat rationē,qua opinio-
nem Gloſſæ non infęliciter ſtabilire,intrepidè
exiſtimabat:conditio ſiquidem ſi ſine liberis
deceſſerit , ad exonerandum hæredē grauatū
fideicommiſſumq́; extinguēdū adijcitur. ergo
ſi ipſe cū liberis deceſſerit,eadem condō,aliud
fideicommiſſum,in præiudiciū ipſius hęredis,
inducere non poteſt:cū vt vulgò dicitur,ad v-
138 nū finem inducta † non debeát contrarium
operari.l.legata inutiliter,de leg.1.& de adim.
leg.inducta ēt in fauorem,non debeát in odiū
retorq̄ri,l.qđ fauore,de leg.l.ſancimus. in pri.
C.ad Tre.Hæc tñ rō,acuto,ſubtiliq́; ingenio ꝓ
dita,& aliqñ ēt vti efficax cōcelebrata(fuit.n.
139 Torni.Nouariē. † ſua tēpeſtate Iuriſc.acutiſ.
qui ſanguinis nobilitatem,eius ingenij fęlicita
te egregiè exornauit,vt recentiorū ferè ſubti-
liſſimus non ab re ꝓdicetur)tuta non vr̄,qnim
mo fragilis,& penitus inefficax,cū vt Fran.Mā
tica dicebat, condō hæc contrariū effectū in-
duceret,ſi hæres ipſe cū liberis decedens,reſti
tuere hæreditatem eidē ſubſtituto intelligere
tur,cui rogatus eſt ſub hac cōdōne,ſi ſine libe
ris deceſſerit,eā reſtituere.ꝙ aūt per cōiecturā
voluntatis intelligatur liberis hæreditatem re
ſtituere rogatus,nullam continet repugnātiā,
imò teſtātis congruit voluntati,q non hæredē
ſolum ꝓtulit ſubſtituto,ſed & eius liberos , q-
q̄ue ſuam hæreditatē magis ad ſuos liberos , q̄
ad ſubſtitutum voluit peruenire,d.l.Lucius,la
2.in fi.de hær.inſti.Si itaq; ſubſtitutus ex teſta
mēto vocatur, pari rōne,imò fortiori,deducto
argumento à veriſimili, liberi in cōditione po
ſiti,ſaltē ex tacito iudicio teſtōris , debent in-
telligi vocati,ad excludendum ſubſtitutū;Ne-
140 que hæc cōtraria ſunt:illa.n.contrariātur,†q̄
ratione eiuſdem ſubiecti ; & finis, repugnant ,
aliudq́; eſt fideicommiſſum,qđ extraneo ſub-
ſtituto relinquitur:aliud verò, quod liberis ta
citè relictū intelligitur;neq; eſt aduerſum, ſed
diuerſum,ipſaq́; conditio nō ſolum grauati fa
uore, ſed etiam liberorum apposita cenſetur,
imò magis liberorum.

141 Dixerim inſuper,† eſto conditionem iſtam
dirigi ad extinguēdum fideicommiſſum, id tñ
euenire ratione cuiuſdam antecedentis , ſcili-
cet natiuitatis liberorū,& propterea vocatio-
nis,ex veriſimili,tacitoq́; iudicio teſtōris:hoc
q̄ue caſu inducta ad vnū finē , contrariū poſſe
operari, vt inferius circa cōiecturā grauami-
nis dicā.Quinimò in effectu eādē in ꝓpoſito
eſſe finē , incluſionē nēpe liberorū excluſionē
ſubſtituti inducere , grauatiq́; exonerationē.
Vel ēt leges ꝑlictas ꝓcedere in ſenſu directo
diſpoſitionis:ſecus , vt hic, in ſenſu cōtrario,l.
ſi inter te,& me,ff.de excep. rei iud. de hiſque
ſtatim citato loco latius diſſeremus.

Decimoſeptimò afferī tex.in l.ſi qs cū,§.fi.
142 in fi.de vul.& pup.ſubſt.vbi ſi teſtōr † aliquē
ſibi hr̄dē ſub condōne inſtituat,ſi viuo ſe filius
decedat,non iō filius hæres inſtitutus intelligi
tur,ſi nō decedat,ſed ſuperſit poſt mortē pr̄is:
dr̄.n.ꝓteritus teſtamētumq́; irritū reddit, quē
tex.adducit Cor.cōſ.1.in ꝓſenti,nu.8.ver.non
.n.obſtat,& nu.21.lib.3.meminitq́; Ant.Corſ.
in Reper.ad Abb.in fi.in 1.q.in 11.ar.par.neg.

Niſi ibi de inſtitutione directa ꝓtractari rñ-
derimus,q̄ ex tacita volūtate nō inducit,l.1.ſi
tab.teſta.extab.d.l.iubemus.C.de teſt.l.hr̄des
palā,ff.e.ti.nos aūt de fideicōmiſſaria agimus,
q̄ vt ſæpiſſimè diximus,cōiecturis & tacita vo
lūtate cōficiī.ſed cū in ſupioribus , directā ēt
ſubſtitutionē, tacitè induci aliqñ aſſeruerim.

Poteſt reſponderi, ꝙ filius fuerat inſtitutus
in primo teſtamento, quod non rumpitur per
poſterius,in quo fuit præteritus,l.1.& 2.de in-
iuſt.teſta. & magis intereſt filij,vt ſuccedat ab
inteſtato,quàm ex primo teſtamento.

S V M M A R I V M.

1 *Liberos in conditione poſitos,vocatos cenſeri, aduerſus Accurſium,qui teſtentur , magisq́; communem opinionem Doctorum eſſe affirment.*
2 *Nicolaum de Neapoli ex Illuſtriſſima Ruſſorum familia,Doctorem eminentiſſimum fuiſſe.*
3 *Liberos in conditione poſitos,cùm non ſunt ab inteſtato ſucceſſibiles teſtatori, vocatos cenſeri.*
4 *Liberos in conditione poſitos , intelligi vocatos in contractibus.*
5 *Stipulanti imputari,qui apertius, & latius verba non concepit.*
6 *Conditionalia verba,cùm ſine effectu, niſi diſponerent,redderentur,diſpoſitionem inducere.*
7 *Naturales liberos , licèt ſub tacita conditione ex lege non intelligantur ,ſub expreſſa tamē ad ſubſtituti excluſionem includi.*
8 *L.cùm auus.ff.de cond. & dem.in extraneis conquieſcere.*
9 *Superflua nō eē,q̄ ꝓ maiori declarōne exprimūtur .*
10 *Expreſſionem eorum,quæ tacitè ex voluntate teſtatoris inſunt,ſemper operari.*
11 *Subſtitutionem tacitam pupillarem, matrem non excludere,expreſſam verò ipſam repellere.*
12 *Exꝑſſionē eorū q̄ tacitè inſūt,tūc operari , cū alio modo,quàm inſint exprimuntur,aliàs ſecus.*
13 *Liberos poſitos in cōdōne tacita,& ex l. cū auus, ſubītellecta,nō ex teſtō, ſed ab inteſtato uocari.*
14 *Condōnis liberorū expreſſionē , etſi non operetur in caſu expreſſo,poſſe tamē in alio caſu diſponentis mentē declarare,in quo expreſſio facta nō ſit.*
15 *Hæreditatem, ius eſſe , & corpus quoddam fictū.*
16 *Hæreditate vendita, non intelligi vendita ſingula corpora hæreditaria principaliter,ſed acceſſoriè.*
17 *Inteſtatum decedentem,permiſſiua voluntate, de bonis ſuis diſponere videri.*

18 *Inteſtato ſuccedentem, formalem titulum ab homine nõ habere,ſed à lege. ex impropria diſpõne.*

19 *L.Lucius,ff.de hær.inſt.declarari.*

20 *Argumentum ex verbis ſtatuti,ad verba teſtamẽti,validum eſſe.*

21 *Statutum,quòd agnatis maſculis exiſtentibus, defuncti mater excludatur,agnatos exiſtentes vocare,matre excluſa.*

22 *Ablatiuos abſolutos, cùm in eum qui vult agere referuntur,diſpoſitioni inducendæ adaptari.*

23 *Statutum , tacitã quandã eſſe ciuium cõuẽtionẽ.*

24 *Argumentum de pacto ad ſtatutum,validum affirmatiuè in iure eſſe,ſecus negatiuè.*

25 *Cauſam finalem,ſemper legi cohærere.*

26 *Statutum,quòd ſtantibus maſculis , fœmina non ſuccedat,ab inteſtato intelligi, ſecus ex teſtõ.*

27 *Dare verbum,importare dominij tranſlationem.*

28 *Traditionibus,dominia rerum transferri.*

29 *Collationem,propriæ rei fieri.*

30 *Conferre non teneri,abſtinentem ab hæreditate.*

31 *Verba enunciatiua, in neceſſarium antecedens diſponere.*

32 *Ablatiui abſoluti, etſi conditioni accedant, quando tamen diſpoſitionem inducant.*

33 *Naturales,nunquid ſubſtitutum excludant,in cõditione,ſi ſine liberis deceſſerit,ex dignitate,voluntate,conditioneque eius qui fideicommiſit accipiendum eſſe.*

34 *L.ex facto,§ ſi quis rogatus,ff.ad Tre.interp̃tari.*

35 *Verba enunciatiua,principaliter per ſe prolata diſponere.*

36 *L.vnum ex familia,§.fi.ff.de leg.2.intelligi.*

37 *Teſtatum pro parte, & inteſtatum pro parte, quẽ decedere non poſſe.*

38 *Teſtatus , vel inteſtatus pro parte,quis decedat, poſt aditam hæreditatem non attendi.*

39 *Conditionem,ſi ſine liberis deceſſerit,fauore filiorum ſubſtitutioni adiectam videri.*

40 *Vincens vincentem te,multò magis vincit te.*

41 *Conditionis defectus, nunquid ſubſtitutum excludat,an verò filij in conditione poſiti.*

42 *Vincens vincentem te,cùm diuerſa vincendi adeſt ratio,non vincit te.*

43 *Vincens vincentem te,cùm ſunt diſpares termini, non vincit te.*

44 *Vincens vincentem te,non vincit te , cùm virtus, quæ in vincente eſt , non concurrit in vincendo illum quem tu vincis.*

45 *L.de acceſſionibus.ff.de diuer.& temp.præſcr.non procedere in ſucceſſionibus , in quibus ſi vinco vincentem te,non magis vinco te.*

46 *Fideicommiſſa nedum verborum expreſſione, ſed mente ẽt tacita,& coniectura ta teſtãris, induci.*

47 *Mentem ex diſpoſitis elici debere, ad fideicommiſſum inducendum.*

48 *Mentem teſtatoris eſſe attendendã, ſi verba patiãtur,ſaltem per impropriam ſignificationem.*

49 *Tacitum maioris potentiæ, quàm expreſſum eſſe , non debere,& nu.52.*

50 *Adæquatione facta ꝑ modũ regulæ,diſpoſitũ in vno ex æquiparatis,in alio etiam diſpoſitũ cẽſeri.*

53 *Hæredem hæredis, primi teſtatoris eſſe hæredem.*

54 *L.cum acutiſſimi.C.de fideic.declarari.*

55 *Vt opprimi melius, quàm malè cedere.*

56 *Rationẽ diſputãdo,authoritati præferendã eſſe.*

57 *Pythagoreorum in diſputando reſponſio.*

58 *Opinionum commenta,tempus delinere.*

59. *Naturam,legis normam eſſe.*

60 *L.Lucius Titius,ff.de hæred.inſti.alia noua intelligentia decorari.*

61 *Liberos in conditione poſitos ,vocatos eſſe aſſerere, æquiori,humaniori,& benigniori ſentẽtia recipi.*

62 *Iudicem non peccare,ſi opinionẽ,qua dicitur filios vocatos eſſe,iudicando ſequeretur,propter exuberantem qua nititur,æquitatem.*

63 *Doctoribus inuicẽ ſuper aliquo articulo diſſidentibus,ipſorũ humaniorem ſequendã eſſe opinionẽ.*

64 *Iudices hortantur ad amplectendam opinionem contra Gloſſam,ſine periculo conſcientiæ,& honoris,licèt pro Accurſio ſit communis opinio.*

65 *Iudicandum pro communi , imò magis communi opinione rigoroſa,an ſit,vbi cõtraria eſſet æquior, & humanior.*

66 *Iudices,& aduocatos ꝑcauere dẽre , ne opiniones rigoroſas ſequãtur , cũ æquores opiniones habent.*

67 *Opinionẽ Acc in d.l.Lucius Titius,inimicã voluntatibus teſtantium , nonnullorum iudicio cẽſeri.*

68 *Opinionem,quòd filij poſiti in conditione ſint vocati, Magiſtratus Sereniſſimi Senatus Veneti amplecti,teſtantium voluntatis piè perſpiciẽtes:ſed an ſimpliciter,vel adiecta maſculorum qualitate,num.72.& 79.*

69 *Doctori illuſtri de conditione atteſtanti,credendũ eſſe:ſed nunquid ad plenam,vel ſemiplenam probationem,aut præſumptionem,num.71.*

70 *Collectas forenſibus de generali conſuetudine Italiæ imponi,Bar.Bal.& Alex. illuſtres Doctores teſtari,quibus eſt credendum.*

74 *Doctori illuſtri,dicenti curiæ conſuetudinem, credendum eſſe , de illa curia in qua Doctor verſatur, ſed vide,nu.78.*

75 *Principem, ignorare conſuetudines curiarum ſui dominij, præſumi.*

76 *Domi geſta,per domeſticos illius domus probari, & in collegio,per illos de collegio.*

77 *Forenſis,vt poſſit deponere de aliqua conſuetudine ciuitatis,requiri,vt in ea tantum moratus fuerit,quòd veriſimiliter ei innoteſcere potuerit.*

79 *S.P.Q.R opinionẽ cõtra Accur.in d.l. Lucius Titius,approbare,put ſtatuto Almæ Vrbis diſponit.*

80 *Liberos in cõditione poſitos,nõ eẽ vocatos, ex Accurſio,eiusq; opinionẽ magis cõem,& crebriorẽ, iſtis ẽt tpib. virtualiter apparere,ab eaq; iudicãdo,& cõſulẽdo vti canonizata,recedẽdũ nõ eſſe.*

81 *Vdalricum Zaſium ſuauiſſima eloquentia Iuriſcõſultum,communium opinionũ authoritatẽ execrari,& librorum antiquorũ interitũ deplorare.*

82 *Gulielmum Budæum,maximum Iuriſconſultum, vetuſtatis obitum plangere,& opinionum,librorumque colluuiem abominari.*

83 *Franciſcum Viuium laudari.*

84 *Gloſſæ authoritatem, ſemper ſummo honore habitam fuiſſe,multis teſtimonijs oſtendi.*

85 *Bartoli dictis ſemper ineſſe veritatem,eiusque ſublimitatem indicari.*

86 *Andreæ Alciati de Bartolo carmen.*

87 *Ioannem Andreæ,fontem, & tubam iuris canonici,ac Legiſtarum ſummum videri.*

88 *Guidonis Papæ, Doctoris Gallis excelſi teſtimonio opinionē gloſſæ in d.l. Lucius Titius, in curia Parlamēti, de ſtylo, ac cōſuetudine, iudicādo ſeruari.*

89 *Gloſſæ opinionem amplectendā eſſe, præſertim ſi cum ea alij graues Doctores ſenſerint.*

90 *Antonium Capycium præclariſſimum Doctorem, de gēte Patricia Sedilis Capuanæ Neapolitanū Regium Conſiliarium fuiſſe.*

91 *Sacri Regij Conſilij Neapolitani grauitatem, & authoritatem afferri.*

92 *Romanæ Rotæ celebritatem, atque præſtantiam demonſtrari.*

CAP. II. PARS II.

1 ALTERA ſuperiori contraria eſt opin. liberos in conditione poſitos, ex teſtamento vocari, cui noſtrę Vniuerſitatis nōnulli aſſentiuntur, gl. in l. quandiu. ibi, vel melius. ff. de reg. iur. gl. in l. filiusfam. §. cum quis, vbi Dyn. Iaco. de Arena, Pau. de Caſt. ante nu. 4. dicens hanc opin. eſſe veriſſimam, & ſibi ſemper placuiſſe, ac Rapha. Cum. ff. de leg. 1. Cyn. Iaco. de Are. Old. Albe. de Roſa. de veriori, æquiori, & magis ſecundùm mentem teſtatoris opinione atteſtās Salyc. in fi. Floria. de S. Petro, col. 12. & Rapha. Fulg. in l. 1. C. de cond. inſer. ibiq; allegans Bal. in quibuſdam lecturis antiquis, ſeu recollectis eandem opin. tenere, per ſubtiles, pulchraſque rationes, vt meminit Caſtrenſis: licèt, vt dixi, pro contraria opinione allegetur. Oldrad. in d.l. Lucius, & ibi etiam Franciſ. de Albergo. de Aretio, qui pro contraria opin. adducitur: idē Franciſ. in l. Gallus, §. 1. ff. de libe. & poſthum. in l. 2. §. ſi duo, ff. de coll. bon. in l. peto, in prin. ff. de leg. 2. idem Oldrad. in l. Titia cùm teſtamento, §. ſi ea conditione, de leg. 2. Bened. de Plumb. in d.l. ſi cum dotem, col. 13. vbi Ludou. Roma. col. 12. ff. ſol. mat. Dyn. in l. Titia Seio, §. Seia libertis, de leg. 2. Floria. in l. 1. §. pro ſecūdo. C. de cadu. toll. & in d.l. cùm acutiſſimi, vbi etiam And. Barb. col. 78. cum ſeq. inter cæteros allegans Bal. in d.l. 1. tanquam ſibi contrarium, & repugnantem, prout communiter ad iſtud propoſitum pro opi. affirmatiua allegatur in ijſdem recollectis, Bar. in d.l. generaliter, C. de inſt. & ſubſti. in l. liberorum. 1. q. ff. de verb. ſig. in l. Gallus, in prin. ff. de lib. & poſthu. & in l. ſi quis eum. §. fi. ff. de vulga. & pup. vt illū ponderat idem And. Barb. conſi. 55. col. 5. lib. 2. licèt contrarium in d.l. Lucius, idem Bar. ſenſerit, & pro affirmatiua citant etiam Old. d. cōſil. 21. Thema tale eſt. dum in vltimis verbis dicit, ꝙ poſiti in conditione, licèt non veniāt ex expreſſa vocatione, veniunt tamen ex tacita, & ita intelligendo Oldradum circa tacitam vocationem, pro hac parte poteſt etiam allegari Io. And. in addit. ad Spec. tit. de teſtam. §. 1. in fi. addit. in fi. ex quo reaſſumpſit ferè ad verbū conſilium Oldradi, licèt de ipſo mentionē nō faciat, & ita vterq; à compluribus allegatur, & ſignanter à Soc. iun. in loco infra allegando, Iacob. de Beluiſ. & D. Iordan. Brix. vt ambos refert Guid. Pap. deciſ. 39. Doctores in iure ciuili, circa med. Ang. in l. in legatis, C. de legat. dicens in lectura Florentina, ſolemniſſimos Doctores Ciuitatis Peruſij ſic conſuluiſſe, quem ita loquentem referunt ibi Corn. & Iaſ. Raph. Cuma. in d.l. filiusfam. §. cum quis. hanc etiam opin. ſequitur Gauffred. de Salymaco in d.l. Lucius, & in eod. §. eum quis, vt ipſum refert Gui. Pap. d. deciſ. And. Barb. in c. in præſentia, num. 99. de prob. Corn. in d.l. 1. C. de cond. inſer. dicens pro hac parte vidiſſe conſilium D. Antonij de Prato Veteri, & vt ipſe inquit, D. Antonium aſſeruiſſe, in dicto conſi. ſe aliàs idem conſuluiſſe, eiuſque conſilio ſe ſubſcripſiſſe Paul. de Caſt. Io. de Ana. & Anto. de Roſel. ac ita fuiſſe iudicatum. Alex. in d.l. Gallus, §. etiam ſi parente, num. 5. Benedic. de Plumb. in conſi. inc. Pro declaratione prædictorum. Pet. de Anch. conſi. 74. Contra Philippum, conſi. 120. pro clariori deciſione dubij. Bal. conſi. 216. Verba teſtamenti, lib. 1. conſi. 82. Petrus ſibi hæredem Martinum, lib. 5. conſi. 306. col. 2. lib. 4. quorū conſiliorum Baldi, meminit Corneus, Ludoui. Rom. conſi. 32. viſa municipali, col. 2. ver. quartò quòd auus, Paul. de Caſt. d. conſi. 86. dubitatio vertitur, nume. 8. lib. 1. vbi licèt negatiuam aſſerat communem, & propterea ſe ab ea non audere pedem retrahere, tamen hanc poſteriorem dicit in puncto iuris ſemper ſibi plus placuiſſe, nullumq; certum textum, & expreſſum, habere Gloſſam in d.l. Lucius, ſed ſola eius authoritate niti, vbi etiam reſpondet ad l. vel ſingulis. ff. de vulg. & pup. & ad l. pe. C. de impub. & al. ſubſt. in glo. allegatas, & conſi. 263. circa primum quæſitum, num. 1. & 2. dicens ita conſuluiſſe D. Raph. Fulg. lib. 2. & Lud. de Sard. in quibuſdam allegationibus ante iſtud conſiliū Caſtrēſis impreſſis, vbi dicit, rationes pro hac parte, eſſe magis vrgentes, nec eſſe aliquam legem, aut rationem multum in cōtrarium ſtringentem, & propterea non eſſe dubitandū pro hac parte conſulere, & conſi. 410. viſis facto, & dubijs mihi traditis, pro meliori declaratione, num. 5. verſi. quartò opponitur, lib. 1. dicēs, quòd licèt aliàs liberos in conditione poſitos, non cenſeri in diſpoſitione crediderit, tamen occurrentiam caſus, feciſſe magis ipſum ſpeculari, idque non eſſe verum proferre, vbi ſubtiliter dat intellectum, tum ad d.l. Lucius, tum ad eius gloſſam, latè inſiſtēdo, & eſt pulcherrimū profectò conſilium, & Corn. cōſi. 97. primò cōſultus, col. 2. in princ. ver. nec obſtat motiuum Imo. lib. 1. dicit, multos tenere hāc opi. & etiā de rigore iuris ſatis ſuſtētabilē, ꝓut latè dixit in l. 1. C. de cōd. inſer. & cōſi. 74. viſo ꝓlixo, nu. 4. dicit, multos tenuiſſe ꝓ iſta parte, & cōſ. 146. in hac conſultatione, col. 5. nu. 19. lib. 2. ſe in diuerſis cauſis, vidiſſe plura conſilia ſigillata diuerſorū Doctorū ſuæ tēpeſtatis, non mediocris authoritatis, conſulētiū ꝓ hac parte. ſ. D. Maria. Soc. de Sen. q dicebat, ꝙ Raph. Ful. Pau. de Caſt. & multi Moderni conſuluerunt ꝓ hac parte: aliud in diuerſa cauſa Domini Antonij de Prato Veteri, qui in cauſa cuiuſdam Floren

tini

tini conſulebat, pro hac opinio. referebatque ſe aliàs conſuluiſſe, & obtinuiſſe, cum ſubſcriptionibus Pauli Caſtrenſis,& Antonij de Roſellis:dicebatque,quòd vterque Raphael concurrebat in hac opi. allegabatque Ang. in d.l. 1.C. de cond. inſer. ac in eadem cauſa vidiſſe aliud conſilium egregij aduocati Florentini, qui idem firmabat,referendo Baldum, & Collegium Florentinum ſic conſuluiſſe,& quod idem conſuluit Franc.de Alberg.de Arez.& quidam alius conſulens tunc in humanis degens,allegabat Paul.de Caſt.d.cōſi.86.dubitatio vertitur, nu.8.lib.1.in nouis,ſed in antiquis, conſi.234. col.6.dictiſq; conſilijs requiſitum fuiſſe ſucceſſiuis temporibus de ſubſcriptione,nec placuiſſe illa ſubſcribere,cùm opinio communis eſſet in contrarium, tamen ſe non putare paruifaciēdam eſſe opinionem affirmatiuam, hæc ibi Corn referens Io.de Imo.in d.l. Lucius, dicere,pleroſque pro hac parte conſuluiſſe, & Maria.Soc.conſi.77.in præſenti cōſultatione,col. 3.nu.3.lib.1.refert,conſilio Franciſci de Albergottis ſe ſubſcripſiſſe omnes ferè aduocatos Florentinos, & pro hac parte fuiſſe per multos ſolemnes Doctores Bononienſes conſultum,& quòd hanc ipſe opin.magis communē fuiſſe,tunc temporis aſſerebat,& idem Corne. conſilio 226.Quamquam prima facie, column. ſecunda,nume.3.lib. quarto, dicebat, multos Doctores non leuis authoritatis, tenere hanc opin.verſicu.& hoc ſaltem caſu,& rurſus cōſi. 273.dubia ſatis,num.1.vbi magnas eſſe authoritates pro hac parte,tam tunc recentium,quā antiquiorum,eodem lib. 4. ſed grauiores pro contraria, & vtrobique opinionem gloſ. amplectitur,aſſerendo pro affirmatiua pluries requiſitus recuſaſſe,conſilia ſubſcribere,& conſulere: magni tamen facit hanc partem,quam explicitè ſequitur conſi.306.videtur prima facie,nu.4.dicens multos eum ea ſentire,nec ita expeditum eſſe,poſitos in conditione non cēſeri vocatos, vt per eum, & conſi. 320. dubia quidem,num.6.& 7.aſſerens hanc opin.eſſe ſatis ſuſtentabilem,licèt non omnino tutam, d. lib.4.nec omittendum puto, eundem Corneū conſi.22.in hac conſultatione,ante num.2.referre multos Doctores iſtam partem tenentes,& Marianum Socinum allegaſſe pro ea,Petrus de Ancha.d.conſi.74. contra Philippum, & D.Nicol.de Neap.in d.l.Lucius, qui Nicol. allegatur pro contraria opin.gloſ.ac Ioann.de Imola dicentem pleroſque Doctores pro hac parte conſuluiſſe,& conſilium vidiſſe Antonij de Prato veteri,dicentis obtinuiſſe,ac d. conſilium Collegij Florentini, & cum ipſo Collegio,Baldum conſuluiſſe,& inſuper vidiſſe alios ſubtiles Doctores vno tempore pro hac parte conſilia reddere,taliter, quòd Corn. plurimū extollit veritatem huius opinionis, ſubdens Ludouicum Pontanum in d.l.ſi cùm dotem,dicere hanc opinio.eſſe veriſſimam; & in princ. idem Corne. allegat Oldradi conſilium And. Barba.conſi.27.ſcripſit, colum.13. lib.1. cōſi.55.num.7.verſi.plus dico,lib.2.vbi plures recenſet,atteſtans,quòd & ſi Ioan.de Imo.in d.l. Lucius,gloſ.opinionem magis communem eſſe aſſeruerit:tamen ſalua pace ipſius, veriorē, communioremque contrariam hanc eſſe ſententiam.Curtius ſenior conſi. 51. ſuper teſtamentis Alberti.colum.8.num.22. de communi fidem faciens,Ludoui.Bologni.conſi.62.viſo igitur puncto,col.2.verſi. vel,ſecundò dicamus.Pariſ.conſi.50.ex teſtamento,num.37.& conſi.65.Nobilis Silueſter,num.15.lib.3.Frāc. Purp.conſi.53. inter conſil. Lauren. Sylu. nume.ſecundo,vbi infinitos penè allegat. Amanel.ſing.15.pone teſtator,inquiens pro contraria parte eſſe gloſſam,ſed pro iſta eſſe tex.in d. l.Lucius,And.Alciat.in l.1.§. ſi quis ita, col.3. num.10.ibi,quicquid dicat Iaſ.ff.de verb.obl, Nicol.Boerius dicta decis.155. Gaillardus in 1.par.vbi eam egregiè defendit, vt dixit Soci. iun.d.conſi.145.num.35.lib.3. Iul. Clar. lib.3. ſenten.q.77.fol.87.de teſtamen. Odd. Peruſi. licèt teſtetur de magis communi in contrariū plures referendo, hanc tamen ſequitur, & de magis communi etiam dicit. Nec omittendum exiſtimo, quòd ſub iudice lis fuit vſque ad tempus Angeli, vt ipſe dicit dicto conſilio 7.Domina Andrea.in principio,& Curtium iunior.dicere dicto conſilio 43.Habita, nume.7. plurimos Doctores tenere affirmatiuam contra Gloſſam, & non inſubtiliter poſſe ſuſtineri,idemque teſtari conſilio 113. pro reſolutione motiuorum,num.quarto,tum in commentarijs,tum in alijs locis,licèt contrarium ſequatur.Aymo. Crauet.conſi.62. Nobilis Vrbanus, num.6.dicens,pro affirmatiua multas, & maximas eſſe authoritates: adde etiam Soci. iun. conſi.quarto, circa præſentem conſultationē, num.7.lib.primo,atteſtantem,iſtam opin.videri de iure ſuſtentabilem,poſt Corne.in dicta l. 1.C de condit.inſer.colum.2. & fortaſſe ſi bene conſiderentur Doctores tenentes vnam, & aliam opin.non apparere Bartoli,& Gloſſę ſententiam eſſe ita communem; hancque affirmatiuam eleganter,& copioſè Dom.And.Barba.defendiſſe,dicto conſilio 27. ſcripſit doctiſſimus,lib.primo,idem Maria.iunior dicto cōſ. 119.viſo teſtamento,num.25.dicto lib.primo, inquiens,poſſe attentare in puncto iuris,veriorem eſſe opin. quòd poſiti in conditione ſint vocati,vbi multos allegat, citantes quàmplures Doctores non modicæ authoritatis, tam antiquos,quàm modernos, & iſtam opin. non eſſe parui faciendam,ſed admodum conſiderādam,licèt non auſus fuerit à negatiua recedere,tanquam communi,idem Soc. iun d. conſi. 141.habita diligenti animaduerſione, num.7. lib.2.dicens ita poſſe attentari,quicquid dicat communis opin. in contrarium, referenſque Petrum de Anchara.d.conſi.74.contra Philippum, dicentem communem opin. infringere mentem teſtātis,& in abſurdum ſonare, & plures alios Doct.non modicæ authoritatis, tam antiquos, quàm modernos, ita ſentire, vt in

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

præcedenti dixit, & dicto conſi. 158. Abundè, num. 57. aſſerens, in puncto iuris, & ſecundum voluntatem teſtantis, veriorem videri concluſionem, quòd ſi lij poſiti in conditione, ex eo ſolùm dicantur ad fideicommiſſum vocati, & nu. 69. poſt longam diſputationem, repetit opinionem iſtam eſſe veriorem, ac nu. 70. ex præcedentibus, & ſubſequentibus, quòd licèt dici paſſim ſoleat, cōmunem opi. eſſe in contrariū, tamen ſi tenentes iſtam opi. per ipſum egregiè defenſatam, bene conſiderentur, fortè non ſic dici debere, maximè ſuo tempore, cum vltra plures antiquos, plurimi ex modernis hanc opi. tenuerint, quos recenſet, nec eſſe dubium, communem opinio. poſſe curſu temporis mutari, vt eſt notum: ſæpè enim contingit, vt aliqua opin. quæ à quinquaginta, vel ſexaginta annis vltra, communiter tenebatur, deſinat eſſe communis, ſi plurimi ex ſequentibus contrarium teneant, & ita fortaſſe contingit in iſta difficultate; calculatis verò Doctoribus vſque ad num. 72. concludit, ſtantibus narratis videri affirmandum, ab iſta opinio. tanquam veriori, & fortè hodie communiori, in iudicando recedendum non eſſe: ſubdens dicto nu. 72. eſſe adhuc æquiorem, & veriorem, quod dixit etiam numero 69. & conſilio 168. Præſentis conſultationis reſolutio, nume. 75. faciliter poſſe teneri contra dictam gloſſam atteſtans etiam de veriori, æquiori, & communiori opin. affirmatiua, lib. 2. & conſi. 174. Viſa, num. 21. rurſus dicens opin. affirmatiuā eſſe veriorem, ac æquiorem, & licèt enunciari ſoleat, communem eſſe in contrarium, tamē ſi tenentes iſtam opin. bene conſiderentur, nō ita dici poſſe, præſertim hac tempeſtate, communemq́ue immutari, Doctores etiam copioſiſſimè enumerans, lib. 2. confidens Prætorem Tridentinum pro ea iudicaturum fore, legibus, rationibus, veriſimili mente teſtatoris, & authoritate tantorum patrum inhærendo, vt ibi, ante num. 22. conſi. 78. Vidi. num. 12. dicēs iſtam opin. æquam eſſe, & veram, & ſecundùm pleroſque dici poſſe communiorem, remittēs ſe ad duo eius conſilia impreſſa, quæ deſuper ſtatim allegaui, annectensq́ue authoritatem D. Hieronymi Grati, inſignis moderni, vt per eum, lib. 3. & conſi. 145. Viſo teſtamento, num. 35. atteſtās de æquiori, veriori, & cōiori opin. cōtra gl. poſt And. Barb. & ꝙ verba à tāto Doctore probata ſunt magnificanda, & quicquid tūc eſſet, fortè hodie dici poſſet, ꝙ ſit magis cōmunis, conſ. 110. Diū, num. 20. eo. lib. 3. dicens opi. gloſ. in d. l. Lucius, deſtruere illum textum, & hodie hanc eſſe communem opin. poſt Barbat. & Grat. & ibi etiam declarat dictum Rip. in dicta l. Centurio. colum. 51. in contrarium allegatum, illudq́ue pro hac parte inducens, ac meminit de d. conſilio Patiſij eius collegæ in Patauino Gymnaſio, conſilio 66. Nobilis Siueſter, numero ſexto, & quarto, lib. 3. dicens iſtam opinio. etiam tutiorem, æquiorem, & benigniorem, ac iudicem eam ſequendo non peccare, idem Socinus iunior conſi. 42. Subtilis, numero 9. verſicu. ſiue etiam, lib. 4. hodie inquiens eſſe communem opinionem, & alibi calculaſſe xxx. Doctores maximæ authoritatis illam tenentes, & in puncto iuris ſubtiliter firmaſſe in dicta l. Centurio, vt in dictis conſilijs ſæpè meminit, vbi ante num. 297. dicit ſecundùm eandem ſæpè conſuluiſſe D. Marian. Socin. eius auum, & ita Corn. referre, dicto conſilio 226. & 227. lib. 4. Matth. Gribald. conſi. 40. Anno Domini, num. 19. vbi atteſtatur de magis communi opin. contra gloſ. & hoc poſſe inſpici, calculatis Doctorum nominibus, & Gribaldo ſe ſubſcripſere And. Lydius, & Marc. Mant. eandemq́ue opinio. ſequuntur Tybet. Decia. conſ. 42. Iuri, & æquitati conſonum, num. 1. & 2. vbi de magis communi, idem Decia. conſi. 44. Quâ quam, num. 1. de magis communi. Iacob. Philip. Port. conſi. 46. decreueram, num. 9. de magis communi, quāmplures allegans, & ſignanter Augu. Bero. in quæſtionibus familiaribus, q. 112. num. 5. concludentem ex conditionali enunciatione, teſtantis mentem colligi. Ioan. Cephal. conſi. 251. Quoniam, num. 72. verſicu. Nec reluctantur, affirmans quicquid olim fuerit, hodie eſſe iſtam communiorem opin. lib. 2. Franciſc. Gratia. in tract. de vulg. & fideicō. ſubſtitu. fol. 16. dicens gloſ. opinionem eſſe periculoſam, cùm hodiernis temporibus contraria opi. videatur communior, & poſt Soc. iun. in iudicando eſſe ſequendam, & Deo duce recedendum eſſe, quòd tandem reprobabitur dicta gloſſa, tanquam inimica teſtatoribus, & filijs patrum, bonā ipſorum dilapidantium, & quòd ſit periculoſa, negari non poſſe à defenſoribus dictæ gloſſæ, dum acquieſcunt, quòd limitetur ex pluribus coniecturis, ſed ſimulatè, quia non remanent ſatisfacti aliqua coniectura: immo oſtendunt eas communiter reprobatas. & verſicu. Tantò magis, dicit opin. gloſ. nō probari aliqua lege, & Ludo. de Sard. in allega. ſubſcriptione, ante conſilium Pau. de Caſtro 263. Circa primum quæſitum, lib. ſecundo, verſicu. Nec videtur, qui fuit egregius Doctor, vt ipſum celebrat Socinus iunior d. conſi. 158. nume. 71. lib. ſecundo, dixit, nō eſſe verum, illam opinionem gloſ. communem cenſeri, & ex ſcriptoribus non reperire, niſi Barto. & Bald. ita tenentes, & gloſ. prædictam non loqui in iſtis terminis, nec Ioannem Andreæ, Cynum, aut Petrum, ſicque non debere ad propoſitum allegari. Nicolaus autem Boerius dicta deciſio. 155. ante, numero 27. ait omnes contrarium tenentes aſſerere, hanc eſſe veriorem, & in hanc opinio. (vt dixi) inclinans, refert pro iſta parte conſuluiſſe Carolum Ruinum, Ioannem Mariam Riminaldum, Franciſcum Frondati, & Hugolinum de Viſpo. ante numerum 271. Nec omittendum eſt, Andream Barbatiam in ſuo ſubtili conſilio 57. incipien. Præclarè ſcribitur Sapien. 7. lib. ſecundo, vbi inducit verba Barto. in dicta l. generaliter, in principio, C. de inſtitu. & ſubſtitu. dicere, vidiſſe apoſtillam

Iam mann Ioãnis de Anania Archidiaconi Bononienſis, dicentis cùm legiſſ. t Florentiæ, audiuiſſe, quòd Aduocati Florentini tenuerunt contra gloſ.d.l.Lucius, vbi etiam ſubijcit iſtã eſſe veriorem,& communiorem opin.& infinitis vicibus vidiſſe, ita conſuli per valentiores Doctores Italiæ, ipſumque Barbatiam ſecundùm ingenij paruitatem datam à Deo, ita ſæpè conſuluiſſe,& vidiſſe iudicari, eſſeque verã concluſionem, quòd liberi videntur vocati ad ſuccedendum ex teſtamento, Andreamque refert,& extollit, Cur.ſen.d.conſi.51. ante verſi. ſi ita eſt.col.8.poſt med.num.33.vbi meminit de apoſtilla Ioannis de Anania, de qua meminit etiam Boer. d. deciſ.155.nume.29. Grat. conſi.101.ex ſerie facti.colum.7.nu.13.lib.2. inquiens opinionem gloſ. non eſſe tutam, & infinitos Doct. tenere contrarium, referens etiam Socin.conſi.35. lib.4. dicentem poſt alios quos citat, iſtam opinionem in puncto iuris veriorem eſſe,& eundem Soc.conſi.77.lib.1.teſtantem, vidiſſe multos Doctores Bononienſes conſulentes contra dictam gloſſam, dicentesque hodie eſſe communem opin. modernorum contra eam, & ex his apparere reſponſum ad illud de communi opin.pro gloſ. fundans ex plurib. vltra Doctores hanc opin. veriorem eſſe, vſque ad num 18.idemque aſſerit ipſe Grat.conſi.48.vt ex litteris.nu.12.verſ. reſpondeo.atteſtans de veriori, & hodie communiori ſententia.lib.1. conſil. 32. viſo teſtamento.nu.19.lib.2. vbi dicit opi. contrariam ſecundùm gloſ. non eſſe tutam, & iſtam eſſe in puncto iuris veriorem, hodieq; communem, referens Socin.iun.in conſil. deſuper allegato Franc.Rip.reſp.1.de ſubſtit.inci. vt breuius. nu.8. verſi. Nec obſtat. & hanc opin.tuebatur Thob.Nonius Peruſin.in d.l.1.C.de pact.verſ. quamobrem ego ex hoc textu, dicens eſſe tenendam, tùm in puncto iuris, tùm etiã in practica:& q licèt contraria opi.dicatur cõis, tamen hæc ẽt grauiſsimos haber authores, imò ipſe de magis cõi atteſtatur, & tam conſulendo,q̃ iudicando, ab ipſa recedendũ non fore, vt per eũ.Fort.Garz.in l.Gallus.in prin.co.28. ante nu.39.verſic.ex ſuperioribus remanet ſatis dubitatum.de liber. & poſthum. iſtamque opin. innumeros habere ſequaces, dixit Odd. Peruſi.in tract.de compend, partic. 5.artic.6. concl.1.verſi.ſed ſi ſuſtineamus.Ang.de Aret. in §.vel ſingulis.colum.2. in prin.ante num.2. Inſtit.de pupil.ſubſtit.licèt gloſſam contrariũ dicentem in d.l.Lucius.ſingularem eſſe dicat; Hanc eandem opinionem ſequitur etiam idẽ Thob.Ninius, D.meus, in cõſilijs nouiter poſt eius immaturam mortem impreſsis, conſi.31. viſis, num.15.vbi plures ipſam tenentes recenſet,& poſt Soc.iun.quem refert, dicit iſtã opi. eſſe hodie veriorem, æquiorem,& communiorem, rectè authoritatibus ſcribentium conſideratis, vt per eum, qui latè diſputat, ipſam defendendo,& nu.9.verſi.Primò, hodie eſſe magis communem, & in puncto iuris veriorem, & verſi. Secundò reſpondetur.conſil.32. viſo. nu.8.vbi pariter de magis communi,& veriori opin.fidem facit, dicens Accurſiam ſibi ipſi contrariari, in d.l.Lucius. & in d.l.filiusfamil. §.cùm quis.ff.de leg.1.Hippolyt.Riminal.conſilio 21.Illuſtris Comes Fran.num 57.ex Ioanne Coraſio in Miſcellaneis inquiens, eſſe æquiorem, veriorem,& magis conſonam voluntati teſtatoris, communẽ etiam, & ex Cæphalo hodie ſic eſſe, pluresque cumulare Matzarium, conſil.8.colum.1.idem etiam ſentit ipſe Cæpha.conſi.306. conſultatio frequens.num. 111.lib.3.& conſi.251.quoniam.num.30.li.2. dicens hodie eſſe veriorem,& crebtiorem. Auguſtin.Bero. conſil.105. in hac Lucenſi cauſa. num.9.verſ.Et multa,lib.2.vbi dicit, quòd etſi olim magis communiter Doctores voluerint, quòd filij poſiti in conditione non dicerentur vocati ex teſtamento, hodie affirmari poſſe, opinionem contrariam eſſe magis communem,& ita dicere atteſtarique eius præceptorem Socinum, ac plures referẽs, infinitoſque alios tam in lecturis, quàm in conſilijs, ita tenere, quos referebant alij, qui in eodem caſu conſuluerant, inducens etiam, nume.10. tex.in l.Gallus.in princ.reprobata reſponſione Alexandri,& tex.in d.l.Lucius.de hære. inſtitu.& num.18.verſic.Quia vt dictum, repetens, hodie iſtam opi.videri magis communẽ, cùm multi Doctores antiqui, & omnes ferè moderni velint, poſitos in conditione dici vocatos eſſe, referendo Curtium ſeniorem, conſilio 75.vt per eum, Stepha.Bertrand.conſ.57. Nobilis quondam.col.2.circa med.in 1.parte, lib.1.conſi.425.ſpecies facti.nume.3.& 4. ante principium, lib.5.conſi.139.viſo caſu.nu.2. eo.lib.5.& videtur iſtam approbaſſe opi. conſil.157.dudum.colum.3.lib.6. conſil.71. poſt alias.num.4.verſi. fateor tamen.lib.7. Aemil. Ferret.in d.l.Gallus.num.11.verſic.in his autem.ff.de libe.& poſthum. Anto. Gomes. ſibi parum conſtans, in commentar. varijsque reſolutionibus iur.ciui.tom.1.de vlt.volun.c.5. fol.54.in 18.illatione.Iaco. Menoch. conſilio 135.reſpondendum.num.4.de magis vera, magis æqua,& recepta opin.lib.2. Caſſan. conſil. 14.Chriſtianiſsimus ille.colum.2.ad fi.conſil. 67.Ad primum dubium.num.26.dicens iſtam opi.eſſe æquiorem,& pro ea vigere gloſſam in d.l.filiusfami.§.cùm quis.& tex.in d.l.Lucius. cui ſine magna violentia reſponderi non poteſt.Iul.Clar.Alexãdrin.tit.de teſtam.præalle. queſt.77.dicens iſtam partem eſſe æquiorem, & fortè in pũcto iuris veriorem, vnde ipſe pugnante recepta priori opin.cum hac poſteriori, equitate,& fortè veritate præmunita, diſtinguere conatur, vt per eum.Tyber.Decian.conſil.3.num.48.conſi.41. num.23.lib.1. conſilio 103.nume.37.verſi.10.& 38.lib.2. dicẽs, hanc opin.eſſe veriorem, magis communem, æquiorem,& ſecundùm volũtatem teſtatoris, & pro ea ſæpè conſuluiſſe,& iudicaſſe, ab alijsque ita pronunciari inſpexiſſe. Nouiſsimè etiã iſtam

opin,

opin. defendit, excellentiſsimus D. Franciſc.
Manti.in tract.de coniectu. vlti. volunta. lib.
11.tit.2.nume.16.affirmans poſt num.7. ſubti
liori,ac meliori niti ratione, compluresq́; Do
ctores ita ſentientes, ante num.2.recēſens, qui
de magis communi, & veriori opin. atteſtan-
tur, & ſecundùm eam iudicatum, & conſultū
fuiſſe, vt per eum, fol.255.colum.3.verſ. ſed di
uerſa ſententia, vſq; ad col.5. Marius Salamo.
in l.omnes populi.num.23. de iuſti.& iu. Nat.
conſil.688. ſuper præſenti controuerſia. poſt
uume.4 lib.4. dicens eſſe videndas allegatio-
nes D.Camilii Gatici aduocati D.Laudemiæ,
pro hac opin.in quibus allegat recentiores, vi
delicet, Riminaldum, Ruinum, & Caſſaneum,
idem tenentes, vt per eum, & magis communē
dicit etiam Guid.Panciról.conſi.136. num.2.
& 3.Franc.Marzar.conſi.1.in q.propoſita, ver
ſicu.Et iſta concluſio.& in 3.q.incip.in alia.cu
ius meminit in epitom.q.29.verſ Et quanquā
ſit controuerſia. Aym.Crauet.in quodam con
ſilio inter cōſilium ſextum & ſeptimum Fran
ciſci Marzarij inci. de anno 1515. fol. 62. vbi
de æquiori, veriori, benigniori, tutiori, ac com
muniori opin. quod reddidit pro Illuſtri Co-
mite Iulio Seſsio, Marzar. ipſe de communio-
ri hodie, d.conſilio 8.cùm ſubtiliter.fol 91.in
prin. Rupillan.in Enchir.iuris Galliæ cap. con
ditioni.in fi.verſi Atque ſecundum hanc opi.
in ſuprema Burdegalēſi curia, magisque com-
munem eſſe teſtatur Matth.Brun.conſi.1.viſo
puncto.num.10. in eandemque opin. inclinat
Anton.Cioſius, conſi.67.licèt.poſt nu.9.verſi.
Addo etiam, & de cōmuniori, ac veriori opin.
teſtatur Iacob.Menoch.conſil.393. reſpondi.
num.2.& 3.lib.4.Franciſc. Turturel.conſ.394.
ſi cum textu.crebriorem eſſe dicens, nume.4.
inter eiuſdem conſi.d.vol.idem Menoch.con-
ſi.202.cùm grauiſsimæ.num.86. adhuc magis
communem eſſe inquiens lib.3.conſil.277.du
bitationes illæ.num.1.eod.vol.

Primò, controuerſiam finire ex Ioanne Co
raſio d.lib.2.Miſcel.cap.19.videtur, quod in l.
inter ſocerum.§.cùm inter.ff.de pact.dota.tra
dit Papinianus, adeò quòd ſine cauillo tolli
non poſsit. Cùm inter, inquit, patrem, & gene-
rum cōuenit, vt in matrimonio ſine liberis
defuncta filia, dos patri reſtituatur, id actum
inter contrahentes intelligi debet, vt liberis
ſuperſtitib. filia defuncta, dos retineatur, nec
ſeparabitur portio dotis, additamenti cauſa
data, ſi poſteà nihil aliud conueniat:

Dyn. Mugellan. referente Bald. in l. ſi cùm
dotem.in princip.colum.2. verſi.extra oppo-
no.in quodam eius cōſilio dixit, ob iſtud con
trarium ſubſiſtere, ad exagerandum primā
fronte Io.Coraſij obiectionem. Sed quantum
ad iſtam quæſtionem pertinet, hæc lex non re
pugnat contrariæ ſententiæ. Primò ex inten
2 tione Do. Nicol. † de Neap. ex Illuſtriſsima
Ruſſorum familia, eminentiſsimi, ac grauiſsi-
mi nobilitate, & ſcientia Iuriſconſulti, in d.l.
Lucius. quòd illa conditio nihil aliud poterat

operari, niſi quòd dos pro liberis retineretur,
ideo illud operatur: hic autem ſatis eſt, quòd
ſubſtituti excluſionem operetur, cùm liberi
poſsint ab inteſtato ſuccedere, ſi teſtamentū
eſſet deſtitutum; & cum iſta reſponſione vide
tur Raph. in d.l. Lucius. concurrere, dum di-
3 cit, quòd † ſi liberi in conditione poſiti non
eſſent ſucceſsibiles ab inteſtato teſtatori, tūc
ſubſtituti videantur, argu. d.l.inter ſocerum.
§.cùm inter. Secundò, quod ex intellectu Bal.
& Ang.in d.l.ſi cum dotem.in princ.non pro-
bat tex.iſte, virtute pacti liberis poſitis in con
ditione dotem acquiri, licèt marito à contra-
rio ſenſu pacti: eſt tamen verum maritum de
iure tale lucrum dotis teneri liberis conſerua
re, per l.1. C ſi dos conſtan. matrim. ſic habe-
tur in Auth. de nupt.§.illud.in fi. Tertiò idem
tex.potius opin.cōmmunem gloſ.probare vi-
detur, ſecundùm intellectum Barto. in d.l. ſi
cum dotem.nume.9.& 10.poſt Iacob. de Bel-
uiſ.in eius diſput. & alios, quos refert Alexan.
conſil.185.viſo titulo quæſtionis. nu.20.lib.2.
quem cauſa breuitatis referre non expedit.
Quartò, nam in contractibus loquitur, in qui
4 bus, vt aliqui † atteſtantur, poſiti in condi-
tione, vocati cēſentur, Iaſ.in l.pecuniam quā
per illum tex.col.2.ante num.2.verſic. ſed vl-
trà alios ff.ſi cert.pet. Andr.Alciat.conſilio ac
donationis verba num.6.lib.8 Socin.iun. con
ſilio 108.viſo puncto.nume.7.licèt nume. 34.
valdè dubitet, lib.2.allegat tex. in l.ſi ita ſtipu
latio. ff.de oper. liber. vt non ſit ad terminos
iſtos inferendum; vtque ad iſtum tex.dicebat
Polir.in tract.de vulg.ſubſtitu.colum.14.ver-
5 ſic. Nō obſtat, quòd Aretinus.fol.7. quum † in
contractibus verſamur, ſtipulatori imputa-
tur, quòd verba latius non concepit. l. quic-
quid adſtringendæ. ff.de verb. oblig. l.veteri-
bus.ff de pact. ſubdens ſuper intellectu huius
§.diſputari poſſe, & videndos eſſe alios ſcribē-
tes, poſt Barto. in l.ſi cum dotem.ff.ſolu.matri
Quintò reſponderi poteſt, quòd hanc opin.
probaret tex. quando diceret, filijs ſuperſtiti-
bus dotem retineri. hoc autem Iuriſconſultus
non aperit, ſed ſimpliciter dotem retineri, nec
diſtinguit, nùm à liberis ſuperſtitibus, an à ma
rito qui ſtipulationem illam iniuit, vel àb hæ-
redibus defunctæ mulieris retineatur.
6 Secundò, nam vbi conditionalia verba † ſi-
ne effectu redderentur, niſi diſpoſitionem in-
ducerent, vtique diſponunt. l. Proculus. ff. de
vſufru. ſed iſta verba, ſi ſine liberis deceſſerit,
niſi diſponere fateremur, fruſtratoria eſſent,
& inania: licèt enim non exprimerentur, ſuſce
ptis liberis ſubſtitutus excluderetur. l. cum
auus.ff.de condit. & demon. d.l.cum acutiſsi-
mi.C.de fideicom. l.generaliter. §. cum autē.
C.de inſtitu. & ſubſtit. ideo vocari liberos eſt
credendum. l.ſi quando.in princip.ff.de leg.1.

Rationem iſtam facilè cōfutare poſſumus,
cùm etſi ex illis verbis, liberi non vocentur;
adhuc fruſtratoria non remaneant: quamuis
7 enim in conditione à lege ſubintellecta, natu-

rales

rales liberi non intelligantur. d.l.generaliter.
contrarium eſt in conditione à teſtatore ex-
preſſa,cùm naturales etiam liberi ad ſubſtitu-
ti excluſionem includãtur, l. ex facto.§.ſi quis
rogatus ff.ad Trebel.d.l.generaliter.§.fin.l.an
cel.Galiau. in d.l.centurio.nume.404. & alibi
explicaui. Aliter etiam conſiderando, abſur-
dum iſtud ſuperfluitatis euitatur: nam aut vo
lumus inſtitutum fuiſſe extraneum hæredem,
& grauatum ſub ea conditione,aut filium, vel
alium deſcendentem, primo quidem caſu,
inania verba illa non ſunt, cum in extraneis,
8 d.l.cum auus.diſpoſitio conquieſcat,vt ibi per
Socin. ſecundo verò caſu idem eſt dicendum;
ea enim quæ ad maiorem exprimuntur decla
9 rationem, ſuperflua non ſunt, † Bal.in l.amplio
rem.§.in refutatorijs.C.de appel.ſed expedi-
tum non erat, ſubſtitutum ſemper excludi ſu-
ſceptis liberis, cum iſtud pendeat ex præſum-
pta mente teſtantis, vt in dictis iuribus decla
ratur, & quia hoc caſu, quo non eſt expreſsè
conditio appoſita,dictum plus præſumitur, &
minus ſcriptum,d.l.cum auus. ergo verba iſta
conditionis, ad declarandam voluntatem ap-
poſita,ſuperflua non dicuntur,Et ſi cum Fran.
Rip.in d.l.1.C.de pact.num.7.verſic. ſecundò
contra communem,diceretur, id quod tacitè
10 ineſt † ex voluntate teſtatoris, ſi exprimatur,
ſemper operari.l.ſi ita.§.illi ſi volet. ff. de leg.
1.quare cum conditio illa, ſi ſine liberis deceſ
ſerit,tacitè ex præſumpta mente teſtantis in-
ſit,operari debet, & patet in ſubſtitutione ta-
11 cita pupillari, † quæ pupilli matrem non ex-
cludit,& tamen ſi expreſſa fuerit, euincitur eã
penitus reijcere.l.precibus. C.de impub. & al.
ſubſti.vbi vtrunque colligitur. Eſt aduerten-
dum,tunc eorum quæ tacitè inſunt expreſsio
12 nem operari, cùm alio modo † quàm inſunt
exprimuntur, & ita procedit tex. in d.§.illi ſi
volet.vt ibi per Barto.illa nanque dictio, ſi vo
let, aliter exprimitur quàm tacitè inſit, cùm
reſpectu primæ acquiſitionis,in legato, condi
tio illa non inerat,ſed etiam ignoranti acqui-
rebatur.l.cùm pater.§.ſurdo.ff.de lega.2. & ita
per tex.in l.1.ff.ſi pend.appel.mors interu. de-
clarat Carol. Ruin.conſil.114.pro reſponſio-
ne.col.2.nume.5.lib.4.conſi.98. viſo themate.
nume.17.lib.2. ſi verò,quod tacitè ineſt, codẽ
modo quo ineſt proferatur, nihil operari de-
bet.l.3.vbi ſcribent.ff.de leg.1. ſed verba,ſi ſi-
ne liberis deceſſerit,in filio grauato hæredita
tem reſtituere, conditionaliter inſunt, d.l.cũ
acutiſsimi. quemadmodum expreſſa ſunt, ni-
hil ergo eorum operatur expreſsio. Nec dica-
tur,ſub illa tacita conditione liberos conſtitu
tos,in d.l.cum acutiſsimi. ex teſtamento voca
ri,nõ abinteſtato, quare ita etiam debent ad-
mitti poſiti ſub iſta expreſſa conditione,argu.
d.l.3.cum ſimil.de leg.1.id enim ex communi
13 opinione † abſurdum eſt, cùm non ex teſta-
mento,ſed ab inteſtato tacitè vocentur, præ-
ſumptione illa iuris, qua pater nunquam filiũ
fideicommiſſo grauaſſet,cogitãdo ipſum cum
liberis moriturum,Soci.in d.l.cum auus.num.
111.quem ſequitur Soci.iun.conſi.75.anceps.
num.17.cum ſeq.lib.3.Ruin.conſ.35.adeò ple
nè.nu.12.lib.1.& alij complures, quos in prin.
induxi,quicquid diſputando, contrarium di-
xerim.Nec omittendum arbitror, pro confir-
matione eorum, quæ dicta ſunt, quod voluit
D.Anton.de Stroczis, in 3.ſubſcript. quam fe-
cit ad conſil.Soci. iun. 128. præſentis conſul-
tationis materia.nu.214.li.1.& eius ſubſcript.
incipit,Præfata conſultatio.in illa q. vtrum in
prima parte ſubſtitutionis ſimpliciter facta,
intelligatur conditio d.l.cum auus.quando in
ſecunda fuit appoſita illa conditio expreſſa, ſi
ſine liberis deceſſerit, ad tollendum ſcilicet
obiectionem, vt expreſsio eorum, quæ tacitè
14 inſunt,nihil operetur:nam & ſi † nihil opere-
tur,in illo ſcilicet caſu,in quo eſt facta expreſ-
ſio, tamen talis expreſsio poterit mentem di-
ſponẽtis declarare in alio caſu,in quo expreſ-
ſio facta non extitit, vt in propoſito habeat
multos caſus interpretari, quibus prædictarũ
legum coniectura non procedit, quos alibi
oſtẽdimus,adeo quòd per expreſsionem,om-
nis dubitationis obſcuritas,vt eſt dictum, re-
moueatur.Accedit,quòd regula l.3.de lega.3.
cum ſimil.procedit,quando id quod ineſt, ex
natura ipſius rei ineſt, non autem ex legis in-
terpretatione: tunc enim expreſsio huiuſmo-
di cõditionis, quæ per interpretationem ine-
rat, alterat naturam actus, vt notanter tradit
Bald.in c.quia propter, num.4. extra de elect.
Franc.Rip.in l.1.num.29.ff.de vulg.& pupilla.
ſed hæc conditio,non ſecundùm naturam ſub
ſtitutionis,ſed ex legis benignitate ineſſe dici
tur,d.l.cum auus.in verb,pietate,ergo.&c.

Denique cogita,ſi reſponderi etiam poſſet,
cum liberi intelligantur ſecundùm d.l. cum
auus. per fictionem quandam, ſecundùm Ra-
phaelis Cumani opinionem,& in conſequen-
tiam ex fictione illa ab inteſtato vocentur, ra-
tionibus ibi,& in alijs ſimilibus iurib. expreſ-
ſis per Papinianum, & Imperatorem eius re-
ſponſum declarãtem, cùm in propoſito ſpeci-
ficè, ac principaliter, & per veritatem expri-
mantur, dicitur expreſsio facta alio modo q̃
inſit: vnde in ſimili, ſi quis ſimpliciter hæres
inſtituatur, ad hæreditatem vocatus principa
15 liter dicitur,quæ eſt ius,† & quoddam corpus
fictum, l.mortuo. ff.de fideiuſſ. in conſequen-
tiam verò conſequitur bona hæreditaria.l.1.
C.de euict. l.proinde. ff.de ędilit.edic.in qui-
bus iuribus probatur,quòd vendita hęredita-
16 te, † non intelliguntur vendita ſingula corpo
ra,quod non eſſet, ſi tacitè, & acceſſoriè non
venirent in venditione, ſed ęquè principali-
ter,ſi bona inſuper exprimantur,ęquè princi-
paliter, vt quia hæres inſtituatur in omnibus
bonis, talis expreſsio aliter quàm inſit facta
dicitur,ſecundum Barto.in d.l.3. dum reſpon
det ad d.l.1.ff.ſi penden. appel. mors interu.
quem ſequitur, ita declarando, Carol.Ruin.
conſil.40.viſo,nu.11.verſic.Nec obſtat,lib 2.
Nouiſ.

Nouiſ. Bononienſ. ad iſtam rationem, in d. l. 1. col. 26. verſi. ſed tu reſponde. C. de pact. dicût, quòd verè filiorum conditio non apponitur ad exclusionem ſubſtituti, ſed ad vocationem: cupit enim teſtator ſubſtitutum habere, ſobole non extante, vnde illum vocauit, cum qualitate illa, quòd non ſint liberi, ſed non vocauit liberos cum qualitate ſi ſunt liberi, & ſic inquit, ceſſare vim argumenti, quia defectus illius qualitatis operatur, quòd ille non eſt vocatus, non autem operatur diſpoſitionem nouam vocatiuam: iſtud tamen quod Bolognettus nititur effingere, quàm ſit abſurdum, in promptu apparet, & miror quòd ipſe non inſpexerit, cum per liberos extantes ſubſtitutionis conditio deficiat, & plura poſſent afferri pro retorquutione, quæ in re friuola admodum, non minus leuiter effunderentur.

Tertiò principaliter ad hanc etiam partem affirmatiuam roborandam, tex. in d. l. Lucius. la 2. ff. de hæred. inſtit. obijcitur, & negari nequit, quicquid Accurſius ibi interpreratus fuerit, effectualiter contrariam opinionem negatiuam deſtruere, & iſtam incôuincibilem reddere; omiſsis igitur conſiderationibus Socini, quas ſuo loco impugnauimus, huic tex. diſputando multipliciter poſſumus reſpondere. Primò ex mente Io. de Imo. in ead. l. Lucius. quòd ideo filij in conditione poſiti, ibi prælati dicuntur, cùm non tantùm ſubſtitutum, prout quiſque in conditione poſitus excludant, ſed ipſi conſequenter includantur, ſiquidem excluſo ſubſtituto, ipſi poſteà tanquàm proximiores ab inteſtato admittuntur, & ſic ſubſtituti excluſio, ipſorum eſt incluſio. itaque optimè verificatur, quòd teſtator non ſolum fratrem in caſu aditæ hæreditatis, ſed etiam eius filios in caſu non aditæ prætulit ſubſtituto, volẽs fratris filios potius ſibi ab inteſtato, quàm ſubſtitutum ſuccedere, & iſtum intellectum ſequebantur Benedic. Cap. conſi. 2. cum viſo. colum. antepen. num. 24 & Alexan. conſ. 109. videtur. ante nume. 5. lib. 2. Et ſi diceretur, ab inteſtato, ſuccedi legis diſpoſitione, rextus verò teſtatorem prætuliſſe aſſerit: poſſet ex intentione Hieronymi Zanchi in d. l. hæredes mei. § cum ita num. 709. ff. ad Trebel. reſponderi, vt verbum prætulit, interpretemur, id eſt reſeruauit, cum poſſet adimere, & ſic non voluntate diſpoſitiua, ſed permiſsiua, qua dece-
17 dens ab inteſtato, † dicitur de bonis ſuis diſponere. l. conficiuntur. & l. ſi quis cum teſtamentum nullum. ff. de iu. codicil. vbi quaſdam illationes refert, vt per eum, vſque ad nu. 711. Verùm hæc reſponſio iudicio meo tuta non eſt, & videtur valdè veram textus interpretationem corrumpere, dum præferre verbum, pro reſeruare, contendit exponere: nam cùm verbum prætulit, referatur ad eum, qui diſpoſitiuè eſt ſubſtitutus, ſitque cum aduerſatiua, ſed, ad uncta copula prolatum, reſpectu etiã fratris diſpoſitiuè vocati, non poterit in vno diſpoſitionem, in alio reſeruationem inducere, & contra propriam ſignificationem, duo determinabilia, diuerſimodè determinare; maximè cum in modum cuiuſdam vnitatis rationis, tum fratrem, tum liberos eius reſpiciẽtis, prælationis meminerit, addito prudenti conſilio, cuius ſit effectus quidam, antepoſitio, & prædilectio, tum fratris, tum etiam liberorũ: in permiſsione itaque ſola cauſa efficiens apparet, in diſpoſitione verò, efficiens, formalis, materialis, & finalis, & ideo ſuccedens ab inte-
18 ſtato, † non habet formalem titulum ab homine, ſed à lege, vt dicit Bald. in l. ſi emancipati. in 8. opp. num. 11. C. de colla. qui titulus hominis, fuit in illo textu explicitus, etiam cum quodam prædilectionis maximo, vt ita dixerim, miniſterio: & iſtam improprietatem diſpoſitionis ab inteſtato, ſine titulo hominis, conſiderauit Alexan. conſil. 44. videtur prima facie. num. 21. in finalibus verbis. lib. 5. Quis nunc dixerit, à verborum proprietate, in præiudicium liberorum recedẽdum eſſe? Et ideo ſecundò reſponderi poteſt, vt ſubſtituto liberos teſtator prætulerit, quòd liberorum exiſtentia ſubſtitutus excludatur, vel quia hærede primo inſtituto repudiante, non admittatur ſubſtitutus, ſed liberi ab inteſtato, argum. l. vel ſingulis. ff. de vulg. & pupil. & l. ſi ita quis hæres inſtituatur, ſi legitimus. ff. de hæred. inſtit. & vtranque reſponſionem afferebat Antonius Corſettus in ſua diſputatione ad repertorium Abbatis, in fine. Vtranque tamen inſulſam ego exiſtimo, & ne in reprobatione tẽpus conteram, cùm facillimè diluatur, ad quartam Philippi Cornei ſolutionem deuenio; dicit enim, huiuſmodi prælationem in animo, ac mente teſtatoris fuiſſe factam, ad excluſionem ſubſtituti: ſiquidem conſiderauit teſtator, quòd ſi pater decedat cum filijs, ijdem in patris hæreditate, bona etiam reperient teſtatoris, ad quæ ab inteſtato admittentur, ſubſtitutumque excludent. & licèt ipſi vocentur à lege, quod minimè negatur, tamen teſtator ita conſiderans, atque mente reuoluens, dicitur præferre, & ita dicebat Corneus, quem Socinus iunior in d. l. centurio. ſequebatur. Sed hæc ſolutio claudicare videtur, nam cùm de huiuſmodi teſtantis mente non aliquid apparere velit, nil debet operari, vti retenta, nec in diſpoſitionem tranſiens, ſed quia dicimus, ex aliquo, de mente conſtare, prælatio in textu non ſimpliciter ad mentem eſt referenda, ſed coniunctim ad mentis in eſſe deductæ exercitium in concreto, & proinde ad certam diſpoſitionem. igitur cùm mens ipſa ex poſitione liberorum in conditione arguatur, dum prætulit, diſpoſitione vſum fuiſſe aſſerendum eſt, & ſic mente per operationem elicita: videtur itaque imaginaria hæc ſolutio, dum in abſtracto Corneus diſpoſitionem teſtantis in mente perpendit. Nunc deueniendum eſt ad intellectum Socini iunioris, quem ad iſtum textũ attulit, tum in d. l. centurio. numero 293. tum

conſi.

conſi. 141. Habita diligenti animaduerſione.
col. 3. ante num. 8. lib. 2. dicebat, & certè ſecun
dum ipſum noviter, contra communem opi-
nionem, quòd prælatio filiorum fratris poſito
rum in conditione de qua ibi, dicitur facta ſi
frater deceſſerit ante aditam hæreditatem, &
per conſequens in caſu quo teſtatoris hæredi
tas, inter bona inſtituti fratris non reperitur,
filij fratris. itaque in conditione poſiti, eorum
patri ab inteſtato ſuccedentes, non potuerint
bona teſtatoris, cum bonis patris admixta re-
perire, & ſic videtur impoſsibile, prælationem
illam ab inteſtato fieri, ſed videtur neceſſariò
dicendum, quòd ex teſtamento fiat. Nec dica
tur, inquit, imò ab inteſtato, id eſt ipſi teſtato-
ri, excluſo fratre inſtituto: nam dicit, diuinare
eſſe, quòd illi eſſent proximiores ab inteſtato
ſucceſſuri, cùm alij proximiores eſſe poſſent,
vel ſaltem pares, qui illos filios in totum, vel
in partem excluderent, quod certè eſſet con-
tra mentem Iuriſcõſulti ibi: & ſi quis diceret,
diuinare eſſe, quòd ibi extarent perſonæ pa-
res, vel potiores in ſucceſsione, cùm de eis ibi
nullum verbum fiat; Reſpõdet id eſſe verum,
ſed etiã diuinare eſſe, quòd tales perſonæ non
extarent. Addit inſuper, conſil. 174. viſa, nu. 3.
verſic. præterea. eod. lib. 2. quòd ſi de prælatio
ne ab inteſtato intelligeretur, tunc eſſet opus
præſupponere, quòd filij fratris eſſent nati, vel
ſaltem concepti viuo teſtatore, cũ poſteà con
cepti, non poſſent ei ſuccedere ab inteſtato. l.
Titius. cum l. ſeq. ff. de ſuis & legitim. quod eſ-
ſet reſtringere illum textum, ſimpliciter, & ge
neraliter loquentem, contra l. 1. §. generaliter.
ff. de lega. præſtand. l. de precio. ff. de publicia.
iſtud autem non contingeret, prælationem il-
lam ex teſtamento per fideicommiſſum intel
ligendo: ſatis enim tunc eſt, quòd nati, vel con
cepti reperiãtur, tempore quo dies fideicom-
miſsi eis relicti cedit, per textum in l. interue
nit. ff. de leg. præſtan. & ita inducebat textum
in d. l. Lucius.

His inductionibus reſpondet Hieronym.
Zanch. in d. §. cum ita. nume. 712. verſic. ſed ta-
men ad vtranque, & omiſſa illa, pro reſtrictio-
ne textus euitanda, primæ inductioni, nu. etiã
759. reſpondebat, quòd licèt poſiti in condi-
tione eſſent aliquo caſu penitus à ſucceſsione
excluſi, non tamen videretur hoc contra tex-
tum illum, qui nõ dicit, quòd teſtator eos præ
tulerit omnibus, ſed ipſi ſubſtituto, videlicet
illis liberis, qui erãt extranei, imò ne ipſi qui-
dem ſubſtituto dicerentur prælati, ſi ille, alia
ratione, quàm ſubſtitutionis, poſſet admitti:
& dixit ibi Ang. quòd ab inteſtato admittun-
tur, ſi reperiant ſe proximiores, quod Zanch.
nume. 758. cum ſeq. latius deducit. Sed vt ip-
ſemet Socinus iunior fatetur, eius interpreta-
tio in ſe maximam continet diuinationem, ab
19 ſurdaque penitus euincitur: nam Scæuola † il-
lic factum referens. l. Titius. inquit, qui fratrẽ
habebat teſtamento ita cauit; vt velit inferre,
non alium proximiorem habere, ſi loquendi
modum Iuriſconſultorum expendere cœperi
mus, quod inde coniecturari magis poterit,
cum poſt fratrem, & eius liberos, ſeruos ſub-
ſtituerit: id ipſum non aliunde obueniſſe cre
dendum eſt, quàm ex defectu aliorum proxi-
miorum, quos ſi habuiſſet, vtique extraneos,
nempe ſeruos illos, nunquã veriſimiliter ſub-
ſtituiſſet, ſicque ex Scæuola prudentis conſilij.
l. Titius. conſpiciebatur, quæ prudentia foret,
ſi promixiores, vel ſaltem pares, vt Socinus
præſupponit, habendo ſeruos, omiſsis atque
ſpretis proximioribus ſubſtituiſſet? videtur
itaque in ſubſidium, & quandam neceſsitatẽ,
ſeruos ad libertatem, hæreditatemque conuo
caſſe, tot adhibitis conditionibus, in defectũ
proximiorum, cùm erga ſeruos vltimum amo
ris affectum oſtẽderit, quos ſi verè delexiſſet,
eis ſimpliciter, ad libertatẽ ſaltem conſequen
dam prouidiſſet, licèt quo ad hæreditatem
tot conditiones adieciſſet: & tamen adita hæ-
reditate, vel relictis per fratrem liberis, non
ſolùm ab integra hæreditate, ſed etiam eius
parte, & libertate vlterius excluduntur, in ſer-
uitute perdurando. Nonnulla etiam ad hunc
textum tangit Franc. Manti. in tract. de con-
iect. vlti. volunt. lib. 11. titu. 2. poſt nume. 12.
quem indicaſſe ſufficiat, ſubtiliter, atque eru-
ditè loquentem.

20 Quartò, nam diſpoſitum in ſtatuto, † cen-
ſetur etiam in vltima voluntate diſpoſitum:
hæ enim diſpoſitiones à pari procedunt. l. ſi
ita fuerit. in fi. & ibi no. Barto. num. 3. ff. de ma
num. teſtam. l. cum quidam. verſi. Quemadmo
dum enim. vbi Bal. num. 8. poſt Nicol. de Mat-
tarel. verſi. Quæro, quid in verbis. C. de verb.
ſignifi. Barto. in l. 1. num. 4. verſi. Et ſic diſpoſi-
tio. C. de his quib. vt indig. Bal. in l. maximum
vitium. in princ. num. 2. verſi. Et videtur. C. de
libe. præte. & in titu. de pace Conſtan. in prin.
col. 5. in verb. criminalibus. verſic. Ex his appa
ret. Soc. iun. conſi. 155. licèt. nume. 5. verſic. Ita
etiam. conſi. 168. præſentis conſultationis re-
ſolutio. nu. 46. verſic. Et in hac communi opi.
lib. 2. Curt. iun. conſi. 176. præſupponitur in fa
cto. col. pen. num. 11. verſic. Similiter ergo. ſed
21 ſi ſtatutum † agnatis maſculis exiſtentibus,
defuncti matrem non ſuccedere diſponat, ex
tali ſtatuto agnati videntur vocati, ſi exiſtãt,
& mater excluſa. Barto. in l. 2. §. videndum. nu-
me. 2. ff. ad Tertul. in l. 2. §. fi. nume. 1. per illum
text. ff. de collat. bon. Bald. in l. ſi defunctus. in
prin. C. de ſuis & legi. ergo ſi dixerit etiam te-
ſtator, ſi ſine liberis deceſſerit, talis admitta-
tur, videntur ad illam ſucceſsionem liberi vo
cati:

Sed ſi veritas attendatur, quæ in iure ciui-
li, omnique alio diſciplinarum genere non
aliunde certius, quàm ex authorum, locorum-
que collatione, ac diligenti illorum obſerua-
tione poteſt indagari: dubitationem hanc ex
Bartolo deſumptam eximere, multiplici re-
ſponſione profitemur. Primò, cùm ſi Ale-
xandro d. conſi. 185. viſo titulo. q. ante nu. 20.
verſic.

verſic.Nonò non obſtat.lib.2.aſſentimur, ver-
ba in caſu Bartoli fuerunt cõditionaliter per
abſolutos ablatiuos prolata,& ex Bal.in rubr.
C.de inſtitu.& ſubſtit. ante num.5.verſic.Ex-
tra quæro. ablatiui abſoluti magis diſpoſitio-
21 ni indueendæ aptantur, † quàm conditio, cũ
in eum referuntur,qui vult agere,& poſt Paul.
de Caſt.& Alexan.in l. in ratione. §. tametſi,
in fi.ff.ad l.Falcid.tradit Carol. Ruin. conſilio
134.circa caſum.col.3. poſt num.5.verſic. Se-
cundò ad iſtud, lib.3.And.Alcia. in l.cũ quæ-
rebatur.ad fi.ff.de verborum ſignifica.& infe-
rius reaſſumemus in coniectura maſculini-
tatis.

Secundò, ex eiuſdem intentione; nam ibi
non poterat intelligi, agnatorum maſculorũ
contemplatione, dicta verba prolata fuiſſe,
niſi fateremur, maſculis agnatis exiſtentibus,
in caſu dicti ſtatuti ſuccedere: in quæſtione
verò iſta,abſque eo,quòd ipſorum ex teſtamẽ
to ſucceſsionem per fideicõmiſſum inducant,
in conditione poſitorum fauore intelligũtur,
cùm poſsint ab inteſtato ſucceſsionem impor
tare; fulcitur ſolutio hæc, ex traditis per Bal.
notabiliter referentem Cynum de Piſtorio,in
l.conuenticulam.colum.1.num.2. verſi. Dum
iſta q.C.de epiſc.& cler.vbi in pacto, dicit ſu-
mi iſtud argumentum à contrario ſenſu, d.l.
inter ſocerum.§.cum inter.ff.de pact.dotal. er
23 go idem in ſtatuto,quod eſt † tacita quædam
ciuium conuentio,vt in rubr.C.de decret.de-
cur.li.10.l.ſed ea.ff.de ll.vnde de vno ad aliud
24 † argumentamur,Curt.iun conſi.122.viſo,co
lum.pen.num.10.affirmatiuè, ſecus negatiuè;
cùm maior ſit potentia ſtatuentiũ, quàm con
trahentium.Soc.iun.conſi.25.Caſus iſte.num.
24.vbi alios citat, li.1.& hoc videtur velle ſta
tutum, ponderata ratione cauſæ finalis, quæ
25 ſemper † inhæret legi.not.in l.cùm tale.§.fal-
ſam cauſam legato.ff.de condi. & demon. Ad
corroborandum prædictam ſolutionem, alle-
gat etiam Alexander D.Ioannem de Imola,in
l.ſi eum dotem.in fi.prin.ff.ſol.matr.

Tertiò reſpondetur, agnatos illos non ad-
mitti ad ſucceſsionem ex eo, quia ſint vocati
per illa verba conditionalia, ſi agnati extite-
rint,vel ſtantibus agnatis,vel maſculis, mater
non ſuccedat,ſed dicuntur ſuccedere iure cõ-
muni inſpecto,ſtatutum verò matris ſolũ ſuc-
ceſsionem remouet.

Quartò, nam ſtatuti verba ſunt affirmatiuè
concepta, in caſu propoſito ſunt in conditio-
ne negatiua, ex qua non poſſunt dici vocati,
niſi ſumpto argumento a cõtrario ſenſu,quod
non eſt in caſu Bartoli, & ita poſt Pau. de Ca.
dicit Carol.Ruin.d.conſi.134.circa caſum.nu
me.5.lib.3.

Quintò, & vltimò poſſet dici,quòd agnati,
& maſculi,ab inteſtato quoque vocantur:non
26 enim illo caſu † prohibetur is, de cuius hære-
ditate agitur,teſtari,& fœminas inſtituere,ſe-
cundùm Matth.de Afflic.in conſtit. In aliqui-
bus.colum.5.in prin.nume.12.in 5.quæſt.poſt
Bal.in l.1.col.2.num.5.verſi. Vnde dictum ſta-
tutum.C.de legitim.hæred.& Alex.conſi.131.
tranſmiſſum eſt ad me.col.2. num.3.lib.1. Al-
bert.Brun.in tract.quòd ſtan.maſcul.in 8.arti.
princ. in 6.q.fol.51. nume.15.& rurſus in 8.q.
fol.52.nume.27. & Dom. Matthæus,in citato
loco,addit Andream de Iſernia, ibi.in 2.colu.
quem Albertus Brunus non inſpexit.

Quintò inducitur tex.in l.pen. ff.de collat.
dotis.Sed ſi ingenium intẽderimus, iſtud con
trarium optimè diſſoluemus, ſi quidem ea ra-
tione bona vltrà dotem, ac ipſam dotem, pe-
nes filiam remanere concluditur, cum à prin-
cipio dominium,ante appoſitam conditionẽ,
fuiſſet in filiam tranſlatum, vt tex. præſuppo-
27 nit;nam † dederat.l.vbi autem non apparet.§.
fi.vbi Bart.& Aemil. Ferret.num.1. ff.de verb.
28 oblig. ac etiam † tradiderat. l.traditionib. C.
de pact.& cùm voluerit conferri,præſupponit
dominium iam fuiſſe tranſlatum.propriæ ete-
29 nim rei † collatio fit.l.1.ff.de collat.l.ſi ſoror.
l.illam.ad fin.& glo.in rub.ac Bar.in l.ſi eman
cipati.C.eod.tit.idem Bar. in l.pater filium.d.
tit.de colla.dot. quid nunc, ſi abſtinente filia
ab hæreditate patris, dos cum alijs bonis præ
cipuis apud eam remaneat? ſtante regula, quod
30 abſtinens ab hæreditate, † nunquam confer-
re tenetur.l.ex cauſa donationis.C.fami.erciſ.
l.fi.ff.d.tit.de collat.dot.Hinc reſultat,neceſſa
rium conſiderari antecedens,dotis acquiſitio
nem,quod potuit per teſtatorẽ induci, tuncq́;
31 verba enunciatiua, † in modum conditionis
prolata diſponunt,iuxta diſtinctionem tradi-
tam per Bar.in l.ex hac ſcriptura. num.4. ff.de
donat.Canoniſt.in c.fi.de ſucceſs.ab inte. ſed
in caſu noſtro non eſt neceſſarium, filios dicti
hæredis inſtituti, intelligi vocatos ex teſtamẽ
to,ad hoc vt verificaretur, vel non verificare-
tur ſubſtitutio vltimo facta per teſtatorem,
ſed ſolùm debet attendi exiſtentia, vel nõ exi
ſtẽtia liberorum,vt intelligatur,an vltima ſub
ſtitutio locum habeat.

Secundò dici poteſt,quòd eum ob id,bona
vltra dotem Papinianus retineri affirmauerit,
tanquam voluerit teſtator, alterutrum filiam
habere,& ſic conſtitiſſe de expreſſa voluntate
teſtatoris,vt conditio adiecta filiæ fauore, nõ
reddat dotis,ac bonorum vltrà dotem, condi
tionalem diſpoſitionem, ſed potius portionis
hæreditariæ acquiſitionem,conditio non im-
meritò ad dotem,& bona illa non retrotrahi-
tur, ad hæredis autem inſtitutionem porrigi-
tur,quam conditionalem conſtituit.

Sextò,pro hac opin.adducitur;quia diſpoſi
tum in ablatiuis abſolutis, cenſetur etiam di-
ſpoſitum in ipſa conditione, cùm ablatiui ab-
32 ſoluti, † vim conditionis habere dicantur.l.à
teſtatore.ff.de condit.& demonſtr. Docto. in
rubri. ff. ſolu. matrimo. & inferius declarabi-
mus,ſed abſoluti ablatiui fideicommiſſum in-
ducunt.l.fideicommiſſa. §. cum eſſet.ff.de le-
gat. 3. ergo illud etiam debet inducere iſta
conditio.

Huic

32 Huic rationi primò reſpondetur ſecundùm Alex.d.conſi.85.num.19.lib.2. & Antonium Corſettum in ſua diſputatione, incip. Vtrum per iſta verba abſolutos ablatiuos diſpoſitionem inducere, quando verba executiua per ablatiuũ importata, vt dicebam, referebãtur in eum qui vult agere ex illa diſpoſitione, ita loquitur tex. in d.§. cum eſſet, aliàs ſecus, & tradit Bald.in d.rubri.C.de inſtitu. & ſubſtit. in fi.ante nu.5.

Secundò tex in d.§.cũ eſſet.loquitur, quando verba ablatiuorum abſolutorũ, important quandam executionem circa rem, in qua inducitur fideicommiſſum,ſecus quando important quandam denominationem perſonę conditionaliter prolatæ, vt patet in d.l.ſi ita quis hæres inſtituatur,ſi legitimus. cum ibi not. & colligitur ex not. per Barto.in d.l.à teſtatore, cumque in propoſito vtrunque ceſſet,meritò non eſt inferendum; & cum hac ſecunda Alexandri reſponſione, virtualiter tranſeunt.Nouiſs.Bonon.& Peruſi.in d. l. 1. C.de pact. poſt Franc.Rip.licèt per alia verba, dum confirmationis actus meminerunt.

Tertiò,quò ad reſolutionem conditionis à contrario ſenſu,in ablatiuos abſolutos, videntur ſubſtitutionis verba, ſi ſine liberis deceſſerit, ſubſtituo Sempronium, nil aliud importare,niſi quòd liberis extantibus non ſubſtituo: non autem liberorũ vocatio inde deducitur, vt Bononienſis dicebant.

Septimò eſt tex.in l.ex facto. §.ſi quis roga-
33 tus.ff.ad Trebel.vbi † quando aliquis eſt inſtitutus, & rogatus, ſi deceſſerit ſine liberis, contingatque inſtitutum cum filijs naturalibus decedere, & quæritur, vtrùm per iſtos filios ſubſtitutus excludatur, reſpondet ibi Iuriſconſultus, hoc ex dignitate, & ex voluntate,& ex conditione eius qui fideicommiſit,accipiendum eſſe:fruſtra igitur Iuriſconſultus prædictas qualitates conſideraſſet, niſi tales naturales vocati intelligerentur.

Alexander de Imola tex. iſtum nititur euitare:nam eſto,tales liberos in conditione poſitos, vocatos ex teſtamento per fideicommiſſum non intelligi, tamen voluiſſe Vlpianum, conditionem,dignitatemque teſtatoris conſiderandam eſſe, vt diſcernatur, an liberorum naturalium exiſtentia, faciat fideicõmiſsi conditionem deficere: cogitauit enim teſtator, quòd ſi inſtitutus liberos etiam naturales tantum haberet, veriſimiliter omnem hæreditatem, vel eius partem fore relicturum: vt cen-
34 ſeam † rectè tãtùm dixiſſe,naturalem etiam efficere,quòd conditio deficiat,& non ſubnecterit, aut indicauerit naturales vocatos eſſe: nam quemadmodũ ex dignitate teſtantis conſiderari poſſet, an naturales ſucceſsione digni exiſtant, ita æquũ eſt, vt ex eadem dignitate dirimatur, an ſubſtitutus ad ſuccedendum ordinatus, naturalium interpoſitione impediatur, parificenturq; caſus ſucceſsionis naturalium,& excluſionis ſubſtituti, cùm vtrobique lædi poſsit teſtatoris intẽtio,ac dignitas, tum in admittendo, tum in excludendo ex naturalium perſona: imò textus iſte poſſet generaliter in contrarium retorqueri, conſiderãdo dictionem illam amplicatiuã, vt quemadmodũ in naturalib.ex ipſorum exiſtentia tantũ,conditio deficit,vt textus inquit, & ex ſequentib. arguitur,ita ſit in cæteris liberis decernendũ, quod ex ſuperexiſtentia ipſorum deficiat conditio,non autem diſpoſitiuè vocetur. Sicq; inſuper Vlpiano videtur,volũtatis eſſe quæſtionem,intelligendo etiam conditionis defectũ, per vocationem iſtorum naturaliũ, quod controuerſi iuris eſt, magis retorquetur, in tm̃ q̃ poſitio in conditione non ſufficiat,cùm differentiam non tantùm ex dignitate,ſed ẽt in voluntate eius qui fideicommiſit Iuriſconſultus conſtituat:nam inquit,Mihi autẽ quod ad naturales liberos attinet, voluntatis quæſtio videbitur eſſe, de quib. liberis teſtator ſenſerit, ſed hoc ex dignitate,& ex voluntate,& ex cõditione eius qui fideicommiſit, accipiendum erit:geminatę volũtatis qualitatem exprimendo.videtur igitur conſiderari in illo textu, liberorum exiſtentiam,ad includẽdum, vel excludendum ſubſtitutum,ex voluntate tamen, non ex ſimplici poſitione in cõditione. Poſſet textus iſte ex l.generaliter.§.cum autem.C.de inſtit.& ſubſti.ſubuerti, cùm tamen quæ pertinent ad intellectum iſtorum iurium,in Tracta-
* tu de condit.ſi ſine libe.deceſ. fuſiſsimè explicauerim,omitto inductiones,& controuerſiã, tanquam alibi ex profeſſo ſopitam.

Octauò facit tex. in l.vnum ex familia. §.fi. ff.de lega.2.vbi ex verbis illis teſtatoris, Non dubitare ſe, quodcunque vxor eius hæres inſtituta cepiſſet,liberis ſuis reddituram; induci tacitè fideicommiſſum, Imper. Marcus reſcripſit. & ſic verba enunciatiua ad hæredem relata,liberorum fauore diſponunt, contra regulam tex.in l.Titia cum teſtamento. eod.tit. ita in propoſito, verba fideicommiſſariæ ſubſtitutionis ad hæredem relata, quãuis expreſsè in fideicommiſſum liberis reſtituendũ non ſonent,tamen quia ipſorũ fauore prolata vñr, debent tacitè intelligi per fideicommiſſum.

Reſpondent Antiquiores ad iſtum tex. verba illa in modum conditionis non fuiſſe prolata,quę diſpoſitionem non inducunt,vt ſæpius dictum eſt:cumque enunciatiua verba princi-
35 paliter † per ſe,quemadmodũ ibi proferuntur, diſponant, vt dicit Bart.in d.l.Titia cum teſtamento.in prin.ff.de leg.2. & in eodem.§. item Marcus Imperator.Bald.poſt ipſum Bar. in 3.oppo.adnotauit, niſi fideicommiſſum importarent, inania penitus redderentur, quod non eſt in iſta conditione, quæ ſubſtituti excluſionem operatur.

36 Poſſet † etiam dici,nec fortè infeliciter,q̃ verba illa tex.fideicõmiſſum minimè induxit, ſed aliud qđ pro fideicõmiſſo habeatur, quia enunciatiua ſunt, principaliter per ſe prolata. ergo qđ minus debent & pari verba merè cõditionalia,

42 in prin.verſi.Ad iſtud tamen,& regula illa,† ſi
vinco vincentem te,quamuis ſimus in eadem
concertatione,non procedit, cum adſit diuer
ſa ratio vincendi,iuxta tradita per Bart.in d.l.
de acceſsionibus.& in d.l.Claudius. Soci. iun.
in l.1.nu.39.verſ. Et licèt gloſ.& nu.112.ver-
ſic.Et licèt.ff.ſol.mar. Petr.Andr.Gam.in Dia
lect. legali. in loco à primo ad vltimum . in ſi.
43 Vel quando † ſunt termini diſpares, vt per D.
Bernar.Alphan.Peruſin.in collectan. Iur.ciui.
nume.983.fol. 242. poſt alios,vt per eum. vel
44 quando † virtus,quæ eſt in vincente,non con
currit in vincendo illum,quem tu vincis. Hie-
ro. Cognol. in l. non debet ei.nu.24.ff.de reg.
iur.Lud.Rom.conſi.436.Quòd indultum,col.
45 fin. vel vt non procedat † in ſucceſsionibus,
quemadmodum poſt Aret.in conſil.159. Viſo
puncto.col.5.verſi.Et vt breuiter.tradit Curt.
Iun.conſil.49.Habita diligenti,nume.9. verſi.
Quia in hac materia ſucceſsionis.

Duodecimò dicunt Doc.quòd licèt libero
rum mentio , ad directam ſubſtitutionem in-
ducendam inſufficiens ſit,videtur tamen ſuffi
ciens, atque potens ad ipſorum ex fideicómiſ
ſo vocationem, cùm fideicommiſſa nedũ ver-
46 borum expreſsione,ſed mente † etiam teſtan
tis tacita vel coniecturata inducantur, d.l.hæ
redes mei.§.cum ita.l.cum virum.C.de fideic.
l.pen.de leg.1.l.cum proponebatur.& l.qui ſo
lidum. vbi Bar.de leg.2.cũm adductis per Soc.
conſi.14.lib.1.Dec.conſi.15.& pro tenui. col.
2.verſi.Ad cuius rei.cõſi.38. circa primum dũ
bium.col.2.ante num.2.conſi.270.D.Raynal.
col.pen.Raph.Cuma.conſi.13.prima facie.an
te nu.2.verſi.Facit etiam.Raph.Fulg.conſi.15.
proponitur.col.2.nu.3. quæ coniecturata vo-
luntas ſatis colligitur, quòd filios in conditio
ne poſuerit,d.l.Lucius.in fi.

Sed reſpondetur,prædicta procedere,dum
47 modo † mens ex diſpoſitis dici poſsit,ad fi-
deicommiſſum inducẽdum,alias ſecus,ſecun-
dũ Bal.in l.vnica,in fi. C.de his qui ante aper.
tab.Franciſ.Rip.in d.§.cum ita.nu.34.& quòd
ſola voluntas non ſufficiat, etiam in fideicom
miſsis,eſt tex.in l.Lucius Titius. §. tres hære-
des.ff.ad Trebel.l.ſi alij.ff.de vſufru.leg. Aym.
Crauet.conſi.161.verba ſubſtitutionis.nume.
13.cum ſeq.

Niſi dixeris, attendi debere voluntatem te
48 ſtatoris,ſi verba patiantur, ſaltem † per im-
propriam ſignificationem , vt per Rip. in d.§.
cum ita.nu.33. Bal.in l.cum virum.colu.3.vbi
Salyc.ad fi.C.de fideicom.Alex.conſi.139. cir
ca primum dubium.col.2.nu.5. verſic.Reſtat.
lib.6.Carol.Ruin.conſil.156.in puncto.col.2.
nu.2. lib.2. ſed in propoſito non ſumus in vo-
luntate omninò tacita, quia de liberis eſt fa-
cta mentio,& dicuntur prælati,meritò viden-
tur vocati per fideicommiſſum , etiam quòd
verba conditionalia aliquam paterentur im-
proprietatem , cùm conditionalia verba, non
ſit abſurdum,vt aliquando diſponant,quod ſæ
pe euenit .

Decimotertiò, allegatur alius tex.in d.l.ge
neraliter.§.cum autem.C.de inſtit.& ſubſtitu.
nam ſi nulla liberorum mentione habita, filij
tacitè includuntur, & ſubſtitutos excludunt ,
cùm non ſit veriſimile , patrem ſi de nepotib.
cogitaſſet, talem feciſſe ſubſtitutionem : ergo
magis quando exprimuntur : non enim maio-
49 ris potentiæ tacitum eſt,quàm † expreſſum.
l.fin. C.de pact.conuent.l.nonnunquam.ff.de
condi.& dem.vt itaque hæc expreſsio aliquid
operetur, debent conditionalia illa verba,tan
quam pura intelligi,ne teſtatoris ſucceſsio,il-
lis excluſis,ad extraneos aliquo fortè caſu de-
uoluatur,contra eius mentem .

Hoc tamen argumentum , de tacito ad ex-
preſſum,in propoſito ſumi non poteſt: nam vt
aliàs eſt dictum, tacita conditio in d.l.genera
liter.§.cum autem. intelligitur coniectura pie
tatis,tanquàm à teſtatore expreſſa, & non ſcri
pta,d.l.cum auus.in fi.ff.de cond.& demon.&
quamuis Imperator Papiniani intellectum at-
tingens,rationem reddat , non eſſe veriſimile
patrem ſi de nepotibus cogitauerit, talem fe-
ciſſe ſubſtitutionem:voluit tamen, ipſam con
ditionem vti dictam, & expreſſam cenſeri , vt
non maius robur quo ad vocationem , videa-
tur habere expreſſa effectualiter,quàm ſubin-
tellecta,tanquam dicta : cumque verba huius
textus in prin.dũ de tacita diximus , latiſsimè
explicauerim, non amplius inſiſtam.ſatis erit,
Imperatorem, conditionem tacitam reduxiſ-
ſe ad cogitationem patris,& formam, qua ve-
rè vſus fuiſſet, ſi cogitaſſet : videtur itaque ex
dictæ l.cum auus.diſpoſitione , facta quædam
vtriuſq; conditionis adæquatio , per modum
50 regulæ,vt diſpoſitum in vna, † in alia pariter
diſpoſitum intelligatur.l.1.ff.de leg.1.cũ vulg.

Decimoquartò textus etiam in l. cum acu-
tiſsimi.C.de fideic.inducitur ibi,Ne videatur
teſtator, alienas ſucceſsiones proprijs antepo
nere.veniunt itaq; hæredes ex iudicio teſtan-
51 tis aui,& ſic per fideicommiſſum:aliter.n.† nõ
in mente tacita aui,ſed patris,q̃ foret,vt ſi de-
ceſsiſſet inteſtatus,proximiores in eius hęredi
tate ſuccederent.l.conficiuntur. & l.ſi quis cũ
nullum.ff.de iu.codic. ſicut ergo in caſu dictæ
l.cum acutiſsimi,hoc operatur illa ſubintelle-
cta cõditio,ſi deceſſerit ſine liberis, ita iſto ca
52 ſu,expreſſa † operari debeat.l.cum quid.ff.
ſi cert.pet.l.triticum.ff.de verb.oblig.

Cæterùm & hic textus euitari põt, cùm , vt
Alexander inquit,in eo non dicatur , nepotes
ex teſtõ,per fideicõmiſſum vocari,nec id poſ-
ſet intelligi, ex regulis in contrarium facienti
bus: ſed Imperator ſentire voluit , ꝙ ſi extra-
neus fideicõmiſſarius vocatus intelligeretur,
etiam cùm inſtitutus, & grauatus cum liberis
decederet,impoſsibile eſſet,nepotes effici hæ
redes aui per mediã filij perſonã, ſed ſi extra-
neus ſubſtitutus illo caſu vocatus non intelli-
geretur,poſſent nepotes effici hr̃des aui,ſucce
dẽdo patri ſuo ab inteſtato,vel ex teſtõ ipſius
53 patris,& ſic hęres † hr̃dis,primi teſtõris hæres

E 2 dice-

diceretur.l.ſi.C.de hære.inſtitu.& l.ſi paterfamiliàs.ff.de vulg.& pupil.l.1.ff.de caſtren. pecul. cùm autem in prin.de intellectu iſtius legis, & inductione Raynerij, nonnihil diximus,non videtur repetitioni locus; eſt tamen verum,Raynerium de Forliuio, non obſtante huius l.cum acutiſsimi.inductione, contrariũ eius tñſo decreuiſſe,vt refert Pet.de Anc.in d. c.in præſentia.remittens ſe ad Raynerij reſpõſum,de quo Alex.de Imo.d.conſ.185.ante nu-
54 me.18.d.lib.2.Sed vlterius inſtari poſſet, dum de proprijs ſucceſsionibus textus meminit;nã eſto ꝙ ſucceſsiones intelligantur ex Corneo, de propria poſteritate,vel ſobole, non eſt dubium de poſteritate ſucceſsibili intelligi:cũq; alienarum ſucceſsionum meminerit, conſiderando eandem ſuccedendi qualitatẽ in extraneis ſubſtitutis,qui ex teſtõ admittuntur, videtur eandem qualitatem in proprijs ſucceſſionibus conſideraſſe, & ſic ex teſtõ in vnico effectu. Cæterùm quia Imperator pleniſsimũ euentũ Papiniani reſponſo tribuere intendit, non debemus hanc plenitudinem minuere in hoc, vt liberi ex teſtõ vocati non intelligãtur, imò cùm proprias ſucceſsiones dixerit,ad immediatam cauſam reſpexit,non mediatam ex patris perſona,vt Alexander dicebat, in tñ ꝙ verba iſtius textus,vix poſsint cauillari. Ceſſant hinc,quæ Franc.Manti.in trac.de coniec. vlt.volunt.lib.11.tit.2.ante nu.13.dicebat, ꝙ ſi argumẽtum procederet, ſequeretur liberos in tacita conditione poſitos, cenſeri ad fideicommiſſum vocatos,cùm d.l.cum acutiſsimi. de tacita conditione loquatur, quod tñ abſurdum eſt: cenſentur.n.in conditione poſiti ad excludendum tm̃ ſubſtitutũ:nam & ſi ex communi opi.ita ſit dicendum, quam nos ſequuti fuimus,& in cauſarum deciſionibus,atque reſponſis reddendis comprobauimus, non videtur omninò inſolens verbum, de ſtricto iure, contrarium diſputãdo tueri, & cum vno Lud. Romano in hoſtium quaſi agmina irruere,rationibus in principio huius operis allegatis; nec ratio ex Hiero.Torniello repetita obſtare vr̃, cùm alibi fuerit ei cõgruè;ac multipliciter reſponſum.Minus nocet,tacitam voluntatem defuncti,in ꝓpoſito non operari,ad fideicommiſſum inducendum,cùm cõiectura probabilis plurimum, vel neceſſaria requiratur, vt tradunt Docto. in l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad Treb.licèt.n.verum ſit, liberos in conditione poſitos,vehementem coniecturã voluntatis teſtatoris habere,vt bona ad ipſos ſint peruentura,ſecundùm Oldr.& Salyc. & tradit etiã Celſus Hugo,conſil.5.in caſu propoſito.nu.7.probaturq́; in d.l.cum auus. iunctis d.l.cum acutiſsimi.& d.l.generaliter.§.cum autem. habẽt tamen longè plus coniectura, quod prælationem eſſe,Iuriſconſultus in d.l.Lucius. in fi.interpretatur,ideo cogitandum eſt.

Quintodecimò inducitur tex. in d.l.iubemus.§.ſin aũt.C.ad Treb.ibi.n.deciditur, conditionem hanc,ſi ſine liberis deceſſerit, nato poſthumo defeciſſe,vnde neceſſariò ſequitur, ꝙ per fideicommiſſum ſubſtitutus intelligat; nam poſthumus pro iam nato nõ habetur,niſi cùm de eius proprio commodo agitur.l.quod dicimus.de verb.ſig.idq́; procedit ẽt,ſi de patris commodo ageretur, l.2.§.remittit.de excuſ.tut.hæc aũt conditio,ſi ſine liberis deceſſerit,tp̃s mortis reſpicit:qualitas.n.adiuncta verbo,ſecundũ tp̃s verbi intelligitur.l.in delictis. §.ſi damnum.ff.de noxa.act.l.Titius.ff.de mil. teſta.& in ſpecie eſt tex. in l.ex facto.§.ſi quis aũt.ff.ad Trebel.& quidem intelligitur mortis tp̃e fuiſſe,qui in vtero relictus eſt.l.intelligendus eſt.de verb.ſig.vt non dicatur ſine liberis deceſsiſſe, qui prægnantem vxorem reliquit; quare ſi poſthumus,qui non reperiẽ natus tp̃e mortis, pro iam nato habetur ad defectũ conditionis,neceſſe eſt,ꝙ de eius commodo agatur,& conſequenter per fideicommiſſum ſubſtitutus intelligatur; nã ſi fratres alicuius Monaſterij eſſent ab aliquo hæredes inſtituti,ſub conditione, ſi Rex Parthorum deceſſerit ſine filijs legitimis,conditio dr̃ extitiſſe,ſi deceſſerit vxore ꝑgnante relicta: de commodo.n.ipſius poſthumi agitur,vt pro nato habeatur, & faciat conditionem deficere,ſecundùm Bald. in l.qui in vtero.de ſta.hom.Soc.ſen.cõſ.275. in cauſa fratrum.nu.16.lib.2.ex quo datur intelligi,ꝙ cùm in caſu propoſito conditio defeciſſe intelligatur,d.§.ſin aũt.de proprio ipſius poſthumi commodo tractatur:commodũ aũt certum eſſe non p̃t, niſi poſthumus tacitè per fideicommiſſum ſubſtitutus intelligatur.Et ſi diceretur ſatis videri de commodo poſthumi tractari, ſi ab inteſtato patri ſuo ſit ſucceſſurus, vel ſi in teſtõ patris ſui inſtitutus fuerit, cùm poſsit exhæredari, & præteritus rumpat teſtm̃.l.Gallus.de libe.& poſth.l.3.de iniuſ.teſta.l.ſi quis in ſuo.§.legis.C.de inof.teſta.§.aliud quoque capitulum.in Auth.vt cùm de appel.cognoſ.Reſpondet Franciſ.Manti. ex iſto fundamento,in hanc ſententiam,vt ipſe dicit, adductus, ꝙ facta alienatione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, vel paternis bonis ex delicto publicatis, niſi poſthumus ſubſtitutus per fideicommiſſum cenſeatur, non poſſet in illis bonis ſuccedere: ergo cùm non ageretur de ipſius poſthumi commodo,non deberet ꝓ iam nato haberi, neq; ſubſtitutum poſsit excludere,& conſequenter fideicommiſsi cõditio ad excludendum ſubſtitutum, ſine aliquo emolumento ipſius poſthumi,nõ poſſet intelligi defeciſſe,vt Bal.in citato loco ſcribit,& tñ in d.§.ſin autem. iuncta d.l. ſi quis prægnantem.generaliter deciditur,quòd nato poſthumo,conditio deficiat:ergo neceſſe eſt generaliter dicere,conditionem ipſam, fauore poſthumi deficere,& proinde ſubſtitutum intelligi,alioquin commodum eſſet incertum, poſſetq́ue cõtingere, ſubſtitutum eſſe excluſum, & poſthumum nullum commodum ſentire, quod eſſet abſurdum,& irrationabile, contra mentem legis,voluntatemq́ue teſtatoris.

Funda-

Fundamentum iſtud licèt pulcherrimum, maximoq; ingenij acumine, ab eruditiſsimo Iuriſconſulto adinuentum, poſſet fortè ſubmoueri,conſiderando, nó ideo minus poſthumum ad ſui commodum pro nato haberi, ipſumq; commodum certum eſſe,ſi ab inteſtato admittatur excluſo ſubſtituto : lex enim fingens poſthumũ pro nato haberi, ſatis habuit, ſi ipſum ad illud commodum,illam ſcilicet hę reditatem, in iſto caſu conditionis admittat, quæ lege ipſa defertur.l.1.de ſuis,& legit.non ad aliam,reſpectu aui teſtatoris, quæ lege 12. tabularũ confirmatur.l.lege obuenire.de ver. ſign. iſtudq; commodum incertum non dicitur:confidit.n.lex, parentes bona filijs conſeruaturos,deindeque relicturos; nam ſi parẽtes ſumma ope contendunt diuitias acquirere,vt illas liberis relinquant, multò magis credendum eſt, ipſos bona nó conſeruaturos ſolùm, ſed aucturos. Quòd autem alienatio ſubſequatur,incertũ eſt; nec ex cõi parentum voto præſumendum,prout incertum eſt etiam,ipſos delicta commiſſuros,vt proinde eius bona publicentur:vnuſquiſq;.n.bonus præſumitur,& bene acturus: hæc igitur omnia, ad patris pſumptam pietatem, bonitatemq; ex lege ſunt referenda,pariter ẽt ex teſtantis mente,qui de dicta paterna pietate confiſus,voluit ſuſceptis liberis in conditione poſitis ſubſtitutum excludi, ius legitimarum hæreditatũ ipſis reſeruãs, vt commodum certum appareat,allegatum verò incommodum incertum,& deſperandum, quod in propoſitis terminis conſiderandum non videtur.

Sextodecimò affertur. l.quamuis. C. de fideic.vbi pater ex coniectura, licèt non neceſſaria obſtrictus,filio intelligitur hæreditatem per fideicommiſſum reſtituere,vt non aliud in propoſito dici poſsit,ad idque facit tex. in l.ſi cui.cum l.ſeq.ff.de condi.& demon.

Sed facilis,ac vera datur reſponſio; nam in d.l.quamuis.& ſi verba defeciſſent, non tamẽ præciſa ſententia,ſiue ſenſus teſtatoris deficiebat:non enim ex alio teſtator de emancipatione cogitauerat,quàm propter ſucceſsionis eõ modum:cumque alia ratio,vt ibi Bald.inquit, reddi non poſsit, pro expreſſa cenſenda eſt,diciturque interpretatio non extenſiua, ſed intellectiua.Vnde qui vult antecedens,vult etiã conſequens, quod ſequitur ad illud,nó ſolùm ex ordine,ſed ẽt ex ſenſu diſponentis:hoc aũt in propoſitis terminis non contingit,cùm verba non deficiant, quæ vti antecedentia conditionalia,diſpoſitionem in conſequentiam neceſſariam importare non poſſunt, propterea cùm aliud operari poſsint,illud operantur,reſeruationem inquam ab inteſtato ſuccedẽdi, ſubſtitutique excluſionem:euincitur ẽt aliam rationem reddi poſſe, vt tollatur præciſa illa interpretatio intellectiua,ſenſus ſiue ſentẽtiæ teſtatoris,de qua ibi: eſt ergo diuerſa ratio deciſionis; nihilque virtualiter obſtare videtur.

Decimoſeptimò facit l.in conditionibus,in prin.ff.de cond.& dem.iuncta d.l.Lucius.in fi. de hære.inſti.nam ſi in conditionibus voluntas primum locum obtinet, regitq; conditiones,vt Papinianus ibi teſtatur,fruſtrà de conditionis vi in propoſito diſceptemus; vbi prudens conſilium præferendi oſtenditur, quod conditionis naturam regulariter, non diſponentis omninò videtur tranſcendere,eiq; præponderare:vt ſit dicẽdum, prælationẽ fratris, & liberorum æqualiter in d.l.Lucius.procedere,conditionis obſtaculo iam remoto: cùm ſi ex voluntate, diſiuncta in coniunctam reſoluitur,d.l.Lucius. de hæred.inſti.l.generaliter.in prin.C.de inſt.& ſubſti. verbaque directa obliquantur.l.Scæuola.ff.ad Treb.& quod fortius eſt,obliqua,directa fiunt,l.tractabatur.ff.de teſtam.milit.cur liberi in conditione poſiti, qui ſubſtituto præferũtur conſilio teſtatoris, conditionis natura non obſtante, vocati non dicentur? ſi ẽt eiuſdem Papiniani authoritate in conditionibus teſtatorum voluntas, potiuſquàm verba, conſideranda eſt.l.pater Seuerinam.in prin.d.tit.de condit.& demonſt.

Vltima hæc ratio ſecundùm aliquos diſſolutionem facilè patitur, quòd cùm conditio liberorum tacitè inſit,eſto quòd expreſsè conditionis adiectio, loco demõſtrationis cenſeretur.§.hæc ſcriptura.dictæ l.in conditionibus. ex præſumpta tamen conditione, vocati non dicerentur, ſecundùm communiorẽ opi. vt in ſuperioribus omiſſa diſputatione affirmaui.Vel ex eodem.§.hæc ſcriptura. aſſumendo regulam, quòd conditio inducatur, ſi hoc animo fuerit teſtator, vt cõditionem faceret, cũ de mente in propoſito cõſtet faciendi conditionem,non autem auferendi facultatem diſponendi grauato hæredi, non poſſumus aliquam diſpoſitionem inducere, cùm nil aliud teſtator egerit,q̃ conditionem:vt ſit dicendũ, de mente apparere, vbi extra conditionẽ,aliquid aliud conſtiterit, poſtquàm demõſtrationi locus non eſt,ad diſpoſitionem inducendã, eſto aliàs conditionem liberorum ſubintelligi,licèt non expreſſam; nam ſubintellecta conditione,liberi in diſpoſitione non cenſentur.

Hæc quæ retuli aſperiora videntur, potuiſ-
ſem alia multa pugnãtia vtrinq; conferre, ſed
fuerunt mihi tanquam leuis armaturæ, eaque
rationabiliter præterij,vt cominus agerẽ,atq;
huius diſputationis cornua cõmouere experi-
55 rer. Cumq;†vi opprimi in bona cã ſit melius,
q̃ malè cedere, vt de legib.li.3.Cicero inquit,
56 nec tam authoritatis in diſputando,† q̃ rõnis
momẽta quærenda ſint, quin ẽt eodem autho-
re,de Natura Deorum,lib.1.obſit plerunq; ijs
qui dicere volũt, authoritas eorũ qui ſe doce-
re ꝓfitentur:deſinunt.n.ſuum iudiciũ adhibe-
re,id hñt ratum, quod ab eo quem probant iu-
dicatũ vident.Nec verò,inquit,probare ſoleo
57 id quod de Pythagoreis†accepimus,quos ſe-
runt,ſi quid affirmarent in diſputãdo, cùm ex
ijs q̃reretur quare ita eſſet,rñdere ſolitos,ipſe
dixit,ipſe autẽ erat Pythagoras: tantũ opinio

præindicata poterat,vt etiam ſine ratione va-
leret authoritas. Poſthabitis igitur Doctorũ
nominibus,vti obſcuritatis latebris, dum ve-
ritatem ſpeculamur, eiusq́ue lucem perqui-
rimus, in illam opinionem inclinare,quæ libe
rorum vocationem conſentit,ſum arbitratus:
quę etiam vires recipere temporum curſu cę-
58 pit: opinionum † enim commenta, vt Cicero
de Natura Deorum, lib. 11.delet dies, naturæ
59 iudicia confirmat.& ſi Naturam ipſam,†legis
normam eſſe, idem de legibus 1.dixerit: cum
legis ſempiterno decreto, ſtabiliq; fundamen
to opinio hæc cõfirmetur, verendum non eſt,
quin veritatis claritatem in dies ſit magis cõ-
ſequutura;nil aſſertionum debilium numerus
proderit, quæ lucem ſæpe in legali ſapientia
ſolent eripere, & quaſi noctem quandã men-
tibus effundere.Radicitus Scæuola,lib.11.re-
ſponſorum,in l.Lucius Titius. ff.de hæred. in-
ſtitu.dubitationem conuellit,quem ſi Accur-
ſius rectè interpretatus eſſet,hæc fortaſſe mo-
leſtia careremus,cùm vt Pythagoricis,ſint qui
dicant,ipſe dixit:ipſe autem eſt Accurſius,qui
cùm prægrandi authoritate in iure ciuili præ-
fulgeat, eius ſententiam vti Sybillinum quod-
dam decretum communiter ſcribentes ſeli-
gunt; ſequar igitur vt inſtitui, inſignem illum
Iuriſconſultum,cuius verba dum quadam ad-
miratione commotus contemplor,in id erum
pere cogor,E heu videte,iudicauit iudiciũ in-
clytum.Et licèt quæ ad veram,& perẽnem in-
telligentiam, interpretationemque huius re-
ſponſi in ſuperioribus enarraui, ſufficerent,di
ſputationem iſtam,alia etiam eius inductione
60 concludere ſtatui, dum inquit: † Nam pru-
dens conſilium teſtantis animaduertitur: non
enim fratrem ſolùm hæredem prætulit ſubſti
tutis,ſed & eius liberos:ex illo enim verbo,cõ
ſilium, plena, ac ex teſtamento efficax præla-
tio ſignificatur,maximè cùm prudentiam con
ſilio adiecerit, quemadmodum in l. cõſilio.ff.
de curat.fur.vbi conſilium,& opera curatoris,
non ſolùm patrimonij,ſed corporis, ac ſalutis
furioſi tuitionem concernit: vt ſic, non dica-
tur in propoſito prudens conſilium, ſimplicis
prælationis cauſa, ſed quia prætulerit, & qui-
dem ex teſtamento,perfectiorem, ac ſecurio-
rem prælationem inducendo.
61 Poſterioremq́; iſtam affirmatiuam † opi.æ-
quiorem,humaniorem, benigniorem q́; dixe-
re Io.de Imo. in d.l.Lucius.Anton. Corſet. in
Diſput.incip.Vtrùm per iſta verba,in 6. argu.
partis affirm.Andr.Barb. in l. cum acutiſsimi.
colum.78.C.de fideicom Paul. de Caſt. conſi.
263.Circa primum quæſitum.colum.2.ante,&
poſt nume. 2. lib.2. Curt. ſen. conſilio 51. Su-
per teſtamentis Alberti,colum.8.& ſeq. num.
23.vbi hoc pluries repetit,idem Barba. conſi.
27.col.13.lib.1.conſi.55.col.4.& conſi.57.Præ
clarè ſcribitur Sapientiæ ſeptimo, lib.2.Pariſ.
conſi 6.Ad confirmationem.nu.23. conſil.66.
Nobilis Siluester,referens Socinum, Antoniũ
Corſettum, & Corneum, ita dicentes. lib. 3.
Soc.iun.conſi.119.viſo teſtamento. nume.15.
lib.1.& æquiorem eſſe, fatentur omnes tenen
tes contrariam gloſſæ ſententiam, vt teſtatur
idem Socin.iun.conſi.185.Abundè num.69.&
72.lib.2. conſil. 168. Præſentis conſultationis
reſolutio.num.75.conſil.174.viſa,nu.21.eod.
lib.2.conſi.78.vidi,num.12.conſi.145. viſo te
ſtamento.nu.35.conſi.110. diu.nume.2.lib.3.
Ioan.Cæphal.conſi.93.cùm in teſtamento.nu
me.1.lib.1.conſi.476.inſignis Eques.nume.7.
lib.4.Iul.Clar.in titu.de teſtam.lib.3.q.77.fol.
86.& complures alios,quos ſequitur, idem te
nere tradit Tiber.Decia.conſi.42.iuri & æqui
tati.nume.2.verſic.Accedat, vbi ita ſenſiſſe di
cit Cyn. Alberic. & Salyc. in l.1. C. de condit.
inſert. idem Decian. conſilio 44. Quanquam
putem.nume.1. inter conſilia Iacobi Philippi
Portij, lib. 1. Hieronym. Zanch.in l.hæredes
mei §.cum ita.nume.707.ff.ad Trebel.& idem
dixiſſe, ac conſuluiſſe quoſdam ſolemnes Do
ctores Bononienſes relatos per Soci. conſilio
77.in præſenti conſultatione. colum. 3. ante
num.5.lib.1.refert Soc.iun.d.conſil.158. ante
numero 72.lib.2. verſic. Et vt ipſe & alij. ſed
Socin. ſen. d. conſil.77. referendo Bononien-
ſes, dicit illos atteſtari, poſſe tunc dici com-
munem opin.moderniorum,ſed æquitatis nõ
meminit eoſdem aliquid aſſerere,Curt.ſen.cõ
ſilio 42.Quia inquit Baldus.colum.2.nume.3.
Thob.Non.in d.l.1. C. de pact. dicens negati-
uam rigoroſam eſſe opin. & iſtam affirmati-
uam æquiorem, idem Nonius conſil.31. viſis,
nume.11. verſic. Tertiò reſpondetur, conſilio
32.viſo,nume.8.verſic.Quia reſpondetur.Au-
guſtin.Bero. conſil.104. in hac Lucenſi cauſa.
num.5.verſi. Præmiſsis veris exiſtentibus.lib.
2.& dixit Steph.Bertrand.conſi.319.viſo, nu-
mero 3. lib.4. affirmatiuam opin.contra gloſ.
multis modernis viſam fuiſſe, & videri æquã,
& non parum congruentem voluntati teſtan-
tium,& propterea ſuſtentabilem. Iul. Clar.de
teſtam. quæſt.77. verſicu. Nihilominus, quia
contraria opin. & æquior Franciſc. Manti. in
tract.de coniect.vltim. volunta. lib. 11.titu.2.
numero 2.
62 Vnde† non peccaret iudex,ſi affirmatiuam
opinionem propter exuberantem ęquitatem,
qua nititur, ſequeretur, iux. no. in l. quòd ſi
Epheſi. §. in ſumma.ff.de eo quod certo loco.
l.in oĩbus.ff.de reg.iu.l.benignius.ff.de ll.l.pro
ximè.ff.de his,quæ in teſta.delen.c.ſi.de tran-
ſact.per Doct.poſt Hoſtien.in c.2.in verb.hu-
63 manius. de cogn. ſpirit. vbi volunt, † quod
Doctoribus ad inuicem ſuper aliquo articulo
diſsidentibus,ſit ſequenda eorum opin. huma
nior,rationabilior, & æquior: & in propoſito
iſtud tradidit Anton.Corſet.in d.Diſput.inci.
Vtrùm per iſta verba.in 16.fundam.opin.affir
matiuæ,& Socin.iun.conſilio 141. Habita dili
genti.nume.7.verſicu. Et ſi iudicaturus. lib.2.
64 vbi dixit,† ꝙ ſi iudex opinionem hanc verio-
rẽ approbaret, poſſet ſecundũ eam iudicare,
ſine timore,ac læſione cõſcientiæ, & honoris,

licèt

licèt in contrarium ſit communis opin. iux.l.
1. §. neq; ex multitudine. C. de vete. iur. enucl.
& tradunt Abb. & alij in c. 1. de conſti. cum cõ
cordantibus multis, qui ad hoc allegari poſ-
ſent, Pariſi. d. conſi. 6. num. 24. lib. 3. dicens ſtan
te ęquitate, humanitate, & benignitate opinio
nis contra gloſ. iudicem vti iſtam tutiorẽ am-
plecti, & ſequi debere, iux. tex. in l. ea, quæ. §. in
re dubia. ff. de regu. iur. & poſt Ioan. Neuzan.
in Syl. nup. fol. 127. colum. 1. & 2. verſi limita
65 4. ſubdens, † concluſionem illam, vt pro cõ
muni ſit iudicandum, non procedere, quando
eſſet rigoroſa, & alia opin. contraria eſſet æ-
quior, humanior, & benignior, & Soc. iun. d. cõ
ſilio 158. num. 72. d. lib. 2. dicens, vbi ſapientiſ-
ſimus quiſque iudicaturus in illa cauſa, voluiſ
ſet omnia maturè, & purè, ac inſiè, mentis ocu
lo animaduertere, facilè ſibi perſuadere, eum
ſecundùm hanc opin. iudicaturum, inhæren-
do legibus, ſolidioribus rationibus, voluntati
teſtantis, & tantorum Iuriſconſultorum autho
ritati, & idem voluit Tibe. Dec. d. conſi. 42. in-
ri, & æquitati, num. 3. inter conſi. dicti Portij,
dicens, cùm Doctores variant in opinionibus,
illam in iudicando dubio procul eſſe ſequen-
dam, quæ æquior eſt, etiam ſi contraria foret
magis communis, & ad hoc plures allegans, &
ſignanter in materia interpretationis volun-
tatis teſtatorum, Cur. ſen. d. conſi. ſi ſuper teſta
mentis, col. 10. verſi. ecce ergo, dicentem in iu
dicando iſtam opin. tanquam, vt omnes faten-
tur, æquam, eſſe ſequendam, quia multoties er
rant homines diſcedentes ab æquitate, vbi lo-
cum poteſt habere ſequendo ſubtilitates, ſecũ
dùm Petrum de Bellapertica, ideo præcauen-
66 dum † eſt, ne aduocati Doctores, & Iudices,
cùm poſſunt ſequi æquiorem ſententiam, rigo
roſam amplectantur, quia perniciosè errarẽt,
vt ita monet Ang. per tex. ibi in l. ſequitur, in
princ. ff. de verborum obliga. Thob. Nonius in
d. l. 1. C. de pac. verſicu. & ideo ego putarem in
practica, & idem Nonius d. conſi. 31. viſis, nu.
11. verſi. tertiò reſpondetur, & num. 12. dicẽs,
ex intentione omnium contrarium tenẽtium,
cenſeri æquiorem ſententiam, quinimmo Frã
ciſcus Mantica in tract. de coniect. vltim. vol.
lib. 11. titu. 2. col. 5. dicit, iudicem debere in
hanc ipſam opin. vti humaniorem inclinare,
nedum, quòd non peccet ita iudicando.
67 Maximè, quia † gloſſæ opin. mentem teſtã
tis infringit, & in abſurdum ſonat, ſecundum
Petrum de Anchar. d. conſi. 74. contra Philip-
pum, quem referendo ſequitur Soc. iun. d. con
ſilio 141. habita diligenti, num. 7. d. lib. 2. & cõ
trariam magis, iuxta mentem teſtatoris eſſe di
cit Alber. in d. l. 1. C. de cond. inſert. quem re-
fert, & comprobat, idem Soc. iun. d. conſi. 158.
num. 71. d. lib. 2. & ipſam tanquam multum cõ
gruam voluntati defuncti, conſulendo ſequu-
tus fuit Raphael Fulgoſius, quem ad iſtud pro
poſitum. citat Paul. de Caſt. d. conſi. 263. circa
primum quæſitum, ante num. 2. verſicu. vide
etiam, lib. 2. & deſuper retuli Franciſc. Gratia.
in trac. de vulg. & fideicom. ſubſti. fol. 16. verſi.
& in primis, dicentem, gloſſæ ſententiam inimi
cam eſſe teſtatoribus, & filijs illorum patrum,
qui bona dilapidant, Nicol. Boer. d. deciſ. 155.
ante num. 27. dicens, omnes contrarium ſubſti
nentes, ita aſſerere, & quòd opin. contra gl. ſit
conſona teſtantium voluntatibus, Thob. No-
nius d. conſi. 31. nu. 11. & 12.
68 Cumque † prudentiſſimi Magiſtratus Se-
reniſſimi Senatus Veneti voluntatem teſtan-
tium piè ſemper ſequantur, non immeritò in
Conſilijs de XL. alijsque Magiſtratibus, opi-
nio hæc contra gloſſam, vti veriſſima compro
batur, & ſuſcipitur, vt teſtatur Cur. iun. in d. l.
1. num. 14. C. de pac. in fi. quem referunt, & ſe-
quuntur Soc. iun. d. conſi. 158. num. 72. lib. 2. Ti
ber. Decia. in deſcendentibus, ita in Conſilijs
de XL. vidiſſe ſeruari tradit, d. conſi. 42. iuri, &
æquitati, num. 4. Iacob Philip. Port. conſi. 46.
decreueram, num. 9. in fi. lib. 1. hancque conſue
tudinem in cauſis dicti Dominij ſeruandam eſ
ſe vti receptam, & comprobatam, concludit
dictus Decia. in citato conſi. & rurſus, conſilio
44. Quamquam putem, num. 1. inter conſilia
69 dicti Portij lib. 1. Vt Doctori † illuſtri de cõ
ſuetudine atteſtanti, ſtandum ſit, Bart. in l. de
quibus, col. 8. verſic. quartò principaliter quæ-
ritur. ff. de ll. Pau. de Caſt. conſi. 164. in præſen-
ti cauſa. col. 1. poſt num. 1. lib. 2. dicens creden
dum eſſe Baldo atteſtanti de quadam conſue-
tudine, in l. cùm antiquioribus. C. de iu. delib.
Raph. Cum. conſi. 57. monaſterium, in fi. verſi.
ſi enim, conſi. 169. viſo teſtamento, col. 1. num.
2. Dec. conſi. 420. quæritur, num. 9. aſſerens Bar
toli opin. communiter eſſe approbatam, Bar-
tho. Veronen. conſi. 39. Lucius ciuis, col. 4. con
ſilio 58. Paulus Faber, col. 3. Lanfran. Brixien.
in rep. c. quoniam contra, col. pen. de proba. &
de magis communi atteſtatur poſt alios Cur.
iun. conſi. 60. habita diligenti conſideratione,
70 num. 5. vbi voluit, † eſſe credendum tribus
illuſtribus Doctoribus, videlicet Bartolo, Bal-
do, & Alexandro, atteſtantibus de generali
conſuetudine Italiæ, quod collectæ foreſibus
imponantur. Sed vt Dec. & Cur. aduertunt,
71 Bar. in d. l. de quibus, non loquitur † de con-
cludenti probatione, ſed de præſumptione,
dum inquit: credo, quòd authoritas Docto-
rum ſufficiat, niſi probetur contrarium. per
hoc enim poſſunt tolli fundamenta contradi-
centiũ, vt dicamus, ꝙ tales authoritates Do-
ctorum de conſuetudine atteſtantium, onus
contrarium probandi transferant, dato quòd
plenè non probent, & de communi tradit
idem Dec. conſi. 559. in caſu, ante num. 7. ver
ſic. ſed tamen, & ſi Curtius credendum eſſe au
tumauerit tribus Doctoribus, Caſtrenſis verò
vni tantùm, quanto magis credẽdum eſt qua
tuor prædictis Iuriſconſultis Illuſtribus, de di
cta conſuetudine Sereniſſimorum Venetorũ
atteſtantibus, maximè cùm de eadem conſue
tudine nouiſſimè teſtetur D. Franciſc. Manti-
ca in trac. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. titu.
2. poſt

2.poſt num.17.qui pariter illuſtris,& celeber-
rimus Doctor conſpicitur,idemque tradit nu.
72 2.Vnum tamen † non omitto,quòd & ſi So
cin.iun.Decia.& Port.ita ſimpliciter,vel indi-
ſtinctè dixerint,tamen referendo Curtium iu
nior.credo non aduertiſſe,ipſum loqui in poſi
tis in conditione cum qualitate maſculinita-
tis, & ſic in faciliotibus terminis, ex infra di-
cendis: verſiculus enim ibi, nu. 14. incipiẽs,
Secundùm iſtam,ad ſallentiam Decij de quali
tate maſculinitatis proximè explicitam refer
ri oportet,ſi rectè intueatur,& ſatis conuincitur,
cùm apud Brixiam conſuluiſſe teſtetur: Et in
effectu eius reſponſa innituntur dictæ qualita
ti,vt declarat idem Cur.iun. conſi. 77. negari
73 non poteſt,ante num.2. dicens † vltra illam
conſultationem,memoria repetere tribus vi-
cibus in Ciuitate Brixiæ pro eadem opinione
adiectæ qualitatis maſculinitatis conſuluiſſe,
& prout ſibi relatum fuerat,ita fuiſſe in Ciuita
te Brixiæ iudicatum,& ſententiam confirma-
tam per Illuſtrisſimum Senatum Venetum, &
ideo illud ſolum fundamentum ſufficiẽs erat
ad victoriam reportandam in illa controuer-
ſia,cùm in ſubſtitutione de qua agebatur, fue
rat facta mentio maſculinitatis,vt per eum; vt
non ſit hæſitandum in iſtis terminis ſuiſſe lo-
quutum, quemadmodum colligitur ex tradi-
tis per Nicol.Boer.d.deciſ.155.ante num.26.
vbi meminit ſentẽtiæ Sereniſſimi Senatus Ve-
neti:ſat eſt, reliquos in puris terminis quæſtio
nis gloſ.d.l.Lucius,de conſuetudine prædicta
atteſtari.Non tamen prætereo,doctrinam Bar
to.in d.l. de quibus. alio modo ex intentione
Hiſpanorum reſtringi,& limitari,quòd Docto
ri illuſtri dicenti fori conſuetudinem,creden-
74 dum eſt,ac eius dicto ſtandum, circa † con-
ſuetudinem illius fori, ſeu curiæ, vbi Doctor
verſatur: non tamen crederetur ei de conſue
tudine extranei fori, cùm non præſumatur ſci
uiſſe conſuetudines aliarum curiarum, immo
75 ignoraſſe, cùm ſint facti, & Princeps † etiã
qui eſt Dominus ſui principatus, illas ignora-
re credatur,vt in c.1.de conſtit.lib.6. Proinde
dicebat idem Bar.in d.l. de quibus. in repetit.
colum.16.num.22.verſicu Secundò probatur,
quòd ſi dubitatur de conſuetudine, iudex vo-
cabit ad ſe aduocatos, & procuratores illius
palatij,& explorabit de conſuetudine,non au-
tem extraneos aliarũ prouinciarum,quia quę
76 domi fiunt, † probantur per domeſticos il-
lius domus, non per extraneos.l. conſenſu.C.
de repud. & quæ fiunt in collegio, probantur
per illos de collegio.c.veniens. de teſtib. imò
77 plus dicebat ibi Bart.col.17.ꝙ ad hoc † vt fo
renſis poſſit deponere de aliqua conſuetudi-
ne ciuitatis, requiritur, quòd tantam moram
in illa ciuitate traxerit, quòd veriſimiliter ſci-
re deberet,arg.l.2.C.vbi de crim.agi opor.ita
limitat Ioan.Lopez in rep.rub.de dona. inter
vir.& vxor.§ 21.num.1.2.& 3.inferens ad gloſ.
in auth.æqualitas.C.de pact. conuent. dicen-
tem, hodie non fieri donationes propter nu-
78 ptias ſuper dote. hanc autem † limitationẽ
indiſtinctè intellectam,& ad d. auth. relatam,
credo eſſe contra mentem,& dicta Bar.ibi,qui
num.22.tractat de conſuetudine, quæ ordinẽ
tantùm iudicij reſpicit, & modici præiudicij
cenſetur, neceſſarioque probari debet per ad-
uocatos illius fori,ac procuratores,eſtque con
ſuetudo,cuius probatio in ſcriptis non redigi
tur,& repugnat ibi dictum Barto.d.num.22.in
diſtinct.verſicu.aut ille, qui ſic deponit, ac e-
tiam exempla gloſſarum, & rationes quas ad-
ducit,num.21.vbi inter cætera dictæ glo.in au
then.æqualitas,exemplum allegat.in quo non
puto inſiſtendum. Hanc etiam opinionem ſe-
79 quutus † eſt S. P. Q. R. cùm ſtatuto Vrbis Ro-
mæ, filij in conditione poſiti, ſint vocati, vt lib.
5.ſtatutorum,c.25.& refert Hierony. Gabr.in
ſuis conſilijs nouiter impreſſis,de quo ſtatuto
aliquid inferius dicam:eiusque verba recẽſet
Horat.Mandoſ.in addit.ad Ludou. Roman.d.
conſi.32.viſa municipali, poſt num.8.in verb.
ſubſtituto præferre,& propterea Romæ eandẽ
op in.ſeruari.
80 Sed licèt † in puncto,vt dicunt,iuris,verio-
rem eſſe, æquiorem etiam,ac benigniorem,ad
uerſus gloſſam in d.l.Lucius,affirmatiuam opi
nionem arbitrer,quàmplures Illuſtres alioqui
Recentiores communem hodie,immo magis
communem cenſeri poſſe atteſtantur: Magni
tamen Accurſij negatiuam ſententiam in effe-
ctu magis communem,crebriorem, receptio-
remque iſtis quoque temporibus dubio pro-
cul exiſtimo:præcitatis namque ſcribentibus,
qui ipſam ſequuntur,complures alij aſſentiun-
tur,vt iudicando,& conſulendo, non ſit ab ea
calculatis nominibus, & ponderatis authori-
tatib. tanquam magis communi aliter recedẽ
dum: ea enim inſania ducimur, ac vexamur,
vt niſi ius ciuile communi Doctorum applau-
ſu recipiatur, omnino veluti quid profanum
negligatur,nec iuris ciuilis decus retineat, mi-
nimeque proficiat,litera iuris,vel ratione con
ſiſtat opinio,vt alibi Cur.iun.conſi. 96. habita
diligenti conſideratione, num.5. verſi. & licèt
putem,commiſeretur. Acerbisſimus hic reno
81 uandus eſſet dolor Vdalrici Zaſij, † ſuaniſſi-
ma elegantia Iuriſconſulti, qui vt albus olor
cantu,orationis ipſe puritate,ac dulcedine, iu
ris ſcientiam, eiusque reconditam artem de-
mulcet: prioris enim ſeculi miſeriã erga iſtas
communes aſſertiones,ſæpè in eius operibus,
ac nuncupatim Singularium Reſponſorum,li-
bro 2.c. 2. num. 27. complangit: is etiam la-
chrimabilem librorum interitum illorum ve-
tuſtisſimorum Iuriſconſultorum in Antino-
mijs Diſſolut.lib.1.grande iudicat eſſe piacu-
lum,gratioſior namque longo interuallo iuris
prudentia cenſeretur,ſi principum legalis ſciẽ
tiæ virorum,illuſtriumque potius Philoſopho-
rum,omnium penè doctrinarum ducum,præ-
ſtantes labores extarent,cum quibus maximã
diuinarum,humanarumque rerum claritatem
interuertiſſe exiſtimat,quod certum,verumq;
alio

alio illuſtri admodum teſtimonio maximi Gu
lielmi Budæi Iuriſconſulti variæ,ac ſelectæ le-
ctionis coriphæi, in ſuis admirabilibus ad Pã
dectas Annotationibus, in prin.redditur,cùm
acri cruciatu, interitum vetuſtatis, opinio-
numque iſtam colluuiem, & librorum redun-
dantiam abominetur. Quiſquam rogo ne ſit,
q me fortaſſe aliquo detrahendi appetitu ijs,q
communes ſcripſerunt opiniones commoue-
ri autumet, dum in opiniones iſtas animum
incendere videor, ac ita prorumpere: ipſi e-
nim rem agunt omnibus apprimè vtilem,iſtiſ-
que temporibus neceſſariam, quod cum reip-
ſa eluceſcat,orationis lumine non indiget: na-
turæ profectò præcepta infringerem,ſi beneſa
cientibus maledicerem,beneſaciendorum vi-
ce, nuſquam proprio iure doctorum virorũ
labores deprimerem,aut morderem: nam pro
ut nobilitatis regulis contrarium, ac omnino
repugnans maledicentiæ ſtudium eſt, ita no-
bilium virorum,nõ ſolùm beneſacere,ſed ſem
per benedicere, præclariſſima actio habetur.
in illud ego inſtitutum inuehor, quod iniuriã
quandam continet, dum aliqui magis opinio
nibus iſtis plerumq; falſis, & abſurdis, quàm
83 ſcripto,apertoque iuri deferũt.Quis † FRAN-
CISCI VIVII,vt alios taceam,cõmunium opi-
nionum volumina prægrandi ſtudio digeſta
non concelebraret? cuius tanta eſt virtus, mo
rum comitas,& in iure explicando dexteritas,
vt nulla improborum hominũ pervicacia eius
meritum proſterni poſſit: ea namque virtutis
eſt vis, quòd compreſſa validius conſurgat,de
quo plura heroica,ſed tamen vera dicerem,ni-
ſi me Patriæ dulci quodam amore commoue-
ri,liuidi quidam ſuſurrarent,qui amaritudine
animi, mentiſque acerbitate, ſuapte natura,
aduerſa potius natura, viros bonos conuicijs,
calumnijs,ac mendacijs dilaniant. ſed quid ad
VIVIUM de legali ſcientia optimè me-
ritum?

84 Fuit ſemper, † vt ad rem redeam, ſummo
honore habita gloſſæ in iure authoritas, vnde
Iacob.Butrig.in l.1.C.qui pro ſua iuriſdict. iu
dicandum eſſe ait,ſecundùm gloſſæ opinionẽ,
niſi conſuetudo eſſet in contrarium.Matth.de
Afflic.deciſ.21.dubitatur,num.4.deciſ.384.nõ
ponam caſum,num.3.vnde Cyn.in l.1.C.de a-
ctio.& obliga. gloſſam iuris idolum eſſe teſta-
tur, ruſuſque idem in l.non moriturum.C.de
contrahen.& commit. ſtipula. Bald.verò in l.
cùm hæreditas.C.depoſi.gloſſæ authoritatem
omnes alias tollere,cui conſentiunt Dec. con
ſilio 412.viſo.num.13.& in l.vt vim, num. 34.
de iuſt.& iu.in c.1.num.43.de conſt.Io.Ceph.
conſi.16.viſis.num.31.poſt Soci.& Vbert. Zuc
card.lib.1.conſi.32.Regula,num.8.eodem vo
lum.& Alber. Brun. meliorem teſtem haberi
nõ poſſe,quàm ordinariam Gloſſam,in dubijſ-
que quæſtionibus conſulendo ei adhærere ſe-
curius eſſe dixit,conſi.61.in cauſa feudali,col.
2.verſi.Verum, allegat Balduinum in c.1. de
natu.ſucc.feu.in fine, dicentem, ſe in dubijs
opinionibus conſulendo ſequi gloſſam ordina
riam,nec poſſe meliori adhærere:tum in l.2.C.
de ſent.quæ ſine cer.quant.num.9.in fi.vbi Ia-
cobũ Butrig.referendo,dicit in magnis dubijs
ſemper eſſe tenendam gloſ.ſeque ita conſulere
fieri,vbi Saly.in fi.idem Bal.in l.2.num.9.C.de
pœn.iudic.vbi iudicando nunquam eſſe rece-
dendum à carrocio prudentum, maximè gloſ-
ſarum concludit,& in l.fin.§.neceſſitate, ante
num.10.verſi.& ideo.C.de bon.quæ lib. dixit,
rationi veritatis adhæreas,id eſt Gloſſatori,in
perpetuumque non errabis, ac in l. precibus,
num.23.C.de impub.ibi,tu tamen ex tuo capi
te non formes opinionem, ſed ex textibus, &
gloſſis ordinarijs, quibus inhæreas, ſicut Bo-
nonienſes inhærent carrocio, ducens nauem
inhæret timoni, Anton. de Pactijs inter conſi-
lia Alexandri,conſi.74.viſo puncto, num.24.
lib.4.Raph.Cum.conſi.36.proponitur,num.2.
Bal.etiam in l.1.in fi.ff.de vulg.& pup.aſſeruit,
quòd vbi ſunt opin. contrariæ, ipſe tenet con-
ſulendo opinionem gloſſæ,& in auth.ceſſante,
ante nu.3.C.de legitim.hæredib.ibi,ego timẽs
recedere à gloſſis cõſulendo, iam conſului ſe-
cundùm gloſſam,Ioan.de Imo.in c. paſtoralis.
in prin.de offic.ord. potius eſſe ſtandum opi-
nioni gloſſæ, quàm docto Innocentio voluit,
idemque Imo.in c.cùm contingat, extra de iu
reiuran.non eſſe,inquit, tutum Iudici recede-
re ab opin.gloſſarum,Cor.conſi.207. videtur,
num.17.verſi.nec obſtat,lib.3. Io. de Amic.cõ
ſilio 35. Magnifice D.num.2.& conſi.145.ſta-
tuto ciuitatis,num.17.vt Curt. iun. conſi. 60.
præſupponitur.num.12.in fi.poſt Felyn.in d.c.
1.de conſt.colum.pen.ſenſerit, poſſe diſcedi à
communi opin. quando habemus gloſſæ au-
thoritatem, idem tradit Dec. conſi.23. & pro
tenui.num.6.verſi.non obſtat ſi dicatur, rece-
dendumque à gloſſis non eſſe iudicando, trã-
dit Signorol.conſi.89.præſupponitur, colum.
2.in princ.verſi.ſed qualitas,& conſ.119.Quę
ſtio.col.vltima, in fi. verſi. ex quibus.vnde di-
xit Ioan.And.in addit.ad Spec. in titu. de pri-
mo,& ſecundo decreto.§.nunc videamus.ver.
ſed quandiù.in addi.incip.patet per proxima,
quòd boni Doctores ſe concordant cum gloſ
ſis,detractores verò diuertunt à gloſſis, rela-
tus per Afflic.d.deciſ.184.num.10.verſic.& ſi
quis aliter.Maximè quia cum gloſſæ opinione
85 concurrit authoritas Bartoli, † in cuius di-
ctis ſemper ineſt veritas,ſecundùm Lud.Rom.
conſi.468.quoad primum.colum.2.ver.quam
quàm autem,Ioan.Bapt.de S. Seueri. in tracta.
de modo ſtud.referẽs in Hiſpania,& Luſitania,
decreto Regis ſancitum eſſe,quòd in cauſis,in
quibus reperitur contradictio Doctorum,opi
nio Bar. præualeat. Ludo. Gozad. huiuſmodi
decretum indicans,conſi.39.prima facie.num.
15.& 16.Soc.iun.conſi.89. magna profecto.nu
mero 38.lib.1.& Bartolum dici virtutem iu-
ris,tradit Lud.Roma.conſi.480.in caſu. col.1.
poſt med.verſi.ad hoc faciunt, & iuris illumi-
natorem eſſe,omniumque aurigam, ſecũdùm
eundem

eundem Soc.iun.conſi.94.quia in pręſenti.numero 41.d.lib.1.fontem verò,ac lumen ſcribētium concinit Ioan.de Amic.conſi. 113. Doctor præſtantiſsime. num.8. cuius elogium ſi ſcribere contenderem, ob altitudinem materiæ ſubſiſterem,de quo varij maxima,ac varia ſcribunt,inter quos Baldus,Doctorem illuſtrē Bartolum nominat,in l.ſi quis hæredem.C.de condi.inſtitu.& Pau.l.de Caſt.conſi.184. ex facto.colum.2.num.3.verſi.ad hæc,lib.2.Bartolum ſingulare ſydus inter alios Doctores, ſeu matutinam ſtellam rutilantem appellat, Ang. etiam conſi.15.Bartolum lucernam iuris ciuilis fuiſſe dicebat,& in l.1.C.de iudi.ipſum præceptorem vocat, & ſub eius vmbra ſe ſemper quieſcere,& rurſus ipſum iuris illuminatorem fuiſſe,vltra Lud.Romanum,tradit Panormita. conſi.3.caſus ſuper quo.colum.2. in 1. volum. lumenque iuris appellatur à Petro Ancharano in proœmio Sexti,de cuius laudibus, authoritateque plura ſcribunt Fran.Areti.conſi. 155. periculoſum.Io.de Imola in c.dilecta,de app. Bal.in c.quoniam contra.de proba.& dicit Panormita.in c.cùm nobis,colum.pe.de præſcri. Bartolum omnium iudicio, cunctos ſcribētes æquitate,& veritate præcellere, Celſus Hugo conſi. 20. in præſenti conſultatione, num.36. Bertr.conſi.216.Cùm aliàs,num.2.lib.4. conſ. 12.inſpecto proceſſu, num. 13. in 1. par. lib. 1. maximè ſi cum eo concurrat Ioan.And.vt per eum,& conſi.256.Alienatio.num.7.in 1.parte lib.2.Franc.Ripa reſp.incip.dubia.num.15.de
86 ſecund.nup.Exemploque † Volcatij Sedigiti iudicium de Comicis Poetis reddentis,omniumque Poetarum Marulli, Andreas Alciatus lib.Parergon.2.cap.42.noſtrorum interprtum iudicium experitur,& primas partes pulchris carminibus Bartolo tribuit, quæ refert Matth.Gribald.de ratio.ſtuden.lib.1.cap. 13.
87 Atque etiam Io.And. † authoritas opitulatur,qui fons,& tuba iuris canonici,& ſummus Legiſta dicitur,vt per Cardin. Floren. in proœ. clem.Ang.in l ſi certis annis.C.de pact.Simon de Præt. conſi.126.cùm tota.num.29. à quo aliàs non intendit recedere Bal.in c.cùm olim. de re indic.tanquàm à ſolido iuris fundamento,Gozad.eius authoritatem concelebrans,d. conſi.39.num.16.& vt dicit Abb.in c. de quarta.de præſcrip.ſi Ioānes Andreas voluiſſet decidere,nō fuiſſet opus,quòd multi ſcripſiſſent quæ ſcripſerunt,Abbatemque refert Anto.de Pactijs d.conſi.74.viſo puncto, num.24. inter Alexandri conſilia lib.4.vbi tanti Doctoris authoritatem egregiè collaudat. Pluresque alij legum proceres aſſentiuntur, reddentes dictā gloſſam magis communem,& quemadmodum Alex.conſi.147.perſpectis.colum.fin.ante nu. 5.verſicu.ſed dictus §.præterea,lib.5.poſtquā gloſſæ opinionem de qua ibi firmiter ſtabiliuit,ipſam veluti magis communiter comprobatam iudicando, & conſulendo ſequendam eſſe inquit.ita in propoſito concludendū eſt, quòd tùm propter authoritatem gloſſæ, tum quia eſt magis cōmunis, nullatenus ſit à Gloſſę ſententia in d.l.Lucius,recedendum:ſic etiā argumentatur alibi in caſu ſuo,Guid.Papæ de ciſio.134.ſed qualiter,num.1.iure igitur ob venerationem authoritatis Bartoli, non audet ab hac eius opinione Ludouicus de Sardis re-
88 cedere,& idem Guido Papæ, † Doctor apud Gallos excelſus,poſtquam deciſ.39.incip.Doctores in iure ciuili, eandem gloſſæ opin.Bartoli, Raynerij,& aliorum rationibus, & authoritatibus comprobauit,& in curia Parlamenti Delphinalis de ſtylo, & obſeruantia in iudicando cuſtodiri, retulitque fuiſſe in cauſa arbitrali inter Dominam Clarimōtis ex vna parte, & Dominos Vinayci, & Vatileni fratres, ex altera, per ſententiam arbitralem, & in alia cauſa inter nobilem Claudium Coſtani ex vna parte, & Dominum Boccagij ex altera, & rurſus in alia inter eundem Claudium, & Dominum Antonium Valerij cuſtoditum, & decretum, dicit num.2. hanc opinionem gloſſæ ſanctè, & iuſtè ſeruari, qui magnæ eſt authoritatis, nec ab eius opin. eſt recedendum in iudicando, vt dicebat Iacob. Butriga. tum in l.1.§.videamus.C. de rei vxo.actio. præſertim
89 vbi gloſ opin. † pront in caſu iſto, corroborata alijs opinionibus Doctorum famoſorum reperitur, vt ſunt Bart.Rayn & ſequaces.hæc Guid. Papæ ibi, & Cur. ſen. conſi. 42. quia inquit Bal. num. 16. verſicu. cùm ergo, dicit, quòd cùm habeamus Gloſſam in d.l.Lucius,approbatam à Cyno, Raynerio, Franciſco Tigriui, Bartolo, Nicolao de Neapoli, Baldo, Angelo, Raphaele Cumano, & Ioanne de Imola ibidem, & ab alijs Doctoribus ſuperius per ipſum relatis, non debemus dubitare in iſta quæſtione. & rurſus conſi.63. Antiquiſsima, & nobiliſsima familia, num. 3. poſtquā plura dixit de authoritate gloſſarum, ſubdit, quòd cùm habeamus duas gloſſas ordinarias, quas ſequuntur communiter Doctores, & tot illuſtres, ſuperius per ipſum relati, certè aſſerentibus etiam illis, iſtam eſſe communem opin.& ita communiter teneri, non poſſumus, nec debemus ab ea recedere. Nec eſt curandum de opinionibus tenentium contrariam opin. quia vt dicit Alexan. in ſuis conſilijs,nō ſunt tales, nec tanti, comparar di tenentibus iſtam opin. communem, vti canonizatam in palatijs,& ſcholis: Et à gloſſæ opinione recedendum non eſſe, cùm ea alijs famoſis Doctoribus pertranſeuntibus,tradit idem Guid.Papæ.q.134.ſed qualem,num.1.verſicu. & hanc. deq; maxima gloſſæ authoritate, quæ omnes antecellit,Steph. Bertr.conſi.287.cùm præſuponatur,num.4.in prima par. lib.2. Cæterùm
90 † cùm ipſam vti communem ſuſcipiat Antonius Capycius patricius Neapolitanus de Sedili Capuanæ, Doctor præclariſsimus, inter
91 deciſiones Sacri Neapolitani Conſilij toto Orbe terrarum venerādi,tum ob MAIESTATEM potentiſsimi, atque inuictiſsimi,ſemperq; Catholici PHILIPPI REGIS AVSTRIACI ſubli

miſsimi

miſsimi Domini mei,tum ob eminentem ſciẽtiam tot procerum,& inſignium Iuriſconſultorum in eo aſcitorum,vt integritatis,iuſtitiæ,ęquitatis,& præcellentiæ, verum, ſacrum, Regiumq́ue Conciſtorium eluceat, atque colluſtret,vel maximè ob authoritatem, amplitudinemq́ue tanti Conſiliarij,eſt gloſſæ opinio cõprobanda,eius teſtimonium legitur,deciſ. (vt aiunt) 115.incip.Americus de Sancto Iuliano. non enim deciſio eſt, ſed verius ſumma quædam allegationum,in cauſa Comitatus Caputatij: quicquid ſit, anthoritate nominis Illuſtrisſimi ſelectisſimiq́ue Doctoris,ac Conſiliarij,& ſi dubitari fortè poſſet,an ſumma Capycij ſit,ex rubrica ibi, Memoriale allegationũ, & rurſus colum.1. ibi. Ad primum dubiũ pro memoria allegandorum quando tempus occurret,eodemq́ue propoſito, ſubnectitur copià quorundam capitulorum tertij ordinis,numero 15.opinio hæc valdè roboratur, iſq́ue ſi animaduertatur,in caſu adiectæ qualitatis maſculorum;& legitimi matrimonij, ad pluresve gradus ſubſtitutionum digresſionis, verba facit,vt per eum.

92 Plurimumq́ue hęc opinio vallatur,Rotę Romanæ deciſione,cuius amplitudinem,† præſtãtiam, atque excellentiam, non hic exagerare opus eſt,ſolem etenim lucerna illuſtrare videter.illud tamen non prætercam, quod tradit Franc.Ripa reſpon.3.incip.paucis agendo,numero 11.de cau. poſſ.& propr.in dubio, ſtandum eſſe opinioni,pro qua Collegium aliquod iudicauit,& maximè Collegium venerandum, & ſapientisſimum Dominorum de Rota, quo nullum aliud excellentius, & cuius deciſiones iam vti canones videmus obſeruari. hactenus Ripa.iſti enim Domini,teſte Decio,omnia iura in ſcrinio pectoris repoſita tenent, conſilio 218.in caſu. in prin.deq́ue ipſorum celebritate Franc.Marzar.conſi.4.viſo, & perlecto, fol. 29.ver.ſed quid plura.

S V M M A R I V M.

1 Gloſſæ opinionem,in d.l.Lucius Titius. quòd liberi poſiti in conditione,non ſint vocati,extra controuerſiam procedere.ſi alieni extraneo,ſub nomine liberorum,ſubſtitutio facta fuiſſet.

2 Gloſſæ opinionem plurimum communem eſſe, trãſuerſalibus teſtatoris inſtitutis.

3 Gloſſæ opinionem,in vulgari ſubſtitutione, maximè procedere.

4 Liberos in conditione poſitos,non cenſeri vocatos, filio etiam teſtatoris inſtituto,& grauato ſi deceſſerit ſine liberis reſtituere.

5 Liberos non cenſeri vocatos, ſi in conditione poſiti ſint,etiam quòd vltimo ipſorum poſitorum in conditione; facta eſſet ſubſtitutio,& in tota.

6 Liberos non cenſeri vocatos,cùm in conditione ſint poſiti,etiam in contractibus.

7 Liberos poſitos in conditione in contractibus,cenſeri diſpoſitiuè vocatos,cùm ex coniecturis,de mente contrahentium illos vocandi appareret.

8 Argumentum à contrario ſenſu in contractibus, quando ſumi poſſit.

9 Liberos poſitos in conditione,non cenſeri vocatos etiam in ſtatutis.

10 Liberos in conditione poſitos in ſtatutis; non cenſeri vocatos,in verbis conditionalibus negatiuè conceptis ſecus affirmatiuè.

11 Liberi,vt in ſtatutis non vocentur diſpoſitiuè; tũ in conditione reperiuntur,intelligi in verbis merè conditionalibus,ſecus in conditionibus impoſitis per abſolutos ablatiuos.

12 Liberos poſitos in conditione,in ſtatutis non eſſe diſpoſitiuè vocatos niſi adſint coniecturæ vocationis ex mente ſtatuentium.

13 Statuentium mentem ijſdem modis coniecturari, quibus mens teſtantium.

14 Statutariam diſpoſitionem,magis vltimæ voluntati accedere,quàm contractui.

15 Liberos in conditione poſitos, vocatos diſpoſitiuè minimè credi, etiam ſi piæ cauſæ fauor adſit.

16 Liberos non eſſe diſpoſitiuè vocatos, cùm in conditione reperiuntur, etiam quando in vno capitulo ſunt in conditione,& in alio prius, vel poſt,in diſpoſitione expreſſè exiſtunt.

CAP. III.

1 REGVLAMQVE hanc gloſſæ negatiuam, quam libuit aſſerere, maximè † extra controuerſiam procedere,ſi extraneo alicui fuiſſet ſub liberorum voce ſubſtitutum, dixere Saly. in l.1.num.5.C.de cond.inſer. verſicũ. ego puto, Pau.de Caſt conſi.410.viſo facto & dubijs,colum.4.ante num.6.verſicu.communis intellectus,lib.1.Soc.conſi.140.Conſiderato teſtamẽto,colum.2.lib.1.Collegium Papienſe inter cõſilia Curtij ſen.d.conſi.45. ſæpè reuoluta, col. 2.verſic.primus quando teſtator, idem Curt. conſi.42.quia inquit Baldus,colum.6.conſilio 63.antiquisſima.colum.4.6.& 7.& conſi.51.ſuper teſtamentis Alberti.Pariſ.conſi.44.ſubſtitutio fideicommiſſaria.nume.14. conſilio 86. ad veram,num.7.vbi de communi.lib.2. conſ. 66.Nobilis Syluester.num.7.lib.3.Corn. conſ. 1.in præſenti.num.20.ver.& hanc partem. lib. 3.conſi.186.quamquam, num.2. eodem volu. Nicola.Boer. d.deciſio. 155. Gallardus, ante numerum 21.

Eandemq́ue plurimum cenſeri communem
2 † tranſuerſalibus teſtatoris inſtitutis,tradidit Soc.d.conſi.140.conſiderato teſtamento,ante num.3.colum.2.lib.1.repetitur,conſi.218. lib. 2.conſi.73.capiendo primum,colum.7.in fine, cum ſeq.num. 30. dicens eſſe plurimum communem,in iudicando,& conſulendo,lib.4.Corneus conſi.180.multitudo quæſitorum, num. 2.lib.4.conſi.1.in præſenti, nume. 21. colum. 9.verſi. immo longè magis,d.lib.3. conſi.186. quamquam, num.2.eodem volum. Boer. in d. deciſ.155.nume.21. & hanc etiam opinionem alibi ſequitur ſubtilitatum Doctor Socinus prædictus,

prædictus, in ſua ſolemni, ac fertiliſsima repe-
titione d.l.cum anns,colum.antepen.in princ.
verſi.tortius hoc idem.ff.de cond.& dem. Iul.
Clar.tit.de teſtamen.q.77.verſicu.aut ille,qui
fuit inſtitutus.

3 Maximeque etiam procederet † in vulga-
ri ſubſtitutione,quæ locum habet ante hæredi
tatem aditam,& gloſſam in d.l.Lucius, ad tex.
relatam,ſi c paſsim pleriq; Doctores interpre-
tantur,vt loquatur, quando pater non adiuit,
ideo eius filij non poſſunt venire ex fideicom
miſſo ad hæreditatem aui primi teſtatoris,ſed
ab inteſtato,quia propinqui,ex mente,& volũ
tate teſtantis:dum dicit,prudens conſilium te
ſtantis animaduertitur, & ſubſtitutum exclu-
dunt,Albeti.in d.l.Lucius.in fi.Alex.conſ.185.
viſo,num.14.lib.2.Paul.de Caſt.conſi.263.cir-
ca primum,col.2.ante num.2.verſi. nec obſta-
rent,lib.2.And.Barba.conſi.27.col 8.verſ. ca-
pio tertium.lib.1.conſi.55.colum.4.verſi.plus
dico.lib.2.& in repet.d.l.cùm acutiſsimi. Nic.
Boer.d.deciſ.155.Gaillardus.num.20.in 1.par
te.Hier.Zanch.in rep.l.heredes mei,§.cùm ita.
num.718.in 2.ampliat.& ſuperius, nume.713.
reprobans opin.Socini iun.conſi.174.viſa præ
dicta facti contingentia.col.pen.nu.24.verſic.
coniectura autem, cum ſeq. de qua inferius
aliquid tangam,lib.2.& cum opin.Alberici trã
ſit Soc.rationem reddens,in d.l.cùm auus.col.
antepen.ver.& pro fundamento, dicens illam
eſſe notandam,Franc.Mantica in tract.de con
iect.vltim.volunt.lib.5.tit.3.in fi.poſt nu. 25.

Ampliatur hæc concluſio pluribus modis,
4 & Primo, vt procedat etiam † filio teſtatoris
inſtituto, & grauato ſi deceſſerit ſine liberis,
Titio reſtituere:cùm & ſi ipſi liberi ſint de de
ſcendentibus, tamen non cenſentur ex teſta-
mento vocati,vt poſt Bar.in d.l.Centurio, af-
firmat illic Lanc.Galia.num.90.verſic. amplia
hanc concluſionem.& Fran.Ripa nu.159. ver.
tertiò verba. Collegium Papienſe ſic conſuluiſ
ſe referens,conſi.45.ſæpè reuoluta.col.2.& ibi
col.5.oſtendit hanc eſſe communem opin. in-
ter conſilia Curt.ſen.conſi. 116. in cauſa,ante
fi.lib.3.& in iſtis terminis loquitur D.Gui.Pa-
pæ d.deciſ.39.Doctores in iure ciuili,per totã
deciſ.Soc.in d.l.cùm auus.col.75.verſic. & iſta
omnia iura,dicens contra Salycetum, qui con
trarium aſſerit,in terminis eſſe Bart.in d.l.Lu-
cius,vbi Soc.de communi atteſtatur.Cor.cõſi.
1.in præſenti ardua.col.9.ver.& arctamur, lib.
3.conſi.126.quamquam prima facie.col.2.nu.
2.lib.4.Cur.ſen.conſi.42.quia inquit Bald. nu.
14.ver.modo ſic. vbi de communi atteſtatur.
conſ.63.Antiquiſsima, & nobiliſsima familia,
nu.4.ver.ſecunda,& fortior, vbi pariter de cõ-
muni.Marc.Mant.conſi.92.fuit.nu.14.ver.& ſi
diceretur.Steph. Bertran. & ipſe de communi
atteſtans,conſi.31.de tribus,nu.4. in 2. par.ſe-
cundi voluminis. Auguſtinus Berous conſi.11.
diligenter. poſt num. 18. verſicu. & quamuis,
lib.ſecundo,vbi de magis communi fidem fa-
cit,num.30.

Et quamuis in deſcendentibus teſtatoris
contradixerint Saly.in d.l.1.ante finem, num.
5.C.de condit.inſer.Paul. de Caſt. in dicta l fi-
liusfamilias.§.cum quis.Socinus conſilio 218.
conſiderato teſtamento,colum.1.num.2.quod
duplicatur conſi.140.eodem volum.lib.2.Cor
neus,implicitè tamen,cõſi.180.multitudo quæ
ſitorum,num.2.verſic.& maximè,lib.4. ſed ex
preſsè idem Corn.conſi.31.placet mihi, num.
4.verſic.& maximè eſt dicendum,lib.1. conſi.
97.primò conſultus.num.3.eod.volum.Nico.
de Neap.in d.l.Lucius,& ibi Raph.Cum. quos
referendo ſequitur Alex.conſi.185.viſo titu-
lo.q.num. 18.verſicu prætereа tex.lib.2. & nu
mero 20.Curt.ſen.conſi.51.ſuper teſtamentis.
num.23.colum.8.circa med.Boer.d.dec.155.
Gaillardus num.21.Pet.de Anchara.conſi. 74.
contra Philippum,rurſus Socinus conſi. 249.
materia præſentis conſultationis, num.5. lib.
2.dicens multos Doctores non paruæ authori
tatis,in deſcendentibus tenere, quòd videan-
tur inuitati,referens nuncupatim Ange.in l.in
legatis.C.de legatis,in quibuſdam lecturis,di-
centem multos Doctores tempore ſuo ita con
ſuluiſſe,Hieronym.Alba.conſi.1. teſtator, nu-
mero 5.& in quodam conſilio,licet nõ impreſ
ſo, idem dixit Socinus,incip. viſo teſtamento
D.Pauli de Dottis. in 3.car. quòd licèt com-
munis opin.ſit,poſitos in conditione vocatos
non eſſe,tamen in deſcendentibus, multos nõ
paruæ authoritatis contrarium tenuiſſe, & a-
liàs pro iſta opin.habuiſſe multa ſolemnia cõ-
ſilia Aduocatorum Florentinorum; iſtudque
conſilium proprijs manu,& ſigillo eiuſdem So
cini,roboratum fuiſſe,apud Socinum iun.vt ip
ſe nepos teſtatur, conſi. 174. viſa prædicta fa-
cti contingentia,colum.5.num.22.lib. 2. & vi-
detur concurrere ipſe Soc.ſen.conſi.73.capiẽ-
do primum,colum.8.in prin. poſt num.30.lib.
3.referens Salycetum,Nicolaum de Neapo.&
Petr.de Ancha.in citatis locis,Ioan.Ceph. con
ſilio 417.ſequor,num.17 lib.3.Io. Mar. Rimi-
nald.conſi.189.in hac difficultate,num.7.ver-
ſicu.plus voluit Salycetus,lib.1. Steph. Bertrã.
conſi.71.poſt alias,num.4.lib.7. Tiber. Decia.
conſi.9.num. 1.lib. 3.vbi num.4.de æquiori o-
pin.teſtatur,conſi.44.num.5. eodem volum.v-
bi pariter de æquiori, & hodie magis commu-
ni,quem refert,& ſequitur,Franciſ.Mantica in
tract.de coniect.vltim.volunt.lib.11.tit.3.an-
te num.2 Franc.Marzar.conſi.8. cùm ſubtili-
ter,in prin.fol 91.Franciſ.Turturel. conſi. 394.
ſi cum textu,num.8.inter conſi.Iacobi Meno-
chij,lib. 4.

Non eſt tamen à priori opin. recedendum,
vt dicit Galian. tanquam communi, vt per So
cin.d.conſi.116.ante fi. verſicu. ex quibus pa-
tet differentiam Salyceti, quæ non probatur
in tex.d.l.cùm acutiſsimi. vt alibi conſulendo
deducit Alexan.conſi.185.viſo.lib.2. & maxi-
mè,quia communis opin.ineuitabiliter funda
tur in d l.ex facto.§.ex facto.ſecundùm Raph.
Cuma.conſi.122.Gerardus, colum.2, poſt nu.
3.verſi.

3.verſicu.& de hoc videtur caſus ineuitabilis,
& Alex.dicto conſi.num.17.verſic.non obſtat
quintò.& tamen loquitur in liberis deſcendē-
tibus,ſubdens Soc. quòd ferè omnes maioris
authoritatis,& probatisſimi, ſunt in iſta opin.
à qua non eſt indicando recedendū, quicquid
in contrarium diſputando dici posſit, & Bart.
cum quo eſt communis opinio, loquitur in d.
l.Lucius, in liberis deſcendentibus, & tamen
vocatos non eſſe concludit, offerens quando
opus fuiſſet diſputatione, ſe oſtenſurum per
puncta etiam rationis, communem iſtam opi.
procedere, & ſatis apparebat ex authoritati-
bus adductis per D.Petrum de Canonicis,quę
omnes ferè loquebantur in deſcendentibus,
iſtam eſſe communem opin.& Saly.malè fuiſſe
loquutum tradit Marc.Mant.conſi.92.fuit,nu
me.14.communiterque damnari,dixit Franc.
Ripa in d.l.Centurio,num. 149.ver.tertiò ver-
ba,& de communi reprobatione opinionis Sa
ly.D.Anto.Gab.tit.de fideicom.conclu.4. nu.
35.Iul.Clar.lib.3.tit.de teſtam.q.79.nume.90.
in 3.coniect.vbi dicit Sal. opin. communiter,
immo magis communiter improbatam eſſe,q.
77.d.tit.fol.87.in diſtinctione,& cum qualita-
te deſcendentium,aliquam ex infraſcriptis cō
iecturis requiri, vt per eum, & quòd gloſſæ in
d.l.Lucius, ſententia ſit communis in deſcen-
dentibus,vt in extraneis,tradit Io. Mar. Rim.
ſibi contrarius,conſi.326.viſo themate, num.
21.lib.2.Celſ.Hugo conſi.68. teſtatrix quædā,
colum.4.num.6 Augu.Bero.conſi.11.diligen-
ter,col.6. nu.18. vbi de magis communi atte-
ſtatur,lib.2.& conſi.84.cùm ex facti ſerie,ante
num.74.ver.ſecunda coniectura, dicens iſtam
opin.crebro approbari per conſulentes, & le-
gentes,& ipſam rationibus defendit, quicqd
dixerit Cor.lib.2.idem Bero.conſ.104. in hac
Lucenſi cauſa,col.antepe.poſt num.18.lib.2.v-
bi de magis communi, in tantùm quòd nō eſt
aſſentiendum Deciano,& cæteris,cum hæc o-
pinio hodie ſit communior,& crebrior,diſtin-
ctionemq; Salyceti,magis communiter repro
batam eſſe, teſtatur Io. Cępha.conſi.517.Illu-
ſtrisſimus Comes,num.60.ver. non obſtant ar
gumenta, lib.4.eandemq; ſententiam ſequitur
Pet.Grego.Tholoſ.in Syntagm.iuris.3. par.de
actionib.lib.42.c.28.de fideicom.ſubſtitu. an-
te num.30.ver.ſecundò conſidero.fol.986.

Secūdò ampliatur, vt ſit vera opinio, etiam
5 † quòd vltimo ipſorum poſitorum in condi-
tione,facta eſſet ſubſtitutio,& in tota,iux.tex.
in l.Titia Seio,§.Seia libertis, cum not. ibi per
Dy.& Bar.de leg.2.qui non propterea diceren
tur vocati,vt poſt Io.de Imo.in l.Centurio, So
cyn.in l.hæredes mei,§.cùm ita,col.1.ver. pri-
mus caſus,Ancharanum,& Alexādrum, tenet
Carol.Rui.conſi.140. viſo, & bene intellecto,
num.12.ver.nec etiam,lib.2.conſi.96.quia.co
lum.4.num.11.conſi.108.viſa.col.2.nu.3.cōſi.
111.viſo,ac perlecto teſtamento Ser Franciſci,
nu.5.conſi.119.viſo,& bene perlecto,nu.4. eo.
vol.2.& conſ.139.viſo,ac perlecto teſt.D. Ray
naldi.col.2.num.4.lib.3.Cur.iun.conſi.45. ha-
bita,nu.6.Soc.iun.conſi.151. inſpectis, nu.10.
conſi.176.conſideratis his.nu.14. & ſeq. lib.2.
conſi.145.viſo,nume.13. lib.3. & in principio
alios allegaui.

Tertiò ampliatur,vt multò magis procedat
6 † in liberis poſitis in conditione in contracti
bus,Soc.iun.conſi.108.viſo puncto,nu.34. lib.
2.ſentit de rigore iuris Bal in l.quod ſcitis, co
lum.3.poſt nu.7.ver.Iac.de Belui.C de bo.quę
libe.vbi reſpondet ad l. inter ſocerum.§. cùm
inter.ff.de pac.dotal.& Alex.aduertit in addi.
ad eundem Bal.in l.pro hæreditarijs.C. de hæ-
redit.actionibus,quāmuis Bal.in d.l.quod ſci-
tis,ver.ſolutio,ſpeciale dicat eſſe in conditio-
ne ſine liberis, vt à contrario ſenſu diſponat,
ſecus verò in alijs conditionibus reſtituendæ
dotis,vt per eum,Aym.Crau.conſi.288.Marga
rita Leuinæ.nu.3.ver.Tertiò cōſidero. Zanch.
in §.cùm ita.nu.722.

Sed contrarium tenet Bal. in d.l. pro hære-
ditarijs.in fi.nu.13.ver.dubitari tamen poſſet.
Iaſ.in l.pecuniam.nu.2.ver.hic habes tex. ff. ſi
cer.pet.Euerard.in centur.in argu.à ſenſu con
trar.fol.17.ver.& hoc procedit in verbis con-
tractnum conditionalium,Paul.de Caſt. in l.ſi
cùm dotem,nu.9.ff.ſol.matr. vbi dicit, Bal.in
d.l.pro hæreditarijs, proferre aliqua verba ſa-
tis ſubtilia,ſed non clarè,nec plenè. And. Alc.
conſi.2.donationis verba.nnm.6.lib.8. Iacob.
Menoch.conſi.325.de prima propoſita dubit.
num.9.lib.4.

Retinendo priorem ſententiam Soc.Iun. &
7 aliorum limitatur, † niſi ex coniecturis cōtra
rium appareret de mente contrahentium: nā
tunc dicerentur vocati in conditione poſiti
dubio procul in contractibus, ſecundum Ca-
rol.Ruin.conſi. 95. ſuper his.col.8.nu.14.lib.
1.Plurimumque maſculinitatis expresſio pro
coniectura deſeruiret, ex ijs quæ tradit Aym.
d.conſilio 288.poſt numerum 3. in tertia con-
ſideratione.

Pro declaratione terminorum propoſitæ
8 quæſtionis eſſet hic diſcutiendum † de vi ar
gumentationis à contrario ſenſu in contracti-
bus,circa verba affirmatiuè, & negatiuè prola
ta,ex quo Bal in verbis affirmatiuè tantùm cō
ceptis,argumentationem iſtam locum habere
dixit in l.2.C.de cond.inſer.nu.2.in fi.ſecus in
negatiuis, cùm ex diſpoſitionibus priuatiuis
non reſultet habitus.l.ex facto.ff. de hæred. in
ſtit.item ex diſpoſitionibus negatiuis non re-
ſultet affirmatio,l.Titia.§.Lucius.ff.de teſtam.
Pet.de Anch.in rep.c. canonum ſtatuta. in 14.
q.prin.de conſtitutio.Iaſ.in l.1. nume.54.ff. de
offic.eius.

In quo contrarium dixere Alexan. in d.l.1.
§.huius rei,per tex. in l. ſi quis ita libertatem.
§.fina. ff. de ſtatuliber. Decius ibi, nume.54.
reprehendens Bald.& Alex.Bald.in c.cùm no-
bis olim.de elect.in c.cùm acceſſione. de con
ſtit.in c.præterea requiſiſti. de appell.& in l.ſi
eum.§.qui iniuriarum,ff.ſi quis caut. Euerard.

in centur. in arg. à contr. ſenſu, fol. 17. verſic. ſecundò iſtud limita. tamen alibi referendū eſt.

9 Quartò ampliatur, vt procedat † etiam in liberis poſitis in conditione in ſtatutis, Paul. de Caſt. conſ 359. ſupraſcriptus D. conſultor. ante num. 2. lib. 2.

10 Quod eſt intelligendum † in verbis ſtatuti conditionalibus negatiuè cōceptis, quòd non ſint liberi vocati, ſecus in verbis affirmatiuè prolatis, vt deducit in d. conſi. Caſtren. ante d. num. 2.

11 Secundò eſt intelligendum † in verbis merè conditionalibus, ſecus in conditionibus impoſitis per ablatiuos abſolutos, vt per Iaſ. in l. ſeruo legato. §. ſi teſtator, num. 7. verſic. ſed ad hoc dupliciter reſponde. ff. de leg. 1. de quibus abſolutis ablatiuis inferiùs ſuo loco dicetur.

12 Hoc tamen, † quod de ſtatuto dicit Paul. de Caſt. d. conſ. 359. in verbis conditionalibus negatiuè conceptis, in quibus liberi in conditione poſiti non dicuntur vocati, crederē, vt in contractibus dixi ex mente Rumi, procedere, niſi aliud ex coniecturata mente ſtatuentis colligeretur. ſubſiſtentibus namque coniecturis, recederetur à regula prædicta, quemadmodum in fideicommiſſis dicitur, cùm bonū ſit argumentum de ſtatuto, ad teſtamentum, & è contra l. fi. C. de reb. alien. non aliena. & §. diſponat. in Auth. de nup. coll. 4. Ang. in l. 1. ff. de acq. hæred. per tex. quem reputat ſingu. in l. 4. C. de om. agro deſer. lib. 11.

13 Cumque † per omnes modos, per quos cōiecturatur mens teſtatoris, per eoſdem coniecturetur mens ſtatuti, ſecundùm Ang. conſ. 68. Martinus Ioannis de Florentia. Iaſ. in d. l. ſeruo legatò. §. ſi teſtator. nume. 10. ex quo celebri conſilio Angeli poſſunt elici plures coniecturæ ad terminos dicendorum, pro coniecturis quæſtionis principalis, & ſignanter fauoris maſculorum, & agnationis, vt ibi iiſdem infraſcriptis coniecturis ſtatutariam diſpoſitionem cōiecturabimur, & hæc declaratio non videatur impertinens ad ſtatutum relata, licèt paſſim dicatur, ſtatuta ſtricti iuris cenſeri, & ſtrictè eſſe interpretanda.

14 Nam ſi Ruinus † ita in contractibus intelligit, cur idem non erit in ſtatutis intelligendū ſi expeditum eſt, ſtatutariam diſpoſitionem, magis vltimæ volūtati quàm contractui æquiparari, ſecundùm Barto. in l. 1. per gl. ibi. C. de his quib. vt indig.

Duas alias ampliationes ponit Hier. Zanch. in d. §. cùm ita, quæ veniunt expoliendæ in limitationibus, & coniecturis ſtatim declarandis, ideo non inſiſto, ne idem bis repetam.

Quintò ampliatur, vt non dicantur vocati,
15 etiam ſi piæ cauſæ † fauor adſit, Pariſ. conſi.
86. ad veram. colum. pen. num. 69. ver. hæc con
iectura, cum nu. ſeq. lib. 2. Ruinus conſi. 182. in
facto proponitur, col. pen. num. 9. ver. non ob-
ſtat ſecundò. lib. 2.

Sextò ampliatur, vt procedat Gloſſæ opin.
16 etiam † quando liberi ſunt poſiti in condi-
tione in vno capitulo, & in alio prius, vel poſt
ſunt expreſſè vocati: in illo enim capitulo in
quo ſunt tantùm poſiti in conditione, vocati
minimè dicentur, vt concludit Alex. conſ. 185.
viſo titulo quæſtionis, lib. 2. conſ. 24. Attentis
his, poſt nu. 6. lib. 3. & conſ. 22. eo. vol. quod re
petitur, conſ. 13. viſis, & perlectis. nu. 10. Socin.
conſ. 116. in cauſa. num. 2. lib. 3. Pariſ. conſi. 44.
ſubſtitutio. col. 2. nu. 9. ver. licèt enim, & conſi.
86. ad ueram, col. 9. & ſeq. nu. 40. lib. 2. vbi alle-
gat Benedictum Capram, & Alexandrū, vt per
eum, Portius concl. lib. 2. concl. 12. dubitatur,
in prima limit. Vberti. Zuccard. referens Soci-
num, d. conſi. 116. in l. fin. ſuper verb. ſancimus,
vt ſi quis ex aſſe, col. 11. poſt nu. 67. ver. & con
ſilio 116. fol. 12. C. de edic. diui Adr. tol. Anto.
Gab. lib. 4. de fideicom. concl. 4. num. 3. verſic.
primò amplia, licèt contrarium tenuerit Lud.
Gozad. conſi. 64. in cauſa, col. 2. ſub nu. 10. Ioā.
Botta. conſi. 51. vidi teſtamentum, num. 56. ver
ſicu. hinc videmus.

Finis Libri Primi.

TRACTATVS
CELEBERRIMI
IVRISCONSVLTI,
D. IOSEPHI DE RVSTICIS, AQVILANI,

Super ardua illa, ac admodùm difficili

Quæſtione

An, & quando liberi in conditione poſiti vocentur:

LIBER SECVNDVS.

SVMMARIVM.

1 *Gloſſæ in d.l. Lucius Titius, opinionem declarari, veram eſſe, cùm aliqua coniectura mentis teſtatoris, contraria non apparet, ex qua elici poſſit, liberos in conditione poſitos, vocare voluiſſe.*

2 *Coniecturas, quibus liberi in conditione poſiti cenſentur diſpoſitiuè uocati, ex prolatis in teſtamento aliquorum ſententia elici debere, quod declaratur, nu.14. in collateralibus, ſiue extraneis.*

3 *Tranſmiſſionis coniecturas ex expreſſis in teſtamento colligendas eſſe, & vide nu.6. & 10.*

4 *Vocationem difficilius induci, quàm tranſmisſionē.*

5 *Coniecturas vocationis etiam leues, ex dictis ante vel poſt teſtamentum ſufficere quidam crediderunt, quod num.11. explicatur in deſcendentibus tantùm procedere.*

7 *Coniecturas ſufficientes ad vocationem inducendam, iudicis arbitrio aliorum opinione relinqui.*

8 *Probationes iudici arbitrarias eſſe.*

9 *Coniecturalem materiam magis, quàm probatoriã iudicis arbitrio relinqui.*

11 *Coniecturarum leuitatem in deſcendentibus in conditione poſitis tantam eſſe non debere, vt in illud, quod ſæpè dici aſſolet incidamus, leuia ſpernenda eſſe.*

13 *Coniecturas leues ſufficere, cùm validæ ſunt, ex nõ nullorum intentione ad demonſtrandum conditionem filiorum fauore, non hæredis grauati adiectã fuiſſe, ſcilicet ad extinguendum fideicommiſſum, ſed ſolùm ad illud differendum poſt mortem filiorum, deſcendentiumque in conditione poſitorum cuius rei duo exempla affert Hieron. Torniell.*

15 *Andreæ Alciati verba lib.3. de verborum ſignificationibus, circa coniecturas iſtas, nimis rigoroſè prolata.*

16 *Fideicommiſſi diſpoſitionem per ſolam voluntatis coniecturam induci non poſſe, niſi coniectura illa probabilis ſit, ac concludens.*

17 *Coniecturas ad inducendum fideicommiſſum, ex verbis teſtamenti colligi debere.*

18 *Coniecturas non debere ex capite cuiusque, vel opinione formari, ſed ex prolatis in teſtamento.*

19 *Coniecturas ex teſtamento elicitas alia probatione*

aliquando non egere, declaratiuas verò alicuius verbi ambigui, duobus teſtibus poſſe probari.

20 *Coniecturas extrinſecus elicitas, vti nouam diſpoſitionem ſeptẽ teſtibus neceſſariò probãdas eſſe.*

21 *Coniecturas ex dictis ante, vel poſt teſtamentum deſumere, abſurdum non videri, quod diſtinguitur, num. 13.*

22 *Caroli Ruini verba circa coniecturas extra teſtamentum deſumendas.*

24 *Coniecturas extra teſtamentum eliciendas, arctiorem interpretationem recipere, in ipſiſque plurimum iudicis arbitrium verſari; Eaſdem etiam prӕpotentiores eſſe debere, nu. 25.*

26 *Coniecturarum libertatem, ad iuris tramites reducere opportunum cenſeri.*

27 *Iudicis arbitrio, cauendum eſſe, cauſas dirimendas remittere.*

28 *Coniecturas ſecundùm facti contingentiam, vltra pertractatas à ſcribentibus, arbitrio iudicis relinqui.*

29 *Erroris iuſti cauſas emergentes, vltra expreſſas, iudicis arbitrio Baldum demandaſſe, ſecundùm factorum contingentiam.*

30 *Coniecturas vocationis efficaces eſſe, etiam ſi in alia diſpoſitione, teſtator alios in conditione poſitos expreſsè vocaſſet.*

31 *Coniecturas iſtas vocationis in deſcendentibus valdè operari, vimque maiorem continere.*

CAP. I.

HÆc ita ampliata concluſio ex ſcribentium intenrione, declaratur, vt procedat cùm nulla coniectura mentis teſtatoris oſtenderetur, ex qua elici poſſit, liberos in couditione poſitos vocare voluiſſe, ea namque apparente diuerſa opinio ſubſiſteret, Lancell. Galiau. in dicta l. Centurio, dicto num. 98. verſicu. limita ſecundò. vbi dixit, conſulentes, qui intendunt recedere à Gloſ. in dicta l. Lucius Titius, ſemper conari aliquas coniecturas perpendere, mentem contrariam ſignificantes. Socin. in dicta l. cum auus, in fine, verſicu. a qua tamen vt plurimum, dicens propter coniecturas, recedi à Gloſ. opin. Corneus in l. ab eo. C. de fideicom. Hieronymus Cagnolus num. 48. ſolitum conſulentium, quemadmodum Galiaula, referens in dicta l. 1. C. de pact. vbi Franciſcus Ripa, num. 7. in fine, Vbertin. Zuccard. nume. 58. idem Ripa in dicta l. Centurio, num. 16; vt magis communis ſententia, propter varietatem opinionum, & vrgentes rationes contrarias, limitetur, & reſtringatur, ſi ſubſit aliqua coniectura contrariæ mentis, & in l. ex facto, ante num. 11. ff. ad Trebellia. Fortun. Garz. in l. Gallus, in principio, colum. 38, num. 181. verſicu ex ſuperioribus remanet, ff. de liberis, & poſthumis dicens, quòd ſi ex teſtamento colligitur mens teſtatoris, non videtur cur ex teſtamento non veniant, Pau. de Caſt. conſi. 263. circa primum quæſitum, colum. 2. lib. 2. & Ludouicus de Sardis in allegationibns ante iſtud conſil. impreſſis, incipien. Quia ex allegationibus, ante finem, verſicu. poſtremò, & ſi purè. Corneus conſi. 97. primò conſultus, colum. 2. in priucipio, verſ. nec obſtat motiuum Imolæ lib. 1. conſ. 22. in hac conſultatione, colum. 2. nume. 3. & colu. 3. circa medium, conſ. 74. viſo prolixo, colum. 2. num. 9. circa primum, nume. 39. conſi. 146. in hac conſultatione, colum. 4. ante numerũ 6. conſi. 258. quo ad primum, colum. quinta, nume. 8. verſicu. ita, & fortius, libro 3. conſi. 20. videtur prima facie, numero 19. & 20. conſi. 101. licet in hac conſultatione, nume. 4. dicens huiuſmodi theoricam ſumi ex dictis Barto. in dicta l. Centurio, in penultimo fol. verſicu. quæro vlterius, & eſt nume. 37. verſicu. non obſtat. l. Lucius, conſil. 226. Quamquam, num. 3. colum. 3. conſi. 273. dubia ſatis, nume. 1. dicens iuri conſentaneum, ſeque arbitratum eſſe, legendo, & cõſulendo, concurrente aliqua coniectura, cenſeantur poſiti in conditione, inuitati: & ſæpè alibi. Socinus conſi. 14. viſo teſtamento, numero 3. lib. 3. conſi. 249. materia præſentis, colum. quarta, num. 5. verſicu. primum eſt, lib. 2. conſi. 12. præſens conſultatio. numero 19. & anteceden. lib. 3. conſi. 116. in cauſa, colum. 2. in princip. lib. 3. conſ. 73. capiendo primum. colum. penulti. circa med. lib. 4. dicens ſtantibus coniecturis, vidiſſe ſæpè conſultum contra opinio. gloſ. dicta l. Lucius, & in quodam conſil. non impreſſo, incipien. viſis teſtamentis Domini Pauli de Doctis, quod apud ſe fuiſſe cum proprio ſigillo, & ſubſcriptione refert Socinus iunior nepos, conſilio 158. abundè, nume. 73. lib. 2. Franciſ. Curt. ſenior conſi. 41. quia inquit, colum. quarta, verſicu. tamen, & Socinus inter conſilia eiuſdem Curtij conſi 40. in præſentiarum, colu. penultima, conſi. 75. Dominus Ludouicus, colum. 3. verſicu. præmiſſis tamen, conſi. 51. ſuper teſtamento Alberti, colum. 9. & 10. verſicu. ſi ita, Pariſius conſi. 30. dubitatur, numero 33. verſicu. præterea, conſi. 31. conſiderato primo capite, num. 10. conſi. 44. ſubſtituto, num. 21. & 25. conſi. 86. ad veram, num. 18. conſi. 90. viſis, num. 40. & 42. conſi. 78. in præſenti, num. 7. vbi de vera, & communi opinio. atteſtatur, conſi. 37. ſi bona, colum. 4. num. 21. conſi. 41. viſa, colum. finali, num. 67. conſi. 57. in præſenti cauſa. colum. penultima, in fi. num. 22. conſ. 77. Ser Petrus. colum. fina. num. 36. conſ. 76. fatentur, nume. 9. conſ 63. capiendo, nume. 29. conſilio 87. vidi & legi, num. 14. lib. ſecundo, conſ. 18. conſideratis, colum. 8. num. 49. eodem volum. conſ. 1. vulgatum eſt, num. 48. conſi. 5. viſo teſtamento, nume. 35. conſi. 6. ad confirmationem, nume. 3. & 4. conſi. 41. ad reſolutionem, nu. 12. conſ. 53. D. Hieronymus. col. 3. nu. 40. lib. 3. Cur. iun. conſ. 43. habita diligenti, col. 3. in fine, nu. 7. conſi. 48. præſupponitur

in facto, col: ſtante num.3.verſi.ex alio, conſi. 87. Negari non poteſt, in ſi.nu.8.conſ.90. habita.nu.2.conſ.113.pro reſolutione. col.3. nu.5. Lud.Gozad.conſ.54.in cauſa, mihi tranſmiſſa. num.7.& 8.poſt Corneum, quem refert Aym. Crauet.conſi.62.Nobilis Vrbanus,num.6. verſicu. tamen cùm tot, & tantæ. Socinus iunior conſi 65.cùm in præſenti,num 65. conſi. 118. propoſita difficultas, colum.1.in fine, num.2. conſi.119.viſo teſtamento,num.26.lib.1.dicto conſi.158.abunde,num. 3.verſicu. primò ergo, lib.2. dicens ita voluiſſe Barto. in dicta l. Centurio,& Decium,ſi rectè intueatur, conſi. 270.Dominus Raynaldus,colum.penul. idem Socinus iunior conſi.175.viſo,num.5.verſicu. ego ſemper tenui.conſi. 141. habita diligenti, referens Corneum legendo,& conſulēdo, hāc opinionem ſequutum fuiſſe,num 8.lib.2.conſilio 110.diù,nume.20. vbi de communi opin. atteſtatur,dicens,quòd licèt Gloſſæ opinio ſit communis, iſtam etiam eſſe communem. vt ex coniecturis ab ea recedatur,conſ.145. viſo teſtamento, num.36. vbi proculdubio de communi atteſtatur,lib.3.Caro.Ruin.conſilio 99. ſuper his,num.13 in fine,lib.1.conſi.108. viſa, num.11.verſic.tamen ſi ex coniecturis, conſi. 111.viſo ac perlecto, num. 14. verſicu. nam licèt,conſilio 158.viſo teſtamento,num.13.conſilio 16.viſo & perlecto,num. 24.verſicu.ſecundò iſtud confirmatur,conſi.198.Ponderaui,numero 7.verſicu.& per hæc, lib.2. conſi. 131. in themate,num.13.verſicu,& quamuis,conſilio 139,viſo ac perlecto,num.6.verſic. nam licet, conſi.142,viſo & perlecto,num. 10. verſicu. & moueor,lib.3. And.Alcia. conſi. 34. nullum in propoſito caſu.colum.6.poſt num. 6. conſ.35. eſt diffusè.num.12.conſi.209.talis,num.6. tomo 3.lib.9.Ioan.Franciſc.Purpura.inter conſi. Lauren.Syluani,conſi.53.citans conſilia dom. Petri Philippi Cornei,Iacob. Mandel. Albenſ. conſi.87.dicebam,num.10.Iacob.Menoch.de Arbitr.Iudic.lib.2. centur.2. caſ. 148. poſtea, quàm,num.1. ſicque aliqui Campegium conſuluiſſe referunt,Gualdenſ.caute. 36. de ſubſtitu.Hieronym.Grat.conſi.48.vt ex literis,nume.14.colum. 2.lib.1.conſi.106.in cauſa teſtamenti,num.50.conſi.89.circa teſtamentum ante num.5 lib.2.Anton.Gab.titu. de fideicom. in 4.concluſ.nume.25. Rot.Roma. vt per Petrum Paul.Aemyl.caput aquenſ.lib.2. deciſ.incip.fuit dubitatum,circa med.& aliàs deciſiones Rotæ per D. Auguſtinum refert Franciſc. Marzar.in tract.de fideicom.2.par.q.20. Ioan. Bolognet d.conſi.incip.quia ex ſerie. in cauſa Aemilianorum,colum.4.Iacob.Philip.Port.cōſil.8.in hac facti ſpecie,num. 25. & 26. Matth. Gribald.conſi.40.Anno Domini.num.8. idem Port.conſi.55.ex hoc ſanè, num.72. conſi.57. primæ quidem facie,num.22.Sfort.Odd.Peruſinus in tracta.de compend. ſubſtitu. partic.5. articu.6,concluſio.prima,verſicu.ſed retenta. fol.70.& eadem partic.5.concluſio. 3. verſicu. retenta tamen,fol.172. Marcus Antonius.Zabarel.conſ.41. ſententiam,num primo,cum ſequen. Tiberius Decianus conſi.42.iuri,& æquitati.num.6. verſicu. ſed difficultatem, vbi de communi opinio.omnium ſcribentium. in ipſamque concurrere Doctores etiam gloſſæ opinionem tenentes,Nicola. Boer. deciſio.155. Gaillardus, num. 26. Doctores ſe ſubſcribentes ad additionem Soci.incipien.alia conſideratione, quam fecit ad quoddam cōſilium D. Antonij de Malegonellis, & ſubſcriptio incipit,communis,& ferè omnium,poſt num.3.de quo conſil. D. Antonij meminit Socinus in l. cùm auus,num 26.& dicti Doctores ſunt videlicet,D.Coſmus Paſethus de Ferraria, D. Alexander Paleronus, & D.Petrus de Canonicis ambo Bononienſes, & ſequitur Io. Campegius etiam Bonon. in eius ſubſcript. incipien. viſo themate, nume. 1. quam fecit ad prædictum Domini Antonij Conſilium,& ſubſcriptiones iſtæ habentur in lecturis eiuſdem Socini in prima parte, in fine ſecundæ partis, ſuper Infortiato impreſſis, de anno 1572. Franciſ. Ripa de ſubſtit.reſp.1.vt breuius,num.9. Marcus Antonius Natta conſi.551. quoniam, numero 7.verſicu. his ſic cogitatis, lib.3. Thob. Nonius,conſi.31.viſis,num.13.vbi de communi,& conſi.24.viſo,num.9. verſicu. ſecundò reſpondetur,de communi etiam atteſtans, & quod coniecturis accedentibus, opinio affirmatiua clara ſit,& apud omnes decantata.Hippoly.Riminaldus cōſi.21. Illuſtris Comes Franciſcus, num.57.Ioan.Cephalus conſi.9. bona præpoſituræ,num.14.lib.1.dicens ita omnes ſentire in l.Cēturio,vbi etiam citat Vbertinum Zuccar. in d.l.1.C.de pact.num 85.& 86.conſi. 188.D. Ambroſius,num 8.conſi.251.quoniam,nume. 73.& conſi.252.ſcripſi,nu.17.lib.2. conſ. 383. viſo & perlecto, num 9. lib.3. vbi plures allegat.& conſ.426.in facto proponitur, num 27. conſ.417.ſequor,nu.5.eodem lib.3.conſ. 588. teſtatrix num.4.lib.4.Auguſtinus Bero. conſi. 11.diligenter,num.18.conſ.80. viſis, num.22. conſ.104.in hac Lucenſi cauſa,num 12.verſic. tamen vbi ſunt, conſ. 120. materia præpoſitæ q.num.34.lib.2. Marius Salam. in l. Gallus.in princ.num.23.verſi.neque obſtat ff. de libe. & poſthum.Iul.Clar.titu.de teſtam.q.77. verſic. aut verò aliqua ſubinde coniectura, vbi dicit eſſe communem opin & in practica obſeruandam,nec ab ea conſulendo, aut iudicando recedendum fore,dictus Tiberius Decianus de communi,conſ.89.num.12.in fine,& 13.lib.3. conſ.44.num.8.eodem volum.Franciſcus Mantica in tractu.de coniectu.vltima.volunta.lib. 11.titu.2.nume.19.& ipſe communem opinio. eſſe dicens, Rolandus de Valle conſ. 51. viſo, ac diligenter perlecto,colum. 11. ante num.4. lib.3.conſilio 6. Magnificus D.Gabriel.nume. 29.lib.4.rurſus Aym. Crauc.conſ.inc.de anno 1511.fol.65.ver. itaque argumētum primum, quod reddidit pro Illuſtri Comite Iulio Seſſo,inter conſilia Franc. Marza. & ipſe Marza. conſi.8.cùm ſubtiliter,fol.91.ver.ſed eſto,pro-

Domino Valerio de Biſſarijs,dicẽs omnes Modernos conſentire,& idem nouiſſimè teſtatur Iacob. Berret. conſi. 63. pro reſolutione dubiorum,num.8.ac etiam Petr.Gregor. Tholo. in Syntagm.iuris. d.par.3. de actionib.lib.42, cap.28.de fideicommiſ.ſubſtitut.num.31.verſicu.aut aliqua coniectura mentis.fol.986.Frãciſcus Turturellus conſi.394.ſi cum texto,numero 5.verſicu.& eo fortius,inter conſil. Iacobi Menoch.lib.quarto,poſt Dominos de Rota,vt per Puteum deciſio.215.Nicol. de Paſijs, lib.3.Anto.Auguſtin.deciſ.8.in fi.

Sed quòd ſtantibus coniecturis,non ſint vocati,Bero.conſil.11.diligenter,colum.6. num. 18.iunctis traditis,num.30.colum.penultima, lib.2.conſi.84.cùm ex facti ſerie,num.73.,verſicu.ſed præmiſſis,lib.2.Claud.Seyſelli,in l.cẽturio,colum. 10.num.44.verſicu.tamen quando de tacita mente.ff.de vulga.& pupill. And. Alciat.lib.3.de verborum ſignificati, fol.132. dicens,quòd etiam ſi aliqua coniectura adſit, non tamen à verbis recedimus, & ſolùm in cõditione poſitos arbitramur, ac quàmplures coniecturas in Socini reſponſis cõfutatas cerni poſſe, vt per eum. Quicquid tamen paucisti dicant, non eſt à prædicta communi opin. recedendum, ex coniecturis inquam liberos poſitos in conditione vocatos cenſeri.

2 Quales autem † debeant eſſe coniecturæ, valdè etiam controuertitur, cùm nonnullorũ decreto, ex expreſſis in teſtamento debeant colligi, Socinus in dicta l.cùm auus. in fine, & conſi.116.in cauſa,colum.2.in principio, lib. 3.Alexan.conſi.202.viſo themate,& dubijs,colum.fina. poſt nume.7. lib.7. Paul. de Caſt.dicto conſi. 263.circa primum.colum.2. in prin. lib.2.& Ludouicus de Sard.in dicta allegatione ante conſilium Caſtrenſis impreſſa, ante fi. Corneus conſi.186.de duobus,num.5.lib.2.& quòd coniecturæ debeant eſſe efficaces, & colligi ex expreſſis in teſtamento, ſæpè conſulendo dixit Paris.vt conſilio 31. conſiderato primo capite,num.10.conſi.44.ſubſtitutio,num. 25.conſi.74.circa,num.7.conſi.78. in præſenti cauſa,num. 8.verſi.ad corroborationem,lib.2. idem Pariſ.conſi.86.ad veram,num.20. verſic. & licèt,conſi.87.vidi,& legi,num.16.lib.2.conſilio 63.D.Cornelius,num.17.lib.3.Curt. iun. conſi.16.videtur prima facie, colum.2. verſic. ſecundum principalem concluſionem,Hieronymus Torniell.conſi.43.ad hoc, num.12.vbi fundat eius ſententiam,num.14.verſic. in ſumma,in communi opin.inter conſi.Portij,lib.1. cui ſe ſubſcribit in hoc,Decian.conſi.44. quàquam putem, colum.1. verſicu. neque obſtat, eodem volum.Franciſ.Burſat.de communi, & indubitata opin.atteſtans,conſi.64.ex codicillo,num.2.poſt Alciatum conſil.134.nu.7. Riminaldus conſi.29.num.15.lib.1.Auguſti. Berous conſil.81.an domus, nume. 15. & conſil, 84.cùm ex facti ſerie, nume.48. lib.ſecundo, quos ibi citat, idem Franciſcus Burſat. conſi, 1.non abeſt,nume.11. in fine, verſicu. reſpondetur rurſus Berous,conſi.104. in hac Lucenſi cauſa,num.12.lib.2.Iacobus Menoch. conſi. 135.reſpondendum,num.12. verſic. & præterea, lib.2. idem Tiberius Decianus conſi.26. num.83.lib.2.conſi.59. num. 12. eodem volu. conſi.86.num.12.& 13.lib.3. Ioannes Cephalus conſi.517.Illuſtriſſimus Comes, nume.65. verſicu.nec obſiſtit, lib.4. Iulius Clar. §. teſtamentum.q. 78. in principio. vult enim graues coniecturas, & à iure receptas requiri. Simon de Præt.de interpretat.vltima.volunta.lib.1.interpreta.2.ſolutio.prima,num.6. fol.47. Iacobus Berret.conſil.74.Hæc cauſa,num.10.Franciſc.Veggius,conſi.74.in cauſa,num.230.

3 Adſtipulatur illud, nam ſi coniecturæ † tràſmiſſionis debent colligi ex expreſſis in teſtamento,Bald.in l.vnica, num.10.C. de his, qui ante aperr.tabul. Socinus in l.hæredes mei.§. cum ita, colum.5. in principio, verſicu. ex dictis tamen Baldi, ff.ad Trebellia.& conſi.6. in præſenti conſultatione,num.12.verſicu. quod tamen,lib.6.Dec.conſ.55.& pro tenui, colum. penultima,num.8. verſicu.& ſubdit Bal. idem Dec.conſi.417.viſis conſilijs,colum.2. num.4. in fine, verſicu.præterea licèt voluntas Bald.in l.2.in principio.C. vt act. ab hære. & cont. hæred.adhuc Dec.conſi.397.viſo puncto, nume. 6.conſi.465.perſcrutatis,colum.fina. verſi. vltimò non obſtat. Ruin.conſi.177. proponitur, num.2.& 12.lib.2.conſi.181.viſis conſilijs, nu. 1.eodem volum.Io.Crot.in l.1.num.75. de lega.1.Pariſ.conſi.76.fatentur,num.1.lib.2.& d. conſi.63.D.Cornelius,num.17.verſicu. procederet namque obiectio,lib.3.Auguſtin. Bero. conſi.104.in hac Lucenſi cauſa,num.16. verſi. tamen,quàmplures coniecturæ,lib.2. eſtq́; cõmunis opin.vt inquit Soc.iun.conſi.141.Habita diligenti.num.28.lib.2.& de ipſa etiam teſtatur Franciſ.Mantica de coniect.vltim.volunta. lib.11.tit.20.poſt num.9.Simon de Præt. de interpreta.vltimi.volunt.d lib.1.Dubit.1. ſolu.ſ. poſt nu.6.dicens Modernos communiter Soc. ſequi,vbi plures etiam allegat. ergo fortius idẽ eſt in coiecturis vocationis decernẽdũ, cũ
4 difficilius † iudicatur vocatio,q̃ tranſmiſſio, Aym.Crau.cõſi.62.Nobilis Vrbanus,nu.16.in fi.nã per ſubſtitutionem agitur de grauamine hæredis inſtituti,& in l.cũ filioſa.in 3. par.nu. 394.Hier.Zanc.in d.l.hæredes mei.§. cum ita. nu.242.ver.facilius enim.

Quicquid dixerit Caro.Rui.d.cõſi.181.viſis conſilijs,col.5.lib.2.p̃dictis cõgruit text.in Auth.de reſt.& ea,q̃ parit.ver.verbis teſti inniti,& alius tex.in l.ex verbis.C.de don.int.vir. & vx.ver.teſtõ lecto.Vt ſi errãdũ ſit in interp̃tanda voluntate defuncti, tutior iudicis error videat, ſi ſcripto inhæreat:poterit.n.iudex teſtãci aſcribere, cur clarè ſuã mẽtẽ, volũtatẽq; nõ expſſerit,ſcd̃m Pau.de Caſt.in l.ſi pluribus. §.ſi eadẽ.ver.nã imputet ſibi. de lega.1. Vnde Bald.in l.cum virum.C.de fideicommiſſis, inquit, voluntatem defuncti, ad detrahendum verbis, allegari non poſſe, & in l.precibus. C.

de

de impuber. & al. ſubſtit. propter nimiam ſub
tilitatem, nos ſæpè errare, in coniecturanda
defuncti mente, cum eius animum non videa
mus; pluraque Baldi, Pauli, Cornei, aliorumq;
conſilia, congerit Marzar. conſi. 7. proponitur
punctus. fol. 83. quæ hic referre longum eſſet,
& Zanch. in dicta l. hæredes mei. §. cum ita.
nume. 143.

5 Alij leues, † ac minimas coniecturas ſuffi-
cere, ſicque ex dictis ante, & poſt teſtamentũ,
ad vocationem inducendã autumarũt. Corn.
conſil. 97. Primò conſultus. colum. 3. nume. 3.
verſic. Tamen ſemper. lib. 1. conſi. 74. viſo pro
lixo. num. 4. conſi. 119. circa primum. num. 39.
lib. 2. conſi. 20. Videtur prima facie. colum. 8.
num. 20. conſ. 101. Licèt in hac conſultatione.
colum. 2. poſt num. 4. lib. 4. Dec. conſil. 242. in
caſu poſt num. 7. verſic. Et quoniam. Cur. iun.
conſi. 87. præſupponitur. nu. 4. verſi. Ad quod
bene conueniunt. & num. 8. & tàm Dec. quàm
Curt. allegant Corn. d. conſi. 119. Carol. Ruin.
conſi. 140. viſa facti narratione. colum. fin. an-
te nume. 18. verſic. Et ita, lib. 3. dicens ſæpiſſi-
mè vidiſſe conſultum, & audiuiſſe per viros
primarios Italiæ, ſtantibus leuibus coniectu-
ris, quòd teſtator voluerit diſponere, non ha-
bere locum notata in d. l. Lucius. Pariſ. conſ. 6.
Ad confirmationem. colum. 2. num. 3. conſilio
42. Ad reſolutionem. num. 12. conſi. 66. Nobi-
lis Siluester. nu. 80. dicens in puncto iuris hoc
eſſe verius, vt cõiecturæ poſsint ex alio, quàm
ex verbis teſtamentarijs colligi, lib. 3. Socin.
iun. conſi. 65. cùm in præſenti. nume. 65. lib. 1.
conſi. 158. abundè. nu. 73. dicens ita ſæpè con
ſuluiſſe, conſi. 174. viſa, num. 23. conſilio 175.
viſo eleganti. nume. 1. inquiens ſemper tenuiſ-
ſe, pro ut etiam ferè omnes tenẽtes cum com-
muni dixerunt, quòd ex qualibet coniectura
etiam leui, ab illa communi opin. recedere de
bemus, & formare, poſitos in conditione, vo-
catos eſſe: vbi ad illud aliqua ratio, ſiue aliqua
alia coniectura etiam leuis nos inducat, & ſe
ita pluries conſuluiſſe in diuerſis caſibus, ſe-
cundùm varias coniecturas. conſi. 141. Habi-
ta diligenti, num. 8. lib. 2. conſi. 110. Diu. num.
20. vbi de communi, quòd leuis coniectura
ſufficiat, & conſi. 145. viſo teſtamento. nu. 36.
vbi etiam de communi atteſtatur, vt concur-
rentibus quibuſcunque coniecturis, à commu
ni opin. recedatur. lib. 3. Aym. Crauet. conſil.
62. Nobilis Vrbanus. nume. 6. conſi. 113. circa
ſubſtitutionem. ante num. 1. verſic. Sicut dici-
tur. Ioan. Franc. Purpur. inter conſilia Lauren.
Sylua. d. conſi. 53. poſt num. 3. Io. Crot. conſi-
lio 58. in q. propoſita. nu. 22. & poſt Corneum,
& Aymonem, tradit Rota Romana, vt per Ca
put Aquenſ. d. lib. 2. d. deciſ. incip. Fuit dubita
tum. & eſt de mente Franci. Rip. in d. l. centu-
rio. num. 163. hancque ſententiam ſequuntur
Io. Cæphal. conſi. 251. quoniam. num. 74. lib. 2.
Tiber. Decian. conſi. 42. iuri & æquitati. nu. 6.
inter conſilia Iacobi Phil. Port. lib. 1. Hieron.
Grat. reſpon. 101. Ex ſerie. nu. 17. lib. 2. Thom.
Nonius, conſi. 31. viſis, num. 13. vbi de commu
ni opin. conſi. 32. viſo. num. 9. verſic. Reſpon-
detur Hipp. Riminald. conſi. 21. Illuſtris Co-
mes Fr. nume. 58. verſic. Et quælibet, allegans
Corneum, & Socinum Iuniorem, & nume. 72.
verſic. Et quòd vltimò. repetens, quibuſcunq;
coniecturis recedi à gloſ. opin. imò leues etiã
ſufficere, Io. Cæpha. conſi. 251. quoniam. num.
74. lib. 2. conſi. 383. viſo & perlecto, col. fin. nu-
me. 31. conſil. 416. In facto præſupponitur. nu
me. 27. eod. lib. 3. Rolan. de Val. conſil. 6. Ma-
gnificus D. Gabriel. nume. 29. verſic. Quia re-
ſpondetur. lib. 4. iterum Tiber. Decian. conſ. 2.
num. 9. in fi. & 10. lib. 3. conſil. 3. nume. 4. eod.
vol. Franciſc. Marzar. in 3. q. ſuorum conſilio-
rum, cuius meminit in epitomi. q. 20. verſic. Et
in primis præmitto, fol. 14. rurſus latè Aym.
Crauet. inter conſilium ſextum, & ſeptimum
dicti Marzar. in quodam reſpon. incip. de an-
no 1513. quod reddidit pro Illuſtri Comite
Iulio Seſsio, Rip. in l. 1. colum. 3. poſt med. C.
de pact. Io. Petr. Surd. conſi 67. Breues. nu. 34.
Iacob. Menoch. conſi. 393. Reſpondi. num. 34.
lib. 4. Franc. Turturel. conſi. 394. Si cum textu.
nu. 5. inter conſil. eiuſdem. d. vol. Idem in con-
6 iecturis † ad inducendam tranſmiſsionem
deciditur ſecũdùm complurium opinionem,
vt ſufficiant extra teſtamentum elicitæ, Curt.
ſen. conſi. 75. D. Ludouicus. colum. 4. nume. 3.
Socin. iun. conſi. 167. præſens conſultatio. nu.
20 lib. 2. Anton. Rub. Alexandrin. conſi. 8 præ
ſupponitur. num. 9. verſic. Et ſoleo dicere, Pa-
ril. conſilio 5. viſo teſtamento, numero 16. &
17. lib. 3.

7 Sunt deniq; nonnulli dicentes † regulam
non dari ad efficaciam coniecturarum diri-
mendam, ſed totum hoc relinqui arbitrio, &
circumſpectioni iudicis, vt per Soc. in d. l. cum
auus. colum. fin. in fi. nume. 114. verſic. Quales
ſunt. Carol. Ruin. conſilio 108. viſa, nume. 11.
conſi. 111. viſo ac perlecto. num. 14. lib. 2. con-
ſilio 139. eiuſdem initij. num 6. lib. 3. Cur. iun.
conſi. 43. Habita diligenti. colum. 3. in fi. nu. 7.
conſi. 48. præſupponitur in facto, ante num. 7.
verſic. Ex alio, conſi. 96. habita. num. 3. conſil.
113. pro reſolutione num. 5. Franc. Rip. in d. l.
centurio. nume. 162. verſic. Quæ autem. & ibi
Lancel. Galiau. nume. 98. in 2. limit. & hanc o-
pinionem meliorem eſſe dicit, Hieron. Zanch.
in d. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 728. verſic.
Rurſus autem. Soc. iun. conſi. 141. habita. nu. 8.
& 23. conſ. 174. viſa prædicta facti narratione.
num. 22. lib. 2. Hieronym. Grat. conſi. 40. lib. 1.
Iacob. Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. centur. 2.
caſ. 148. num. 2. Anton. Gabr. tit. de fideicom.
4. concluſ. num. 30. Matth. Gribald. conſil. 40.
Anno Domini. nu. 20. inter conſil. Port. lib. 1.
Franc. Rip. de ſubſtit. reſp. 1. vt breuis. num. 9.
Franc. Burſat. conſ. 1. Non abeſt. num. 11. verſ.
Quod totum. Hipp. Riminald. conſil. 21. Illu-
ſtris Comes. num. 58. alternatiuè tamen, quòd
vel leues ſufficiant, vel ſaltem iudicis arbitrio
relinquantur. Ioan. Cæphal. conſi. 417. ſequor.
nu. 13.

nu. 13.lib.3.Tiber.Decian.conſi.26.nume.87. lib.2.Rol.de Val.conſil.51.viſo,colum.2.ante num.2.lib.3.

8 Nam ſi probationes, † inquit Zanch. arbitrariæ ſunt iudici,vulg.l.3.de teſtib.Bart. in l. Lucius Titius.num.3.verſic. Vltimò potes notare.ff de ijs qui not.infam. multò magis con-

9 iecturalis materia † erit arbitraria,inducens verba tex. in l.Mæuia.§.vxore. de ann. legat. Reſpondi,ait, non poſſe abſolutè reſponderi, cùm multa oriri poſsint, quæ pro bono ſunt æſtimanda,ideoque huiuſmodi varietas, viri boni arbitrio dirimenda eſt. Et alterius tex. in l.voluntatis. C.de fideicom. vbi voluntatis defuncti quæſtio, in æſtimatione iudicis eſt. Quod Andreæ Alciato viro grauiſsimo placuit: is enim ſtatum cõiecturalem ab arbitrio iudicis plurimùm pendere, in l.Gallus.§.quidam rectè.nu.21. ff.de liber.& poſthum.eſt arbitratus, à quo non diſſentit Sim. de Præt. de interpret.vlti.volunt.lib.1.dubit.1.ſol.1.ante nu.12.fol.48.

10 Sicut etiam de coniecturis † quo ad ius tranſmiſsionis, quas relinqui iudicis arbitrio dicebat Curt.iun.conſil.96. Habita diligenti. poſt prin.Soc.iun.conſi.169.Præſens conſultatio.nume.17.lib.2. & conſil.141. Habita diligenti colum.7.nume.23.eod.volu. poſt Curt. quem refert in citato loco,argum. l.in fundo. in prin.ff.de rei vendi.& c.1.§.1.tit.hic fi. lex, deinde conſuet.Reg.incip.

An autem vna tantùm coniectura ſufficiat, in caſu, quo liberi ex coniecturis vocentur, explicat Aug.Bero.conſi.110. Materia præpoſitæ q.num.35.lib.2.ſed fortaſſe non bene dicit,& poſt Aym.Crauet.conſilio 156.Iacobus Neyreti.ante nume. 8. vide in materia iſta Simon.de Prær. d.ſol.1.poſt nume.14.verſic. Et vbi coniecturis.ac etiam Ioan.Petr.Surd.conſilio 67.Breues.nu.34.verſi.Tamen ab ea.

11 Vt ego quid ſentiã hac in re tam varia tandem explicẽ, diſtinctione opus eſſe arbitror. Aut enim loquimur in deſcendentibus in conditione poſitis per deſcendentes,tuncque vera ſit cõmunis illa opi. quæ coniecturas quaſcunque etiam leues, ex dictis quoq; ante, vel poſt teſtamẽtum elicitas admittit, de qua per Corn.d.conſil.97.num.3. lib.1. & ita declarat Franc.Manti.de coniect.vltim.volunt. lib.2.tit. 2.in final.verb.iſto enim caſu naturæ,& parentum commune cõcurrit votum. l. ſcripto. ff. vnde lib. l.cum acutiſſimi. C. de fideicom.l. generaliter.§.cum autem.C.de inſtit. & ſubſt. deſcendentium itaque fauore tolerari poterit dicta concluſio per multos Doctores non frigide celebrata, vt non ille rigor exigatur, ſed mitiori interpretatione, quotundam nimia acrimonia expulſa,circa coniecturas iſtas vtamur:nam ſi plures voluere, ſine coniecturis, vocationem poſitorum in conditione induci, ſicue etiam opin. Accurſij retenta pro coniectura ſufficere multi affirmãt, vt ſint de deſcendentibus, retenta adhuc Gloſſæ & contra Salycetum ſententia, æquum videtur vt deſcendentem vocatio induatur leui alia coniectura concurrente; Animaduertendum tamẽ

12 † exiſtimo, ne leuitas tanta adſit, vt in illud quod ſæpè dici aſſolet incidamus, leuia ſpernenda eſſe; nam quantumuis ſimus in deſcendentibus, cùm dictas opiniones Accurſij, & contra Salycetum vti veras,& communiter receptas conſtanter comprobemus, non tantus debet deſcendentium in conditione poſitorum eſſe fauor, vt quaſcunque leues coniecturas,leuiter, & inſulſe adminiſtramus, ſed illas quidem,quę iuri innitantur,& vti viribus conſiſtentes,compoſito,moderatoque iudicis arbitrio æquitate admixta, quæ deſcendentes benignè reſpiciat, comprobari valeant: in hiſque abſolutis terminis conſuluit Corn. ſi inſpiciatur, d. numero 3. vbi id nuncupatim explicat.

Hanc Cornei, aliorumque opinionem, ali-

13 ter † declarant aliqui procedere, quando inquam coniecturæ ſufficiunt ad demonſtrandum,conditionem fauore filiorum, non hæredis grauati adiectam fuiſſe, vtputa non ad extinguendum fideicommiſſum ſubſtituto relictum, ſed ſolum ad ipſum differendum poſt mortem filiorum,deſcendentiumque in conditione poſitorum, cujus rei duo exempla ponit Hieronym. Torniel.d.conſ.43.ad hoc. nũ. 17.& 18.inter conſil.Portij.lib.1.vbi ſubtiliter, more ſuo loquitur.

Aut ſumus in collateralibus,ſiue extraneis,

14 tuncque regulariter † vera ſit alia opin. Caſtrenſis,Lud. de Sard.Alex.Socini. & aliorum præcitatorum,quæ etiam communis eſt, & recepta,vt coniecturæ neceſſariæ, ac probabiles requirantur, ex prolatis, & expreſsis in teſtamento elicitas,recedente iſto caſu deſcendentium fauore; tuncque fortaſſe partim procedent verba præclariſsimi Iuriſconſ.Andr. Alcia. lib.3.de verb ſign.fol.132.verſic. Nam etiam,vbi poſtquam Gloſ. ſententiam cõfirma-

15 uit, ita inquit: Si etiam † aliqua coniectura adſit,vt quia huiuſmodi filij grauati à teſtatore fuerint,vel interdicta illis alienatio,non tãmen à verbis recedimus, & ſolùm in conditione poſitos arbitramur; huiuſmodique quàmplurimas coniecturas in Socini reſponſis conſutatas cernere eſt, poſſet tamen tam euidens coniectura mentis allegari,vt ad caſum quoq; omiſſum diſpoſitio teſtatoris meritò producenda videretur.hęc Alciatus,qui nimis nego tium reſtringit, vt in vniuerſum verba præcitata vera non ſint, quemadmodum proprijs locis explicabimus: cùm (vt ad rem redeam)

16 fideicommiſsi † diſpoſitio, per ſolam voluntatis coniecturam induci non poſsit, niſi illa coniectura neceſſaria ſit,probabilis, ac cõcludens.l.Lucius.§.tres hæredes.verſic. Non proponi rogatum.vbi Dyn.Iacob.de Arc.& Alberic.ad Trebel.Iaſ.in l.poteſt quis.colum.3.numero.22.ff.de vulg.ſubſtit. Paul. de Caſt.conſilio 52. in cauſa quæ vertitur inter Petrum.

col.2.

col.2.in princ.quod eſt conſi.28.lib.2. in non.
idem Iaſ.conſ.143 iſta quæſtio.colum.3.in fi.
& colum.ſequen.in princ.lib.2.conſil.66. viſo
teſtamento.colum.pen.verſi.Primò negando.
lib.3.Socin.conſi.62.viſo cap.in fi.lib.3. Fran-
ciſc.Rip.in l.hæredes mei.§.cum ita. num.17.
eſtque de intentione omnium Doctorum in
l.vel ſingulis.d.titu.de vulg.ſubſtitu.in l.Titia
Seio.§.Seia libertis.de leg.2. Alciat.in l.filiuſ-
famil.§.Diui.nu.53. verſic. Nec me mouet.de
leg.1.conſi.44.num.3.lib.9.Io.Cæphal. conſi.
269.in fi.cum adductis per Simonem de Præt.
vbi ſupra,nume.11.verſic.Coniecturæ autem.
quicquid dixerit Franciſc. Manti. de coniect.
vltim.volunt.lib.8.titu.1.poſt num.23.verſic.
Sed aduerte. Indubitata etiam, & communis
17 ſit concluſio, quòd † vt ſumi poſsit coniectu
ra ad inducẽdum fideicommiſſum, neceſſe ſit
quòd colligatur ex his quæ in teſtamento ex-
preſſa reperiuntur, vt eſt caſus in l.quidam cũ
filium.de hæred.inſtit.cum concord.adductis
per Pariſ.conſi.86.nume 20 lib.2.Socin.conſ.
104.lib.3.& de communi atteſtatur Hierony.
Torniel.d.conſi.43.nume.7.inter conſil.Port.
lib.1.Decian.conſil.44. nume.10 & 11. lib.3.
quem referendo ſequitur Manti.lib.8.tit.1.an
18 te num.19.dicens, coniecturas † non debe-
re ex capite, vel ex propria cuiuſque opin. for
mari, ſed ex verbis in teſtamẽto expreſsis col
ligi.Nam vt Bald.in d.l.vnica, nume.10. in fi.
C.de ijs q ante aper.tab.inquit, ſi aliquid om-
ninò omiſſum eſt, pro omiſſo habetur. l. com-
modiſsimè.ff.de libe.& poſthum.ſi verò ex eo
quod expreſſum eſt ſequatur, tunc caſu quo-
dam omiſſum cenſetur. l. iam hoc iure. ff. de
vulg.ſubſtit.Bald.igitur ſenſit, coniecturas ex
ijs quæ in teſtamento ſcripta ſunt, deduci
oportere.

Cæterùm ſi coniecturæ ex teſtamento eli-
19 ciantur, quandoque † alia probatione non
indigent, ſi fortè prepotentes, apudq́ue ſapien
tes viros probabiles fuerint: quandoque au-
tem per duos teſtes probari incertum nõ eſt,
ſi fortè fuerint alicuius verbi ambigui decla-
ratoriæ, Oldrad.conſi.297.Domina Stella.nu
me.7.Alexan.de communi.conſi.54. pondera
tis verbis.num.5.verſi.Poſtremò.lib.3.conſil.
100.viſa parte teſtamenti.nu.11. lib.4. & poſt
Guid.de Suz.tradit Matth.de Afflic.deciſ.44.
de tribus, ante nume.17. ſed ſi coniecturæ
20 † extrinſecus colligerentur, ex ijs quæ in te
ſtamento ſcripta non ſunt, cùm noua tunc di
ſpoſitio intelligeretur ſeptem teſtes require-
rent, ſecundùm Gloſ.ſing. in l. cum propone-
batur.in fi.& poſt alios tradit Mant. lib.11.ti-
tu.20.ante nu.11.

Conſiderandumq́ue eſt, prædictam opi. nõ
deſtruere vel proſternere illorum aſſertionẽ,
21 aliquando † ex dictis ante, vel poſt teſta-
mentum coniecturas elici poſſe ad vocatio-
nem inducendam affirmantium. & licet ex
Baldi verbis in d.l.vnica. nume. 10. inferatur,
ex ſcriptura teſtamenti cõiecturas colligi de-
bere, tamen id regulariter cenſendum eſt: Bal.
enim non inficiatur quin coniecturæ iſtæ ex
dictis ante, vel poſt teſtamentum deduci va-
leant: meritò Carol. Ruin.in d.l.hæredes mei.
§.cum ita.fol.2. poſtquam Socinum ex ſenten
tia Baldi coniecturas ex verbis teſtamenti eli
ciendas fore dicentẽ retulit, ſic loquutus fuit.
22 Audi † quia in primis dico, quòd Bald. hoc
nõ dicit in d.l.1.& ſi diceret, eſſet falſum, quia
non ſolùm ſumitur coniectura voluntatis ex
teſtamento, ſed etiam extra teſtamentum, ve-
luti ex dictis ante teſtamentum, ſecundũ Bar.
in l.2.circa pen.colum. ff.de vulg. ſubſtitu. vel
etiam poſt teſtamentum, ſecundum Bald. in l.
precibus.C.de impub.& al.ſubſtitu.& Ioan.de
I-no.in c.Raynutius. in mater. pupil. ſubſtitu.
extra de teſtam. Hæc ille, relatus per Soc.iun.
d.conſi.167.præſens conſultatio.nume.20. li-
bro 2. & ſic etiam Baldum intelligunt Franc.
Manti.d.lib.11.tit.20.nume.9. Anton.Rub.d.
conſi.8.præſupponitur in facto. poſt nume.9.
verſic. Quo caſu dico. Quòd autem volunta-
tis declaratio, coniecturaque ex dictis ante te
ſtamentum ſumi poſsit, vltra præcitatam Bar.
doctrinam, extat eiuſdem authoritas, tùm in
l.ſi quis in fundi vocabulo, num.3.& 6.vbi Iaſ.
nume.38.de leg.1. tùm in d.l.cum proponeba
tur.num.3.de leg.2.idemq́ue tradit Alexan.d.
conſi.100.viſa parte teſtamenti. num.11. verſ.
Secundo ex his.lib.4.& poſt Ruinum, & Nat-
tam, Franc.Manti. prædictus, lib.3.tit.1.nu.5.
Nec omiſerim Simonem de Præt. d. lib. 1. in-
terpr.2.dubit.1.fol.1.num.8.verſic. Ego verò
putarem Bald.in d.l.vnica.& Bart.in d.l.2.opi
23 niones diſtinctione cõciliare. Aut enim † con
iectura requiritur ad dilucidãdum ambiguũ,
vel obſcurum aliquid voluntatis teſtatoris,
quod ſapiat diſpoſitionem extendendo, vel
includendo alias perſonas, quæ ſpecialiter, &
diſpoſitiuè expreſſæ non ſunt, & tunc vera ſit
opin.Baldi per Socin.& alios declarata, atque
comprobata, quòd inquam coniecturæ ex di-
ſpoſitis, expreſsisq́ue in teſtamento, & non a-
liundè apparere debeant, niſi diſpoſitiuè pro-
bentur per legitimum teſtium numerum ad
probationem vltimæ voluntatis requiſitum
per Gloſ & Docto. in d.l.cum proponebatur.
Dec.conſ.315.ſuperioribus diebus.col.3. an-
te nume.8. verſicu.ad hoc etiam reſpondetur.
Aut verò coniecturæ ſunt neceſſariæ pro de-
claranda voluntate teſtatoris ambigua, & ſit
ad ſolam declarationem, & tunc vera ſit alia
opin.quòd ſufficiat eas haberi, & colligi aliun
de ex qualitatibus, factis, vel dictis extra te-
ſtamentum, vt per Afflict.d.deciſ.44 nu.27.
24 Arbitrarer tamen, iſtas coniecturas † ex-
tra teſtamentum deſumendas, arctiorem in-
terpretationem recipere, in ipſisq́; plurimum
verſari iudicis arbitrium, hocq́ue caſu maxi-
mè procedere, Soc.ſen.Ruin. Curt. & aliorum
ſententiam, qui negocium iſtud iudicis arbi-
trio, atque circunſpectioni commiſerunt: is
ſiquidem ex perſonis, & cauſis variè conſti-
tuet,

tuet,iuxta d.l.in fundo.in prin. ff.de rei vend.
iunct.d.l.voluntatis. C. de fideicom. ipſaſque
25 præpotentes, † ac valdè efficaces eſſe opor-
tere,ne hominum morientium diſpoſitiones,
quæſiro fortaſſe colote, ſubuertantur: vbi e-
nim maius viget peticulum, cautius ibi eſt a-
gendum. Quamuis igitut locum iſtum omni-
nò pro arbitrio varium ſcribētes reddete mo-
liti fuetint,vt ipſorum inconſtantia clarè indi
cet,magis conſulendi commoditatem, quàm
veritatem teſpexiſſe, ipſorum tamen libertas
26 † ad iuris tramites coetcenda eſt, cùm ab-
ſurdum videatur,legibuſque odioſum, atque
contrarium, iſtarum coniecturarum regulas
penitus ad nutnm deguaſtate, miſereque cot
rumpere.
27 Crederem etiam † iudicis arbittio ſtan-
dum non eſſe, in illis coniecturis, pro quibus
claras habemus Doctorum deciſiones,& opi-
niones: cùm animaduertēte Aymone Crauet.
in tract.de antiqui.tempot.in 1.par. §.quid in
libto offic.in fi.nume.25.fol.83. cauendum ſit
regulariter in quacunque matetia, ſimplici iu
dicis arbitrio,ac circunſpectioni, cauſas diri-
mendas relinquere,poſt Bal.conſi.427. Quæ-
dam mulier.ante fi.li.5.vbi Ariſtotelis autho-
ritate Baldus nititut. Oportet, inquit, tectè
poſitas leges omnia determinare, ipſas etiam
quàmpaucisſima committete iudicantibus,
ideo in iſtis arbitrarijs, multum grauati iudi-
cum conſcientias, inquit idem Bal. & dicebat
Aym.d.num.15. quòd plerique iudices tali ar
bitrio abutuntut. Cùm tamen ſecundùm fa-
ctorum occurrentiam,plures poſſent emerge-
re coniecturæ prętet nuncupatim ponderatas
28 à Doctoribus, in illis † procedere opinionē
Socini, & aliorum dicentium temittendum eſ
ſe iudicis arbitrio pondus coniecturarum, ad
vocationem inducendam arbittatet, non in
ijs,quę per Iuriſconſultos celebrantur ex opti
mis rationibus,moueot Bald.authoritate, ac
exemplo in l.ſi ſuper longi.num.7.vetſic. Mul
ta etiam.C.de præſctipt. long.tempo. is enim
29 poſtquam cauſas † nonnullas ad iuſtisſimū
errorem inducendum recenſuit, ſubdit mul-
tas etiam alias citcunſtantias erroris iuſtisſi-
mi inducti,contingere poſſe, ſecundùm veri-
tatem factotum, quas ſolers inueſtigatot in-
quirat.
Idque circa coniecturatam teſtatoris men-
tem deſuper traditum,adeo vetum eſt, vt pto
30 cedat, † etiam ſi in alia diſpoſitione teſta-
tor aliquos in conditione poſitos exptesſè vo
caſſet: non enim propterea inferretut quin
ſtantibus coniecturis,etiam alios præſumatur
vocaſſe, vulg.reg.l.cum prætot. non obſtante,
ita Aym.Crauet.conſi.130.de anno.colum.3.
nume.6. in fi. verſic.Et ſi dicatur, & inferius
explicabo.
31 Idem maximè in deſcendentibus † ope-
ratur, quorum fauote, coniectutas omnes mi
rificam vim,atq; efficaciam continere,explo-
ratum eſt; Socin.iun.con.158.abundè, col.14.
nume.73.conſi.174.viſa,col.5.nume.22. lib.2
hicque ſunt tepetenda, quæ circa opin. Salyc.
deſupet tradidi, vt quemadmodum propter
authoritatem, & rationes tenentium contra
opin. Gloſſæ, ex quauis leui coniectura, in ip-
ſam affirmatiuam ſententiam cōſulentes paſ-
ſim inclinant,quod de leuitate,paulò ante tē-
perauimus,ideo tùm ex hoc,tùm etiā ex alio,
ſcilicet ob fauorem deſcendentium,& autho-
titatem exagerantium, opinionem affirmati-
uam,in deſcendentibus locum ſibi vendicare,
coniecturæ in ipſis facilius diſpoſitionem in-
fluant,facitque quod dixit Curt.iun.conſi.87.
præſupponitur in facto.nume.8.verſic. Secun
da,quia ſumus, & tradit Auguſtin. Bero. con-
ſilio 110. Materia propoſitæ quæſt.nume.34.
verſic.Et inſuper quia filij,lib.2.nouisſimè Io.
Petr.Surd.conſil.67.bteues.nume.34.vetſicu.
quinto filij.

SVMMARIVM.

1 *Liberos maſculos in conditione poſitos,ex adiectio ne qualitatis maſculorum, vocatos diſpoſitione cenſeri, Doctoresve qui de magis communi opinione atteſtantur recenſui; Contrarium aſſerentes, vide nu.34. ab opinione affirmatiua Guidonis Papæ, & Decij recedendum non eſſe tanquā veriori,crebriori,ac receptiori,nu.42.*
2 *Fideicommiſſum conditionale, propter adiectam maſculorum qualitatem tranſmitti, licèt ſecus ſit regulariter.*
3 *Statutum quod maſculis ſtantibus, fœminæ ſint excluſæ,caput maſculorum incluſiuum,fœminarum verò excluſiuum continere.*
4 *Verba conditionalia,ex mente proferentis diſponere.*
5 *Incluſionem vnius, alterius excluſionem eſſe.*
6 *Agnationem per maſculos conſeruari.*
7 *Statuta Italiæ fœminas excludentia,maſculis exiſtentibus,in vnica ratione, bona in agnatione cōſeruandi fundari,& vide nu 20.*
8 *Statutum,de quo Bart. in l.liberorum,poſt nu.16. & in l.2. §. videndum.num.2. declarari, vſque ad num.21.*
9 *Mentem teſtatoris retentam,nec aliter tranſeuntē in diſpoſitionem, non attendi.*
10 *Parentem erga liberos,commune genium, & affectionem.*
11 *Ablatiui abſoluti,an aliquando diſpoſitionem faciant.*
12 *Multum intereſſe,cui voluerit proſpectum,cuiuſque contemplatione teſtator fecerit.*
13 *Liberis,potiores in cauſa inteſtati non reperiri.*
14 *Argumentum a contrario ſenſu,ex verbis expreſſis,ſemper validum eſſe.*
15 *Argumentum a contrario ſenſu, ex coniectura procedere.*
16 *Specialia duo circa idem non concurrere.*
17 *Argumentum a contrario ſenſu non ſumi ex verbis negatiuis, & priuatiuis.*
18 *Habitum non reſultare ex diſpoſitionibus priuatiuis.*

Affirma-

19 *Affirmationem, ex diſpoſitionibus priuatiuis non reſultare.*
21 *Particularia, non trahi ad conſequentiam.*
22 *Expreſſionem eorum quæ tacitè inſunt, cùm ſit aliter quàm inſunt, operari.*
23 *Fœminæ, beneficio maſculorum, an iuris communis diſpoſitione admittantur facta per maſculos in conditione poſitos excluſione ſubſtituti.*
24 *Emancipatum exhæredatum, annullato teſtamento ob præteritionem filij in poteſtate, ſuccedere eius beneficio ſimul cum eo.*
25 *Statuto excludente matrem propter filium, ſi cum ea concurrat ſoror de iure communi patruum excludens, patruo propter ipſam ſororem excluſo, ſuccedere etiam matrem æqualiter cum ſorore.*
26 *Conditionem ſine liberis deficere propter filiorum exiſtentiam, licet ipſi non ſuccedant.*
27 *Factum merum inſpici in conditionibus.*
28 *Lucrum illi perſonæ applicari, cuius intuitu fit diſpoſitio, lucrumq; aufertur.*
29 *Lucrum applicari illi, cuius contemplatione fit diſpoſitio, & lucrum aufertur in legis diſpoſitione, ſecus in vltimis hominum elogijs procedit.*
30 *L. vxorem. §. hæres. ff. de legat. 3. rationem afferri.*
31 *Ciuem eſſe, & debere tractari vt ciuem, differre.*
32 *Teſtatorem non poſſe ſub pœna mandare, quæ meri, & mixti imperij ſunt, præceptum autem ſub pœna, de re familiari facere poſſe.*
33 *Subſtituti excluſio, nunquid fauore filiorum in conditione poſitorum, fieri dicatur.*
35 *Regulam habens pro ſe, certam rem, fundatamq; intentionem habere dicitur, vt exceptionem alleganti, onus probandi incumbat.*
36 *Regulam omnem, exceptionem pati.*
37 *Regulæ, vt Bononienſes carrocio, inhærendum eſſe, Alberici ſententia, qua aduocatos admonet.*
38 *Regulam non vitiari, vbi æquitas ſuggerit perniquum eſſe.*
39 *Exceptionem regulæ facilius induci, cùm rem ad ius commune reducimus, illudq; minus læditur.*
40 *Fœminas ſicut maſculos, ſub conditione ſi ſine liberis deceſſerit, includi ad ſubſtituti excluſionẽ.*
41 *Communem opinionem reijci, ſi melioribus rationibus altera fulciatur.*
42 *Opinionem, contrarias opiniones, ad concordiam reducentem, alijs præferri.*
43 *Decium, ſalubriter reſponſa reddidiſſe.*
44 HECTOR CARACCIOLVS *Iuriſconſultus Neapolitanus.*

CAP. II.

1 DEVENIENDO nunc ad coniecturas, prima eſt † ad limitationem Gloſ. in d.l.Lucius. vt non procedat, ſi in liberorũ conditione iſta, maſculorum qualitas per teſtatorem fuerit adiecta, Guid. Papæ q. 184. in illa q.nume. 5. dicens eſſe caſum ſingularem, Dec. in l.1.co.3. nume.16.in princ. vlt. not. illud etiam ſingulare eſſe atteſtans, in fi. autem ſæpè ita conſultuiſſe, vbi Nouiſſi. Bononien. ante num. 49. indiſtinctè tenent hanc opinionem, ipſamque acerrimè defendit Curt. iun. nume. 14. dicens ſe ita conſuluiſſe in Ciuitate Brixiæ, & ſecundùm eius reſponſum fuiſſe iudicatum, ſententiamq; inde per Sereniſsimum Conſilium Venetum confirmatam, vidiſſeque conſilia præſtantium virorum. C. de pact. idem Cur. iun. in l.emancipata. C. qui admit. Socin. iun. in l.centurio. nume. 304. inquiens, pro veritate ſibi iſtam opin. placere. Rapha. Cuma. conſi. 2. Nobilis. in 2. dub. num. 7. Iaſ. conſil. 233. circa primum dubium. col. antepen. verſi. Item Gloſſa. lib. 4. Corn. conſil. 74. viſo prolixo. colum. 2. nume. 9. lib. 2. conſi. 146. in hac conſultatione. nume. 13. cum ſeq. eod. vol. conſi. 20. videtur. nume. 13. & 21. lib. 4. Socin. conſi. 116. in cauſa filiorum. colum. 4. num. 4. verſic. Item etiam ex alio. lib. 3. Dec. conſil. 270. Dominus Raynaldus. nume. 6. & ſeq. conſi. 318. in cauſa. num. 2. dicens aliàs ita ſibi viſum fuiſſe, & videri; & nume. 1. nouum eſſe fundamentum, conſ. 516. quoniam. num. 11. vbi meminit de primo conſilio 270. & conſi. 545. viſo teſtamento. col. fi. num. 11. conſ. 546. conſului. colum. 1. & 2. ſiue num. 1. & 2 dicens opinionem Guid. Papæ eſſe veriſsimam, conſi. 574. in cauſa. num. 7. & 8. conſi. 578. viſo conſilio. nume. 12. conſ. 655. viſo eleganti conſilio. nume. 31. & 32. Curt. iun. conſi. 43. Habita diligenti. colum. 3. num. 7. inter cæteras coniecturas, ſibi ſemper iſtam placuiſſe atteſtans, conſ. 48. præſupponitur. col. 4. nume. 7. vbi idem dicit, conſ. 87. præſupponitur in facto, nu. 1. ſingularem proferens limit. eſſe, & ter in Ciuitate Brixiæ conſuluiſſe pro iſta opin. ac ſecundùm eam fuiſſe iudicatum; ſententiamq; per Sereniſsimum Senatum Venetum confirmatam. conſi. 96. Habita diligenti. num. 2. conſi. 113. pro reſolutione. colum. 3. num. 4. dicens, ita illo anno conſultum fuiſſe per multos celeberrimos Doctores in facti contingentia, in Ciuitate Senarum, conſi. 121. præſupponitur. nume. 16. verſicu. Nec obſtat. Decium ſuorum conſiliorum pro iſta opi. immemorem fuiſſe aſſerens, dum in illo caſu contrarium aſſerebat. Ludoui. Gozadin. conſi. 26. in cauſa Illuſtriſsimorum. nume. 22. verſic. Sed vltra eos. & nume. 23. conſil. 64. in cauſa mihi tranſmiſſa. num. 7. verſic. Et moueor. conſ. 87. prima facie. col. 4. nu. 15. conſ. 89. In hac cauſa. num. 8. Franc. Rip. in 1. reſp. de ſubſtit. incip. vt breuius. in 1. coniec. num. 11. Hieronym. Grat. conſi. 48. vt ex literis. col. fi. num. 14. & 17. verſicu. Secunda coniectura. lib. 1. conſi. 31. thema tale eſt. num. 19. conſi. 32. viſo teſtamento. nume. 2. licet dicat alia concurrere, & ideo conſ. 54. dudum. num. 35. conſil. 90. circa teſtamentum. num. 5. conſi. 101. ex ſerie facti. nume. 20. dicens ſe ſæpius conſuluiſſe, & vidiſſe iudicari, vbi ipſam diſputando tuetur. conſil. 106. in cauſa teſtamenti. colum. fi. num. 48. lib. 2. Pariſ. conſi. 37. ſi bona & res, colum. 5. nu. 55. verſic.

Hinc

Hinc Guido Papæ.& conſi.41. viſa facti narratione.col.fin.num.68.& 71.verſi. Vltimò tollitur.conſ.57.in præſenti cauſa. colum. 2. nu.9. & colum.fin.nume.18.conſil.63.capiendo primum dub.co.5.nu.30.conſ.67.fatentur.col.2. nu.9.& 10.conſ.90.viſis,col.3.nu.15.lib.2.conſil.5.viſo teſtamento.col.antepen.nu.36.verſi. Prout etiam,& col.fi.nu.42.conſ.6.Ad confirmationem.col.fi.nu.17.verſi. Et ideo non immerito. conſ.8. Attingendo veritatem. col.2. nu.9.conſ.17.circa teſtamentum. col.4.nu.28. conſ.42.ad reſolutionem.col.3.nu.13.verſ. Et in terminis.conſ.50. ex teſtamento. col.3.nu. 19.& co.5.nu.38.verſ.& quia.conſ.52.certum eſt.col.2.nu.8.& col.5.nu.30.conſ.53. Do.Hieronymus.col.7.nu.44.verſic.Et inſuper, conſ. 63.Dominus Cornelius.col.3.nu.15. vbi limitat,conſ.66.Nobilis Sylueſter.col.7.nu.50.lib. 3.Anto.Rub.Alexand. conſ.28. circa præmiſſam.col.2.nu.6.conſ.31. præſupponitur in facto,col.2. ante nu.3.conſ.120.viſo,col.2.nu.3. conſ.143.ſubtiliter.col.4.num.7. Marc.Mant. conſ.22.in præſenti caſu.nu.69.conſ.163.cùm in fideicommiſsis.nu.4.Carol. Ruin. conſ.99. ſuper his.nu.14.lib.1.conſ.95.circa ea.colu.3. nu.8.conſ.111.viſo ac plecto.nu.15.conſ.141. viſo teſtamento.nu.9.lib.2.conſ.140.viſa facti narratione.num.12. cum ſeq.conſ.142.viſo & perlecto.ſub num.13.conſ.167.prima videtur conſideratione.nu.9.lib.3.Aym.Crauet.conſ. 62.Nobilis Vrbanus. nu.15.verſ. Quinta coniectura,vbi plures allegat,Socin.iun. conſ.65. cùm in præſenti caſu.co.18.nu.65.verſ.Quod ex alio,conſ.111.ex themate prædicto.nu.25. & licèt videatur, nu.31. aliquantulum ab iſta opin.recedere, tamen nu.32.dicit ipſam poſſe teneri,rationibus per Decium adductis. conſ. 114.viſis.nu.16.verſi. Præterea ex alio.conſil. 119.viſo teſtamento. nu.29. iſtam coniecturã de per ſe ſolam ſufficere atteſtans. conſ. 126. maxima profectò.nu.29.dicens iſtam opi.tanquam veram ſequutum fuiſſe, in d.l.centurio. & ſecundũ eam pluries conſuluiſſe,lib.1.idem Socin.iun.conſ.108.viſo puncto. num.6.verſi. Primò quia, inquiens huiuſmodi limitationẽ, ante alios cõſideraſſe eius patruum Socinum ſeniorem, & aliquos ipſum ſilentio præterire, excepto Decio.rurſus idem Marian.iun.conſ. 152. inſpectis verbis teſtamenti . colum. pen. num.12.repetens, ſecundùm eam ſæpè ſolere conſulere,& tenere in d.l.centurio. conſ.141. Habita diligenti. nu. 19.verſic. Poſſent etiam. conſ.164.iam annus.col.2.nu.8.& 9.lib.2.conſil.29.circa propoſitam q. nu.3.conſ.78. vidi, nu.16.conſ.110.diu in hac conſultatione. nu. 23.conſ.145.viſo teſtamento.nu.37,verſic.Secunda coniectura,lib.3.conſ.63.viſo propoſito themate. nu. 5. verſ. Vltimò comprobatur, lib.4.Nouiſ.Pariſien.conſ.1.Analytico, incip. Ioannes Franciſcus de Arynio. nume. 16. fol. 21.verſic.Quod autem,Andr. Alciat. conſ.34. nullum in propoſito caſu.num.4.vbi de communi opin. atteſtatur,refertque Cur. iun.in d. l.ſi emancipati.dicere,vidiſſe conſilia præſtantiſsimorum virorum pro hac parte, conſ. 114. narratione facti viſa.vbi de communi.lib.9.Iacob.Mandel. Albenſ. conſ.86.quòd Dominus Franciſcus. nume.11. dicens, quòd etſi aliqui Doctores ſenſerint aliquando contrarium, vt dixerat etiam in præcedenti conſilio, iſta tamen videtur eſſe magis communis opinio.Io. Franciſc.Purpur.inter conſilia Laurent.Sylua. d.conſilio 53.nume.4.Franciſc.Burſat. conſil. 13.in omnibus . num.53.verſic. Primo Nicol. Boer. d. deciſ. 155. Gaillardus de Duro forti. nume.25.& 26.in 1.par.Ioan.Coraſ.lib.Miſcel. 2.cap.19.ſub num.3.Matth.Gribal.in lib. Declarat. cap.8. Hieronym. Zanch. in l. hæredes mei.§.cum ita.num.751. ff.ad Trebel. Anton. Gabriel.lib.4 concluſ. tit.de fideicom. concl. 4.num.4.cum ſeq. & num.28. Ioan. Bolognet. d.conſ.incip.quia ex ſerie.colu.4.vbi de communi atteſtatur, poſt Dec. in d.l.1.C.de pact. quem citat Rot.Roma.vt per Pet.Pau. Aemil. Caput Aquenſ.lib.2. deciſ. incip. Fuit dubitatum. circa med. Ioan. Cæphal.conſ.251.quoniam.nume.77. vbi de magis communi opi.atteſtatur,lib.2. Port.conſilio 1. in cauſa reuiſionis.num.69.verſ.Nec vrget,vbi de magis communi opi.fidem facit, lib. 1. Matth. Gribald. conſi.40.Anno Domini.nume.10.verſ.Et prima, vbi de magis communi opin. atteſtatur, quamuis multi eandem reprobare conentur, inter conſilia eiuſdem Port. eod. lib.1.plures allegans,Tiber.Decian.conſ.42.iuri & æquitati.nume.7.verſ.Item conſidero.& conſilio 45. non obſtantibus.num.1.Iacob. Philipp. Port. conſ.46.decreueram. nume. 15. vbi quicquid Cagnol.dixerit de magis communi opin. meminit,d.lib.1.Iacob.de Nigr.in l.1.in princip. nume.35.de offic.eius.Curt.ſen.conſi.40.cùm in præſentiarum.colum.5.num.12.& eſſe communem opinionem,quicquid aliqui contradixerint,tenet Ioan.Cæphal.conſ.137.teſtamentum.colum.4.nume.12.verſi.Tertiò.lib.1.vbi allegat Areti.& plures alios,vt per eum,Guid. Pap.conſi.28.pro Illuſtri Domino Duce Bauariæ.colum.9.verſi.Nec obſtat.l.1.C.de condi. inſert.& conſ.125.cum ſeq.hanc eandem opi. ſequuntur Doctores ſubſcribentes ſe ad additionem Socini, incipien. Alia conſideratione. quam fecit ad conſilium Dom. Antonij de Malegonellis, & ſubſcriptio incip. & ferè omnium communis. nume. 4. & ſunt videlicet, Dom. Coſmus Paſettus de Ferraria, Alexander Paltrouus, & Petrus de Canonicis ambo Bononienſes, allegant Ioan. Andr. poſt Ricard. Malumb. in rubr. ad Specul. de teſtam.Thob.Non.in l.1.in 2.limita. verſic. Sed tamen hoc dubium eſt apud me, dicens eſſe veriorem, & communiorem. Ioan. Cæphal. conſi. 114. Magnificus Dom. Bartholomeus, nume.23.verſi.Nonò teſtator,lib.1. conſ.251. quoniam. vbi de magis communi, & veriori, nume.77.& idem dicit,conſil.252. ſcripſi.nu. 17.lib.2.conſi.476.inſignis Eques.nu.13. verſ.

Quintò

Quintò D.teſtarot,lib.4. poſt multos quos al-
legat,& ſignanter Iacobum de Nigris,in d.l.1.
in princ.num.35.de offic.eius. Hierony.Gabr.
conſ.115.Fœlix Palinus,num.14.adhuc Thob.
Non.conſ.32.Viſo,nu.14.verſi.Quinta demũ.
Hippolyt.Rim.conſ.21.Illuſtris Comes Franci
ſcus,nu.43.Celſ.Hug.conſ.20.In præſenti con
ſultatione,nu.45.ver.Attendatur etiam,dicẽs
ita fuiſſe iudicatum de anno 1516. pro Illuſtri
Comite de Aranda cõtra D. Mariam de Spes,
& Vrrea, & Monaſterium Sanctę Fidis,per iu
ſtitiam Aragonum & eius cõciſtorium, plures
allegans,& ſignanter conſilia Socini,Io. Vinc.
de Ann.alleg.10.In cauſa,nu.25.Auguſtini Be
ro.conſ.81.An domus,col.3.nu.7.lib.2.conſil.
104.In hac Lucẽſi cauſa,nu.14.lib.2.ver.Quar
tò ex eo,& cõſ.106.Caſũ.col.2.n.4.ver. Pręte-
rea,& ſecũdo.eod.li.2.idẽ Bero.cõſ.57.In cau
ſis,poſt n.57.ver. Præterea qñ filij.li.3.& n.63.
ver.Quoad illud,& nu.64.ver.Præterea illa de
ciſ.Mar.Mãt.in Glo.iur.in dialog.denar.c.37.
Filij in conditione,nu.1.dicens,ſibi iſtam opi.
ſemper placuiſſe.Anton.Gabriel.lib.4.de fidei
com.concl.4.nu.4.& ante nu.6.Tiber. Dec. in
conſilijs nuper æditis,conſ.41.nu.27.28.& 89.
lib.1.conſ.3.num.50.lib.3.vbi dicit, veram,&
communem eſſe opin.idemq; ait,conſ.44. nu.
13.eod.volum.& num.19.de magis communi
teſtatur,& ab ea iudicando, non eſſe receden-
dum. Franciſc. Manti.in tract. de coniect. vlt.
volunt.lib.11.tit.3.in eius diſtinctione,verſic.
Sed illa diſtinctio.ante nu.4.Franc.Rip.in 1.re
ſpon.de ſubſtit.in prima coniect.Io.Crot.con
ſil.58.per totum.Rol.de Val. conſ.6.Magnifi-
cus D.Gabriel.poſt nu.29.verſic. Quia in pri-
mis.Guid.Papę authoritatẽ maximi apud Gal
los efferens, lib.4.Franciſc.Marzar.conſ.1.nu.
3.q.incip.In alia.q.ver.Secunda cõiectura eſt,
cuius conſilij meminit in epitome.q.20.& cõ-
ſil.4.Viſo & perlecto,fol.27.& eodem conſ.4.
c.4.incip. Requiſitus,fol.39.verſ. Præterea qñ
in cõditione,conſ.5.Lecto teſtamento,fol.46.
verſic.Præterea quando ponuntur,conſ.6. Re
quiſitus,fol.54. Aym. Crauet.in conſil. quod
reddidit pro Illuſtri Comite Iulio Seſsio, in-
ſerto inter ſextum, & ſeptimũ conſiliũ, eiuſdẽ
Marzarij, quod incipit, de anno 1513.fol. 62.
verſic. His autem prænarratis, dicens à quàm
multis Doctoribus receptam eſſe, & fol. 65.
vbi Doctorum authoritatem,& contrarietatẽ
ponderat,dicens poſt Alexandrum,Guidonis
Papę opinionem irrepere,inualeſcereq; cœpiſ
ſe,& ipſã dubio procul verã eſſe,tenet Matth.
Brun.conſ.82.Super pręſenti,nu.15.& latè de-
fendit Anton.Ciofius,conſ.67.licet, nu.3.ver.
Quibus omnibus,& nu.6.ver.Primò enim,lib.
1.qui eandem ſequitur,conſ.42.Excellentiſsi-
mi Domini,nume.7.lib.2. vbi viginti duos Do
ctores iſtam opin. tenentes enumerat,& inter
cœteros Æmil.Ferret. Reſpon.55.num.1.Io.
Petr.Surd.conſ.67.Breues,ſub nu.33. & 34.cõ
ſil.96.Magnificus D. Dominicus,num.30.verſ.
Secundò quia. Iacob.Menoch.conſ.202.Cum
grauiſsimæ,nu.87.conſ.253.Reſpondi,num.6.
conſ.277. Dubitationes illę.num.2.lib.3.conſ.
328. De perdifficili,nu.28. conſ.393. Reſpon-
di.nu.6.& 8. vbi latè diluit authoritates con-
trarias, lib.4.Franciſc. Turturel.cõſ.394.Si cũ
textu,nu.9.inter conſil.eiuſdẽ Menoch.d.li.4.
atteſtantes de magis communi opin.referens.

2 Sic etiam ꝗ pro limitatione,& coniectura di
cunt,in tranſmiſsione fideicommiſsi conditio
nalis,quod & ſi regulariter nõ tranſmittatur,
tamen propter expreſsionem, ſiue adiectionẽ
qualitatis maſculinæ,tranſmittitur,Iaſ.conſil
231.Circa primum,col.1.lib.2.conſ. 52.Mate-
ria præſentis conſultationis,col.fi.in 3.cõiect.
lib.3. conſ.154. Viſo teſtamento, col.3. lib.4.
Dec.cõſ.574.In cauſa,col.2.n.4.& 5. Cur.Sen.
conſ.75.Dñs Ludouicus,cõl.4.nu.3.Soc.cõſ.6.
In præſenti conſultatione, col.4. nu.15.lib. 3.
Pariſ.cõſ.76.Fatentur,per totum, li.2. cõſ.66.
Nobilis Syłueſter,nu.78.lib.3.Carol.Rui.con-
ſil.179.In themate,col.fi.nu.7.lib.2. Curt.iun.
conſ.69.Habita diligenti, col.1. & 2. ac per to-
tum conſ.96.eiuſdem initij,nu.2.conſ.89.Præ-
ſupponitur in facto,col.2.nu.6. Ant.Rub. Ale-
xãdri.cõſ.28.Circa pręmiſſam,col.2.nu.8.poſt
Curtiũ,quem allegat,& cõſ.31. Præſupponitur
in facto,nu.3. conſ.120. Viſo,col.2. nu.4.verſ.
Videmus in ſimili,conſ.143. Subtiliter, col.3.
nu.7.ver.Et tenendo.in quibus conſilijs memi
nit ẽt de d.conſilio Cur.ſen. Soc.iun.cõſ.117.
Licet caſus iſte,nu.29. vbi meminit de eodem
Curt.lib.1.& conſilium Socini iun. fuit ſubſcri
ptũ per Cur.iun.& Petr.Paul.Pariſ.Aym.Crau.
conſ.306.col.3.& in l.cũ filiofam.in 2. par.nu.
336.Nico.Boer.deciſ.155.Gaillardus,ante nu
me.29.ver.Volens plus,in pri.par.

Ex eo præcitati Doctores hanc approbant
opinionem,cum ob maſculinitatis expreſsio-
3 nem,diſpoſitio cenſeatur † caput habere in-
cluſiuum, ita vt ſubſtitutio, diſpoſitionem in
maſculorum perſona contineat, qui propte-
rea ſubſtituti cenſentur,ſecundum doctrinam
Bar.in l.liberorũ,col.antep.poſt n.16.ver.Sta-
tutũ quod dicit,ff.de verb.ſig.& in l.2.§.vidẽ-
dũ,nu.2.ff.ad Tertul.& iſtud dictum Bar.ſequi
tur Bal.in l.maximũ vitiũ,col.2.circa prin.ver.
Quandoq;.& ver.Pręterea cum ratio, C.de li-
ber.præter. vbi volunt, ꝙ ſtatutum diſponẽs,
ꝙ ſtantibus maſculis, fœminæ non ſuccedant,
in perſona maſculorum affirmatiuam diſpoſi
tionem,incluſiuamq; contineat, quaſi dicat,fi
lij maſculi ſuccedant & non fœminæ,in quarũ
perſonis negatiuã, & excluſiuã uim habeat:&
ſecundum d.doctrin.Bar.eſt cõis opin.vt poſt
Albert. Brun.tradit Hieronym. Cagn.in d.l.1.
C.de pact. num.49. verba enim conditionalia
4 †ex mente proferentis diſpoſitionẽ inducunt.
l.fideicommiſſa §.cum eſſet,vbi Bart. ff.de le-
gat.3.l.ſi ita ſtipulario,ff.de oper.lib. & in iſtis
terminis qualitatis maſculorum, tradit Bald.
in dicta l.maximum vitium,columna 2.verſic.
Et hoc alibi contingit. Nimirum ergo ſi con-
ditio, ſi ſine liberis maſculis deceſſerit, circa

maſculos ipſos ad fœminarum excluſionem di
ſponunt, cùm vnius excluſio, ſit alterius inclu
5 ſio, c.non ne.ext. de præſumpt. l.cum prætor,
ff. de iudic. & de mente conſeruandi bona in
6 familia ſatis appareat, cum agnatio † per ma-
ſculos tantum conſeruetur.l. pronunciatio.in
fi.ff.de verb.ſign.Soc. iun.conſ.2. Superiorib.
meſibus,nu.13.cõſ.9. Viſo themate, nu.7.li.2.
7 In hacq; vnica ratione, bona in agnatione
conſeruandi, ſtatuta huiuſmodi Italiæ fœmi-
nas excludentia,maſculis exiſtentibus, Docto
res tradunt fundari:iſta fuit originalis ſenten-
tia Iac.de Are. quẽ ſequitur Io.And.in addit.
ad Specul.in tit.de ſucceſ.ab inteſt.ſuper rub.
col.1.idemq; tenent Cyn.Albe. & Salyc.in l.1.
C.de adult.Bar.in l.1.§.fi.col.2.ver. tamen in-
caſu.ff. de contrahib. & in d.l.2. §.videndum.
Alberic.in auth.itaq; C.com.de ſucceſ.Bal.in
l.quod verò,cir.princ. ff.de legib. & in l.1 itia
cum teſtamento. §.Lucius Titius, il.1.ad fi.ff.
de leg.2.& in d.l.maximum vitium, col.2.ver.
Præterea cum rõ ſtatuti.Pau.de Caſt. in l.ſi ve
ro,§.de viro,n.2. ver.idẽ ſi rõ,ff.ſol.matrim.&
ibi Ang.de Aret.col.fi. Bal.conſ. incip.Marti-
nus Ioannis de Florentia,inter conſil. Ang.cõ
ſil.68.col.2.verſ.Secundo ratione,& verſ.Simi
liter igitur.Panorm.cõſ.75.Quidam deceſsit,
col.5.lib.1.Ludouic.Rom.cõſ.16.Viſo thema
te,col.2 ver. Secundum autem,conſ.411.Qua
tuor ſunt,col.2.Bal.conſ.218. ſtatuto ciuitatis
Florentiæ.lib 2.Cumã.conſ.48. Statutum Flo
rentiæ,circa fi.nu.4.Fulg.conſ.54.Item q̃ quę
libet hæreditas.col.1.nu.3.conſ.77.Suppoſito
ſtatuto,col.2.ver.Secundo de mente.Franciſc.
Aret.conſil.159.Viſo puncto.col.fi.verſ.Qui-
nimo. Ang.de Aret.poſt Io. de Plat. Inſtit.de
legiti.agn. tut.in princ.colum.2.Soc.conſ.31.
Proſequendo,col.1.nu.2.lib.1.conſ 28. Circa
primam,col.2.& 8.lib.4. & in l.Gallus, §.nunc
de lege.ad fin.de lib.& poſthum.& de commu
ni opin, quòd ab iſta vnica ratione, licèt non
expreſſa, liceat arguere atteſtatur Curt. iun.
conſ.87.Pręſupponitur in facto,nu.5.cõſ.150.
Materia, colum.1. vbi magis commune & ve-
ram opin.eſſe dicit Dec.conſ.15.Et pro tenui.
col.2.verſi.teſtator ergo conſ.270.D Raynal-
dus,col.2 nu.3. & conſ.372. Viſis, col.2.nu.4.
verſic. Tamen, Ang.conſ.221. Circumſcripto
dicto ſtatuto,col.1.conſ. 104.Statuto commu
nis,col.2.conſ. 105.Statuto cauetur,col.2.Car
dinal. conſ.60. Pro examinatione puncti, col.
fin.Laurent. Calca.conſil.48. Viſo dicto caſu.
Alex.conſ.20.Viſo proceſſu cauſæ, nu.2.lib.1.
conſil 101.Super eo.col.pen.num.14.verſ.Ac-
cedit etiam,lib 3. Albert.Brun.in 3.& 4.artic.
Georg. Nat.in 1.q.ante num.2.16. Campeg.q.
6.nu.44.Laur.de Palat.in prin.col.2. nu.7.ver.
Quorũ ſtatuentiũ.in trac.q̃ ſtantib.maſc.Cur.
ſen.cõſ.9.Ticinẽſi ſtatuto,col.5. nu.18.cũ ſeq.
Et quàmuis multi ſenſerint,q̃ ab iſta ratio-
ne tanquàm non expreſſa in ſtatuto argui non
poſsit,vt per Bal.in d.l.liberorũ.col.8.ver.His
præmiſsis,quem ſequitur Alex.cõſ.16. Viſo ti
tulo q.col.1.conſ.131.Tranſmiſſum eſt,col.2.
lib.1.Lap.alleg.101. In ciuitate Florentina, co
lum.5 Alex.conſ.55. Conſideratis verbis,col.
4.nu.8.verſ.Nec obſtat.conſil.80. Viſo,col.4.
nu.8.verſ.Rurſus dixit Bar.d lib.1. Io.de Imo.
in d.l.ſi vero, §.de uiro.ad fi.Bal.in l.ſi defun-
ctus,col fi.nu.8.verſic.Quæro ergo. C.de ſuis
& legitim.Pet.de Anchar.in clem.1.de baptiſ.
Franc.Aretin.conſil.27.Proponitur ex facto,
col.pen.adhuc Alex.conſ.97.Viſo themate ſu
praſcripto,in fi.num.12.verſ.Nec obſtat.lib.2.
conſil.89.Animaduerſis optime, col.vlt.num.
17.lib.4.Dec.ſibi contrarius, conſil.460. Præ-
ſens conſultatio.in prin.conſ.553. In ciuitate
Lucana,colum.2.num.5.verſic.Nec in tali,cõ-
ſil.569.Concluſionem,colum fi.num.2.verſic.
Nec obſtat,conſi.679. Viſo eleganti,colum.2.
num.5.verſic. Primò circa rationem.Hierony.
Grat.conſil.26.Videtur,num.30.Non eſt pro-
pterea à priori ſententiã recedendũ tanq̃ ma-
gis communi,& vltra pręcitatos, idem dicunt
Rol.de Val.conſil.55.Statuto cauetur, nu.22.
vbi de magis communi,lib.1. Corn. conſ.127.
Viſo ſupraſcripto,nu.2.lib.1.idem Hier.Grat.
conſil.43.Iria,nu.19 lib.1.
Sed ſuſtinendo contrarium, poſſet primæ
huic rationi multipliciter ręſpõderi. Primò,ſtatu
8 tum illud † de quo Bart.in d.l.liberorum,& in
d.§.videndum.meminit,expreſsè caput fœmi
narum continere excluſiuum,diſponendo ma
ſculis exiſtentibus fœminas non ſuccedere, vt
ex verbis demonſtratur: vocantur.n maſculi
tanq̃ habentes potentius ius, ob familiæ con
ſeruationem & agnationis fauorẽ, illamq; rõ-
nem,cõiter ex prædictis,ſtatuentes ad ita ſta-
tuendum induxiſſe oſtenditur, in his vero ter-
minis fœminę non expreſse excluduntur,ac nũ
cupatam ceſſat q; illa vnica agnationis conſer-
uandæ ratio,nam vltra proceſsiſſet,ſi ipſam ra
tionem mente reuoluiſſet:ſatis autem habuit,
ſubſtitutum propter maſculos excludi:cumq;
maſculorum exiſtentia ſubſtitutio expirauit,
9 teſtator tamẽ,cuius intentio retenta,† ex ver-
bis neceſſario in diſpoſitionem non prodiens,
minime attẽditur.l.cum ſeruum cũ filiũ. ff.de hær.
inſtit. ita dicunt Soc.iun.cõſ.116.In eã, col 6.nũ.
3.Pariſ.conſ.86.Ad veram,nu.30.lib.2 Franc.
Rip.in d.l.centurio,nu.162. Soc.iun.cõſ. 118.
Propoſita difficultas,col.5.lib.1.cõſ.177.Reſo
lutio,col antep.nu.17.lib 2 reliquit.n.in arbi
trio filiorũ liberam teſtandi facultatẽ,de ipſo
rum prudẽtia confidẽs, p p affectionem,quam
cõiter oẽs habent ad filios , iuxta cõe votum
10 † parentum.l.ſcripto.in fi.ff.unde lib.& idẽ di
cit Hieronym.Cagn.in d.l.1.ante num.52.
Secundò reſpondetur ex mente Alex.con-
ſil.185.Viſo titulo q̃õnis,nu.19.ver.Octauò nõ
11 obſtat,lib.2.ablatiuos abſolutos † inducere di
ſpoſitionem,quãdo verba executiua per abla-
tiuũ importata , ad eum qui vult agere ex illa
diſpoſitione referuntur.l.fideicommiſſa, §.cũ
eſſet,de legat.3. aliàs ſecus,ſecundum Bald. in
rub.de inſtit. & ſubſti. ad fi. Vel quia ablatiui
faciunt

faciunt diſpoſitionem,quando important exe
cutionem circa rem, in qua inducitur fideicō
miſſum,ſecus quando denominationem quan
dā,perſonæ conditionaliter prolatæ inducūt,
vt in caſu noſtro,allegat Alex.notata per Bar.
in l.à teſtatore, ff.de condit. & dem.

Præterea ſecundum eundem Alex. verba il
la,ſi deceſſerit ſine liberis ſubſtituo, nihil im-
portant à contrario.ſenſu,niſi quòd liberis nō
extātibus non ſubſtituo. Vel quartò, differen
tiam eſſe inter caſum,qñ verba proferūtur cō
ditionaliter,ſine ablatiuis;& caſū,qñ verba ꝓ
ferunr, cōditionaliter,per verba abſoluta,alle
gar no.per Bar.in l.ex hac ſcriptura.de donat.
iſtudq; melius probatur ſecundū Ruin.ex not.
per Paul.de Caſt. in l.in ratione, §.tametſi. ad
l.Falci.vbi dicit,ꝙ licèt ablatiui abſoluti indu
cant conditionem, aliquando tamen accedūt
ad naturam diſpoſitionis, & pluſquàm dictio,
ſi,l.demonſtratio falſa.ante ff.de cond.& dem.
quod dicit eſſe notandum.

Vlterius dici poteſt,ſecundum eundē Alex.
ad allegata per Bart.in contrarium, ꝙ in caſu
Bar.non poterāt intelligi verba a ſtatuto pro-
lata,contemplatione maſculorum,niſi conce-
datur,quòd extātibus agnatis maſculis,agna-
ti ſuccedant,in caſu quo ſtatutum loquitur:in
quæſtione autem noſtra non poſſunt intelligi
verba prolata fauore filiorum poſitorum in
conditione, abſq; eo quòd ipſi ſuccedant per
fideicommiſſum: & ex teſtamento: poſſunt.n.
importare,importātq; quòd patri grauato ſo-
lum ſuccedant ab inteſtato, vt dicit gl. in d.l.
Lucius.Vel ex intētione Pau.de Caſt.cōſ.359.
Supraſcriptus D.Conſultor.ante nu.2.lib.2.re
lati per Ruin. poteſt reſponderi:nā poſtquàm
Caſtren.concluſit,quòd filij in conditione po
ſiti,non dicuntur ex teſtamento vocati,ex no.
in d. l. Lucius. ſubiungit, non obſtare notata
per Barto.in l.2. §.videndum. ad Tertull.tan-
quàm diuerſus ſit caſus.

Nam aliud eſt aliquem, vel aliquam exclu-
dere, ſi tales extant, puta extantibus agnatis
mater excludatur, tuncq; agnati qui ponūtur
in conditione affirmatiuè, videntur vocati,&
ſic loquitur Bart.quia fruſtratoria eſſet exclu-
ſio matris,ſi agnati non eſſent vocati,nam poſ
ſent ſubeſſe cognati propinquiores, q̄ agnati,
qui excluſa matre vocarentur, ſicq; excluſio
matris quæ fieret propter agnatos, & eorum
cōtemplatione, alijs quàm agnatis prodeſſet,
22 quod eſſe † non debet,l.ſeruo legato.§.ſi te-
ſtator.de lega.1. l.fideicommiſſa.§.interdum.
de lega.3. Aliud eſt,quem poſt mortem alicu
ius vocare ſi ex illo non extabunt liberi, & ſic
liberi ponuntur in conditione negatiuè, quo
caſu liberi ſi extant, non cenſentur vocati,ſed
faciunt alterius vocationem deficere, tùm
quia liberis illis aliter prouidetur, cùm voca-
ri poſſint ab inteſtato,ad bona de quibus agi
23 tur,vt not.gloſ.in d. l. Lucius.& in cauſa † in-
teſtati, non eſt alios potiores dare, quàm ſint
liberi, authen.in ſucceſſione. C.de legitim.hę

red. & in corpore vnde ſumitur: tùm etiam
quia quando ponuntur negatiuè, ſi non extite
rint,& ipſi extant, tunc non extat conditio ex
preſſa à teſtatore, vel à ſtatuto, ſed extat con-
ditio contraria expreſſæ.Sed quando ponun-
tur affirmatiuè,puta quod extantibus agnatis
mater non ſuccedat, tunc ſi extant,dicitur ex
tare conditio expreſſa a ſtatuto,quæ debet eſ-
ſe fortioris naturæ, quàm eius contraria non
expreſſa, cum argumentum à contrario ſenſu
nō ſemper ſit validum.l.3.C.de condit.inſert.
14 Sed ab expreſsis verbis, † ſemper eſt validū,
l. 1. §. ſi is qui nauem. de exercit. & l. pro-
ſpexit. qui & a quib. hactenus Caſtrenſis : &
cum hac reſponſione tranſit Vbertin. Zuc-
card. in d.l.1.ante num.88. eſſet enim in pro-
poſito, argumentum à contrario ſenſu ſume-
re, ad diſpoſitionem inducendam, per verba
conditionalia, quę regulariter etiam in ſenſu
directo non diſponunt, d. l. ſi quis ſub condi-
tione, ſi quis omiſ.cau. teſtam. quod in abſur
15 dum ſonat, quia argumentum † à contrario
ſenſu,ex coniectura procedit.l.apud antiquos,
de furt. & non diſponit, vt not.in l. 1. de offic.
eius.nec verba conditionalia diſponunt, ergo
multo minus, vbi ſunt conditionalia ipſa ver-
ba, & diſpoſitio à contrario ſenſu reſultaret.
Sed iſto caſu verba cōditionalia negatiuè ſunt
concepta,ſi ſine filijs maſculis deceſſerit,& ſic
diſponunt maſculis non extantibus in condi-
tione poſitis: modo ſi volumus, quòd in ca-
ſu quo extent maſculi ſint vocati,duo concur
rerent contra iuris regulas. Primum quòd ver
ba cōditionalia diſponerent, ſecundum quòd
diſponerent à contrario ſenſu, quæ non ſunt
16 admittenda, arg.l.1. C.de dot.promiſſ. l.cum
poſt.§.gener.ff.de iure dot.iſta autem non con
currunt in caſu Bartoli; Tertium quoq; con-
curreret ſecūdum Caſtrenſem,cùm argumen-
tum iſtud ſumeretur ex verbis priuatiuis &
17 negatiuis, in quibus † minime admittitur,
Bald.in d.l.2.num.3. C. de condit.inſert.& ita
Hier. Grat. col.3. Viſis capitulis, num.22.lib.
1. iſtam differentiam exagerabat, quia ex di-
18 ſpoſitionibus † priuatiuis non reſultat habi-
tus, l.ex facto. ff. de hæred. inſtit. item ex di-
ſpoſitionibus negatiuis non reſultat affirma-
19 tio.† l.Titia §.3.ff.de manum.teſtam.
20 Poſset etiam † in via diſputatiua negari,
rationem ſtatuti excludentis fœminas exi-
ſtentibus maſculis fuiſſe, vt bona in agna-
tione conſeruentur, & tanquàm vnam, nec
expreſſam, poſſe ab ea argumentari, & vltra
authoritates Doctorum contrarium tenen-
tium,faciunt plures rationes traditæ per Lap.
d.alleg.101.In ciuitate Florentiæ. licèt Alber.
Brun.illas conetur in d.trac.ꝙ ſtantib.maſcu.
in 3.arti.nu.13.cū ſeq.ſubuertere.Sed iudican
do,& conſulendo non eſt ab opin.Iac. de Are.
Io.And.Cyn.& aliorum tanquàm magis com-
muni,recedendum,vt deſuper dictum extitit.
Aliter ab abſurdo, rñdet Lud. Cozad.conſ.
104.In hac cauſa.ante nu.27.& conſ.29. Vide-

tur.colum.fi.in prin.ver.Non obſtat vltimum,
ꝙ attenta ratione,de qua per Bar.in d.l.2.§.vi
dendum.circa ſtatutum,ſtantibus maſculis, fę
minæ non ſuccedant, ſequeretur ꝙ ſemper fi-
lij poſiti in conditione (cùm ipſis exiſtentib.
voluerit ſubſtitutum excludi) eſſent vocati,
quod ſecundum magis communem opinionē
gloſ. d.l. Lucius abſonum remanet. Præterea
Vbert.Zuccard. dicebat, quòd non ſequitur,
verba conditionalia quandoque diſponūt, er-
go debent in hoc caſu diſponere, ſecundum
glo. final.in l.Labeo.ff.de pact. Et quia parti-
21 cularia† non trahuntur ad conſequentiam, l.
quod vero.& l.ſeq.ff.de ll.Deniq; dicta p Bar.
in d.l.liberorum.& in d.l. 2. §. videndum. lo-
quuntur in priuatione quæ fit a lege,ſecus ve-
to in ea quæ fit a teſtatore,vt diſtinxit Bartol.
relatus per eundem Zuccard.in d.l.1.ante nu-
me.86.ver. Non obſtat itaque.& vide reſpon-
ſiones quas affert.Bertrand.d.conſi.250. Ad-
dendo illis.nume.6.vſque ad nume.9.ad con-
firmationem hic expreſſarum.in ſecunda par-
te,libro 5.

Secundo ex Decij fundamento, quod ſoli-
dum ſemper fuit arbitratus, cū in caſu gloſſæ
d.l.Lucius.licet in conditione poſiti,tantū ab
inteſtato veniant, cum eis filiæ admittuntur,
d.l.maximum vitium.& in Auth.de hęre.ab in
teſt.ven.in prin.l.lege xii.tabularum.C.de le-
git.hær.nec teſtantis voluntas ląeditur,ſed po-
tius ſtabilitur:at cum a ſtatuto, vel a teſtatore
maſculi ſolum vocantur,& non fœminæ, non
poteſt dici voluiſſe eis ius ab inteſtato ſucceſ-
ſionis reſeruare:in via enim inteſtati, fęminæ
non excluduntur. eſſet itaq; contra mentē te-
ſtatoris,qui de fęminis nō curauit,dicęre ma-
ſculos non cenſeri vocatos, ſed fœminas cum
illis admittendas fore.

Nec repugnat dicere,expreſsionem maſcu-
lorum,vt tacite inerat factam videri,per viam
22 ab inteſtato ſucceſsionis, expreſsioq; iſto ca-
ſu nil operetur,l.3.ff.de leg.1.uā ex eodē Dec.
d.conſ.574.In cauſa.nu.8.in fi.reſpondetur,vi
deri hic expreſsiunē aliter factā quàm tacitè
ineſſet: ſolum .n. fuit de maſculis expreſſum a
teſtatore,& de ipſis ac de fęminis tacitè, vt ab
inteſtato ſuccederēt intelligebatur. vnde iſta
limitata expreſsio maſculorum,debet aliquid
operari,adeo ꝙ ex tali expreſsione,neceſſariū
ſit fateri, maſculos incluſos, fœminas vero ex
teſtamento, in quo hoc diſponitur, excluſas
cenſeri, vt verba aliquid operentur.l.ſi quan-
do.de legat.1.

Decij tamen hæc rō, originaliter vero Soci
ni,d.conſ.116.col.5.ſubuertitur, cum vt Pari.
d.conſ.86.colum.6.nu.31.poſt eundem Soci.
admonet, veritati obſiſtat, contra teſtatoris
voluntatem fęminas admitti: ſuccedūt enim
maſculi ſecundum voluntatem ſubſtituto ex-
cluſo,& cū ijs fęminæ ſimul, beneficio maſcu-
lorum,arg.l.2.§.ſi ſit agnatus.ff. ad Tertul. vbi
23 ſoror†alias excluſa,matre ſublata,illa exiſten
te,cum ea admittitur,vt per Fran.Are.d.conſ.
27.Proponitur.& conſ.159. Viſo puncto. col.
4.ver. & primo quia.

Nec eiuſdem Decij ſubſiſtit aſſertio, maſcu
los ad fęminarum excluſionē vocatos nō eſſe,
ſed ad excluſionē ſubſtituti,vt verba indicant.
maſculi itaq; ſubſtitutum,item fęminas exclu
derent,ſi id facere grauās voluiſſet,quod ſi fa-
cere neglexerit,ſecudum iuris cōis diſpoſitio
nem ſuccedent tūc maſculi & cum ijs fęminę,
ipſorum, vt dixi, fauore:idque ſibi voluerunt
Soc.iun.d.conſ.128.colum.5.& Lud.Gozadin.
conſil.fina.quod eſt ſecundum ordinem, 104.
colum.vlt.ante nume. 27.& poſt Carol.Ruin.
Hierony.Cagno.in d.l.1.num.52.ver.Secundo
non obſtat.Pariſ.conſil.44. Subſtitutio fidei-
commiſſaria,colum.2.num.12.lib.2. poſt Pau.
de Caſt.in l.1. C.de conditio. inſert.per illum
text.Abbatem,& Canoniſt.in c.Raynaldus.in
ver. Filios maſculos. ext. de teſtam. hancque
reſponſionem admittit etiam Zuccar. in dicta
l.1.ante nume 88. verſicu. Non obſtat tertio.
24 Nam videmus etiam† emancipatum exhære-
datum, annullato teſtamēto propter filium in
poteſtate pręteritū, ſuccedere eius beneficio
ſimul cum eo ab inteſtato.l.fina.in fi.ff. ſi tab.
teſta.nul. extab. ſicut videmus, ꝙ matre pro-
pter filium excludenda ex cenſura municipa-
25 li,† ſi cum ea concurrat ſoror,quæ de iure cō-
muni excludit patruum,auth. defuncto. C.ad
Tertul. ipſo patruo excluſo propter ſororem,
ſuccedet etiam ipſa mater ęqualiter cum ſoro
re,vt per Alex.& Corn.in l.illā.C.de coll.Con
in l.ſi quis.C.ad Tert.Pet.de Anch.in c. cano-
num ſtatuta.de conſti.Soc.conſ.207. In cauſa.
poſt nu.8.& ante fi.lib.2.Dec.conſ.71. In caſu.
nu.1.& 2.Rui.in l.Gallus.§. & quid ſi tantum.
nu.98.ff.de lib.& poſth.& licèt aliquæ deciſio
nes videantur contradicere, tñ ſecundum Zuc
car.loquuntur,quando ipſe non admitteban-
tur ęqualiter de iure cōmuni, & iſti duo caſus
vt diuerſi a Doctoribus ſunt conſiderati.

Aliam inſuper ex Caro.Rui.cōſ.134. Circa
caſum.poſt nu.6.& d.conſ.141.Viſo teſtamēto,
col.antep.nu.13.ver.Nec obſtat.lib.3. ſolutio
26 nem afferre poſſumus,quòd illa conditio, † ſi
quis deceſſerit ſine filijs, deficit per ſuperexi-
ſtentiam filiorum,quamuis filij in quorū fauo
rem appoſita eſt conditio,nō ſint hęredes gra
uati ex teſtamento,vel ab inteſtato, puta quia
ſint exhęredati.l.filiusfamilias §.cū quis.& ibi
not.per gl.& Bar.de leg.1.& in l.ex facto.§. fi.
27 ad Treb.quia in conditionibus † merum attē
ditur factum,l.qui hęredi,in prin.& l.Męuius,
de condi.& demon. attenditurque dicto caſu
potentia ſolum ſuccedendi, non autem actus
* ſucceſsionis,vt tradit in dictis locis, & in Cō-
mentarijs ad l.cum auus.aliquando dixi.ſi er-
go filius poſitus in conditione facit illam de-
ficere, quando non eſt, vel eſſe nequit in to-
tum, nec in partem hæres grauati,multo ma-
gis deficere debet conditio, quando ſuccedit
ab inteſtato pro parte cū filiab.nec incōuenit
(vt eſt dictū) ꝙ inſimul ſuccedāt ab inteſtato
fœminæ

fœminæ beneficio maſculorum, licèt exclude
rentur, ſi maſculi non extarent, argu. l.ſi poſt
mortem.§.fi.de bon. poſſeſſ. contratab.
28 Tertio,nã cũ aliquis † a lucro alterius conté
platione remouetur,illi perſonę lucrũ applica
tur,cuius intuitu fit diſpoſitio,lucrumq́; aufer
tur.l.poſt legatũ.§ amittere. ff. de his quib.vt
indign. l. ſi legatarius, quæ eſt pen.vbi omnes
not.C.de legat. l.2. §. ſi duo emancipati,& ibi
Bar.ff.de coll.bon.l.ſi defunctus.& ibi no.Bal.
C.de ſuis & legitim.& tradit Bar.in l.vxorem.
§.hæredes,per illum text.num.1.de legat. 3. &
in d.l.2.§.videndum.poſt nume.2.verſi.præte-
rea.ff.ad Tertull.in d.l.liberorum,col.pe. poſt
num.16.verſi.Pone exemplum.ff.de ver.ſig.&
in l.ſeruo legato.§.ſi teſtator.vbi Iaſ.in 2. not.
de leg.1.gl.in cap.ſi diligenti.in verb.perdant.
in 2.de foro competen.in capi. quia clerici.in
glo.fin.de iur.patr.Bal.in l.maximum vitium,
colum.1.C.de lib.præt.in l.vnica. nu. 43.C.de
his,quæ pœ.nom.Alberic.in l.1.nume.3.C.de
cond.inſer.Lud.Rom.in l.1.colum.antep.ver.
Quid quando,& iterum colum.fin.ver. Sed re
gu. eſt. C.quando non petent.par. & conſ.32.
Viſa municipali,colum.2.ver. Item ſiqua per-
ſona.Fran.Are.conſ.159.Viſo puncto. colu.2.
ver.Præterea confirmatur, Fel.in c. qualiter.il
2.§.ad corrigendos.colum.3. in priu. ante nu.
23.ver.Et adde,de accuſa.Ale.conſ.138. Opor
tune conſideratis his,colum.fi lib.1.Soc.conſ.
5. Præſens conſultatio.colum.2.nume.7.verſi.
Quinto probatur.lib.1.conſ.241.Circa primã
difficultatem,col.12.nu. 10.ver. Secundo quia
quando,vbi plurib.comprobat,li.2. Dec.conſ.
584.Viſa prohibitione.colum.2.num.4. verſi.
Præterea dicit Bar.Ant.Rub.conſ.122.Præſup
ponitur.col.2.nu.3.Cur.iu.conſ.87. Præſuppo
nitur in facto,nu.4.Caro.Rui.conſ.107. Ex om
ni.col.7.num.10. lib.3.
Fundamentum iſtud,Soc.ac Dec. ſententiã
confirmans,duplici reſponſione ex Vber.Zuc
car.in d.l.1.nu.85.& 89.deſtruitur : ipſum ete-
29 nim procederet † in legis diſpoſitione, ſecus
in vltimis hominum elogijs, Bar.in d.l.vxoré.
§.hæres.colum.1.circa med.ver.Reſponde ad
contraria.de leg.3. in l.paterfamilias,in fi. nu.
7.verſi.ſed tunc quæro.ff.de hæred. inſtituen.
Bal. in auth.cui relictum.colum.2.poſt nu.10.
verſicu Extra quæro. C.de indic. vid. Ludou.
Roman.ſing.699.Regula eſt,verſi.Hoc tamen
intellige.dicẽs eſſe text.cum gl.in d.l.vxorem.
§.hæres.cuius primus inuentor fuit Iacob. de
Arena,Alexan.d.conſi.138 Oportunè.colum.
fi.lib.1.Ioan.de Anan.conſil.68. Viſo ſtatuto.
in fi num.2.ver.Præterea illud.Iaſ.in l.1.nu.4.
in fi.ff.de his quib.vt indign.Hier.Grat.conſi.
5.Viſis capitulis.nu.19.lib.1.Carol.Rui.conſi.
129.Viſo,ac perlecto,colum.pen.num.10.lib.
3.Aymon Crauet.conſi. 311.Magdalena,pro
pè fin.poſt num.2.
30 Verum † cum d.l.vxorem.§.hæres,de leg.3.
non probet id,pro quo allegatur, non eſt huic
reſponſioni inhærendum : nam vt gloſ. inquit
huiuſmodi grauamen de adoptando erat con
tra bonos mores,vel contra ius;aut ſecundum
Raph.Cuma.in l.quidam cum filium. col.4.ff.
de ver.obl.in d.tex. grauamen erat inutile, ra
tione inextimabilitatis:onus enim illud ado-
ptandi proportionabile relicto minimè vide-
batur,arg.l.planè.ij.§.fi.& l.ſeq & l. filiusfam.
§.ſecundum vulgarem.ff.de lega.1.ite propter
incertitudinem perſonæ cui illud fideicõmiſ-
ſum debebat relinqui,cũ teſtator ibi hoc non
declarauerit.vel ſecundum Pau.de Caſt.in d.l.
quidam cum filium.colum 4. nu 7. quòd quis
non poteſt ſe obligare ad recipiendum aliqué
in filium adoptiuum, vt ibi, quia tunc quis in
plus aſtringeretur,propter patriam poteſtaté.
ſi aũt ipſum ſpõte adoptat, bene põt ſe obliga
re ad eum tractandum vt filium : ſic .n. facere
teneretur,licet ſe non obligaret, quia ius ipsũ
obligat,vt habetur in ver.ſeq.quemadmodum
ciuitas poteſt ſe obligare ad tractandum ali-
quem vt ciuẽ,licèt per hoc nõ efficiatur ciuis,
31 cum aliud ſit eſſe ciuem, † aliud debere tracta
ri vt ciuem,vt no in l.ſi maritus.ff.de adul.per
Bar. in verſi. ſed videamus. Vel tertio ſecun-
dum Bal.in l. vnica in 7.oppoſ. C. de his, quæ
pę. nom. quòd ideo in d.§. hæres. vbi teſtator
præcipit aliquem adoptari ſub pœna, non te-
32 net adiectio pęnæ,quia ibi teſtator † mãdauit,
ꝙ mandare nõ potuit: erat.n.meri,& mixti im
perij,voluntariæque iuriſdictionis, vnde pœ-
næ non poſſunt imponi, niſi præceptum ſit de
re familiari,quod Bald.menti tenendum arbi-
tratur; & cum iſtis ſolutionibus tranſeunt Iaſ.
in d.l.quidam cum filium. num. 8. in 4.notab.
nec tex.dicit, cui debeat applicari illud fidei-
commiſſum,& videtur quòd nulli : cum enim
grauamen non tenuerit, habetur pro non ſcri-
pto,& ſic videtur Bart.ſummare illum text. &
conſequenter ille hæres non priuabitur,ſi non
adoptet,cum grauamen non teneat, ſecũdum
Ludoui.Gomes.in §.ſupereſt, num.21.Inſt.de
act. rationem Bal. magis communiter appro-
bari aſſerentem.
Et ideo Vber.Zuccar.d.num.89.alia reſpon
ſione,hanc euitare rationem nititur, negando
33 † fideicommiſſarij excluſionem, maſculorum
filiorum fieri fauore, ſed vt ab inteſtato ſit
locus ſucceſsioni,dicta l. Lucius, in fi. Verum
vt Recent. Peruſ. conſiderant, non eſt, quòd
de hac poſteriori reſponſione Vber. Zuccar.
gloriari poſsit, cum ex d. l. Lucius. fideicom-
miſſarium fauore filiorum in conditione poſi
torum excludi manifeſtetur:non enim,inquit,
fratrem ſolum prætulit ſubſtituto, ſed & eius
liberos. quod an verum ſit,ex deſuper traditis
liquere poterit.
Proinde Hierony.Cagnol.in d.l.1.num. 52.
ver. Ad quintũ,aſſerebat,in hac ſubſtitutionis
materia,illud commodum maſculis ab inteſta
to applicari,reſeruato iure legitimæ ſucceſsio
nis patri inſtituto,dicta l.Lucius.cum gl.alias
eueniret,ꝙ facta alicui ſubſtitutione,ſi ſine li-
beris deceſſerit, filijs ſupſtitib. quorũ intuitu

facta eſt ſubſtitutio,& ſubſtitutus excluſus,determinatè liberis indiſtinctè hæreditas applicaretur, contra communem, immo communiorem ſententiam, ſecundum quam ab inteſtaro liberi vocantur.

34 Altera ſuperiori contraria eſt opi.† ꝙ poſiti in conditione non obſtante maſculinitatis expreſsione, vocari minimè cenſeantur,& Soci. Dec.ac cæteris reluctantur, Io.Andr.in addit. ad Specul.tit.de teſtam.§.in primis.Oldrad.d. conſi.21.Thema tale eſt.ante fi.num.2.verſ.Et quia.Alexan.conſil.105.Perſpectis verbis. nu. 4.cum ſeq.lib.1.conſ.185.Viſo titulo quæſtionis.nu.17.& 25.lib.2.conſ.24.Attētis his. col. 3.nn.6.verſic.Nec dicatur.conſi.32. Viſo proceſſu,ante,& poſt num.3.lib.3.conſ.139.Circa primum dubium.num.8.lib.6.conſ.202. Viſo themate.nu.7.lib.7.Raph.Cuman.conſil.112. Gerardus.colum.1. Bened.Cap. conſ.2. Cùm viſo.colnm.10.nu.23.Corn.conſ.207. De pluribus hæreditatib.col.1. nn.5. lib.2.conſ.1.In præſenti ardua.in 2.dub.num.20. & 21.lib.3. Socin.conſil.62.Viſo capitulo. colum.fin.poſt num.10.verſic.Nec obſtat.conſil.116. num.5. & conſi.104.Quoniam.ante nu.10.lib.3. Lud. Goza.conſ.104.In hac cauſa.nu.8.verſ. Quod eſt.Bertrā.conſ.250. Addendo illis. nu.6.in 2. par.li.3.cōſ.223. Ponitur in facto.col.4.nu.14. ver.Et procedit,in 1.par.li.2.cōſ.136.Eo caſu. nu.4.li.6.conſ.497.Miror.col.pe.ver.Verū eſt. & conſ.503.Viſa teſtamētaria diſpoſitione.ante nu.5.col.6.lib.4. Decius ſibi parū conſtans. conſ.287.In cinitate Placentiæ.nu.7.vſque ad nu.11.Iaſ.conſ.89. Ad conſnltationem. col.1. & 2.ver.Vnde aduertendū.lib.1.conſ.143. Iſta quæſtio.col.4.nu.4.li.2. Ampliſsimus Senatus Delphinalis, vt per Guid.Papę.d.deci.184. In illa q. ante num.3. vbi poſtquam eius opinionem comprobauit,contrarium tamen,inquit, fuit deciſum, qnemadmodum legitur apud eundem,deciſ.600. Item circa teſtamentum, vbi dicit,qnòd licet inter Dominos Parlamenti ipſe opinando in medium artulerit iura, & rationes in contrarium, de quibus plenè tetigit in d.q.184.tamen maior pars Dominorum qui in reuiſione proceſſus interfuerunt,per illud verbum maſculis,non poſſe mentem teſtatoris coniecturari, qnòd voluerit filios ſuos admitti ex teſtamento ad hæreditatē, ſed iſta verba magis conditionē operari, quàm diſpoſitionem teſtamentariam, iux. commn.opi.d. gl.in l.Lucius.concluſerunt.hactenus Gui.Papæ,vt non immeritò videatur per aliquos ſæpè enunciari, parum eſſe curandū de dicta deciſione,cùm ſententia in contrarinm reportauerit,vt ipſemet atteſtatur,& inter cęteros ad debilitandum Dec.& Guid. Papæ opi.ſic dixiſſe reperio Hieronym.Grat.d.conſ.3.Viſis capitulis.num.31.lib.1.licet dixerit tandem, vt ſupra retuli, opinionem contrariam non eſſe falſam.Cur.ſen.conſ.42. Teſtator Auguſtinus. nu.22.cum ſeq.& nu.8.conſ.63. Antiquiſsima & nobiliſsima familia.nu.2.Carol.Rui. ſecundum ſuam conſciētiam reſpondens,conſ.181. Viſis conſilijs.nu.10.vbi latè diſputando, iſtā partē tuetur,li.2.dicens,ꝙ ita iudicaret, conſ. 141.Viſo teſtamento,nu.11.lib.3.And.Alcia. cōſ.35. Eſt diffusè.nu.12.conſ.117.Frequēter, poſt nume.12.lib.9. coniecturam iſtam fragilem eſſe, & alias ab ipſo reprobarā inquiens. Soci.iun.conſ.111.nu.31.in fi. & 32.conſ.118. Propoſita difficultas,col.4.nu.15.ver. Et quantum ad primam. lib.1. vbi de communi opin. contra Guid. Papę, & eius ſectatores atteſtatur, obijciens dictam deciſionem Parlamenti Delphinalis,& animaduertēs,ꝙ plnres ex Doctoribus tenentibus communem opin. gl. loquuntur in caſu,quo dictum fuerat, ſi deceſſerit ſine liberis maſculis, referens ſex in propoſito Doctores ita conſulentes. idem Soci. iun. conſ.177.Reſolutio.num.10.& ſequen. lib.2. vbi idem dicit, latius diſcutiendo materiam. Pariſ.conſi.31.Conſiderato primo capite. nume.22.dicens communem opi.ſe habere contra Guid.Papæ,& non immerito enndem dicere, ſe nunquam in practica potuiſſe obtinere, ꝙ dicta qualitas maſculis,importaret diſpoſitionem,& conſ.44. Subſtitutio fideicommiſſaria.nu.11.ver.& ſi dicatur,vbi de cōi opi. atteſtatur,& nu.13.ſubdens,vtroq; caſu,ſiue qualitas maſculina adijciatur,ſiue non,vigere rationes,& fundamenta adducta pro d.gl.l.Lucius. & pro communi ſentētia,& etiam infinitas eſſe deciſiones,loquentes de filijs poſitis in cōditione cū qualitate maſculorū,& non proinde cenſeri vocatos,ſicq; grauari potuiſſe, cōſ. 86.Ad veram reſolutionē,nu.16.& 17. vbi idē dicit,& conſ.87.Vidi & legi.nn.28.verſi. Hæc coniectura.& 32.ver.& diſpoſitio. nō reperiri iure cautū atteſtans,li.2.idem Pari.conſ.14.Petrus iſte Boſcherius,nu.20.cum ſeq.li.3. dicēs nu.23.opinionem Gui.Papę non eſſe verā,nec modo aliquo procedere, per cōes conclnſiones,& deciſiones, ibi ſuperius allegatas, rōnē inſuper reddens.Gerar.Mazzol.conſ.2.Philippus teſtaror,nu.40.Guald.caut.36. de ſubſtit. Iul.Clar.de teſta.li.3.q.79.in 2.coniect. ſo.90. dicens eſſe magis cōem opi. cunſulenſq; iudicando,& conſulēdo nullo modo Guidonis Papæ opi.adhęrendum eſſe tanquam carenti ſubſtantia veritatis:& in hac ſnīa,expreſsionē maſculinitatis non ſufficere,reſidēt tres inſignes Doctores,quorum cōmemoratio non deerit, dum leges Larinè loquentur,velnti quærens illa Mariana.And.Alcia.in verb. ſine liberis.Io. Franc.Rip.nu.8.& Vbert.Zuccard.num.85. referens Alciatum motum ſola Alex.authoritate in d.l.1.C.de pact.vbi Rip.d.nume.8. dicit, ita communiter teneri,idemque tradidit ipſe Rip.in d.l.centurio,colum.51.in fi. num. 162. ver.Prima coniectura eſt,ſcilicet iſtam coniecturam ſimpliciter intellectam, communiter reprobari,& authoritatem dictorum triū Modernorum coniunctim extollit Soc.iun.d.conſil.177.Reſolutio,ante nume.11.d.lib.2. addo quartum inſignem Modernum Hierony.Ca-

gnol.

gnol.in ead.l.1.num.51.dicentem, quàm grauiter errauerit Dec. vir acutiſsimi ingenij dũ credidit, eius opinionem eſſe cõmunem, nec habere contradictorem, ſubdit tamen ſe iuxta opinionem Guid. Papæ conſuluiſſe,& in arduis cauſis iudicio doctiſsimorum virorum in conſilio Illuſtriſsimi Principis Domini ſui Aſtenſium in prędictam opinionem inclinantium obtinuiſſe, licet deniq; ſibi grauius pedẽ figenti, hęc poſterior opinio verior viſa fuerit & amplectenda; fundamentumq; maſculinitatis qualitatis, in terminis d.gl. leue eſſe innuit Franciſ.Gratian.in tract. de vulg. & fideicom. fol.12.ver.Sed ſi reperiretur. & iſtam eſſe magis communẽ opin.atteſtatur Soc.iun. d.conſ. 177.nu.12.& quamuis idem Soc. in d.l.centurio. contrariam opinionem cum Dec. tenuerit, tamen quòd ſi conſiderentur conſilia adducta pro communi opin. de quibus ibi per Iaſonem,& ſæpè alios, inueniri in eorum caſibus, fuiſſe dictum ſine filijs maſculis, hacq; expreſsione non obſtante, pro glo.opin. decidere. Non omittendum exiſtimo Iacob.Philipp. Port.conſ.8.Specie,col.pen.nu.58.ver. Tertio non vrget,lib.1.authoritatem dicentis opinionem Guid.Papæ rationib.& plurimis veterum nominib. veram nõ eſſe aſſeuerari poſſe, idẽq; tradit ſubtiliſsimus Hieron.Torniel. conſ.43. Ad hoc ut intelligatur factũ,col.5.in prin. nu. 11.verſ. Non obſtat, vbi de magis cõi atteſtatur, inter conſilia eiuſdem Port.eo.lib.1. idem Iac.Philip.lib.declar.2.c.12.fol.28. in hãc opinionem videtur etiam inclinaſſe Hiero. Grat. conſ.89. Circa teſtamẽtum,nu.5.dum dicit in illo caſu admittere cõtrariam ſnĩam, quia alię coniecturæ concurrebant, intelligentẽ ſimpliciter, alijs coniecturis recedentib. admiſſurũ non fore,li.2.expreſsè tñ.conſ.3. Viſis capitulis.nu.31.lib.1.Dida.Toletan.in repe.c.Rayn. §.3.nu.5.ver.Hac tamen ratione, ext. de teſta. Hier.Alba.conſ.11.Propoſitę quæſtionis. col. pe.ver.Et primo non obſtat.inquiens, contrarium eſſe veritate ſubnixum, ex conſilijs Dec. ibi allegatis, ſubdens Decium in dictis cõſilijs referre Oldradũ.Io.And.Pe.de Anch.Pa.Caſt. & alios magni nomini viros, iſtam partẽ tenentes, idẽ repetit,conſ.26.Vidi,nu.9.dicens Guidonem Papæ & Decium longe a via veritatis aberrare, & proinde nõ eſſe de hoc Guidonis documẽto curandũ, cùm aduerſus illud vnanimis tantorum Patrum ſnĩa afferatur, Fran.Burſat.conſ.1.Non abeſt.nu.8.ver.Etenim.vbi de cõi, referens deciſionem Rot.Rom. vt per D. Antonium Auguſtinum, & deciſionem Rotæ Florentinæ, de qua Marzar.teſtatur in loco ſtatim allegando, idẽ Burſa.conſ.2. In caſu præcedentis conſilij.nu.26. dicens eſſe magis cõem opinionem,conſ.86.D.Baptiſta.vbi ẽt de crebriori,nu.2.Fran.Marzar.in trac.de fideicom. in 2.par. q. 20.And.Alci.in d.l.Lucius, nu.42. Natta conſ.551 Quoniam.num.14.verſ. Non omitto etiam.lib.3.Marc.Mant.conſ.92. Fuit. nu 22.Rolan.de Valle, conſi.51.Viſis, num.5. lib.3.conſi.43. Negari non poteſt.ante nu 39. vbi de cõi.lib.4.conſ.34. Vidi dubia.nu.64. de magis cõi atteſtans.eo.volum.Ant.Rub conſ. 120.Viſo.num.9.verſi.Non obſtat.Io. Cęphal. de communi,conſ.419. Clariſsimus. num.69. li.3. vbi vltra alios allegat Cottam in memor. in verb.Filij in conditione poſiti.in 2.limit.in fi.vbi Rimi.iun.in addit.& poſt Iul.Clar.dicit ab iſta ſententia conſulendo,& iudicando, nõ eſſe recedendum, plures allegando, vt per eũ. idem Cępha.conſ.469.Præmiſſam conſultationem.ante nu.3.& nu.8.li.4.conſ.517. Illuſtriſſimus Comes. nu.69.ver.Proinde nõ obeſt.cũ nu.ſeq.eo.vol.nu.73. dicens contrariã opinionẽ magis cõiter damnatam eſſe, Celſ.Vgo cõſ. 68.Teſtator quidam.col.fi.ante nu.14. Augu. Bero.conſ.11. Diligenter, colum.antep.num. 30. conſil.84. Cum ex facti ſerie,num.75.verſi. Alia tertia.conſi.107.Anceps quippè.num. 28. & 29. de magis communi, lib. 2. Sim. de Præt.conſil.42. De functo ab inteſtato,num. 13. dicens eſſe attendenda Collegia, ex quo Cõſilium Delphinatus ita tenuit, & Collegiũ Papienſe, vt per Curtium ſeniorem d.conſ.46. nec eſſe curandum Conſiliorum particulariũ Doctorum, idem dicit ipſe Simon.conſil.167. Omnes ſciunt.ante nu.46.cum ſeq. vbi defendit latiſsimè iſtam partem, allegans deciſionẽ Sacri Conſilij Neapolitani, vt per Capyc.deci. 115.Americus,nu.8.plures allegans, & retorquens authoritatem Guid.Papæ vt per eũ,Io. Bologne.conſ.15. laborans epidemiæ morbo, nu.62. ver.Nõ obſtat.Iac.Menoc.cõſ.91.Duas habet,nu.1.li.1. dicens plures conſultiſsimos, atq; eruditos viros ita reſpondiſſe, Fernand. Vaſq.in tract.de ſucceſsion.creat.lib.1.§.4. ti. de liber.& parent.inſtit.col.2.poſt nu.4. cõem inquiens eſſe opinionem, poſt Rip. quem allegat: rurſus And.Alc.in d.l.Lucius.nu.42. ff. de hære.inſti.& vltra citatum conſilium, addo aliud eiuſdem Dec.conſi.291.Diligenter,nu.5. Ang.in tract.de teſtam.verſi.Si deceſſerit ſine liberis maſculis. Nec omittam Vbertin.Zuccar.in citata l.1.C.de pact.nu.85.dicere, huic opinioni ſemper adhæſiſſe, conſiliumq; per Iaſonem compilatum in cauſa Senenſi, contra conſilia Dec. & Rui. inſpexiſſe, quod adhuc non erat impreſſum, vbi admirabatur fieri fundamẽtum in dictis per Guidonem Papæ, cùm ipſe atteſtetur contrarium deciſum fuiſſe: & Stephan.Bertrand.in allegato conſilio 250. aſſerere, limitationem maſculinitatis, contrariã eſſe cõi opinioni dictæ Gl.& inter caſum & caſum non adeſſe diuerſitatis rationẽ, motiuiſq; in contrarium adductis reſpondere,& d.conſ. 223. ita ſeruaſſe Magnificum Parlamentum Delphinale.& de magis recepta, ac in iudicijs frequentius obſeruata opi.teſtatur nouiſsimè Sim.de Præt.li.3.interpr.vlt.volunt.fol.2.poſt nu.11.ver.Magis quoq; recepta fo.298.vbi ante nu.12.dicit, ꝙ nõ ſis dubius; de crebriori ẽt fidem facit Iac.Berret.conſ.74.Hæc cauſa.nu. 11.Fran.Veggius,conſ.74.In cauſa.nu.264. &

ſecundum

ſecundum iſtam ſententiam iudicari in ſupremis curijs,dicit Pet.Greg. Tholoſanus in Syntag.iuris,par.3.li.42.c.28.num.35.ver.Sed dicet aliquis.vbi ipſam ſequitur,citans inter cæteros,Hierony.Manfred. lib.1. attentatorum, in 6.par.num.2.

35 Mouentur ad id dicendum, Primò ſecundũ Cagno.nam habens pro ſe regulam,certam rẽ habere dr̃,& intentionem fundatam; itaq; alleganti exceptionẽ in contrarium,incubit onus probandi,l.2.cum ibi not. ff. ſi quis in ius voc. ſed regula eſt communis,& approbata concluſio,ꝙ quæ ſunt in conditione,nõ ſunt in diſpoſitione, in qua eſt fundata opinio, ꝙ liberi in cõditione poſiti non ſunt diſpoſitiue ex teſtamento vocati,vt eſt dictum: merito reiecta huiuſmodi exceptionis allegatione, non dicetur ob adiectã maſculinitatis qualitatem liberi in conditione poſiti,ex teſtamento vocari. Hæc ratio debilis eſt,cùm vt dicunt Nouiſſ.Bonon.
36 omnis regula† exceptionem patiatur,vbicũq; rõ ab ea recedendi aſsignetur:hic quia plures rationes recedendi aſsignari pñt, eſt exceptioni inhærendum.cum.n.Gl.cõis opi.ꝙ filij non ſint vocati,ſuper d.l.ſi quis ſub conditione. ff. ſi quis omiſ.cau. teſtam.regulaq; inde elicita, ꝙ quæ ſunt in conditione, non cenſentur eſſe in diſpoſitione,vltra alias rõnes, principaliter radicetur,ex quo,vt dixi,regula hæc multipliciter declaratur,nõ eſt abſurdum, ꝙ exceptiones d.l.ſi quis ſub conditione. huic quæſtioni applicemus,licet enim regulę inhærere debea
37 mus,vt Bononienſes carrotio, quemadmodũ ſic Aduocatos admonendo, dicit Alb.de Roſ. in l.omnis diffinitio,nu.3.ff.de reg.iu.eſt tamẽ
38 per iniquum,† regulam nõ fallere,vitiarique vbi ęquitas ſuggerit.c.intelleximus.cũ no.per Arb.ibi,in 1.col.ad fi.de iudi.Gl.in Auth. vt ſi ne prohib.mat.debitr.in prin.in ver.exiſtimemus.Lancell.Galiau. in d. l. centurio, col.41. verſ.Secundo pro iſta cõi.nu.58.& tanto magis iſtud procedit, cum contra cõem opinionem d.gl.habeamus aliam communem opi. in tantum ꝙ ab ea recedatur ex aliqua coniectura,vt dixi:& quæ maior quàm iſtius qualitatis
39 expreſsio? Siq; diceretur,illud, † vt iniquum ſit,regulam non fallere,vbi aliqua æquitas ſuadet magis procedere,cum per talem exceptionem rem ad ius cõe reducimus,minusq; illud læditur,iux.gl.in c.ſtatus.in ver.numerãdo,de præb. in 6. vnde è contrario, durius exceptio inducitur,quando res nõ reducitur ad ius cõe quemadmodum hic contingeret,ex prælatione maſculorum,excludendo fœminas. d.l.maximum vitium.Reſpondeo Lancell.in d.l.centurio,nu.58.non negare,vt negari nequit, exceptionem etiã induci data æquitate, & ſi res ad ius commune non reducatur, diciq; poſſet regulam prędictam veritate iuris non ſubſiſtere,quod multi tenuerunt: cumq; exceptio iſta deſeruiat menti teſtatoris,ad inducendũ fidei commiſſum, expreſſa qualitate maſculorum, videtur exceptio ſecundum ius commune, quod voluit in fideicommiſsis voluntatẽ pręualere,ita etiam ex coniecturis,& pręſumptionibus elicitam.

Secũdo,nã qualitas illa maſculina,vt verba aperte oſtendunt,vocationem maſculorũ non ſonat, ſed ſubſtituti excluſionẽ per maſculos
40 nõ fœminas,quæ ita excluſiſſet, † ſicuti maſculi,ſi dictum fuiſſet,ſi ſine liberis deceſſerit. Pa. de Caſt.& cęteri in l.1.C.de condi.inſer. Dec. conſ.370.Viſo teſtamento.nu.2.& 495. Viſo eleganti conſilio.nume.2.Pariſ.conſi.86.lib.2. Sed ideo appoſita fuit qualitas maſculina, vt ſoli maſculi excluderent ſubſtitutum, non eſt ergo a verbis recedendum.l.non aliter.de leg. 3.& conſequenter dicendum, maſculos in conditione poſitos eſſe ad excluſionem ſubſtitutorum,non autem ad ipſorum ex teſtamento vocationem.

Sed nec iſta ratio ſubſiſtit:apparet.n. euidẽtiſsimè voluiſſe filios maſculos vocare, cũ oẽs admittant, teſtatorẽ ex tali nominatione magis ſubſtitutum dilexiſſe quàm filios, & plus liberos maſculos quàm ipſum ſubſtitutum.virtualiter itaq; voluit,ꝙ maſculi fœminas excludant,cũ appareat inſuper,plus dilexiſſe maſculos quàm fœminas,& ſubſtitutũ:& ſi maſculos voluit excludere ſubſtitutum,qui fœminas excludit, tãto magis voluit maſculos excludere fœminas,per regulam,ſi vinco vincentẽ te,l.de acceſsionib.ff.de diuer.& tẽp. pręſcri.valdeq; abſurdum eſſet,ꝙ ipſe teſtator voluerit extraneum excludere fœminas, filium autem maſculum a fœminis pro parte excludi,ideo conijciẽdum eſt,teſtatorem voluiſſe,maſculos etiã excludere fœminas, quod cum nõ poſsit eſſe niſi ſint ſubſtituti,dicendum videtur conſequẽter illos vocaſſe,cum oſtenderit agnationi,maſculinæq; poſteritati proſpexiſſe.

Tertio & vltimo,cũ vt eſt oſtenſum, hæc ſit communior omnium opinio, a communi vero ſententia iudicando,conſulendoq; non eſt recedendum,cum ratione nititur,iurib. vulgaribus. Cæterum hoc fundamentum latiſsimũ videtur: non enim adeo extricatum eſt, crebriorem ſententiam ſic ſe habere,licèt autem re vera Glo.opi.receptior ſit, cum Nouiſsim. Bononienſ. dici poſſet in hoc tam vario, ancipitique articulo, meliores rationes attendendas eſſe,argum.§.1.Inſtitu.de hæredib. in-
41 ſtituen.& propter† meliores rationes recedi a communi opinione, ſecundum Ioã.Nouizan. in Syl. nuptia. lib.5.nume.10. in mater. commun.opinio.immo cum hæc opinio videatur, ſecundum mentem teſtatoris, agnationi propter maſculos prouidentis, redditur æquior, & benignior,& ideo amplectenda eſt:vt in his terminis vocationis,poſt alios tradit Io. Cę-
42 phal.conſ.93.num.5.lib.1.cumq; † inter duas opin.negatiuam gl.in d.l.Lucius.& affirmatiuam,ſit opinio hæc qualitatis adiectæ maſculorum,reducens alias ad concordiam, recipiẽda,alijſq; præferenda videtur,ſecundum Aretin.Inſtit.de emp.& vend.in prin.col.2.Socin. conſ.67.

conſ.67. Fruſtra plenitudini. nu. 28. ver. Et hæc opi. li. 1. Grat. conſ. 30. Viſis compromiſsis. nu. 33. lib. 1. Soc. iun. conſ. 39. Perſpectis his. num. 78. & conſ. 121. eleganter. in fi. lib. 2. Fely. in c. canonum ſtatuta, colum. fi. ver. Secundo nota, de conſtit.

Ego tamen ex ſecunda Philippi Decij rõne, nõ putarem ab opinione Gui. Papæ, tanquã veriori & crebriori recedẽdum, quam ipſe Dec. d. conſi. 270. & ſępe alibi conſulendo firmiter ſtabiliuit, quod ſi ſufficiens maſculorum expreſſio, ad fideicommiſſum inducendum coniectura, cum Hieronym. Cagnol. Iuriſcon. egregius, in d. l. 1. alijq́ue Doctores, qui Dec. opinionem proſternere intendunt, parum fundamẽtaliter in propoſito loquantur, vt nihil ei obſint: ſub-
43 tiliter, ac eruditè† reſponſa reddidit Decius, ὅθυ κλέος οὔποτ' ὀλεῖται. Quod alia etiam concludenti ratione ſic deduci poteſt: teſtator enim ponens liberos ſimpliciter in conditione, illos ſubſtituto prudẽti conſilio prætulit, d. l. Lucius. in fi. ex illa aũt additione maſculinitatis, prudentior, eſt cenſendus, cum illam Iuriſprudentiam reſpexerit lege xij. tabularũ quidem iuniorem, Imperiali autem diſpoſitione anteriorem, quę inter mares & fęminas differentiã inducebat, penitusq́; eas a ſucceſsione agnatorum repellebat, omni alia ſucceſsione incognita. §. cæterum. ver. Media autem. Inſti. de legit. agnat. ſucceſ. & hinc merito conijciamus, voluiſſe maſculos vocare, fęminis ipſos præferendo. & ſtatim dicam; hancq́; coniecturam maſculinitatis veluti tutam, ac firmam in celeberrimo reſponſo comprobauit periliuſtris; ac
44 nobiliſsimus† D. Hector Caracciolus Neapolitanus Sedilis Capuanæ, inter Iuriſconſultos qui eruditionis, & eloquentiæ nomine noſtro tempore claruerunt, aut quorum etiam nũc fama celebratur præclariſsimas: is certè eſt qui Iuriſprudentiam eloquentiæ luminibus omnium cũ admiratione ornauit, atq; illuſtrauit, varias inſuper ſcientias cum eius animi ac corporis nobilitate pulcherrimo nexu coniũxit, vt inter tot, ac tantos Duces, Marchiones, Comites, aliosq; ſtrenuos Equites familiæ Caracciolorum, quorum illuſtria facta in aperto ſunt, Hector iſte Iulij Cęſaris Caraccioli filius, virtute fulgidus admodum polleat.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in cõditione poſitos, ex qualitate maſculorũ, vocatos cenſeri, etiam ſi tacite ex coniecturis tantum, teſtatorem maſculinitatem reſpexiſſe colligeretur, & nu. 14.*
2 *Liberos in conditione poſitos, ex qualitate maſculinitatis, intelligi diſpoſitiuè vocatos, etiam in feudalibus.*
3 *Maſculinitatis qualitatem, ad inducendam poſitorum in cõditione vocationem, in agnatis tantum teſtatoris operari, ſecus in extraneis.*
4 *Maſculinitatis qualitatem, ad inducendã vocationem poſitorum in conditione ſtante ſtatuto, quod maſculis exiſtentibus, fœminæ nõn ſuccedant, nõ operari, ſed contrarium deciditur nu. 10. & nihilominus ab opi. Soci. vti magis communi recedẽdum non eſſe concluditur.*
5 *Teſtatorem præſumi, cum diſpoſitione ſtatuti, ſe conformare voluiſſe.*
6 *Conformitatem, & ſimilitudinem inductam intelligi, quatenus locus ei eſſe poſſit.*
7 *Expreſſum facere tacitum ceſſare.*
8 *Prouiſionem hominis, legis prouiſionem tollere.*
9 *Expreſſio eorum quę tacitè inſunt, quando aliquid operetur. & num. 13.*
12 *Maſculinitatis expreſſionem maxime operari vocationem, in filijs maſculis affirmatiuè poſitis in conditione.*
13 *Maſculinitatis qualitatem, operari vocationem, ad excluſionem extraneorum, non autem filiorum ſubſtitutorum.*
14 *Maſculorum qualitas, nunquid debeat exprimi propriè a teſtatore, vel ſufficiat ſi per interpretationem fieret, ad vocationem inducendam.*
15 *Maſculorum qualitatem nõ operari, ſi mandaſſet teſtator, eius diſpoſitionem ſeruari, intelligi, & interpretari vt iacet, & de verbo ad verbum.*
16 *Maſculorum qualitatem, non inducere vocationem, cum filij maſculi, & fœminæ inſimul in conditione ponerentur.*
17 *Maſculorum qualitatem, inducere vocationem, cum ipſa circa poſitionem in conditione apponitur; ſecus ſi in alia diuerſa conditione apponeretur.*

CAP. III.

AMPLIATVR primo Guidonis Papæ, Decijq́; opinio circa qualitatẽ maſculorũ, vt ſit ve-
1 ra, † ẽt ſi tacitè ex coniecturis tñ colligeret, teſtatorẽ maſculinitatem reſpexiſſe, Carolus Rui. conſ. 139. Viſo ac perlecto. nu. 14. li. 3. Soc. iun. conſ. 78. Vidi in præſenti. nu. 14. li. 3. Dec. conſ. 546. Conſului. nu. 3. ver. Sed ad hoc. vt quia in alia parte teſtamenti eſſet dictum, maſculis, & eſt deciſ. dicti Guidon. Papæ, 531. Miles quidam. vbi voluit, quod hæc qualitas maſculorum adiecta primis inſtitutis, cenſeatur repetita in filijs filiorum in conditione poſitorum, ad inducendam vocationem. Aym. Crauet. conſ. incip. De Anno 1513. reddito pro Illuſtri Comite Iulio Seſsio. fol. 63. verſi. ſed opinionem hanc. Soc. iun. inter conſi. Fran. Marzar.

Secundo vt procedat, etiam in feudalibus,
2 Lud. Goza. conſ. 64. Teſtator inſtituit. nu. 7. Io. Ceph. conſ. 251. Quoniam, nu. 77. lib. 2. & conſil. 114. Magnificus Dominus Bartholomeus. num. 23. lib. 1.

Verum hæc ita ampliata coniectura, primũ
3 in agnatis† tantũ teſtatoris in conditione poſitis procedere reſtringitur, in extraneis ſecus, Hieron. Cagnol. in d. l. 1. num. 54 in fi. ver. Illud autem. C. de pact. faciunt tradita in illa ardua quæſtione, concurſus ſubſtituti, & neptis ex filio,

filiabus

filiabus excluſis, per Philippum Dec.cōſ.370.
Viſo teſtamento Ludouici,nu.2.3. & 9.& Soc.
in d.l.cum anus,col.49.dum concordando opi
niones,plures caſus conſiderat,& conſ.33.col.
2.conſ.73.col.pen.lib.4.Curt.Sen.conſ.63.An
tiquiſsima & nobiliſsima familia, poſt nu. 15.
col.16.verſic.Quid plura,& deniq; Pariſ.conſ.
68.Ad vetam reſolutionem, col.pen.num. 67.
lib.2.iſtam reſtrictionem punctualiter reſpici
ens,& pręcitatos allegans,in alijs terminis lo-
quētes.Thob.Non.in d.l.1. C.de pac.in prima
reſtrict. ſecundæ limitat. Io. Cęph. conſ.419.
Clariſsimus,num.53.lib.3.

Et quàmuis Hieronym.Zanch. contrarium
tenuerit ſub dubio tamen,in d.l.hæredes mei.
§.cum ita,num.757. verſic. Illam verò. ne in-
quàm dictio maſculis, ſuperflua reddatur,idē
ſit etiam in extraneis concludendum, tamen
opinio hæc non eſt tenenda,nec à prima reſtri
ctione recedendum videtur: cum omnia pro
Guidone & Decio inducta, agnationis conſer
uationem, quæ per maſculos perpetuatur re-
ſpiciāt,vt fruſtra rationes, dictam opinionem
confundentes referam,.

4 Secundò non procederet,ſtante ſtatuto,†vt
fœminę propter maſculos excludantur,Socin.
conſ.116.In cauſa filiorum,colum.4.verſi.Pro
certo iſta ratio,lib.3.Pariſ.conſil.42. Ad reſo-
lutionem.num.14.lib.3.conſ.50. Ex teſtamen
to.num.38. eod.lib.3.Socin. Iun. conſil.111.
Ex themate, num.32. verſic. Et poſito. dicens
iſtam eſſe pulchram,& optimam declarationē
ſuo iudicio, ad Guidonis Papæ opinionem:
nec, vt ipſe credit, Guido Papæ, & Decius eā
negarent, & conſ. 118. Propoſita difficultas,
num.19.vbi idem dicit,& conſil.119. Viſo te-
ſtamento,colum.pen.nume.31.verſic.Et fortè,
lib.1.conſil.164.Iam annus eſt, colum.2.nu.9.
verſic. Præterea etiam dico.vbi inquit, ita ſo-
lere in l. centurio. aſſerere, & ſecundum hanc
declarationem pluries conſuluiſſe, conſ. 177.
Reſolutio.colum.pen.num.21.verſ. Sed vt eſt
dictum.lib.2.vbi aſſerit eſſe veriſsimam,& pul
cherrimam declarationem, & ſe apud Brixiā
conſuluiſſe, & ſolitum eſſe tenere legendo in
d.l.centurio, & alibi, vbi de iſta materia diſpu
tare occurrit: ſubdens quòd licèt Decius in
conſilijs ibi adductis hanc declarationem re-
probet,eius tamen authoritas licèt magna ſit,
cedere debet authoritati Soc. cōprobatæ per
Moder. ibidem per eum relatos: poſſeq; dici
in hoc puncto,opinionem D.ſui Soc. eſſe com
munem,cum plures pro ea ſentiant, & in con-
trarium ſit ſolus Dec.& te vera Soc. Iun.idem
tenet in d.l.centurio,nu.304. vbi etiam Fran-
ciſc. Rip. numero 163. hanc eandem opin.ſe-
quuntur Hieronym.Cagno. nume.52. Rurſus
Rip. columna 4. qui de communi atteſtatur.
And. Alciat. in verb. ſine liberis. & Vbertin.
Zuccard.in fi. notabilium, poſt num.90. verſ.
Quod maximè procedit, in d.l. 1. C. de pact.
And. Alcia. conſil. 34. Nullum in propoſito
caſu.num.4.verſic. Sed ſtante ſtatuto, lib.9.&
conſil. 114. Narratione facti viſa,num.6. eod.
volum. Anton. Gabriel. in tit. de fideicomm.
in 4.concl.num.6.Franciſc.Burſa.conſil.13.nu
mero 54.Tiber.Decian.conſil.45. Non obſtan
tibus,colum.1.inter conſil. Iaco. Philip. Port.
lib.1.& conſil.59. num.8. lib.2. conſil.86. nu-
mero 26.lib.3. in eius reſponſis nuper impreſ
ſis; & eſſe magis communem opinionem at-
teſtatur Hieronym.Torniel.conſi.43.Ad hoc.
colum.5.in princ.nume. 11. verſicu. Non ob-
ſtat. d.lib.1. inter eiuſdem Port. conſilia.Hie-
ronym. Zanch.in §. cum ita, num.757. vbi al-
legat Corneum,& Ruinum, qui non dicunt id
pro quo in propoſito allegantur, Hieronym.
Alba.conſil.11. Propoſitæ quæſtionis,colum.
fin. verſic. Idem ſentit Socinus,& conſilio 26.
Vide.nume.11. verſicu. Præterea dico. rurſus
Burſar.conſil.1.Non abeſt.poſt num.8.verſic.
Quod eo magis. allegans pro hac parte Dom.
Antonium Gabrielium in ſuis concluſioni-
bus. Thob. Non. in d.l.1. C.de pact. in ſecun
da reſtrict.ad ſecundam limit. Soc. conſil. 62.
Viſo capitulo ſubſtitutionis. colum. pen. poſt
num.10.verſic.Et eo præſertim,lib.3. nouiſsi-
me Franc. Manti. in tract. de coniect. vlt. vo-
lunt.lib.11 tit.3. num.4. & 5. Aym. Craue. in
quodam ſuo conſilio, incip. De anno 1513.
quod reddidit pro Illuſtri Comite Iulio Seſ-
ſio, inſeriunt inter conſilia Marzar. inter 6. &
7.conſilium, fol.63.

Mouētur ad id dicēdum primo,nam tali ſta
tuto exiſtente, omnino ceſſat ratio quæ de iu-
re communi poſsit conſiderari, & differentia
quam teſtator in dicta expreſsione, ac etiam
excluſione fœminarum facere voluit, quòd
ſcilicet maſculi vocentur, & fœminę non ad-
mittantur:intentio enim ſortiri poſſet effectū
abſque eo, quòd poſiti in conditione dican-
tur vocati, contra communem regulam, quia
ſcilicet ex forma ſtatuti talis differentia indu
citur,meritò procedere debet commun.opin.
gloſ. Barto.& aliorum in d.l. Lucius. vt ſic di-
camus, filios licèt maſculos tantum poſitos
in conditione, non cenſeri vocatos ex teſta-
mento,ſed eis fuiſſe referuatum ius ſucceden-
di ab inteſtato, quod quidem ſolis maſculis
competit ex forma dicti ſtatuti, cuius vice in
Regno Neapolis habemus conſtit. quæ incip.
In aliquibus Regni partibus. titu. de ſucceſs.
Comit.& Baron.cui ſtatuto teſtator credit vo
luiſſe ſe conformare,dum de maſculis tantum
5 loquutus eſt, iux. doct. Barto.† & aliorum
Soci. pręſertim in d.l.hæredes mei §. cùm ita.
ff.ad Trebel. Alex.conſil.52. perſpectis his,co
lum.2. & 3. lib. 4. Corn. conſil. 22. In hac,co-
lum. 5. lib. 2. Dec. conſil. 257. Quæritur,co-
lum.2. ceſſante igitur ratione prædicta, debet
etiam ceſſare opinio, & limitatio Guid.Papę,
& aliorum,l.adigere. §.quàmuis, ff.de iure pa-
tro. & ita dicit Soc. d. conſil. 116. colum. 5.
verſic. Pro certo iſta ratio; Sed dici poſſet ſe-
cundum Dec. teſtatorem præſumi ſe confor-
mare cum diſpoſitione ſtatuti hic, quantū ad
exclu-

excluſionem fœmmarum abſolute, nõ autem quo ad modum excluſionis: ſtatutum namq; ab inteſtato loquitur, verba aut teſtatoris diſpoſitiua ſunt in teſto, unde in hoc conformitas eſſe no poteſt, quia ex teſto, & ab inteſtato contraria ſunt, & conformitas, ac ſimilitudo
6 ſtacta videtur, quatenus locum habere poſsit. l.1.§.lex Falcidia, vbi Bar.ff.ad l.Falcid.c. indẽ nitatibus.§.pen.de elect.in 6.& facit quod no. Bar. de cauſa efficienti, in l.1.§.hæc actio, col.
7 1.ff.ſi quis teſta.liber.& quia expreſſum † facit ceſſare tacitum l.cum ex filio.§.filio. vbi Bar.
8 ff.de vulg.& pup.prouiſioq; hominis † prouiſionem legis tollit, l.ſi.C.de pact.conuent. Cum ergo teſtator ipſe vocauerit maſculos,& excluſerit fœminas, non cadit eſſe factam tacitam relationem ad ſtatutum, & proinde non obſtat fœminas ex ſtatuto excluſas eſſe, cum rõ principalis non ceſſet, quæ eſt, maſculos vocatos cenſeri à teſtatore ex teſtamento.

Secundo, nam teſtator ponendo filios in cõditione ſub qualitate maſculinitatis, vt ipſi admittantur, & non fœminæ, videtur quædam expreſsio eius quod tacite inerat ex forma ſtatuti, meritò nihil debet talis maſculinitatis expreſsio operari.l.3.cum ibi not.ff.de leg.1.l.nõ recte, C.de fideiuſ.cum ſimil. Huic quoq; rationi ex intentione eiuſdem Dec.d.conſ.546.ante nu 5.reſpõdetur, quod regula d.l.3.ſit vera,
9 ſecum expreſsio fit eodem modo quo ineſt, ſecus ſi aliter exprimatur q inſit: tunc.n. expreſſio operatur, vt ibi Doct.notant: & ita vſi in caſu iſto, quia excluſio ſtatuti, eſt ab inteſtato; ſed fœminarum à teſtatore facta excluſio, eſt ex teſtamento, cum maſculos in teſtamẽto exprimẽdo, videatur fœminas excludere. quibus illud verbum maſculus, aptari nõ poteſt. Abb. conſil.36. Videtur primò, lib.1. Ant.de Butr. cõſ.46. Recte deciſum eſt, Io.de Anan.cõſ.22. Ad approbandum. Sed Soc.iun. defendendo opinionem ſui patrui Socini ſenioris d. conſ. 116. dicebat in allegato eius conſ.177 nu.25. reſponſiones Dec.magnam fallaciam continere, & de iure non proceſſere: nam dum inquit, maſculos vocatos eſſe ex teſtamento, negatur: nec Decius iſtud probat, ſed tantum aſſerit, & eſt hoc idipſum de quo diſputatur: ſi enim admitteremus maſculos poſitos in conditione vocatos cenſeri, actum eſſet de queſtione iſta: vnde cum hoc principaliter diſceptetur, debet aliter probari, quàm per ſimplicem ipſius aſſertionem, alioquin facile omnia probarẽtur, ſi ſola aſſertio ſufficeret, contra rex. in l.actor. & toto tit.C.de probat. Vnde cõtrarium in terminis ſtatuti filias excludentis, tenuerũt Dec. cõſ.546. Conſului iam, col.2.poſt nu.4. verſic. Sed etiam ad iſta reſpondetur, cõſ.574. In cauſa qua agitur, in fi. Soc.iun. conſ.110. Diu in hac conſultatione, nu.24.verſ. Et licet, lib.3. Grat. conſil.32. Viſo teſtamento, col.2.num.9.lib.2. Io.Bolognet.in d.l.1.ante nu.49.verſic. Et prædicta.C.de pact. Franciſc Marzar.conſil.1.in 3. q.cuius conſilij meminit in epito.q.20.& cõſ.4. Viſo & perlecto. fol.27. verſiculo, Præterea quando ponuntur. cuius conſilij meminit, q. 19.in dictis epito.in eodem conſilio, cap.4. Requiſitus, fol.39.verſ. Quę concluſio. Pariſ.conſil. 80. Ad veram reſolutionem, num.17. iunc. num.30, lib.2,

10 Et ego † in puncto iuris veriorem Decij ſententiam eſſe crederem, quòd non obſtante dicto ſtatuto, adiecta per teſtatorem maſculinitatis qualitate, maſculi vocati cenſeantur; Nam expreſsio eius quod tacite ineſt, ſemper
11 operatur hoc vnũ, † ſcilicet diſpoſitio dicatur expreſſa & non tacita, & inde ſequitur, ꝙ operabitur illos effectus, q ex expreſſa diſpoſitione proueniunt, non aut ex tacita, vt in pupillari, quæ matrem excludit, ſecundum Soc. iun.l.1.hæc verba, quæ eſt 3.in 1.cõcl. ff de leg. 1.& ibi etiam Soc.iun.nu.72.verſic Sed tenendo. Non obſtat eiuſdem Socini nepotis oppugnatio: nam retentis terminis, ex ſe diſtruitur, cum ſi pro limitatione adducimus coniecturam maſculinitatis, & pro ſubmitatione exiſtentiam ſtatuti, præſupponimus ſemper regulam, arg.l.nam quod liquide.ff.de penu leg. cumque Doctores cenſent, ex cõiecturis arbitrio iudicis expendẽdis, vocatione induci, quis ſtatutum prædictum adſit, attamen propter expreſsionem colligitur quędam erga maſculos prædilectio, & præcita intentio teſtantis, quæ non leuem coniecturam præfefert excitando diſpoſitionem ſtatutariã, vel (vt ita dixerim) illam exagerando, in tantum ꝙ talis expreſsio deferuet, ſaltem ad inducendam quandam geminationem dictæ qualitatis. & quamuis Soc. iun.de communi cõtra Decium fidem faciat, nihilominus ipſam ex argumentis inducit, ut eius patruũ tueatur, ſed affectate nimis loquitur: quicquid tamen ſit, conſulendo, & iudicãdo, non putarem eſſe recedendum ab opin. Socini, frequentiori applauſu recepta veritatem autem perquirendo, tutius arbitrarer cum Decio viro grauiſsimo tranſeundum, nec peccare iudicem Decij opinioni deferendo, & maſculos atq; agnationes fauoribus proſequẽdo; & eo maxime a Socino, communiq; diſſentio in puncto iuris, cũ pro coniectura maſculinitatis ſtante etiam dicto ſtatuto fuerit à prætore Patauino iudicatum, eiuſq; ſnĩa Venetijs confirmata, & laudata, in excelſo Cõſilio de xl.vt teſtatur Tiber.Dec.cõſ.103.nu.4. col. Duodecimò.lib.2.quem referr Manti.in tract.de coniect.vlt.volun.lib.11.tit 3.col.7.poſt med.non tamen recedas à communi, vt dixi in iudicijs & reſponſis; Soc.iun.conſ.145. Viſo, num.37 lib.3. videtur etiam aliqualiter recedere à ſua priori opin.cum inducar contrariam Decij in argumẽtum, licet de veritate aliàs tractaſſe dicat. Et pro opinione contra Socinum, vt ſtatutum prædictum vocationẽ non impediat, apertè reſpondit Franciſc. Turturel. conſil.394. Si cum textu, numero 11. dc æquiori, & hodie communi atteſtans, lib. 4. inter conſilia Iacobi Menoch. ac nonnullos allegans, ſtante maxime

ximè qualitatis maſculorum geminatione, vt
per eum, id etiam voluit ipſe Menoch. conſil.
393. Reſpondi,num.10. vbi num.12. Scriben-
tium nomina recenſet, d.lib.4.

Sed retenta vtriuſq; Soc.ſentẽtia, limitatur
vt procedat,cum appareret, vel credendum eſ
ſet, quòd teſtator voluiſſet fœminas ſuccede-
re eo ordine quo ab inteſtato ex forma ſtatu-
ti ſucceſſuræ fuiſſent,ſed vbicunq; apparet,te-
ſtatorem voluiſſe fœminas ſuccedere alio or-
dine,& modo quàm ab inteſtato etiam ex for
ma ſtatuti ſucceſſuræ forent,contrarium eſt di
cendum,quia ceſſat ratio quæ pro Socinorum
declaratione conſideratur,ita notanter tradit
Tiber. Decian.d.conſil.45. Non obſtantibus,
col.1. dicens hoc conſideraſſe ipſummet Soc.
in cõtrarium allegatum,d.cõſ.116.col.5.lib.3.
& Soc.iun.cõſ.11. Ex themate,nu.32.li.1.& cla
rè etiam Corn.conſ.74. Viſo prolixo.col.1.in
fi.ver.Secundò induco, nu.9. lib.2.

12 Tertio declaratur, † cum filij maſculi ſunt
poſiti in conditione affirmatiuè,nam ſi negati
uè adhuc vocati non dicerentur, Carol.Ruin.
conſil.134. Circa caſum,col.3.nu.5. lib.3. vbi
allegat ita declarare Caſtrenſ. conſil.237. Su-
praſcriptus D. Conſultor. idem Ruin. conſil.
141. Viſo teſtamẽto,nu.13.eod.lib.3.Cur.iun.
conſ.43. Habita diligenti,col.4.Io.Botta.con-
ſil.28.D.Io.Maria,nu.13.ver. Quicquid tñ ſit.

13 Quartò,vt procedat, ad excluſionem extra
neorum ſubſtitutorum, non autem filiorum
ſubſtitutorum,vt dixit Aug.Bero.conſil. 107.
Anceps quippe,num.28.& 29.lib.2.poſt Alex.
quem allegat.

14 Quintò, cum iſta qualitas † fuerit à teſtato
re proprie expreſſa,ſecus verò quãdo ipſa per
interpretationem colligeretur. Soc.iun. conſ.
164.Iã annus eſt,nu.7.& 8.lib.2.Ant.Gabriel.
in tit.de fideicom.in 4.concluſ.nu.7.Hierony.
Alba.conſ.26. Vidi,nu.10.vbi acriter hãc opi
nionem tuetur,& Decij ratione ad conuincen
dum vtitur,vt per eũ,Pariſ.poſt alios quos alle
gat,cõſ.44.Subſtitutio.col.3.nu.17.ver.In qui
bus etiam.lib.2.& conſ.14. Petrus iſte Soſche
rius, col.2. nu.22. poſt Socinum & Decium in
pluribus conſilijs,ac Alexandrum,& Franc.de
Curt. lib.3. Contrarium colligitur ex traditis
per Io.de Anan.conſ.68. Viſo ſtatuto, col.2.&
ex deciſ.eiuſdem Guid.Papæ, conſil.128.Ant.
Gabr.d.tit.de fideicom.in 4.concl.nu.11.in fi.
& faciunt tradita in prima ampliatione ad di-
ctam opin.Guid.Papæ,& Decij, ac ẽt dicta per
eundem Guidonem,q.531. Miles quidam.vbi
rationes affert.Et ſi rectè aduertatur Soc.iun.
d.conſil.164.num.7.non figit pedes, & dubita
tiuè reſpondet,ibi, Quo caſu fortè. & ratio ex
qua mouetur eſt valde debilis,vt ibi, ante nu.
9. & potius perſuaſiua, quàm concludens: vt
non ſit recedendum ab opinio.Decij eiuſdem
Soc.iun. & Rui.in deſuper citatis conſilijs pro
dicta ampliatione.

15 Sexto declaratur,†vt non ſit vera hæc con-
iectura,cum teſtator mandaſſet ſuam volunta-
tem,& diſpoſitionem,ſeruari,intelligi,& inter
pretari,vt iacent,& de verbo ad verbum: ſtan
te enim huiuſmodi præcepto teſtantis, exclu-
ſa dicitur extenſio de ſimilibus ad ſimilia, &
illa mens quæ ex coniecturis colligeretur: &
ſolum illa interpretatio fieri, ac intelligentia
ſumi poteſt,quę ex proprietate verborum col
ligitur.l.iubemus.in fi.C.ad Treb.ita declarat
dictum Guid.Papæ,Aug.Bero.conſ.57.In cau
ſis,nu.63.lib.3.Sed vide in fi.huius operis,in il
la q. an eſto poſitos in conditione vocatos eſ
ſe,ſint hæredes ſcripti, ex qua poteris aſſume-
re veram deciſionem huius declarationis.

16 Septimò vt non procedat, † cum filij ma-
ſculi,& fœminæ inſimul, eſſent poſiti in condi
tione,vt tradit Bero.d.conſil.57.num.64. ver.
Præterea illa decrſ. lib.3.

Octauò, vt ſit vera, ſi huiuſmodi qualitas
17 † circa poſitionem in conditione apponatur,
ſecus ſi in alia conditione diuiſa, & diuerſa,
Pariſ.conſil. 86. Ad veram reſolutionem, nu-
mero 40. lib.2. remque indubitatam eſſe dixit
Cæphal.conſil.517. Illuſtriſsimus Comes,nu-
mero 74. lib. 4.

SVMMARIVM.

1 *Maſculinitatis qualitatem, latius operari ad voca
tionem poſitorum in conditione, cum filiæ minus
dilectæ in aliqua teſtamenti parte vocatæ repe-
rirentur.*

2 *Maſculinitatis qualitatem, plenius vocationem in
ducere, cum teſtator proprias excluſiſſet filias,
proximioremq; agnatum filio decedenti ſine fi-
lijs maſculis ſubſtituiſſet.*

3 *Maſculinitatis qualitatẽ, præcedenti caſu excluſio
nis propriarum filiarum,& ſubſtitutionis de pro
ximiori agnato, filio decedenti ſine filijs maſcu-
lis, non operari, ſtante ſtatuto excluſiuo fœ-
minarum.*

CAP. IIII.

1 ADVERTENDVM eſt etiam,†ma
ſculinitatis hanc coniecturam
latius procederet, Primò cùm
filię minus dilectę,eſſent in ali
qua teſtamenti parte vocatæ.
Franc.Rip.reſponſ.1.de ſubſti.
in 3.cõiect.& in d.l.centurio,nu.163.ver.Ego
adhuc ſcholaris,ff.de vulg.& pup. & in l.1.nu.
9.C. de pact.Soc.d.conſil.116. In cauſa, col.5.
lib.3.Corn.conſil.20.Videtur,col.pen.nu.19.
lib.4.Soc.iun.conſ.110. Diu, ante nu.25.verſ.
Et eo magis, lib.3.vbi allegat Pariſ. conſil.76.
Fatentur, nu.9. & 10.lib.2. dicenſq; ipſum ſe-
qui eandem coniecturam in ſimili teſtamen-
to: Sed Pariſius bene loquitur, vbi poſset ſu-
mi coniectura agnationis conſeruandæ,verba
tamen erant concepta in fauorem ſuperexiſtẽ
tium, decedẽti ſine filijs maſculis,vt per eum,
nec ibi apparet de vocatione fœminarũ in ali
qua parte teſtamẽti,vt eſt caſus iſte. Sed hanc
declara-

declarationem comprobant expreſsè, Aymon Crauet.conſi. 62. Nobilis Vrbanus.nu.9.allegat Corn.conſil.207. De pluribus hæreditatibus. col.3.nu.9.verſic.Quantùm autem.lib.2. idem Aym.conſi.130.De anno. col.3. Cur.iu. conſi.87. Negari nou poteſt.nu.2.verſicu. Sed vltra prædicta. Didac. Toleta.in repe.c.Raynntius.§.3.nu.5. in fi.verſic. Poſſet ſanè opin. Guidonis,extra de teſta.citans Hieron. Grat. conſi.3. Viſis capitulis.nu.19.lib.1.qui non videtur in terminis probare id,pro quo inducitur ibi, verſic.Tertiò reſpondeo. Hier.Zanch. in repe.l.hæredes mei.§.cum ita. nu.767.ff.ad Trebe. Io.Cæph.conſi.252.Scripſi.poſt nu.17. lib.2. Franciſc.Mantica in tracta.de coniectu. vlti.volunta.lib.11.titu.3.nu.5.verſic. Rurſus hanc etiam coniecturam.

2 Secundò vt magis procedat, † cùm teſtator excluſiſſet proprias filias,& proximiorem agnatum filio ſine filijs maſculis decedēti ſubſtituiſſet:tunc enim maſculi in conditione poſiti,vocati dicerentur, Guid.Papæ,q.299.Teſtator. Caſtrenſ. conſ. 359.ſupraſcriptus D. Conſultor,col.1.lib.2.Iaſ.conſ.108.Circa primū dubiū,col.3.circa med.ver. Secundò principaliter moueor,& col.5 ante med.ver.Itē gl. lib.4.Corn.conſ.146. In hac conſultatione,ante nu.21.lib.2.Curt.Sen.conſ.75. Dn̄s Ludouicus,col.4.nu.3.& 4.Dec.cōſ.270.Dn̄s Raynaldus,col.2.& 3.Soc.in l.cum auus,col.48. verſ. Tertiò quæritur de q̄ōne. Curt.Iun.d.cōſ.87. Negari nō poteſt,nu.3.conſ.43. Habita diligēti,nu.8.ver.Tertiam etiam.Ruin.conſ.167.Prima videtur conſideratione,nu.10.lib.3. Pariſ. conſ.53.D.Hieronymus,nu.41.& 42.lib.3.Frāciſc.Rip.in d.l.1.col.3.in fi.& ibi Hierony.Cagno.nu.52.verſ.Procedit ēt.Io.Bolog.ante nu. 49.C.de pac.idem Rip.in d.l.centurio.nu.164. verſ.Secunda cōiectura.Hierony.Zanch. in d. l.hæredes mei.§.cum ita,nu.768.Soc.Iun.cōſ. 78.Vidi.nu.16.ver.& iſta opi.lib.3.dicēs opin. Guid.Papæ dubio procul iſto caſu veram eſſe, conſ.119.Viſo teſtamento,nu.32.ad fi.vſq; cō filij,lib.1.conſ.141.Habita diligenti,nu.11.cū ſeq.lib.2.Franciſc.Burſ.conſi.52.In caſu.nu.3. ver.Nā qualitas.Tiber.Decian.conſ.44.Quanquàm putem,nu.2.inter conſ.Port.lib.1.idem Port.conſ.46.Decreuerā,nu.16.eo.lib.1.Frāc. Rip.de ſubſti.reſp.1.Vt breuius,nu.11. Io.Cephal.conſ.114.Magn.D.Bartholomeus,nu.25. lib.1.Hyero.Gabriel.conſ.115.Fœlix Palinus, nu.14.Hipp. Rim.conſ.23.Illuſtris & generoſus,nu.82. Angnſt. Bero.conſ.104. In hac Lucenſi cauſa,nu.12.lib.2.& ante nu.15.conſ.109. Viſis.col.pen.& fi.nu.11.eo.vol.Franciſc. Marzar.conſ.4.c.4. Requiſitus,ver. Et vtrobiq; ponit,fol.39.conſ.5.Lecto teſtamento.fol.46.ver. Quam limitationē,conſ.6. Requiſitus,fol.54.

Et quàmuis idem Soc.Nepos,conſ.177.Reſolutio,nu.12 & 18.lib.2. contrarium teneat, aduerſus Rip.inſurgendo,tamen non eſt recedendū à priori eiuſdē Soc.& aliorū ſn̄ia,veluti cōi,de qua atteſtatur Hier. Cagn.in d.l.1.poſt nu.53. reprobando And. Alciat. diſſentientis opinionem,imò Soc.Iun.d.conſ.78. nō ſolum priorē ibi ſn̄iam comprobat, ſed Franciſ. Rip. ipſam comprobantem, inſignem Modernū appellat:imò abſq; maſculinitatis adiectione,ex ſimplici excluſione fęminarum,iſto caſu,vocatio inducta cēſeretur,vt infra ſtatim dicemus. Quicquid ēt in cōtrariū concludat Vber. Zuccard.in d.l.1.n.88.ver.Hæc cōcluſio,C.de pac.

3 In terminis tn̄ ſtatuti excluſiui fęminarū,dictā declarationem ineſſicacem eſſe tradit idē Rip.in eadem l.1.nu.9.ver. Sed ſtante ſtatuto, allegās Corneum, & Socinum, vt per eum ibi. & tennit Rot. Roma.in vna Bononienſi de Pepulis,die 13.Nonembris 1566.vt in deciſ. Robuſterij,incip. cauſa fuit propoſita.

S V M M A R I V M.

1 *Maſculinitatis qualitatem, efficacius prodeſſe ad coniecturandam vocationem filiorum in cōditione poſitorum,ſi teſtator dictione maſculorum geminate vteretur;contrarium aſſerentes,nu. 10.*

2 *Geminationē, enixam teſtantis mentē oſtendere.*

3 *Statutū, ſi p verba q̄nocunq; & qualitercūq;,vel cuiuſcūq; ſtatus,ordinis,officij,vel cōdōnis,et ſimilia loquatur interp̄tationē reſtrinctiuā nō pati.*

4 *Confeſſionē geminatā, fortius operari q̄ ſimplicē.*

5 *Reſcriptum geminatum, æquiparari reſcripto cū clauſula motus proprij.*

6 *Reſcriptum delegationis dicens, tu tu, cenſeri ex eo electam induſtriam perſonæ.*

7 *Verba ennnciatiua geminata, per modum demonſtrationis prolata, diſponere.*

8 *Conditionis geminationem facere, vt nunquàm poſsit ad ſimilem caſum extendi.*

9 *Geminationis loca indicari.*

11 *Maſculinitatis qualitatem plenius operari, ſi vltra ipſam expreſſe vocaſſet fœminas, maſculis non exiſtentibus.*

C A P. V.

1 LATIVS adhuc procederet† Guidonis, & Decij ſententia,ſi teſtator geminatè dictione, maſculorū,vteretur.Cor.conſi.74. Viſo.col.2.nu.9.lib.2.Curt.ſe. cōſ.75.D.Ludouicus. col.4.n. 3.verſ.Pręmiſsis tn̄,& verſ.Sed ita eſt.Io.Franciſ.Purpurat.inter conſi.Laurē.Sylua.conſ.53. D.Hierony.poſt nu.4. verſ.Tertia coniectura. Cur.iu.d.cōſ.87. Pręſupponitur.col.2.in fi.nu. 5.conſi.113.Pro reſolutione motiuorū. col.3. nu.4.verſ. Secundā facio concluſionē. dicens, illo anno ita fuiſſe cōſultū per multos celeberrimos Doc.cùm caſus cōtigiſſet in ciuitate Senarum,verſi.Et tantò magis. Iaco.Mandel.Albenſ.conſ.87.Dicebā.nu.40.And.Alcia.conſi. 34.Nullum in propoſito.nu.6.lib.9.Pariſ.conſil.90.Viſis. nu. 16. conſi.18.Conſideratis,nume.36. conſil. 57. In præſenti cauſa. nume. 10. & 19. conſil. 86. Ad veram. nume. 29.

verſicu. Et tanto magis, lib. 2. & conſil. 63.
Capiendo, nume. 11. eod. volum. & conſil. 5.
Viſo teſtamenro. colnm. 3. nume. 20. conſil.
50. Ex teſtamento condito. colum. 3. nume.
21. lib. 3. Ludouic. Gozadi. conſil. 64. In cau-
ſa. num. 9. verſic. Tertiò quoties. Marc. Man
tua conſil. 22. In præſenti caſu. nume. 69. Io.
Cęphal. conſil. 114. Magnificus Dominus Bar
tholomæus. nume. 24. lib. 1. conſil. 251. Quo-
niam. nume. 77. lib. 2. conſil. 476. Inſignis
Eques. nume. 14. lib. 4. Socin. conſil. 62. Viſo
capitulo ſubſtitutionis. colum. 2. poſt nume.
4. verſicu. Et præſertim, ex quo ſæpius repeti-
ta ſunt. lib. 3. Hippol. Riminal. conſil. 21.
Illuſtrisſimus Comes Franciſcus. nume. 43.
verſicu. Et præter relatos. & conſil. 23. Illu-
ſtris, & generoſus. nume. 82. & 83. Auguſtin.
Bero. conſil. 104. In hac Lucenſi cauſa. ante
nume. 15. verſicu. Septimò colligitur. lib. 2.
idem Marc. Mantua in Gloſſario iuris, in dia-
logo denar. cap. 37. Filij in conditione poſiti.
colum. 1. verſic. Vel ſi filij, in 6. claſſi, fol. 216.
Tiber. Decia. conſil. 44. nume. 15. lib. 3. quem
refert, & ſequitur Franciſcus Mantica in tra-
cta. de coniectu. vltim. volunta. lib. 11. titu. 3.
colum. 7. Simon de Præt. lib. 3. interpr. vlti-
ma. volunt. ſol. 3. nume. 17. Ioan. Botta de ma
gis communi opinio. atteſtans conſil. 28. Do
minus Ioannes Maria. nume. 12. verſicu. Nec
mihi dicatur. Ioan. Petrus Surd. conſil. 96. Ma
gnificus Dominus Dominicus. nume. 31. ver-
ſicu. Præſertim hoc caſu. Iacob. Menoch. con
ſil. 393. Reſpondi. nume. 14. lib. 4. Franciſc.
Turturell. conſil. 394. Si cum textu. num. 10.
inter conſil. eiuſdem Menoch. eodem volum.

2 Geminatio namque † enixam, & latiorem
teſtantis denotat voluntatem. l. baliſta. ff. ad
Trebel. l. 1. in princip. C. de erro. calcu. Alex.
conſil. 118. In caſu. colum. 2. nume. 5. libro 5.

3 Hinc dixit † Salice. in l. ſi ſerui veſtri, in 3.
colum. C. de noxal. quòd verba quomodo-
cunque, & qualitercunque appoſita in ſtatu-
to, vel nullus cuiuſcunque ſtatus, ordinis, offi
cij, vel conditionis, & ſimilia, impediunt ſtatu
tum poſſe pati interpretationem reſtrictiuam:
quem refert Alexan. dicto conſil. 118. d. nu-
me. 5. vnde operantur comprehenſionem ho
minum alterius profesſionis, glo. ſingula. in
l. promittendo. ff. de iure dot. Alexan. conſil.
123. Scripſit. nu. 8. lib. 4.

Et idem Alexan. conſil. 115. Viſo themate.
nume. 11. verſicu. Accedit etiam. lib. 4. tradit,
4 quòd † confesſio geminata, multò plus ope-
ratur quàm ſimplex.

Facit doctrina Bald. in l. nec damnoſa. C.
de precib. Impera. offeren. vbi dicit, quòd ge-
5 minatum † reſcriptum, æquiparatur reſcri-
pto cum clauſula motus proprii, quodq́; tra-
dit idem Bal. in c. fin. de offic. deleg. quòd ſi in
6 reſcripto delegationis dicatur, † tu tu, cenſe-
tur electa induſtria perſonę, vbi aliàs ſecus eſ-
ſet, quem refert, & ſequitur ibi Cardinal. Flo-
rent. Et quod tradit Paul. de Caſt. in l. ex hac
ſcriptura, de donat. dicens, verba enunciatiua
7 † geminata, per modum demonſtrationis
prolata, diſponere: & quod voluit Lud. Go-
zadin. conſil. 4. Prima facie, num. 25. quòd ge-
8 minatio conditionis, † facit vt nunquàm poſ-
ſit extendi ad caſum ſimilem, ad quem aliàs
fieret extenſio, arg. not. in clemen. 1. de iu. pa-
tron. & per Moder. in l. ſi conſtante. ff. ſol. ma-
trimo. & plura poſſem recenſere, ſufficiat re-
9 miſiſſe † ad Ludouic. Gozadi. conſil. 70. Vt
omnis, num. 7. conſil. 102. Videtur, num. 6. vbi
quòd inducant fideicommiſſum, Nicol. Bell.
conſil. 6. Viſo teſtamento, nume. 5. conſil. 8.
Reſpondendo, num. 11. & 12. conſil. 13. Caſus
iſte nu. 14. Aym. conſ. 105. Caſus talis eſt, num.
4. Rolan. conſil. 71. Viſis, nu. 50. lib. 2. Soc. iun.
conſil. 67. Prima præſentis conſultationis. nu.
45. lib. 2. conſil. 31. In cauſa nu. 5. conſ. 77. Li-
cet. nu. 107. conſ. 78. Inſpecto tenore. nu. 7. con
ſil. 98. Dubia nu. 11. conſil. 133. Quia. nu. 5. &
134. Circa. nume. 24. lib. 1. conſil. 12. Quo-
niam. nume. 17. conſil. 13. Reſolutio. nume.
2. & 94. Quoniam. lib. 4. Curt. ſen. conſi. 49.
Recolendæ memoriæ. nume. 86. Ferdinand.
de Loaz. in l. filiusfamil. §. Dini. num. 13. cum
ſeq. de leg. 3. Matth. de Afflic. in conſtit. Incon
ſutilem. nu. 57. deciſ. 236. Petrus. nu. 3. Anni-
bal Troyſ. Cauenſ. in Rit. 35. nume. 4. Qui-
bus congruit addere nouem conſilia Io. Cæ-
phal. conſil. 25. Mora. nume. 2. conſil. 35. In
cauſa. nume. 21. conſil. 40. Magnifica Com-
munitas. nume. 8. & 51. D. Laſia. nume. 18.
conſil. 90. Guilielmus. nu. 29. cum ſequen. &
63. Sententia. nu. 10. & 133. Multa ſunt. 115.
conſil. 135. Anno Domini. nume. 12. & 142.
Magnifica Hieronyma. nu. 54. lib. 1. Dec. con
ſil. 637. Viſa prohibitione. nume. 14. & conſi.
666. Viſa copia. nu. 4. in quibus locis latè tra-
ditur mirifica virtus, & efficacia geminationis
& alibi pasſim, ſed referre longum eſſet.

10 Non tamen defuere, † qui in geminatio-
ne maſculinæ qualitatis, contrarium tenue-
rint, Rapha. Cuman. conſil. 122. Gerardus. per
totum, Pariſ. conſil. 31. conſiderato primo ca-
ſu, nume. 19. lib. 2. conſi. 87. vidi & legi. nume.
26. cum ſequen. eod. volum. Auguſtin. Bero.
conſi. 84. cùm ex facti ſerie. nume. 75. lib. 2. ſed
non eſt à priori opin. tanquam communi re-
cedendum. Et latius hæc coniectura maſculi-
nitatis procederet, ſi eſſet dictum de maſcu-
lis, ex linea maſculina deſcendentibus; ſecun-
dùm Tiber. Decian. conſil. 44. nume. 19. lib. 3.
refert, & ſequitur Franciſc. Manti. in tract. de
coniect. vltim. volunt. lib. 11. titu. 3. colum. 7.
Nec omittam cùm Rapha. Cuma. Pariſ. & Be-
roo ſentire Iacob. Berret. conſi. 74. Hęc cauſa.
poſt nume. 11. verſi. ſanè nihil magis, ac etiam
Rot. Roma. in vna Bonon. de Pepulis, deſuper
allegata, vt per D. Robuſter. die 13. Nouem-
bris 1566. & deciſ. incipien. Cauſa fuit. Sed
Curtij ſenio. & aliorum opinio, pro qualita-
te maſculinitatis geminata, vti communis,
ſequenda eſt.

Quartò

11 Quartò † ſi vltra dictionem, maſculis, expreſsè vocaſſet fœminas, maſculis non exiſtentibus, Curtius iunior conſil. 48. Præſupponitur. colum. penulti. nume. ſeptimo, Hierony. Zanch. in dicta l. hæredes mei. §. cùm ita. nu. 769. & quicquid de Franciſ. Ripa ibi dixerit, ſuper huiuſmodi declaratione dubitante, non eſt à Curtio recedendum.

SVMMARIVM.

1 *Maſculos in conditione poſitos, ex ipſa maſculinitatis qualitate vberius diſpoſitiuè vocatos cenſeri, cum ſubſtitutus nomen, & arma teſtatoris, linea deficiente deferre iuſſus eſſet, & numero 46. & 58.*

2 *Arma, & gentilitia inſignia, memoriam defunctorum ſeruare.*

3 *Officium iudicis, pro armis ad memoriam defunctorum conſeruandam impartiri, licèt actio non detur.*

4 *Statuti expreſſionem illam, preterquàm in domibus, & caſamentis, agnationis, maſculorumque fauorem reſpicere.*

5 *Arma domus reuulſa conſpicere, lugubre eſſe.*

6 *Iura tria antiquis fuiſſe, agnationis, gentilitatis, & ſtirpis: gentilitatis autem nobilium, qui imagines generis proferre poterant.*

7 *Gentiles qui.*

8 *Claudiorum familiam in Pulchros patritios, & Marcellos plebeios conſtitutam.*

9 *Nomen, pro gentili familia acceptum.*

10 *Patritios, lege xij. tabularum, excluſo fiſco, hæreditatem cuiuſlibet ſui nominis, gentilitatis iura ad ſe traxiſſe.*

11 *Patritijs furioſorum cuſtodia, eadem xij. tabularum lege ſpectaſſe.*

12 *Agnatis gentilibusque deducendum quempiam vti mente captum eſſe, prouerbio dictum.*

13 *Seruis iura gentilitatis nunquàm fuiſſe oſtenditur.*

14 *Priſcos Romanos ſingulis ſeruis contentos fuiſſe, quod in numeroſis familijs intercidit.*

15 *Gentiles, Cognomines etiam fuiſſe dictos.*

16 *Imagines, pro nobilitate acceptas fuiſſe.*

17 *Imagines familiarum, ex geſtis honoribus.*

18 *Imaginum ius, niſi ei qui Magiſtratum Romæ geſſiſſet, non fuiſſe.*

19 *Imagines ſubitæ.*

20 *Imagines, ex Budæo, ſtemmata appellari.*

21 *Imaginum vſus, & diſcrimen, & num. 24.*

22 *Galbæ Imperatoris nobilitas.*

23 *Stemmata, quid ſignificent.*

25 *Imagines in funeribus ad gentilitatem oſtendendam, more Romano ductas; & num. 21.*

26 *Funerum antiquorum ceremonia.*

27 *Inſignia gentilitia, quæ vulgo arma vocantur, virtutis præmia fuiſſe, & nunquid vice imaginum ſucceſſerint.*

28 *Imaginum ius, apud Italos, iſtis etiam temporibus obſeruari, ac ſtemmata cuſtodiri.*

20 *Inſigniorum, ſiue armorum vſus, nunquid veteribus fuerit, & vnde, ac quando inualuerint, & num. 31. 41. 42.*

30 *Aquilam, quam Romani Milites in militia habebant, non clipeo depictam, ſed ſuſilis impoſitam fuiſſe.*

31 *Draconarij qui.*

32 *Vexillationum ſigna, in antiquis numiſmatis comperta.*

34 *Inſignia gentilitia, ſeu arma, à militia primùm originem traxiſſe.*

35 *Vrbes vetuſtas, populosque inſignijs vſos, & quæ fuerint.*

36 AMITERNI *Samnitum inſignia, Leonem fuiſſe inueniri.*

37 *Galeas inſignijs, ſiue armis veteres iunxiſſe, ad altiorem dignitatis militaris gradum ſignificandum.*

38 *Galeata inſignia, ſiue arma, ob ſolum militiæ meritum, deferentes, maximum nobilitatis ſignum oſtendere.*

39 *Galea in inſignijs quæ ſit dignior; populares, ignobilesq; galeatis inſignijs non vti, ad quorũ geſtationem, ſola nobilitas non ſufficit, ſed dignitas cum nobilitate exigitur.*

40 *Inſignia gentilitia inimicorum deuictorum, captis vexillis, aliquos decoraſſe, quod Hiſpanis Illuſtribus nonnullis familijs frequens fuit.*

43 *Carolus Magnus.*

44 *Familias ſine inſignijs, ſeu armis, generis ignobilitatem præſeferre.*

45 *Inſigniorum, ſiue armorum definitio, & vnde dicta.*

47 *Bannitorum ex cauſa proditionis, inſignia, ſiue arma, in dedecus abradi, ac deſtrui, veteris inſtituti exemplo, quo imaginum, ac nobilitatis iura, damnatione rei amittebant.*

48 *Inſigniorum ius, non tranſmitti, ſicut nec ſepulchrorum.*

49 *Inſignia, ſiue arma impune non deleri, deq; illicita armorum capellis affixorum abraſione, vel deſtructione.*

50 *Inſigniorum, vel armorum abraſionem, non aliter quàm in domini dedecus fieri.*

51 *Inſignia aliena vſurpare, iniurioſiſſimum dici.*

52 *Inſigniorum, ſiue armorum cauſa, nunquid ad ſingulare certamen deueniretur.*

53 *Inſignia gentilitia, ſiue arma familiarum, nunquid ſpurijs competant.*

54 *Inſignia vnius familiæ, quando aliæ vetita ſint, & quæ in pari iure deferendi præferatur.*

55 *Conditionem, nomen honeſtum teſtatoris aſſumendi, eiusque arma geſtandi honeſtum, facile, voluntariumque præceptum continere. & numero 62.*

56 *Conditionem, honeſtum nomen teſtatoris aſſumendi, eiusque arma gerendi; licèt primùm difficilis videatur, reijciendam non eſſe.*

57 *Conditionem, nomen aſſumendi, inſigniaque geſtandi, licèt in facto conſiſtat, faciliorem quàm quæ in dando eſt, cenſeri.*

59 *Reipub. intereſſe, per digniores ordines regi.*

60 *Maſculos præferri fœminis in ſucceſſionibus, reipub. intereſſe.*

61 *Maſculis, legem in nonnullis magis, quàm fœminis deferre.*

62 *Præceptum teſtatoris, iuſtam cauſam habere, nec modum cenſeri, ſi in eius honorem, ac memoriæ conſeruationem dirigatur.*

63 *Linea maſculina, quando deficere dicatur.*

64 *Subſtitutum ſub conditione, teſtatoris arma geſtandi, non teneri illa gerere, niſi ſubſtitutionis caſu ſubſequuto.*

65 *Arma, vt dicunt, vel inſignia domus, nunquid in fideicõmiſſarium tranſeant, vel penes directum hæredem remaneant.*

66 *Bartolum Iuriſcõſultum celeberrimum, à Laurentio Valla in uocis armorum vſu, iniuſte reprehenſum fuiſſe.*

67 *Adoptatos, & adrogatos gentilitia inſignia patris adoptantis, ſiue adrogantis geſtare poſſe.*

68 *Inſigniorum geſtandi ius, ſolis agnatis competere.*

69 *Adoptione, in filium ius agnationis transferri.*

70 *Inſignia adinuenta, ſiue retenta fuiſſe, ad familias cognoſcendas, agnationesque diſtinguendas.*

71 *Argumentum de nomine familiæ ad inſignia, & e contra, validum eſſe.*

72 *Inſigniorum identitatem, agnationis identitatem ſignificare.*

CAP. VI.

1 QVINTO Guidonis Papæ coniectura latius procederet, atque liberius, cùm teſtator † maſculorum deficiente linea, ſubſtitutum nomen, & arma eiuſdem met teſtatoris deferre iuſſiſſet: apparet enim perennem eius familiam reddere tunc voluiſſe, quod Franciſ. Rip. aſſeruit in l. 1. nume. 10. verſic. Alias etiam. C. de pact. & in l. centurio. nume. 164. verſic. Qua ratione. ff. de vulg. & pupil. vtrobique dicens, filios maſculos ob id ſubſtitutos cenſeri ſe reſpondiſſe, vt verè reſpondit, de ſubſtit. reſp. 1. incip. Vt breuius. colum. 2. nume. 11. verſicu. Quæ coniectura. fol. 73. idem etiam concludunt Pariſ. conſ. 19. ad reſolutionem. num. 34. lib. 2. Andr. Alciat. conſil. 34. nullum. nume. 4. lib. 9. citans Curt. ſeniorem. conſil. 75. Do. Ludouicus. idemque Alciat. conſ. 124. Narratione. nume. 8. eodem 9. vol. Ioan. Cæphal. conſil. 251. quoniam. num. 83. verſi. Quibus accedat, quod inquit Rip. lib. 2. Hippoly. Riminal. conſil. 23. Illuſtris, & generoſus Comes. nume. 78. & 88. Gelſ. Vg. conſil. 20. in præſenti conſultatione. nume. 40. Franc. Mant. in tract. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. cap. 3. nume. 6. verſicu. Idem etiam Ripa. fol. 261. Franc. Marzar. conſilio 4. viſo & perlecto. fol. 27. verſi. Quam concluſionem, cuius conſilij meminit in epiſt. q. 19. in eodem conſil. cap. 4. requiſitus. verſicu. Et hanc concluſionem, fol. 39. conſi. 5. lecto teſtamento. fol. 46. conſilio 6. requiſitus. fol. 54. Aym. Crauet. conſi. incip. Anno 1513. pro Illuſtri Comite Iulio Seſſio reddito, inter conſil. eiuſdem Marzar. fol. 64. verſic. 3. inducens Carolum Rum. vt per eum, Iacob. Menoch. conſilio 204. & ſi difficilis. poſt nume. 64. lib. 3. ar-
2 ma etenim iſta, † & gentilia inſignia, memoriam defunctorum conſeruant, ſecundùm Io. de Anan. conſi. 86. pro expeditione. nume. 2. Valentis, lib. 11. fideicommiſſorum argumento: legatam enim municipio pecuniam, vt ex reddìtu venatio, aut ſpectacula edantur, iure Senatus in eas cauſas vetat impendi: in id autem quod maximè neceſſarium municipibus videtur, conferri permittit, vt in eo, inquit, munificentia eius qui legauit, inſcriptione notetur; ibique Ludouic. Bolognin. nume. 3. apud roſtra totum bene geſta, armaque veteres proinde collocaſſe: ac pro ipſis licèt a-
3 ctio † non detur, officium tamen iudicis, ad defunctorum memoriam conſeruandam oriri, Pomponij lib. 8. ad Q. Mutium authoritate ibidem concludit; Andr. Alciat. conſi. 101. filium Agneſis. nume. 17. tomo 3. lib. 9. Hinc inter reſponſa Angeli dixit Bald. conſilio 68. Martinus, colum. 2. verſic. Et quòd talis mens fuerit, quod repetitum legitur conſilio 280.
4 exceptionem illam ſtatuti Florentini, † præterquàm in domibus, & caſamentis; agnationis fauorem, inquit, reſpicere, & propriè maſculorum ſuperexiſtentium, quibus grauiſſimum eſſe dignoſcebatur, domos progenitorum, in quibus ipſorum nomen, & fama viguit, ad extraneos deuolutas, imaginesque maiorum, arma ſcilicet, & inſignia reuulſa
5 conſpicere. Prohibuit † itaque Imperator Conſtantinus aduerſus tutores, domum in qua defecit pater, minor creuit, alienari: in qua maiorum imagines, aut non videre fixas, aut reuulſas, vt dixi, videre, ſatis eſt lugubre, hocque armorum, & inſigniorum argumento, ad æternitatem nominis teſtatoris, Vdalric. Zaſ. etiam vſus eſt, conſilio ſecundo. Nobilis, & ſtrenuus vir. numero trigeſimoſecundo. verſic. Cuius rei. iſtud tamen armorum negocium, latiori quadam interpretatione indigere videtur; vtque Gulielm. Bud.
6 inquit, tria erant † apud antiquos iura, agnationis, gentilitatis, & ſtirpis: ſed nobiliorum videtur fuiſſe gentilitas, eorum ſcilicet, qui imagines generis ſui proferre poterant, quod Cicero in Topicis ex Q. Mutij
7 definitione aſſerit: Gentiles ſunt, † qui inter ſe eodem nomine ſunt, qui ab ingenuis oriundi ſunt, quorum maiorum nemo ſeruitutem ſeruiuit, qui capite non ſunt diminuti. & rurſus Cicero de Oratore 1. Quid qua de re inter Marcellos, & Claudios patritios, centum viri iudicarunt? cùm Marcelli ab liberto filio ſtirpe, Claudij patritij eiuſdem hominis hæreditatem gente ad ſe rediſſe

dicerent,

dicerent, non ne in ea cauſa fuit oratoribus,
de toto ſtirpis, ac gentilitatis iure dicendum?
quibus verbis, gentem in patritijs eſſe, in
plebeis ſtirpem Cicero oſtendit: erat autem
8 duplex Claudiorum † familia, altera patri-
tia, altera plebeia, nec potentia minor, nec
dignitate, vt Tranquillus in Tiberio eſt au-
tor. plebeiam autem Marcellorum fuiſſe, pa-
tritiam Pulchrorum tradit Pedianus in Ci-
ceronis orationem pro M. Scauro: videtur-
que cùm ſine hærede mortuus fuiſſet aliquis
Claudius, libertinæ conditionis vir, inter pa
tritios exortam litem, & Marcellos, quod
Marcelli: (erant enim & ipſi Claudij, ſed ple-
bei) ex eorum ſtirpe ortum, vel ab aliquo ſtir
pis ſuæ manumiſſum aſſerebant, patritij iure
gentis hæreditatem vendicabant. Ciceroniſ-
que locum enarrans Boetius. Gentiles ſunt,
qui eodem nomine inter ſe ſunt, vt Scipiones,
Bruti, & cæteri. quid ſi ſerui ſunt, num vlla gen
tilitas eſſe poteſt? minimè. quid ſi libertino-
rum ciuium Romanorum eodē nomine nun-
cupentur? num gentilitas vlla eſt. ne id qui-
dem, quoniam ab antiquitate ingenuorum,
gentilitas dicitur. & Valerius Maximus au-
thor eſt, à Q. Metello eiuſdem nominis viros
exhæredatos, hoc eſt agnatos, gentileſque
ſuos; vt hinc non immeritò Andreas Alcia-
tus ad Cornelium Tacitum adnotauerit, lib.
12. dum inquit; Rogata lex qua in familiam
Claudiam, & nomen Neronis tranſiret, no-
9 men † pro gentili familia accipi. Exiſtima-
10 tur † autem id iuris patritijs fuiſſe, vt exclu
ſo fiſco ex lege 12. tabularum, cuiuſliber co-
gnominis ſui hæreditatem, gentilitio iure ad
ſe traherent: hac lege etenim ſic ſancitum e-
rat. Si paterfamilias inteſtatus moritur, fa-
milia, pecuniaq; eius agnatorum, gentilium-
que eſto; gentiles itaque propriè patritij in-
ter ſe dicebantur, Tacitus Hiſt. lib. 11. Paucis
iam reliquis familiarum, quas Romulus ma-
iorum, & L Brutus minorum gentium appel-
lauerant, exhauſtis etiam quas Dictator Cæ-
ſar lege Caſſia, & Princeps Auguſtus lege Se-
nia ſublegete. T. Liuius lib. 10. de Patritijs lo-
quens, Semper iſta audita ſunt, penes vos au
ſpicia eſſe, nos ſolos gentem habere. ad quos
11 furioſorum † cuſtodiam ſpectaſſe iure gen-
tilitatis certum eſt, Si furioſus exiſtat, inquit
lex 12. tabularum, quam Cicero ad Heren-
nium refert, agnatorum, gentiliumque in eo,
pecuniaque eius, poteſtas eſto. Varro lib. 1.
rerum Ruſticarum, de vitibus loquens, Duo
in primis ſpectaſſe videntur Italici homines
in colendo, poſſent ne fructus pro impenſa,
ac labore reddere, & virum ſaluber locus eſ-
ſet, an non, quorum ſi alterutrum decollat, &
nihilominus vult colere, mente eſt captus,
12 † atque ad agnatos, & gentiles eſt deducen
dus. Columella lib. 1. Porcius quidem Cato
cenſebat, in emendo agro, inſpiciendoque,
præcipuè duo eſſe conſideranda, ſalubrita-
tem cœli, & vbertatem loci, quorum ſi alte-
rutrum deeſſet, & nihilominus vellet incole-
re, mente eſſe captum, atque eum ad agna-
13 tos, & gentiles deducendum. prædictis † Pli-
nij lib. 33. cap. 1. minimè abſiſtit authoritas,
ſeruis etiam iura gentilitatis fuiſſe ſentientis,
Singuli Marcipores Luciporesve dominorum
gentiles, victum in promiſcuo habebant. qui-
14 bus verbis ſignificat, priſcos Romanos † ſin-
gulis ſeruis contentos fuiſſe, quare Marcipo-
res quaſi Marci pueri, vel Lucij vocabantur,
quaſi miniſtri, & aſſeclæ, vt Græci παῖδας
vocant ſeruos, quod in numeroſa familia po-
ſtea fieri non potuit. Fabius in 1. in ſeruis,
inquit, iam intercidit genus illud nominis,
quod ducebatur à domino, vnde Marcipores,
Publipores. Cùm Andreas Alciatus id olim
fuiſſe arbitretur, & ante 12. tabularum leges,
Parergon. lib. 1. cap. duodecimo. Sed Andreas
Tiraquellus de Nobilitate, cap. 2. nume. 53. po
ſteriore tempore, gentiles etiam dictos eſſe,
qui à ſeruis ſunt oriundi, Plinij authoritate
fretus adſcripſerit; Omni tamen tempore
ſeruis iura gentilitatis fuiſſe incognita, vti
gentilitate indignis dixerim, ex Q. Mutij,
Ciceronis, ac Boetij definitione, cum extra
15 originis rationem, cognomines † gentiles
etiam dicerentur: vndè Cicero, Seruum Tul-
lium, qui Romanorum Rex fuit, gentilem
ſuum in Tuſculanis vocat. Proinde Plinius,
cum ſerui à prænominibus Dominorum no-
men deducerent, gentiles ipſos appellauit, et-
ſi omni gentilitatis vero iure caruiſſent. vt-
cue ad imagines redeam, inde Tranquillus in
Veſpaſiano, Flauia gens, inquit, obſcura il-
la quidem, & ſine vllis maiorum imaginibus,
ſed tamen Reipub. nequaquam pœnitenda.
16 vnde imagines † pro nobilitate generis ac-
cipi ſæpè ſolent, Cicero de l. Agraria, ſignifi-
cans ſe nulla generis nobilitate renidentem,
Conſulem tamen factum, ita ad Populum in-
quit: Quemadmodum cùm petebam, nulli
me vobis authores generis mei commenda-
runt, ſic ſiquid deliquero, nullæ ſunt ima-
gines, quæ me à vobis deprecentur. idem in
Piſonem, Obrepſiſti ad honores errore homi
num, commendatione fumoſarum imagi-
num, quarum ſimile nil habes præter colo-
rem. hoc autem ius quæſijſſe ſe ab Aedilitate
geſta, his verbis refert Cicero, vltima in Ver-
rem actione, ob earum rerum laborem, ac
ſolicitudinem fructus illos datos, antiquio-
rem in ſenatu ſententiæ dicendæ locum, to-
gam prætextam, ſellam curulem, ius, imagi-
nes, ad memoriam, poſteritatemque pro-
dendam. ex quo loco apparet, Budæus aſſe-
17 rit, ex honoribus geſtis, † imagines fami-
liarum comparari, aut etiam retineri ſolitas
eſſe: vnde in principio legis Agrariæ, Eſt hoc
in more poſitum Quirites, inſtitutoque ma-
iorum, vt ij qui beneficio veſtro imagines fa-
miliæ ſuæ conſecuti ſunt, eam primam ha-
beant concionem, qua gratiam beneficij ve-
ſtri, cùm ſuorum laude coniungant. & con-

ſentit Alciatus lib. Parerg. 11. cap. 30. dicens
18 † non fuiſſe ius imaginum, niſi ei qui in magi
ſtratu Romæ fuiſſet, quod Ciceronis eadē au-
thoritate in Verrem comprobat, Connani et
lib. 2. Comment. iur. ciuil. cap. 12. poſt nu. 2. au
thoritatem ſubijcio, qua hoc ius imaginum,
non tam nobilitatis, & generis, quàm virtutis
eſſet inſigne concluditur: quanquam & gene-
ris etiam: Nam qui imagines familiæ, & gene-
ri ſuo conſequebantur, haud dubium quin &
nobilitatem afferrent. ſed neſcio quid maius,
inquit, & excellentius erat, poſſe vti imaginib.
deque illis Horatius lib. 1. Satyra. 6. Et famæ
ſeruit ineptus. Qui ſtupet in titulis & imagini
bus. & Propertius, lib. 1. Eleg. 5. Nec tibi no-
bilitas poterit ſuccurrere amāti, Neſcit amor
priſcis cedere imaginibus. Plinius ad Spuri-
nam lib ep. 5. Mirè cupio ne nobiles noſtri
in domibus ſuis pulchrum, niſi imagines ha-
19 beant. & lib. 8. ſubitas imagines † appellat,
nobilitatem parum antiquam, ſed repentè for
tunæque beneficio quæſitam. Neque enim ar
dentius tu pronepotes, quàm ego liberos cu-
pio, quibus videor à meo tuoque latere pro-
num ad honores iter, & audita latius nomina,
& non ſubitas imagines relicturus. Valerius
Maximus lib. 3. cap. 8. quod de Conſtantia eſt,
ſine vllis imaginibus nobilem animum. & Se-
neca ad Galionem, inueniès bonam vxorem,
ſi nihil quæris niſi bonam, dummodò ne ima-
gines, proauoſque reſpicias. Hæ imagines,
20 † ſtemmata etiam vocabantur Budæi ſenten
tia, vt in illo, inquit, Satyrici loco, Stemmata
quid faciunt? quid prodeſt Pontice longo
Sanguine cenſeri, pictoſque oſtendere vultus
Maiorum, & ſtantes in curribus Aemilianos?
Quis fructus generis tabula iactare capaci, Fu
moſos Equitum cum dictatore magiſtros, ſi
coram Lepidis malè viuitur? Sed ſtemmata
ab imaginibus differre, Plin. author eſt, lib. 35.
21 Apud maiores † in atrijs imagines erant,
quæ ſpectarentur, expreſsi vultus ſingulis di-
ſponebantur armarijs, vt eſſent imagines quæ
comitarentur gentilitia funera, ſemperq; de-
functo aliquo totus aderat familiæ eius, qui
vnquam fuerat populus: Stemmata verò li-
neis diſcurrebant ad imagines pictas: Tabli-
na verò codicibus implebantur, & monumen
tis rerum in magiſtratu geſtarum; aliæ in fori
bus, & circa limina animorum ingentium
imagines erant, affixis hoſtium ſpolijs, quæ
nec emptori refringere liceret, quæ etiam do-
minis mutatis, domus ornamenta erant. ha-
ctenus Plin. & Tranquillus in Nerone, obie-
ctum eſt Caſsio Longino, quod in vetere gen-
tilium ſtemmate C. Caſsij percuſſoris Cæſaris
imagines reſtituiſſet. rurſus in Galba, Neroni
22 Galba † ſucceſsit, nullo gradu contingens
Cæſarum domum, ſed haud dubiè nobiliſsi-
mus, magnaque & veteri proſapia, vt qui Im-
perator in atrio ſtemmata propoſuerit, quo
paternam originem ad Iouem, maternam ad
Paſiphaen Menois vxorem referret. Perſius
Satyra 3. Atria Piſonum ſtabant cum ſtem-
23 mate toto. verbum eſt Græcum, † quemad-
modum & genealogia, ac veteribus pro ipſa
graduum, vt ita dicam, arbore, cum imaginib.
ſuis locis appoſitis acceptū. Perſius, Stemma-
te quòd Tuſco ramum milleſime ducis. Pau-
lus I.C. lib. 4. ſententiarum. Stemmata cogna-
tionum, directo limite in duas lineas ſeparan-
tur, quarum altera ſuperior eſt, altera infe-
rior: ex ſuperiore autē, & ſecundo gradu tranſ
uerſæ lineæ pendent, quas omnes latere tracta
tu habito, in librum ſingularem cōtexuimus.
ex Græco deriuationē, Andreę Alciato li. 11.
Parergon, cap. 30. Andreæque Tiraquello in
tractatu Nobilitatis diſcutiendam relinquo,
24 ex eodem Plinio imagines alias pictas † pe-
nicillo, ad quas ſtemmata lineis diſcurrebāt,
proſapiam ex gradibus indicantes pictis ima
ginibus, alias cereas per armaria in atrijs di-
ſpoſita, vt in illo Satyrici: Tota licet veteres
exornent vndique ceræ Atria, nobilitas ſola
eſt atque vnica virtus. Ouid. ad Piſonem. Nam
quid imaginibus, quid auitis fulta triumphis
Atria, quid pleni, numeroſo Conſule faſti Pro
ficerent, ſi vita labat, perit omnis in illo Gen
tis honos, cuius laús eſt in origine ſola. Mat-
tialis lib. 11. ad Quintilianum. Atriaque im-
modicis arctat imaginibus. Mos etiam fuit
25 † Romanis vt cerea hæc ſimulachra, maio-
rumque imagines, in funeribus ducerentur,
ad gentilitatem oſtendendam: quod Cicero
etiam oſtendit lib. 11. de Oratore. Brute quid
ſedes? quid anum illam patri nunciare vis
tuo? quid illis omnibus quorum imagines du
ci vides? quid maioribus tuis? & pro Milone,
26 † Nec verò non eadem ira Deorum hanc e-
ius ſatellitibus iniecit amentiam, vt ſine ima-
ginibus, ſine cantu, ac ludis, ſine exequijs, ſi-
ne lamentis, laudationibus, ſpoliatos illius
ſupremi diei celebritate, quam concedere e-
tiam inimici ſolent, ambureretur etiam abie
ctus. Plautus in Amphitr. Nam hic quidem,
omnem imaginem meam, quæ ante hac fue-
rat poſsidet, viuo fit, quod nunquam quiſ-
quam mortuo faciet mihi. Cornelius Taci-
tus lib. 3. Iuniæ funus, cæteris ſolemnibus co
honeſtatum, viginti clariſsimarum familia-
rum imagines antelatæ ſunt, Manlij, Quin-
tij, aliaque eiuſdem nobilitatis nomina, ſed
præfulgebant Caſsius, atque Brutus, eo ipſo,
quòd effigies eorum non viſebantur. Pro ijs,
27 † vt Bud. opinatur, poſteriora tempora
inſignia gentilia habuerunt, quæ vulgò ar-
ma vocantur: ipſa quoque vt ſimile eſt ve-
ri, virtutis præmia fuerunt, ac rerum præ-
clarè geſtarum decora: conſentit Andr. Ti-
raquel. de Nobilit. cap. 6. nume. decimoſexto
verſic. Propterea. Bartholom. etiam Caſſan.
in Cathal. Glor. mundi, prima par. decima
concluſ. Budæo innititur. & rurſus concluſ.
18. in princip. & Auguſtus Botta, in Catho-
torſi ineptarum vocum, Stéphani Doleti au-
thoritate ſuffultus, non diſcrepat. Hanc au-
tem

tem inſigniorum ſubrogationem, vice imaginum,& ſi Budęo,& cæteris aſſenſerim virtutis præmia fuiſſe, quod nouiſſimè etiam placuit Paulo Fuſco,in tract.de viſit.& regim. eccleſ.lib.1.c.15.nu.9.ver.& quia.vice imaginũ, in vniuerſum ſucceſſiſſe negauerim,cùm Itali
28 cis † illuſtribus familijs,ius ipſum gentilitat s quo ad imagines,iſtis temporibus diligentiſſime obſeruari, temporumque ſerie viguiſſe,exploratum ſit,modeſtiori quodam vſu,citra illam fumoſam antiquorum obſeruãtiam, ſtemmata etiam accuratè cuſtodiri, vt nihil commune habeant inſignia,atque imagines ipſæ,præter illam virtutis ſimilitudinem. Siquę inſigniorum,vel (vt dicunt) anuorum origi-
29 nem inquirimus, † Andreas Alciatus Iuriſconſultus ſummæ eruditionis, lib. Parergon 5.cap.13.ipſorum vſum veteribus non fuiſſe, ſed ex militia primum ea inualuiſſe, deinde à priuaris paſſim accepta,tanquàm nobilitatis, antiquitatiſque familiæ teſtimonium, conten
30 dit:etenim Aquila, † quam Romani milites in militia habebant, non clipeo depicta fuit, ſed potius fuſilis,Dion.lib.40.

ἐστὶ δὲ ναΐσκος μικρὸς καὶ ἐν αὐτῷ ἀετὸς χρυσοῦς ἐνίδρυται. καθίσταταί τε ἐν πᾶσι τοῖς ἐκ καταλόγου στρατοπέδοις, καὶ αὐτὸν εἷς ἀνὴρ ἐπὶ δόρατος μακροῦ ἐς ὀξὺ τὸν οὐρακα ἀπηγμένου, ὥστε καὶ ἐς τὸ ἔδαφος καταπήγνυσθαι φέρει.

Ferculum,inquit,ſeu ſacrarium eſt modicũ, in quo aquila aurea collocatur, & in omni iuſto exercitu, ab aquilifero haſtæ longæ præfixa defertur, quæ quo facilius humi impingi poſſit,in acutam cuſpidem deſinit. Cornelius Tacitus lib.1.Aquilæ figi limoſa humo nõ poterant,vbi Alciatus ex Dione eius verba explicat, idem de Draconibus arbitratur, vnde &
31 Draconarij † dicti ſunt, quòd Dracones ſigna militaria equitum ferrẽt, quod Vegetius & Modeſtus tradunt,Claud.in 7.Conſ.Honorij. Quid fixa Draconum Ora velint, ventis fluitent,an vera minentur Sibila,ſuſpenſum rapturi faucibus hoſtem,argenteo capite fuiſſe, innuit Suidas dictione ἰνδῶ. Habebant & vexillationis ſingulæ ſua ſigna,& legiones, & auxilia Palatina, vt in breuiario Theodoſij iunioris cernere eſt ea δίγματα vocari ſcribit Vegetius lib.11.quæ deinde militia miſſi retinebãt.Procopius lib.1. belli Gothici anthor eſt, Milites Romanos,qui in Galliæ limitibus aduerſus Barbaros conſtituri erant, capta à Gothis Italia,cum Barbaris conueniſſe,ſeque illis coniunxiſſe,dignitatis loco,quem prius habebant inſignibuſque ſaluis,quæ ad ſua vſq; tempora ab eorum poſteris conſeruata,idẽ refert.
32 Hæc vexillarionis † ſigna in numiſmatis antiquis ſæpè inſpexi, in adlocutionibns maximè Imperatorum, in triumphis etiam naualibus,vt in Adriani numiſmate,& Galbæ, ac etiam in mnltia marmnribus inſignia itidẽ hęc vel arma Romanis, Græcis, alijſque nationibus antiquitus incognita fuiſſe ſcribit Sed ta-
33 men Alciato † contradicit Scip. Ammirat. in eius Dialogo,qui Rota inſcribitur,fol. xix. inſignia,ſeu arma antiquitus coguita,ſed paucis uiris illuſtribus fuiſſe aſſerens, ad hæredes nequaquam tranſmiſſibilia, ſed particularia, ac mutabilia Pompeij, & Octauiani exemplo: Alciato complurium authoritates aduerſantur,qnibns inſignia antiquitus fuiſſe cognita, & inſculpta liquidè demõſtratur. Vergil.lib.7. Aeneidos.Clipeoque inſigne parentum, Centum angues,cintamque gerit ſerpentibus hydram.& Onidius lib.7.Metã.de Aegeo,& Theſeo eius filio loquens,Sumpſerat ignara Theſeus data pocula dextra, Cùm pater in capulo gladij cognouit eburno Signa ſui generis. Suetonius in Calligula. Cætera familiarum inſignia nobiliſſimo cuiq; ademit,Torquato torquem,Cincinnato crinem.cur igitur nunc negauerimus,antiquis inſignia, & arma gentilia fuiſſe incognita, nec peculiaria, generis antiquitatem,& proſapiæ claritatem non oſtendẽtia? rectè tamẽ aſſerere Alciatum putauerim,
34 dum à militia † primùm traxiſſe originem inqt,quòd inſignijs, & armis iſtis belli in acie decorarentur,poſtremoque militiæ ſplendore illuſtres,ac honeſtè miſſi, illa armis ſculpta aſſumerent, egregia ipſorum bellica facta indicantia,vt non ab re hoc honore poſteri admoniti,inſignia hæc per manus reliquerint in verum antiquæ virtutis, ac nobilitatis teſtimonium,quòd veriſimile admodum redditur, cũ
35 ſi antiquas † vrbes,ſi populos inſignijs vſos fuiſſe conſtat,Phrygum namque inſignia Leones fuiſſe,ſcribit Virgil.lib.x. Aeneia puppis Prima tener roſtro,Phrygios ſubiecta leones. Rnmanorum Aquila,ipſam enim poſt Tuſcos detulerunt,Romaniſq; legionibus. C. Marius cõſecrauit,authore Plinio. Aegvptiorum apis, Scytharum fulmẽ, Corallorum geminæ rotæ, Tracum Mars,Perſarum arcus,& pharetræ: aliorumque alia,quæ Caſſaneus rum in arbore, tùm ante 18.concluſionem enumerat, cur illi ſententiæ aſſentiendum non eſt, vt gentilium familiæ, vltra illas imagines ſeriem maiorum virtute fulgentium ſignificantes,propria gentilia inſignia habuerint,celebri militiæ honore adepta,quibus inter ſe differrent, antiquitatem gloriæ,rerumque benè,ac laudabiliter geſtarum memoriam præſeferrent? vrbibuſque inſignia antiquitus fuiſſe,rectè Alciatus opinatur,Athenarum noctuas aſſerens, vbi Medio-
36 lani inſignia indicat. AMITERNI † Samnitum inſignia, leonem fuiſſe,Amiterninę prę grandes quidem ruinæ oſtendunt, ex quibus alijſq; Duronlæ, ac Furconij, vrbẽ AQVILAM origine,ac nobilitate vetuſtiſſimam, atque illuſtriſſimam, conſtructam fuiſſe compertum eſt,quæ Amiterni,eiuſque leonis vice,Auguſti Imperatoris Federici decreto, Aquilæ excelſum nomen, inſigneque glorioſum retinet, vt reliquarum inſignium vrbium inſignia ſilẽtio comprimam. Conſueuere etiam antiqui,
37 † inſignitas galeas, inſignijs,ſeu armis coniungere,altiorem militaris dignitatis gradũ oſtẽdentes, criſtas,animalia, aut quid aliud galeis imponebant,

imponebant,vt quod intus virtutis eſſet, inſi-
gnium geſtatione,ſoris admoneret : id ipſum-
que vetuſtum fuiſſe,græca,latinaque numiſma
ta quàmplurima teſtantur, & Vergil. lib. 3.
Criſtasque comantes, Arma Neoptolemi. in
gentiliumque inſignijs, ſiue armis, adhuc ob
ſeruari cernimus, inſigni caſſide decoratis,
38 eſtque † maximæ nobilitatis ſignū; ſi ipſam
non ſubitam,vt de imaginibus dicebat Plinius
ſed antiquam fuiſſe conſtiterit. Cùmque vt
Lucas Contilis inquit,arma, ſiue inſignia hæc
galeata,ob ſolum militiæ meritum à principi
bus conceſſa fuiſſe arbitretur, quinimmo ſine
galeis inſignia,vel arma, verè nobilia non cen
ſeri,& ita vſu Germaniæ, Flandriæ, Poloniæ,
Franciæ, & Europæ locorum receptum fuiſſe,
in tract.de inſig.& arm.fol.17. digniorem ſub
39 dens † caſſidem cenſeri illam, quam mili-
tes geſtant grauis armaturæ, cumque ante o-
culos aperta eſt, militiæ gradum conſtituit:
cùm verò clauſa, inſignis dignitaris gradum
minimè oſtendit,ſed particulare meritum mi
litare: ignobiles, atque populares, inſignia
cum galeis iſtis, quæ tymbrata dicuntur, vt
Caſſanei verbo vtar, eleuato ſigno, ferre non
poſſe dignoſcitur, vt ipſe dicit in prima parte,
conclu.23.& concl. 28.col.2.non itaq; ſufficit
ad geſtationem inſigniorum tymbratorū ſola
nobilitas,ſed etiam dignitas exigitur,vt in ea.
t.par.concl.49.col.2.vel quis de equeſtri or-
40 dine miles ſit; ſolent † adhuc nonnulli mili
tes, ipſorum gentilia inſignia inimicorum ve
xillorum ornamento magis illuſtrare,quod in
plurimis inſignijs illuſtrium familiarum Hiſpa
narum cernere eſt: circum enim inſignia, ini-
mica vexilla bello capta, certa ſerie diſtincta
41 componunt; inſigniorumque vſum † apud
Hiſpanos Equites,ante Carolum Magnum,tē-
pore Damaſi Pontificis,imperante Iuliano A-
poſtata, Hiſpanis cum Mauris dimicantibus
pro fide CHRISTI primùm cœpiſſe,quorū
triumphi, ipſorum (vt dicebam) inſignia cir
cum conſpiciuntur.cernereque eſt in illuſtri-
bus familijs Mendozzæ, Manrich, Cordubæ,
Toletæ, Alburquech, Londouiæ, Aualæ, re-
ſert Luc.Contilis,ſol.15.Firmius tamen à Ca-
42 rolo Magno † citra, & Lōgobardis inſignia
hæc gentilia, ſiue arma vſu fuiſſe recepta con
cludit,fol.13.verſicu.inuenio igitur, ſubdens,
quòd propter vltramontanorum diſcordias,
qui Italiam inuaſerunt, imperandi deſiderio,
potius ardore, Vandalorum inquam, Gotho-
rum, Vngarorum, Saracenorum, & Lombar
dorum, Itali hoc inſigniorum honore ab illis
principibus ornabantur, ob res bello benè ge
ſtas, vt magis gloriæ, ac laudis præmio, prin-
cipes, ipſorumque partes fouere accēderen-
tur: adeo quòd ab annis ſeptingentis citra,v-
ſus iſte inoleuerit, vt ſol.14.verſicu.origo ig-
43 tur.fuit Carolus Magnus † iſto nomine VIII.
Pipini filius,Rex Francorum,& Germanus Im
perator. ſunt itaque arma, & inſignia, veræ
44 nobilitatis teſtimonium, vt familiæ † ſine

ſeſerant,Luc.Contilis in trac.de armis,in prin
cipio, fol.11. iure igitur armis vtentes longo
inſignijs, & armis, generis ignobilitatem pr̨æ
tempore, ac per multos gradus, virtutis meri
tis etiam recedentibus,eius ſententia nobiles
45 præſumuntur. Arma † idem fol.14. in fine
ſtrictius ſic definiuit, vt ſigna ſint nobilitatem
indicantia, ob vnius meritum, quod in deſcē
dentes familiæ tranſit. armaque appellari pu-
tat, vel quia armigeris conceſſa tantùm fue-
rint, nec alijs, vel quia militiæ inſtrumento
fuerint adepta. Rationabiliter dixerim, con-
ditionem iſtam ad memoriam dignitatemque
defunctorum perpetuandam tendere,vt ex ea
46 † liberi in conditione poſiti, cenſeantur non
ab re ex teſtamento vocati, & velut antiqui-
tus imaginum iura, ac nobilitatis ſigna dam-
natione reorum amittebantur, quod Cicero
docet in Oratione pro Sylla. Nam ipſe qui-
dem,ſi erit (inquit) veſtro iudicio liberatus,
quæ habet ornamenta,quæ ſolatia reliquæ vi-
tæ,quibus lætari, & perfrui poſſit, domus e-
rit credo exornata, aperientur maiorum ima-
gines,ipſe veſtitum, & ornatum recuperabit,
omnia Iudices hæc amiſſa ſunt, omnia gene-
ris, honoris, nominis inſignia, atque orna-
menta vnius iudicij calamitate occiderūt. fue
rat autem Sylla antea ambitus damnatus, qua
damnatione omnia hæc amiſerat, tunc autem
altero crimine repetebatur: & Budæus id ex
47 Cicerone aſtruit. bannitorum † ita ex cau-
ſa proditionis, arma, & gentilia inſignia, in
honorem infixa, in dedecus abraduntur, ac
deſtruuntur,vt Gandin.inquit, in tract.male-
fic.in rub. de bannit. pro malefic. Par. de Put.
in euidentia.trac. de Syndic.num.8 Anto. Ca-
pyc.deciſio.150.primum dubium.num. 76. in
17.ſpeciali,in fi. Luc.Contil. in d. tract. de ar-
mis,fol.13.in prin. verſi. accedit etiam.argu-
mento eſt Modeſtini Reſponſum lib.11. Pan-
dectarum. Eorum qui deportati, vel relegati
ſunt ex cauſa maieſtatis, ſtatuas detrahendas
ſcire debemus. Caſſan. in Catal.Glor, mundi,
48 in prima par.concluſio.42. dicens filijs † ius
iſtud non tranſmitti, ſicut nec ius ſepulchro-
rum.l.1.§.interdum.ff.de ſuis,& legiti. & con-
cluſio.48.verſic.primus eſt. licèt impunè aliàs
49 non abradantur,vt dicit idem Contilis ibidē,
ſol.12. verſicu. dicam bene, & verſicu.nec ea-
dem arma.Hucque pertinent, quæ circa veti-
tam abraſionem antiquorum armorum in cap
pellis, ad memoriæ conſeruationem, conſtru-
ctoris dignitatem, honoremque familiæ, ac
agnationis, tradidere Pet.de Anchara. in ſuo
ſolemni conſi.113.iuxta quæ loquuntur, col.2.
verſicu.quia tamen. Capyc. deciſ.27. in cauſa,
num.41.Barto.in l.2.§.ne eius nomine.ff.de o-
50 pe.public.vbi inſigniorum † abraſionem,nō
aliter quàm in domini dedecus, & iniuriam
fieri concludit. Bartholom.Cepol.in tract. de
ſeruit.vrba.præd.cap.71.de pictura.Iacob.Me
noch.in tract.recuper.poſſ.in 15.remed. num.
48.Barthol. Caſſan. in d. catal.prima par. con
cluſio.

cluſio. 21.colum.2.& 3.verſicu.hinc videmus,
poſt Ludou.Roma. ſingu. 474. & Ioanne.n de
Terra Rubea in ſuo opere de Vinea Eccleſiæ,
tract.3.arti.6.in 8.concluſio.ſuper gloſ. in ver.
damnabilis, & de cappellis loquens Anan di-
cto conſilio 86.nume. ſecundo, vbi Bologni.
51 num.3.Hinc † aliena arma, & gentilia inſi-
gnia vſurpare iniurioſiſſimum eſſe dicitur,Bal
dus inter reſponſa Ange.dicto conſi.68.quod
repetitur conſilio 280. quem ſequitur Vdal-
ric. Zaſi. conſilio 22. cùm Illuſtris Princeps,
nume. 9. verſicu. manifeſtum igitur. Vt du-
52 bitari † ſæpè conſueuerit, an ex cauſa inſi-
gniorum, & armorum, poſſet ad duellum de-
ueniri, apud Parid. Put. lib. 6. de duel. cap.
34. numero 23. Iul. Ferret. in eodem tracta.
numero 56. Darium in eodem tractatu, cap.
2. numero 6. Caſſaneus in prima parte, con-
53 cluſio. 48. ac etiam, † an arma, & gentilia
inſignia familiarum, ſpurijs competant, apud
Barto. in tractatu de inſig. & armis, colum.
ſecunda, numero 11. Nicolaus Boerius deci-
ſio. 127. & Iacobinus, num. 21. in prima par
te, Matth. de Afflict. in tracta. de iure pro-
thomis. in principio, verſicu. item quæro, nu
mero 33. folio 22. Iul. de Rauen. in dicto tra
cta. de duel. numero 104. & ſequen. fol. 25.
Caſſan. in prima parte, concluſ. 24. vbi quod
in Francia ferunt arma cum quadam batra,
quæ incipit à ſiniſtris, & tendit ad dextram.
54 Hinc etiam eſt, † vſum armorum vnius
familiæ, vetitum eſſe alijs, qui alienæ fuerint
familiæ, in eadem tamen ciuitate, ſecundum
Barto. in dicto tract. de inſig. & arm. & Luc.
Contil. fol. 16. tradit que Anto. Cioſius con-
ſilio 16. conſultationi, colum. 1. & 2. lib. 1.
conſi. ſequen. incipien. proponitur. nume. 6.
vtrobique aſſerens antiquiorem, prioremque
eſſe potiorem, & nume. 11. hoc declarans. Ro
lan. de Valle, conſi. 59. in cauſa agitanda, nu-
mero 51. lib. 3. poſt Pariſium, quem allegat, in
pari tamen cauſa, negocium iudicis arbitrio
erit relinquendum, vel is præferendus credi-
tur, qui titulum militiæ, & ex Principe rece-
ptionis oſtenderit, vt poſt Barto. tradit Con-
til. in dicto tracta. in fine, fol. 18. verſicu. ſe-
cundus eſt. vbi quinque caſus, materiam iſtā
tangentes reaſſumit, & tradit Caſſan. in dicto
catal. Glor. mundi. concluſio. 48. verſi. ter-
tius in caſu. Sed ad rem redeundo, nomen aſ
55 ſumendi, † armaque teſtatoris geſtandi cō-
ditio, honeſtum in ſe præceptum, facile, &
voluntarium continet, vt inquit Caſſius, lib.
2. fideicom. Si verò nominis ferendi conditio
eſt, quam prætor exigit, rectè quidem factu-
rus videtur, ſi eam expleuerit: nihil enim ma
li eſt, honeſti hominis nomen aſſumere, nec
enim in famoſis, & turpibus, nominis hanc
conditionem exigit prætor. Vnde Motianus
lib. 4. fideicommiſ. Sed & ſalutis, ac dignita-
tis ratio habenda erit: quid enim ſi morbo
implicitus, Alexandriam iuſſus fuit adire, vel
nomen Veſpillonis teſtatoris ferre? & de hoc
voluntario, facilique præcepto, Vlpianus lib.
26. ad edictum. Sed & hæ ſtipulationes, quæ
ob cauſam fiunt, non habent denotationem.
denique Pegaſus putabat, ſi tibi cenſum ſpo-
pondero hac conditione, ſi iuraſſes te nomen
meum laturum, non eſſe donationem, quia
ob rem facta eſt, res ſecuta eſt. Deque iſtius
conditionis implemento, Socinus in l. quibus
diebus. §. Termilius. colum. 4. ante fin. verſi-
cu. & prædicta faciunt. ff. de conditio. & de-
monſtratio. & conſilio 229. viſis, lib. 2. vbi in
eius ſubſcriptione Franciſcus de Pepis, in prin
cipio. Dec. conſi. 273. in caſu propoſito, co-
lum. 2. num. ſecundo, verſicu. & primò. Caſ-
ſaneus in prima parte, concluſio. 46.
56 Non itaque conditio hæc † cùm honeſta
ſit, licet primo aſpectu difficilis videatur, vt
quis alienæ familiæ nomen aſſumat, & inſi-
gnia, reijcienda eſt: ſecundùm gloſ. quam cę
teri approbant in dicta l. facta. §. ſi ſub condi-
tione, & §. ſequen. vbi Barto. ante nume. 2.
verſicu. oppono, quòd conditio difficilis, ex
preſsè dicit huiuſmodi conditionem, hone-
ſtum continere præceptum, & ideo obſeruan
dam eſſe, nec reijciendam, cùm ad commo-
dum, vtilitatemque eius tendat, cui eſt appo
ſita, & ibi Ioannes de Imola, verſicu. penulti-
mo, & Ange. in §. ſi in danda. colum. finali,
verſicu. aut conditio. Ioan. Bolognet. conſi.
12. in cauſa. num. 3. & 14. in ſimilique de præ
cepto honeſto tradit Barto. poſt Accurſ. in l.
prima, ff. de his, quæ pœnæ nom. in l. vnica.
C. eodem titu. in §. fina. Inſtitutio. de legat.
Quòd verò poteſtatiua ſit, & voluntaria, ex
Bald. in l. iam dubitari. in principio, per il-
lum textum. ff. de hæred. inſtituen. euincitur:
nulla enim magis voluntaria, poteſtatiuaque
conditio cenſetur, quàm quæ alicuius libero
arbitrio, ac voluntati committitur: quid ma-
gis liberum eſt, quàm voluntas? & poſt alios
tradit Soc. conſi. 52. vt veram, colu. 2. verſic.
in iſtis enim conditionibus. lib. 1.
57 Et licet † conditio iſta nomen teſtantis aſ
ſumendi, eiuſque inſignia, in facto conſiſtat,
facilior tamen ad implendum, quàm quæ in
dando, cenſetur: ſi fortè ſub conditione dan
di vocatus, non ita in promptu dandi faculta
tem haberet, ex Accurſ. in l. 2. ff. de cond. & de
58 monſtratio. Concludendum tandem † eſt,
conditionem iſtam, veram eſſe, ad inducen-
dam liberorum maſculorum in cōditione po-
ſitorum vocationem: teſtator enim prudens
fuit, præferendo liberos ſubſtituto, dicta l.
Lucius. in fi. ff. de hæred. inſtitu. prudentior
præferendo maſculos, per quos ordo, & di-
gnitas familiarum perpetuatur, bonaque in
agnatione conſeruantur, mediam illam (vt
dicebam) iuriſprudentiam attendens, lege
12. tabularum quidem iuniorem. Imperiali
autem diſpoſitione anteriorem, quæ inter ma
res, & fœminas differentiam inducebat, & pe
nitus eas à ſucceſſione agnatorum repellebat,
omni alia ſucceſſione incognita §. cæterum.
verſi.

verſicu.media antem. Inſtitu.de legit.agu.ſuc-
ceſ.quod nedum intererat teſtatoris, ſed etiã
Reipub.l.1.§.penultimo,de vent.inſpicien.l.ſi
quis ſeruo.C.de furt.l.ab omnibus.ff.de leg.1.
intereſt enim Reipub. per digniores ordines
regi.l.honores.ff.de decur.l.ad ſubeunda.eod.
60 tit.lib.10.& quòd interſit † Reipub.maſcu-
los in ſucceſsionibus præferri fœminis,poſt Ia
cob.de Arena,quem refert Io.And. in add. ad
Specul.titu de ſucceſſ.ab inteſt.in 1. addi.ma-
gna,Albe.de Roſa.& Bald.tradit Loffred. cõſ.
14.in cauſa,col 4.nu.16.& Didac. Couar.in c.
Raynutius.in prin.in fi.col.poſt nu.24.pulcher
rimam Euripidis authoritatem allegans,extra
61 de teſta.lexq́ne in nonnullis † ſexui maſculi
no potius, & alacrius quàm fœminino fauet.
l.1 ff.de Senat.l. in multis.ff. de ſta. hom.idem
Sigiſmun.Loffred.conſi.26.in hac cauſa,col.2.
num.1.prudentiſsimus denique linea maſcu-
lorum extincta,alios alterius familiæ,& agna-
tionis eſſe ſciens, vocando: in quibus eius fa-
miliæ,& agnationis memoriam conſeruari vo
lens,remedium excogitauit, vt honeſta condi
tione vocarentur,ſi eius nomen,eiuſque fami
liæ inſignia aſſumerent, adeo quòd omnia in
teſtantis honorem, memoriamq́ue conſeruan
dam dirigantur: quod Papiniani lib.7. Reſpõ-
ſorum ſententia, adumbrare poſſumus: Pater
(inquit) cùm filia pro ſemiſſe hærede inſtitu
ta,ſic teſtamento locutus fuerat,Peto cùm mo
rieris,licèt alios quoque filios ſuſceperis, Sem
pronio nepoti meo plus tribuas, in honorem
mei nominis. Huiuſmodiq́ue inſuper præce-
62 ptum † iuſtiſsimum eſſe, rationabilemq́ue
cauſam continere,& proinde præciſè obſeruã
dum fore,erudito ſanè conſilio Domini Mat-
thei Fœliciani de Peruſio deducitur, quod in-
cipit,omnis difficultas dubiorum,colum.4.in
fi.& col.5.num.5.inter Pau. Caſt. conſi.lib.1.&
in nouiſsima Lugdunenſi impreſsione, in ordi
ne eſt 259.teſtatoris præceptum,iuſtam,effica
cemq́ue cauſam habere, minimeq́ue nudum
cenſeri,ſi honorem, memoriæq́ue eius conſer
uationem reſpiciat:firmum autem, ac conſtãs
eſſe concludentis. Cæterùm linea maſculina,
63 † quando deficere dicatur,tradit Socyn. Iun.
conſi.69.iam annus eſt,num.14.lib.3.& de iſta
conditione nomen, & arma teſtatoris geren-
di,videndus eſt Stepha.Bertran.conſi.367.vi-
ſo.nu.5.in 1.parte, lib.2. inquiens, quempiam
64 † non teneri illa gerere, niſi in eius perſonam
ſubſtitutio locum ſibi vendicet. An autem ar-
65 ma, † ſiue domus inſignia,tranſeant in fidei
commiſſarium ſubſtitutum,quòd non,ſed pe-
nes directum hæredem remaneant, Bartholo.
Caſſan.in d.Catal.Glor. Mundi, in prima par-
te,concln.43.l.quia perinde. vbi Bar. & Alex.
ff.ad Trebellia. Non incongruo loco, Bartoli
66 † celeberrimi Iuriſconſulti naturalis defenſio
ſe ſe obtulit,dum ipſum Grammatici quidam,
graui ſupercilio,& nodoſa ferula reprehende-
re ex profeſſo audent, in vocis armorum vſu,
cùm tamen Andreas Alciatus,vir ſupremi no-
minis, hanc tutelam neglexerit, & ipſam ego
arbitror paruifaciendam,ne Grammatici egre
gium aliquod facinus feciſſe autumantes, cri-
ſtam altius erigant, quamuis Bartolum iuſta
defenſione vndique dignum exiſtimem. A-
doptati autem, ſiue adrogati, nunquid genti-
litia inſignia, aut arma patris adoptantis, vel
67 adrogantis geſtare valeãt,quòd ſic, † conſu-
luit Anto.Ciofius,conſi.157.quoniam,num.2.
3.& 4.lib.1.Nam ius vtendi inſignibus gentili
68 tijs alicuius familiæ, agnatis ſolum † compe-
tit,arg.gl.vlti.in l.ius familiarium. C. de relig.
& ſump.fune.Io. Saiſon in conſuet. Turon.tit.
des dreictz.de Caſtellenie. cap.1. verſic.tertia
concluſio.Caſſan.in Catal.Glor.Mundi, parte
1.conſider.38.concl.27.& 40. & per adoptio-
69 nem in filium adoptiuum ius † agnationis
transfertur.l.qui in adoptionem.23.ff. de ado
ptio.& l.1.§.fin.ff.de ſuis & legit.l.pen.§.teſta-
mento.ff.de bono.poſſ.ſec.tab. ergo & ius inſi
gniorum.Non denique omiſerim inſignia, &
70 arma retenta fuiſſe, ad cognoſcendas † fami-
lias,agnationeſque diſtinguendas, vt teſtatur
D.Anton.Ciofius,d.conſi. 16. nu.14.& conſil.
18.vt dilucidius.nu.8. d. lib.1. & quòd de no-
71 mine familiæ,ad inſignia argumentari † licet,
poſt Bar.& Caſſan.tradit dictus Ciofius d.con
ſilio 17.nu.4. qui econtra de inſignibus ad fa-
miliæ nomen,pariter argumentatur, ac etiam
72 inſigniorum identitatem, agnationis † iden-
titatem arguere,d.conſi.18.nu.7.

SVMMARIVM.

1 *Maſculorum qualitate,facilius in conditione poſi-
torum vocationem induci, ſi teſtator, etiam ad
plures gradus ſubſtitutionum digrederetur.*
2 *Maſculinitatis qualitatem,vocationem magis o-
perari,ſi teſtator in alijs teſtamenti partibus,ma-
ſculos filiabus prætuliſſet.*
3 *Maſculorum qualitatem,maximè vocationem in
conditione poſitorum inducere, adiecto etiam
grauamine.*
4 *Maſculinitatis qualitatem, vberius uocationem
operari,ſi filij eſſent alienare prohibiti.*
5 *Maſculinitatis qualitatem,certius vocationem in-
ducere,ſi poſt mortem plurium inſtitutorum,vel
ſubſtitutorum aut honoratorum, ſubſtitutio fa-
cta ſit ab vltimo moriente, in tota hæreditate.*
6 *Maſculinitatis coniectura licèt controuertatur,
quando tamen cum maſculorum qualitate
aliæ coniecturæ concurrunt, ipſam communi-
ter recipi.*

CAP. VII.

1 SExtò † Guidonis Papæ, &
Decij ſententia facilius proce
deret, ſi vltra maſculinitatis
qualitatem,digrederetur teſta
tor ad plures ſubſtitutionum
gradus, vt ad monet Hierony.
Zanch.in d.l.hæredes mei.§. cùm ita. nu.2{9.

quæ

quæ digreſsio pro abſoluta coniectura recipitur,at an vera ſit ſtatim demonſtrabimus. addeadhoc,And.Alc.conſi.34.nullum in propoſito,num.5.lib.9. præſertim cum ad numerum denarium dilaberetur teſtator, & vltra, vt ibi Alciatus,num.12.admonet.Iacob.Mandel.Albenſ.conſ.86.Quòd D.Franciſcus,num.11.& 12.Franciſc.Rip.de ſubſtit.reſp.1.Vt breuius, num.11.Io.Cephal.conſil.114. Magnificus D. Bartholomeus,num.16.verſic. Item & potiſsime,lib.1.Hieron.Gabriel.conſil.115.Felix Paulinus,nu.14.Marc.Mant.in Gloſſar.iur.in dialog. denar.cap.37.Filij in conditione poſiri. poſt num.1.verſ.ſi teſtator in 6.claſsi.fol.216. & ita tenuit Rot. in vna Romana Caſalis,die 18.Martij.1546. vt per D.Anton.Auguſtin.deciſ.8.incip.licet quamplures, Bapt.Martianeſ. conſil.18.D.Io.Baptiſta,num.13.

2 Septimò, † ſi in teſtamento,in alijs eius partibus, maſculos filiabus prætuliſſet, vt tradit idem Andr. Alciat.in citato conſil.34. numero 4. libro 9.

3 Octauo, † ſi qualitati maſculinitatis, eſſet grauamen annexum,ſecundum Ludouic. Gozadin.conſ.29.Videtur,col.fin.num.34.verſic. Item adduco. vbi citat duo Alexandri conſilia,vt per eum,Carol.Ruin.conſil.139.Viſo ac perlecto,colum.5.num.17.lib.3.& conſil.167. Prima videtur conſideratione,colum.3.nu.5. verſic. Nam dicunt, eod.vol.omitto quædam conſilia Pariſij,Socini Iunioris,& eiuſdem Ruini, cùm non videantur multum poſſe in terminis aptari, quemadmodum prædictæ authoritates quæ rectè congruunt,idem Ruin.conſil. 111.Viſo ac perlecto,num.15.lib.2.

Contrarium vero quod admixto grauamine, non cenſeantur ex iſta maſculinitatis qualitate vocati,tenet Pariſ.conſil.31.Conſideratо primo capite,colum.2.num.21. lib.2. conſ. 86.Ad veram reſolutionem,colum.3.num.13. verſi.Tamen pro maiori diſcuſsione.eod.vol. Sed Ceph.conſ.517.Illuſtriſsimus Comes,nu. 72.lib.4 Gozadino,& alijs præcitatis inhærer, ac Pariſio contradicit,vt ibi, à quibus non eſt recedendum.

4 Nono, † dicta opin. latius procederet,ſi filij eſſent per teſtatorem alienare prohibiti, vt poſt Socin.& Curt.concludit Ioan. Bolognet. in d. l. 1. ante nume.49. C. de pact. dicens, in his omnibus plurimum prodeſſe habere iudicem propitium.

5 Decimò, † ſi poſt mortem plurium inſtitutorum, vel ſubſtitutorum, aut honoratorum, ſubſtitutio facta ſit ab vltimo moriente, in tota hæreditate: tunc enim cenſerentur omnes in uicem ſubſtituti. Marc. Mant.in côiectura maſculinitatis loquens,in Gloſſar. iur. in dialogo denar.cap.37.filij in conditione.in fin.Et in effectu † licèt coniectura hæc maſculinitatis 6 controuertatur,tamen quando cum maſculorum qualitate aliæ coniecturæ concurrerent, ipſa communiter recipitur,Hieron.Grat.côſi. 106.in cauſa,nu.48.lib.2. expreſsius Franciſc. Burſat.conſi.13.in omnibus,nu.53.ver. primò quia,conſi.86.D.Baptiſta,nu.2.Nouiſ. Pariſieſ. conſi.1.Analytico,incip.Franciſcus de Arinio nu.18.fol.23.idemq; implicat Francif.Ripa in d.l.Centurio,nume.162.ibi,iſta coniectura ita ſimpliciter deducta,communiter reijcitur. ff. de vulg.& pup.Franc.Marza in tract.de fideic. in 3.par.q.29.fol.20.ver.licèt quàmplures. vbi refert Rotam Romanam ſic côcluſiſſe. Iacob. Mandel.Albenſ.conſi.86.quòd D.Franciſ. col. fi.num.11.& 12.dicens non reperiri, qui iſtud neget,Matth.Gribal.conſi.40. Anno Domini, nu.10.inter conſi.Port. allegat Cor.& Carolū Ruin.vt per eum,& conſilio D.Gribal. ſubſcripſere ſe D.Andreas Lydij,& D.Mar.Mant. Andreas Alcia.conſi.43.nullum in propoſito caſu,nu.4.verſi.& iſta opin.lib.9.conſi.114. narratione facti viſa.num.6.eo.vol.Io.Ceph. côſ. 114.Magnificus D.Bartholomæus.num.26.in fi.lib.1.dicens rem eſſe expeditam,& indubitatam,alijs concurrentibus,& conſ.476.inſignis Eques.nu.16.vſque ad nu.19.lib.4.Mar. Mant. in Gloſſar.iur.in dialogo denar. cap. 37.filij in conditione.poſt nu.1.in 6.claſsi.fol.216.Ioan, Botta conſi.28.D.Io.Maria.nu.17.verſi. & ita tenendum eſt.Franc.Turtur.conſi.394. ſi cum textu.nu 9.inter conſi.Iacobi Menoch.libr. 4. citans Achyl.Perſonal.in tract.de adipiſc. poſ. nu.208.& 209.fol.168.

Libri Secundi Finis.

TRACTATVS
CELEBERRIMI
IVRISCONSVLTI,
D. IOSEPHI DE RVSTICIS, AQVILANI,
Super ardua illa, ac admodùm difficili

Quæſtione

An, & quando liberi in conditione poſiti vocentur:

LIBER TERTIVS.

SVMMARIVM.

1 Liberos in conditione poſitos cenſeri vocatos, ſi teſtator ad plures gradus ſubſtitutionum digrediatur: plures autem contrarium ſentire, & de magis communi opin. atteſtari, num. 5. etiam ſi multi poſtmodum ſubſtitutionis gradus eſſent facti, nu. 8. etiam in deſcendentibus teſtatoris, num. 9. non tamen ab opin. Petri Ancharani receдendum eſſe, quæ eſt crebrior, & receptior, nu. 14.

2 Digreſſionis ad plures gradus ſubſtitutionum coniecturam, ad inducendam vocationem filiorum in conditione poſitorum, in deſcendentibus teſtatoris procedere.

3 Digreſſionis eandem coniecturam, ad plures gradus ſubſtitutionum, pro vocatione filiorum in conditione poſitorum inducenda, procedere extraneis ſubſtitutis.

4 Digreſſionis coniecturam limitari, quando filia licet ſit excluſa per reciprocam ſubſtitutionem factam in fauorem filiorum, non tamen eſſet excluſa per illam ſubſtitutionem, quæ eſſet facta de alijs agnatis.

6 Socinum acerrimum fuiſſe impugnatorem, omniũ ferè coniecturarum quas alij ſcribentes attulerunt, pro limitatione gloſſ. in d. l. Lucius Titius, de hæred. inſt.

7 Fideicommiſſum reciprocum, inter primò nominatos reſultare, cùm liberi in conditione ſunt poſiti, iuxta materiam Gloſ. in d. l. Lucius Titius, & teſtator poſt mortem omnium, de vlteriore ſubſtituto prouidit, vt in caſu Ancharani dicto conſilio 74.

10 Digreſſionis coniecturam ad plures gradus ſubſtitutionum, ad vocationem inducendam liberorum in conditione poſitorum, rectè procedere in reiteratione multorum graduum, & maximè vltra duodecimum.

11 *Digreſſionis coniecturam. ad plures gradus ſubſtitutionum,ſi alia coniectura concurrat,maximam vim habere , ad uocationem liberorũ poſitorum in conditione inducendam.*

12 *Digreſſionis coniecturam ad plures gradus ſubſtitutionum,vocationem dubio procul operari poſitorum in conditione,cum minus dilecti in ſequẽtibus gradibus vocantur,& honorantur.*

13 *Digreſſionis coniecturam ad plures gradus ſubſtitutionum,citra controuerſiam efficacem eſſe , ſi ipſam Stylus Curiæ vbi lis eſſet comprobaret, ad vocationem inducendam in conditione poſitorum.*

15 *Communes opiniones maturè decernendas eſſe,põderatis rationibus,Doctorumque authoritate, ac celſitudine,calculatisq; nominibus.*

CAP. I.

1 SECVNDA Coniectnra traditur, cùm teſtator ad plures ſubſtitutionum gradus digrederetur, Pet. de Anchara . conſilio 74.contra Philippum, colum. 2.dicens huiuſmodi coniecturam ſibi videri iuſtisſimam , & æquam , nec poſſe contrarium dici, per rationem dictę l.cum acutisſimi , & d. l. cum anus. Alexan. conſi. 64.difficultas, colum. fi. nume. 5.verſicu.corroborantur , lib. 5. And . Barba. conſi.27.colum. 10.lib. 1.conſi.55.lib.2.Iaſ. cõſilio 232.ſuper teſtamento,colum.1.verſic.ſed dubium facere videtur,lib. 2.dicens limitationem Ancharani ſingularem eſſe , conſi. 40.abſolui aliàs,colum.fi. in vltimis verbis, verſicu. præterea gloſ.lib.3.vbi rurſus meminit de dicto conſilio Alexandri, & conſi.108. colum.3. in fi.lib.4.Ludon. Gozadi. conſi. 64. teſtator, colum.2.num.10.verſicu.quartò,quando liberi.Carol.Rninus conſi.108.viſa,nnm.11. lib.2. ſed expresſius,& magis in terminis,conſi.139. viſo,ac perlecto,num.19.lib.3.vbi meminit de Anchara.& allegat tex. ad hoc , ſecundùm intellectum Gloſ.approbatum,in l. ſi is, qui ducenta,§.item ſi pater,de reb.dub. dicens mentem Petri de Ancharano declarari,& approbari per Soci.in l.cum auus,circa ſinem , penulti. colum. vt per eum ſubdens,dictum § . item ſi pater , habere locum nedum in directa ſubſtitutione,ſed etiam fideicommiſſaria, poſt gloſ. Barto.& Socin. quos ibi citat , Curtins innior conſi.11.habita,num.6.verſ.confirmo præmiſſam concluſio. dicens eſſe nobile fundamentum , ac notabilem limitationem , conſilio 116. videtur prima facie , numero 7 . verſicu. confirmo hanc concluſio.Pariſius conſilio 31. conſiderato primo capite , nnmero 24 . conſi. 37. ſi bona , nnme. 37 . verſicu . prout etiam , conſilio 41 . viſa facti narratione , nume . 69. conſilio 77. Ser Petrus , nume. 21. & 27. allegans conſilia Andreæ Barbatiæ , Curtij ſenioris, Socini, & Cornei,vltra conſilium Ancharani,& conſi.91.circa, num.43.lib.2. idem Pariſius conſi.78.in præſenti cauſa,num. 13. ver. quo caſu,eodem lib.2.& conſi.5 . viſo teſtamẽto,num.40. conſ. 8. attingendo, colum.2.ante nnm.9.conſ.42.ad reſolutionem,num.16.verſ. eo etiam,conſ.52.certum eſt,colum.2.num. 6. conſ.53.D.Hieronymi.num.42.conſ.66.Nobilis Siluester,num.52.lib.3.Grat.conſ. 89. circa teſtamentum,nnme.9. lib.2. ſed firmius iſtam coniecturam amplectitur,conſ.101.ex ſerie facti,num.18.ver.& vt magis,& conſ.106.in cauſa,nnm.45 .verſ.his tamen,eod. lib.2. inquiens Petrum Ancharanum quantæ ſit authoritatis, omnibus innoteſcere.Soci.inn. conſ.119. viſo teſtamento,nnm.28.lib.1 .conſ.141. habita diligenti,num.19. conſ. 168. præſentis conſultationis reſol.nnm.75.lib.2. conſ.1 . conſiderato themate,num.20.lib.3.& conſ.110.diu, nume. 28.verſ.additur prædictis , vbi refert Marium Salamoninm referre,& ſequi Ancharanum, in l.Gallus,in prin.num.26.in fi.ff. de libe. & poſthn.& Nicol.Boerium d.deciſ.155.Gaillardus nnm.22.ver.quare Alexander,eod.lib.3.idem que Socinus iun.ibi dicit,videri hoc etiam de intentione Bald.in l.1.§.pro ſecundo , colum. 2.verſ.& hoc facit ad quæſtionem.C. de cadu. toll.dum inquit,quòd qui facit primnm gradũ ſubſtitutionis,& vltimum,dicitur feciſſe etiam medium,vt per eum,cum ex Platone,vbi dantur extrema,dentur media , & Baldus fuit Ancharani præceptor,Marc.Mant.conſ.22.in pręſenti caſu,colnm.5.nu.55. conſ.194. fuit aliàs, nnm.1 .And.Alcia.conſ.34.nullum in propoſito caſu,num.5.verſ.3.coniect.conſ 114.narratione facti niſa,num.10.lib.9.Ioan.Franc. Purpura. inter conſi.Lauren.Silua.conſi.53. Dom. Hieronymus,num.3.ver.in propoſito,& num. ſeq.Aym.Crauet.conſ.98.Nobilis,num.3.Nouiſ.Pariſienſ.conſ.1.Analyt.incipien.Franciſcus de Arinio,num.21.fol.24.Iacob.Mande.Albẽ. conſ.86.quòd D.Franciſcus,nnm.12.dicens eſſe vrgentem coniecturam, & conſ.87. dicebã, num.12.verſ.ſecunda ratio.Cnr.ſen. conſ.51. ſuper teſtamentis Alberti.colum.9. ante num. 24. verſ. & iſtæ omnes ſententiæ , conſilio 63. antiquisſima,& nobilisſima familia , colum.6. ante numerũ qnintũ,verſicu. & ſic opinio glo. conſilio 75.Dominus Ludouicus,colum.4.numero 4. Ioan. Crot. conſilio 58 . in quæſtione propoſita,numero 22. Ioan. Coraſ. lib.Miſcel. 2.cap.19.numero 4.idem Cnrtins ſenior verſ. ſecundò limit.Dec. Anto.de Alexandro , Curtius iunior,nume.14.Franciſcus Pur.colum.fi. Ioan.Bolognet.ante nume 149. & Thob. Non. in quinta limitatione , in l. ptima , C . de pactis. vbi dixit Bolognettus re intellecta , & ad practicam deducta , veram eſſe Ancharani opinionem , quicquid dixerint in contrarium Socinus , & Curtius iunior,quod aliqnid eſt.Io.Cęph.conſi.251.quoniam,num. 79. lib. 2.vbi notabiliter dicit, iſtam opinionem eſſe

tutam,non obſtantibus contradictionibus, vt
per eum,& conſilio 252.ſcripſi, poſt nume.17,
eodem volum.2. dicens crebriori calculo ap-
probatam eſſe,Matth. Gribal. conſi.40.Anno
Domini,num.12.inter conſi. Iacob. Port. lib.
1.vbi de communi opin.atteſtatur,idem Port.
conſi.45.decreueram, nume.17.lib.1. & dicit
Nicol.Boer.d.deciſ.155.num.22.iſtam opinio
nem Petri de Ancharano fuiſſe Bald.eius præ-
ceptoris,in dicto §.pro ſecundo,& in quodam
conſi.186.lib.3.quod ibi allegat,& eſt bonum
verbum attento iudicio, & authoritate Baldi
Iuriſconſulti grauisſimi, & hanc opinio.ſequũ
tur Doctores ſe ſubſcribentes ad addit. Soci-
ni,quæ incip. Alia conſideratione,ad conſiliũ
Domini Antonij de Malegonnellis, ipſorum-
que ſubſcriptio incip. Communis, & ferè
omnium concluſio. num.4. ſubſcribentesque
ſunt,videlicet, D. Coſmus Paſethus de Ferra-
ria, D. Alexander Paltronus, & D. Petrus de
Canonicis ambo de Bononia. ſequitur etiam
ſubſcribens ſe eidem conſilio Antonij prædi-
cti, Dom. Ioan. Campegius in ſubſcrip. incip.
viſo themate,poſt nume.2.Bartholom.Caſſan.
conſi.14.colum.1.Hieronym.Gabriel.conſilio
115.Fœlix Palinus,num.14.idem Thob. Non.
conſi.31.viſis, num.15. verſicu. altera verò eſt
coniectura.vbi plures allegat.Hippol. Rimin.
conſi.21.Illuſtris Comes Franciſcus, num.41.
Celſ.Hug.conſi.20. in præſenti conſultatione,
ante num.23.vbi allegat Nicolaum de Neapo.
in tracta.ſubſtitu. in materia compend. & nu-
mero 47. de communi atteſtatur. Hieronym.
Gratus conſi. 181. ex ſerie facti, numero 18.
verſicu.& vt magis, conſi. 106. in cauſa teſta-
menti,num.45.verſicu.his tamen non obſtan-
tibus,lib.ſecundo,Iacob.Menoch.conſilio 85.
propoſita hæc conſultatio,num.22. verſic. qui
quidem digreſſus,lib.1.conſi.135.reſponden-
dum,num.5.verſicu.ſecundò dato, lib.2. vbi
poſt num.12.verſicu. non obſtat, de commu-
ni atteſtatur.aduertendumque eſt,quia Dom.
Celſus videtur declarare conſi. 25. conſultus,
colum.4. in fi. opinionem, quam tenuit dicto
conſilio 20.alijs ſcilicet nonnullis coniecturis
concurrentibus, vt per eum; Auguſtinus Be-
rous,conſi.80.viſis teſtamentis, poſt num.23.
conſi.104.in hac Lucenſi cauſa,num.12.lib.2,
conſi.106.caſum,colum.2.nume.3.conſi.109.
viſis,ante num.10.colum.penultima,verſic.ſe-
cundò liberi,& conſi. 110.materia propoſitæ
q.num.34.eodem lib.2.Guid.Papæ conſi.140.
Conſilium pro nob.Aymone,poſt num.1. ver-
ſicu.ſed per dictum teſtamentum.Tiber.Dec.
conſi.3.num.52.lib.1.& communem eſſe teſta
tur,conſi.103.num.17.lib.2. quem referendo
ſequitur Franciſcus Mantica in tracta. de con
iect.vltima.volunt.lib.11.titu.3. poſt numerũ
13.fol.262.verſicu.verùm planè. Natta conſi.
688.ſuper præſenti controuerſia, ante num.5.
ver.& inter cætera,lib.4. Rol.de Valle conſ.6.
Magnificus D.Gabriel.poſt num.29.lib.4.Frã
ciſ.Marzar.conſi.1.in 3.q. verſi. quinta conie-
ctura eſt,cuius meminit in epit.q.20.Aym.Cra
uetta inter conſi.eiuſdem Marzar.conſi.incip.
De anno 1513.ſol.64.verſicu.ſextò leuis con-
iectura non eſt,& fol.65.verſi.non obſtat, di-
cens cõiecturam iſtam, maiori Doctorum par
te receptam eſſe.Simon de Præt. de interpret.
vlt.volunt.lib.3.ſol.3.poſt num.8.fol.301. An
ton.Cioſius,conſi.42. Excellentisſimi Domi-
ni.num.8.verſic. ſed poſito,lib.2.Io.Pet.Surd.
conſi.67.Breues.num.34.conſi.96.Magnificus
D.Dominicus, ſub nu.31. ver. addi etiam po-
teſt.Iacob. Menoch. conſi. 204. & ſi difficilis,
num.64.conſi.277.dubitationes illæ, nume.2.
lib.3.conſi.310.& ſi.num.16.conſ.325. de pri-
ma propoſita dubit.num.13.conſi.348.negari,
num.2.lib.4.

2 Hæc tamen digresſionis coniectura decla-
ratur,vt procedat in deſcendentibus teſtato-
ris,Alex.conſi.64.difficultas,num.5.lib.5.ver.
corroborantur prædicta,Socin.iun.conſi.110.
diu.nu.28. lib.3.Carol.Rui.conſ. 128. viſo te-
ſtamento,nu.19.col.pen.lib.3.Franc. Mantica
in d.tract.de coniect.vltim. volunt. lib.11.tit.
3.ante nu.14.ver.caue quòd limitatio Petr. de
Anchar.Franc.Marzar.poſt Alex.conſi.1. in 3.
q.ver.& hanc limitationem,cuius meminit in
epitome.q.20.

3 Secundo,quando extranei † eſſent ſubſtitu
ti,Alex.d.conſi.64.nu.5.lib.5. perperam igitur
Alexander,per Iaſonem d.conſi.231.lib.2. in-
diſtinctè allegatur pro opinione Ancharani,ac
etiam per alios contra Ancharanum conclu-
dentes, cùm loquatur in deſcendentibus, ex-
traneo ſubſtituto,vt ſtatim diximus.& licèt di
xerit,ſuam opinionem non probare, nõ tamẽ
ipſum impugnat,in terminis in quibus loquit
vt ibi,inſulſe etiam per aliquos ad vtrãq; opi.
comprobandam inducitur, vt nihil leuius.

4 Limitatur iſta coniectura,† qñ filia, licèt ſit
excluſa per reciprocam ſubſtitutionem factã
in fauorem filiorum,nõ tamẽ eſſet excluſa per
illam ſubſtitutionem, quæ eſſet facta de alijs
agnatis,vt in caſu Caro. Rui.conſ. 153. viſo v-
troque teſtamento,col.4.lib.2.Ant.Gab.ti. de
fideicom.in 4.concl.num.15.

5 Nec omittendum eſt,† cõiecturam iſtam di
gresſionis,à pluribus improbari,nam cõtra eã
tenuerunt,idem Anch.in c.ſi pater,in 12.nota.
nu.4,de teſt.in 6.Soc.in d.l.cũ auus.col. pe.nu.
114.ff.de cond.& demõ.cõſ.62. viſo capitulo,
col.fi.poſt nu.10.ver.ad vltimam.conſ.69.viſo
teſtamento,col.6.poſt nu.7.in fi.ver.nõ obſtat,
dicens bis nõ fuiſſe ſequutum cõſiderationem
Anch.ſed eam ſemper impugnaſſe,& opinionẽ
Anch. ſola eius authoritate eſſe fundatam, &
cõtra eundem multas eſſe Doctorum authori
tates,conſi.104.quoniam,colum.penulti. poſt
num.9.& vtrobique allegat conſilia Alexãdri,
Old.Angeli,Ananiæ,Cumani,& Bened.Capræ,
in quibus ex facti narrationibus apparebat,te
ſtatorẽ fuiſſe digreſſum ad plures gradus ſubſti
tutionum,

tutionum, & tamen volunt gloſ. in dicta l. Lucius. locum habere, & rurſus conſi. 116. in cauſa. colum. fina. poſt numerũ 8. verſicu. præterea reſpondeo, lib. 3. Carol. Ruinus conſi. 140. viſo, nume. 11. verſicu. & vult, lib. 2. conſilio 128. viſo teſtamento, num. 19. verſicu. nòn obſtat, conſi. 134. circa caſum, colu. 4. num. 7. ver. nec etiam præmisſis, conſi. 136. perſpectis diligenter, colum. penult. num. 16. ver. non obſtat poſtremo. conſi. 137. verbis, colum. 2. in princ. ver. nec etiam dici poteſt. conſi. 141. viſo teſtamento, col. fi. poſt nu. 14. in fi. verſic. ſolum reſtat. lib. 3. Pariſ. conſi. 31. conſiderato primo capite. num. 29. ver. nec obſtat digresſio, conſi. 44. ſubſtitutio, nu. 21. ver. ſed hæc coniectura, conſi. 86. ad veram, num. 28. verſi. Hæc coniectura, conſi. 87. vidi & legi, num. 35. lib. 2. conſ. 14. Petrus. in final. verb. nume. 25. lib. 3. opinionemque Ancharani ſic ſimpliciter deductam communiter reprobari tradit Franciſcus Ripa in dicta l. Centurio, num. 165. ff. de vulga. & pup. Iul. Clar. de teſtamen. lib. 3. quæſtio. 79. in 4. coniectu. fol. 90. dicens, coniecturam iſtam communiter reprobari, ideo ex ipſa tantùm non eſſe in practica à communi recedendum, & ſecundum Nouisſim. Bononienſ. in dicta l. 3. C. de pact. videtur hanc ſententiam ſequi Cur. iun. ibi, num. 14. ſed Cur. licèt ſe remittat ad Socinum, tamen non diſcedit à priori opinione, dicens eſſe ſingularem. Marcus Mantua conſi. 515. aliàs de anno, numero 19. conſilio 194. fuit aliàs, colum. 3. num. 13. in fine, verſic. ex quo tollitur, & conſi. 92. fuit, nume. 22. Curtius iunior conſi. 43. habita diligenti, num. 9. dicens conſilium Anchara. quo ad limitationem Gloſ. in dicta l. Lucius, multas pati difficultates. Hieronymus Torni. conſi. 43. ad hoc. num. 20. verſi. quo verò ad aliam coniectu. inter conſi. Port. lib. 1. inquiens, communiter iſtã coniecturam ſubuerti, vt per eum. Cor. ſed nõ multum explicite, conſi. 243. circa primum, numero 14. & 16. lib. 3. Cur. ſen. conſi. 64. antiquiſſima. & nobilisſima familia, colum. 16. nume. 38. vbi de communi opin. atteſtatur, & eãdem magis communem dixit Hierony. Alban. in Lucubr. ad Barto. in dicta l. Centurio, num. 27. ff. de vulga. & pup. & poſt Alba. communiorem eſſe dixit Franciſcus Burſatus conſi. 51. grauè. num. 31. verſicu. nec repugnat. vbi dicit D. Antonium Gabrielium in ſuis concluſionibus cõmunibus de fideicommisſis, lib. 4. concluſio. 4. num. 14. alios Doctores vltra expreſſos ibi per eum recenſere, & idem tenet Ioán. Ceph. conſi. 419. Clarisſimus, num. 74. verſicu. ad tertiam, aſſerens Ancharani conſilium communiter reprobari, lib. 3. conſi. 517. Illuſtrisſimus Comes, nume. 76. dicens Anchara. communi calculo improbari, lib. 4. Celſ. Vgo conſi. 25. conſultus. colum. 4. verſicu. & non ſolùm, qui ſe defendit à contrarietate alterius eius conſilij, vbi iſtam opin. ſimpliciter veram eſſe dixerat, & in caſu Admiraldi Caſtellæ, & Dominæ Annæ de Capraria plura concurrebant, videlicet, quia filij erant grauati, & erant honorati expreſsè, alienatioque in eorum fauorem prohibita fuerat, cum clauſula irritante, & inductum erat etiam tacitum fideicommiſſum reciprocum, & in tota hæreditate, aliaque nõnulla, vt per eum. D. Hieronymus Zanch. in repe. l. hæredes mei. §. cùm ita, num. 780. & 788. ff. ad Trebel. Emanuel Coſta in d. c. ſi pater, in prima parte, in verb. ſi abſque liberis, num. 58. verſicu. ſed melius, de teſtam. in 6. And. Alcia. conſilio 117. frequenter, num. 12. lib. 9. & conſi. 89. num. 5. eo. vol. Augu. Bero. conſi. 11. diligenter. poſt num. 30. ver. reprobat ſatis, lib. 2. Galiau. in d. l. Centurio, num. 448. ver. amplia. Rol. de Valle, conſi. 51. viſo, num. 9. lib. 3. dicens iſtam coniecturam Anchar. communiter reprobari, & conſi 43. negari non poteſt, ante nu. 39. ver. pariter non obſtat, lib. 4. remittens ſe ad tradita d. conſi. 51. lib. 3. aſſerensq́; ibi demonſtraſſe, coniecturam iſtam eſſe contra communem Doctorum ſententiam. rurſus idem Celſus Vgo, conſi. 68. teſtatrix quædam, colum. 4. num. 60. Aug. Bero. conſi. 84. cùm ex facti ſerie, nu. 75. verſi. alia coniectura, dicens non eſſe de iure ſuſtentabilem, & illam infinitos reijcere, & de communi atteſtans, lib. 2. conſi. 57. in cauſis, num. 65. ver. quo verò, lib. 3. allegans aliud conſiliũ Anchara. 119. Pro clariori, & proinde dicit, ab hac opi. conſulendo, & iudicando non eſſe recedendum, quoniam ea etiam in pũcto iuris eſt verior. Nec omiſerim Alexandri Imolenſis authoritatem, conſi. 64. difficultas dubitationis, num. 5. lib. 5. dicentis Ancharanum, ſuam opinionem non probare, vbi Nouiſ. Pariſienſium addi. prim. in fi. verſi. nec ſecunda ratio, dicunt eſſe phantaſiam Ancharani, per Alexandrum ibi, & ab omnibus reprobatam. Iacob. Berret. conſi. 74. hæc cauſa, nu. 21. inquiens coniecturam iſtam crebriori Doctorum ſententiæ repugnare. Franciſc. Veggins, conſi. 74. in cauſa. num. 240. dicebat Soc. coniecturam digresſionis ſine Petri Ancharani opinionem, ſola eius authoritate fulciri, & in contrarium plurimorum authoritates adeſſe. immo nec fuiſſe in terminis propoſitæ quæſtionis loquutum. in illo namque themate teſtator plures filios inſtituerat, eosq́; inuicem conditione adiecta, ſi ſine liberis ſubſtituerat, ac poſt mortem omnium ſi ſine liberis alium quoq; ſubſtituerat, eueneratq́; aliquos cũ liberis, vltimum verò ſine liberis deceſſiſſe: quærebatur proinde, an præmortuorum liberi admitterentur. & profectò non iure tranſmisſionis, iux. not. in l. vnica. C. de ijs, qui ante aper. tab. ſi igitur non fuiſſent vocati ibi in conditione poſiti, ſequeretur maximum abſurdum, ſubſtitutum. ſ. admittendum fore, liberis teſtatoris excluſis, contra d. l. cum acutisſimi: itaq; liberi præmortuorum in cõditione poſiti, cenſentur ſubſtituti. caſus verò Gl. valde eſt diuerſus, cũ in eo nõ posſit dictũ abſurdũ reſultare, ex quo

uari poſſe, vt per eum, & conſi. 252. ſcripſi, poſt num. 17. eo. vol. Franc. Mantica, d. tract. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 3. ante num. 14. dicens ita declarare Soc. in d. l. cùm anus. nume. 113. verſicu. & poſito, & conſi. 116. num. 8. ver. præterea reſpondeo, lib. 3. Rolan. de Valle, cõſilio 51. viſo, num. 10. lib. 3. congruit coniectura de tranſuerſalibus, ad deſcendētes, circa excluſionem fœminarum, tradita per Aym. Crauettā d. conſi. inter reſponſa Marzarij, fol. 66. verſicu. ſecundò in partem diuerſam. Franciſ. Marzar. conſi. 8. cùm ſubtiliter, ſol. 92. verſi. & hoc idem defendit Ripa.

13 Secundò † latius procederet, ſi ſtylus tribnnalis extaret, vbi cauſa ventilari contingeret, vt quando teſtator ad plures gradus ſubſtitntionum digreditur, tunc filij in conditione poſiti, ſint in diſpoſitione, vt per Franciſcnm Burſa. conſi. 1. non abeſt. nnm. 9. verſicu. quod tamen, vbi allegat Celſum Hugonem, conſi. 20. in præſenti conſultatione, numero 30. & 46. vt per eum, qui Celſus conſ. 25. conſultus. colum. 4. verſicu. hanc opin. poſt num. 5. in principali queſ. opinionis Gloſ. in d. l. Lucins, dicit ipſam ſeruari in Audientia Regni Cataloniæ, ex ſtylo, & ideo ei ſtandum eſſe.

14 Cæterùm aduertendum eſt, † quòd etſi Moderniores aliqui contra Anchara. communem immo magis cōmnnem velint eſſe ſententiā: cōtrarium ego exiſtimo, cum opinio crebrior, & receptior pro Petro Ancharano viro grauiſſimo conſiſtat, ſi nominum fiar calculus, ſique authoritas ſcribentium ponderetur, cum quo Nicol. de Neapo. Doctor fundamentalis conſentit, vtque nonnulli dicunt, Bal. etiam de Vbaldis Perusinus pertranſit, cuius teſtimoniū, quàm efficax ſit, & præcipuum, omnibus maniſeſtisſimum eſt. Non vrgent Ange. & nonnullorum aliorum authoritates: nam etſi præcellentes ſint, vim tamen iſtins coniecturæ nō attingunt. videntur potius ex facti ſerie ipſam ſpreuiſſe, & fortè de ea non cogitaſſe: Vidi ego illuſtres alioqui Doctores conſulentes in omnibus voluminibus qnos ſcripſerunt, nunquam ferè alterius coniecturæ, quàm grauaminis meminiſſe, quàmuis complures vrgentiores, inſpecto themate aptari potuiſſent: meritò Iacob. Mandel. digresſionis cōiecturam (vt dicebam) vrgentem eſſe affirmat, & Cur. inn. ipſam, tanquàm notabile fundamentum comprobat: nec obſcurè ab Ancharani authoritate, Hieronymus Gratus Bononienſis fortisſimnm argumentum aſſumit, ad iſtam coniecturam roborandam. Non debent de faci-

15 li † communes, magisque communes ſententiæ conſtitui, ſed mature recognitis Doctoribus, ipſorumque numero, grauitate, atq; rationibns, poſtquàm opiniones iſtæ communes negocium hodie maximum in legali ſciētia faciunt: plurimumque refert, Alexandrū de Imola Doctorem (Afflic. teſtimonio, deciſio. 100. in cauſa, num. 3.) copioſum, & veritatis ſectatorem, in hanc ſententiam iuiſſe qui etiam iſtarum communinm opinionum origo fuit, vt ſententiarum vim omnem pendere ab ea ætate, quæ ſupra Alexandrum eſt, crediderit Aemil. Ferret. in l. ſeruus vetante. colnm. 3. ff. de verborum obligationi. Et cum hac opinio. nouisſimè tranſit dictus Dominus Antonius Gabriel. lib. 4. de fideicommiſ. concluſio. 4. ante nume. 15. nam licèt Franciſcus Burſat. dixerit, Gabrielium plures recenſere Doctores contra Ancharanum tenentes, & eſt verum, vt in dicta concluſio. num. 14. ipſe tamen pro eo concludit, Ancharanumque dicto conſilio 74. vt Iureconſultum decet, ad intellectum dictæ l. Lucius Titius, loquutum fuiſſe, teſtatur eruditus, atque Illuſtris Doctor Marius Salamonius Albertiſcus in l. Gallus. in principio, ante numerū 25. ff. de liberis & poſthumis, vt ſit cum viro eminentisſimo ſentiendum.

Vltimò non omiſerim Ancharani opinionem veram ſine dubio cenſeri, cùm in vltimo gradn extraneus vocatus reperitur, vt dicit Albenſ. conſilio 87. dicebam, numero 12. quem reſerendo ſequitur Iacobus Menoch. conſilio 310. & ſi difficilis. ante numerum 17. lib. quarto.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos in legatis particularibus ex magis communi ſententia: ſed Doctores contrarium aſſerentes, vide num. 7 iudicando tamen, & conſulendo, non eſſe à priori opin. recedendum, vti crebriori, numero 12.*

2 *L. nutu. ff. de lega. 3. in fideicommiſſis vniuerſalibus procedere, vt in particularibus, & numero 3.*

4 *Mentem ſolam nihil proficere, niſi modo aliquo expreſſa proponatur.*

5 *L. ſi quis ſub conditione. ff. ſi quis omiſ. cau. teſtam. nunquid in legatis etiam procedat.*

6 *L. in legatis. C. de lega. declarari.*

7 *Verba vulgarium, ſignificare, vt vulgus intelligit.*

8 *Fideicommiſſarium non eſſe hæredem, ſed loco hæredis.*

9 *Repetita cenſeri in l. interpretante, omnia quæ in l. interpretata continentur.*

10 *Liberos in conditione tacita, ex l. cum auus, ſubintellecta, vocatos non dici.*

11 *Angeli Peruſini fratris Baldi, ex perilluſtri Vbaldorum familia geniti, celeberrimam eſſe authoritatem.*

13 *Fideicommiſſum nunquid donatio ſit, quemadmodum particulare legatum.*

14 *Exæquationem reſpicere, quæ exæquationi aptari poſſunt, nec alia.*

15 *Dominium in legatis particularibus, recta via trāſire in legatarium, ſecus in vniuerſalibus.*

16 *Liberos poſitos in conditione,in legatis particula-
ribus,cenſeri vocatos,in puris,& meris legatis,
non autem vbi quis in aliquibus rebus eſſet par
ticulariter inſtitutus,quamuis vniuerſalis hære
dis inſtitutio ſubſequeretur.*

17 *Hæredem inſtitutum in rebus particularibus, non
dici ſimpliciter hæredem,ſed participium.*

18 *Diſpoſitionem in caſu ſimplici,non trahi ad caſum
mixtum.*

19 *Liberos in conditione poſitos ex l. cum auus.ff. de
conditio.& demonſt. non eſſe vocatos, etiam in
legatis.*

20 *Liberos poſitos in conditione in legatis,magis vo-
catos cenſeri ,aliqua alia coniectura concur-
rente.*

C A P. I I.

1 TERTIAM firmant coniectu-
ram, † & limitationem , vt
Gloſ. prædicta in particulari-
bus legatis ſibi locum non vē-
dicet,in quibus in conditione
poſiti vocati dicantur , Ange.
dicens ſe pridie ita conſuluiſſe in l. in legatis.
in lectura Florentina . C. de lega. quem ibi ſe-
quuntur Franciſcus Aret. Corn. & Lancellot.
Dec.& cum iſta Angeli opin. tranſeunt Ioan.
Franciſ.Purpur.colum.fin.num.112. verſicu.&
iſta ampliatio,in l.1.C.de pact.Corn. conſilio
146.in hac conſultatione.colum.5. nu.19. lib.
2.Iaſ.in l.pecuniam,in 2.notab. num.2. verſic.
aduerte tamen.ff. ſi certum petat. vbi extollit
dictum Angeli,& comprobare conatur,& con
ſilio 4.in præſenti conſultatione,colum.4.nu-
mero 5.verſi.quartò ad idem.lib.1. dicens iſtā
limit. eſſe pulchram,ſubtilem , & multum ſibi
placere.Pet.Gerar.in not.61.incip. habes Gloſ
ſam communiter approbatam,num.1.verſicu.
limita tamen , aſſerens iſtud eſſe valde notan-
dum,cum ſit pulchra,& vtilis limitatio ad cō-
munem concluſionem,& idem ſentit Iaſ. in d.
l.in legatis , inquiens circa finem idem quod
in d.conſi.4.quod eſt pulchra,notabilis,& vti-
lis limitatio , ſibiq́ue plurimum placere , licèt
de ea nemo mentionem faciat:Angelum refe-
rens,ſe ita conſuluiſſe dicentem,eandem ſequi
tur Soc.ſen.in quodam conſilio non impreſſo
in 6.car.ver.item licèt poſiti in conditione.di-
cens,quòd iſtam limitationem ſequuntur Mo
derni in d.l.in legatis,prout ipſum , & Guil.de
Bened.in repe.c.Raynutius,de teſtam.in 4.par
te,colnm.8.& 9.refert Soc.iun.conſi.158.Abū
de,colum.fina.num.76.lib.2. vbi de magis cō-
muni opin.atteſtatur, in fauorem Illuſtris D.
Siluiæ Piccolomineæ,& própterea non eſſe ab
ea recedendum, maximè , quia videtur etiam
bonis rationibus fundari,vt per eum.idem Iaſ.
in l.& in epiſtola.C.de fideicom.Gerard.Ma-
zol.conſi.2.Philippus teſtator,num.42. verſic.
vnam tamen.Ioan.Coraſ.lib.Miſcel.2. cap. 19.
agitata diu.num.5.verſi.ſed & in legatis. Aug.
Bero.in conſi.quod reddidit pro dicta Illuſtri
D.Silnia.110.materia propoſitæ.q.nu.41.ver.
& hoc fortius. lib.2. poſt Ang.cuius opinionē
dicit ſibi magis placere, quàm Socini . & licèt
conſi.57.in cauſis ante nu.59.videatur tenere
contrarium,ſubdit tamen iſtam opin. aliàs cō
ſulendo magis ſemper ſibi placuiſſe, vt non cō
eludat ab ea recedere,ſed ipſam comprobare.
lib.3.Apoſtil.ad Alexan.in d.l. in legatis. in li-
tera B.incip.adde quod voluit Ang.hic.Anto.
Gab.lib.4.de fideicom.concluſ.4.in 3.lim.nu.
mero 12.Franciſ.Manti.in tract. de coniect.vl
tim.volunt.lib.8.titu.1.ante num.35.verſi. ſed
aduerte.& ita nuper conſultum vidi per Excel
lentisſimnm Iuriſconſultum ſummi nominis,
maximæque doctrinæ,D.Marcum Antonium
Seuerinum Peruſinum,in cauſa D. Fabricij de
Pinna,cum D. Hippolyta pariter de Pinna Pe-
ruſinis.Ioan.Cæpha.conſi.588.teſtatrix. num.
13.lib.4.Iacob.Berret.de magis communi o-
pin.conſi.78.licèt.num. 3.verſicu.re ipſa tamē.
Simon de Præt.lib.3.interpret.vltima.volunt.
in 3.dubit.ſecunda ſoln.nu.9.fol.274.

2 Mouebatur Angelus,cnm facilius † dētur
transferanturq́ne legata, ac fideicommiſſa par
ticularia,quæ etiā ſolo nutu relinqui poſſunt ,
vt inquit Paulns lib.4.ſententiarum, in l.nutu.
ff.de lega.3.quàm transferantur,denturq́ue hę
reditates.l.hæredes palam.ff.de teſtam.l. iube
mus.C.eo.tit.ſed ſatis ex verbis conditionali
bns volnntas,atqne intentio declaratur.l. pa-
ter Seuerinam,in prin.& in §.ita fideicommiſ-
ſo.l.in conditionibus primum locum. ff. de cō
dit.& demonſt.ergo in iſtis legatis , argumen-
tatio à contrario ſenſu deſumetur,ceſſabitq́ue
Gloſ. opinio , hæreditates reſpiciens.l. ſi quis
ſub conditione.ff.ſi qnis omiſ.cau. teſtam.

Sed hæc differentia conſtans non videtur,
3 cùm & in fideicommisſis † vniuerſalibus,di-
ctæ l.nutu,diſpoſitio procedat, quæ tacitè, &
nutu ipſo,ſicut particularia relinquuntur.l.cū
proponeretur,cum ibi notatis in Gloſ.ff. de le
ga.2.Paul.de Caſt. in l. pen. colum.1. ad fin.C.
de impub.Bal.in l.& in epiſtola. ante finem.C.
de fideicom.Soc. conſi. 113. ſupraſcripti inſi-
gnes Iuriſconſulti.colum.3. ad finem , nnm.7.
verſi.poteſt enim.lib.1.& tradit poſt Bal.Fran
ciſcus Ripa in l.1.num.37.verſi.tres alias diffe
rentias.ff.de lega.1.vbi firmiter dictam l.nutu,
procedere etiam in legatis,& in fideicommiſ-
ſis vniuerſalibus aſſeruit.

Loqnitur etiam d.l.nutu,cùm talis eſt, quo
pateat teſtatorem in aliquam diſpoſitionem
tranſijſſe : nihil enim in humanis actionibus
4 ſola mens † proficit,niſi aliqnaliter expreſſa
proponatur.l.quidam cùm filium.de hære. in-
ſtitu.And.Alcia.lib.3.de verb.ſign. in princ. &
ita dicebat Galiau.in d.l.Centurio, ex verbiſ-
q́ue conditionalibus non induci diſpoſitionē
euidens eſt.

Vnde Claud.Seyſel.Aquenſ. in l. ex facto.§.
ex facto,num.2.ver.ſed aduerte.ff.ad Trebell.
diſcrimen

diſcrimen iſtud fallax eſſe aſſerebat: nam eo at
attento ſequeretur,ꝙ idem in terminis Gl. di
cti §.ex facto.in ver. defeciſſet, decernendum
foret.inſtitutio enim,de qua in illo textu,ſcili
cet compendioſa,poſt puberratem eſt fideicō
miſſaria,vt plenè Bar.in d.l.centurio. adnota-
uit.illud itaque,quod de legato circumfertur,
vt tacitè relinqui poſsit, locum ſibi vendicat
(inquit) in fideicommiſſo vniuerſali, vt eſt di-
ctum.l.fideicommiſſa.§. interdum. cum ſimil.
ff.de legat.1.

5 Regulam inſuper†dictæ.l. ſi quis ſub condi
tione. in legatis etiam procedere certum vide
tur,& quicquid Auguſt.Bero. arbitretur dicto
conſi.110.num.44.lib.2. non deducit eius opi
nionem;& ita conſtanter illum textum intelli
git Soc.in d.l.cum auus.col.pen.verſi. Confir-
matur iſta opinio.ff.de condit. & dem. Didac.
Couarr.in cap.Raynutius,§.3.ante num.7.ex-
tra de teſtam.

Non obſtat d.l.in conditionib.& d. l. pater
Seuerinam.in princ. & in §.ita fideicommiſſo.

Nam eſt verum,voluntatē in conditionibus
præcellere, & ex voluntate conditionis regula
ri, non autem quòd conditio diſpoſitionem
inferat,aut in eſſe aliquid ponat, nec in dictis
iuribus probatur.

Secundo inducit Bero.tex.in d.l. in legatis.
C.de legat.vbi dicitur,in legatis, vel fideicom
miſsis,neceſſariam non eſſe verborū obſeruan
tiam,ita vt nihil prorſus interſit,quis talē vo-
luntatem verborum caſus exceperit, aut quis
loquendi vſus effuderit.

6 Sed hic tex. †non probat Auguſtini intētio
nem: vult enim in legatis obſeruantiam tantū
verborum remoueri, non autem verba ex qui
bus diſpoſitio colligi poſsit, vt propterea non
interſit,quo caſu verborum voluntas exprima
tur,aut quo vſu loquēdi:ex verbis aūt cōditio
nalib. diſpoſitio non inducitur,d.l.ſi quis ſub
cōditione. iuxta Socini,& aliorum intelligen
tiā. Hinc dicebat Bal.ibi in prin.verba vulga-
7 riū†ſignificare,vt vulgus intelligit,& not.in l.
librorum.§. quod tamē Caſsius.ff.de leg.3. &
l.Labeo.ff.de ſupell.leg.& idem poſt Caſtr.ibi
dicit Iaſ. Quemadmodum apud Tuſcos, ver-
bum illud Podere, pro agrorum vniuerſitate
accipitur, & multiplex exemplū ponit, vt per
eum.facit.l.ſtipulatio iſta. §.hæc quoq;. vbi gl.
& alij not. ff de verb.oblig.& poſt Alex. conſ.
102. Viſo.num.12.verſi.Vnde verba.lib.6.tra-
dit Pari.conſi.3.Videtur,num.52.verſi. Ex ver
ba prædicta,lib.3.legem etiam iſtam ad parti-
cularia rātum legata,& fideicommiſſa reſtrin-
gere,durum,ne dicam abſurdum, non ab re vi
detur: vt fortuitò Angelus argumentum præ-
dictum inde deſumpſerit,

Proinde contrariam opin. tenuerunt Iaſ. in
d.l.1.colum.4.num.10.in fi.ver.Iſtam commu
nem concluſionem.C.de pac.dicens ſe non re
cordari adhuc aliquem vidiſſe,qui faciat men
tionem de iſta limitatione Angeli, ſeq; de ea
valde dubitare;& ibi cum eo contra Ang.ſen-
tit vterque Curtius, ſenior, num.6.& iunior,
num.13.Soci.in d. l. cum auus,colum.pen.nu.
113. concludens ex rationibus per ipſum ad-
ductis,communem Glo.in d.l.Lucius.opi. ve-
ram eſſe in legatis,& fideicommiſsis particula
ribus, Lancell.Galiau. in d.l.centurio.nume.
386.in fi.in 3.limit.& ibi Claud.de Seyſel.col.
20.nume. 44. idem Claud.in d.§.ex facto.col.
2.num.2.verſ.Dat etiam aliam limitationem.
ff.ad Trebel.& in l.ſi cum dotem. in 5. colum.
ff.ſol.matr.Andr.Alciat.in l.1.§.ſi quis ita.nu.
11.verſic.Item non eſt verum.ff.de verb. obli.
dicens limitationem,quam ponit Iaſ.ad d.Gl.
in l.Lucius.ex opin.Angeli,ſe non putare eſſe
veram,fol.108. ſecundum paruam impreſsio-
nem Lugdunenſem,& in d.l.Lucius 2.nu.48.&
infra Didac.Tolet.in rep.d.c.Raynutius, §. 3.
in 3.limit.num.6.verſic. Tertio præmiſſa con-
cluſio.dicens iſtam opin.recipiendam eſſe ad-
uerſus Ang.& Iaſ. Nec immeritò eundem Iaſ.
in d.l.1.C.de pac.fateri,Angeli ſententiam du
biam eſſe.Catell.Cott.in memorial.in verb.Fi
lij in conditione.verſi. ſed ſequendo commu-
nem.fol.67.Hieronym. Zanch. in d.l.hæredes
mei.§.cum ita,num.786.ff.ad Trebell.Nouiſſ.
Pariſien.conſi.1.Analytic.incip.Franciſcus de
Arynio.nume.116.fol.86.Thob.Non. in d.l.1.
in 1.limi.ver.Verum facile. dicens ita eſſe con
cludendum.Anton.Gomes,in commentar. &
var.reſolution.iur.ciuil.tom. primo,de vltim.
vol.tit.de ſubſtit.fideicomm.cap.5.ante num.
43.verſi. Quam communem ſententiam. fol.
62.dicens quod licet Ange. vt Doctores refe-
runt,velit contrarium in l.in legatis. C. de le-
gat.tamen eius lecturā non inueniri,Fernand.
Vaſqu.in tract.de ſucceſ.creat.lib.1.§.4.nu.5.
aſſerens eſſe communem poſt Claud. de Sey-
ſel.quem allegat.Pariſ.conſi.74. Circa teſta-
mentum.num.3.lib.2.Emanuel Coſta in l.Gal
lus.§.& quid ſi tantum.in 1.par.num.30.ff. de
liber. & poſthum.

Ad hanc opinionem comprobandam allé-
gat Primo Soc. l.filiusfamilias.§.cum quis. ff.
de leg.1.vbi dicitur,ꝙ filij poſiti in conditio-
ne excludunt ſubſtitutum,nec quæritur an hę
redes extiterint, ſcilicet grauato, non autem
8 teſtatori : per fideicommiſſum†non eſt hęres,
ſed loco hæredis,l.ſi filius,§.1. ff. quod cū eo.
dicebat hinc Soc.ꝙ ſi filij fuiſſent ex teſtamen
to vocati per fideicommiſſum, fruſtra dubitaſ
ſet Iuriſcon.an liberi qui fuiſſent vocati, ſub-
ſtitutum excluderent,niſi eſſent hæredes gra-
uati:igitur dubitauit, cum videantur poſiti in
conditione,vt ſuccedendo patri ab inteſtato,
ſubſtitutum excluderent: non ſuccedendo ita
que,videbatur quòd non excluderent,cū con
trarium probet ille textus:& ita intelligendo
ꝙ liberi non ſit vocati,pro vt communiter (ſe
cundum eum) textus iſte intelligitur,generali
ter & in hærede, & in quocunque grauato,ſi ſi
ne liberis deceſſerit,loquitur:& ſic in grauato
etiam onere legati, vel fideicommiſsi particu
laris.Huic tex.reſpondet idem Soc.in d.l.cùm
auus.

auus.colnm.antepen.verſi. licet hoc poſsit in
contrarium retorqueri. quamuis primam ſibi
inductionem magis placere dixerit, hicq; alia
reſponſio congruit, quam in ſuperioribus ad
iſtum text. afferebam, vt non ſit opus retor-
qnutionem Soc.& aliam repetere. Tertio.di-
cebat Auguſti.Bero.dictum §. loqui de ſubſti-
tutione facta in hæreditate, cum Soci. autem
pertranſire, dum idem in legato,& fideicom-
miſſo particulari implicare contendit, eſſe di-
uinare; ſed eſto ipſum de particularibus lega
tis intelligi,Soc.retorquutio illa,per Augu.de
clarata optimè contrarietatem iſtius text. di-
luit,atque perſtringit.

Secundo allegat alium tex.in l.generaliter.
§.cum autem.C.de inſti.& ſubſt. vbi liberi po
ſiti in conditione,non dicuntur tacitè ad fidei
commiſſum vniuerſale vocati: demum in fi.
Imperator illum text. ad legata, & fideicom-
9 miſſa particularia extendit:omnia enim† quæ
ſunt in lege interpretata,cenſentur in lege in-
terpretante repetita, Auth. de filijs ante do-
tal.inſtrum.nat.poſt prin.l.nihil. & ibi Bar. ff.
de coniung.cum emancip. liber.

Cęterum hic tex.minus vrget, cum in taci-
10 ta †conditione,& a lege ſubintellecta ſi ſine li
beris deceſſerit loquatur,& tunc verum eſt,li-
beros vocatos non eſſe, quemadmodũ in prin
cipio huius tractat.ex communi ſententia di-
xi,ſiue in hæreditate ſimus,ſiue in particulari
bus relictis:nam tunc plura ſpecialia circa idẽ
concurrent, cum ex tacita prouiſione aliud
tacitum reſultaret, contra l. 1. C. de dot.
promiſſ.

Præterea dicebat Bero.in d.§. cum autem,
nihil diſponi de liberis qui in conditione poſi
ti cenſentur,an ſint vocati,nec ne:dum itaque
ibi fit extenſio ad legata,& fideicommiſſa par
ticularia, quo ad illos expreſſos effectus, non
autem quo ad hunc, de quo dubitatur, intel-
ligi debet.

Vel dixerim,ex illo tex.aperte elici,poſitos
tacitè in conditione,vocatos cenſeri;quod tũ
eius inductione,tum aliorum iurium ex Papi-
niani mente, Imperatoriaq; interpretatione,
aduerſus prædictam communem opinionẽ in
præcedentibus affirmaui.

Quid erit in hac ambiguitate dicendum?
11 Angeli Iuriſconſulti Perufini†ex nobiliſsima,
atque perillnſtri Vbaldorum familia ingens
eſt authoritas, & celeberrima, Stephani Ber-
trandi teſtimonio,conſi.19. ex themate,num.
6.in 2.par.lib. 1. dicentis Angelum de Peruſia
Doctorem illuſtrem eſſe; ac etiam Caſtrenſis
aſſertione, nolentis tecedere conſulendo, ab
opi. Baldi & Angeli: quos poſt Caſtrenſem,ve
ridicos appellat idem Bertrand.conſ.180. Nõ
eſt dubium,nnm.4. in 1.par. lib.3. multis etiã
alijs nominibus grauiſsimorum virorum ful-
citur:eiusque opinionem conſulendo viguiſſe
ex allegatis conſilijs clareſcit: nam ſecundum
eam de iure reſponderunt Petrus Philippus
Corneus,Socinus,Iaſon, alter iunior Socinus,
Getardus Mazzolus, & Auguſtinus Beroius;
Doctorum ipſam tenentium nomina tranſcẽ-
dunt contraria numero:Soc.quoque iun. præ
dictus Angeli opinionem hãc,magis commu-
niter receptam eſſe dicit, quod eſt maximum
Doctoris fundamẽtalis, atque enncleatiſsimi
verbum;ipſumqne nouiſsimè refert, & ſequi-
tur,de crebriori atteſtans, Franciſ. Manti. de
coniect.vlti.vol.lib.8.ti.1.ante nu. 35.

Vnde non auderẽ ab ipſa iudicando, & con
12 ſulendo recedere,cùm in effectu ſit† crebrior:
& quoniã vis in rationis diuerſitate conſiſtit,
diſcrimen, illud eſſe arbitror, cum legatum
13 †donatio quædam ſit a defuncto relicta, ab
hærede præſtanda: in huiuſmodi igitur libe-
ralitate legatorum, plenius voluntatem inter
pretari æquum eſt, non ita in fideicommiſsis,
quæ cum directo non relinqnantur per teſta-
torem,donationes propriè non dicuntur, ſed
grauamina potius hæredibus, ipſorumq; fidei
impoſita,vt ipſi donent: quemadmodum Soc.
iun.in rubri num.62.ff.de leg.1.conſiderabat.
14 Nec obſtat† exęquatio, illa namque reſpicit
quæ exęquationi adaptari poſſunt,nõ alia.l.1.
§.lex Falcidia.& ibi Bar.ff.ad l.Fal.l.Princeps.
iũcta Gl. ff.de legib. merito in legatis particu
15 laribus dominium† tranſit recta via in legata-
rium.l.a Titio.ff.de fur.ſecus in vniuerſalibus.
l.aut facta:l.reſtituta.ff.ad Treb.

Declaratur Primo hæc Angeli limitatio, vt
16 habeat locum † in puris,& meris legatis,non
antem in ijs quæ purè, & merè legata nõ ſunt:
quoniam cum dictum Angeli ſit exorbitans a
regulis iuris, qnæ volunt, ꝙ filij poſiti in con-
ditione,non ſint in diſpoſitione; vt omnes at-
teſtantur,illud debet ſtrictè intelligi,videlicet
in legatis puris,& meris,arg.l.ſi vero. §. de vi-
ro.vbi Io.de Imo. ff.ſo l.matr.& propterea cũ
quis vltra vniuerſalem inſtitutionem, fuit par
ticulariter inſtitutus in aliquibus reb.ſibi pro
parte ſua aſsignatis,non habebit locum: non
17 enim dicitur ſimpliciter legatarius, † ſed hæ-
res inſtitutus,vt in l.qnoties.cum gl.C. de hæ-
red. inſtit. item hæres, in rebus particulariter
inſtitutus, non dicitur ſimpliciter legatarius,
nec ſimpliciter hæres, ſed hæres participius,
partem vtrinque aſſumens,ſicut de participio
dicitnr,Bart.ante num.2.verſicu. Quid ergo.
quem alij ſequuntur,in d.l.qnoties.merito ceſ
ſat dictum Angeli: nam diſpoſitio loquens in
18 caſu ſimplici,† non trahitur ad caſum mixtũ,
iux.no.per Bar.in l.2.in prin.ff.de verb. obl.&
in l.vim paſſam.ff.de adulter.& ita notabiliter
tradit Auguſt.Bero.conſi.57.In cauſis. nu.59.
cum ſeq.lib.3.licet contrarium tenuerit Iaſ.d.
conſ.4.In præſenti conſultatione,num.5.verſ.
Nam iſta inſtitutio.

Secundò limitatur in poſitis in conditione
19 a lege ſubintellecta,† ex l.cum auus.ff.de con-
ditio. & demonſtr. ſecundum Auguſt.Bero.d.
conſil.110. Materia præſentis quæſtionis.nu-
me.44. libro 2.

Angeli etiam opinio, etſi ſimpliciter,ac in-
diſtinctè

diſtinctè vera ſit, magis tamen procederet,
20 † concurrente etiam alia coniectura, vt per Auguſt.Bero.d.conſil.110.Materia propoſitæ quæſtionis.nu.44.poſt verſ.Nec aduerſatur.li.2.Vnde in caſu Cepha.d.conſ.588.nu.13.li.4. latius procedit, concurrente alia coniectura Petri Anchara. conſil. 74. Contra Philippum ſcilicet digreſsionis ad plures gradus ſubſtitutionis.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos ſub qualitate legitimi matrimonij, cenſeri vocatos, excludereque vel in ampliſſima forma legitimatos, & num. 3. ac 5. vbi de qualitate legitimorum, & naturalium.*

2 *Liberos in conditione poſitos ſub qualitate legitimi matrimonij fortius vocatos cenſeri, ſtante nobilitate teſtatoris.*

4 *Liberos poſitos in conditione, cenſeri vocatos, ſi teſtator monaſterium filij loco haberi voluit.*

6 *ASCANIVS RVSSVS Iuriſconſultus Neapolitanus.*

CAP. III.

1 QVARTA † affertur coniectura, cum liberi ponuntur in conditione, ſub qualitate legitimi matrimonij, nam tunc vocati cenſebuntur, excludentq; vel in ampliſsima forma legitimatos, Soc.iun.in terminis Gl.in d.l.Lucius, conſi.110. Diu in hac conſultatione, nu.26. lib.3. dicens eſſe veram, & communem concluſionem: & ad demonſtrandum, legitimatum nō excludere ſubſtitutum ſub conditione ſi ſine filijs ex legitimo matrimonio, vel legitimè natis deceſſerit, allegat Dec.conſil. 425. In caſu propoſito.colum.4.& Pariſ.conſi.12. Transactio iſta.num.147.lib.2.ac etiam ſemetipſum, conſi.65.In caſu occurrenti.nu.2.lib.2. & Stephan.Bertran.conſ.149. Multa ſunt. nu.3.lib. 1.idem Soc.iun.in dictis Gloſ.terminis, conſil. 145.Viſo teſtamento.num.39.verſi poſſent etiam.d.lib.3.dicens eſſe potentiſsimam coniecturam, cui nihil opponi poteſt, vbi allegat quàmplures, ad demonſtrandum, ſubſtitutum ſub conditione ſi ſine filijs legitimè natis, vt ſupra, non excludi a legitimatis, ſed verè legitimè nati requiruntur, quod ego alibi latius declaraui, quicquid conſuluerit Venerandum Collegium Patauinum inter conſilia Marci Mant.conſil.191. In præſenti dubio, num.53. cum ſeq.de quo meminit idem Soc.iun.conſi. 77.Pro reſolutione, num.15. dicens certè non videri dictum conſilium paruifaciendum, propter authoritatem tanti Collegij, cui in re dubia plurimum deferendum videtur, licet ipſe illi conſilio conſentire noluerit ex plurib. in d.conſi.65.expreſsis, quamuis vnus tunc ex relatoribus extitiſſet, cum proprio loco quæſtionem tractauerim, nunc paucisſimis agam.eandem coniecturam comprobant, Thob. Non. conſi.32.Viſo, num.11.verſi.ſecunda eſt coniectura. Hippoly.Riminal.conſi.21. Illuſtris Comes.num.44.verſi.Quinta pariter accedit.Tiber.Decian.conſi.33.num.90.& conſil.41.numero 29.in fi.& 30.lib.1. conſil. 103. nume.4. & 19.in fi.& infra libro 2.conſilio 44. numero 28.in fi.lib.3.Franc.Mant.in tract. de coniect. vlt.volunt.lib.11.tit.3.num.7.latè inſiſtens, vt per eum, fol.261.verſic.Quarta eſt.Iacob.Menoch.conſi.325. De prima propoſita dubitatione.num.10.lib.4.

2 Hæc coniectura † maximè, & latius procederet in nobili teſtatore, vt tradit egregie Hipp. Rimin.d.conſ.21.Illuſtris Comes.nu.45.verſ. Idq; ſaltem dici.

3 Contra hanc coniecturam † in duobus Socini iunioris conſilijs valdè canonizatam, inuehit Doctor grauiſsimus Hiero.Zanch.in l.hæredes mei.§ cum ita.nu. 765.ff.ad Treb.ex rationib.contrarijs opinioni Gui.Papę, & Decij, circa coniecturam qualitatis maſculorum, ad qualitatem legitimi matrimonij inferens.

Sed ei non eſt aſſentiendum, iiſdem rationibus, & authoritatibus, quibus opinionem Decij ſequuti fuimus: ſunt profecto non ſpernendę, vti graues, & veritati conſonæ, Doctorū nominibus fulcitę, firmiterq; roborarę, quicquid poſt Zanch.conſulendo etiam dixerit Rol. de Valle, conſ.34. Vidi dubia, ante nu.64.ver. Similiter non obſtat, lib.4.

4 Pari etiam ratione, † ſi teſtator in conditione expreſſerit, Monaſterium pro filio non haberi, intelligitur voluiſſe, ꝙ liberi in conditione poſiti, ex teſtamento admittantur: ſi enim ab inteſtato tantum ſuccedant, monaſterium etiam tanquam filius poſſet ſuccedere, iuxt.§. ſed & hoc præſenti.in Auth.de ſanctiſs.epiſ.& in auth.niſi rogati.ad Treb.ita ex facto reſpōdiſſe Decian.conſi.41.num.30.verſic. Quarta coniectura, libro 1.refert, & ſequitur Franciſc. Manti. d.tit.3.num.12.ver. Similiter etiam.

5 Vtque ad coniecturam, † ab expreſsione legitimi matrimonij deſumptam reuertar, quàmuis nouiſsimè ipſam improbauerit Iac. Bertet.conſ.74.Hæc cauſa. num.11. verſic.Ex prædictis.ſibi tamen contradicit, conſ.40. Cōſideratis.poſt num.6. vbi dictam coniecturam ſequitur, quam etiam expreſsè admittit, & cōprobat Simon de Præt.in trac.de interpre.vlt. vol.lib.3.fol.3.num.11.fol.300. poſt Soc. iun. & Hippo.Rimin.quos allegat, Hieron.Zanchi authoritate non obſtante. & reperi pro opin. Socini iun.& aliorum præcitatorum, & ſic pro cōiectura qualitatis legitimi matrimonij fuiſſe determinatum per Rot.Ro. in vna Bonon. de Pepulis, Die 13. Nouembris. 1566.coram D.Robuſter.in d.deciſ inci.Cauſa fuit.vbi Rota diſtinxit inter filios legitimos & naturales, & de legitimo matrimonio, decernendo primo modo non cenſeri vocatos, ſed bene poſteriori

riori

riori modo ſub qualitate legitimi matrimo-
nij;eandemque concluſionem, ſiue coniectu-
ram in perdifficili cauſa, conſulendo egregie
6 tuebatur †perilluſtris Dominus Aſcanius Ruſ
ſus patricius Neapolitanus, ex equeſtri ordi-
ne ſedilis Montaneæ, Iuriſconſultus cum inge
nio, tum doctrina, morumque ſuauitate præ-
ſtantiſsimus, ex Ruſſorum nobiliſsimo, & anti
quiſsimo genere, in quo viri armis, nõ minus
quàm literis inſignes omni tempore floruere:
vt efficacius hanc ego opinionem, ob maxi-
mam tanti Doctoris authoritatem, ſequi au-
deam, cuius eximia virtus, facũdia, nobilitas,
atque animi celſitudo cum explicari oratio-
ne perfectè nequeant, ſolum eius illuſtrium o-
perum teſtimonium ſufficiat.

S V M M A R I V M.

1 *Liberos poſitos in conditione, cum ipſis ab inteſta
to ſucceſſio denegatur, cenſeri vocatos, exemplo
filiæ in conditione poſitæ, quæ per ſtatutum a
ſucceſſione inteſtati excluderetur. ſed contra-
rium dicentes vide, nume. 2. vbi concluditur a
priori tanquam communi, non eſſe recedendum.*
3 *Liberos poſitos in conditione, cum ipſis ab inteſta-
to ſucceſsio denegatur, cenſeri vocatos, etiã ſi cũ
ipſis, ab inteſtato ſucceſſibiles in conditione po-
nerentur, maſculi ſcilicet cum fœminis, in termi
nis ſtatuti prædicti, & nu. 4.*
5 *Liberos poſitos in conditione, quibus inteſtati ſuc-
ceſsio denegatur, vocatos cenſeri, cum ſunt ab
inteſtato habiles ad ſuccedendum: ſecus ſi inha-
biles, & nume. 6. quod non ad actum, ſed poten-
tiam, vel naturalem (vt ita dixerim) habilitatem
referendum eſt.*

C A P. IIII.

1 QVINTAM decernunt conie-
cturam, cum deſcendenti po-
ſito in conditione ab inteſta-
to ſucceſsio denegatur: nam
cum ex d.l.Lucius. prælationẽ
poſitorum in conditione con-
cedamus, quam Gloſſa interpretatur ab inte-
ſtato, in eo qui eodem iure, & ex teſtamento
poteſt ſuccedere, ergo in eo qui ab inteſtato
non ſuccedit, debemus prælationem interpre
tari ex teſtamento, ut teſtantis volũtas implea
tur, verba ludibrio non ſint poſita, & a verbo-
rum proprietate minime recedatur: exemplũ
conſtituunt in filia in conditione poſita, quæ
per ſtatutum a ſucceſsione inteſtati excludi-
tur, Raph.Cuma.in d.l.Lucius.Corn.conſi.74.
Viſo prolixo.colum.2.num.9.& 10.lib.2. Soc.
iun.conſi.141.Habita diligenti, colum.5.num.
16.17.cum ſeq.lib.2.vbi meminit de conſilio
Cornei, & in eodem caſu, ſiue ijſdem terminis
conſi.174.Viſa, colum.pen.num.24.& 25.cum
ſeq.eod.volum.dum loquitur in ſubſtitutione
compendioſa facta Franciſco, quandocunque
ſine liberis deceſsiſſet, faciendo ſub compen-
dio tam vulgarem ſubſtitutionem in caſu ſuo,
quàm etiam fideicommiſſariam, iux. not. per
Bar.in l.centurio.& in l.precibus, conſtabatq;
manifeſtius, cum teſtator expreſsiſſet, vulgari
ter, & per fideicommiſſum, dicens verba illa,
vniformiter debere capi.l.iã hoc iure.de vulg.
& pupilla.ſed reſpectu vulgaris operantur vo-
cationem, ergo & reſpectu fideicommiſſariæ.
iſtudque oſtendit, quia niſi dicerentur eo caſu
vocati, facilè ſequi poſſet, ꝙ non admitteren-
tur, neque ex teſtamento, neque ab inteſtato,
contra mentem teſtantis, & contra Glo.& Do
cto.in d.l.Lucius.dum rex. illum dicentem, ꝙ
teſtator prætulit, ab inteſtato intelligunt: vt
neceſſe ſit, filios illos aliquo caſu eſſe præla-
tos: & ſic dicebat, illud ſuccedere, ꝙ quando
poſsibile eſt, eos non vocari ab inteſtato, ne-
ceſſe eſt ex teſtamento vocari, allegans Corn.
d.conſi.74.ꝙ autem illud ſequi poſſet, latiſsi-
mè deducit vt per eum. idem etiam cõcludit,
conſil.175.Viſo eleganti.quod eſt ſequens cõ-
ſilium, nu.2.verſi. Tamen multum.eod.volum.
& in caſu ſtatuti fœminas excludentis, tradit
idem Soci.nepos, conſil.158.Abundè.colum.
pen.num.73.& 74.ver. Quando ergo.d.lib.2.
dicens ita egregie Corneum argumentari, &
eſſe puram veritatem, propter quam præcipuè
motus fuit ad conſulendum in fauorem Do.
Syluiæ, quæ ab inteſtato per Illuſtriſsimum, &
Reuerendiſsimum D. Cardinalem excludeba
tur.Caro.Rui.conſ.160.Viſo, & perlecto.in 4.
dubio, colum.7.num.21.ver. Nam conſideran
dum eſt.lib.2.conſi.131.In themate proponi-
tur.colum.10.in fi.num.13.ver. præſupponen-
dum eſt, lib.3.Paul.de Caſt.conſi.359. Supra-
ſcriptus D.Conſultor, ante num.2. verſi. Tum
quia liberis illis, lib.1.Hiero.Alba.conſi.9.Te-
ſtator legauit. nume. 1. & 2. dicens ita tenere
Raph.in d.l.Lucius.quem allegat Alex. conſi.
185.Viſo titulo quæſtionis.num.20.ver.Deci-
mo non obſtat.lib.2.qui non diſſentit, ut etiã
Alban.aduertit, vbi hanc opi.quatuor rationi
bus comprobat.Io.Ceph.conſ.252.Quoniam.
num.85.& 89.lib.2.Ant.Gabriel.titu.de fideicom.4.concl.nume.52. & nu.33.allegans poſt
Corn.Hieronym.Grat.conſ.32.Viſo teſtamen
to.colum.pen.lib.2.Hieronym.Gabriel.conſi.
96.Antonius.colum.5.num.17.verſi. Idcirco
contra hanc rationem.conſi.115. Fœlix Pali-
nus.num.14. verſic.Exiſtimauerunt nonnulli.
Hippoly.Rimin.conſi.42.Petit Illuſtris.nume.
117.poſt Corn.Soci.iun. Cephal.& Port.quos
refert Fran.Mant.in tracta.de coniect.vlt.vol.
lib.11.titu.3.num.16. dicens eſſe probabilem
coniecturam, & opinionem contrariam non
eſſe communem, quam ipſe improbat. Iacob.
Berret.conſi.40. Conſideratis, num.6.conſil.
78.licet, nume.5. verſicu.Nam quando. Iaco.
Menoch.conſi.394.in addit. incipien.Et ſi ha-
ctenus.nume. 70. receptiſsimam opin. eſſe di-
cens, pluresque illam tenentes allegans. lib.4.
& inter cæteros Tiberium Decian.conſil.103.
num.19.libro 2.

Et

Et quamuis Hierony.Zanch.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.num.778.verſi. Sed ſuper.ff.ad Treb.& Did.Couar.in c.Raynutius.§.3.nn.7.ver.Quarto ea.opi.Gl.ext. de teſta.contrariũ teneant,non eſt ab opi.Cor. tanquam vera, & cõi recedendũ,iudicando,& conſulendo.Nec obſtat,ſi cum Dida.diceretur,filium naturalẽ, ſubſtitutum excludere,licet inteſtato parenti ſucceſſor legitimus non ſit.l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Treb.auth.licet.C.de natur.lib. conditio enim expreſſa,poteſt etiam deficere, extãtib.filijs legitimis,qui ab inteſtato ſuccedere non poſſunt. Nequicquam facit tex. in l. filiusfamilias.§.cum quis.ff.de leg.1. vbi nominati in conditione ſubſtitutum excludunt,ẽtſi nõ ſint hæredes inſtituti:Nam defectus conditionis eum excludit,d.§.cum quis.& ſat eſt,ꝙ ab inteſtato ſuccedere potuiſſet, ſi nullũ factũ eſſet teſtamentum,vt ſit ipſi imputandũ, ſi fuerit exhęredatus: maximè cum ſine iuſta cauſa non poſsit hodie exhęredari.§.aliud quoq; capitulum.in Auth.vt cum de app.cogn.Ampliatur hęc concluſio,ſiue coniectura,vt procedat etiã ſi vna cum fęminis ab inteſtato excluſis; per ſtatutum maſculi etiam ponerentur in cõditione:tunc.n.& ipſi vocati dicerentur,Ruin. conſ.142.Viſo,& perlecto,col.6.li.3.ſed magis explicitè Hieron.Alba.d.conſi.9.Teſtator legauit.num.6.verſi. Reſpondeo eſſe diligenter animaduertendum.

Sed contrarium tenet idem Hier. Zanch.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.d.nu.778.ver.Illud non præteribo.ff.ad Treb.vbi referendo Ruinum in citato conſilio dicit, eius opinionẽ,data ꝑ vera principali cõiectura,ſibi nõ placere.

4 Opi.tamen Ruini,& Albani ea rõne † fundatur:ex quo .n. filius, & filia pariter, ſub vna verborum conceptione fuerunt poſiti in cõditione fideicommiſsi,vidẽtur ẽt pariter ad ſucceſsionem vocati, hoc eſt vt eodẽ iure, vel ex cauſa teſtati,vel ex cauſa inteſtati vocẽtur: verum quia non niſi ex teſtamento filia põt ſuccedere,idem eſt dicẽdum de filio rõne adiuncti,vt quantum fieri poteſt,æqualis fiat determinatio,vulg.l.iam hoc iure.ff.de vul.& pup.l. in teſtamento.C.de teſt.mil.idq; ne vna,eadẽque diſpoſitio,diuerſo iure cenſeatur.l.eũ qui ædes.ff.de vſuc.Præterea,ex quo ita maſculus, ſicut fęmina,ab eodem verbo,& ab vna,& eadem oratione reguntur, illud quod vnũ ex ijs qualificat,ẽt alterum qualificare debet, quatenus iuris cenſura patitur,arg. eius quod habetur per Bar.in l.Seię.§.Caio.ff.de fun.inſt.& in l.in repetendis.ff.de leg.3.in l.prætor.§. etitẽq; differentia.ff. vi bon. rap. Inſuper,ex quo maſculus & fęmina,ſunt ſimul poſiti in conditione,& cõiuncti, alter debet ſibi aſſumere de natura alterius,quatenus talis natura attribui poteſt,vt per tex.ſing.in l.qui patri.ff.de acq.hęre.Retorquutioni vero,quam facit Zãch.in d.§.cum ita.ex prædictis vr̃ reſponderi,impotentia ab inteſtato ſuccedẽdi reſpectu fęminę attenta,virtute ſtatuti, & potentia maſculorũ vtroq; iure ſuccedendi:vt non ſibi opituletur, dum contrarium demonſtrare contẽdit;maximè quia teſtantis voluntas læderetur,quæ voluit fęminas præferri,& ſi Glo.ſniam admittimus ab inteſtato. Vnde cũ inteſtati via ſit præcluſa,diſpoſitione ſtatuti, vt exitum conſequatur,relationem neceſſario conſiderabimus ex teſtamento, vt non immeritò faciliter eodem fauore maſculi conuocentur; quæ ſenſu retrogrado nõ militant. Nec in terminis.l.cũ auus, illatio procędit, ut nec reſpectu quidem filiorum locum habeat, cum grauantur inſimul filius,& extranęus, ex ſeparata & diſsimili rõne extranei reſpectu deſcendẽtis, & ex alijs, quæ in d.l.cum auus. aliquando explicaui,intellectum dictæ.l.iam hoc iure.afferendo.

5 Nec omittendũ eſt † Hipp.Rimi.d.cõſ.42. nu.125.ver.Quo verò ad aliam.dicere,verã eſſe coniecturam iſtam, cum poſiti in cõditione eſſent ad ſuccedendum ab inteſtato habiles,vt d.l.Lucius.ſecus ſi inhabiles. Iſtud aũt non ad
6 actum, † ſed potentiam referendum eſt, licet ipſe aliter dicere videatur,dum loquitur in excluſione ſtatuti:vel (vt ita dixerim) ad habilitatem naturalem, vt ei accidentalis inhabilitas non officiat.

S V M M A R I V M.

1 *Liberos in conditione poſitos cenſeri vocatos,cùm fauore agnationis conſeruandæ,bonorum alienationẽ teſtator prohibuiſſet,quod nollet bona perpetuo in agnatione remanere:tenentes contrariũ vide nu. 2. ac priorem eſſe cõem,imò receptiorẽ opinionem,nu.12.indiſtinctè contradicentes vide nu.8.& quid alienatione non ſequuta, nu.17.*

3 *Alienationis ſimplicem vel nudam prohibitionẽ, abſq; eo quòd bona in agnatione perpetuo vult conſeruari, vocationem in conditione poſitorum non inducere indiſtinctè, aſſerentes vocationem induci ex prohibitione alienationis ſine expreſſione cauſæ, vide nu.7.*

4 *Alienationis prohibitæ, cum expreſſione cauſæ coniecturam,latius procedere,ſi in clauſula alienationis,verba geminata adeſſent.*

5 *Alienationis prohibitæ, cum cauſæ expreſſione cõiecturam,latius procedere,ad inducendam vocationem,ſi clauſulas annullãtes alienationem,ex nunc pro tunc, & quòd alienatio pro non facta habeatur,in vim legis commiſſoriæ contineret.*

6 *Alienationis prohibitæ,cum expreſsione cauſæ cõiecturam,& cum clauſulis annullantib. actũ,eo maximè procedere,ſi clauſulæ irritantes, ac reſoluentes,in eodẽmet teſtamento eſſent appoſitæ.*

9 *Alienationis prohibitæ ex cauſa coniecturam; in caſu Caro.Rui. limitari.*

10 *Alienationis prohibitę ex cauſa coniecturam limitari,cum filij ſunt in cõditione tanquam filij, prohibitio verò fieret vti hæredibus.*

11 *Alienationis prohibitæ ex cauſa coniecturam, declarari vt ſit vera,cum inſtitutus eſſet alienare*

prohibi-

bona tranſirent. Cępha.d.conſ.383.nu.2. li.3.
verſi. Septima colligitur,& conſ.478.Nobilis.
nu.45.d.li.4.voluit ſiquidem iſto caſu,onus eſ
ſe reale,& perpetuum,cum prohibitio alienationis in rem cócepta conſpicitur, & ſic bona
fideícommiſſo ſubiecta eſſe.Pau.de Caſt.conſi.77.Viſis,ante nu.5.lib.1.Dec.conſi.181. In
caſu occurrenti,col.1.in fi.ver.Conſtat autē.&
col.3.in fi.verſi. Item animaduertendum eſt.
Cnr.iun.conſi.43.Habita diligenti.col.pen.&
fi.Pari.conſ.90.Viſis.nu.43.lib.2.Rui.in §.Diui.col.31.& 32.conſ.147.Ex plurib.nu.11. lib.
2.Albenſ.conſi.93.Quia in præſenti cauſa,nu.
2.Er vbi ſnbeſt clauſula,quia reſtator dixit, eſ
ſe ſuæ intentionis, ꝙ bona remaneant in familia,idem concludunt,Alex. conſ.59. Attentis
verbis.nu.3.cum ſeq.li.3.Dec.conſ.285.In ciuitate Placentiæ.nu.6.& poſt Curt. Seu.tradit
ipſe Cępha.d.conſ.478.nu.48.lib.4. Quartò ſi
prohibiti alienare , in caſu alienationis priuarentur,& bona alijs applicarentur, nam priuati,prius dicuntur eſſe vocati.priuatio.n. habitum præſupponit.l.decem.cum vnl.de ver.ob.
Cęph.eodem conſ.383.nu.23.in 8.coniectura.

7 Sed indiſtinctè,†vt ex prohibitione alienationis abſq; illa cauſa,quia vult teſtator, ꝙ bona perperuò remaneant in agnatione, liberi
ſint vocati,conſuluit Ale.de Neu. conſ.17.Vidi.col.2.nu.3.indiſtinctè etiam loquitur Lud.
Goz.d.cóſ.64.Teſtator inſtituit.nu.13.cú ſeq.
licet ipſum Albens . alleget in caſu expreſsionis cauſæ perpetuitatis,vt per eum.Pari.conſi.
78.In præſenti cauſa.nu.13.verſ. Cum itaq;.li.
8 2.Cęterum ꝙ indiſtinctè†hęc coniectura non
ſit vera,tradit Carol.Ruin. conſil. 113. Quia
deciſio.colum.2.num.4.lib.2.& ſi aduertatur,
Ruinus confundit iſtam coniecturam cú alia
generali coniectura grauaminis , ad terminos
Bar.in l.centurio,adeo ꝙ omnes eius deciſiones concludentes contra Bar. poſſunt indnci
contra iſtam prohibitionis alienationis coniecturam,And.Alc.de ver.ſig.li.3.ſol.132.ver.
Nam etiam.ſecundum impreſsionem paruam
Lugdunenſem.Franc.Burſa.conſi.52. In caſu.
nu.27.ver.Nec etiam prohibitio.Pariſ. conſi.
44.Subſtitutio fideicommiſſaria. col.3. nu.18.
cum ſeq.li.2.And.Alc.conſi.186. An prohibitio,nu.2.lib.9.vide etiam Rol.de Val.conſ.34.
Vidi dubia.nu.64.& 66.li.4.Simon de Prętis.de
interpr.vlt.vol.li.3.ſol.10.nu.6.ſol.283.& ſol.
3.nn.24.ſol.302.Retenta opi.Cornei,& Soci-
9 ni,illam declara:Primo† vt per Caro.Rui.cóſi.
127.Scio.nn.10.vſque ad nu.14.lib.2.

10 Secnndo limita,†cum filij ſunt poſiti in códitione tanquam filij,& prohibitio eſſet facta
tanquam hęredib. quia ſunt prohibiti omnes
hæredes alienare,vt per Caro.Ruin.conſ.113.
Quia deciſio,col.2.nu.4.verſ.Et ideo,lib.2.

11 Tertio declara,vt per Io.Vincen.de Ann.d.
alleg.10.In cauſa,nu.23.vt ſit vera coniectura,
quando inſtitutus fuit prohibitus alienare,fauore ſubſtituti ſub conditione,& eſſet dictum
ne bona è familia exeant : ſecus ſi prohibitio
eſſet facta fauore aliorum.

12 Ego non pntarem† recedēdum ab opi.Cornei & Socini,ꝙ ex prohibitione de alienando,
vt bona in agnatione perpetuo conſeruentur,
poſiti in conditione ſint vocati diſpoſitiuè:
quia videtur in effectu communis, immo crebrior, & receptior : cum qua ultra præcitatos
tranſeunt,Soci.in addi.quam fecit ad conſiliú
D.Antonij de Malegonnellis,de quo meminit
in l.cum auus.nu.26.& additio incipit,Alia cóſideratione probatur,num.1. cui additioni ſe
ſubſcripſere Coſmus Paſethus,Alexander Paltronus,& Petrus de Canonicis, & incipit ſubſcriptio,Communis,& fere omnium,in 3. coniect. nu.5. eandem ſentētiam Caro.Rui.in ſubſcriptione ad idem conſilium D.Antonij inci.
Ex plurib.coniecturis,nu. 10. vbi reſpóder ad
l.pater.§.filiam.de leg.3.& Ruino ſe ſubſcripſit Io.Sadolet. Mutinens.ſequitur ēt Io. Campeg.Bonon.in eius ſubſcrip.inci. Viſo themate.poſt nu.2.quam facit ad d.conſilium .

14 Et iſto caſu, † ex dictione illa,in perpetuú ,
hęreditas dicitur grauata,& nedum dicitur in
ductum fideicommiſſum quoad perſonas primorum inſtitutorú , ſed etiam quo ad omnes
deſcendentes in infinitum,etiam ultra quartú
gradum,ſecundum Andream Barbatiam, quē
refert Pariſ.conſi.37.Si bona,nu.24.lib. 2. vbi
nu.23.complures Doctores enumerat,& concludenter loqnitur,vt per eum.

15 Idem eſſet,†ſi abſque dictione perpetuo, dixiſſet teſtator,omnino prohibeo alienationē .
Celſ.Vgo d.cóſ.20. In præſenti conſultatione,
col.22.ver.Cum ergo teſtator, Quid autem eſ
16 ſet dicendum † in prohibitione diuiſionis ex
cauſa,vide Rui.conſ.111. Proponitur in facto.
col.fi.in fi.nu.15.li.3.Matte.Bru.conſ.164.Viſo.nu.2.& nu.18.vbi declarat .

Prædicta ēt vera ſunt,alienatione non ſequu-
17 ta:†adhuc.n.vocati cenſerentur, in conditione poſiti, Rui.cōſ.124.Viſo teſtamēto Ludouici.ante nu.5.ver.Et q̄uis,li.2.& poſt Lud.Goz.
conſ.26.In cauſa Illuſtriſ. DD.num.24.tradit
inſignis Doctor D. Simon de Prætis Piſaur.in
trac.de interp.vl.vol.li.3.interp.3.dubit.1.ſol.
10.poſt nu.6.verſi. Aduerte ꝙ etiam iſto caſu.
ſol.283.citans ad hoc etiá Fran. Burſa.dicēſq;
ſe per iſtā concluſionē, non ſimpliciter decil.
Decij,conſ.636.Prima facie videbatur,nu.9.cú
ſeq.acquieſcere,cogitandú proinde relinquēs.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos,fauore piæ cauſæ,uocatos cenſeri.Qui teneant contrarium, nume. 2. Sed priorem Pet.de Ancharano opinionem communem eſſe, nu.5.*

3 *L.cum auus.ff.de cond.et dem nunquid ſubſtituta pia cauſa,vel eccleſia ſibi locum uendicet .*

4 *Subſtitutionem tacitam pupillarem,matrem non excludere,etiam pia cauſa ſubſtituta.*

5 *Hæredis inſtitutionem pietatis cauſa factam, nutu etiam ſuſtineri.*

CAP. VI.

SEPTIMA limitatio aſſertur † quod gl. opinio negatiua reijciatur fauore piæ cauſæ: nã ob iſtum fauorem, in conditione poſiti vocati dicerentur. Petrũ de Anch. ita conſuluiſſe refert Iaſ. in l. ſi quis id quod. nu. 22. ff. de iu. om. iu. & Ancharanum ipſe ſequitur; idẽ concludit Rui. conſ. 139. Viſo ac perlecto, col. 4. nu. 12. & 13. li. 5. citans in duob. locis Romanum, vt ibi, idem Iaſ. conſ. 232. Super teſtamento, col. 1. ver. Sed dubium. li. 1. allegans Alexandrum de Imo. & vtrumq; citat Matth. Gribal. cõſ. 40. De anno. nu. 17. in 6. conie. li. 1. Hipp. Rimi. conſ. 21. Illuſtris Comes Frãciſcus. nu. 5. ver. Octaua quoque concurrit. licèt ipſe alia ẽt ratione moueatur in eius themate: erat. n. facta ſubſtitutio de Monaſterio fratrum S. Dominici, in defectu lineæ omnium Seſsiorum, & ſic poſt mortẽ omnium, ut per eum, vbi num. 51. plures allegat, hancq; limitationem referendo Ancharanum, & Iaſonem, ſequitur Ludo. Goz. in l. 1. num. 9. in 3. limi. C. de pact.

2 Sed contrarium † tenuit idem Carol. Ruin. conſi. 182. In facto. nu. 8. ver. Non obſtat ſecundo, li. 2. dicens Ancharani conſ. 74. contra Philippum nõ fundari in ſubſtitutione pię cauſę, ſed idẽ velle illo caſu, quolibet alio extraneo ſubſtituto: & hoc ratione abſurdi euitandi, vel quia teſtator diuertit ad plures gradus ſubſtitutionum, vt plenè in l. cum auus. in pe. col. Socinus declarat, dictum Ancharani conſilium pleniſsimè enucleans, & ex notatis ibi, & in deſuper citatis conſilijs, non facere ad propoſitum atteſtans, Socinumq; Ancharani conſilium non approbare, pro ut eundem Petrum improbauit Ale. d. conſ. 64. Difficultas. ante fi. ver. Caue quia. li. 5. cum ſecundum ipſos ſuam opinionem nõ probet; Vlterius ſubdens in caſu ſuo filios in conditione poſitos non excludi, ſed magis admitti, illisq; piæ cauſæ fauore non pręiudicari in toto, imò ſicut illud tendit ad fauorem piæ cauſæ, idem etiã filijs in conditione poſitis prodeſſe, vt per eum; Addo idẽ tenere Pariſ. cõſ. 86. Ad verã. nu. 73. cum ſeq. li. 2.

3 Sicut ex communi, receptaq; ſententia † dicimus, diſpoſitionem d. l. cum auus. habere locum etiam ſubſtituta pia cauſa, vel eccleſia, ſecundum Bal. Pau. de Caſt. & Io. Petrucium in l. cùm acutiſsimi. C. de fideic. Io. Bap. de S. Seue. in l. generaliter. §. cum autem. C. de inſti. & ſubſti. Raph. Cuma. & Soc. col. 21. in d. l. cum auus. cum alijs quæ alibi adduxi in materia d. l. cum auus. in 2. corol. vbi dixi iſtam eſſe communem, ex Caro. Rui. d. conſ. 182. In facto proponitur. col. 4. nu. 8. lib. 2.

4 Item etiam † ſubſtitutionem pupillarem tacitam, matrem non excludere, etiam ſubſtituta pia cauſa, ſecũdum Fran. Are. conſ. 155. Periculoſum eſt. in fi. reſtringentẽ dictũ Angeli in l. precib. C. de impu. & l. licet aliqui Moderniores ibi contrarium videantur tenere, ſcilicet vt Angeli dictum indiſtinctè procedat, tamen complures cum Aretino ſentiunt, quos ſequitur Carol. Ruin. d. conſil. 182. num. 9. in fi. lib. 2. licet alibi quid de hoc ſentiam dixerim, & nunc idem ſentio; ut alia exempla quæ Pariſ. d. conſ. 86. num. 73. cum ſeq. vſq; ad nu. 79. lib. 2. conſultò prætercam.

5 Non puto tamen † recedendum ab opi. Ancharani tanquàm communi, quicquid voluerit Caro. Rui. ſibi contrarius: cur enim non admiſerimus vocationem iſto caſu induci ex verbis conditionalibus, ſi hæredis inſtitutio pietatis cauſa facta, etiam nutu ſuſtinetur? quod fauore piæ cauſæ concedendũ autumant Glo. Alb. & Doct. commun. in c. cum tibi. ext. de teſta. vbi Dida. Conar. nu. 6. alios ſcribentes recẽſet, & de communi atteſtatur, poſt Iaſ. & Cor. in l. iubemus. col. pe. C. de ſacroſ. eccl. & And. Barba. in d. c. cùm tibi. col. 4. licet diſputando Barb. diſcrepet, vt alia omittam. Quæ vero ad l. cum auus, tacitamq; pupillarem ſubſtitutionem attinent, alijs rationibus deciduntur: & in longum confutatio protraheretur, vt non ſit nunc inſiſtendum: iſtamq; Anch. opi. nouiſſimè tenet Matth. Bru. conſ. 164. Viſo. nu. 7.

Tertij Libri Finis.

TRACTATVS

CELEBERRIMI

IVRISCONSVLTI,

D. IOSEPHI DE RVSTICIS, AQVILANI,

Super ardua illa, ac admodùm difficili

Quæſtione,

An, & quando liberi in conditione poſiti vocentur:

LIBER QVARTVS.

SVMMARIVM.

1 *Grauamen iniunctum inſtituto ſub duplici conditione, quia ſit dictum, inſtituo Titium, & ſi ipſe, vel filij filiorum deceſſerint ſine liberis, ſubſtituo ei Sempronium, tenere: & fideicommiſſum inductum cenſeri.*

2 *Grauamen iniunctum inſtituto ſub duplici conditione tenere, nec inſpici, an duplex conditio alternatiuè, an vero copulatiuè concepta fuerit.*

CAP. I.

OTAVAM addunt alto pelago agitatam cõiecturam, cum liberis in condirione poſitis grauamen eſſet iniunctum, circa quam adeo variè loquuntur Scribentes, vt affirmari poſsit, quæſtionem eſſe ferè inextricabilem, ac cognitione difficillimam: quia quem non honoro, grauare non poſſum. l. ab eo. C. de fideicom. Vt autem veram ipſius reſolutionem aſſequamur, quatuor ad oneris impoſiti validitatem ſunt principales caſus conſiderandi.

1 Primus eſt, † quando ſubſtitutione facta ſub duplici conditione, onus tantummodo impoſitum eſt ipſi inſtituto, puta inſtituo Titium, & ſi ipſe, vel filij filiorum deceſſerint ſine liberis, ei ſubſtituo Sempronium: & tunc non eſt dubiũ valere fideicommiſſum non tanquam iniunctũ ſit ipſis filijs, qui non cenſentur vocari, ſed tanquàm inſtituto ſub duplici conditione. l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vul. & pup. l. legatum ſub conditione. ff. de cond. & dem. Bar. in l. cẽturio.

ff.de vulg.&.pupilla:& in l.ſed.& ſi ſic. ff. de legat.3.nec iſto caſu aliqua adeſt difficultas, ſecundum Lancell.Polit. in tracta.de compend. ſubſtit.colum.13.verſicu. Quæritur.Andr.Alciat.conſil.209. Talis,num.quinto, ver. Primus eſt.libro 9.Nicol.Bell.conſ.81.Superioribus diebus.num.5. & de communi teſtatur Pariſ.conſi.7.Alias viſis conſilijs,nume.37.lib.3. conſi.18.Conſideratis.num.51.verſicu. prout etiam obiectio.de communi, lib.2.conſil.75. Circa teſtamentum.num.64.vbi pariter communem dicit,eo.volu.Cur.ſen.conſi.42.Quia inquit Bal.colum.9.num.19. conſil.49. Sæpè reuoluta.colum. 8. poſt medium. quod conſilium ſubſcripſit Collegium Papienſe,& de cõmuni atteſtatur etiam Anto.Gabriel.tit.de fideicom.4.concl.num.38.Io. Cępha.conſ.419. Clariſsimus.num.70.verſ. Secundus caſus eſt, lib.3.& conſil.433.Magnificus Dom. Gabriel. num.32.eod.libro 3.Stepha. Bertran. conſilio 22.Ex themate,num.55. in 2.par. primo volu. conſilio 57. Nobilis quondam,colum.fina.in princip.verſicu.Super quo articulo, in 1.parte vbi de communi,ante numerũ 3.conſilio 138. Viſo teſtamento,numerũ ſecundo, dicens de hoc neminem dubitare,d.1.parte,lib. 1.& neminem hęſitare de iſto primo caſu. rurſus dicit idem Bertran.conſilio 324.Dudum, num. 1.in 1.par.libro 3.& conſ.236. Conſultationis thema, ante nu.2. in 2.par. eodem lib.3.conſ. 139.Viſo caſu.num.1.lib.5.conſ.157.Dudum. colum.3.num.2.lib.6.adhuc Bertran.conſ. 25. Ex cauſa.ante num.3.conſil.94.Tota.nume.3. conſilio 213.Ex themate num.2.lib.7. Bartolũq; omnes ſequi, ita vt nemo diſcrepet, poſt Nicol.Bellon.tradit Iul. Clar.tit. de teſtam.q. 78.verſicu.Primus caſus.Franciſ.Marzar. conſi.4. Viſo & perlecto,fol.27.verſicu. Denique reſpondetur.dicens rem eſſe claram, & expeditam,vt per eum. & eodem conſi.4. capite 4. incip.Requiſitus,fol.39.ver.Præterea dici poſſet,poſt Alex. conſil.13. Viſis & perlectis,col. fin.ante num.11. verſicu. Non obſtant.lib.4.& Dec.conſil.182. In caſu occurrenti. colum.3. ante fin.verſicu.Item aduertendum eſt, vbi de Alciato etiam meminit vt per eum, conſil. 5. lecto conſilio. fol. 47. verſi. Poſtremo reſponderi poteſt.

2 Nec tefert, †an illa duplex cõditio ſit alternatiue concepta, an uerò copulatiue, ſecundum Salyc.in l.precibus, quæſt.6. C.de impu. Corn.conſil.226. Quanquam.columna quarta, poſt numerum ſextum, verſi. Nec obſtat. libro quarto. Et ratio eſt, quia copula cadit inter duo, quæ ſimul eſſe non poſſunt, meritò reſoluitur in diſiunctam. l. ſi Titio fundus. de vſufruc. lega. Et quia ex coniectura mentis teſtatoris, coniuncta exponitur pro diſiuncta, ſecundum Alexan.conſ.130. Attentis verbis,numero 8.verſicu.Præterea etiam, in fine, libro ſecundo, And.Alcia. in dicta l.centurio. & Marzar.d.conſilio 4.capi. 4. incipien. Requiſitus,fol.39.

SVMMARIVM.

1 *Liberi in conditione poſiti, & nominatim grauati, nunquid vocati cenſeantur, latè diſcutitur, qui vè teneant vocatos eſſe. Et ſecundum opinionem Bartoli vti ueriorem, & receptiorem cõcluditur, in 2.membro.nu.28.*

2 *Qui vult conſequens, videtur velle neceſſarium antecedens, etiam in materia ſtrictè interpretãda, & merè odioſa. Quod declara multipliciter, nu.5.6.7.8.& 10.*

3 *Diſpenſationem ad epiſcopatum, intelligi etiam de præsbiteratu, in neceſſarium antecedens.*

4 *Seruum hæredem inſtitutum, libertatem in antecedens conſequi.*

9 *Debitor ſe ſoluiſſe dicens, vel pacti de non petendo exceptionem allegans, non videtur debitum confiteri.*

11 *Fideicommiſſum, inter alienare prohibitos, quãdo tacitè inductum cenſeatur.*

12 *Iuri accreſcendi in proprietate, poſt agnitam portionem, non eſſe locum.*

13 *Diſpoſitionem teſtatoris, ne aliquid de iure cõmuni exorbitans inducat, interpretandam eſſe, etiã ſi hoc teſtator poſſet.*

14 *Ius accreſcendi, per ſubſtitutionem excludi.*

15 *Subſtitutionem, aliquando pro iure accreſcendi, largo modo deſumi.*

16 *Quaſi, dictionem in l. ſi Titio & Mænio. §. Iulianus. de legatis ſecundo, ad ſimilitudinem referri.*

17 *Verba, maximè Iuriſconſultorum, propriè capienda eſſe.*

18 *Ius accreſcendi, ſubſtitutionem vulgarem dici.*

19 *Fundi ſignificatio, & nu. 20.*

21 *Andream Alciatum, tum ſubtilitate, tum copia, nitido iuri ciuili, dicendi amœnitatem coniunxiſſe.*

22 *Singula quæ non proſunt, nec collecta iuuare, cum ſingula in ſe imperfecta ſunt, & numero 40.*

23 *L.Titia Seio.§.Seia libertis,ff.de lega.2.poſt multos Doctores, a Socino iuniore optimè intellectã, eiuſque ſenſum comprobari.*

24 *Peculium, quando ſequi ſoleat ſeruum, cui libertas conceditur, & nu.32.*

25 *Peculio in partem extraneo legato, an reliquum ſeruus conſequatur.*

26 *Reſtitui quandoque dici, quod reſtituentis non eſt.*

27 *Dominium in conditionalibus non tranſire, conditione non purificata.*

28 *Onus ſoluendi, cum habenti rei adminiſtrationem iniungitur, hæredi, non ſibi cenſeri iniunctum.*

29 *Conditionem rationum reddendarum, meram non eſſe, ſed ex mixtura conſiſtere.*

30 *Io.Faber, Doctor ſublimis.*

31 *L.ſi vt allegas. C.an ſeruus ex facto ſuo. interpretari.*

33 *Diminutio, quando augmentum pariat.*

34 *Libertatem ſeruo ſub conditione, magnam quantitatem pecuniarum præſtandi relictam, pro non data haberi.*

L.deni-

35 *L. denique §. interdum. ff. de pecul. leg. vltra alios intelligi.*

36 *L. ſi ita ſtipulatio. ff. de operis libertorum, ſenſus.*

37 *Executor teſtamentarius, cum de aliquo dando grauatur, illud a filio relictum cenſeri, ita etiam in tutore decidi.*

38 *L. ſi pecunia. ff. de legatis primo, declarari.*

39 *Voluntatem enixam, operari actum omni meliori modo valiturum.*

41 *Imperfecta nun quid coniungantur, vbi de voluntate teſtatoris declaranda agitur. Et nunquid in odioſis, num. 42. & an cum tendunt ad diuerſum finem, ibidem.*

43 *Diſpoſitionem, cum ſimul aliquo reſpectu fauorabilis eſt, alio vero odioſa, tanquam odioſam cenſeri.*

44 *Fideicommiſſa, non odioſa, ſed fauorabilia eſſe.*

CAP. II. PARS I.

1 SECVNDVS principalis caſus eſt, † quando verba in dicta ſubſtitutione, nominatim reſpiciunt ipſos filios in conditione poſitos, apparetque fideicommiſſum non inſtituto, ſed ipſis iniunctum fuiſſe. Et hoc caſu maxima inter Doctores altercatio eſt, ac difficultas, vt non immerito Barto. in l. ſed & ſi ſic. de lega. 3. eam indeciſam reliquerit, ſic etiam Bal. in l. vni. §. pro ſecundo. C. de caduc. toll. ſumpta occaſione, quòd tunc pendebat de facto, minimè decidit. Ange. autem conſilio 7. Ex dicto themate plura dubia oriri poſſent. opiniones tantum recenſet, non quæſtionis reſolutionem. Petrus denique Vbaldus Peruſinus, in repeti. cap. Raynutius. in 56. fol. de teſtamen. nihil concludit. In hac igitur difficultate duæ ſunt principales ſcribentium opiniones, quarum prima eſt; filios in conditione poſitos in neceſſarium antecedens vocatos cenſeri, & grauamen impoſitum ſubſiſtere. Barto. in d. l. centurio, colum. 14. verſic. quæro vlterius, quid ſi teſtator dixerit. num. 37. & ibi Franc. Aretin. colum. 20. Franc. Rip. num. 166. Lancell. Galiau. & Polit. ff. de vulga. & pupilla. idem Barto. in l. codicillis. ff. de vſufructu leg. Dyn. in l. Titia Seio. §. Seia libertis. de legat. 2. Ioann. Andr. in titu. de teſtam. §. 1. in fi. Bald. & Salycе. colum. fina. in l. precibus. C. de impub. vbi Baldus refert Iacobum de Beluiſio idem conſulendo tenuiſſe, & Salycet. tandem ſic Raynerium de Forl. concluſiſſe. Ioann. de Imo. Rapha. Cuman. & Ioann. de Monte Sperel. in l. filiusfamilias. §. cum quis. de legat. primo, idem Cuman. in l. hæreditas ad Statium. & in dicta l. Lucius. ff. de hæredibus inſtituen. Petr. de Anchara. in capit. ſi pater. in 12. notab. de teſtamen. in 6. Bal. in tracta. ſubſtitu. in vltimo fol. columna prima, Iacob. de Arena, Paul. de Caſtro, Ioan. de Monte Sperel. & Corn. in l. ab eo. C. de fideicomm. & Corneus hanc opinio. ſequi dixit dictum Dominum Ioannem de Monte Sperello, & alios Peruſinos vt ibi, Bal. in l. prima. C. de condit. inſert. in recollect. antiquis, & ibi Florian. de Sancto Petro, & Raph. Fulgoſ. Baldum citant, vbi etiam Oldra. de Laud. Rapha. Cuman. & Paul. de Caſt. in dicto §. cum quis. idem Florian. in l. cum acutiſsimi. C. de fideicomm. Dec. in l. prima, numero 15. Franciſ. Rip. numero 11. & Ioann. Bolognett. nume. 47. C. de pact. Soc. in l. cum auus. numero 114. verſicu. Solet etiam. ff. de conditio. & demonſtrar. dicens iſtam opinionem ſequi in l. cum filio. in vltimo notab. numero quinto, ff. de legat. primo, Franciſc. Aret. in l. peto. in princ. de legat. ſecundo. & in dicta l. cum filiofamil. Gulielm. Pontan. Peruſin. columna ſexta, propè finem, numero 24. dicens opinionem iſtam eſſe canonizatam, & ibi And. Alciat. numero nono, in fine, eandem opinionem ſequuntur Ferdinand. de Loaz. in additionib. ad Lancell. Galiau. in dicta l. centurio, numero 458. Aymon Crauet. in rubr. ff. de legat. primo, numero 66. Bal. conſilio 216. Verba teſtamenti. libro primo. & in tracta. ſubſtitu. in ultimo folio, columna prima. Ange. de Peruſ. in quibuſdam lecturis, in dicta l. prima, C. de condit. inſert. & in l. in legatis. C. de lega. Alexan. in l. ex facto. §. ex facto. ante numerum quartum. ff. ad Trebell. Aretin. in §. fina. Inſtitu. de pupil. numero 14. verſiculo, Quæro quid ſi non tantum. Pau. de Caſt. conſilio quinto, Quicquid dicatur, columna penultima, nume. ſeptimo, verſicu. Breuiter Bartolus. libro primo, conſilio 131. Dubium facit, numero primo, verſicu. Licet contrarium determinet Barto. lib. ſecundo, conſilio 263. Circa primum. ante numerum tertium, eod. volum. Alexan. conſilio 64. Difficultas, columna prima, numero ſecundo. verſicu. Tamen poſito: vbi de communi opinio. atteſtatur, libro quinto, Petr. de Anchara. conſilio 74. Contra Philippum. columna prima, Corneus conſil. 97. Primo conſultus, numero primo, dicens opinionem Bartoli eſſe tenendam, quicquid dicat Imola, & ipſam legendo, in dicta l. ab eo. C. de fideicom. & conſulendo, firmare Dominum ſuum, hoc eſt famoſiſsimum, & clariſsimum iuris interpretem, Dominum Ioannem Petrutij de Monte Sperel. lib. 1. conſi. 22. In hac conſultatione, colum. 3. nume. 5. vbi de communi atteſtatur, inquiens idem etiam ſentire Dominũ Dionyſium de Peruſio in d. l. ab eo. referente Baldo, lib. 2. idem Cor. conſi. 146. In hac conſultatione viſum fuit, colum. 5. ante nu. 21. dicens ſe pluries conſuluiſſe, & cũ Piſis legeret, vidiſſe ſic conſultum a pluribus illa tempeſtate clariſsimis Doctoribus, eo. lib. 2. conſi. 258. Quo ad primum. col. 4. num. 8. ver. Nec obſtat. aſſerens ita ſemper viſum fuiſſe, & D. Ioannem Petrutium, cum alijs excelſis, ſic conſuluiſſe, &

firmaſſe,lib.3.conſ.20.Videtur,num.20. conſ. 191.Licet.num.4.ver.Tamen ſimul iunctæ. cõſi.273.Dubia ſatis,colum.2.poſt nu.2.repetẽs quod in alijs conſilijs dixerat,cõſi.320 Dubia quidem.poſt nu.7.col.3.lib.4. Adhuc Pe.Phil. Cor.conſi.59.Diu.colum.3.num.20.conſi.74. Viſo,colum.1.num.1.& 2.conſi.119. Circa primum.colum.pen.poſt nu.39. dicens ſe ita conſuluiſſe,& tempore ſuo ab alijs conſultũ vidiſſe.li 2.Soc.conſil.249.Materia, colum.3.nu.5. atreſtãs Franciſcum Aretinum Doctorẽ ſubtilem,& ſuum præceptorem eleganter defendere opi.Bartoli a reſponſionibus Baldi,& Imolæ,& ipſam approbare integerrimi iudicij Doctorem D.Io.de Monte Sperel.& pleroſq; Modernos illam ſequi, & ita alias uidiſſe conſultum per præfatum D.Ioannem,& Do. Benedictũ Capram,ac ſe pluries conſuluiſſe, vidiſſeq; conſultum per doctiſsimos viros Peruſinos, & Senẽſes,partemq; iſtam tanquam magis cõmunem,& menti teſtatoris conſentaneam ſequendam eſſe,li.2.& conſ.250.In cauſa Bononienſi,col 6 ante num.6.ver.Poſtremo etiam. eo.volu.dicens iſtam q ſe non diſcutere, quia Bartolus maturè loquutus fuit, & eum multi ſolemnes viri ſequuti ſunt, prout in conſilijs, vnde a Bartolo non eſt recedendum, in cuius dictis ſemper ſolet eſſe veritas: & ſecundum illius opi.ſemper ſe conſuluiſſe,& vidiſſe plures doctiſsimos viros ita conſulere, & conſilio 12. Præſens conſultatio.colum.3.num.19.li.5. idẽ Soc.conſi.77. In præſenti conſultatione.col. 3.num.7.ver.Item licet,lib. 1. & in iſto conſil. ante nume.21.vt hoc obiter dicam, meminit conſilij, cuiuſdam excellẽtiſsimi Doctoris de Aquila, vt eius verba vſurpem, quem licet in antiquis codicibus non nominet, fuit tamen D.Paces de Manerijs. ita Bernardinus Cyrill' mihi Romæ retulit,eiuſdemq; meminit Alex. de Imo.conſ 4.Circa primum.nu.10.lib.1.dicẽs ſe vidiſſe ad materiã obſeruantiæ iuramẽti,de qua ibi.conſilium præcolendæ memoriæ Ioannis de Anania, D.Archidiaconi Bononiẽſis,in eoq; referentis, ſe ẽt uidiſſe aliud elegãs conſilium,per quendam Dominum Pacem de Aquila redditum,cui fere ſe ſubſcripſerãt omnes Doctores Bononienſes, & præcipue D.Io. de Im.& D.Florian.de Sancto Pet.D.Paces iſte ob eius maximam doctrinam, Alexandri & Socini encomijs efferri iure meruit, qui obijt anno Domini 1442.mẽſe Martij,ut ex eius authentico teſtamento deſumpſi,ſed ut ad tẽ redeam,eandem ſententiam Bar.in d.l. cẽturio. vltra præcitatos ſequuti fuerunt Cur.ſen.cõſ. 51. Super teſtamentis Alberti.poſt nume. 23, colum.8.verſi.Si ita eſt.Dec.conſi.182. In caſu occurrenti,colum.3.ver.Secundo quia. conſi. 242.In caſu propoſito.col.3.num.6.conſ.635. Viſo,num.4.conſi.637.Viſa prohibitione. nu. 8. Lud.Goza.conſ.26.In cauſa.num.23.& conſi.104.Teſtator,num.2.verſi.Secundo quoties. Cur.iun.conſi.11.Habita.colum.3.num.5. dicens ipſum ſolere in puncto iuris defendere Bar.opinionem,in d.l.centurio, ab omnib.impugnantibus,multa adducendo,conſ.87. Præſupponitur,colum.fi.nu.7.verſi.coadiuuantur præmiſſa.Alexan.de Neuo,cõſ.79. ſpectabilis. num.8.verſic.Nec obſtat.Soc. iun.conſil.168. Præſentis conſultationis reſolutio.nu.75.ver. Tum etiam.li.2.inquiens Bar.in d.l. centurio, multos ibi ſequi,& etiam alibi,& ſe iſtam opinio.ſolitum eſſe defendere,in eadem.l. centurio.ac reperire,quòd ſuus patruus illam defendit in quodam ſuo conſilio nõ impreſſo,quod erat apud ipſum,ſigillatum,incipiens, Viſis teſtamentis Dom. Pauli de Doctis.idem Socin. iun.conſil.114. Non eſt dubium.num.28.lib. 3.dicens hodie eſſe magis receptam opinion. (licet plerique contrarium tenuerint) vt conſtat ex his quæ tradit Bertrand. conſilio 175. Ex themate, numero 22. cum multis ſequentibus, libro 3. vbi vltra Stephanum,alios ipſe adducit, & ſe ita in dicta l. centurio, ſolitum eſſe arguere, idem Marian. conſilio 145. Viſo teſtamento, numero 36. verſiculo, Prout prima eſſet. aſſerens quòd licet multi teneant contrarium, vt Alexan.& Iaſ.ibi, concludentes contra Bartol. eſſe communem opinio. & ita etiam reſpondiſſe iam pluribus annis conſulendo, tamen melius cogitans, dici poſſe opinionem Barto. eſſe communem, eodem libro tertio, adhuc Socin. ipſe, conſilio 110. Diu, numero 21. verſiculo, Quo ſtante. vbi idem dicit, ſcilicet iſtam eſſe communem, & Bertrand. contra Bartol. enumerare tantum nonem Doctores, ſed pro Bartol. vltra treſdecim, & calculando concludit, iſtam Bartoli ſententiam a multo tempore citra, fuiſſe canonizatam, plures allegans, eodem volumine tertio, Aymon Crauet. conſilio 155. Verba teſtamenti, numero 5.verſicu. Quarto dico.inquiens iſtam opinionem curiam illam ſequi conſueuiſſe: & plura conſilia Corn. referens, & conſilio 130. De anno. columna ſecunda, numero tertio, ita ſeruari in ſuprema curia Delphynali. Carol. Ruin. conſilio 108. Viſa ac perlecta.columna ſexta nume.16. verſicu. Et iſtud etiam aſſerens, quòd quamuis aliqui teneant contrarium, tamen multi ſequuntur opinionem Bartoli,quos refert Soci. in d.l. cum filio. de legat. primo, cum quibus ipſe tranſit, & quòd a multo tempore citra, iſta opinio fuit conſulendo canonizata per Doctores Peruſinos,libro 2. conſil. 111. Viſo, colum.2.in fi.num.7.vſque ad nume.14.iſtam opinionem defendens, ſubdensque non eſſe congruè reſponſum ad §.interdum. per tenentes contrarium,in quo Barto. opin. fundatur, referens iſtam eſſe communem,canonizatam, & in practica ſeruari,ex mente Caſtrenſis:& licet Alexander in contrarium conſuluerit,pro hac etiam conſuluiſſe,vt ibi,num.13.eo.lib.2. vbi etiam per iſtam opi. voluntatẽ teſtatoris ſeruari,& propterea ſibi placere,conſ.122.De duob.principaliter,col.3.nu.4.ver. Cõſtat ergo.referẽs Soc.dicere ſe cõſuluiſſe,& conſultũ

vidiſſe

vidiſſe per doctiſſimos viros, deque huius opinionis canonizatione atteſtans, conſ. 134. viſo teſtamento, colum. 3. in fi. num. 4. verſicu, ſecundo etiam, allegans eandem canonizationem, & Socinum dicere, ſe vidiſſe ita conſultū per infinitos Doctores totius Italiæ, d. lib. 3. Idem Carol. Rui. conſ. 142. viſo, & perlecto, colum. 4. poſt num. 11. verſ. ex quibus ſimul iunctis, lib. 3. & rurſus, conſ. 140. viſa facti narratione, num. 9. atteſtans ſe audiuiſſe ſolemnem Doctorem Ioannem Petrutium ſolere dicere, iſta duo, ſcilicet poſitionem in conditione, & grauamen, ſimul iuncta ſufficere, & ſecundum hāc opin. Ruinum vidiſſe conſultum per clariſſimos viros, d. lib. 3. quod ante ipſum dixit Cor. d. conſ. 97. primò conſultus, lib. 1. & conſ. 146. in hac conſultatione, lib. 2. & ſæpè alibi in citatis deſuper conſilijs, Bartholom. Caſſan. conſi. 14. colum. 2. conſ. 67. ad primum dubium, col. 10. num. 43. & ſeq. Franciſ. Ripa de ſubſtitu. reſponſo 1. vt breuius, nu. 39. ver. pro quibus facit. vbi de recepta, & communi opi. atteſtatur. Pariſ. conſ. 37. ſi bona, num. 36. lib. 2. Mat. Mat. conſ. 22. in præſenti caſu, num. 64. conſ. 92. fuit aliàs in humanis, num. 10. & 13. dicens eſſe opinionem, à qua iudicando, & conſulendo non eſt recedendum, conſ. 194. fuit aliàs de anno, nu. 7. vbi de communi, conſ. 53. ſupraſcriptis, num. 1. And. Alciat. conſ. 117. frequenter, num. 1. lib. 9. conſ. 209. talis, num. 5. verſicu. ſecūdus caſus, eodem volum. dicens eſſe opinionē magis conſentaneam voluntati teſtatoris, & humaniorem, vt actus ſuſtineatur, & trāſiſſe ſemper cum opi. Bartoli à Peruſinis conſulendo canonizata. Nouiſ. Pariſienſ. conſ. 1. Analytic. Franciſ. de Arinyo, num. 99. fol. 73. Io. Crotus conſ. 13. maturè. nume. 37. conſ. 143. teſtator quidam, num. 26. Guid. Papæ deciſ. 39. Doctores in iure ciuili, colum. 2. & 3. vbi allegat Ioā. Petrum de Ferrar. in form. libelli, quo agitur ex ſubſtitu. in Gloſ. compendioſè. 13. colum. verſicu. rurſus quæritur, qui verſicu. ſituatur in 3. articu. ſuæ diſtinct. dicens etiam, iſtam limitationem Bar. fuiſſe dudum ſeruatam in definitione proceſſus cuiuſdam Baroniæ, & in alia cauſa arbitrali in curia Parlamenti, & q. 299. teſtator. Io. Ceph. conſ. 93. cùm in teſtamento, colum. 1. & 2. vbi de magis communi atteſtatur, quicquid inconſideratè dixerit Iaſ. in d. l. Centurio, dicens quod ſi Collegium Papienſe conſuluit cōtra Bartolum, omnes Peruſini pro Bartolo conſuluerunt, item omnes Aduocati Florentini, vt refert And. Barba. conſ. 57. præclarè ſcribitur, lib. 2. cōcludentes, eſſe crebriorem opin. & tenentes contra Barto. ſibi ipſis fuiſſe inconſtantes, eſſeque æquiorem, & beniniorem opinionem, ac teſtantis voluntatis cōſeruatiuam, & propterea pro hac ſententia iudicandum, verioremque videri, quam acerrimè defendit, comprobat, atque extollit, vt ibi nu. 4. 5. cum ſeq. & num. 23. lib. 1. idem Ioann. Cepha. conſ. 383. viſo, & perlecto, nume. 19. in 5. coniectura, conſ. 433. D. Gabriel. nume. 5. & 51. lib. 3. conſ. 477. in omnibus, nume. 18. lib. 4. Lancel. Polit. in tract. ſubſtitu. de compend. numero 30. verſicu. quarto circa prædictam concluſio. dicens ex allegatis ibi per eum, & per alia, quæ fortaſſe addi poſſent, intrepidè ſe comprobare tanquam benigniorem, opinionem Bartoli in d. l. Centurio, licèt communiter contrarium concludatur: nec magis contra hanc opin. authoritates ſtare, quàm ratio, vel æquitas. Vdalri. Zaſ. in eodem ſubſtitu. tracta. fol. 644. colum. penultima, verſicu. pro complemēto. in titu. de compend. dicens eandem opinionem tenere Iacob. de Beluiſ. vt ipſum refert Alberi. de Roſa. in rub. de vulga. & pup. Bartolique doctrinam conſuetudine Germaniæ confirmari, ac denique ipſam ſequi Io. Crot. in repet. d. c. Raynutius, ad finem. Politumque eam aſſeueranter approbare. Paul. de Caſt. vltra cōſilia ſuperius allegata, conſ. 263. circa primum quæſitum, colum. 2. poſt nume. 2. verſicu. & ex hoc reſultat, & colum. 3. verſicu. nec reſpōdet, inquiens magis eſſe adhærendum determinationi Bart. lib. 2. rurſus Ange. de Aret. in l. Lucius, colum. 22. de vulga. & pup. & in §. fina. in fine. Inſtitu. eodem titu. dicēs opinionem Barto. conſulendo, & iudicando in practica ſeruari, & Franciſ. Rip. in d. l. 1. num. 11. ſe ſecūdum hanc opinionem conſuluiſſe, & iudicatum fuiſſe atteſtatur. verſ. reſpondetur, vbi Io. Bologn. dicit eſſe veram opinionem poſt Decium, & alios, de communi atteſtans. Nec omittendum duxi cum prædictis tranſire D. Antonium de Alexandro in eadem l. 1. C. de pact. quem ibi ſequitur Lud. Gozad. idem Ioan. Bolog. in eius conſi. incip. quia ex ſerie, colum. 8. ver. confirmatur etiam. vbi conſuluit in cauſa Æmilianorum de Aquila, & poſt eum in eadem cauſa ego conſului, & obtinui. Didac. Toletan. in rep. d. c. Raynutius, §. 3. num. 3. in prima limit. verſ. nam & coniecturis. dicens Bart. opinionem in re procedere, ext. de teſtam. Thob. Non. in d. l. 1. verſi. ego tamen puto. C. de pact. vbi de magis communi, & veriori opi. fidem facit, cōſentitque ibi etiam Herony. Cagnol. Matth. Gribal. inter conſi. Iacob. Philip. Port. conſ. 40. De anno, num. 16. in fi. lib. 1. idem Port. conſ. 46. decreueram, num. 17. in 4. coniectu. in fi. eodem lib. 1. Soc. in addit. quam facit ad conſiliū prædictum D. Antonij de Malegonnellis, de quo meminit in d. l. cum auus, num. 26. & addit. incip. Alia conſideratione probatur, num. 1. & 2. cui ſubſcripſere ſe, Coſmus Paſethus de Ferraria, Alexander Paltronus, & Petrus de Canonicis, ambo Bononienſes: dixitque Soc. hanc opin. tenere nonnullos quos ibi enumerat, inter quos refert, ita concludere præſtantiſſimū Doctorem, D. Ioannem Petrutium, in d. l. ab eo, & inſuper ſic uidiſſe conſultum per viros iudicij integerrimi, eundem ſcilicet Sperel. & Bened. Caprā, vt alibi quoque dixit, ſeque ita aliàs conſuluiſſe, & conſultum vidiſſe, per plures

res ſolemnes Doctores.: ac eſſe æquam opi-
nioiieni,& tenendam in practica,quia inheret
volunrati teſtatoris,Hieronym.Grat.conſ.81.
viſo legato.num.2.& 3.lib.2.verioremque Bar
to.opin.putat Sfort.Odd.Peruſin.in tracta.de
compend.ſubſtitu.partic.5.art.3.fol.171. & in
hanc quoque partem viderur inclinaſſe Soci.
iun.conſi.41.ſubtilis,& difficilis,colum.3. nu.
9.verſi.ſiue etiam. lib.4. adhuc Carol. Ruinus
conſi.139.viſo ac perlecto, colum.3. nume.8.
plures Doctores allegans,& de communi atte
ſtans, & conſi. 167. prima videtur conſidera-
tione,colum.3.num.4.lib.3. & cum hac etiam
opin.videtur pertranſire Hieronym. Torniel.
in l.hæredes mei,§.cùm ita.poſt nume.27.ante
verſi.primum.ff.ad Trebel.Franc. Gratia. Vi-
cent.in tract.de vulg.& fideicommiſ. ſubſtitu.
fol.23.dicens opinionem Bartoli eſſe veriſſi-
mam,ver.ſed hoc non obſtante.Soci. iun.in d.
l.hæredes mei,§.cùm ita,num.10. aſſerens idē
tenuiſſe poſt Barto.in l.Cenrurio.Thob.Non.
conſi.31.viſis,num.19. verſ. quinta, & vltima
eſt coniectura,vbi poſt Soc.iun. de magis com
muni opin.atteſtatur, ſubdens quòd licèt mul
ti teneant contrarium,aſſerentes contra Bart.
in hac coniectura,eſſe communem, ſeu magis
communem opin.vt Iaſ.Ruin.Cur.ſen. & non
nulli alij,tamen reuera hanc eſſe hodie magis
receptam ſententiam,eamque latè defendere,
Ioan.Cepha.d.conſi.93. per totum illud conſi
lium,lib.1. vbi hanc eſſe veriorem, humanio-
rem,& communiorem opin. atteſtatur. Ioan.
Coraſ.lib.Miſcel.2.cap.19.nu.5. hanc eandem
opinionem latiſſimè defendit Celſ. Vg.conſi.
20.in præſenti conſultatione,nume. 22. & 24.
cum ſequen. vbi plures allegat, & inter cæte-
ros Nicol.de Neapo.in tract.ſubſtitu.in mate:
compend.dicens iſtam opinionem de ſtylo e-
tiam Audientiæ receptam eſſe, num.30. Ang.
de Gambiglionibus de Aret.in tract. de teſta-
men.Gloſ. 79. incip. & ſi deceſſerit ſine liberis
maſculis,num.3.verſi.quid ſi teſtator dicat, in
fine:vbi relata opinione Ioannis de Imola, di-
cit,quòd legendo dictam l.Centurio, ſibi ma-
gis placuit dictum Bartoli,ſubdens,cogita tu.
Barto.de Hucio.in tract.ſubſtitu.titu. de com
pend.num. 24. verſi. item quæro quid ſi teſta-
tor Ludo.Gozad.in d.l.1.nume.9.verſ. limito
communem.C.de pact.Ioan.Mar.Rimin.con-
ſilio 225.viſa facti narratione, num.20. verſic.
& ſimiliter,lib. 2.conſi.243.in cauſa, num.90.
eodem volumi.conſi. 116. in hac difficultate,
num.15.conſi.135.ſpectabilis,nume.9. vbi de
communi,conſi.78.in cauſa,num.4.conſi.119.
viſo puncto,num.16.de communi,lib.1. conſi.
189.in hac difficultate,num.6.inquiens, iſtud
videri verius,& magis conſonum voluntati te
ſtatoris,eodem lib.1.Auguſtin.Beto.conſi.62.
ſuper teſtamento,num.5. dicens ita ſemper ſo
litum fuiſſe conſulere,conſi.82.circa id, colū.
3.verſ.præterea.vbi de communi,conſi.104.in
hac Lucenſi cauſa,nume.12.aſſerens, iſtud eſſe
tenendum, quia hodie eſt canonizatum, itaq;
firmatum, vt ab hac communi ſententia non
ſit recedendum,& conſi.106.caſum, colum.fi.
nume.5.ver.quia reſpondetur,conſi.109. viſis,
num.9.vbi de communi atteſtatur, lib. 2. rut-
ſus idem Berous conſi.110.materia propoſitę
q.num.34.verſ.quare cum teſtator.vbi de cō-
muni,immo magis communi,vera, & canoni-
zata opin.fidem facit,lib.2.Stepha. Bertrand.
licet dicat communem eſſe contra Bar. tamen
ipſe iſtam ſequitur,conſi.22.ex themate,num.
55.ver.aliquando verò grauamen, in ſecunda
parte primi volumi. & conſi.82. viſa clauſula,
colum.penultima, ante nume. 6. in d.ſecunda
par··,in 1.volum.& conſi.57.nobilis quondā,
colum.fin.in 1.par.eodem lib.1. conſi.129.du
dum,nume.2.in 2.parte,lib.2. conſi: 113. tota
difficultas,ante nume.5.in prima parte, lib.3.
conſi.141.viſo caſu,poſt num.2.in 2. par.eodē
lib.3.conſi.186.ſuppoſito,num.4. vbi de com-
muni,lib.4.conſi.425.ſpecies facti, num.5.lib.
5.conſi.157.dudum, colum.3. lib. 6. iſtamque
Bartoli opinionem ſine dubio veram eſſe di-
xit Marc.Mant.in Gloſ.iur.in dialog. denar.c.
21.incip.quid ſibi voluit,num.3. in 6. claſſi.&
cap.32.debitori,num.2.verſi.ex ambobus, ea-
dem claſſi,allegans conſilia Cor. & Alexan. vt
per eum,& ponderetur Celſ.Vg.d.conſi.20.nu
mero 22.qui celebrando huiuſmodi opinionē,
eiusque iuſtitiam de æquitate etiam receptam
eſſe,vt per eum,denuò ipſe Bertran. conſi. 71.
poſt alias,num.5.dicens hanc opinionem ſibi
placuiſſe,conſi.94.tota,num.4.conſi.118. thē-
ma,num.5.conſi.213.ex themate,nume.2.& 3.
lib.7.& hanc opinionem tenet (quamuis alte
ram magis communem eſſe dicat) D. Anton.
Gomes.in commenta.varijsque reſolutionib.
iur.ciuil.tom.1.de vltim.volunt.titu.de ſubſti
tu. fideicommiſ. cap: 5. colum. penultima, in
prin.verſi.ſed certè in hoc dubio,fol.63.dicēs,
iſtam opinionem eſſe tenendam iudicando, &
conſulendo,argumentis contrariæ opinionis
minimè obſtantibus. Marcus Salamonius in L.
Gallus,in prin.num.24.ver. nec ad rem perti-
net.ff.de libe.& poſthum.Guid.Papæ,conſilio
87.pro declaratione,poſt num.1.conſi.135.cō
ſilium,poſt princip.verſi. & quòd dicti liberi,
ſcribens,Curiam Parlamenti ſecundum opin.
Barto.conſueuiſſe iudicare,conſi.136. ſi nobi-
lis Ioannes,poſt num. 1. conſi. 140. conſilium
pro nobili Aymone,num.1.& ante, num.3. Ia-
cob.Menoch.conſi.95.& ſi doctè,num.78. lib.
1.Franciſcus Mantica in tract.de coniect. vlti.
volunt.lib.11.tit.3.ante num.3. vbi plures alle
gat,& inter cæteros Rolan.de Valle, conſi.18.
ab hoc ſeculo,num.10. lib.4. plures citantem
de crebriori opin.atteſtantem,& tandem aſſe-
rentem,duo Collegia iſtam opin.tenuiſſe, ſcili
cet Peruſinum,referente Ioan.Ceph. & Medio
lanenſe referente Iul.Clar.vt per eum, & Tyb.
Decian.conſi.44.num.51.lib.3. dicentem Bar.
ſententiam,quicquid alij contradixerint, eſſe
verio-

veriorem,& magis communiter receptam, lu-
ceque clarius conſtare,ex authoritatibus, hác
eſſe,præſertim hodie,communem opinionem,
poſtque Vdalric.Zaſ.tradit Franciſ.Marza.con
ſilio 4.viſo & perlecto,fol.27. ver. reſpōdetur
enim.cuius conſilij meminit iu epitom . q. 19.
& eodem conſi.4.cap.4.incip.requiſitus, folio
39.verſicu.ſed hæc obiectio, conſi.5. lecto te-
ſtamento,fol.46. ver.nec præmiſſa concluſio-
ni,con ſi.6.requiſitus,fol.54.verſic. reſpondeo
enim,conſi.10.memini,fol.128.ver. oppoſitio
iſta.nouiſſimè Simon de Præt.lib.3.ſolu.3.poſt
num.4.ver.ego verò opin.Batto,fol.300.de in
terp.vltim.volun.

Cōplura ſunt,q̄ ꝑ iſta adiecti grauaminis cō
iectura muniēda ꝓponunt:ſed omiſsis,q̄ expli
catione nō indigent,cū in hac ardua, ac ꝑdiffi
cili q̄ſtione,ſtricta diſputatione,vti decreueri,
vrget Primum,nā teſtator,qui vult conſequēs,
2 † videtur velle omne neceſſarium antecedens
ad illud.l.ad legatum.l.ad rem mobilem.ff de
procur.l.oratio.ff.de ſponſal.l.illud.ff. de acq.
hæred.l.2.ff.de iuriſd.omnium indi.cum vulg.
quod etiam procedit in materia ſtrictè inter
pretanda,vt puta in ſententia,Aym.Crau.con-
ſilio 79.quondam Catherina,num.4.Hierony.
Zanch.in l.hæredes mei,§.cùm ita, nume.652,
ff.ad Trebel.immo hæc regula procedit in me
rè odioſis , nam diſpenſatio licèt merè odioſa
ſit.c.1.& 2.de fil.presbi.lib.6. tamen ſi eſt cum
3 il legitimo † diſpenſatum,quòd epiſcopatum
habere poſsit,in neceſſarium antecedēs, quòd
poſsit etiam presbiterari,diſpenſatum intelli-
gitur,cum ſine ſacerdotio non poſsit eſſe epi-
ſcopus.c.ex literis,de exceſ.prælat.ita not. te-
nent Pet.de Anch.in clem.vnica,in 5.oppo.co
lum.15.de conceſſ.præben.Abb.in c.ex parte.
el 3.de decim.& tradunt Iaſ.colum.25.in prin
cip.& Soc.iun.num.298.in d.l.Centurio,idem
Iaſ.in l.1.colum.2.num.12.verſi.hinc eſt.ff. de
tranſact.in l.ſi cauſa cognita,colum.2. num.6.
verſi.confirmo. C.eo.Nicol.Euerar.in centur,
in loc.95.à conce.conſequen.ver.hunc eſt etiá.
ex quo ergo teſtator iniungit onus fideicom-
miſsi nepotibus,non inſtituēdo illos hæredes,
videtur omne antecedēs ad illud, quòd inquá
4 hæredes exiſtant voluiſſe . Proinde inſtituer s
† ſeruum hæredem,in neceſſarium antecedēs
relinquere libertatem intelligitur. Inſtitut.de
hæred.inſt.in prin.& l.pen.C.de neceſſ.ſeru.hę
red.inſtitu.

Iſtius regulæ inductioni,Lancel.Polit.dice-
bat,aliquos ex mente Bal. in l.fina.in 16.opp.
num.15.C.de hæred.inſtit.reſpondere,vt non
5 ſemper † ſit vera, & nuncupatim in terminis
d.l.ab eo,nam ſub onere,honor nō includitur:
ſed non eſſe ſolutionem ſubdebat, cùm ratio
non detur,cur dicta regula in caſu illius text.
locum non habeat , ſed ex ratione Baldus ibi
ad terminos dictæ legis inferre videtur.inquit
6 enim † regulam d.l.illud, procedere in ordi-
ne formali,ſecus in ordine perſonali,vnde ve-
ra eſt,ſine ſubauditione extraneæ perſonæ,ar-
gum.l.ſi ita ſtipulatus.§.Criſogonus,in fi.ff.de
verborum obligat.l. ex facto etiam agitatum.
ff.de hæred.inſtitu.admittendo itaque ex one
re fideicommiſſum,induceremus aliam perſo-
nam fideicommiſſariam , quæ etiam defuncti
fictam, & imaginariam perſonam diuerſimo-
dè repræſentaret.l.mortuo.ff.de fideiuſſo.Nec
eſt credendum , Baldum exiliter ſine ratione
fuiſſe locutum,cum vti fons viuus rationum,&
ſubtilitatum admirabile flumen , ad irrorandum,& irrigandum ius ciuile,pro totius Italię
ornamento , & ſplendore ſcaturiat , atque ex-
currat : iſtamque Bald.ſolutionem poſt Iaſ.de
quo ſenſit Polit.ſequitur Soc.iun.in d.l. Centu
rio,num.303.verſi.& primo.quicquid tamē ſit,
poſſet ſecundò reſponderi , quòd antecedens
7 † tunc ex conſequenti inferatur,cùm aliquam
ſpecificationem antecedens non requirit , &
conſequens per ſe validum eſt,vt notanter tra
dit Alex.in d.l.fina.num.8.verſi.nec obſtat.C.
de hæred.inſtit.poſt Saly.ibi,in 5.not.nume.5.
ſed abſolutum iſtud conſequens nullum eſt,&
fruſtratorium.d.l.ab eo,& antecedens ſpecifi-
cationem requirit , nimirum ſi his duobus re-
cedentibus grauamen vti conſequens, diſpoſi
tionem in ſuum antecedens non infert .
8 Tertiò,regula hæc † non procedit, vbi an
tecedens,& conſequens ad contrarios tendūt
effectus,ſecundùm Franc.Areti.in d.l.illud,co
lum.2.ver.hæc autem regula.vnde dicit ad ter
minos iſtos,quòd diſpoſitio quæ tendit ad di-
minutionem,& grauamen,nunquam operatur
contrarium effectum , ſcilicet augmentum. l.
cum tale.§.fina.ff.de cond.& demonſt.& l.hæ-
reditas ad Statium.ff.de hæred.inſtitu. & inde
9 eſt, † quòd cum debitor dicit ſe ſoluiſſe, vel
quando excipit , factum fuiſſe pactum de non
petendo,non videtur propterea debitum con
fiteri,vt ſcribitur in l.non vtique.ff. de except.
per Bar.in l.decem,de verborum obligat. Ioá.
de Amicis,conſi.99. Magnifice , ante nume. 2.
poſt Iacob.de Arena,Pet.& Cy.in l.ſi quidem.
C.de excep.Spec.& Io.And.in add.in ti.de ex-
cep.§.viſo.1.& 2.col.
10 Hac in re † etiam Lancel . Polit . in tracta.
ſubſtitu.de vulg.ſubſtitu.diſtinctione quadam
vtebatur.Aut enim (inquit) ad eſſentiam, nō
validitatē conſequentis,illud requiritur,quod
iſti appellant antecedens : & tunc dicit, etiam
in odioſis,valere illam regulam , quòd qui di-
cit conſequens,& ſuper eo diſponit , intelligi-
tur dixiſſe,& diſpoſuiſſe ſuper antecedenti , &
ita loquitur c.ex literis,de exceſ.prælato . Aut
non requiritur ad eſſentiam,ſed ad validitatē,
& tunc etiam qui vult unum, creditur velle &
aliud,ſine quo illud valere non poteſt : ſed ta-
men non per hoc ſequitur,quòd volens,intel-
ligatur diſpoſuiſſe , & ideo in propoſito dicit ,
quòd ſi in caſibus verſamur, in quibus ſola vo
luntas ad actum introducendum ſufficit, tunc
valebit ille actus,quoniam per voluntatem cō
ſequentis , intelligimus etiam adeſſe volunta-
tem antecedentis, & ita loquitur tex. in d.l.il-
lud.

lud.ff. de acq. hæred. aditio enim hæreditatis nuda voluntate perficitur.l.getit.ff.de acquir. hæred.expreſsè in §.fina.Inſtitu.de hære.quali.& differ.ſi verò ſumus in actibus, in quibus vltra voluntatem aliquid requiritur, hoc eſt diſpoſitio expreſſa,ac ſolemnis, & tunc nō ita facilè intelligitur, vel ſubauditur illud eſſe factum, quod factum non fuit, licèt ſit neceſſarium ad aliquod cōſequens,quod factum fuit, d.l.ex facto,la.1.ff.de hæred.inſtitu.vbi probatur,quòd ex ſubſtitutione, quæ eſt quoddam conſeqnens, non reſultat inſtitutio, quod eſt antecedens,quia ſcilicet ad inſtitutionem cōſtituendam ſola voluntas non ſufficit. Hodie tamen (ſubdit) in quibuſdam caſibus fauore libertatis,ac tutelæ, tandemq́ue ex humanitate aliud cogitatum eſſe,vt Inſt.de hæred.inſti. circa prin.& qui teſtam.tut.da. poſſ.& in titu. qui & ex quib.cauſ.ma.non poſſ.hactenus Polit.Cùmque non ſit inſiſtendum circa iſtam diſtinctionem, ne tempus conteratur, quam libuit referre,vt Politi ingenio,aliquorum mentes mulceamus.

Quintò reſponderi poteſt, hic non tractari de neceſſario antecedēti:poteſt enim quis grauati de vniuerſo fideicommiſſo reſtituendo, & tamē non eſſe inſtitutus,vt dicebat Odd.Perufinus ex §.præterea,ponderando verba,inteſtatus moriturus,Inſtit.de fideicom. hæredit. iuncto §.codicillis, Inſtitu. de codicil. & poſt ipſum,idem conſiderat Franc.Gratia. in tract. de vulg.& fideicom.ſubſtit.fol.24.verſicu. ſed quid verbis opus eſt.

Secundò inducitur l.Titia Seio,§. Seia liber tis.ff.de lega.2.vbi ex granamine, quod ininnctum eſt vltimo decedenti,ſubintelligitur quędam tacita ſubſtitutio inter collegatarios, ac tacitus honor: idem caſu iſto cum relinquitur à filijs filiorum fideicommiſſum, iſti filij inſtituti creduntur,propter grauamen iniectum,& hunc textum vrgentem eſſe dixit Vdalric. Zaſ. in tract.compend.ſubſti.

Sed Lancel.Polit.mnltis modis teſponderi poſſe aſſerebat, omnes tamen ſolutiones ſibi non ſatisfacere, vt cogitādum tantum telique tit,vnde opportunum etit, ſolutiones ipſas ſilentio non obruere.

Et prima quidem fuit Gloſ.ibi in verb.vendatis,vt fideicommiſſum indncatur ex prohibitione alienationis, non antem ex inferioribus vetbis,vltimus deceſſerit, & ſic non repugnat.l.vel ſingulis.ff.de vulg.& pup.& cum Ac curſ.ſentit Anton.Corſet.in eius diſpnt.ad repert.Abb.in ſi.in 14.reſponſione ad argumen. partis affirm.poſt Bald.in d.l.ab eo,ante num. 4.ver.præterea.C.de fideic.

Hanc autem ſolutionem reprehendnnt Dy. Bar.Albe.Bal.Paul.de Caſt.& Io. de Imo. in d. §.Seia,ac etiam Franc.Aret.colum.28.verſi.ſecundò reſpondet Bal.& Lance.Galiau.colum. 76.poſt num.101.in d.l.Centurio, dicentes nō

11 eſſe verum, † quòd propter ſolam alienatio nis prohibitionem, tacitè inter prohibitos alienare, fideicommiſſum inducatur, ſecundùm Barto.in l.qui Romæ,§. cohæredes.ff. de verborum obliga.& confunditur iſta opin.per ea,quæ tradit idem Bar.in l.ſi ita quis.§. ea lege.eodem titu.vbi concludit,quòd prohibitus extra familiam alienare,non videtur prohibitus hæredem extraneum ab inteſtato relinquere,qui non ſit de familia,quod eſſet falſum,ſi fi deicommiſſum cæteris de familia deberetur, & hoc probatur in d.§.Seia,vbi tex.dicit,quòd in prima parte teſtamenri in qua erat facta alienationis prohibitio, non erat tale fideicommiſſum iniunctum:talis igitur ꝓhibitio tāquā nuda,& cauſam non habens, non erat momenti alicuius.l.filiusfam.§.Diui,de leg.1.niſi fuiſſet onus,vltimo morienti iniunctum,& cū hac teptobatione tranſit Socin.iun. in d.l.hætedes mei.§.cum ita,nnm.12.ff.ad Treb.

Secunda fuit Bald.in d.l.ab eo, colnm.2. in prin.ante num.4.quòd ibi grauatus non ſuccedat ex ſubſtitutione, ſed ex inre accreſcendi, quod teſtator videtur voluiſſe habere locum, etiam poſt aditum legatum.Sed ijdem Franciſcus Aretin. & Galiaula huic reſponſioni ſe non ſubſcripſere, cùm primò ſit contra regu-

12 lam,quòd in ptoprietate † non habet locum ius accreſcendi, poſt agnitam portionem.l.1. §.fina.ff.de vſufr.accreſc.& videtur ſentire Accurſius in l.qui filio.§.ſi.cum ſeq.ff.de libet.& poſthum.dnm dicit in vltima Gloſſa magna, qnòd ibi hæres inſtitutus pro parte capit totā hæreditatem, quam ſeruus agnouit adeundo, quia hoc fuit ex voluntate teſtatotis, & in du-

13 bio † ſit intetptetandum,quod diſpoſitio teſtatoris aliquid de iure communi exorbitans non inducat,etiam ſi teſtator poſſet, vt eſt caſus not.& ibi per Barto.in l.vxori.§.1.de lega. 3.& eſt Gloſ.in l.talis ſcriptura,de lega.1. facilius etgo inducitur ibi tacita ſubſtitutio ſecundùm regulas iuris proueniens,quàm ius accreſcendi,contra regulas dicti §.intetdum. Secundo,cum ſit contra textum in d.§.Seia, dicentē, quòd duos gradus ſubſtitutionum videtur feciſſe:ſubſtitutio autem † excludit ius accre-

14 ſcendi, circa idem omnino.l. ſi quis hæres, in prin.& ibi per Bar.ff.de acq.hæred.Nec obſtat ſi cum eodem Aret.pro defenſione huius ſolu

15 tionis diceretur, ſubſtitutionem † ibi largo modo pro iute accreſcendi accipi, l.ſi Titio,& Mæuio.§.Iulianus.ff.de leg.2.

Nam teſpondetur, id ex illo textu minimè probari,vbi cohæres venit ab inteſtato.non videtur igitur,quo pacto poſſit eſſe tacita ſubſtitutio,cum non ſit inſtitutio,licet Barto. cohæredem illum,dici poſſe tacitè inſtitutum exiſtimet,quod quatenus procedat,alibi Lancel.Polit.in l.cum filiofam.de lega.1.explicat. Præterea,quod dicitur in d.§.Iulianus, in fine:ibi,& hic quaſi ſubſtitutus, nihil probat. illa enim dictio quaſi,non infert ſubſtitutum dici poſſe,

16 ſed potius ſimilitudinem † ſignificat, qnaſi ad exemplum,& ſimilitudinem ſubſtitnti, habebit locum ius accreſcendi cum onere,ſed retenta

tenta etiam communi, vt dicatur tacita ſubſti
tutio. impropriè procedit d.§.Iulianus. verba
17 ba autem, † & maximè Iuriſconſulti, pro-
priè capienda ſunt.l.1.§ ſi is qui nauem. ff. de
exercit. redeundoque ad verba tex.in d.§.Seia
libertis, dum dicunt, Paulus reſpondit, teſtatri
cem duos gradus ſubſtitutionis feciſſe, vnum
vt is qui ex duobus prior moreretur, alteri re-
ſtitueret, fideicommiſſarium important ſubſti
tutionem, l.ex hæredi,§.cum filiæ.ff.de vulg. &
18 pup. ius autem accreſcendi, † dicitur ſubſti-
tutio vulgaris, dicta l.ſi Titio & Mæuio,§. Iu-
lianus.

Tertia fuit ſolutio Ioã. de Imo.in c. Raynu-
tius, & in d.l. centurio, quem Alex. ibi refert,
colum.antepen.ante num.95.quòd licèt regu-
lariter cùm quis per teſtatorem aliquo ſibi nõ
relicto grauatur, non teneat grauamen, limite
tur tamen, cùm diſpoſitio ſuper re certa duo-
bus facta præcederet: tunc enim ſi ipſorum al-
ter grauaretur, ille inquam qui nouiſſimè de-
ceſſerit, ad illam rem tertio reſtituendam, tũc
quia videretur inter illos duos reciprocum fi-
deicommiſſum eſſe inductum, vt præcedens in
telligatur de reſtituendo grauatus partẽ ſuam
ſuperſtiti, meritò ille ſuperſtes, qui vltimò de-
cedit, potuit in totum grauari, & iſtum eſſe ca
ſum in d.§.Seia libertis.

Subuertitur & iſta ſolutio per eundem Frã
ciſ.Areti.cum hoc non ſit fundamentum con-
textus in d.§.Seia, & exemplo Bal. dicit, iſtam
eſſe differentiam quandam capitalem, quæ iu-
re non probatur.tex.enim fundat ſe in eo, quia
nouiſſimus fuit grauatus totum reſtituere, nec
ponderat aliquo modo, quòd in parte fuerit
honoratus, vnde ſecundum iſtam diuerſitatẽ,
decidendi ratio poſita à Iuriſconſulto ibi, eſ-
ſet imperfecta, niſi aliud ſuppleretur. Et ex Lã-
cello. Galia. ſicut præſupponitur, quòd primus
poſſet cenſeri grauatus, quia erat honoratus,
ita econuerſo affirmari poſſet, liberos ibi ho-
noratos cenſeri, ex quo grauati fuerant.

Quarta affertur ſolutio Iaſ.ante nu.59.quòd
ibi propter duo copulatiuè fideicommiſſum
iniunctum cenſeatur, & ſic non ex ſimplici gra
uamine: teſtator enim onus vltimo morienti
iniunxerat, & quòd totum prædium relinque-
ret, vt per Barto. in d.l.vel ſingulis, de vulga.&
pupil.& iſtam ſolutionem videtur ſequi Odd.
Peruſi.in tracta.compend.ſubſt.conclu.5. in 3.
concl.3.inſpectio.

Sed eſto ita verè text. illum poſſe intelligi,
non eſt quin pro Bar.non vrgeat, nam in pro-
poſito etiam liberi vltimo loco morientes, fue
runt grauati, & in tota hæreditate: etſi dicere-
tur, non fuiſſe expreſſum, totam hæreditatem,
ſed hæreditatem, vel bona mea, ſimiliter in d.
§.Seia libertis, non enunciari totum, ſed eum
fundum. Et ſi cum Nouiſ.Senẽſ.in d.l. hæredes
mei.§.cùm ita, numc.12. diceretur, quòd in re
particulari ſuis finibus terminata, qualis eſt
fundus, dicere fundum, vel totum fundum, idẽ
videatur: cùm partes fundi nequeant ſeparari,
ſed omnes ſimul iunctæ dicantur fundus: in rã
19 tùm † quòd non dicatur fundus, niſi ſuis om
nibus partibus conſiſtat.l.ſi Titio, & l.ſi alijs,
ff.de vſuf.lega. illud autem, quod de hæredita
te dicunt Doct. (ſi verum eſt) procedit, quia
cum ſit nomen iuris, & vniuerſale, poteſt in ea
haberi reſpectus perſonæ, quam teſtator gra-
uat, vt ſic ſola eius portio contineatur ſub no-
mine hæreditatis.l.ſi Titius ex parte, de leg.3.
& l.Titia.ff.ad l.Falc.

Cõſiderationem iſtam Soc. iunioris Oddus
Peruſin. ſic prima fronte debilitare tentabat: il
lud enim dictum, quòd fundus non dicitur, ni
ſi omnibus ſuis partibus conſtet, intelligitur,
20 † quoad partes integrales ipſius fundi, & in
ſpecie quo ad proprietatem, & vſumfructum,
& ita loquuntur d.l.ſi Titio, & d.l.ſi alijs. non
autem quoad partes diſcretas, & quotitatiuas,
hoc eſt dimidiam, tertiam, vel quartam, nam
ita dicitur fundus vna pars fundi quotitatiua,
ſicut totus fundus.l.locus.ff.de verb.ſigni. ſed
in d.§.Seia. fundus erat relictus per partes quo
titatiuas, ideſt vnicuique pro æquali portione,
quotquot erant illi legatarij. ergo etiam ſi ad
ſubſtitutum ſola pars vltimi morientis deue-
niſſet, fundus ad illum perueniſſe diceretur,
nec neceſſe eſt de toto, prout erat teſtatoris, in
telligere. Sed vt idem Peruſin. aduertit, ſubſti-
tutio ibi erat facta in re particulari, habente
ſuam formam integralem, & ſpeciem perfectã:
vnde cùm non poſſit reſtitui ab vltimo moriẽ
te niſi integra, neceſſe erat, vt partes aliorum
iure reciproci fideicommiſſi ad vltimum mo-
rientem deuenirent; Nec quæ dicta ſunt cir-
ca partes integrales, & quotitatiuas ipſius fun
di, obſtare videntur: illud enim de partibus
quotitatiuis procedit, concurrente affectione,
& deſtinatione animi domini illius partis, ꝙ
velit illam partem eſſe fundum, non alterius
fundi locum.d.l.locus, verſi.cæterùm. Nec vir-
tualiter alium intellectum tex. recipere poteſt,
cum Seia fundum legauerit, & ſic integrum, li
cèt poſtmodum diuidendum inter illos liber-
tos: dum prohibet alienationem, reſtitutionẽ-
que iniungit; Nec eum (inquit) fundum vẽ-
datis, eumque qui ex vobis, &c. & ſic referun-
tur verba ad fundum integraliter à principio
conſideratum, licèt poſtea diuidendum: vnde
cùm in tex. nullibi conſtet de affectione teſta-
toris, etſi in claris verſemur, tamen in dubio
de toto fundo eſſet intelligẽdus, l. ſi defenſor.
§.1.de interrog. act. nec vt ab hac interpreta-
tione recedamus ſufficiet, ſi in plures regiones
commodioris culturæ gratia fundum diuiſe-
rit, l.Caius, in fi.de leg.2. Quòd ſi tibi quis par
tem fundi Corneliani legauerit, deinde eadem
ſcriptura fundum Cornelianum leget, non ſo-
la pars, ſed totus debebitur: pars enim fundi
(vt eſt dictum) tunc pro toto habetur, cum
ea affectio eſt teſtatoris, vt non pars, ſed totũ
21 ſit, vt tradit in d.l.locus, And. Alcia. † qui cũ
ſubti-

ſubtilitate,tum copia nitido Iuri ciuili dicēdi
eius amœnitatem coniunxit, de rebusque ob-
ſcuris,ac difficillimis diiucidè dixit : neq; ſen-
tentijs ſolùm copiosè, ſed verbis etiam orna-
tins quàm ſolenr noſtri: quid rogo eius eſt ele
gantia dignius?cuius vita,& oratio, conſequu
ta eſt difficillimam illam ſocietatem, grauita-
tis cum humanitate: mirabiliter equidem do-
ctrinam ex vmbraculis eruditorum,otioq; nō
modo in ſolem,atque in puluerem , ſed in ip-
ſum diſcrimen,aciemque produxit : fuit vir cę
teris artibus,quæ quidē dignæ optimo eſſent
Iuriſconſulto,ornatus omnibus , tum acer in-
ueſtigator, & diligens, earum rerum, quæ ob-
ſcuritate inuolutæ videntur;Naturæ igitur mu
nere Andream Alciatum,vti maximum Iuriſ-
prudentiæ inſtauratorem, ac inſignem culto-
rem,genitum putenius : ſi quidem vt aurum,&
argentum,ęs,ferrum fruſtra natura diuina ge-
nuiſſet,niſi eadem docuiſſet , quemadmodum
ad eorum venas perueniretur, nec fruges ter-
ræ, baccasve arborum,cum vtilitate vlla gene
ri humano dediſſet,niſi earum cultus,& condi
tiones tradidiſſet: materia deinde quid iuua-
ret,niſi cōfectionis eius fabricam haberemus,
ſic cum omni vtilitate,quam Deus hominibus
dedit,ars aliqua coniuncta eſt , per quam illa
vtilitas percipi poſſet:ideo legibus,quòd erāt
multæ obſcuræ,multæ ambiguæ , explanatio-
nes adhibitæ ſunt illuſtrium Interpretum , in-
ter quos,prout Phylo Zenonem Epicureotū ,
Alciatum ego Coryphęum appellare ꝓfireor.

Quinta eſt ratio quorundam conſulentium
inter conſi.Alex.conſi.14.ſuper quæſtione pro
poſita.poſt num.17.colum pen.ver.vel ſecun-
dò,lib.4.quos refert Marc.Ant.Bauer. in repe.
l.cùm filio,12.colum.9.limit. de lega. 1. quòd
ibi duo copulatiuè concurrebant,alienationis
ſcilicet prohibitio,& grauamen vltimò impo-
ſitum,& ſic iſta duo ſimul iuncta operantur il
lud tacitum fideicommiſſum , vt videtur velle
Gl.in §.vel ſingulis.Inſt.de vulg.& pup.

Sed Lance.Galia.in d.l.centurio,colum. 76.
verſi.item ſi diceres,reſpondet,quòd etiam in
caſu noſtro,duo iſta debent tacitum fideicom
miſſum operari , ſcilicet mentio liberorum in
verbis conditionalibus,& grauamen eis iniun
ctum:immo ſolum grauamen,ex eo quòd ſunt
præcisè granati,de eo,quod niſi conſequanrur
ex teſtamento,non poſſent reſtituere cui obſi
ſtit,nam quodlibet ex duobus concurrens, ex
ſe inualidum eſt: grauamen inutile ex d. l. ab
eo, conditionalis formula debilis , & infir-
ma,ex Gloſ.d.l. Lucius, commuuiter recepta ,
22 quæ licèt † coniungantur,non proſunt , ſin-
gulis inutilibus cōſideratis.l.ſpadonem.§. qui
iura.ff.de excuſ.tut.l.1.C.qui num.tutel. Alex.
conſi.13.ex his.num.19.lib.1.Nec releuat for-
mulam conditionalem ex eodem Lancel. col.
75.in fi.verſic.ſed tu aduerte. aliquid operari,
nam eius ſpecificatione,naturales etiā ad ſub
ſtituti excluſionem intelliguntur:vbi verò ſilē
tio inuolnuntur,ſecus eſt, cum in deſcendenti
bus verſamur,d.l.ex facto.§.ſi quis rogatus.e-
nimuerò nullitas in his terminis, ſiue imperfe
ctio,quo ad fideicommiſſum inducendum in-
telligitur:nam licèt naturales quoque ex con
ditionali verborum conceptione ſignificētur,
non propterea ex fideicommiſſo vocati dicun
tur,& proinde alia reſponſione vtebatur,quòd
hic agimus de declaranda voluntate teſtato-
ris,an voluerit liberos fideicommiſſo honora
re,quod tacitè etiam induci poteſt,Paul.de Ca
ſtro in l.pen.C.de imp.& ali. ſubſt. ſed vbi agi-
tur de aliquo declarando , duo imperfecta ſi-
mul iuncta operantur,quamuis de per ſe nihil
operarentur,vt notabiliter declarat Bal.in d.l.
ſpadonem,§.qui iura,in fi.verſi.propterea pro
bationes.Ioā.de Amic.conſi.127.in cauſa,nu.
25.licèt igitur ex ſolis verbis conditionalibus
non conſtet de voluntate defuncti, voluiſſe li-
beros in conditione poſitos honorare,& patri
inſtituto ſubſtituere:tamen vbi ſunt etiam gra
uati , ſatis voluntatem teſtatoris elucidari , ac
declarari , & cum hac reſponſione pertranſit
Soc.iun.in d.l.centurio,num.303.in fi.ver.poſ
ſet tamen, qui Iaſ. ſolutionem comprobauit,
addendo coniecturam prohibitionis aliena-
tionis , ex qua ſola argui fideicommiſſum ſo-
let.Oddus etiam Iaſ.optimè dicere affirmat,
ſed in deducendo ipſam ſolutionem deficere;
Obſtat enim quòd hic etiam teſtator voluit to
tum ad ſubſtitutum deuenire , legitima , atq;
trebellianica excepta , iux. cap.Raynaldus.de
teſtamen.vnde dicebat , quòd hic poterat per
uenire ad ſubſtitutos tota hæreditas alio re-
medio,quā quòd in illa nepotes inſtituti ſint,
vt ab inteſtato eos rogauerit,dicto §.pręterea.
Inſtitu.de fideicom.liber. ſecus autem in dicto
§.Seia.nam iure accreſcendi,non poterat totus
fundus peruenire ad manus vltimi morientis,
cùm illi eorum portionem adiuiſſent , & ſic
cum teſtator voluerit , vt totum ab vltimo
moriente reſtitueretur , neceſſarium erat ,
quòd vltimus moriens , illis præcedentibus eſ
ſet ſubſtitutus , & conſequenter quòd illi ad-
inuicem ſubſtituti eſſent , & inſtituti , ſiue ho
norari in ſuis portionibus . Veram denique
23 † ad illum textum ſolutionem eſſe arbitror,
quam Socinus iunior tradidit, quòd ibi plura
ad mentem defuncti declarandam , pro fidei-
commiſſo inducendo concurrant , prohibitio
ſcilicet alienationis,totius fundi reſtitutio , &
grauamen vltimo morienti impoſitum , quæ
prohibitio primum fuit fidei libertorum com
miſſa. Nec dicatur , ipſam vti cauſa carentem,
fideicommiſſum non poſſe operari, cùm ſatis
cauſa reſultet , dum voluit totum fundum in
eius libertos conſeruari , ita vt integrum reſti
tuatur Symphoro, quem non ſolum libertum,
ſed eius ſucceſſorem dixit , alijsque libertis:
quos enumerat , & infra manumiſiſſe aſſerit ,
nec acquieuit teſtatrix, ſed vlterius proceſſit
vt etiam illis reſtituerent , qui ex libertis ſu-
peruixiſſent,

peruixiſſet, nimirum igitur ſi duplex oritur
fideicommiſſum, vnum reciprocum, alterum
vt nouiſsimus, cum in ſecunda parte teſta-
menti, verbum adiecerit, qui vltimus de-
ceſſerit: in quo fundatur principaliter text.
deciſio, ad inducendum etiam in prima par-
te ſubſtitutionem, alijs concurrentibus, ad
eruendam Seiæ enixam voluntatem, reci-
procè fideicommittendi, & neceſſariò fi-
deicommiſſum, totius fundi ratione, in-
ducendi.

Tertio intorquent l. deniq; . §. interdum.
ff.de pecul.leg.Hic tex.duriſsimę eſt digeſtio-
nis, quem primo nititur euitare Ioan.de Imo.
colum.11.in d.l.centurio.vbi Alexan. colum.
29. nume. 94. & in dicta l. cum filiofamil.co-
lum.2. vbi Socin. colum. 10. in fine, Angel.in
tracta. de teſtamen. in Gloſ. ſuper verbo, Et
ſi omnes eius filij. vt procedat in peculio,
24 † quod ſolet ſequi ſeruum, cui libertas in-
ter viuos conceditur, etiam quòd nihil dica-
tur, l. 1. cum ibi not. C. de pecul.eius qui li-
bert. mer. & licet non ſoleat ſequi tacitè vbi
libertas in vltima voluntate relinquitur, ta-
men vbi de peculio ſeruus grauatur, de faci-
li tunc peculium ſeruum ſequitur, cum inter
viuos abſque grauamine tacitè datum videa-
tur. Hic tamen intellectus ab Aretino, colu.
29. Iaſ. ante num. 58. Lancellot. Galiau. co-
lum.74. & cæteris in d. l. centurio. reſpuitur:
tex.enim non ſe fundat, quòd alias peculium
ſequi ſeruum ſoleat, ſed quia grauando,
quòd centum ſoluat de peculio, cum aliter
fieri non poſsit, niſi peculium videretur re-
lictum.

Sed reſponderi poteſt, quòd ſatis illud di-
citur, cum de peculio dicatur: ꝙ autem ſequi
ſoleat manumiſſum, qualitas dicitur in verbo
compræhenſa, & ita videtur communior intel
lectus iſte poſſe ſuſtineri.

Secundo ex Iaſ.reſpondetur, qui retorquu-
tione vtitur contra Barto. nam ibi ideo gra-
uando, vt det aliquid de peculio, intelligitur
peculium reliquiſſe, nam ille teſtator grauaue
rat ſeruum, cui libertatem reliquerat, vt ali-
quid de peculio daret hæredibus teſtatoris:
& ſic videtur voluiſſe, quòd ſi hæredes aliud
non habeant de peculio, merito ſeruus pecu-
lij reliquum conſequatur: ſecus ſi tertio ali-
quid de peculio dare iuſſus eſſet, non autem
25 hæredi. ex hoc enim † non videretur ei le-
gatum peculium.l.3.§.fi.iuncta gl, in ver.dare.
ff.de cond.ob cauſ. & ſic inquit iſtum textum
retorquendo contra Bartolum, quamuis A-
retinus motus fuerit ex eodem tex. cum ip-
ſo Barto. pertranſire, & dicere difficile eſſe
illi reſpondere. Hanc reſponſionem Lancel-
lot.Polit. in tract.de compend.ſubſtit.colum.
14. exiliter reijciebat, vt quod ibi dicitur
de hærede, exempli cauſa dictum putet;
idemque procedere in extraneo arbitretur:
ſed non aliter reſpondet dictæ l. 3. §. fina.
vt Galiau. aduertit; & propterea ipſe ſic re-
ſpondebat, quòd etſi hæc Iaſon. conſide-
ratio pulchra videatur, quæ fuit origina-
liter Alexand. in conſilijs per eum citatis,
tamen non obſtat opinio Bart. quia vbi ſer-
uus eſſet grauatus dare extraneo, non hæ-
redi, vt tale grauamen teneat, non eſſet ne-
ceſſarium peculium eſſe legatum, dicta l. 3.
§. fina. ideo nimirum ſi non cenſetur lega-
tum, ſicut in dicto §. interdum. & in termi-
nis propoſitæ quæſtionis, vbi eſt neceſſarium
antecedens; & ſic friuolam eſſe retorquutio-
nem aſſerit. Confunditur etiam hæc retor-
quutio, nam vt Sfort. Odd. Peruſin. dicebat,
non videt ipſe, quare non idem dici poſsit in
caſu noſtro: ſi enim teſtator expreſsè noluit,
vt ſubſtitutus haberet hæreditatem, quan-
do nepotes ei naſcerentur, & poſtea illis iuſ-
ſit, vt prædicto ſubſtituto reſtituerent ſi ſine
liberis decederent, apparet quòd voluit eſſe
illorum interea, nam reſtituere iubentur: &
26 quamuis poſsit dici reſtitui † quandoque;
quod non eſt reſtituentis. l. qui reſtituere.
ff. de rei vendicat. tamen hic erat reſtituen-
tis, quia in caſu natiuitatis nepotum, erat
ſubſtituto ablata hæreditas, & illis non niſi
27 ſub conditione deſignata: & habemus † ꝙ
in conditionalibus relictis, non tranſit do-
miniū in legatarium, vel fideicommiſſarium,
niſi conditione purificata, argum. §. in no-
uiſsimo. cum §. ſequen. C. de caduc. tollen.
& l. cedere diem. ff. de verbor. ſignificatio.
cum ſimil.

Tertio Fran.Are.in d.l.centurio.colu[illegible].ver.
Nec placet ſimiliter, dicebat, ideo in d.§.inter
dum, peculium legatum cenſeri, nā aliquando
ad aliquid in genere quis grauatur, & tūc quia
hoc præſtari poteſt, licet nō ſit honoratus, pro
cedit regula d.l.ab eo. Aliquando verò graua-
tur ad aliquid quod eſt in patrimonio teſtato
ris, & tunc cum impoſsibile ſit illud præſtari
niſi ſit honoratus, procedit tex. in d. §. inter-
dum. quia ſi voluit conſequens, item omne ne
ceſſarium antecedēs. d.l. illud. Nec obſtat tex.
in d.l. ſed & ſi ſic. in fi.ff.de leg.3. ibi enim gra-
uat tanquam hæredem alterius, & ab alio ho-
noratum, ideo non videtur tacitè relinque-
re. Sed hæc Aretini conſideratio ex tribus a
Soc. improbatur; Primo per tex.in d.l.ab eo.
cum ab eo cui non reliquiſti, nihil per fidei-
commiſſum relinqui poſsit: & ſic adeſt ibi v-
niuerſalis negatiua, ergo non poteſt reſtrin-
gi, quando in genere grauaretur.l.ſi is qui du-
centa.§.vtrum.ff.de reb. dub. Secundo, nam
cum haberet ſeruus peculij adminiſtrationē,
non erat ad fideicommiſsi validitatem neceſ-
ſarium antecedens, quòd peculium cēſeretur
28 relictum: quando.n. onus ſoluendi † iniūgitur
illi, qui rei habet adminiſtrationē, cenſetur hę
redi, non ſibi iniunctum, & valet.l.ſi ſeruus le-
gatus.§.qui margaritam.ff.de lega.1.l.peto.§.
mater.ff.de leg.2. ergo non inducitur legatum
virtute neceſſarij antecedētis. Tertio videtur
confundi per tex. in d.l. ſed & ſi ſic. aliter in-

inſſu teſtatoris creditoris ſoluat, debet eſſe li-
bertatus ſaltē ope exceptionis, ne bis ſoluat:
hæcq́; eſt ratio illius text.vt præſenſit Bart. in
d.l.centurio,dum allegat l. ſi ſeruus legatus.§.
qui margaritam, ff.de leg.1.poſt Glo. in d.l.ſi
38 pecunia. Hic rext. † iudicio meo non meruit
fortaſſe in propoſito allegari,nullum.n. graua
men ibi conſideratur, ſolutione eius quod de
betur, cū præceperit vt eā pecuniā præſtaret:
imò honor ibi exuberare vr̄,cū pecuniā quam
viuens creditor ipſe præſtare potuiſſet à debi
tore exigendam, voluerit poſt eius mortem
ab eodem debitore præſtari, eins fidei præſta
tionem committendo: fuit itaq; in conſide-
ratione fides debitoris,vt ex ea nullum graua
men,ſed honorem meritò conſequatur: quan
tum vero ad debiti remiſsionem pertinet, nō
vti honor conſideratur, ſed vti quid neceſſa-
rium,cum iniquum videatur,ad aliud teneri,
ſolutione facta pecuniæ debitę, & per teſta-
torem deſignatæ, ibi vt eam pecuniam præ-
ſtet.noluit ergò aliam præſtari,vt iure doli ex
ceptione debitor vti poſsit, ſi ab hærede con-
ueniatur,quæ res vtile fideicommiſsum facit,
volūtate teſtantis, remiſsione iniuncta,vt ibi,
quaſi videatur hæres rogatus, remittere debi
tori: non ab re, cum illud ita ſe habeat,vt ab
omni debitore fideicommiſſum relinqui poſ-
ſit,vt Vlpianus decreuit.

Septimò ex verbis Bart.in d.l.cēturio.aliud
fundamentum colligitur, qnod Petr. Philipp.
Corn.quodammodo ſibi aſcripſit. Nam eſto,
quum liberi ſunt poſiti in cōditione,verba il-
la non operentur ipſorum vocationem ex te-
ſtamento: item vbi non eſſent in conditione
poſiti,ſed ſolum grauati,ipſum granamen mi-
nime teneret.l.ſed & ſi ſic.§.1.de legat.3. hæc
duo tamen ſimul iuncta,bene operātur, quòd
ſint vocati,& ex teſtamēto honorati, ita vt pa
ter ſit grauatus etiam ipſe liberis hæreditatē
reſtituere: duo enim magis ſtringunt, ſubdit
Lancell. Galiau. ex talibus geminatis verbis,
39 enixè teſtantis colligi voluntatem,quæ† ope-
ratur actum omni meliori iure valere.l.cū pa-
ter.§.filius matrem.ff.de leg.2.Alex.in l.cū fi-
lio,colum.4.& ibi Soc.col.7.ad fi. ff.de lega.1.

Huic rationi Iaſ.& Soc. iun. reſpondent, vt
40 procedat,† quando quodlibet illorum de per
ſe aliquid eſſet,licèt non plenæ efficacię,ſecus
quādo quodlibet de per ſe totaliter inefficax
perſpicitur,vt voluit Bald.in l.ſi quis ex argen
tarijs.§.1.ff.de eden.l.1. C.qui nu.tut.l.ſpado-
nem.§.qui iura multa.ff.de excuſ.tut. Sed iſta
duo ex ſe nihil operantur, vt per Iaſ. meritò
ſimul iuncta non habent virtutem. Sed dici
poſſet, hæc diſiunctim conſiderata,penitus in
ualida non eſſe, vt Lancell. ipſe Galiau. ad-
uertit, ac deducit. Inſuper cum hic agatur de
voluntate teſtatoris declaranda, an liberos fi-
deicōmiſſo honorare voluerit,quod etiam ta-
cite induci poteſt,vt declarat Paul. de Caſt.in
l.pen. C. de impub. nulli dubium eſt, duo im-
41 perfecta † coniungi, & operari, quàmuis de
per ſe nihil operarentur,vt declarat Bal.in d.l.
ſpadonem,§.qui iura multa.in fi.& in ſimili di
cit Gloſ.in l.ſi ſtipulatus. de vſur. ex poſitione
igitur in conditione,& grauamine,ſatis teſtan
tis volnntas declarari videtur,imo ex ſolo gra
namine intentio conſpiceretur,cum liberi ſa-
tis ſint à lege tacitè in conditione poſiti. d. l.
cum auns,cum ſimil.quod an verum ſit,in præ
cedentibus explicaui.

Propterea Odd. Peruſin.in d.trac.compēd.
ſubſtitut. fol.171. verſic. Vnde dicerem.regu-
42 lam Corn. vbi ſumus † in odioſis, non pto-
cedere aſſerebat, vt dicto. §. qui iura multa.
Sed hic ſumus in odioſis,quia de fideicommiſ
ſo inducendo agimus,qđ eſt grauamen,Auth.
de ſantiſs. epiſcop.§.ſed & hoc præſenti.Rot.
Rom.deciſ.864.Teſtator,nu.3.in antiq. Et li-
cet poſſet etiam conſiderari vt fauorabilis hęc
diſpoſitio, videlicet quarenus tractatur de cō
ſeruanda voluntate teſtatoris. l. ſi pars. ff. de
43 inoffic.teſtam.tamen quando diſpoſitio,† ſeu
interpteratio eſt ſimul aliquo reſpectu fauora
bilis, & alio odioſa, tanquàm odioſa habetur,
& in ea vt odioſa proceditur,Bald.in l.1.nu.4.
ff.de conſtit.ptinc. Hæc etiam regula non pro
cedit, quando illa multa non tendunt ad eun-
dem finem, vt per Doct. ibi, ſed in propoſito
poſitio in conditione,ad auferendam hæredi-
tatem ſubſtituto,& dandam nepotibus, graua
menque ad totum contrarinm,ergo,&c.

Sed Oddo viro ingenij acumine inſigni, aſ-
44 ſentiendum nō exiſtimo,† dum fideicommiſ-
ſa velut odioſa cenſeri intrepide arbitratur,
quia grauamen contineāt,d.§.ſed & hoc præ-
ſenti.ibi, oneret eos ſubſtitutione,aut reſtitu-
tione: imò concedendum illis eſſe, qui fidei-
commiſſa velut fauorabilia cenſent: nam ſi ef
ficientem,materialem,formalem, & finalē cau
ſam fideicōmiſſorum, ſi etiam hæredis liberta
tem in ſubenndis fideicommiſsis, Trebelliani
cę deſtractionem,actionum translationes,co-
actiones rationabiles,periculorum ſuſceptio-
nes,& alia complnra,quę Senatuſconſulti Tre
belliani decretis continentnr, diſcurrere cœ-
perimus, non odium, ſed fauorem continere
reperiemus. Cœterum ſi legem in odijs te-
ſtringendis, fauoribus vero ampliandis labo-
rare ſcimns, in fideicommiſsisq; odia exnrge-
rent,cur lex ipſa pro fideicommiſsis ſuſtinen-
dis tam acriter pugnat, & quodammodo tor-
quetur? l.mulier.§.cum proponeretut.ibi,di-
xi non poſſe dici, in euerſionem fideicommiſ-
ſi factum.ff.ad Treb.cur in ambiguo peculium
quod ad pecuniam,& ſucceſsionem plerumq;
referri poteſt, de ſucceſsione teſtatorem ſen-
ſiſſe, Vlpianus lib.3.fideicom.reſpondit,ne in-
tercedat fideicommiſſnm? l.cogi.d.tit.ad Tre
bel.cur Scæuolæ lib. 18. Digeſtorum benigna
interpretatione placuit, vt frater qui ab inte-
ſtato pupillo ſucceſsit, ſubſtitutis fideicōmiſ-
ſo obligetur? cur Senatusconſultum factū eſt
temporibus Neronis,ꝙ reſtituta hæreditate,
actiones quæ in hr̄des, hæredibusq́; dari ſolēt

eas neq; in eos, neque in eis dari, qui fidei ſuæ commiſſum, ſicuti rogati eſſent reſtituiſſent; ſed eis, & in eos, quibus teſtamento fideicommiſſum reſtitutum fuiſſet, quo magis in reliquum cõfirmentur ſupremæ defunctorum voluntates? l. 1. in fi. prin. ad Trebel. & facit §. & quia. ibi, ne depereat vltima voluntas teſtatoris, ſidei hæredis commiſſa. Inſtit. de ſing. reb. per fideicom. relict. cur fideicommiſſa tam de facili ius ciuile interpretatur, verbis etiã omiſſis? l. quamuis C. de fideicom. l. vnum ex familia. §. ſi omiſſa. de leg. 2. l. fideicommiſſa. § hæc verba. de leg. 3. cum ſimil. adductis per Cell. conſ. 20. In præſenti conſultatione, nu. 26. & Franciſc. Gratian. de Recipr. ſubſtit. fol. 37. nume. 35, verſic, Sed quòd fideicommiſſum. Sed quid pluribus opus eſt, cum ius iſtud fideicõmiſſorum in quadam (vt dicebam) libertate conſiſtat; vt non ab re Vlpian. lib. 4. fideicom. ita aſſeruerit; opinio enim, vel metus, vel color eius qui noluit adire hæreditatem inſpicitur, non ſubſtantia hæreditatis, nec immeritò: nõ enim præſcribi hæredi inſtituto debet, cur metuat hæreditatem adire, vel cur nolit, cum variæ ſint hominum voluntates, quorundam negotia timentium, quorũdam vexationem, quorũdam æris alieni cumulum, tametſi locuples videatur hæreditas: quorundam offenſas, vel inuidiam, quorundam gratificari volentium quibus hæreditas relicta eſt ſine onere tamen ſuo. l. quia poterat ff. ad Treb. Denīq; ſi ex grauamine odium arbitrabimur, cum honorem neceſſarium in compenſationem deducemus. d. l. ab eo. cuius interpretationem perquirimus, non odioſum grauamen erit, vel irrationabile, niſi cuncta velut odioſa explodamus, atque autumemus. Nec admiſerim poſitionem in conditione, & grauamen ad idem non concurrere, quod cum ipſe vti leue quoddam fortaſſe non deducat, omittendam negationis rationem exiſtimo, velut probatione leuiorem, atque faciliorem.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos, & granatos, non cenſeri diſpoſitiuè uocatos, & ita magis communem opin. ſe habere qui aſſerant. Sed non eſſe recedendum à Bart. ſententia, vti veriore, & crebriore, num. 28.*

2 *L. ab eo, C. de fideicom. variè intelligi, & vltra alios interpretari, num. 4.*

3 *Negatiuam orationem, plus negare, quàm affirmatina affirmet.*

5 *Qualitatem, facilè mutari.*

6 *Præſumptionem, vel coniecturam, pro actus validitate, cæteris fortiorem eſſe.*

7 *Nominis proprij, vel appellatiui prælationem non attendi, vt actus valeat.*

8 *Principem præſumi vti poteſtatis plenitudine, vt actus teneat.*

9 *Qui vult conſequens, non cenſetur velle antecedens, cum longe maius eſt antecedens.*

10 *l. 2. C. de dotis promiſſ. declarari.*

11 *Qui vult conſequens, videtur velle antecedens, etiam longe maius, cum à voluntate & poteſtate diſponentis pendet.*

12 *Inueſtituram ſiue miſſionem in poſſeſſionem ab eo factam, qui conferendi habet poteſtatem, collationem inferre.*

13 *Præbendam canonicatui vnitam, collata præbenda, canonicatum etiam collatum cenſeri.*

14 *Antecedens maius, ex conſequenti inferri, cum actus nullus redderetur.*

15 *Hæredis inſtitutionem tacitam non induci teſtantis voluntate, ſicut fideicommiſſum.*

16 *Fideicommiſſaria libertas, nunquid ſola commendatione inducatur.*

17 *L. Hæreditas ad Statium primum, ff. de hæred. inſtit. ponderari.*

18 *Senenſium encomium.*

19 *Bernardinus Senenſis, Patronus Ciuitatis Aquilæ, ſanctitate glorioſus.*

20 *Grauari non poſſe, qui fortuitò, non teſtatoris iudicio capit. & num. 23.*

21 *Hæredis nomen, non ſolum eſſe appellatiuum, ſed reſpectiuum.*

22 *Petrus de Bexutio, ſubtilis Doctor Mediolanenſis.*

24 *Inducta ad diminutionem, quando augmentum operentur, & num. 25. & 26.*

27 *Manumittendo, quempiam locupletiorem non effici.*

28 *Peruſinorum virtus.*

29 *Inſtitutio, nunquid ex verbis affirmatiuis, conditionaliter prolatis inducatur, vt quia ſit uctum, ſi hæres eris.*

30 *Conditionem, ponere ea, quæ neceſſario ſequuntur, vel neceſſario præcedunt ad implementum.*

31 *Fideicommiſſum, etiam à venientibus ab inteſtato, etiam ſi expreſsè non inſtituantur, relinqui poſſe, & valere.*

32 *Liberos in conditione poſitos, voluntatem teſtantis habere indubitatam, velle hæreditatem ad ipſos peruenire.*

33 *Prudentem, non ſolum principium, ſed medium, ſinemque reſpicere.*

34 *Teſtatorem, nõ cenſeri uium ad eius iudicium impugnandum elegiſſe.*

35 *Patrem, non minori amore nepotes quàm filios proſequi, licet obſeruatione ordinis, filios prius vocet.*

36 *L. cum auus ff. de condit. & dem. addito etiam ſenſu legum ipſam ampliantium, declarari.*

37 *Nouitatem, magis quàm magnitudinem rerum, ad cauſas exquirendas agitare.*

CAP. II. PARS II.

ALTERA ſuperiori contraria eſt opinio, † quòd poſiti in 1
conditione, & grauati non cenſeantur poſiti in diſpoſitione: & hanc ſequuntur, Alberic. de Roſa. in rubr. ff. de vulg. & pupilla. col. 123. in materia compendioſæ, verſ.

Sed

iuſſu teſtatoris creditoris ſoluat, debet eſſe li-
bertatus ſaltē ope exceptionis, ne bis ſoluat:
hæcq; eſt ratio illius text. vt præſenſit Bart. in
d.l.centurio, dum allegat l. ſi ſeruus legatus.§.
qui margaritam, ff.de leg.1.poſt Glo. in d.l.ſi
38 pecunia. Hic text. † iudicio meo non meruit
fortaſſe in propoſito allegari, nullum.n. graua
men ibi conſideratur, ſolutione enis quod de
betur, cū præceperit vt eā pecuniā præſtaret:
imò honor ibi exuberare vr̄, cū pecuniā quam
viuens creditor ipſe præſtare potuiſſet à debi
tore exigendam, voluerit poſt eius mortem
ab eodem debitore præſtari, eius fidei præſta
tionem committendo: fuit itaq; in conſide-
ratione fides debitoris, vt ex ea nullum graua
men, ſed honorem meritò conſequatur: quan
tum vero ad debiti remiſsionem pertinet, nō
vti honor conſideratur, ſed vti quid neceſſa-
rium, cum iniquum videatur, ad aliud teneri,
ſolutione facta pecuniæ debitę, & per teſta-
torem deſignatæ, ibi vt eam pecuniam præ-
ſtet. noluit ergò aliam præſtari, vt iure doli ex
ceptione debitor vti poſsit, ſi ab hærede cou-
ueniatur, quæ res vtile fideicommiſsum facit,
volūtate teſtantis, remiſsione iniuncta, vt ibi,
quaſi videatur hæres rogatus, remittere debi
tori: non ab re, cum iſtud ita ſe habeat, vt ab
omni debitore fideicommiſſum relinqui poſ-
ſit, vt Vlpianus decreuit.

Septimò ex verbis Bart. in d.l.cēturio.aliud
fundamentum colligitur, quod Petr. Philipp.
Corn. quodammodo ſibi aſcripſit. Nam eſto,
qnum liberi ſunt poſiti in cōditione, verba il-
la non operentur ipſorum vocationem ex te-
ſtamento: item vbi non eſſent in conditione
poſiti, ſed ſolum grauati, ipſum grauamen mi-
nime teneret. l. ſed & ſi ſic.§.1. de legat.3. hæc
duo tamen ſimul iuncta, bene operātur, quòd
ſint vocati, & ex teſtamēto honorati, ita vt pa
ter ſit grauatus etiam ipſe liberis hæreditatē
reſtituere: duo enim magis ſtringunt, ſubdit
Lancell. Galiau. ex talibus geminatis verbis,
39 enixè teſtantis colligi voluntatem, quæ † ope-
ratur actum omni meliori iure valere. l. cū pa-
ter.§.filius matrem.ff.de leg.2. Alex. in l. cū fi-
lio, colum.4. & ibi Soc. col.7. ad fi. ff. de lega.1.

Huic rationi Iaſ. & Soc. iun. reſpondent, vt
40 procedat, † quando quodlibet illorum de per
ſe aliquid eſſet, licèt non plenæ efficacię, ſecus
quādo quodlibet de per ſe totaliter ineſſicax
perſpicitur, vt voluit Bald. in l. ſi quis ex argen
tarijs.§.1.ff.de eden. l. 1. C. qui nu.tut. l. ſpado-
nem.§.qui iura multa.ff.de excuſ.tut. Sed iſta
duo ex ſe nihil operantur, vt per Iaſ. meritò
ſimul iuncta non habent virtutem. Sed dici
poſſet, hæc diſiunctim conſiderata, penitus in
ualida non eſſe, vt Lancell. ipſe Galiau. ad-
uertit, ac deducit. Inſuper cum hic agatur de
voluntate teſtatoris declaranda, an liberos fi-
deicōmiſſo honorare voluerit, quod etiam ta-
cite induci poteſt, vt declarat Paul. de Caſt. in
l. pen. C. de impub. nulli dubium eſt, duo im-
41 perfecta † coniungi, & operari, quàmnis de
per ſe nihil operarentur, vt declarat Bal. in d.l.
ſpadonem,§.qui iura multa. in fi. & in ſimili di
cit Gloſ. in l. ſi ſtipulatus. de vſur. ex poſitione
igitur in conditione, & grauamine, ſatis teſtan
tis voluntas declarari videtur, imò ex ſolò gra
uamine intentio conſpiceretur, cum liberi ſa-
tis ſint à lege tacite in conditione poſiti. d. l.
cum auus, cum ſimil. quod an verum ſit, in præ
cedentibus explicaui.

Propterea Odd. Peruſin. in d. trac. compēd.
ſubſtitut. fol.171. verſic. Vnde dicerem regu-
42 lam Corn. vbi ſumus † in odioſis, non pro-
cedere aſſerebat, vt dicto.§. qui iura multa.
Sed hic ſumus in odiòſis, quia de fideicommiſ
ſo inducendo agimus, qđ eſt grauamen, Auth.
de ſantiſs. epiſcop.§.ſed & hoc præſenti. Rot.
Rom. deciſ.864. Teſtator, nu.3. in antiq. Et li-
cet poſſet etiam conſiderari vt fauorabilis hęc
diſpoſitio, videlicet quatenus tractatur de cō
ſernanda voluntate teſtatoris. l. ſi pars. ff. de
43 inoffic. teſtam. tamen quando diſpoſitio, † ſeu
interpretatio eſt ſimul aliquo reſpectu fauora
bilis, & alio odioſa, tanquàm odioſa habetur,
& in ea vt odioſa proceditur, Bald. in l.1. nu.4.
ff. de conſtit. princ. Hæc etiam regula non pro
cedit, quando illa multa non tendunt ad eun-
dem finem, vt per Doct. ibi, ſed in propoſito
poſitio in conditione, ad auferendam hæredi-
tatem ſubſtituto, & dandam nepotibus, graua
menque ad totum contrarium, ergo, &c.

Sed Oddo viro ingenij acumine inſigni, aſ-
44 ſentiendum nō exiſtimo, † dum fideicommiſ-
ſa velut odioſa cenſeri intrepide arbitratur,
quia grauamen contineāt, d.§.ſed & hoc præ-
ſenti. ibi, oneret eos ſubſtitutione, aut reſtitu-
tione: imò concedendum illis eſſe, qui fidei-
commiſſa velut ſauorabilia cenſent: nam ſi ef
ficientem, materialem, formalem, & finalē cau
ſam fideicōmiſſorum, ſi etiam hæredis liberta
tem in ſubeundis fideicommiſsis, Trebelliani
cę deſtractionem, actionum translationes, co-
actiones rationabiles, periculorum ſuſceptio-
nes, & alia complura, quę Senatuſconſulti Tre
belliani decretis continentur, diſcurrere cœ-
perimus, non odium, ſed fauorem continere
reperiemus. Cœterum ſi legem in odijs re-
ſtringendis, fauoribus vero ampliandis labo-
rare ſcimus, in fideicommiſsisq; odia exurge-
rent, cur lex ipſa pro fideicommiſsis ſuſtinen-
dis tam acriter pugnat, & quodammodo tor-
quetur? l. mulier.§.cum proponeretur. ibi, di-
xi non poſſe dici, in euerſionem fideicommiſ-
ſi factum. ff. ad Treb. cur in ambiguo peculium
quod ad pecuniam, & ſucceſsionem plerumq;
referri poteſt, de ſucceſsione teſtatorem ſen-
ſiſſe, Vlpianus lib.3. fideicom. reſpondit, ne in-
tercedat fideicommiſſum? l. cogi. d. tit. ad Tre
bel. cur Scæuolæ lib. 18. Digeſtorum benigna
interpretatione placuit, vt frater qui ab inte-
ſtato pupillo ſucceſsit, ſubſtitutis fideicōmiſ-
ſo obligetur? cur Senatuſconſultum factū eſt
temporibus Neronis, ꝙ reſtituta hæreditate,
actiones quæ in hr̄des, hæredibusq; dari ſolēt

eas neq; in eos, neque in eis dari, qui fidei ſuæ commiſſum, ſicuti rogati eſſent reſtituiſſent: ſed eis, & in eos, quibus teſtamento fideicommiſſum reſtitutum fuiſſet, quo magis in reliquum cõfirmentur ſupremæ defunctorum voluntates? l. 1. in fi. prin. ad Trebel. & facit §. & quia. ibi, ne depereat vltima voluntas teſtatoris, fidei hæredis commiſſa. Inſtit. de ſing. reb. per fideicom. relict. cur fideicommiſſa tam de facili ius ciuile interpretatur, verbis etiã omiſſis? l. quamuis C. de fideicom. l. vnum ex familia. §. ſi omiſſa. de leg. 2. l. fideicommiſſa. §. hæc verba. de leg. 3. cum ſimil. adductis per Celſ. conſ. 20. In præſenti conſultatione, nu. 26. & Franciſc. Gratian. de Recipr. ſubſtit. fol. 37. nume. 35. verſic. Sed quòd fideicommiſſum. Sed quid pluribus opus eſt, cum ius iſtud fideicõmiſſorum in quadam (vt dicebam) libertate conſiſtat: vt non ab re Vlpian. lib. 4. fideicom. ita aſſeruerit: opinio enim, vel metus, vel color eius qui noluit adire hæreditatem inſpicitur, non ſubſtantia hæreditatis, nec immeritò: nõ enim præſcribi hæredi inſtituto debet, cur metuat hæreditatem adire, vel cur nolit, cum variæ ſint hominum voluntates, quorundam negotia timentium, quorũdam vexationem, quorũdam æris alieni cumulum, tametſi locuples videatur hæreditas: quorundam offenſas, vel inuidiam, quorundam gratificari volentium quibus hæreditas relicta eſt ſine onere tamen ſuo. l. quia poterat ff. ad Treb. Deniq; ſi ex grauamine odium arbitrabimur, cum honorem neceſſarium in compenſationem deducemus. d. l. ab eo. cuius interpretationem perquirimus, non odioſum grauamen erit, vel irrationabile, niſi cuncta velut odioſa explodamus, atque autumemus. Nec admiſerim poſitionem in conditione, & grauamen ad idem non concurrere, quod cum ipſe vti leue quoddam fortaſſe non deducat, omittendam negationis rationem exiſtimo, velut probatione leuiorem, atque faciliorem.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos, & grauatos, non cenſeri diſpoſitiuè uocatos, & ita magis communem opin. ſe habere qui aſſerant. Sed non eſſe recedendum à Bart. ſententia, vti veriore, & crebriore, num. 28.*

2 *L. ab eo. C. de fideicom. variè intelligi, & vltra alios interpretari, num. 4.*

3 *Negatiuam orationem, plus negare, quàm affirmatiua affirmet.*

5 *Qualitatem, facilè mutari.*

6 *Præſumptionem, vel coniecturam, pro actus validitate, cæteris fortiorem eſſe.*

7 *Nominis proprij, vel appellatiui prælationem non attendi, vt actus valeat.*

8 *Principem præſumi vti poteſtatis plenitudine, vt actus teneat.*

9 *Qui vult conſequens, non cenſetur velle antecedens, cum longe maius eſt antecedens.*

10 *L. 2. C. de dotis promiſſ. declarari.*

11 *Qui vult conſequens, videtur velle antecedens, etiam longe maius, cum à voluntate & poteſtate diſponentis pendet.*

12 *Inueſtituram, ſiue miſſionem in poſſeſſionem ab eo factam, qui conferendi habet poteſtatem, collationem inferre.*

13 *Præbendam canonicatui vnitam, collata præbenda, canonicatum etiam collatum cenſeri.*

14 *Antecedens maius, ex conſequenti inferri, cum actus nullus redderetur.*

15 *Hæredis inſtitutionem tacitam non induci teſtantis voluntate, ſicut fideicommiſſum.*

16 *Fideicommiſſaria libertas, nunquid ſola commendatione inducatur.*

17 *L. Hæreditas ad Statium primum, ff. de hæred. inſtit. ponderari.*

18 *Senenſium encomium.*

19 *Bernardinus Senenſis, Patronus Ciuitatis Aquilæ, ſanctitate glorioſus.*

20 *Grauari non poſſe, qui fortuitò, non teſtatoris iudicio capit. & num. 23.*

21 *Hæredis nomen, non ſolum eſſe appellatiuum, ſed reſpectiuum.*

22 *Petrus de Bexutio, ſubtilis Doctor Mediolanenſis.*

24 *Inducta ad diminutionem, quando augmentum operentur, & num. 25. & 26.*

27 *Manumittendo, quempiam locupletiorem non effici.*

28 *Peruſinorum virtus.*

29 *Inſtitutio, nunquid ex verbis affirmatiuis, conditionaliter prolatis inducatur, vt quia ſit victum, ſi hæres erit.*

30 *Conditionem, ponere ea, quæ neceſſario ſequuntur, vel neceſſario præcedunt ad implementum.*

31 *Fideicommiſſum, etiam à venientibus ab inteſtato, etiam ſi expreſsè non inſtituantur, relinqui poſſe, & valere.*

32 *Liberos in conditione poſitos, voluntatem teſtantis habere indubitatam, velle hæreditatem ad ipſos peruenire.*

33 *Prudentem, non ſolum principium, ſed medium, & finem que reſpicere.*

34 *Teſtatorem, nõ cenſeri uiam ad eius iudicium impugnandum elegiſſe.*

35 *Patrem, non minori amore nepotes quàm filios proſequi, licet obſeruatione ordinis, filios prius vocet.*

36 *L. cum auus, ff. de condit. & dem. addito etiam ſenſu legum ipſam ampliantium, declarari.*

37 *Nouitatem, magis quàm magnitudinem rerum, ad cauſas exquirendas agitare.*

CAP. II. PARS II.

ALTERA ſuperiori contraria
1 eſt opinio, † quòd poſiti in conditione, & grauati non cenſeantur poſiti in diſpoſitione: & hanc ſequuntur, Alberic. de Roſa. in rubr. ff. de vulg. & pupilla. col. 123. in materia compendioſæ, verſ.

Sed

Sed quia teſtatores ſæpe vtuntur alijs verbis conformibus. vbi ſic Riccardum Malumbri, & Raynerium de Forliuio, cõtra Iacobum de Beſui ſio conſuluiſſe teſtatur, dum hæc q. de facto occurrillet in Ciuitate Cæſenæ., idem tenet Bal. in d. l. ab eo. C. de fideicom. & in l. ſed & ſi ſic. per illum tex. de lega. 3. Ioan. de Imo. in d. l. centurio. col. 11. verſic. Item adde dictis Bartoli in quantum tangit quæſtionem illam, & ibi Alex. col. antepen. ante nume. 95. dicens de iure iſtam eſſe veriorem, & pro ea bis conſuluiſſe, Iaſ. nume. 57. & Claud. de Seyſel. col. penul. vbi ſigillatim recenſet conſil. Alexan. & dicit communem eſſe contra Barto. & quòd ab ea non eſt conſulendo recedendum, ſeque ita in magna cauſa conſuluiſſe d. tit. de vulg. & pupilla. ſubſtitu. idem Io. de Imo. in repet. c. Raynutius. in mate. compen. extra de teſtam. in c. cum tibi. 10. col. eod. tit. idem Cland. Seyſel. in d. l. cum filiofamil. nu. 12. dum refert concordantes iſtud tenentes, de lega. 1. Iaſ. in l. 1, nu. 54. verſic. Secundò limita. ff. de offic. eius. & in l. ſi duobus res. §. hęres. nume. 6. per illum tex. verſic. Quartò nota. aſſerens eſſe contra opinionem Bar. in d. l. centurio. quam male firmauit, vt ipſe ibidem aduertit, ff. de lega. 1. idem Iaſ. in d. l. 1. nume. 10. vbi Aemil. Ferret. nu. 7. C. de pact. Bart. ſibi contrarius, conſi. 214. Andreas Martini condidit teſtamentum. Bald. conſi. 386. Ad euidentiam puncti infraſcripti. lib. 5. Petr. de Ancha. conſil. 137. Principaliter ponderandum eſt. ad fi. concludens propter verba Barto. ponentis nouum dictum ſub dubio fortè in d. l. centurio, non videri tutum recedere conſulendo à communi opinione gloſ. & Doctorum, ac etiam conſultorum, quos ſupra retulerat. Alexan. ſibi contrarius, qui non bis, ſed pluries contra Barto. conſuluit, conſil. 105. Perſpectis verbis. poſt nu. 4. verſi. Et iſtam opinionem, lib. 1. conſi. 66. Viſo teſtamento. col. pen. nu. 10. conſil. 185. Viſo titulo quæſtionis. col. 9. ante nu. 22. verſi. Reſpondeo etiam. conſi. 219. Viſo teſtamento. col. 1. nu. 2. dicẽs Barto. opinionem eſſe damnatam, & contrarium tenere Riccardum, & Raynerium, lib. 2. conſil. 11. lib. 3. quod repetitur, conſi. 91. Ponderatis his. nu. 6. verſic. Quod autem, inquiens ſæpe pro iſta parte conſuluiſſe, & ſpecificè anno pręterito apud Mantuam, ibi reſpondendo ſigillatim ad ea, quæ in contrarium allegari poſſunt, & incip. illud conſil. Ser Franciſcus. lib. 1. conſil. 22. lib. 3. quod repetitur, conſil. 13. Viſis & perlectis. col. pen. nu. 11. verſi. Fortius dico. lib. 4. conſil. 24. Attentis his. col. 4. verſic. Tertiò reſpondeo. eod. lib. 3. rurſus Alexan. conſil. 55. Perſpectis his. col. 6. nume. 19. d. lib. 4. conſil. 202. Viſo themate. col. 2. nu. 3. lib. 7. Iaſ. ſibi contrarius conſil. 89. Ad conſultationem. col. 1. atteſtans Alexandrum de Imola aureum Doctorem affirmare, opinionẽ Barto. communiter reprobari. lib. 1. conſ. 143. Iſta quæſtio. col. 6. in princ. verſic. Non obſtat tertium fundamentum. dicens, Barto. doctrinam in d. l. centurio. communiter explodi, plures contradicentes allegans, lib. 2. idem Iaſ. conſil. 35. Viſo teſtamento. col. 3. verſicu. Sed præmiſſis, lib. 3. aſſerens iſtam eſſe veram, & communem, & ſemper legendo cum ea pertranſiſſe: ſæpeque conſuluiſſe, atque Alexandrum ſeptem vicibus contra Bar. reſpondiſſe: & tanquam à communi, non eſſe ab ea iudicando, & conſulendo recedendum, propter fantaſiam Bar. vbi latè diſputat, & iſtã partem comprobat, atque tuetur. Curt. ſen. conſ. 42. Quia inquit Bald. ante nu. 17. cum ſequen. vbi de magis communi opin. atteſtatur, conſ. 63. Antiquiſſima, & nobiliſſima familia. col. 7. ante nume. 6. verſi. Secundus caſus. vbi de communiori, & veriori ſententia fidem facit. Socin. conſi. 62. Viſo capitulo ſubſtitutionis. col. penul. nu. 10. allegans idem tenere ſolẽnem Doctorem, D. Benedict. Capr. de Peruſio in repe. c. ſi pater. quem ego habeo in manuſcriptis codicibus, de teſtamen. in 6. & de magis communi opinione atteſtatur, lib. 3. conſi. 69. Viſo teſtamento. col. 7. poſt nume. 7. verſi. Præterea & ſecundò. vbi de magis communi. & conſil. 104. Quoniam præſens. colum. 5. poſt num. 8. verſi. Secundò reſpõdeo. eod. lib. 3. vbi etiam de magis communi. conſil. 116. In cauſa. col. 3. poſt nume. 4. eod. volum. conſil. 80. Primum autem. col. 3. nume. 3. lib. 1. Dec. ſibi contrarius, conſ. 270. Dominus Raynaldus. colum. 1. verſi. Nec obſtat. in fi. & col. 2. in prin. dicens, opin. Bart. non eſſe tenendam, quia in contrarium eſt communis, à qua non eſt diſcedendum, conſil. 291. Viſis. in fi. nu. 9. vbi de communi teſtatur, conſ. 384. In caſu propoſito. vltima col. verſ. Secundò reſpondetur, dicens contra Barto. eſſe communem opinionem, & conſ. 422. Et pro tenui. colum. 2. nu. 2. verſ. His tamen. adhuc de communi meminit, & plures Doctores enumerat, Corn. conſi. 186. De duobus. col. 3. nume. 4. conſ. 207. De pluribus. ante nume. 6. lib. 2. conſi. 1. In præſenti ardua. col. 8. in princ. verſic. Vnde videtur inferri, & nu. 21. lib. 3. & Collegium Papienſe hanc ſubſcripſit opinionem apud Curt. ſenio. conſi. 45. Sæpe reuoluta. nu. 12. quod conſilium compoſuerunt, dictus Curt. & Chriſtopho. Butigel. annuente dicto venerando Collegio, Socin. iun. ſibi contrarius, conſi. 112. In cauſa. col. 4. num. 24. verſi. Et ſi dicatur. vbi de communi opin. atteſtatur, & refert Iaſ. dicentem contrariam opinionem in Scholis cõmuniter damnari, ac in palatijs, conſi. 118. Propoſita difficultas. colum. antepe. nume. 22. verſic. Non obſtat ſecũda coniectura. idem repetens, ac ſubdẽs, quòd quamuis ipſe in d. l. centurio. uideatur Barto. opinioni magis inhærere, tamen ſe dubitare, lib. 1. & idem dicit, conſ. 176. Conſideratis his. col. 3. nu. 20. uerſic. Sed quicquid circa illud. lib. 2. idem Soci. iun. conſ. 30. Maxima profectò. colum. 2. nume. 2. lib. 4. Carol. Rui. cõſi. 89. Caſus iſte. nume. 30. dicens, iſtam opinionem communiter per Imo. & Moder. reproba

Sed quia teſtarores ſæpe vtuntur alijs verbis
conformibus. vbi ſic Riccardum Malumbri,
& Raynerium de Forliuio, cõtra Iacobum de
Beluiſio conſuluiſſe teſtatur, dum hæc q. de fa
cto occurriſſet in Ciuitate Cæſenæ. idem te-
net Bal.in d.l.ab eo. C.de fideicom. & in l.ſed
& ſi ſic. per illum tex. de lega.3.Ioan.de Imo.
in d.l.centurio.col.11.verſic.Item adde dictis
Bartoli in quantum tangit quæſtionem illam,
& ibi Alex.col.antepen.ante nume.95.dicens
de iure iſtam eſſe veriorem,& pro ea bis conſu
luiſſe, Iaſ.nume.57. & Claud.de Seyſel. col.pe
nul.vbi ſigillatim recenſet conſil. Alexan.& di
cit communem eſſe contra Barto. & quòd ab
ea non eſt conſulendo recedendum, ſeque ita
in magna cauſa conſuluiſſe d.tit.de vulg. & pu
pilla.ſubſtitu.idem Io. de Imo.in repet.c.Ray
nutius.in mate.compen. extra de teſtam. in c.
cum tibi.10,col.eod.tit.idem Claud.Seyſel.in
d.l.cum filiofamil.nu.12. dum refert concor-
dantes iſtud tenentes, de lega.1. Iaſ.in l.1.nu.
54.verſic.Secundò limita.ff.de offic.eius. & in
l.ſi duobus res.§.hæres.nume.6. per illum tex,
verſic. Quartò nota. aſſerens eſſe contra opi-
nionem Bar.in d.l.centurio. quam male firma
uit,vt ipſe ibidem aduertit, ff. de lega.1. idem
Iaſ.in d.l.1.nume.10. vbi Aemil.Ferret. nu.7.
C.de pact.Bart.ſibi contrarius,conſi.214.An-
dreas Martini condidit teſtamentum. Bald.
conſi.386.Ad euidentiam puncti infraſcripti.
lib.5.Petr.de Ancha.conſil,137. Principaliter
ponderandum eſt. ad fi. concludens propter
verba Barto.ponentis nouum dictum ſub du-
bio fortè in d.l. centurio,non videri tutum re
cedere conſulendo à communi opinione gloſ,
& Doctorum,ac etiam conſultorum,quos ſu-
pra retulerat. Alexan.ſibi contrarius,qui non
bis,ſed pluries contra Barto.conſuluit,conſil.
105.Perſpectis verbis.poſt nu.4.verſi.Et iſtam
opinionem,lib.1. conſi. 66. Viſo teſtamento.
col.pen.nu.10.conſil.185. Viſo titulo quæſtio
nis.col.9.ante nu.22.verſi. Reſpondeo etiam.
conſi.219. Viſo teſtamento. col.1. nu.2.dicẽs
Barto.opinionem eſſe damnatam, & contra-
rium tenere Riccardum, & Raynerium, lib.2.
conſil.11.lib.3.quod repetitur, conſi.91. Pon
deratis his.nu.6.verſic.Quod autem.inquiens
ſæpe pro iſta parte conſuluiſſe,& ſpecificè an-
no præterito apud Mantuam,ibi reſpondendo
ſigillatim ad ea, quæ in contrarium allegari
poſſunt, & incip. illud conſil. Ser Franciſcus.
lib.1. conſil.22. lib. 3. quod repetitur, conſil.
13. Viſis & perlectis,col.pen.nu.11, verſi.For-
tius dico. lib.4. conſil.24. Attentis his. col.4.
verſic.Tertiò reſpondeo.eod.lib.3.ruſus Ale
xan.conſil.55. Perſpectis his. col.6.nume.10.
d.lib. 4. conſil. 202. Viſo themate. col.2. nu.
3.lib.7. Iaſ.ſibi contrarius conſil.89.Ad con-
ſultationem. col.1. atteſtans Alexandrum de
Imola aureum Doctorem affirmare,opinionẽ
Barto.communiter reprobari,lib.1.conſ.143.
Iſta quæſtio.col.6.in princ. verſic.Non obſtat
tertium fundamentum.dicens,Barto.doctri-
nam in d.l.centurio.communiter explodi,plu
res contradicentes allegans, lib. 2. idem Iaſ.
conſil.35. Viſo teſtamento.col.3. verſicu. Sed
præmiſsis, lib. 3. aſſerens iſtam eſſe veram, &
communem, & ſemper legendo cum ea per-
tranſiſſe: ſæpeque conſuluiſſe, atque Alexan-
drum ſeptem vicibus contra Bar.reſpondiſſe:
& tanquam à communi,non eſſe ab ea iudicã-
do,& conſulendo recedendum propter ſanta-
ſiam Bar. vbi latè diſputat,& iſtã partem com
probat,atque tuetur. Curt.ſen.conſ. 42. Quia
inquit Bald. ante nu. 17. cum ſequen. vbi de
magis communi opin.atteſtatur,conſ.63.An-
tiquiſsima, & nobiliſsima familia. col. 7. ante
nume.6.verſi.Secundus caſus. vbi de commu
niori, & veriori ſententia fidem facit. Soc in.
conſi.62. Viſo capitulo ſubſtitutionis.col.pe-
nul.nu.10. allegans idem tenere ſolẽnem Do-
ctorem, D. Benedict. Capr.de Peruſio in repe.
c.ſi pater.quem ego habeo in manuſcriptis co
dicibus,de teſtamen.in 6. & de magis commu
ni opinione atteſtatur,lib.3. conſi.69. Viſo te
ſtamento.col.7. poſt nume.7. verſi. Præterea
& ſecundò, vbi de magis communi. & conſil.
104. Quoniam præſens.colum.5. poſt num.8.
verſi. Secundò reſpõdeo.eod.lib.3. vbi etiam
de magis communi. conſil.116. In cauſa. col.
3.poſt nume.4.eod.volum.conſil.80. Primum
autem.col.3.nume. 3. lib. 1. Dec. ſibi contra-
rius,conſ.270. Dominus Raynaldus.colum.n
verſi.Nec obſtat.in fi. & col.2. in prin.dicens,
opin. Bart.non eſſe tenendam, quia in contra
rium eſt communis, à qua non eſt diſceden-
dum, conſil.291. Viſis. in fi. nu.9.vbi de com-
muni teſtatur,conſ.384 In caſu propoſito.vl-
tima col. verſ. Secundò reſpondetur, dicens
contra Barto. eſſe communem opinionem, &
conſ. 422.Et pro tenui.colum.2.nu.2.verſ.His
tamen.adhuc de communi meminit,& plures
Doctores enumerat,Corn.conſi.186. De duo
bus.col.3.nume.4. conſ.207.De pluribus.ante
nume.6. lib.2. conſi.1. In præſenti ardua. col.
8. in princ.verſic. Vnde videtur inferri, & nu.
21.lib.3. & Collegium Papienſe hanc ſubſcri-
pſit opinionem apud Curt.ſenio.conſi.45.Sæ-
pe reuoluta.nu.12.quod conſilium compoſue
runt, dictus Curt.& Chriſtopho. Butigel. an-
nuente dicto venerando Collegio, Socin.iun.
ſibi contrarius,conſi.112.In cauſa.col.4.num.
24. verſi. Et ſi dicatur.vbi de communi opin.
atteſtatur, & refert Iaſ. dicentem contrariam
opinionem in Scholis cõmuniter damnari,ac
in palatijs,conſi.118. Propoſita difficultas.co
lum.antepe.nume.22.verſic. Non obſtat ſecũ
da coniectura.idem repetens,ac ſubdẽs,quòd
quamuis ipſe in d.l. centurio.uideatur Barto.
opinioni magis inhærere, tamen ſe dubita-
re,lib.1.& idem dicit,conſ.176. Conſideratis
his.col.3.nu.20. uerſic. Sed quicquid circa il-
lud.lib.2. idem Soci.iun.conſ.30.Maxima pro
fectò.colum.2.nume.2.lib.4.Carol.Rui. cõſi.
89.Caſus iſte. nume.30. dicens,iſtam opinio-
nem communiter per Imo.& Moder. reproba
ri,

10 ter, † ibi non dici vſurarum promiſsionem,
ſortis promiſsionem inducere, ſed promiſ-
ſionis factæ claritatem, & certitudinem; Non
enim competit actio quaſi promiſſa dos ſit,
nec tibi præſtita, cum ſpecies vlla, neque
quantitas promiſſa eſt ob incertitudinem.
l. 1. C. eodem. Quid ſi dos ſit promiſſa in-
certa, re, & genere, certæ tamen vſuræ pro-
miſſæ ſint, debetur dos, nec incertitudi-
ne vitiatur: cum ex vſuris declaretur, vi-
tiumque incertitudinis tollatur; & hic eſt ve-
rus dictæ l. 2. ſenſus. omiſſa igitur reſpon-
ſione ad dict. §. interdum. cum in ſuperio-
ribus nonnulla circa eius intelligentiam di-
11 xerimus, ſuccedit nunc † Bal. dictum in l.
id quod pauperibus. in 14. quæſtio. C. de e-
piſcop. & cleric. negari non poſſe, antece-
dens maius inferri, cum a poteſtate, ac vo-
luntate diſponentis pendet: & propterea ex
legato inſtitutionem, Ludouic. Roma. con-
ſil. 71. Viſis dubijs. colum. 2. Alexan. conſi. 45.
colum. 1. lib. 4. inſtitutio autem caput eſt teſta
menti. §. ante hæredis. Inſtit. de legat. Vnde
12 per inueſtituram, † ac miſsionem in poſſeſ-
ſionem ab eo factam, qui conferendi retinet
poteſtatem, videtur per eandem regulam fa-
cta collatio, Compoſtell. & Ioan. And. in cap.
tranſmiſſa. de elect. latè Roma. conſilio 337.
Quoad primum. Hinc alibi dicunt Docto-
13 res, quòd ſi præbenda † iuncta canonicatui
ſit, collata præbenda, etiam ſit collatus ca-
nonicatus. idem Compoſtel. Ioan. Andr. An-
ton. de Butr. & cæteri in cap. cum M. de con-
ſtitut. Federic. de Sen. conſi. 29. Quia in præ-
ſenti. colum. 6. Archid. & Dominic. in capit. ſi
clericus. de præben. in 6. Sed retenta doctri-
na Ludouici Romani in d. l. illud. quòd ante-
cedens maius ex conſequenti non inferatur,
poſſet aliter reſponderi, vt non procedat,
14 † cum actus nullus redderetur, eſt text. in
l. Diuus. ff. de vſu & habit. quem ad hoc pro
ſingulari allegat Franciſ. Aretin. in l. quod in
rerum. de legatis primo, quemadmodum
ita eſſet in propoſito, vt in præcedentibus
diximus. Quamuis ex Mario Salamon. in l.
Gallus. in princip. poſt numerum 25. ff. de
liber. & poſthum. Ludouici Roma. decla-
rationem iſtam indiſtinctè reſpuere poſſe-
mus, per tex. in d. l. deniq;. §. interdum. & quia
qui vult hominem, vult neceſſario animal
quod maius eſt: item qui vult effectum ſine
cauſa, nihil agit, quæ maior, & potentior eſt
ſuo effectu.

Secundo reſpondebat Galiau. quòd in d. l.
hæreditas ad Statium, ſumus in hæredis in-
15 ſtitutione, † quæ induci non poteſt tacita
teſtantis voluntate. requiritur enim quòd ex-
preſsè & nominatim inſtituatur hæres, l. quo-
ties. §. ſi quis nauem. & §. ſequen. ff. de hære.
inſti. l. iubemus. C. de teſtam. l. 1. ff. ſi tab. teſta.
nul. extab. Nos vero loquimur in fideicom-
miſſo, quod poteſt tacita induci voluntate,
Bal. poſt Dyn. in l. vnica, §. pro ſecundo. co-
lum. 3. poſt num. 8. verſi. Dynus dicit. C. de ca-
duc. tollen. vbi inter ſubſtitutionem, & inſti-
tutionem directam ex vna, & fideicommiſ-
ſum ex altera, diſcrimen in propoſito conſti-
tuit, allegat d. l. iubemus. l. vel ſingulis. ff. de
vulga. ſubſtitu. & l. nutu. ff. de legat. 3. & cum
hac reſponſione videtur pertranſire Socinus
iunior, ibi verſicu. Reſpondent tamen Mo-
derniſsimi. Quæ autem huc pertinent, ad
elidendam differentiam prædictam, alibi di-
xi, vt ab te ſit repetere, cum fideicommiſſa
mentem etiam in diſpoſitionem deductam
expoſcere, paſsim circumferatur: & condi-
tionalia verba non diſponere, d. l. ſi quis ſub
conditione.

Tertio itaque addebat Socin. quòd ibi non
concurrebat alia coniectura, ex qua voluntas
argui poſſet, quemadmodum iuxta regulam
dictę l. ab eo. pariter dixerat, & cum hac re-
ſponſione pertranſeunt alibi Corn. & Domi-
nus meus Thob. Nonius Peruſin. in l. prima,
in tertia limitatio. in quarto caſu, verſicu. Et
ita loquitur. C. de pact. ſed tuta non vi-
detur, ex iiſdem quæ ad dictam l. ab eo. di-
cta ſunt.

Quarto Lancello. Polit. in tracta. ſubſtitu.
titu. de compend. hanc intelligentiam affere-
bat: ſubtilius enim illum textum ponderan-
do, potius pro opin. Barto. innuere credidit,
pro qua ponderatione ſciendum eſt, ꝙ ex ſola
16 † commendatione, non inducitur fideicom
miſſaria libertas. l. ex verbo. C. de fideicomm.
libert. quo præſuppoſito, dicitur in illo tex.
quòd ſi quis ita alicui dixerit, cui nihil reli-
ctum ſit, commendo tibi ſeruum meum Sthi-
cum: non ſequitur propterea, ꝙ illi libertas
relicta dicatur, quę res non poteſt ibi eſſe illa
ratione, quia ſcilicet rogatus fuerat ille, qui
non fuit honoratus: nam etiam ſi honoratus
fuiſſet, per illud verbum, commendo, non in-
telligeretur ei relicta libertas. ratio ergo ibi
eſt, cur illa libertas non valeat, quia teſtator
vſus eſt verbo, commendo: ergo a contrario
ſenſu, ſi non fuiſſet vſus tali verbo, ſed alio im
portante dationem libertatis, valuiſſet illud fi
deicommiſſum, quod eſſe non poſſet, niſi ille
grauatus in libertate dãda videretur honora
tus in ipſo ſeruo; quæ põderatio ſubtilis eſt, &
congrua pro intellectu d. l. hæreditas. Cæterũ
17 † etſi negari nequeat Politi põderationẽ per-
acutam eſſe, ac valdè pulchram, omnino con-
cludentem, atque tutam ipſam non exiſtimo;
Hæreditatem enim Iabolenus inquit, ad Sta-
tium nullo iure pertinere, cum inſtitutus hæ-
res non ſit, nec quicquam prodeſſe, non ſolum
ꝙ libertus ei defuncti teſtamento commenda
tus ſit, ſeruusvè, ſed etiam ꝙ ab eo aliquid le-
gatum ſit: eſto igitur fideicommiſſariam li-
bertatem, ex verbo commendare non videri
relictam, d. l. ex verbo. & eſt tex. in l. fideicom-
miſſa. §. 1. ff. de legatis tertio, tamen quàm-
uis a Statio legatum ſit factum, adhuc hæ-
redem non eſſe concludit: non fundat itaque

tectus deciſionem in commendatione, quę vt
Polit.dicit, inefficax eſt, ſed in valido legato,
vt verba ſunt clara. Et poſſet fortaſſe dici, ꝙ
cùm Iuriſconſultus ex actu valido legati, velit
non inferri ad hæredis inſtitutionem, ita com
mendationem non vti ſimplicem, ſeu genera-
lem non obligantem, vt Alcia. in l.commenda
re.ff.de verb.ſigni.admonet, ſed vti aptam ad
obligandum intellexerit, commendationem
ipſam ex legato valido interpretando Vel di-
xerim, commendationem ibi exprimi, ad augē
dam mentem Iuriſconſulti, vt non ſolum hæ-
res non ſit ab eo legando, ſed etiam commen-
dando, vt ſiue legetur, ſiue commendetur ali-
quid, inſtitutio recedat: ſitq; modus quidam
loquendi Iuriſconſultorum, adeo quòd ex inef
ficacia ampliationis verborum, non deroge-
tur efficaciæ, & validitati principalis, ex quo il
la deciſio pendet, mentiq; legiſlatoris, vtrunq;
ad exagerandum complectentis. Quicquid ta
men ſit, egregiè Politus commendandus eſt, vt
eius pōderationis metaphoram retineam, qui
omnem penè ſubſtitutionum materiam mirifi
cè pertractauit. Sed quid mirificè, aut elegāter,
18 SENENSIVM ingenia † non elaborant? tanta
.n. ſunt fęlicitate, vt perdifficiles ſuſceptas pro
uincias, cœlorum fauore, animorumq; nobili-
tate, magnanimiter aſſequantur: exemplo ſit
Bartholomęus Socinus, cuius admirabile in-
geniū, admirabilia eius circa res perdifficiles
monumenta, toto orbi terrarum ſtuporem in
cutiunt: vterq; Marianus, qui velut duo fulmi-
na iuris ciuilis cenſentur. Quid memorem Fe
dericum Petrutium, non tantum Senarum, ſed
Italiæ antiquum ſplendorem? Quid Diuum
19 † illum BERNARDINVM, eminentiſſimum Ci-
uitatis AQVILAE Patronum, ſanctitatis, ac reli
gionis ſpecimen, Theologicæ veritatis, & do-
ctrinæ tubam canoram, noſtrum decus, & glo-
riam? Quid nobiliſſimam illam INTRONATO-
RVM Achademiam? & vt penè innumeros ta-
ceam, quid Alexandrum Piccolomineum, om-
nium ſcientiarum genere ex aſſe eruditum, na
turæ, atq; artis ornamentum? plura dicerem,
niſi verba deficerent, illa tamen magnis Home
ris, ac Virgilijs commemoranda relinquo.

Quintò & vltimò, ſecundum Marium Sala-
mon.in d.l.Gallus.in prin.ver.non obſtat. nu.
25.ita poteſt reſponderi, quòd Statius, nomen
ſeruile eſt, vt Herores, Pamphilus, Stichus, & a-
lia multa, quæ in iure non niſi in perſonis ſer-
uorum, libertorumq; leguntur: ex cōtrario au
tem Caius, Seius, Mœuius, Sempronius, Titius,
nomina ſunt liberorum: authores ſunt, latina-
rum vocum obſeruatores, quamuis Statius Cę
cilius Comicus, & Statius, Papinius Heroicus
poetæ celebres fuerint, nihilominus alter ſer-
uilis, alter libertinæ conditionis memoratur:
Statius à ſtatione, vnde ſtationarij. Hinc aptus
ex Salamonio, & ſine lite ſenſus, ꝙ Statius ſer-
uus potuit iuberi, vt de peculio, vel aliquid hæ
reditarium, extraneo daret, abſq; eo, ꝙ hæres
exiſtat: exemplum, lego Titio centum, quæ à
Statio dari volo, legando à debitore, hæres gra
uatus intelligitur. l. ſi ſeruus legatus. §. qui mar
garitam. & l. ſi pecunia, de lega. 1. cur nō idem
legando à ſeruo Statio, & alium ſeruum eidem
commendando, hæres, & liber relictus non in
telligatur? item commendando ſeruum ſub li
bertini nomine, an liber eſſe iuſſus ſit? & Iuriſ-
conſultus definit, non magis ille hæres, quàm
iſte liber futurus: facit l. ex verbis. C. de mil.te-
ſtam. & l.2.C.de neceſ.ſeru.hær.inſt. nīmirum,
duo etenim hic concurrerent ſpecialia tacitè,
& data libertas, & hæreditas, contra Gloſ. in l.
1.C.de dot.promiſ.

Tertiò allegatur l.ſed & ſi ſic.ff.de leg.3.ex
qua, coniuncta ſuperiori l. in fi. duæ concluſio-
nes colliguntur. Prima ex d.l. ſuperiori, quòd
hæres hæredis ita ſimpliciter, & appellatiuo
nomine grauatus, grauari poteſt: ſecunda ex d.
l.ſed & ſi ſic. in fi. quòd hæres hæredis, appella
tus certo nomine, vel ita vt de certa hæredis ꝑ
ſona ſentiatur, grauari non poteſt. ex qua con
cluſione illud etiam ſequi videtur in terminis
propoſitis, quòd filij filiorum, qui honorati nō
fuerunt, tanquam hæredes hæredis grauari nō
poſſunt, quia videlicet nominatim grauari, &
nihil eis teſtantis iudicio relictum eſt, & per
hanc l. præcipuè contra Bar. pleriq; mouentur,
vt Lancel.Polit.meminit.

Vdalric.Zaſ.lib.2.intellec.ſingu.fol.294.cir
ca hunc tex. dixit, expreſſionem nominis ꝓ-
prij, vel appellatiui ibidem, non diuerſificare
caſum, vt Barto.credidit, ſed hoc ſolum, quòd
20 qui fortuitò, † non iudicio teſtatoris capit, nō
poteſt grauari, ſiue vtamur proprio, ſiue appel
latiuo nomine; Vnde ſi teſtator ita hæredi di-
ceret, Peto à te Luci Titi, vt petas ab illo, qui ti
bi ſuccedet decem dari Seio: eccè hic non eſt
nomen appellatiuum, quia pronomina ſcilicet
ille, iſte, habent vim nominis: ſunt enim ter-
mini ſingulares, & tamen valet fideicommiſ-
ſum: e diuerſo ſi teſtator ita diceret, ſi ali-
quis hæres Titio factus, hæreditatem adie-
rit, rogo det &c. Ecce ibi ſunt nomina ap-
pellatiua, & ſine dubio non valet. Proinde
ſic diſtinguendum eſſe arbitratur. Aut teſta-
tor grauando, talibus verbis vtitur, per quæ
certum eſt, bona ſua ad grauatum peruenire,
& tunc grauari poteſt quiſquis ille ſit, ita pro-
cedit dicta l.ſed & ſi ſic. in princip. quia ibi gra
uauit hæredem hæredis, quo caſu neceſſe erat
bona ad eum peruenire, iuxta communes re-
21 gulas, & dato quòd hæres † ſit nomen ap-
pellatiuum, tamen eſt reſpectiuum: reſpicit
enim bona hæreditaria teſtatoris; Aut teſta-
tor huiuſmodi verbis non vtitur, quibus cer-
tum ſit perueniri, & non poteſt per dictum tex
tum in l.ſed & ſi ſic. & facit iuxta verum intel
lectum l.1.§.penultimo, ſupra eodem titu. de
lega.3. Quare contra Barto. concludit, quòd fi
lij filiorum iuxta eius intelligentiam, grauari
non poſſunt. hactenus Zaſius.

M Aliter

22 Aliter Pet.de Bexut. † ſubtilis Doctor Mediolanenſis diſtinguebat, quòd aliquando iudiciū teſtatoris eſt certū, per quod grauatus eſt honoratus: & tunc clara iuris adeſt diſpoſitio; Aliquando, & ſecundò, omnino iudicium certū non eſt, ſed veriſimile, puta quando hæredis fratrem grauaſſet, vel filios, ſi filios haberet, nomine proprio, ſi hæredis eſſent hæredes, quia veriſimile eſt, quòd proximiores ſuccedant, ex his, quæ traduntur in l. cùm acutiſſimi. C. de fideicommiſ. in l. penultima, C. de impube. & alijs ſubſtitu.

Aliquando & tertiò, eſt grauatus penitus extraneus nomine proprio, ſi ſuccedat hæredi, & tunc procedit tex. in d. l. ſed & ſi ſic. non enim eſt veriſimile, extraneum ſucceſſurum: ex quo infert, quòd ille propter non ademptionē cenſetur dare, quando non adimitur ab illo, ad quem hæreditas veriſimiliter eſt peruentura: quando autem veriſimiliter non eſt peruentura, magis dicitur non adimere ab hærede hęredis, nomine proprio, quàm appellatino: Hāc tamen diſtinctionem, cum Bartholomeus Socinus in dicta l. cum filiofamilias. ſubuertat, non eſt circa eam inſiſtendum, & ſi Bexutium aduerſus eius patruum, latè tueatur Socinus iun. vt ibi per eum.

Sed idem Vdalri. Zaſ. in d. tracta. ſubſt. dicebat, d. l. ſed & ſi ſic. in fine, nihil omninò contra Bar. vrgere, quinimmo ſalua reuerentia, Doctores eam non intellexiſſe. Lancel. Polit. etiam in eo. tract. communem concluſionem, ibidē nullo modo probari affirmat, & d. tex. ad hūc diē, intellectum non fuiſſe, remittens ſe ad tradita in d. l. cum filiofamilias, & vtrobiq; nihil aliud dicunt. Franc. Aret. in 2. not. & ante fin. ver. & ad id quod diximus, ac Soc. colum. 5. in 5. concluſi in eadem l. cum filiofamil. aliqua, ſed implicitè afferunt, ad intellectum magis reſpōſi Papiniani lib. 9. quæſtionum ibi, quàm Pauli libro 1. fideicommiſſorum hic, ideo illa referre opportunum non duxi. Vnde Lancel. Galiau. in dicta l. centurio, colum. 63. verſicu. ſecundò non obſtat. ex mente Areti. ſed clarius, ita

23 concludebat; Quòd ibi † nec tacitè, nec expreſsè poterat grauatus cenſeri honoratus, ex quo expreſsè teſtator dixerat, ſi Stichus Seij hæres factus, iuſſu eius adierit hæreditatem, & ſic expreſsè teſtator ponebat in voluntate hæredis, an Stichum inſtitueret, quem ipſe grauauerat, vel ne. cùm ergo non conſequatur hæreditatem neceſſariò ex diſpoſitione teſtatoris, igitur grauari non potuit: hoc autem dicendum non eſt in propoſito, quia ex verbis teſtatoris non conſtat, quòd poſuerit in voluntate inſtituti hæreditatem ipſius teſtatoris, peruenturam, vel non, ad eius inſtituti liberos; Vnde vt in iunctum valeat liberis grauamen, eſt dicendum, quòd voluerit, inſtitutum fore grauatum, ipſis liberis reſtituere. pendebat igitur honor ibi, ex alieno arbitrio, & ſic Paulus non ab re tanquam quid fortuitum, inſtitutionem illam hæredis conſiderat, rebus ſtantibus, prout tempore teſtamenti ſtabant, recedente iudicio teſtatoris, ob dubiū, ac fortuitum euentum, non poterat grauamē imponere, nec eum obligare, cui nihil dederat: immo duo in illo futuro euentu concurrebant, vt Seij hæres factus eſſet, & iuſſu eius adiuiſſet hæreditatem.

24 Quartò mouentur Doct. nam inducta. † ad diminutionem, non debent effectum contrarium, & ſic augmentum operari. l. legata inutiliter. ff. de lega. 1. l. Titia. in fine. ff. de manumiſ. teſtamen. cum vulg. proinde cum hoc fideicommiſſum à filijs filiorum tendat ad diminutionem bonorum, eo ipſo non poteſt operari augmentum. Verùm ratio hæc in d. l. centurio, ex Bart. conuellitur, nam tunc ad diminutionem inducta, augmentum operari non debent, cùm poſſunt illud operari, & ſine augmento exitum conſequi, aliàs ſecus, & in neceſſarium antecedens augmentum cenſetur adiectum, dicta l. denique. §. interdum. ff. de pecul. leg. l. Proculus. ff. de vſufruc. vbi ſi lego vſumfructum ædium, cum hoc, ne legatarius altius tollat, videor legaſſe proprietatem: ex quo aliter illud onus locum habere nō poſſet; prout propriè hic eſſet. ſi enim filij iſti non cēſerentur vocati, fruſtra grauati dicerentur, & cum hac reſponſione trāſeunt, Iaſ. ibi, poſt nu. 57. colum. 20. ver. tertiò, quod teſtator. Galia. colum. 64. ver. non obſtat quartò, Soc. iun. nu. 302. in d. l. centurio. Zaſ. in d. tract. ſubſt. tit. de compend. in fi. verſi. nec obſtat, & Bar. in d. l. denique. §. intendum. per illum tex. Et ſi diceretur ſolutionem iſtam videri contra d. l. legata. inutiliter: nam nec ibi adēptio valere poteſt, niſi præſupponatur legatum: Reſpondet Soc. iun. effectum ademptionis ſatis conſtare, cum remaneat res penes hæredem, tacito tamē Galiau. ibi, num. 400.

25 Secundò † ita poſſet dici, quòd in dictis legibus ideo ademptio non facit, vt datum valeat, quod fuit inutiliter datum, quia datio in eum caſum, qui adimitur fruſtra fieret, cùm omnino poſtea adimeretur: in alium verò caſum ideo datum non præſumitur, quia non fuit ademptum, ademptio autem præſupponit tanquam ſuum antecedens, dationem eſſe in eadem re, & in eodem caſu.

26 Vel tertiò, † tunc ad diminutionem inducta, contrarium augmenti effectum non operari, cum ſumus in ſenſu directo diſpoſitionis; ſecus verò eſt in ſenſu contrario, vt eſt tex. in l. ſi inter te & me. ff. de excep. rei iud. ſed in propoſito à directo ſenſu recedimus, & contrariū recipimus pro cōtrario effectu inducendo, meritò d. l. legata inutiliter, non aduerſatur.

Quintò contra Bar. allegant Alex. poſt nu. 94. & Iaſ. colum. 26. in prin. l. cùm quaſi. §. ſi plures. ff. de fideicom. libert. vbi ſi vnus ex hæredibus grauatur in re tota hæreditaria, non videtur proinde alias res ſibi prælegare: ſed

ſed debet a cohæredibus,illorum partem emere:non ergo eſt verum, quòd grauando relinquere intelligitur. Sed ex intentione Soc. iun. reſpondetur,poſt Moderniores quos infert,ꝙ ibi non erat antecedens neceſſarium, cum ille iuridicè grauati potuiſſet,abſq; eo,quòd ꝑ parte eſſet hæres.Vel dicendum eſt, huiuſmodi legatum manumittendi,etſi grauamen cōtineat, tamen duo alia commoda includit, fauorem .ſ.libertatis,& vt infans libertos habeat, vt in ead.l.cùm quaſi.§.ſi verè pupillus.vbi in defectum tutoris recuſantis authoritatem libertati præſtare,Diui fratres reſcripſerunt,ex cauſa fideicommiſſi,libertatem præſtari debere ſeruo,perinde atque ſi ab ipſo pupillo tutore authore manumiſſus eſſet:adeò vt non ſit impedimento pupillo,vt libertos non habeat, neq; libertati.ſuper quo tamen cogita, nam manu-
27 mittendo, † quis locupletior non efficitur.l. nemo,ver.locupletior,iuncta gl.ff.de reg.in.& l.planè ſi filium.§.ſi.& l.ſeq.ff.de lega.1.l. aſſignare.ff.de aſſig.liber.vt grauari non poſſit,d. l.planè.§.fina.

Omiſſis aliquibus fundamentis pro hac poſteriori opinione contra Bar.principalem quęſtionem Gl. in d.l. Lucius, reſpicientibus,quæ latè fuerunt diſcuſſa,apparet vtranq; ſententiā diſputando tueri poſſe.

28 Ego tamen † vt meum quoq; calculum addam,non putarem ab opinione Bar.iudicādo, & cōſulendo fore recedendum taquam veriori,probabiliori,æquiori, ac deniq; vti canonizata per Doctores Perusinos, quorum quanta fuerit,ſitq; authoritas,omnibus innoteſcit: cū in illa Auguſta,atq; Illuſtriſsima Perusina Ciuitate,cum militari dignitate,leges ſemper coniunctim floruerint:& ſi veritati obſequendum eſt,Perusini viri fortiſsimi,liberalibuſque ſtudijs addicti, ingentem gloriam, maximoſque triumphos,rerum bene geſtarum,armorū peritia,& indefeſſa exercitatione, ac etiā iuriſprudentiæ ornamento, lōga temporum ſerie ſunt adepti,vt verè Perusiam,bonarum artium generoſam vitricem,atq; altricem,antiquiſsimæ etiam nobilitatis culmen dixerim:dumq; eius ſummum ſplendorem contemplor, vereor ne his,quæ breuiter tractanda aſſumpſi, penitus prætermiſſis, illuc animi vim in totum vertā, vt ijs verbis,ne dicam laudibus, quæ effundere poſſem,eius maieſtatem, ac decus exprimā, quod cum maius tempus, & longè aptius exigat,reticere expedit:id tantùm explicauerim, antiquorum Perusinorum venuſtati, atque fulgori Modernorum Iuriſconſultorum celeberrimam doctrinam, maximam partē cōtuliſſe.

Plura ſi quidem poſſem ad veritatem iſtius ſententiæ probandam, in medium afferre: ſed aliqua compreſſius tradita ſufficiant.

Primò igitur induco tex. in l. qui liberis.ff. de vulg.& pup.quem Iaſ.ibi poſt nu.2.ver.ſub conditione, nihil ſubaudiendo ad id adnota-
29 uit,in teſtamentis † ex verbis affirmatiuis cōditionaliter ꝑlatis diſpoſitionem, & ſic inſtitutionem ipſam induci:ſcilicet ex verbis ſi hæres erit, licèt ſecus videatur in verbis negatiuis,cum diſpoſitionem (vt ipſe inquit) nō inducant.l.ex facto etiam.ff.de hær. inſt. & licèt Iaſ.ſubdat, contra iſtud notabile tritam illam regulam vrgere,quòd quæ in conditione ſunt, in diſpoſitione nō cenſeantur: cùm cōditio nihil ponat in eſſe. l. ſi quis ſub conditione dandorum decem.ff.ſi quis omiſ.cau.teſtam.relinquit cogitandum,ſi poſſet dici, iſtud eſſe quaſi in neceſſarium antecedens ſubſtitutionis: ex quo.n.teſtator dicit,ſi Titius mihi hæres erit, eum pupillo ſubſtituo,veluti neceſſarium antecedens:ex iſtis verbis quāuis cōditionalibus, videtur eum inſtituere:ſi igitur inſtitutio inducitur,quæ directa eſt,in neceſſariū antecedens debet etiam fideicommiſſum induci. Et ſi diceretur, difficilius negatiua verba cōditionaliter prolata diſponere, quàm affirmatiua: Reſpondetur difficilius intelligi directam inſtitutionem,quàm fideicommiſſariam ſubſtitutionem.& ex ijs, quæ dicit Iaſ. non videtur poſtmodum ipſe diſtinguere inter verba affirmatiua,vel negatiua cōditionalia,dum tex. obijcit in d.l.ſi quis ſub cōditione. uis igitur in eo verſatur,quia ſubſtitutio aliàs inefficax redderet, niſi illud antecedēs validum eſſet, quod vti neceſſarium conſideratur:quemadmodum pariformiter iſto caſu,ad validitatem grauaminis, eſt antecedens neceſſarium poſitorum in conditione vocatio.Vnde Franc.Ripa in rub.ff.ſo-
30 lu.mat.num.34.dicebat,conditionem † ponere ea,quæ neceſſariò ſequuntur, vel neceſſariò præcedunt ad implementum,per d.l.qui liberis,poſt Iaſ.de quo meminit.Et iſte fortaſſe clarior eſt tex.quàm d.l.ſi ita quis hæres inſtituatur.ff.de hæredib.inſtit.quem ad idem allegat D.Sfort.Odd.Perusinus in eius ſolemni tract. de compen.ſubſtit.partic.5. Scęuolæ enim dictum illud lib. 15. quæſtionum maximas patitur difficultates, vt in pcedētibus viſū extitit.

31 Secundo,quia ſi fideicommiſſum † relinquatur à venientibus ab inteſtato,etiam ſi non inſtituantur expreſsè,valet.§.præterea.Inſt. de fideicommiſ.hæredi. & ratio eſt, quia creditur teſtator ab illis fideicommittendo ſponte ſua relinquere illis hæreditatem. l.cōficiuntur . in prin.ff.de iure codicil. ergo multo magis ſi relinquatur à filijs filiorum , qui nō ſolū grauati ſunt, ſed etiam in conditione poſiti: dicunturque ſaltem ſuccedere ab inteſtato, voluntate tamen teſtatoris, ſecundùm vnam opinionem ex gloſ.in dicta l. Lucius . iuncto tex. & huic rationi Franciſcus Gratianus in tracta. de vulga.& fideicommiſ.ſubſtitu.in fi. verſicu. ſed quid verbis opus eſt. reſponſum dari non poſſe dicebat, cùm ceſſet omnimodò regula d.l.ab eo.C.de fideicom.

Sed tamen ſi diceretur, ꝙ ad illos ipſo iure pertinebat hæreditas . Reſpondet Odd.quòd ad hos nepotes quoque.d.l.cùm auus,& d.l.cū

acutisſimi. Nec refert, quod illos priuare po-
terat, vnde nō auferens hæreditatem cenſetur
confirmare; Cum & nepotes etiam ſtantibus
filijs primi gradus, & præſertim in portione ex
cedēte legitimam, qua etiam filium primi gra
dus priuare poterat. §. igitur, inſt. de inof. teſt.

Tertiò moueor ratione, quam Vdalricus Za
ſius ad mentem Doctorum Peruſinorum in d.
eius tract. ſubſt. tit. de compen. perpulchrè, ma
ximaque cum claritate afferebat: certum (in-
32 quit) eſt, † quòd pater quamuis filios filiorū
ſub conditione nominauerit, tamen cogita-
uit, & præſuppoſuit, immo intentio ſua indu-
bitata fuit, quòd bona ſua peruenirent ad fi-
lios filiorum, quos poſuit in cōditione: voluit
enim eis proſpicere prudenti ſuo conſilio, d.
l. Lucius, in fi. Prudens conſilium teſtantis ani
maduertitur &c. Hinc ergo ſuccedit ratio Pe-
ruſinorum, quam recitat Corneus in dicta l. ab
eo, cùm teſtator credatur indubitatè filiorum
habuiſſe rationem, & grauauerit eos fidei-
commiſſo, iſtis duobus ſimul coniunctis, neceſ
ſariò præſumitur antecesſiſſe prouiſio filiorū.
Nā quis iſta verba, ſi filij deceſſerint ſine libe-
ris, & ſine filijs filiorū, p ſe in cōditionē ſonēt,
d. l. Lucius. tn̄ grauamē fideicōmisſi eis adie-
ctū, puiſionē eorum facit præſumi: Nec enim
fruſtra in dicta l. Lucius. mentio fit de pruden-
ti conſilio patris. Vnde eſt dicendum, quòd
pater voluerit etiam proſpicere filijs filiorum,
quos aliàs non potuiſſet grauaſſe: ergo graua
men filijs iniunctum nihil diſponit ex ſe abſo-
lutè poſitum, ſed duo iſta coniuncta operan-
tur. hactenus Zaſius. eſt certè veriſſima, &
conſtans ratio, ſic iuridicè deducta: pruden-
33 tis enim, † non tantùm principium, ſed me
dium, ac finem eſt reſpicere: vnde ſi teſtator
ponendo liberos in conditione, primum Scæ
uolæ aſſertione prudens creditur, inefficaci-
ter poſtmodum grauando imprudens redde-
34 retur: & ideo non eſt credendum, † viam
ad ſuum iudicium impugnandum elegiſſe. l. 3.
ff. de milit. teſtamen. l. ſi quis locuples. in prin-
cipio, & ibi Gloſ. ff. de manumiſ. teſtamen.
Maximè cùm non minori ardore amoris nepo
tes, quàm filios, immo maiori diligat. Bart. in
l. liberorum. in 5. not. ff. de verborum ſignifica.
35 quamuis ordinis † quadam obſeruatione, fi
lios vocare prius voluerit, deindè nepotes,
iuxta l. Gallus. §. 1. ff. de liberis, & poſthum. &
quis dubitat teſtatorem de hoc interrogatum
veriſimiliter ita reſponſurum? argum. l. tale pa
ctum. §. fina. ff de pact. voluntatis denique di-
xerim quæſtionem eſſe, vt verba non ſpecten
tur, ſed ſententia, quibuſcunque verbis, dum
teſtator ſenſerit, vt hæreditas ſua reſtituatur,
quemadmodum eleganter inquit Paulus lib.
3. ad Sabinum in l. vbi purè. §. finali. ff. ad Tre-
bellia. qui textus aureus in propoſito eſt, ſi dili
genter ponderetur.

Quartò idem Dominus Sfortia Oddus ſub-
tiliter inducit text. in dicta l. cùm auus, & l.
cum acutisſimi, coniungendo reſponſionem,
quam in ſuperioribus ad textum in dicta l. ſi
quis ſub conditione, attulit, vt per eum. Ego
36 eadem iura ſic aliter induco: † vult enim
Papinianus in dicta l. cum auus, fideicommiſ
ſi conditionem, coniectura pietatis defeciſſe,
quòd minus ſcriptum quàm dictum fuerit in-
ueniretur. ex quo eſt dicendum, dum expreſ
sè pater nepotes in conditione poſuit, pieta-
tis affectum erga liberos exercuiſſe: vnde ſi il
los grauando, non ſenſiſſet etiam inſtituere,
impietate quadam potius vteretur, ac irratio
nabili modo, & vndique imperfecto: quòd
non eſt coniecturandum, in dedecus, ac gra-
uem notam paternæ pietatis, vt inquam ani-
mi quadam dira feracitate, atque inefrenato
appetitu, nepotes grauare ſenſerit, abſque
beneficij collatione, naturalem pietatem re-
ſtringendo. Ceterùm Papiniani illud pium
reſponſum ſi optimo intellectu Imper. in di-
cta l. generaliter. §. cùm autem. non inutili
repetitione ampliare pergit, veriſimilitudi-
ne inſpecta: cur nos diſpoſitionem iſtam te-
ſtantis optimo, ac veriſimili intellectu, am-
pliare non debemus, eadem pietate, ac fauo-
re, vocationem coniecturando? Sique idem
Imper. in dicta l. cum acutisſimi, teſtantis
ſenſum, ad commodum liberorum, tam pro-
uide reducere conatur, cur nos à via, quam
ius ipſum oſtendit, in iacturam liberorum,
actus inualiditatem, voluntatis denique fru-
ſtrationem deflectere intendimus?

Nullus certè tam dure, & agreſti animo, vel
Bœotico ingenio erit, qui non videat Bartoli
ſumma æquitate ſuffultam opinionem, fortiſ
ſimis atque viuacisſimis rationibus eſſe com-
poſitam? etſi Bald. in l. vnica. §. pro ſecundo.
ante numerum 9. C. de caduc. tollen. dixerit
iſtam opinionis Bartoli æquitatem, non ſcri-
ptam eſſe à lege, neque à teſtatore, ſed ſolùm
in capite diſcretorum virorum conceptam;
prout vltimum fateor, ſic primum reijcio, cū
viri ratione non imbecilles, æquitatem iſtam,
ex legis prouidentia haurient, & ſatis tenaci-
ter conſcriptam inuenient. Volui hæc adno-
taſſe, cum asſiduitate quotidiana, vt lib. ſecun
do, de Natu. Deor. inquit Cicero, & con-
ſuetudine oculorum aſſueſcant animi, neque
admirantur, neque requirunt rationes earū
rerum, quas ſemper vident: perindè quaſi
37 nouitas nos magis, † quàm magnitudo re-
rum, debeat ad exquirendas cauſas agitare.

Non putarem ego à Bartoli ſententia indi-
ſtinctè iudicando, & conſulendo recedendum
fore, tum quia eſt verior, benignior, humanior,
ac æquior, mentiq; teſtantium valdè cōformis:
tùm quia eſt magis communis, & magis cōce-
lebrata, antiquorum, & recentium deciſione
recepta, ponderatis authoritatibus, ac ſcriben
tium nominibus, & quicquid in contrarium
de magis communi aliqui teſtentur, ita eſt re
ipſa, vt omnis iudex veritatē, & iuſtitiam præ-
oculis

oculis habens, ipſam intrepidè approbare, & amplecti debeat, tanquam lucidam, & iuris ſinceritate conſpicuam: Vt rectè admodum Ioã. Ceph.d.conſi.93.cum in teſtamento,num.2.& 3.authoritates vtrinque adductas põderãte, ac conferre videatur, ad opinionis Bartoli efficaciam, & confirmationem.

SVMMARIVM.

1 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, latius vocatos cenſeri, alia coniectura concurrente.*

2 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, magis dici vocatos, concurrente etiam alienationis prohibitione, eorum patri facta, filiorum fauore.*

3 *Liberos maſculos, in conditione poſitos, & grauatos, facilius in diſpoſitione, his tribus concurrentibus, credi.*

4 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, potius intelligi vocatos, ſi teſtator fœminas excluſiſſet.*

5 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, fauore piæ cauſa, vt onus eis nominatim iniunctum teneat vocatos cenſeri.*

6 *Liberos grauatos, & poſitos in conditione, clarius vocatos eſſe, cùm vltimo poſitorum in conditione, & grauatorum in tota, ſubſtitutio facta eſt: ad inducendum reciprocum fideicommiſſum, ad l. Titia Seio, §. Seia libertis de leg. 2.*

7 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, magis intelligi vocatos, ſi eſſet dictum, vel hæredes filiorum deceſſerint.*

8 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, efficacius eſſe vocatos, cum eſſet dubium, nunquid ſubſtitutio de filijs, eſſet vulgaris, vel compendioſa.*

9 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, liberius eſſe vocatos, omni caſu, quo teſtator in agnatione bona conſeruari voluit.*

10 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, liberius eſſe vocatos, cùm teſtator proximiores etiam agnatos vocaſſet, ne hæreditas ad extraneos perueniret.*

11 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, magis vocatos cenſeri, ſi teſtator Trebellianicæ detractionem probibuiſſet.*

12 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, facilius uocatos intelligi, ſi teſtator digrederetur ad plures gradus ſubſtitutionum.*

13 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, cenſeri vocatos, omni alia concurrente coniectura, quæ ex ſe principaliter, & ſimpliciter conſiderata, vocationem induceret.*

14 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, non ſolum dici vocatos, ex concurſu alterius efficacis cõiecturę, de per ſe ad uocationem ſufficientis, ſed etiam ſi de per ſe potens non diiudicaretur.*

15 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, facilius uocatos eſſe, cùm per ablatiuos abſolutos in ipſa conditione reperirentur.*

16 *Bar. opinionem, circa vocationem poſitorum in cõditione, & grauatorum, explicitè procedere in deſcendentibus teſtatoris.*

C A P. III.

VTQVE Doctorum dicta, iſtam materiam concernentia, minimè prætercam, & ſi præcedens concluſio abſolutè intellecta, nullam patiatur veram, aut cõcludentem difficultatem, adeo
1 quòd ſit intrepidè attendenda: dicunt † ipſam magis procedere, alia coniectura vlterius concurrente, Cur.ſen.conſi.51. ſuper teſtamentis Alberti, colum.8.in fi.poſt nu.23. ver. & inclinare videtur Alexan. vbi de magis communi opinione atteſtatur, Carol. Ruinus conſi.108. viſa, ac benè intellecta, colum.6.num.16. in fi. conſi.111.viſo ac perlecto, colum.5. nume.14. conſi.122.de duobus principaliter. colum.3. num.4.in fi.lib.2.conſil.142.viſo & perlecto, colum.4.num.10.& 11.conſi.167.prima videtur conſideratione.colum.3.ante num.6. verſ. ſed etiam dato, lib.3.Pariſ.conſi.37.ſi bona.colum.3.num.21.lib.2.conſi. 42. ad reſolutionẽ. colum.2.nume.12.lib. 3. & vtrobique allegat Cor.& Soc.conſilia, vt per eum, idem Cur. ſen. conſi.42.quia inquit Baldus.colum.4.in prin. num.7.verſi.ſed vbi vltra grauamen, & conſil. 45.ſæpè reuoluta.colum.4.num.5.idem Ruin. conſi 198.ponderatis diligenter, num.7. lib.2. Thob.Nonius, conſi.31.viſis, in fi.Ioan. Ceph. conſi.426.in facto præſupponitur.num.27.lib. 3.Celſ.Vgo conſi.20. in præſenti conſultatione.num.23.24.30.& 47.

2 Et prima quidem † cõiectura eſt, quando vltra poſitionem in conditione, & grauamen, adeſſet etiam alienationis prohibitio, eorum patri facta, filiorum fauore.Socin. conſi.250. in cauſa Bononienſi, col. pen. ante numerum 6.lib.2.Curtius ſenior d.conſi.45.ſæpè reuoluta, colum.4.num.5.verſicu.fortius, & ſucceſſiuo ordine.Carol.Rui.d.conſi.122.de duobus, colum.3.num.4.dicens neminem ſani capitis aliud poſſe dicere, lib.2. & conſi. 124. viſo teſtamento, num.4.colum.3. in princ. verſicu. & quamuis ex hoc.eodem volum.Pariſ.d. conſi. 37.ſi bona, nume.21.cum ſequen.lib.2. Hieronym.Zanch.in dicta l.hæredes mei.§.cum ita. num.749.ff.ad Trebel.qui dicit eſſe videndum Socin.conſi.116.in cauſa, colum. 3. ante num. 5.verſicu.quæ omnino, lib.3. ſed non retragatur ſi rectè ponderetur, Auguſti. Berous conſi. 82.circa id, colum.penultima, nume.7. lib.2. & quando grauamen eſt in rem ſcriptum, ex alienationis prohibitione imperſonali, Franc.Marzar.conſi.10.memini aliàs, fol.128.verſi.dico, quòd ſumus.

3 Secunda eſt coniectura, † quando maſculi eſſent in conditione poſiti, & grauati, idèm Hieron. Zanch. in d.§. cum ita, num. 747. in 2. limita.Carol.Ruin.conſi.111.viſo ac perlecto. numero 15.lib.2. conſilio 167.prima videtur conſideratione, colum.tertia, numero 6.lib.3. conſi.139. viſo ac perlecto, colum. 5. numero

17.verſic.& ſic iſto caſu ad minus. eodem lib. 3.& conſuluit Dec. conſi. 270. D. Raynaldus. colum.1.verſi.ſecunda concluſio,num.3. & columna fina.verſicu.ſecundò non obſtat. poſt nume.7.& his tribus concurrentibus, ex mente Decij, ita concludit Matthæ. Iuriſconſ. in ſuis commun.opin.in verb. liberi. verſicu. limitatur.Pariſ.d.conſi.37.ſi bona,num.35.conſ.41. viſa,num.71.lib.2. Auguſtinus Berous conſil. 109.viſis, columna antepenultima,poſt num. 9.lib.ſecundo.

Licèt contrarium ſenſerit idem Pariſ.conſ. 31.conſiderato primo capite,nume. 21. conſi. 44.ſubſtitutio,num.15.cum ſeq. lib.2. volens, quòd ex grauamine vocatio non inducatur, etiam facta adiectione maſculinitatis, ſed eius opin.non eſt vera,vt à priori non ſit recedendum, & vltra Pariſium idem tenet Bertrand. conſi.136.eo caſu,num.4.& 5.lib.6.

4 Tertia eſt † coniectura, ſi vltra poſitionẽ in conditione,& grauamen, teſtator fœminas excluſiſſet.Pariſ.d.conſi.37.ſi bona, nume.32. lib.2.Lud.Gozad.conſi.26.in cauſa, nume.23. Ruin. dicto conſi.111. viſo ac perlecto,nume. 16.lib.ſecundo.

5 Quarta coniectura eſt, † ſi piæ cauſæ fauor adeſſet, nam cenſerentur poſiti in conditione,& grauati,ad fideicommiſſum vocati,ad hoc, vt onus eis nominatim iniunctum teneret,vt per Hieronym.Zanch.in d.§.cum ita.numero 746.Carol.Ruin.d. conſi. 139. colum.4. num.12.verſicu.& vbi etiam opin. Barto. non eſſet vera,lib.3.Anton. Gabriel. titu. de fideicommiſ.in 4.concluſ.num.23.Ludoui.Gozad. & Nouiſ.Bonon.ante num.48.in d.l.1.C.de pactis,allegant conſilium Pet.de Anch. & Iaſ. de quibus ſupra meminimus.

6 Quintam coniecturam addunt, † ſi teſtator vltimo poſitorum in conditione, & grauatorum in tota,ſubſtitutionem feciſſet,ad inducendum reciprocum fideicommiſſum, in terminis l.Titia Seio,§.Seia libertis, tanquam factam vltimo tunc uocatorum, Pariſ.conſi. 42. ad reſolutionem,colum.3.nume.16.verſicu.& etiam.lib.3.Carol.Ruin.conſi.142. viſo & perlecto.colum.5.poſt num.11.lib.3.Socin.iunior conſi.145.viſo teſtamento,colum.6. nume.36. lib.3.Hieronym.Zanch.in d.§.cum ita, nume. 730.verſicu.& ſignanter in terminis noſtris,idem Ruin.conſi.115.caſus iſte.colum.5. num. 8.in fin.verſicu.præterea opin.Bartoli,d. lib.3. Thob.Non.in d.l.1.C.de pact.in 3.limit.verſi. tertius eſt caſus.Celſus Hugo conſi.20.in præſenti conſultatione, colum. 17.in principio, ante numerum 36. verſiculo, ſed vbi concurrit.

Licèt videatur diſcrepare Alexan. conſilio 202.viſo themate, & dubijs, colum.2. nume. 1.& 2.lib.7.

7 Sexta coniectura traditur, † quando teſtator diceret, vel hæredes filiorum deceſſerint,vt per Hieron.Zanch.temisſiuè in d.§. cũ ita,num.786.

8 Septima eſt coniectura, † quando aliàs eſſet dubium,an ſubſtitutio de filijs, eſſet vulgaris,vel compendioſa: tunc enim ſtante, quòd poſiti ſint in conditione,& grauati, cenſeretur compendioſa,ſecundum Corn.conſi.226.quãquam,poſt nume.3.colum. 3. in princip. lib. 4. Zanch. in dicto §. cum ita.nume. 750. verſicu. limitatur quintò.

9 Octaua eſt coniectura, † omni caſu, quo teſtator voluit,bona in agnatione conſeruari, Carol.Ruin. d.conſi. 111. viſo ac perlecto,nu. 14.cum ſeq.lib.2.Thob.Non. in d.l.1.in 3.lim. ver.ſecundus caſus eſt.

10 Nona, † quando teſtator vocaſſet etiam proximiores agnatos, ne hæreditas ad extraneos perueniret.Io.Cępha.conſi. 426. in facto præſupponitur,num.25.cum ſeq.lib.3.

11 Decima eſt coniectura, † quando teſtator prohibuiſſet Trebellianicæ detractionem, Ioann.Maria Riminaldus,conſilio 243.in cauſa,num.90.ver.& maximè,lib.2.

12 Vndecima, † quando teſtator digrederetur ad plures gradus ſubſtitutionum, in terminis Pet.de Anchara.conſi.74.contra Philippũ. Augu.Bero.conſi.6..ſuper teſtamento,nume. 6.verſic. & præſertim,conſi.109.viſis.col.pen. in princip.ante nume.10.verſicu. ſecundò liberi,lib.ſecundo.

13 Et † denique magis procederet vera Barto.opinio,omni alia concurrente coniectura, ex ijs quæ ex ſe, & ſimpliciter conſideratæ ſubſiſtunt,ad uocationem inducendam,vt non ſit hæſitandum, cum duo vincula magis ligent, adeo quòd ſi quælibet de per ſe uocationẽ efficaciter operatur, ſimul iunctæ efficaciſſimè proderunt, & operabuntur, vt ſuo loco animaduertetur, in vniuerſalibus regulis præſentis materiæ,& tradit Hieronymus Gratus conſilio 106.in cauſa, nume.18. & 19.lib.2.Immo
14 † ſi de per ſe potentes non reputarẽtur, ſimul iunctæ ſufficiunt,& ſine ſcrupulo,vt dicit Gratus,cum quæ non proſunt ſingula,multa iuuãt, in præſumenda,& coniecturanda teſtantis voluntate,ad fideicommiſſum inducendum,prout ita paſſim in his terminis Doctores argumentantur,Auguſt.Bero.conſi.109.viſis,colu. antepenultima,poſt num.9 lib.2.

15 Magiſque dicta coniectura adiecti grauaminis procederet, † quando eſſent poſiti in conditione, per ablatiuos abſolutos, vt dixit Ioan.Mar.Riminal.conſi.189. in hac difficultate,nu.9.lib.1.

16 Barto.etiam ſententiam † in deſcendentibus explicitè procedere dixit Iulius Clarus, titu. de teſtamen. quæſtio. 78. verſiculo, quid ergo, dum in iſta quæſtione diſtinguere, ſed verius vno collyrio mederi omnia nititur, & Clarum referendo, idem ſibi voluit Petrus Grego. Tholoſanus in Syntagm. iuris,parte tertia,lib.42.cap.28.ante nume. 32. verſiculo, cæterum Iulius Clarus tandem fatetur. fol.987.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Liberos grauatos,in conditione poſitos, non cenſeri vocatos,ſi ſub nomine appellatiuo hæredum,grauati fuerint in genere: opus eſt enim, vt grauamen ſub nomine filiorum adijciatur.*

2 *Liberos grauatos,in conditione poſitos, non cenſeri uocatos,cum eſſent in alia teſtamenti parte expreſſe vocati.*

3 *Liberos grauatos,in conditione poſitos,non cenſeri nocatos, cum eſſent in alia parte teſtamenti expreſſe vocati, etiam ſi eſſent ſolum expreſsè in caſu alienationis vocati; Quod declaratur ex mente Caroli Ruini,num.4.*

5 *Liberos grauatos, in conditione poſitos, vocatos non cenſeri, cum eſſent non ſolum expreſſe in alia parte teſtamenti vocati,ſed etiam tacitè,& ſolum vulgariter:ut quando nepotes,filiorum appellatione vocati cenſentur.*

6 *Liberos grauatos,in conditione poſitos, non cenſeri vocatos, cum in alia parte teſtamenti expreſſe vocati eſſent, tripliciter limitari, & nume.7.ac 8.*

9 *Liberos grauatos,in conditione poſitos,cenſeri vocatos,cum nominatim ſunt grauati,alias ſecus: & quòd ſufficiat grauamen neceſſario ex verbis colligi,nu.10.& ſufficiat dicere eiſdem ſubſtituo,num.1 . & 13. & quòd realis alienationis probibitio ſit ſufficiens,nu.12.*

14 *Liberos grauatos nominatim, in conditione poſitos, cenſeri vocatos, cum deſcendentes grauantur.*

15 *Liberos grauatos,in conditione poſitos, non cenſeri vocatos, ſi teſtator mandaſſet ſuum teſtamentum, ut iacet, de verbo ad uerbum ſeruari, ſine aliqua interpretatione,vel intelligentia.*

16 *Concordiam inter partes conſulendam eſſe, Stephani Bertrandi ſententia, cum de veritate opinionis Barto. in d.l.centurio circa illam quæſtionem, nunquid filij in conditione poſiti, & nominatim grauati, ſint diſpoſitiue vocati diſceptatur.*

CAP. IIII.

1 NVNC vero dicta conſtans, ac tenax Barto.in l.centurio. opinio,limitatur.Primo,†quando in conditione poſiti,eſſent grauati ſub nomine appellatiuo hæredum in genere, dicendo ſimpliciter hæredes: tunc enim grauamen tenet, abſque eo, quòd cenſeantur vocati immediate a teſtatore. opus nanque eſt, vt tanquam filij grauentur. ad inducendam vocationem, ſecundum doctrinam Barto. in l. ſed & ſi ſic,per illum text.ff.de leg.3. & ita conſuluit Carol.Rui.conſi.113. Quia deciſio,colum.2. num.4.verſicu.Et ideo quamuis.lib.2. Soci.d. conſ.116.In cauſa. poſt nu.4.colum.3.in prin. lib.3.allegat tex.in d.l.ſed & ſi ſic.& in l.ſi fuerit.d.ti.de leg.3. dicens ſe iſtud late dicere in l.cum filiofamilias.in 1.not.

2 Secundo Bar.opi.limitatur,†cum iſti poſiti in conditione, eſſent aliquo caſu expreſſe vocati, in alia parte teſtamenti: tunc enim licet poſiti reperiantur in cõditione, & ſimpliciter grauati,non tamen ſimpliciter vocati dicẽtur, ſed illo tantum caſu,quo expreſsè vocabãtur, & propterea onus eis impoſitum reſtringitur: vt ita demum cenſeantur grauati, ſi caſus ille eueniat,in quo fuerunt expreſsè vocati, & nõ aliter.Caro.Rui.conſi.96.Quia de ſubſtitutionibus.colum.3.nume.8. cum ſeq. lib.2.allegat Fran.Arct.conſi.156.Diligenter viſis. colum. 4.ver.Non obſtat ꝙ ſi ſubſtitutio.per tex.in l. Gallus.§. quidam rectè. ſecũdum intellectum Iac.de Are.ff.de lib.& poſth.& l.epiſtola.§.fin. ff.ad Treb.Pet.de Anch.conſi.137.Principaliter ponderandum eſt.cir.fi.& iſtud conſilium inducit Carol.Ruin.d.conſilio,& meminit de Alexan.conſ.24.Attentis his quæ in themate. colum.3.num.7. verſi. Quia reſpondeo.lib.3. idem Rui.conſi.100. Viſo teſtamento. colum. pen.poſt num.7.verſic.Et dato.conſi.101. Super his,colum.3.num.7.verſicu. Et vbi etiam. conſ.171.Caſus iſte. colum.2.num.2 conſ.104. Poſtquam Robertus.colum.5.num.13. conſi. 114. Viſo teſtamento Bernardini. colum. 2. num.4.verſi.Quoniam dato.conſi.121. Viſo teſtamento Do.Angeli.colum.3. ante num.8. conſ.160.Viſo,& perlecto.ante num.25.conſ. 175. Poſtquam Angelus,colum.4.in prin.ante num.3.conſ.180. Quamuis.colum.3.num. 7.lib.2.& conſi. 128. Viſo teſtamento,num.2. lib.3.Soc.d.conſi.116.In cauſa,colum.1.verſi. Addo etiam.& col.2.num.2.verſi. & in terminis.allegans tria Alexandri conſilia,& alibi.li. 3.Dec.conſi.384. In caſu propoſito,colum.3. in princi. ver.Secundo non obſtat.conſi. 465. Perſcrutatis.colum.pen.verſ.Quinto non obſtat.poſt num.16.Corn.conſ.186.Quanquam. colum.pen.num.10.& 11.lib.3.Pariſ.conſi.44. Subſtitutio fideicommiſſaria,colum.2.nume. 9.verſi.Licet enim.lib.2.vbi allegat Alexan.in conſil. citato per Socin. & etiam Bened. Cap. idem Pariſ.conſi.86.Ad veram reſol.colum.7. in fi.num.40.ver.Prout etiam.allegans eadem Alex.& Cap.conſilia, d.lib.1. eandem opinionem ſequuntur Nouiſ.Pariſien.in addit.ad Alexan.d.conſ.24.Attentis his.ante num.6. lib. 3.dicentes eſſe ſubtiliſſimam, & vtiliſſimam ſententiam, atque veram: nec reperiri alibi, licet caſus ſit quotidianus,nec recordari alibi legiſſe,niſi apud Rapha.Cuma.conſil.119.Teſtator,colum.fi.ante num.3.vſque ad fi.conſi. ver.Nec rurſum,& Dec.in d.conſi.384. In caſu propoſito.in 3.colum.hancque opi.tenet etiam Hieronym.Zanch.in d.§.cum ita,nu.732 vbi dicit,nuper ſe reperiſſe idem conſulere Rimin.conſ.142. & ſimilibus ipſam comprobat, vt per eum,allegantem etiam Alex.conſil.55. Perſpectis his.in 6.colum.lib.6. & tradit Rui. conſilio 134.Circa caſum.num.14.& 15. lib.3.

Addo tamen,ꝙ Hippo Rimi.conſ.10. Illuſtris & generoſus. num.40. cum ſeq. per l.plane,

nè,la 2.in fi.ff.de leg.1.dicit, ꝙ ad hoc vt quis
fideicommiſſo grauari poſsit,eſt neceſſe in ea
dem re eum honorari, ſed ſufficere in alia re
diuerſi generis,vel ſimilis honorari, vt per eũ
quem vide.

Hæc ſecũda limitatio,ex mente Anch.Are.
Alex.ac aliorũ firmata, dupliciter ampliatur.
3 Primo vt ſit vera, † ẽt ſi iſti poſiti in conditio-
ne,eſſent ſolum expreſsè vocati in caſu aliena
tionis:tunc.n.licet in conditione ponantur, &
grauentur, attamen non cenſebuntur vocati,
neq; grauati,niſi eueniente caſu illo alienatio
nis,in quẽ expreſsè vocati fuerunt.Caro. Rui.
conſ.108.Viſa ac bene intellecta col.1.li.2.cõ
ſi.117.Viſo teſtamento.col.2.num.4.conſ.130.
Viſo teſtamento Nicolai.col.3.nu.6.cum ſeq.
conſ.131.Quia iampridem.col.3.nu.6.cũ ſeq.
eo.vol.idem Rui.in l.filiusfa.§.Diui.fol.antep.
col.1.poſt prin.ff.de leg.1.Dec.conſ.182.In ca
ſu occurrenti.colum.1.cir.med.verſi.Secundo
principaliter.

4 Ipſam tamẽ ampliationem declara,† vt per
Ruin.d.conſ.108.Viſa ac bene intellecta. ante
nu.15.ver.Præterea quáuis.d.li.2. Si ante pro
hibitionem alienationis, fideicommiſſum ſim
pliciter factũ fuiſſet inter tranſuerſales de do-
mo,& ordine ſucceſsiuo, vt eodem modo ſim
plex dici debeat fideicommiſſum,& ſecũdum
ordinem prædictum,inter deſcendentes teſta
toris in conditione poſitos, ex tacita mente:
concurrentib.ſ. ꝙ ſint in conditionẻ poſiti,&
ꝙ inter tranſuerſales minus dilectos,facta fue
rit ſubſtitutio fideicommiſſaria ordine ſucceſ
ſiuo,fauore agnationis cõſeruandæ.quæ ratio
militat ẽt inter deſcendentes magis dilectos,
vt verba conditionalia ſubinde diſponere de-
beant;vt per eum in dicto ſolẽni conſilio,alie-
nationis prohibitione non obſtante.

5 Ampliatur ſecundo † dicta ſecunda limita-
tio,vt procedat ẽt,caſu quo in alio capitu.non
eſſent expreſsè vocati,ſed tantum tacitè,& ſo
lum vulgariter:vt qñ nepotes cenſentur voca
ti filiorum appellatione: tunc.n.nepotes non
cẽſebuntur alio caſu vocati, nec grauati, neq;
etiã onus cenſebitur ſub duplici cõditione im
poſitum primis inſtitutis,ſed tantum nepotes
illi,licet in alio cap.in cõditione poſiti,& gra-
uati, cenſebũtur grauati ſolum eueniẽte caſu,
quo filij ante aditam hæreditatem decedant,
ſecundum Caro.Rui.conſ.104.Poſtquam Ro-
bertus,col.4.poſt nu.11.conſ.198.Ponderatis
diligenter,nu.2.li.2.conſ.128.Viſo teſtamẽto.
nu.20.li.3.Non obſtat ratio eiuſdem Rui.cõſ.
185.Imperitia Notarij.col.4.poſt nu. 6. d.li.2.
per quam videtur aduerſari huic ampliationi;
Nam confunditur ex ijs,quæ poſt Sal.tradit ip
ſemet Ruin.conſi.99.Viſo themate, & dubijs.
col.antep.nu.14.eo.lib.2.

Prædicta ſecunda ad Bar. opinionem limi-
6 tatio tripliciter declaratur.Primo†vt non pro
cedat,cum teſtator dixiſſet ipſis in conditio-
ne poſitis,omni caſu ſubſtituere:tunc enim di
cta ſubſtitutio ad illum tantum caſum,quo ip
ſi eſſent nocati non reſtringeretur.Carol.Rui.
in dicto §.Diui. fol.antepenult.columna 1. an
te verſicu. Secundo caſu. idem Ruin.conſilio
169. Videndum eſt,columna 3.in princ.ante
numerum 6.libro 2.verſi. Nec obſtat, dum
dicitur.

7 Secundo † cum iſti in conditionẻ poſiti, ac
certo caſu vocati, cum alijs inſimul qui nul-
lo caſu vocati eſſent, grauarentur,Pariſ.conſ.
18.Conſideratis, & circumſpectis omnib.col.
8.num.55.lib.2.

Vide tamen Carol.Ruin. conſilio 115. Ca-
ſus iſte.columna 6. in princip. ante nume. 10.
verſicu. Et per prædicta colligitur reſponſio,
libro 3.

8 Tertiò†cum iſti in conditione poſiti,ſub no
mine appellatiuo, hæredes grauarentur,quia
tunc cum indiſtinctè poſſent grauari, licet im-
mediatè nihil conſequantur a teſtatore,vt per
Ruin. conſilio 124. Viſo teſtamento. nume.
3.verſicu. Nam ad iſtud.libro 2.putat Hiero-
nym. Zanch.in dicto §.cum ita.nume. 743. in
3. limitat. quòd quomodocunque hæreditas
ad eos perueniat, haberet locum ſubſtitutio,
nec reſtringeretur ad caſum illum, quo fuiſ-
ſent expreſſe vocati: relinquens cogitandum,
ſubdensq; ſe non reperiſſe apud aliquem om-
nium quos viderit, & interim veram eſſe de-
clarationem ſe exiſtimare, quem ſequitur
Anton. Gabriel.titu. de fideicomm.in 4.con-
cluſio.nume.22.

Hanc tamen limitationem non recipio,
tanquam extra regulas deſuper propoſitas;
ad vocationem poſitorum in conditione in-
ducendam, ut alia confutatione non egeat.

9 Tertio † Barto. in dicta l. centurio, opin.
limitatur ut ita demum procedat, cum iſti
in conditione poſiti, nominatim eſſent gra-
uati, alias ſecus, ſecundum Alexan. conſilio
105. Perſpectis verbis, colum. fina. nume.
6. libro 1. conſilio 202. Viſo themate & du-
bijs.colum.1.libro 7.Socin.in l.cum auus.co-
lum.fina.num.14. Expreſsius, conſilio 104.
Quoniam præſens conſultatio.colum. antepe
nult.poſt num. 8. verſicu. Sed ad hoc ut filij,
lib.3.ubi allegat conſilium Bar.& Io.de Imo.
in d. l.centurio, & in cap. Raynutius, ut per
eum, dicentem in caſibus non expreſsè,& no-
minatim grauatorum, fuiſſe ſequutum con-
trariam ſententiam, idem Socin. conſilio 33.
Viſo teſtamento, colum.2. ante num. 3. ver-
ſic. Et eo maximè. aſſerens ita declarare Bal.
& Salyce. in l. precibus. & Ioann. de Imo. in
citato loco,libro 4. Dec. conſil. 182. In caſu
occurrenti.colum.3.conſi.422. Et pro tenui.
col.2.poſt nu.2. verſi.Et maximè in caſu iſto.
Soc.iun.conſ.112.In caſu.col.pe.nu.25.dicens
poſt Alex & Soc. indubitanter eſſe tenendam
opinionem contra Barto.in alijs terminis,lib.
2. conſil. 176. Conſideratis his,nume.20.co-
lum.3.verſicu. Verum quia multi,libro 2.Ca-
rol. Ruin. conſil. 141. Viſo teſtamento, co-
lum.penul.num.14.libro 3.poſt Ioan.de Imo.

Alexan. & Soci. vt ibi, Ioan. Cephal. conſil. 17. Magnifica Dom. Franciſchina. num. 19. lib. 1. Pariſ. conſi. 37. Si bona, nume. 36. lib. 2. Ioan. Mar. Riminal. conſi. 26. Occaſione teſtamenti. num. 5. lib 1.

Et ſecundum Socin. ſufficit, quòd graua-
10 men neceſſario ex verbis colligatur, conſilio 149. Materia, poſt nume. 3. verſicu. Sed ad omnia, libro 2. & ita concludit Aymon Crauetta, in dicta l. cum filiofamil. num. 71. & pertranſit Hieronym. Zanch. in d. §. cum ita, nume. 745.

11 Sufficeret † itaque dicere, eiſdem ſubſtituo, vt ita indefinita, poſita poſt omnes deſuper relatos, æquipolleat vniuerſali ſtante maximè proximitate, ſecundum Cor. conſilio 97. Primo conſultus, columna 2. verſic, Sed poſſet quis. libro 1. conſilio 22. In hac conſultatione, columna 4. ante nume. 6. libro 2. Socin. conſilio 249. Materia, columna 3. numero 3. libro 2. conſilio 250. In cauſa Bononienſi, nume. 6. libro 2. Stephan. Bertrand, conſilio 160. Ponitur in facto, columna 1. in fi. libro 5.

Et iſtud maximè procederet, ſi eſſet dictũ, eiſdem deſcendentibus ſubſtituo, ſi in conditione diceretur, & ſi ſine liberis decederēt; vt per eundem Socin. dicto conſilio 249. Materia, colum. 2. poſt num. 3. verſicu. Confirmo. dicto libro 2.

12 Immo concedunt, † ſufficere realem alienationis prohibitionem, ſecundum Corn. conſilio 59. Diu, numero 20. libro 2. conſilio 22. In hac conſultatione, nume. 6. eodem volum. & Socin. dicto conſilio 149. Materia, num 4. libro 2.

13 Sed quod non ſufficiat dicere † eiſdem, tradit Io. Mar. Riminal d. conſi. 26. Occaſione teſtamenti, num. 5. lib. 1. Sed prior opin. Corn. eſt verior.

14 Quarto Barto. opinio declaratur, † cum in conditione poſiti, & nominatim grauati, ſunt de deſcendentibus teſtatoris, aliàs ſecus. poſt Iul. Clar. tradit Ioan. Cephal. conſilio 419. Clariſsimus. numero 72. libro tertio, Auguſtin. Bero, conſilio 104. In hac Lucenſi cauſa, columna antepenultima. verſiculo, Præterea illa doctrina Bartoli, libro ſecundo.

15 Quinto limitatur, † ſi teſtator mandaſſet ſuum teſtamentum ut iacet, de verbo ad verbum ſeruari, ſine aliqua interpretatione, vel intelligentia. Auguſtin. Bero. nuncupatim, conſilio 57. In cauſis, numero 66. libro 3. verſiculo, Tertio reſpondeo. quod an verũ ſit, pendet ex finalibus ferè verbis præſentis tractatus; & cum Beroo ſentit Simon de Pretis, libro 1. interpret. vlti. volunta. in 1. interpret. 2. ſol. numero 20. fol. 9. idem ſtante ſtatuto ut teſtamenta ad litem intelligantur, concludit Iacob. Berret. conſi. 74. Hæc cauſa. num. 22. & 23.

16 Non tamen omitto, † quòd Stepha. Bertrand. in caſu contradictionis Barto. & alterius opin. conſulit, compoſitionem, & concordiam inter partes, officio amicorum ineundam eſſe, conſilio 194. Tota, colum. fina. lib. 7. eſtque bonum verbum ac optimum conſilium quod retuli, non vt recedam ab ijs quæ hucuſque dixi, circa iſtam coniecturam, & veris opinionibus deſuper traditis, ſed ut a litibus receſſum comprobem, in omni dubio partium litigantium: quod ſi Aduocati facerent, vt tenentur, plurimum animarum ſaluti conſulerent: non deſunt qui & ſi partes velint a litibus recedere, ad litigandum illas inflamment, ſed veh Aduocatis iſtis: in die enim tremendi iudicij, in exteriores tenebras æternè mancipabuntur.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos, & grauatos impersonaliter, vt quia dictum ſit, ſi filius meus deceſſerit ſine liberis, vel eius liberi ſine liberis, bona deueniant in Stichum, non cenſeri vocatos, ſed hæreditatem iſto caſu ſaltem dici grauatam, num. 2.*

3 *Liberos grauatos impersonaliter in conditione poſitos, multo minus dici vocatos, cum expreſſè in alia teſtamenti parte vocati reperirentur.*

4 *Liberi poſiti in conditione, fideicommiſſo copulatiuè instituto, et filijs iniuncto, vtrum dicantur vocati.*

5 *Copulam poſitam inter incompatibilia, in diſiunctam reſolui.*

6 *Fideicommiſſum ſub duabus copulatiuis conditionibus relictum, altera deficiente, propter impoſſibilitatem iuris, vel facti, ex altera ſuſtineri.*

7 *Copulam, ex mente teſtantis, in diſiunctam reſolui.*

8 *Oldr. conſi. 177. Teſtator in ſuo vltimo teſtamento. poſt priu. ver. Supereſt ergo, vſque ad fi. conſi. communiter reprobari.*

CAP. V.

1 TERTIVS † principalis eſt caſus, cum ſumus in dubio, quia verba non magis indicant, iniunctum fuiſſe reſtituendi grauamen ipſis filijs quam inſtituto; & in hoc communis, & indubitata omnium eſt opinio, quòd grauamen teneat, & cenſeatur iniunctum inſtituto, qui eſt honoratus, non autem filijs in conditione poſitis, qui non dicentur vocati, vt puta quia impersonaliter eſt dictum, Si filius meus deceſſerit ſine liberis, vel eius liberi ſine liberis, bona mea deueniant in talem, & hoc ut actus ipſe teneat. l. quoties. ff. de reb. dub. ita tenent Bal. & Salycet. in dicta l. precibus. Soci. conſil. 104. Quoniam præſens conſultatio, colum. 1. in fi. ante nume. 3. lib. 3.

lib.3.verſicn. Præterea confirmatur, Alexan. conſi.13. Viſis, & perlectis.colum.pen.num. 11.lib.4.Dec. conſil.182. In caſu occurrenti. colum.3.ante fi.& ſentit Barto.in l. codicillis. ff.de vſufru.leg.Nicol.Bellon.d.conſi.81. Superioribus diebus.num.5.verſi.Tertius caſus. Andr.Alciar.conſil.209. Talis eſt caſus.num. 8.uerſicn.Tertius caſus.lib.9. vbi de communl opin.atteſtatur.Pariſ.conſi.42. Ad reſolutionem.colum.2.num.11.verſicu. Et ſuadetur iſtud. vbi de communi pariter fidem facit,libro 3.conſil. 18. Conſideratis. nume. 52. de communi. lib.2. Carol. Ruin.conſil.105. Viſo teſtamento Zenonis.num.2.verſic. Nec dici poteſt. lib. 2. dicens omnes cum hac opinione pertranſire, Curt.iun.conſil. 139. Præſupponitur in facto. colum.6. num.2.in 3. caſu. Ioann. Cephal. conſil. 419. Clariſsimus. colum. antepe. num. 71. libro 3. Ioann. Mar. Riminal. conſil.326. Viſo themate, num.25. libro 2. conſil. 135. Spectabilis. num.11.lib. 1. & conſil. 26. Viſa facti narratione. nume. 23.eodem volum. Stephan. Bertrand.conſilio 22. Ex themate, nume. 55. in tertio caſu. in 2. parte. volum.1.conſil.141. Viſo caſu. poſt nume.2.in 2.parte,lib.3.conſil. 139. Viſo caſu. colum.1. poſt nume. 2. libro 5. vbi allegat Philipp.Franc. in dicta l. ab eo. ſed credo voluiſſe citare Philipp.Corn. & conſil. 136. Eo caſu. nume.5. libro 6. Iul. Clar. titu.de teſtamen.quęſtio.78.verſic. Tertius autem eſt ca-
2 ſus. Et dicebat † Curt. dicto conſil. 139. nume. 21. quòd iſto caſu ſaltem dicendum eſt, quòd ipſa hęreditas dicatur grauata,& affecta onere fideicommiſsi, ad quemcunque vadat, poſt Bal.quem ibi allegat.

3 Hæc concluſio† maximè procedit, vbicunque iſti poſiti in conditione eſſent expreſsè aliquo caſu vocati, Ruin. conſil. 89. Caſus iſte. num.31.libro 2. conſil.114. Viſo teſtamento Nicolai. num.8.conſi.169. Videndum eſt.nume.2.eodem lib.2.Hieronym. Zanch.in d. §. cum ita.num.736.

4 Quartus † principalis caſus eſt, qui vti mixtus quodammodo ex tertio infertur,cum fideicommiſſum vtriſque copulatiuè iniunctum eſt, & iſto caſu, videlicet in terminis Rui. ſi aliquis filiorum ſuorum decederet ſine filijs, & ſi filij maſculi alicuius, & is decederet, & decederent ſine filijs, cum vtraque conditio debeat impleri. l. ſi hæredi plures.ff. de condit. inſtit. uidetur iſtud eſſe impoſsibile. ſi enim prima purificatur, vt quia filius teſtatoris ſine filijs decedat, non poteſt altera impleri, hoc eſt, non poſſunt filij eius qui deceſsit ſine filijs, decedere ſine filijs, cum non ſint nati.l.qui duos.de manum.teſta. & tradit Oldra.conſi.177.Teſtator in ſuo vltimo teſtamento.poſt prin.verſi.Supereſt ergo. vſque ad finem conſilij,Alex.conſi.1.Teſtator inſtituit. nu.9.& 10.cum ſeq.lib.1.propterea dicta conditio vltima,tanquam impoſsibilis,debet reijci.l.1.de condit.inſti.& per conſeqnens,habetur pro non appoſita, & eſt perinde ac ſi filij filiorum eſſent granati, & non eſſent in conditione poſiti,nec in diſpoſitione: quo caſu dubio procul onus eis iniunctum non valeret, & propter illud non dicerentur vocati. d. l. ab eo.C.de fideicomm. & iſto caſu Barto. in d. l. centurio. non loquitur, qui videtur verba facere quando ſubſtitutio eſt facta ſub duplici conditione alternatiuè, & non copulatiuè. Proinde Carol.Ruin.conſil.111. Viſo, ac perlecto.colum.3. nume.8.lib. 2. prædicta atten-
5 dens dicebat, quòd quando copula † reperitur poſita inter incompatibilia,in diſiunctam reſoluitur. l.ſi Titio fundus.ff.de vſuſr.lega.& probatur ex not.in l.fina. C. de codicill.& per Barto. in l. ſi is qui ducenta. §. vtrum, de reb. dub. & ſic iſtum eſſe caſum Barto. in d.l. centurio.& ita concludebat,inducendo l. deniq;. §. interdum.de pecu.lega.& tradita per Areti. in ea. l. centurio, vt per eum, & cum Rui. tenet Lancellor. Galiau. cogitandum de ratione relinquens,nume.110.verſicu.Et intelligo. in d.l.centurio.vbi etiam Franciſc.Rip.nume. 169.ver.ſed quid ſi ſubſtitutio.& And.Alc.nu. 106.& Ripa allegat Salyce. in l.precibus. in 6. q.& Corn. conſil. 226. Quanquam. colum.4. poſt num.6.verſic.Nec obſtat ſi dicatur. lib.4. dicens Salyce.allegare Iacob.& Rayner.Soci. iun. conſil. 145. Viſo teſtamento. colum. 4. nume.23. verſicu. Et vltra,lib.3.hancque opinionem contra Rui. in conſilio Infra allegando, defendit Hierony.Zanch.in d. §. cum ita. num.1304.Steph.Bertran.conſi.82.Viſa clauſula.colum.fi.nu.6. lib.1.

Porro Andr.Alciat.conſil.209.Talis eſt caſus.poſt num. 8.verſicu.Et ex hoc tertio.lib.9. idem aſſeruit:cum,vt eſt dictum, in fideicom-
6 miſsis, † ſub copulatiuis duabus conditionibus relictis, altera deficiente, per impoſſibilitatem iuris, vel facti, actus ex altera ſuſtineatur.d.l.1.de condit.inſti.Docto. in l.impoſsibilis. de verb.oblig.& quia vtile,per inutile non debet vitiari.l.3 §. ſi cui plusquam.ff. de adim.lega.l.duobus.ff.de teſtam.tut. Vnde regula copulatiuorum in propoſito non mili-
7 tat, cum inſuper ex mente † teſtantis in diſiunctam reſoluatur.l.generaliter. in princ. C. de inſtitu.& ſubſtitu. vt ſcribit Alexan. conſil. 130. Attentis verbis.ad fi.lib.2.& Caro. Ruin. conſi.20.Viſo teſtamento,num.15.lib.2.

Et quamuis Carol.Rui.contrarium teneat, conſi.175. Poſtquam Angel.colum.pen.num. 6.& colum.fina.lib.2. dicens idem tenere Caſtrenſ.in quodam conſil.14. quod in nouis eſt conſ.219.Viſis,& conſideraris.colum.1.lib.1. & idem dicit ipſe Rui.conſil.96.Quia de ſubſtitutionibus factis.colum.pen.num.18.& colum.fin.lib.2.inducens Angel. conſil.265. Dictum legatum. arguendo a ſenſu contrario,vt per eum.

Tamen non eſt recedendum ab opinione Saly.Iaco. & Rayn. quam ſequuntur præcitati Doctores.Nam Oldr.(vt Ruinum taceam) videtur

detur magis philoſophari quam voluntati teſtantis accedere: & ab ipſo cæteri emphaſim quandam aſſumunt, ſed communiter reproba
8 tur, † & contrarium tenent expreſsè ipſam reprobando, Franc.Are.in l.quandiu.la vlt.ff.de acq.hære.& in l.ſi mater.§.fi.ff.de vulg.& pup. Ang.conſ.93. Viſis & inſpectis omnib. 4. & 5. col. Dec.conſ.427.licet.nu.13.Soc.iun. conſi. 90.Viſo teſtamento.col.pen.nu.24. dicens Oldradi deciſionem non eſſe veram,& iniquitatem ſapere, plurimumq; voluntati teſtatoris aduerſari:& illam reprobat Iaſ.in l.1.col.8.ff. de vul.& pup.dum ſe remittit ad dicta per Aret.in d.l.quādiu.idem Soc.iun.conſ.94.Quia in præſenti.col.9.nu.46.cum ſeq.d.lib.1.& cōſi.181.De duobus.nu.57.lib.2.Cur.ſen.conſi. 51.Super teſtamentis Alberti.col.fi.nu.29.inquiens, dictam deciſionem confundi apertiſſimè ex no.per Bar.Bal.Ang.& Imo.in d.l.quādiu.Ant.Rub.Alexan.conſ.104. Viſo caſu.in fi.dicens ita conſuluiſſe Illuſtrem eius præceptorem D.Caro.Rui.primarium inter Modernos Italiæ,ver.Præmiſsis tamen.Iaſ.conſ. 148. Aggredior primum dubium.col.3.verſ. Septimo pro iſta parte, & col. 4. vbi de communi, immo magis communi opi.contra Oldr.atteſtatur:vt temerarium ſit, ab opi.Barto.in d.l. quandiu.recedere, aſſerens conſulendo ſemper illam ſequutum fuiſſe, & fundamenta Oldradi non ſtringere, vbi conſulendo allegat Caſtren.& vt dicit Rub.verè Ruin.conſuluit, conſ.94.Pro clara,& plena cognitione, col.fi. poſt nu.14.ver.Item non obſtant rationes.vbi de communi atteſtatur, lib.2.& conſ.140.Viſo,& bene intellecto.nu.10.eo.vol.Fran.Rip. in d.l.1.nu.92.verſi.Reperio tamen.de vul. & pup.allegans Cur.ſen.And.Alc.lib.1.de verb. ſig.in fi.ſecundi Axiomat.fol.144.dicens contra Oldra.reſpondiſſe Soc.Lanccl.Poli.in tracta.ſubſti.de vulg ſubſti. nu.107.Nouiſſ.Pariſiens.ad Alex.d.conſ.1.Teſtator inſtituit. nu. 10.in addi.in verb.inutilis.lib.2. remittens ſe ad notata in conſuet.Pariſ.§.120.& conſ.136. Circa primum dubium.nu.4.in ver.Old.lib.6.

Et ſi rectè inſpiciantur verba Caſtrenſ. d. conſi.219.col.1.lib.1.nu.2.in verſi. Poſito autem.videtur non ſe fundare in deſuper traditis, imo de illis dubitare, & omnibus reſpondet Zanch.in d.§.cum ita.nume.1304. vt non putem inſiſtendum.

Quòd vero nullo modo Oldr. deciſio aptari poſsit ad fideicommiſſariam ſubſtitutionem,Dec.d.conſ.427.Licet.nu.12.poſt Socin. quem citat,vt alios taceam.

Quarti Libri Finis.

TRACTATVS
CELEBERRIMI
IVRISCONSVLTI,
D. IOSEPHI DE RVSTICIS, AQVILANI,

Super ardua illa, ac admodùm difficili

Quæſtione,

An, & quando liberi in conditione poſiti vocentur:

LIBER QVINTVS.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, quando inſtituti, ſunt etiam reciprocè ſubſtituti, ſi ſine liberis: tunc enim in alia ſequenti ſubſtitutione de ſupradictis ſubſtitutis facta, vocati cenſentur etiam poſiti in conditione, in præcedenti reciproca ſubſtitutione. Qui contradicant nume. 4. ſed a priori concluſione non diſceditur, numero 5.*

2 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, cũ ſubſtitutus eſt aliquis & eius liberi: tunc enim filij etiam grauatorum in conditione poſiti, vocati dicerentur.*

3 *Tranſmiſſionem coniecturari, aliquo ſubſtituto, & eius liberis.*

6 *Argumentari de tranſmiſſione ad vocationem, ad vtramq; coniecturandam.*

CAP. I.

1 NONA † vocationis coniectura traditur quãdo inſtituti, ſunt etiam reciprocè ſubſtituti ſi ſine liberis &c. tunc quidem in alia ſubſequenti ſubſtitutione facta, de ſupradictis ſubſtitutis, vocati cenſentur etiã poſiti in conditione, in præcedenti reciproca ſubſtitutione: maximè ſtante ratione agnationis conſeruandæ, vt ſubtiliter per Corn. conſil. 146. In hac conſultatione, col. 4. poſt num. 13. lib. 2. quem refert Hieronym. Zanch. in d. §. cum ita. num. 779. allegans etiam Riminal. conſil. 78. colum. 2. lib. 1. ubi ꝙ poſiti in conditione, continentur in ſubſtitutione facta de alijs ſuperſtitibus, vt per eum, Pariſ. conſil. 37. Si bona, num. 38. lib. 2. Iacob. Menoch. conſil. 135. Reſpondendum, num. 6. verſicu. Atqui, lib. 2.

2 Decima eſt coniectura, † cum ſubſtitutus

eſſet

eſſe aliquis, & eius liberi: tunc enim filij etiã grauatorum poſiti in conditione, dicerentur vocati: nam ex quo magis inſtituros ſubſtitutis dilexit, ita veriſimiliter inſtitutorum filios in conditione poſitos, liberis ſubſtituti prædilexiſſe intelligendum eſt, Ludouic. Gozad. conſilio 64. in cauſa. colum. 2. ante nume. 11. verſic. Quintò dico. Aymo Crauet. conſil. 62. Nobilis Vrbanus. colum. 2. in fi. nume. 10. verſi. Secunda coniectura. poſt Curt. iun. conſilio 16. videtur prima facie. nume. 6. & 7. Carol. Ruin. conſilio 142. viſo, & perlecto. quod reddidit pro Illuſtriſsimo, & Excellentiſsimo Domino Proſpero Columna. colum. 5. ante nume. 12. verſicu. Et iſtud etiam ex alio comprobatur, lib. 3. idem videtur velle Franciſc. Rip. in d. l. centurio. nume. 165. verſic. Quarta coniectura. idem Ruin. conſilio 140. viſa facti narratione. colum. 5. nume. 9. verſicu. Nec obſtat. d. lib. 3. Ioan. Cæphal. conſi. 251. quoniam. nume. 76. lib. 2. & conſi. 188. Dominus Ambroſius. nume. 15. eod. vol. Auguſtin. Bero. conſilio 57. in cauſis. nume. 58. verſicu. Et tanto magis. lib. 3. Menoch. d. conſilio 135. reſpondendum. poſt nu. ſeptimum, verſic. Quartò confert.

3 Et in coniecturanda † tranſmiſsione, Soc. conſi. 6. in præſenti cõſultatione. col. 4. nu. 16. verſi. Confirmatur. lib. 3. Cur. iun. d. conſil. 16. videtur prima facie. col. 3. nu. 7. verſ. Sed quid fortius adeſt. Ruin. conſ. 79. Primò videndum eſt. col. pen. num. 14. lib. 3. conſ. 130. Primò per ordinem. col. 2. nu. 3. eod. vol.

4 In contrarium allegatur † Soc. conſi. 104. Quoniam præſens conſultatio. col. 2. poſt nu. 2. in fi. lib. 3. conſil. 116. in cauſa. colum. 3. poſt nume. 4. verſic. Secundum colligunt, iunc. verſicu. Secundum verò tollitur, poſt nume. 5. colum. 4. ante medium, eod. volum. Pariſ. conſil. 87. vidi, & legi. colum. 4. ante fi. nume. 25. lib. 2. Corn. conſi. 186. quanquam præſens conſultatio. colum. 3. in prin. ante nume. 6. lib. 3. Lancel. Galiau. in d. l. centurio. ante nume. 99. verſicu. Amplia tertiò. rurſus Soci. conſil. 69. viſo teſtamento Ioannis. colum. 2. in princ. d. lib. 3. Hieronym. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 781.

Sed quicquid eruditiſsimus Zanch. nitatur
5 dicere, † non eſt recedendum à dicta coniectura vocationis, quæ eſt veriſsima, tùm authoritate ſupraſcriptorum Doctorum, expreſsè in vocatione loquentium, tùm etiam Cur. Soci. ac Caro. Ruini, in terminis tranſmiſsionis conditionalis fideicommiſsi verba facientiũ,
6 arguendo † de vocatione, ad tranſmiſsionem in his terminis, vt arguunt Aymo. d. conſi. 62. & Curt. iun. d. conſi. 16. non ſolùm à paritate, ſed maioritate rationis affirmatiuè, vt iſto caſu concludenter ſit vera argumentatio; nam maioritas rationis, temperat difficultatem vocationis, & parificat reſpectu facilitatis tranſmiſsionis, vnam ad aliam conferendo. Nec in contrarium allegata vrgent, dùm diſtinguunt de actiua, & paſsiua vocatione ad fideicommiſſum; nam actiuam tantùm vocationem præſupponendo, potius iſtam opinionem confirmant, vt poſsimus ad vocationem poſitorum in conditione inferre, præſupponendo opinionem Gloſ. limitari, non ſolum ex coniectura vocationis paſsiuæ, & grauaminis, verùm etiam ex alijs coniecturis diſpoſitiuis, vt meritò inferatur. Nec reſtrictio Hieronymi Zanchi in caſum vulgaris tantùm ſubſtitutionis locum habet, vt ſubſtituri liberi intelligantur vocati in iſtum caſum præ decedentiæ, ſiue impotentiæ, qui trahitur etiam ad caſum voluntatis. l. Gallus. §. & quid ſi tantùm. vbi Doct. de lib. & poſthum. non autem per fideicommiſſum, & proinde etiam poſiti in conditione in iſtum tantum caſum cenſeantur vocati. Nam eſtò eius aſſumptum verum eſſe, ad fundandam maiorem propoſitionem, reſpondeo, prædilectionis exceſſum circa poſitos in conditione, reſpuere huiuſmodi reſtrictionem: ſat eſt, minus dilectos, vocatos eſſe in illum caſum: ergo magis dilecti non in illum caſum ſolum cẽſebuntur vocati, ſed ampliori volũtaris affectu, etiam in fideicommiſſariam ſubſtitutionem, militante ratione prædilectionis, ad inducendum maiorem affectionis, & amoris conſenſum, vt ſemper ratio l. Publius. de condit. & demon. vrgere videatur, ad iſtam coniecturam fundandam.

SVMMARIVM.

1 Liberos bis poſitos in conditione, vocatos cenſeri, & num. 2.

3 Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, ſi teſtator in alio capitulo, ipſos in conditione poſitos, præſupponeret vocatos eſſe: quia diceret, Si nollent etiam ipſi acceptare. Sed limitatur, nume. 6. limitatio tamen minimè comprobatur.

4 Nolle eius eſſe, cuius eſt velle.

5 Declarationem ſequentem, nihil de nouo inducere.

CAP. II.

1 VNDECIMA circunfertur, † ſi bis eſſent poſiti in conditione, ſecundùm Ludoui. Gozadi. conſil. 64. in cauſa. col. 2. nu. 9. verſi. Tertiò quoties filij, dicens ita in terminis concludere Corn. conſ. 74. viſo, plixo. col. 1. nu. 5. li. 2. idemque videtur tenere Io. Franc. Purpur. inter conſil. Laurent. Syluan. conſ. 53. poſt nu. 4. in 3. coniect. Aym. Crauet. conſi. fin. Dominus Iacobus. colum. 4. num. 6. Hieronym. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 783. verſic. Nona coniectura. Franc. Gratian. Vicent. in tract. de vulg. & fideicom. ſubſtitu. fol. 21. nume. 27. verſic. Et his caſibus. Iacob. Menoch. conſilio 135. Reſpondendum. nume. 7. verſic. Atqui. lib. 2.

lib.1.Ioan.Cæphal.conſil.476.inſignis Eques.
nu.10.verſic.quibus accedat.lib.4.rurſus Me-
noch.conſilio 325. de prima propoſita dubit.
num.11.lib.4.

Sed contrarium tenet Anto. Gabriel.in tit.
de fideicom.4.concl.nu.32.dicens,quòd ſi po
ſiti in vna,non cenſentur vocati,minus cenſen
tur vocati poſiti in duabus, tanquam minus
2 dilecti. Sed non eſt recedendum † ab opin.
Corn.& aliorum;Nam ſi poſitio in vna condi-
tione eſt argumentum prædilectionis, d.l.Lu-
cius, ergo toties liberi erunt prædilecti, quo-
ties poſiti in cõditione reperientur,vt ex mul
tiplici argumento prælationis,enixa quædam
voluntas non immeritò reſultet, ad vocatio-
nem, & diſpoſitionem inducendam; & dum
Anto. Gabri. dicit,in ſecunda minus dilectos
eſſe,non eſt audiendus, cùm in prima ſit dile-
ctus,ergo magis in ſecũda,ex firmiori memo-
ria teſtatoris præferendi, vt facilè conijcien-
dum ſit, ipſos vocaſſe: nam fallacia eſt in eo,
poſuit in conditione,ergo non dilexit: hoc.n.
eſt valde abſurdum,& abſurdiſsimum,data ge
minatione,quæ (vt diximus) plurimùm opera
tur,& deducit Corn. d.conſi.74.nu.5.

3 Duodecima † adnotatur, cùm teſtator in
alio capitulo hos in conditione poſitos, præ-
ſupponeret vocatos eſſe: puta ſi diceret,Si nol
lent etiam ipſi acceptare hæreditatem. Aym.
Crauet. conſil.62. Nobilis Vrbanus. col. pen.
num.11.verſi.Tertia coniectura.ne igitur fru-
ſtrà dicta verba, ſi nollent, poſita videantur,
ita debemus interpretari, quia eius eſt nolle,
4 † cuius eſt velle,& è contra.l.3.ff. de reg. iur.
Vnde teſtator prouidendo in caſum nolunta-
tis, clarè præſupponit caſum voluntatis, tan-
quam antecedens neceſſarium; & ſic quòd po
ſiti in conditione, poſsint hæreditatem acce-
ptare ſi velint;& circa extenſionem,& relatio
nem dictorũ verborũ, egregiè loquitur Aym.
in citato conſi. vt non ſit inſiſtendum: & con-
gruunt quæ in iſtis terminis declarationis te-
ſtatoris, ad vocationem poſitorum in condi-
tione,tradit Soc. conſi.73. capiendo primum.
col.8.ante nu.31.verſ. Solum in hac difficulta
te, lib. 4. & adduci poteſt Papiniani authori-
tas,lib.15. quæſtion. in l.eum proponebatur.
vbi Gloſ.1.de leg.2.

Et quamuis Hieronym. Zanch. in d.§. cum
ita.nu.784.aduerſus iſtam coniecturam,com-
munem ſententiam contra Barto.in d.l.centu
rio,inducat, non videtur poſtmodum ab ipſa
recedere,cùm etſi pro Bar.ſit communis,imò
receptior,& æquior opinio,vt in præcedenti-
bus viſum eſt, ſumus etiam in terminis valde
diuerſis;nam in propoſito,pro neceſſario an-
tecedenti præſupponenda eſt vocatio, & ſub-
5 ſequens hæc declaratio nihil de nouo † in-
ducit.l.hæredes palam. §.ſi quid poſt. in fi. ff.
de teſta.Dec.in mater.fideicommiſſaria,conſ.
287.in Ciuitate Placentiæ.colum.antepen.an
te nume.12.verſi.Non obſtat quod propter il
lam cauſam.Ioan.Cæphal.conſil.134.in præ-
ſenti conſultatione.nume.7.lib 1.

6 Limitatur tamen in illum caſum, † quo eſ-
ſent particulariter vocati ex aliqua cauſa, vt
tunc verba declaratoria, ad illum tantum ca-
ſum referantur, ſecundùm Hiero.Zanch.in d.
§.cum ita.nu.784.verſic.Cæterùm ea retenta,
ex traditis per Franc.Areti.d.conſi.156.col.4.
& Petr.de Ancar.d.conſi.136.colum.fin.Alex.
Ruin.& alios,quos deſuper congeſsimus.Hæc
autem limitatio, videtur valdè incongrua ad
caſum, ſiue exemplum propoſitum relata; nã
ſi ſequentia verba ad vniuerſum ius, & totam
hæreditatem,genuina ſignificatione,& inter-
pretatione poſſunt referri,abſurdum videtur,
illa ad ſingularem, ſeu ſpecialem vocationis
caſum tantùm reſtringere. quemadmodum
itaque coniecturam prædictam vti veram re-
cipimus,ſic limitationem,vt ipſam Zanch.ad-
mittit, reſpuimus: & ſecundùm caſus contin-
gentiam,in terminis iuris, relinquimus appli-
candam,verbis inſpectis,& mente teſtantis di
ligenter animaduerſa.

S V M M A R I V M.

1 *Liberos poſitos in cõditione cenſeri vocatos, quan*
do ſubſtituens eſt aliquis,& eius liberi, tunc li-
beri ex ſubſtituto, poſiti poſteà in conditione,in
ſubſtitutione eorum patri facta, vocati cenſen-
tur,& nu.2.

3 *Liberos poſitos in conditione, cenſeri vocatos,*
quando aliàs ſequeretur, quòd remotior proxi-
miorem excluderet: & minus dilectus, magis
dilecto præferretur.

4 *Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionalis con-*
iecturari,quando niſi fieret,minus dilectus,ma-
gis dilecto præferretur.

5 *Subſtitutionem conceptam in vnum caſum, non*
trahi ad alium, ad quem aliàs traheretur, cùm
ſequeretur, quòd minus dilectus, magis dilecto
præferretur.

6 *Extenſionem fieri,quæ aliàs non fieret, vbi minus*
dilectus, magis dilecto præferendus veniret.

7 *Subſtitutionem fideicommiſſariam filiorum no-*
minatorum,vel nepotum, non adiecto in capita,
vel in ſtirpes, vno ex filijs præmortuo relictis
pluribus nepotibus teſtatori, intelligi in ſtirpes,
& non in capita.

8 *Liberorum appellatione in contractibus, fœminæ*
licèt non includantur,cùm ſequeretur,quòd mi-
nus dilectus,&c. fœminas ipſas includi.

C A P. III.

1 DECIMAMTERTIAM † Io.
Mar.Riminal. cõiecturam ex-
cogitabat,conſi.189.colum.3.
poſt med.& cõ.5.dicens,quòd
quãdo ſubſtitutus eſt aliquis,
& eius filij, tunc filij ex ſubſti-
tuto, poſiti poſteà in conditione in ſubſtitu-
tione eorum patri facta cenſentur vocati, ex
rõne, quia ſi teſtator eos vocauit ad portionẽ
alterius,

alterius, multò magis cenſetur ad portionem
eorum patris eoſdem vocare.

Sed Hierony. Zanch.contradicit, & totum
2 † oppoſitum conſuluiſſe Carol.Ruin. conſil.
102. videtur prima cõſideratione dicendum.
num.5.cum ſeq. & nu.10.lib.2.reſtringentem
dictam filiorum ſubſtitutionem ad vulgarem
tantum,ordine ſucceſsiuo,ex traditis per Ra-
pha.Cuma.in fortioribus terminis,in d.l.Gal-
lus.§.quidam rectè.vbi concludit,quòd ſi plu
res ſint copulatiuè ſubſtituti ordine ſucceſsi-
uo,& hoc conſtet,puta ſi dicatur, quandocun
que deceſſerit filius meus ſine filijs, ſubſtituo
fratrẽ,& filios, videtur quòd dicti filij fratris,
dicuntur inter ſe vulgariter tantum ſubſtitu-
ti, adeò quòd vno admiſſo, ceſſat ſubſtitutio
omnium:dicens ita conſuluiſſe cum Raph.Ful
go.per multas rationes, de quibus ibi per eũ;
Sed Raph. per Socin. in d.§.quidam rectè. te-
darguitur, nec Ruin. ex eo pedem figit: ſed
quia in caſu ſuo verſabatur in vulgari expreſ-
ſa. argumentum igitur Riminal. non tendit
ad inducendam eandem ſubſtitutionem, ſed
ſimpliciter vocationem vt dicebam, ex maio-
ritate rationis,vndecunque reſultet. Itaque ſi
vocatur ad partem alterius etiam vulgariter
tãtùm, multò magis ad portionem paternam,
magis ſibi debitam. Et ſi diceretur,multò mi-
nus, cùm lex de patre confidat; Reſpondeo,
huiuſmodi obiectum tolli ex rationibus tra-
ditis per Soc.iun.conſi.158 abundè.num. 59.
verſi.Et iſtud eo præcipuè. lib.2. vbi conſide-
rat tres caſus,ex quibus poſſet contingere elu
ſio teſtatoris,in damnum poſitorum in condi
tione, niſi ex teſtamento ipſos vocari dixeri-
mus,imò in damnum ſubſtituti,puta per exhę
redationem filiorũ. Vlterius fiducia tollitur:
cum enim teſtator, inſtituto ademerit faculta
tem diſponendi fauore ſubſtituti, fortius dici
debet idem feciſſe fauore poſitorum in con-
ditione, quos magis dilexit quàm ſubſtitutũ.
Denique propter caſum futurum, vt dum pa-
ter moritur,etiam ipſo volente,non poſſet bo
na teſtatoris habere, puta ſi ipſe viuens alie-
naſſet: vel clarius ſi eius bona publicata fuiſ-
ſent;nam nequirẽt filij illa recuperare, niſi vo
cati eſſent,& tamen eis non exiſtentibus,poſ-
ſent per ſubſtitutum peti,atq; obtineri, quod
certè contra mentem teſtantis contingeret,
cui ſemper eſt inſeruiendum.non igitur eſt tu
ta illa ratio,vt ideo non vocentur, propter fi-
duciam paternam, ex caſuum accidentibus,
quibus mens iſta eluderetur, & proinde eſt di
cẽdum,teſtatorem viam tutiorem elegiſſe, vt
eius voluntas exitum conſequatur.

3 Decimaquarta eſt, † quando aliàs ſeque-
retur, quod remotior proximiorem exclude-
ret,& minus dilectus,magis dilecto præferre-
tur,Carol.Ruin. conſi.99.ſuper his. col. ante-
pen.nu.14.cum ſeq.lib.1.Soci. iun. conſi.141.
Habita diligenti animaduerſione.nu.17.verſ.
Alioquin.lib.2.vbi citat Corn.conſil.74. viſo
prolixo.col.2.nu.9.lib.2.Io.Cæpha.conſ.114.
Magnificus D.Bartholomæus.nume.31.lib.1.
idem Ruin.conſi.140.viſa facti narratione.co
lum.5.nu.9.verſi. Nec obſtat d.l.ab eo.& verſ.
Item ſi hæreditatem.lib.3.Hieron.Grat.conſ.
48.vt ex literis.nu.14.verſ.Sed hic adeſt.lib.1.
conſi.32.viſo teſtamento.nu.15.poſt Corn.d.
conſi.lib.2. & conſil.101. ex ſerie facti.nu.19.
verſi.Secundò fallit.eod.vol.rurſus Ruin.con-
ſil.108.viſa,ac bene intellecta.nu.12.lib.2.cõ-
ſil.111.viſo,ac perlecto.col.fin.nu.16.eod.vol.
& argumentatur Soci. conſi.116.in cauſa.col.
3.circa med.verſi.Secundum colligunt. d.li.3.
Aym.Crauet.conſi.62.Nobilis Vrbanus.nu.8.
adhuc Iõ.Cæphal.conſi.188. Do. Ambroſius.
nu.11.lib.2.conſi.383.viſo,& perlecto. nu.13.
lib.3. Celſ.Vgo,conſi.20.in præſenti conſulta
tione.nu.44.verſi.Corroboro etiam.& nu.35.
verſi.Vnde cum iſti filij.Ludouic. Gozadin.in
repet.l.1.nu.9.verſi.Quartò limito.C.de pact.
Franciſ.Manti.in tract.de coniect.vlti.volunt.
lib.11.tit.3.ante nu.14. Iaco.Berret. conſ.78.
licèt. num.4. quicquid dixerit in contrarium,
conſ.74.hæc cauſa.nu.14.Franc. Turturel.con
ſil.394.ſi cum textu.num.6 inter conſil.Iaco.
Menoch.lib.4.

4 Hùc ſpectat, † quod de fideicommiſsi con
ditionalis tranſmiſsione dicunt Doctores, q;
vrgens tranſmiſsionis ſit coniectura, quando
aliàs niſi tranſmiſsio fieret, ſequeretur quòd
minus dilectus, magis dilecto præferretur,
argumen.d.l.Publius.§.1.de condi. & demon.
ita teſtantur Soci.conſil.6.in præſenti conſul-
tatione. colum. 3. nume. decimotertio. lib.3.
Aym. Crauet. in l. cum filiofamil. in 2.parte.
nume.349.allegat Iaſ.conſilio 52.materia præ
ſentis conſultationis.colum.fin.verſic. Quar-
ta coniectura.lib.3.Carol.Ruin.conſilio 178.
ſubtiliter,& abundè.colum.3.nume.5. verſic.
Et propterea.lib.2.vbi fieri etiam tranſmiſsio
nem concludit, cùm aliàs pariter dilectus ex-
cluderetur.

5 Item illud, † quòd ſubſtitutio concepta
vno caſu, non trahitur ad alium, & ad quem
traheretur, ſi prædictum abſurdum ceſſaret,
vt probat Gloſ. ſecundùm Bartoli ſubtilem
intelligentiam,in l.ſi mater.§.fin.ante num.3.
verſic.Mihi videtur. ff. de vulg. & pupil. & ſe-
quuntur Imo. & cæteri, ac Ruin. d.conſilio
178.num.5.

Vnde dicebat Socin.conſi.240. in cauſa Bo
nonienſi.col.antepen.verſi. Primò vt deuenia
6 mus,lib.3.vt idem ſit è contra, † quando ca-
ſus non deberet extendi, eadem ratione ex-
tendatur, quia quod operatur propoſitum in
propoſito, operatur oppoſitum in oppoſito.l.
ſi vt propoſuis.C.de nupt.cum ſim.Faciunt tra
dita per eundem Bar.in l.Gallus.§.etiam ſi pa
rente.nu.4.& 5.de lib.& poſthum.

7 Et quæ ipſe Bart. dixit † in l.quidam rele-
gatus.§.fin. in fi. verſic. Et ex his poteſt infer-
ri. ff. de reb. dub. pone dicit teſtator, ſi ta-
lis deceſſerit ſine liberis, veniat hæreditas
mea in Caium, & Sempronium, vel eorum

filios:nec dixit in ſtirpē, decedit vnus ex his,
relictis pluribus filijs,vtrùm omnes iſti filij ad
mittantur in vnam portionem cum ſuperui-
uente, an quilibet habebit tantum, quantum
ſuperuiuens. & videbatur quòd ſic, per illum
tex.tamen concludit, quòd omnes dicti filij,
hoc caſu habebunt tantum dimidiam,& alius
aliam dimidiam, hocq; ex coniecturata men-
te defuncti: quia ſi voluit,quòd pater dictorū
filiorum haberet ſolùm dimidiam, cēſendum
nō eſt,quòd eius filij minus dilecti, vltrà eam
aliquid conſequantur.

Propterea Alex.in l.ſed & ſi hac. §.liberos.
nume.3.de in ius voc.voluit etiam,quòd licèt
8 † in contractibus appellatione liberorum,nō
veniant fœminæ, quia in ijs maſculinum non
concipit fœmininum: tamen continebuntur,
quando aliter ſequeretur prædictum abſur-
dum,quòd minus dilectus,magis dilecto præ-
ferretur,ſimiliaque adducit,vt per eum.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos affirmatiuè, ad ex-
cluſionem aliorum qui ab inteſtato vocarentur,
diſpoſitiuè vocatos intelligi.*

2 *Liberos in conditione,cenſeri vocatos, cùm per ip
ſos cenſentur tacitè excluſæ aliæ perſonæ,quæ a-
liàs eſſent paris,vel melioris conditionis:ac etiā
vbi fauore poſitorum in conditione, ij excludun
tur,qui in totū, vel in partem eoſdē excluderet.*

3 *Liberos in conditione poſitos,cenſeri vocatos,cùm
diſpoſitiuè in aliqua teſtamenti, & hæreditatis
parte ponerentur,vt in inſtitutione,vel ſubſtōne.
ſed nu.5.vocatos non cenſeri deciditur.*

4 *Subſtitutione reciproca inter plures ſubſtitutos
pupillariter facta, præſumi in fideicommiſſo con
ditionali eiſdem facto, voluiſſe teſtatorem illos
ad inuicem ſubſtituere.*

6 *Galli Aquilij formula, nunquid poſitorum in con
ditione vocationem operetur. & nu.7. vbi voca-
tos non eſſe concluditur,ex cōi opinione.*

8 *Liberos in condōne poſitos, inter quos poſthumus
eſſe poteſt, vocatos per fideicommiſſum intelligi.*

CAP. IIII.

1 DECIMAMQVINTAM † con
iecturam inuenere,quando li-
beri ponuntur in conditione
affirmatiuè,ad excluſionem a-
liorum, qui aliàs ab inteſtato
vocarentur, iux. not.per Bart.
in l.2.§.videndum. nu.2.ff.ad Tertul.cum ſimi
libus deſuper traditis, in coniectura maſculi-
nitatis,quæ in his terminis vera ſunt, non aūt
in poſitis in conditione negatiuè,Dec.conſil.
283.& diligenter.col.4.nu.5.verſi.Secundò re
ſpondetur.Paul.de Caſt.conſil.359.ſupraſcri-
ptus D.Conſultor.col.1.poſt nu.1.verſic. Nec
obſtant not.per Bar.lib.2.Carol.Ruin.conſil.
181.viſis conſilijs.col.5.nu.10.verſ. Nec obſt.
etiam,conſi.201.viſo,ac perlecto.col.3. nu.4.
verſ.Nec obſtat quod notatur.lib.2.conſ.134.
circa caſum.col.3.num.5.conſi.141. viſo teſta
mento.col.5.nu.12.verſi.Nec obſtāt allegata,
lib.3. & poſt Albert. Brun. quem citat, tradit
Anto.Gabriel.tit.de fideic.concl.4.nu.37. Io.
Cæph.conſ.419.Clariſsimus.nu.50.lib.3.

Et licèt Bartoli doctrinam, in diſpoſitione
legis,non autem teſtatoris procedere,apud di
ctá maſculinitatis coniecturam enarrauerim,
vt ſuperuacua repetitio videatur:tamen conie
ctura hæc reſpuenda non videtur.

2 Decimamſextam † formant coniecturā,
quādo per iſtos in condōne poſitos, cenſeren
tur tacitè excluſæ aliæ perſonæ, quæ aliàs eſ-
ſent paris,vel melioris condōnis,quam ipſi in
conditione poſiti: tunc.n. ijdem in condōne
poſitj,cenſerentur vocati,Carol.Ruin. conſil.
140.viſa facti narratione.nu.12.vſq; ad nu.16.
lib.3.vbi nu.14.ex doctr.Bar.in d.l.2.§.viden-
dum.ad Tertul.vnam elicit concluſionem, ꝙ
poſitus in condōne cenſetur vocatus,vbi eius
fauore excluditur ille,qui eum, vel in totū,vel
in partem excluſiſſet.d.nu.16.ſubdens, ꝙ & ſi
iſtā concluſionem nō inuenerit ab alio tactā,
putat tñ veram eſſe, & ex ea declarari no.in d.
l.Lucius.& not.in d.§.videndum. q̄ videbātur
contraria,vt per eum,à d.nu.12.infrà, latè inſi
ſtentem.Hier.Zanch.in d.§.cū ita.nu.792.non
diſcedit ab iſta coniectura, licèt ipſam magis
referat ad vim excluſionis,q̄ poſitionis in cō-
ditione:quæ dria ſubſtantialis non vr; & idem
tenet Hier.Grat.conſ.32.viſo teſtō.nu.16.li.2.
conſi.101.ex ſerie facti.nu.22.eod.vol. Franc.
Marzar.poſt Cur.iun.Aym.& Corn. compro-
bans coniecturam iſtam ex doctrina Bar.in d.
§.videndum.elicita,conſi.1.in 3.q.verſ.Quar-
ta coniectura eſt.cuius meminit in epitom. q.
20.Iacob.Menoch.conſi.325. de prima propo
ſita dubit.nume.16.lib.4.

Decimaſeptima videtur eſſe notabilis con
3 iectura, † ſi diſpoſitiuè in aliqua teſtamenti,
& hæreditatis parte,liberi ponerētur:vt in in-
ſtitutione,vel ſubſtōne, cùm ex prima, ſecūda
declaretur.l.cohæredi.§.q diſcretas. vbi Ale.
de Imol.de vulg.& pupil.& l.1.C.de impub. &
al.ſubſtit.not.Bar.in l. Lucius.in fi.nu.18.ver-
ſicu.Sed quæro.de vulg.& pup.Alex.conſi.66.
viſo reſtamento. colum. 1. lib.2. & probatur
in d.l.cum proponebatur.de leg.3.iuxta intel
lectum Pau.de Caſt.vbi dicitur ſecundum eū,
4 quòd ex ſubſtitutione † reciproca, facta in-
ter plures ſubſtitutos pupillariter, præſumi-
tur quòd in fideicommiſſo conditionali eiſdē
facto, voluerit etiam teſtator illos adinuicem
ſubſtituere, & ſic habetur ſubſtitutio ꝓ facta,
quamuis non reperiatur expreſſa, nec ſcripta:
& licet Accur. & Bart. aliter illum tex.intelli-
gant, non tamen ſequitur quin Caſtrenſ. di-
ctum,ſit in ſe verum: ſi igitur illo caſu,præſu-
mitur facta ſubſtitutio reciproca in fideicom
miſſo,de qua aliter non conſtat,ex hoc ſolùm,
quia in hæreditate pupilli, fuerunt illi adin-
uicem ſubſtituti:pari ratione in propoſito, ex
inſtitu-

inſtitutione, in qua ponuntur filij diſpoſitiuè
ad vnam partem,præſumendum eſt, ꝙ etiã ad
aliam partem vocentur diſpoſitiuè, licet quo
ad illam in conditione reperiantur: & præci-
puè cùm hoc ſit factum eorum fauore;& ita in
his terminis argumentabatur Carol.Rui. con
ſil.160. viſo,& perlecto.col.7.nu.24.verſi. Se-
cundò iſtud confirmatur. lib.2. Aym. Crauet.
conſ.fin.Dominus Iacobus.nu.5.& 7. Hieron.
Grat.conſi.126. in præſenti cauſa. nu.8.lib.2.
Franciſ.Gratian.in tract.de vulg. & fideicom.
fol.21.nu.27.verſi. Et his caſibus. Io.Cæphal.
conſ.476.inſignis Eques.nu.11.lib.4.

5 Sed contrarium † in inſtitutione,& ſubſti
tutione,tenet Soc.conſ.116.in cauſa filiorum,
nu.2.col.2.verſi.Et in terminis.col.3.nume.6.
verſ.Præterea regula eſt.& col.pen.ante nu.8.
verſi.Præterea ad omnia iſta. lib. 3. & d.nu.2.
allegat tria Alex. conſi. & hic repetenda ſunt
ſcribentium nomina, quæ pro ſecunda limita
tione,ad doctrinam Bar.in d.l.centurio. indu
xi. Expreſſum etenim,facit ceſſare tacitum, e-
tiam circa diuerſa.l.maritus.vbi Alex. contra
Saly.C.de procur.Bal.conſi 472.in cauſa prio
ris.col.2. conſil.194. præmiſsis verbis. ad fin.
lib.2.Carol.Ruin.conſ.103.Quæſtio quæ pro
ponitur.ad fin.lib.2.Curt.iun.conſi.35.D.Be-
nedictus Oliua.nu.5.Aym.Craue. in eius reſp.
pro Genero,incip.Et ſi abundè.nu.242.l.cum
ex filio.§.filio.de vulg.& pupil. eſt itaque con
cludendum, dictam coniecturam veram non
eſſe,& cum Soci.& alijs tranſeundum.

6 Decimamoctauam † coniecturam conce-
lebrant, quando teſtator Galli Aquilij conſi-
lio fuiſſet vſus: tunc enim filius in conditione
poſitus,diceretur vocatus, vt quia dixiſſet, ſi
filius meus me viuo morietur, tunc ſi quis mi
hi nepos, neptiſve natus,natave erit, hæredes
ſunto:& quidem directè,& primo loco, ne te-
ſtamentum rumpatur, in neceſſarium antece-
dens: vt cēſendum ſit,teſtatorem ſub illa con
ditione,& cautiſsima formula, filium hæredē
inſtituere voluiſſe;quod in l. Gallus. in princ,
aduertunt Fortun.Garz.col.28. ante num.39.
Lancel.Galian. nu.24.& Marius Salamonius,
num.25.ex l.denique.§.interdum. ff.de pecul.
leg. idem adnotauit Stephan. Furcatul. in Ne-
cyomant.dialog.46. & 47. nam liberorum fa-
uore,conditionalia verba diſponunt. l. pater.
§.auus.ff.de doli excep.id ipſum probatur in l.
ſi mater.§.fin.ff.de vulg.& pupil. vbi Iuriſconſ.
Africanus ſenſit,ſub Galli formula filium fuiſ
ſe inſtitutum.item Vlpianus in l.cum in teſta-
mento.in prin.ff.de hæred.inſtit. ſcribit,duos
hæredum gradus eſſe ibi, ſi filius meus me vi-
uo moriatur,tunc nepos ex eo heres eſto.Nec
obſtat.§.item credendum.eiuſdem. l.Gallus.
vbi nominatus nepos in conditione non cen-
ſetur inſtitutus: quia id negandum eſt, cùm
in eo caſu,& in ea formula,etiam nepos ſit in-
ſtitutus: & dum ſubdit Iuriſconſc. Ne ſucceſ-
ſione teſtamentum rumperetur; ad pronepo-
tis inſtitutionem eſt referendum, quia ea non
facta,nec concepta, rumperetur teſtamētum,
mortuis filio, & nepote, viuo teſtatore. Nec
ibi quicquam intereſt prius mori nepotem,an
filium,vt explicat Fortun. in d.l.Gallus. num.
37.& Didac.Tolet. in repetit. c.Raynutius.§.
3.nu.9.col.fin.qui eandem opinionem ex præ
dictis defendit,Corn.conſi.97. primò conſul-
tus.col.2.ante nu.2.verſic. Tamen inhærendo
verbis. lib. 1. allegans d.l.cum in teſtamento.
non ſupplendo,prout ſupplet ibi gloſ. quæ di-
uinare videtur,& conſi.22. in hac conſultatio
ne.colum.3.poſt nume.5. lib.2. Ferdinand. de
Loaz.ad Lancello.Galiaul.in d.l.centurio.co-
lum.113.nu.449 Hieronym.Zanch. in d.l.hæ-
redes mei.§.cum ita.num.793.in 19.limit. di-
cens, è contra vt nepos potius in conditione
dicatur,mortuo filio, ante teſtatorē vocatus
vt teſtamentum ſuſtineatur, tenere nouiter
Socin.iun.in 3.lib.conſil. in loco quem ibi ci-
tat,verſic.Et idem.Marc.Mant.in Gloſſar. iur.
in dialog.denar. in 6.claſ. cap.vigeſimoſecun-
do,incip.quid ſibi voluit.nume.3.Aemil.Fer-
ret. in d.l.Gallus. in princip. nume.40.verſic.
Quemadmodum.vbi etiam Mar.Salamon.nu:
19.cum ſeq.

7 Sed contrarium, † quòd ſub Galli formu-
la filius non videatur inſtitutus, tenent Gloſ.
Cyn.Rayner.Nicol.de Neap. Albe.de Roſate,
Bald.Ang.Raph.& Io. de Imol. in d.l.Gallus.
in princ. Bald. in l. poſthumorum. in princip.
verſi.Secunda,quod ſubſtituēdo.ff.de iniuſto,
rup.& irri. facto teſtam.idem Bal.in l.humani
tatis.col.3.nume.19.verſic.Tertiò oppono,&
videtur quòd præterito. & in l.hæres. inſtitu-
ta.nume.1.verſic.Quid autem.C.de impub.&
al.ſubſtit.in l.cohæredi.§.fi.in fi.verſic.Secun-
da ratio dubitandi.ff.de vulg. & pupil. vbi re-
fert hanc partem tenere Dyn.& And. de Pilis,
& idem ibi ſequitur Ang.Rapha.Cuman. in l.
ſi filius qui in poteſtate. in 2. opp.de lib. &
poſthum.Franc.Tigrini in l.fi.C.de hære.inſti.
& hanc partem dixit communem Alex.conſi.
185.viſo titulo quæſtionis. nu.17. verſic. Nec
obſtat quod notatur.lib.2.& de communi at-
teſtatur Corn.quicquid ipſe dixerit, d.conſil.
97.primò conſultus.col.2.ante nu.2. lib.1.ver
ſicu. Quamuis Bar.& communiter Doctores,
Guilielm.de Benedic.in d.c.Raynutius.quem
refert Didac.ibi,& quicquid ipſe dicat,de ea-
dem cōmuni atteſtatur, d.conſi.verſ. Tametſi
frequentius.Ale.in d.l.Gallus. in princ. col.4.
verſi.Ex prædictis patet.de communi,vbi Iaſ.
num.44.communem etiam eſſe dicit, & num.
48.in fi.verſi.Et in iſtis terminis, ac nu.47.ver
ſicu.Tenendo iſtam communem. Alex.conſil.
108.viſo themate.co.3.poſt nu.3.cir.med.ver
ſicu.Prædictis etiam non obſtat. lib.1. dicens
communem opi.Gloſſarum, & Doctorum eſſe
contra Bar.in d.l.Gallus.videlicet,quòd per il
la verba non videatur inſtitutus filius:vbi al-
legat Bald.in quadam repetit. l.in ſuis.colum.
18.verſic.Quid ſi non facit.de lib.& poſthum.
& conſ.109. videtur prima fronte,col.3.nu.6.

verſi. Prædictis etiam non obſtat, vbi de communi opin. lib. 2. dicens ab ipſa non eſſe iudicando recedendum, quanquam paſſus ſit diſputabilis, idem Alex. conſi. 199. Viſo præſtanti conſilio. colum. pen. num. 12. verſi. Secundo non obſtat, de communi ſententia gloſſatorum, & Doctorum atteſtans, d. lib. 2. & Lancello. Galiau. in d. l. Gallus, in princ. nu. 24. admonet, non eſſe recedendum iudicando ab iſta communi opi. quicquid ipſe diſputando
* tueatur; & ad ipſam l. Gallus, longius dixi. iudicando igitur hanc poſteriorem deſerere minimè expediret, quam ſequitur Anto. Gomeſ. in commentar. & var. reſolutionib. Iur. ciuilis, tomo 1. de vltima volunta. titu. de ſubſtitu. vulg. capit. 3. colum. 39. verſic. Nono facit. folio 26.

8 Diuerſa ratione coniectura illa † nititur, quam Franciſ. Mant. in tract. de coniect. vlti. volunt. lib. 11. titu. 2. num. 16. verſic. Sed vltra ſcribentes. fol. 258. accuratè, & ſubtiliter conſiderabat, vt liberi in conditione poſiti, inter quos poſthumus eſſe poteſt, per fideicommiſſum ſubſtituti intelligantur, ex l. iubemus. §. ſiu autem. C. ad Trebel. deducta: cuius quidem textus iuductionem deſuper lib. 1. cap. 1. par. 2. poſt num. 54. in 15. ratione partis affirmatiuę vocationem poſitorum in conditione concedentis, ad acutam mentem, fœcundumque ingenium dicti celeberrimi Doctoris latè retuli, licèt ei diſputando reſpondere conatus fuerim, vt non ſit hic aliter repetenda; Franciſcumque Manticam comprobat Domi. Franciſcus Turturellus in quodam eius pulcherrimo conſil. 394. Si cum textu. colum. 2. nume. 4. inter conſil. Iacobi Menochij Papienſis, lib. 4. Quicquid itaque ego differendo ad illum text. dixerim, non arbitror tamen dictorum Clariſsimorum Iuriſconſultorum opinionem in iudicijs reſpnẽdam fore: peregrina nanque eſt certè allegata Manticæ concluſio.

S V M M A R I V M.

1 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, cum in fine omnium ſubſtitutorum, fieret ſubſtitutio, & omnes de domo, vel liberi remotiores teſtatoris, collectiuè vocarentur.*

2 *Liberos poſitos in conditione, vocatos cenſeri, cùm filiæ fuiſſent per teſtatorem penitus, vel ferè in totum excluſæ, ſtantibus agnatis maſculis. ſed limita, ſtante ſtatuto excluſiuo fœminarum, nu. 3. Item eatenus, quatenus teſtator diſpoſuit, & reſpectu tantum perſonarum ſpecificatarum, num. 4.*

5 *Liberos poſitos in conditione, vocatos eſſe, cum deficiente linea maſculorum, eſſet alius ſubſtitutus, cum onere deferendi nomen, & arma familie, ſiue domus ipſius teſtatoris.*

6 *Armorum nominiſque aſſumptione, grauari aſſumentem, ad propulſandam iniuriam actiuè & paſſiuè domus teſtatoris: ad ſimiliaque honorem domus concernentia.*

7 *Commoda ſentire eum debere, qui incommoda patitur.*

8 *Liberos poſitos in conditione, eſſe vocatos, vbi hæreditas grauaretur onere reali, quod ad omnes deſcendentes tranſiret: Maxime ſi teſtator reſpexiſſet non ſolum natos, ſed etiam naſcituros, nume. 9.*

10 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, ſi iuſſiſſet teſtator, per hæredes ſuos perpetuum anniuerſarium fieri in aliqua eccleſia. & numero 13.*

11 *Hæredibus verbum, in teſtamento aſcendentis poſitum, pro deſcendentibus accipi.*

12 *In perpetuum, dictionem, pro ſemper exponi, temporis præfinitione excluſa, perpetuumq; fideicommiſſum inter deſcendentes inducere.*

CAP. V.

1 DECIMANONA coniectura † annectitur, cum in fine omnium ſubſtitutorũ, fieret ſubſtitutio: & omnes de domo, vel liberi remotiores teſtatoris, collectiuè vocarentur, Caro. Rui. conſil. 158. Viſo teſtamento, colum. 6. num. 13. verſi. Supereſt, lib. 2. conſi. 169. Videndum eſt, colum. 2. num. 3. verſic. Sed iſtis non obſtantibus, eo. volum. Nouiſſ. Pariſiens. conſi. 1. Analy. Franci. de Ariuyo, num. 21. fol. 24. Fran. Gratian. Vincen. in tract. de vul. & fideicom. fol. 22. poſt nu. 27. ver. Tertia, quia in hac ſecunda ſubſtitutione.

2 Vigeſima † coniectura conſideratur, quando filiæ fuiſſent per teſtatorem penitus, vel ferè in totum excluſæ, ſtantibus agnatis maſculis. Franc. Ripa in d. l. 1. num. 9. verſ. Iſta coniectura. C. de pact: Cur. iun. conſil. 93. Habita diligenti conſideratione, colum. 4. nu. 8. verſi. Tertiam etiam reperio. vbi allegat Paul. de Caſtro conſil. 359. Supraſcriptus Dom. Conſultor. colum. 1. lib. 2. ipſumque Curt. allegat Aym. Crauet. conſil. 130. colum. 2. in princi. num. 4. Carol. Rui. conſil. 140. Viſa facti narratione. colum. 7. in fi. poſt nume. 14. verſicu. Reſultat itaque ex præmiſsis. lib. 3. Socin. iun. conſi. 141. Habita diligenti animaduerſione. colum. 4. num. 11. verſicu. Et hinc oritur. lib. 2. Hieronym. Grat. conſi. 106. In cauſa teſtamenti. colum. pen. num. 47. verſicu. Tertio teſtator. lib. 2. Thob. Non. conſi. 31. Viſis. num. 18. verſi. Quarta eſt coniectura. conſil. 32. Viſis. num. 13. Hippo. Riminal. conſil. 21. Illuſtris Comes Franciſcus. nume. 28. & 32. nouiſsimè Franc. Mantica in tracta. de coniect. vl. volun. lib. 11. titu. 3. poſt nume. 15. verſicu. Neque illud, adducens ad hoc ſuum Collegam, Io. Cephal. conſil. 251. num. 81. & 82. Vide tamen Sim. de Pret. conſi. 167. Omnes ſciunt. nu. 41. qui hanc coniecturam non videtur recipere. ipſam tamen comprobat Io. Pet. Surd. conſi. 67. Breues. ſub num. 34. conſ. 96. Magnificus

D.Dominicus,poſt num. 31. verſicu. accedat,
quòd teſtator,& Iacob.Menoch.conſi. 393. re
ſpondi,nume.19. lib.4.Franc. Turturel.conſi.
394.ſi cum textu,num.18.inter conſi.eiuſdem
Menoch.eodem volum.

3 Quæ quidem † coniectura,eiuſque ratio,
non procederet, ſtante ſtatuto, quod fœminæ
per maſculos excludantur, ſecundum Philip.
Cor.conſi.20.videtur prima facie,num.5.cum
ſeq.lib.4.Soc.conſi.116.in cauſa filiorum, col.
4.nu.5.lib.3.Franciſ.Ripa in d.l.1.nu.9.verſic.
ſed ſtante ſtatuto.

4 Non defuerunt, † qui hanc eandem declara
uerint coniecturam, procedere eatenus, qua-
tenus diſpoſuit teſtator, & reſpectu perſonarũ
ſpecificatarum tantùm,Soc.d.conſ.116. col.4.
ver.quæ omnia.lib.3.Dec.conſi.511.viſo teſta
mento.ſub num.6.verſi.ſed reſpondetur, Ant.
Rub.conſi.120.viſo,num.5.Pariſ.conſi.44. ſub
ſtitutio fideicommiſſaria, nume. 15.16.& 17.
lib.ſecundo.

Sed contrarium tenet nouisſimè Hippolyt.
Riminald.conſi.21.Illuſtris Comes,nume.72.
verſi.& quod poſtremo dicebam.vbi ait, aſſer
tionem iſtam tolli ex longè pluribus contrariũ
ſentientibus,ex eo quòd volunt,fideicommiſ-
ſum extendi,quorum ſupra meminerat, nume
ro 42. & 43.

5 Vigeſimaprima coniectura † inducitur, ſi
deficiente linea maſculorum,ſit alius ſubſtitu-
tus,cum onere deferendi nomen,& arma fami
liæ, ſiue domus ipſius teſtatoris.Franciſ. Ripa
d.reſpon.1.de ſubſt.incip.vt breuius.colum.2.
num.11. verſic. quæ coniectura.fol.73.& alibi
per eundem Rip. faciuntque deſuper tradita
in coniectura qualitatis maſculorum,ver.quin
tò cùm teſtator,Hippol.Rimin.d.conſi.21. Il-
luſtris Comes Franciſcus, num.49. poſt Hiero
nym.Grat.reſp.5.lib.2. quem citat Celſ. Hugo
conſi.20.in præſenti conſultatione,num.40. al
legat conſilium Bal.incip. Martinus de Floren
tia,inter conſi.Ange. & quòd ſit grauamen, &
conditio,Guid.Papæ deciſ.251.incip.Teſtator
præcepit.allegat l.mulier.§.ſi quis hæreditariũ
ſeruum,ff.de condi.inſtit l.facta.§.ſi in danda.
ibi,ſi verò nominis ferendi conditio.ff.ad Tre
bel.l.hoc iure.§.fina.ff. de dona.l. cum filius.§.
pater cum filium.ff.de leg.2. adeſtque conſiliũ
And.Barb.22.lib.2.dicentis,ex iſta armorum,
6 † & nominis aſſumptione,grauari aſſumẽtem,
quoad propulſationem iniuriarum actiuè, &
pasſiuè pro honore domus ipſius teſtatoris cõ
ſeruando: & quo ad alia ſimilia incommoda,
vnde æquum redditur,quòd ibi confluant cõ-
7 moda, † ex domo teſtatoris prouenientia,
vbi incommoda collocantur.l.1.§.fin.de aqua
plu.arc.l.ſecundum naturam.ff.de reg.iur.me-
ritò maſculi tantùm,& non fœminæ cognomẽ
deferunt,& domus inſignia.Guid.Papæ conſi.
87.pro declaratione.num.2.Io. Cepha. conſi.
251.quoniam,num.83.& num.50. lib.2. conſi.
196.ſubſtitutionum,num.20. & 21. eod. volu.
hanc etiam coniecturam ſuſcipit Franc.Manti
ca in tract.de coniect.vltim.volunt.lib.6. titu.
15.num.pariter 15.verſi.item ex eo. & nouiſſi
mè Simon de Præt.lib.3.interpret. vltim. vol.
ſol.3.num. 21. verſi. reperitur in teſtamentis.
fol.302.

Hanc tamen coniecturam expreſsè reijcit
idem Hippol.Riminaldus conſi 42. petit Illu-
ſtriſ.num.124.

8 Vigeſimaſecunda † coniectura ponitur,quã
do hæreditas eſſet grauata onere reali,vt tran-
ſeat ad omnes deſcendentes,Pariſ.conſi. 37.ſi
bona,nume.21:22. cum ſeq. lib. 2. vbi conſilia
Curt. ſen. qui ſæpè iſta coniectura vſus fuit,&
alias Soc.& aliorum ſcribentium authoritates
recenſet, Curt. iun.conſi.139.præſupponitur.
colum.6.nume. 20. cum ſeq.Thob.Non.conſi.
32.viſo,colum.2.verſi.ſecundò quia,poſt Cur.
ſen.& Pariſ.

9 Maximè hæc coniectura procederet,† ſi te-
ſtator habuiſſet reſpectum non ſolùm ad eos,
qui erant nati tempore conditi teſtamẽti,mor
tisque eius:ſed etiam ad naſcituros,ſecundum
Thob.Non.d conſi.32.ante nu.6.

10 Vigeſimatertia † coniectura traditur, ſi te-
ſtator voluiſſet per hæredes ſuos, perpetuum
anniuerſarium fieri in aliqua Eccleſia,vt videa
tur eius deſcendentibus perpetuum onus im-
11 poſuiſſe:verbum enim iſtud hæredibus,† in te
ſtamento aſcendentis poſitum,pro deſcenden
tibus accipitur.l.ex facto.§.fina.cum Glo. ibi,
quam Doct.communiter ſequuntur.ff ad Tre-
bel.& in tracta.de expr. ſi ſine lib.cond. latius
dixi.Et licèt dictio,in perpetuum, diuerſas ha-
beat ſignificationes, tamen in fideicommisſis
12 accipitur pro ſemper, † & ſine temporis præfi
nitione,vt perpetuum inter omnes deſcenden
tes fideicommiſſum inducat,Soc.conſi.84. ac-
curatisſimè,& eleganter,num.5.lib.3.Rui.con
ſilio 108. viſa, ac bene intellecta.colum.5. nu.
13.lib.2.Pariſ.d.conſi.37.ſi bona,num.23. cum
ſequen. lib. 2. & ita hanc coniecturam ponit
Matth.Gribal.conſi 40.Anno Domini,colum.
4.nume. 13.verſicu. quarta coniectura,dicens
eſſe fortisſimam,inter conſ.Iacob.Philip. Por.
lib.1.idem Port.conſi.46.decreueram, colum.
8.num.17.verſicu.quarta ſit coniectura, d. lib.
1.licèt hæc coniectura,ſub generali illa adiecti
grauaminis,vti ſpecies,cõprehendatur, libuit
ipſam referre,vt ad caſus ſimiles ſpeciales ob-
ueniẽdos fortaſsè aptari posſit. & ad iſtam cõ
13 iecturam anniuerſarij † in perpetuum faciẽ
di,poſt Soc.conſi.77. in præſenti conſultatio-
ne,colum.3. & ſequen. lib.1.& Curtius iunior
conſi.87.præſupponitur in facto,num.6.verſi.
accedit ad confirmationem. quos refert, vide
Simon.de Præt.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos,in diſpoſitione eſſe appoſitis verbis, quouſque alter ſuperuixerit, ſubſtitutus non ſuccedat.*

2 *Liberos in conditione poſitos,vocatos dici,cùm ſub*

ſtitutio

ſtitutio vltimo morienti fieret.

3 *Liberos in conditione poſitos, in diſpoſitione eſſe, cum ipſis per teſtatorem onus imponeretur, prouidendi cappellanum in aliqua cappella in perpetuum, ita quòd deſcendentes ſint patroni.*

4 *Ius patronatus in hæredes vniuerſales tranſire, nō autem effectualiter in legatarios, niſi epiſcopi cōſenſus accedat.*

5 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, ſi fuit compendioſè ſi ſine liberis ſubſtitutum, vt in caſu Socini iunioris, conſi. 174. num. 24. cum ſequen. lib. 2. cuius opinio per Hieronymum Zanchum improbatur.*

6 *Liberos in conditione poſitos, eiuſdem nominis teſtatoris, cenſeri in diſpoſitione, vtputa, quia auus teſtator uocabatur Pompeius, & eodem nomine nepos, dixiſſetque, & ſi ſine filio Pompeio mei nominis deceſſerit, ſubſtituo Alexandrum.*

7 *Nominis ſimilitudinem, mutuam quandam affectionem gignere.*

8 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri in diſpoſitione, ſi in teſtamento eſſet dictum, teſtatorem habere reſpectum ad ſtirpes, & non ad capita hæredū inſtitutorum, & grauatorum.*

9 *Liberos in conditione, vocatos eſſe, cum in ſubſtitutione mentio deſcendentium fieret.*

10 *Succeſſionem ab inteſtato, ultra decimum gradum non dari.*

11 *Liberos in conditione poſitos, vocatos eſſe, ſi dictum fuiſſet, eis ſubſtituo, vt in caſu Celſi Hugonis.*

12 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri in diſpoſitione, ſi teſtator poſt poſitiuum in conditione dixiſſet, his caſibus, & quolibet eorum ſubſtituo.*

13 *Liberos in conditione poſitos per fideicommiſſariam ſubſtitutionem, vocatos cenſeri, quod tutum vſquequaque non videtur.*

14 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, ſi dixiſſet teſtator in vltimo gradu ſubſtitutionis, ita quòd hæreditas ipſius tranſeat in eius hæredes, & eorum deſcendentes, deſcendentiumque deſcendentes.*

15 *Tranſeat, verbum, fideicommiſſum importare.*

16 *Deueniat, verbum, fideicommiſſum ſignificare.*

17 *Remaneat, verbum, fideicommiſſum inducere, & num. 18.*

19 *Liberos in conditione poſitos, vocatos intelligi, ſi teſtator maſculos deſcendentes ſubſtituti vocaſſet.*

20 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, ſi teſtator in fine ſubſtitutionis fæminas excluſiſſet, propter pauperes Chriſti.*

21 *Liberos in conditione poſitos, vocatos eſſe, ob Trebellianicæ detractionem, reſpectu omniū, quibus hæreditas peruentura foret.*

22 *Liberos in conditione poſitos, cenſeri vocatos, vbi melior conditio tranſuerſalium, eorumque liberorum eſſet, quàm deſcendentium.*

23 *Liberos in conditione poſitos, vocatos intelligi per clauſulam, omni meliori modo, in quacunque teſtamenti parte appoſitam.*

24 *Liberos poſitos in conditione, ex formula illa voluntatis, de hærede in hæredem, donec ſuperfuerint maſculi de domo, vocatos cenſeri, vt in caſu Pariſij.*

C A P. VI.

VIGESIMAQVARTA limitatio, vel
1 coniectura eſt, † ſi appoſita reperirentur verba, quouſq, alter ſuperuixerit, ſubſtitutus nō ſuccedat: ita doctrinā Pau. de Caſt. conſi. 86. dubitatio vertitur, colum. pen. num. 9. lib. 1. dicentis notabiliter, quòd vocatio inducitur, cùm adſunt verba ex quibus inducatur quędam repetitiua ſubſtitutio, de ſuperuiuente, in perſona præmorientis, & allegantis Bar. vt per eum ibi, ex dictionibus donec, & quouſque, repetitionem inducētem, iūctis verbo ſuperuixerit, ſiue durauerit: exemplificat Hieronym. Gra. conſi. 106. in cauſa teſtamenti, colum. pen. num. 46. verſ. ſecūdò pro iſta parte, lib. 2. & ſenſit Pariſ. d. conſi. 37. ſi bona, colum. 3. in fi. num. 21. cum ſeq. lib. 2. vbi teſtator diſpoſuerat, quòd ſi eius filij primo loco inſtituti, decederent ſine filijs maſculis, quod eiſdem eſſent ſubſtituti alij ſuperuiuentes, & ſuperſtites, & quòd talis ordo nedum debuiſſet ſeruari in filijs dicti teſtatoris, ſed etiam in filijs filiorum, & deſcendentibus maſculis, ita quòd ſemper, & in perpetuum hæreditas teſtatoris iret de vno in alium. & poſt Çuma. conſi. 14. Titius inſtituit. tradit nouiſſimè Simon de Præt. lib. 3. de interpret. vltim. volunt. fol. 3. nu. 15. fol. 300.

2 Vigeſimaquinta coniectura affertur, cùm ſubſtitutio vltimo morienti fieret, Marc. Man. conſi. 115. aliàs de anno. colu. 3. nume. 20. cum concord. ibi per eum.

3 Vigeſimaſexta coniectura † traditur, cùm hæredibus inſtitutis, & deſcendentibus poſitis in conditione, per teſtatorem daretur onus prouidendi de Cappellano in aliqua Cappella in perpetuum: ita quòd deſcendentes eſſent patroni: nam inde ſequitur, eoſdem deſcendentes voluiſſe hæredes eſſe, cum communis ſit cōcluſio Canoniſt. in c. cùm ſeculum. ext. de iure
4 patro. quòd ius patronatus † trāſit in hæredes vniuerſales: in legatarios verò effectualiter nō tranſit, niſi accedente poſtea conſenſu epiſcopi. In dubio itaque cenſendum eſt, quòd teſtator voluerit ius patronatus potius tranſire in deſcendētes maſculos iure hæreditario, quàm iure legati: primum enim poteſt iure proprio, ſecundum iure alieno, & ſic cenſetur voluiſſe facere iure proprio, arg. l. & magis. ff. de ſol. ita notabiliter concludit Cur. iun. conſi. 87. præſupponitur in facto, colum. 3. num. 6. ver. accedit etiam, ad quod vide Ioā. Bologn. conſi. 23. in hac facti ſpecie, num. 31. ver. & videtur ſuaderi. idem tradit Franc. Marzar. conſi. 1. q. 3. in cip. in alia quæſtione, ver. prima ſi quidem, cuius meminit in epitom. q. 20. faciuntq; notata

per

per Pet.de Anch.conſi.27.non ſeruato ordine
dubiorum,num.13.& 14.

5 Vigeſimaſeptima cōiectura † elicitur, ſi fue
rit compendioſè ſubſtitutum, ſi ſine liberis,
quæ cùm vulgarem contineat, & fideicommiſ
ſariam, quemadmodum (vt Soc.iun.inquit) re
ſpectu vulgaris, filij eſſent vocati, ita debet o-
perari reſpectu fideicommiſſariæ, vt ſit pariſor
mis determinatio.l. quamuis. C. de impube.l.
iam hoc iure,ff.de vul. & pup. ita Soc.ipſe,cōſ.
174.viſa,num.24.cum ſeq.lib.2. Thob.Non.cō
ſil.31.viſis,num.14.ver.prima eſt, & conſi. 32.
viſo,num.12.in tertia coniectura.Hipp.Rimi.
conſi.21.Illuſtris Comes,num. 48.ver. ſextam
non omitto.Io.Cępha.conſi.419.Clariſſimus.
num.8.lib.3.quomodo autem coniectura hæc
eliciatur,& contingat,ſubtiliter atque accura-
tè Soc.iun.in citato cōſilio deducere conatur:
ſed acriter,vt in ſuperioribus dicebam ab Hie
ronymo Zancho Bergomenſi in repet.l. hære-
des mei,§.cùm ita,nume.713.ver.ſed dicas.ff.
ad Treb.reprehenditur,rationeſque in contra
rium adducit,vt latè ibi.

6 Vigeſimaoctaua coniectura † dari poteſt,
cùm in conditione eſſet poſitus nepos teſtato
ris eiuſdem nominis, vt quia auus vocabatur
Pompeius,eodemque nomine nepos,dixiſſet-
que,& ſi ſine filio Pompeio mei nominis deceſ
ſerit,ſubſtituo Alexandrum: nominis enim ſi-
7 militudo, † gignit quandam mutuam affectio
nem,vt probatur in l.cum filius.§.pater.ibi,Sē
pronio nepoti meo plus tribuas, in honorem
mei nominis.ff.de lega. 2. vt videatur teſtator
nominis ſui æternitati,& memoriæ prouidiſſe:
ac prædilexiſſe nepotem iſtum, & ad propoſi-
tum plura refert Hippol.Rimin.conſi.42. Pe-
tit Illuſtriſ.nume. 130. allegans inter cætera.l.
hoc iure.§.fi.ff.de don. nonnullaque antiquo-
rum,ex hiſtoricis exempla,vt per eum,& de ef
ficacia,ac effectibus eiuſdem nominis, multa
tradit Stephan.Furcatul.Bliterenſis Iuriſcon-
ſul.ornatiſſimus, in Auiario iuris ciuilis,c. 10.
numero 3.

8 Vigeſimanona coniectura † eſt, ſi in teſtamē
to eſſet dictum, habere teſtatorem reſpectum
ad ſtirpes,& non ad capita hæredum inſtituto
rum,& grauatorum, iſtam coniecturam dedu-
cit Ioan.Cæpha.conſi.419.Clariſſimus,nume-
ro 15.lib. tertio, & eſt pulcherrima, & vera
coniectura.

9 Trigeſima eſt coniectura, † ſi in ſubſtitutio
ne fieret mentio deſcendentium: cùm enim
ad omnes in infinitum debeat diſpoſitio exten
di,ſecundùm Iacobum de Beluiſ.in Auth.de re
ſtit.fideicom.§.nos igitur,cum concor. & pro
pterea extendatur etiam vltra decimum gra-
dum,conſiderandum eſt,teſtatorem non reſer
uaſſe ius legitimarum hæreditatum,eum poſt
10 gradum decimum, † non detur ab inteſtato
ſucceſſio §.fi.Inſt.de ſucceſ.cognat.Celſ. Vgo
conſi 20.in præſenti conſultatione, nume.39.
verſi.comprobo prædicta vno marmoreo fun
damento.

11 Trigeſimaprima, † cum eſſet dictum, ei, vel
eis ſubſtituo, vt in caſu Celſi. dicto conſilio
vigeſimo, numero 38. verſiculo, vlterius at-
tendatur.

12 Trigeſimaſecunda, † ſi teſtator poſt poſitio
nem liberorum in conditione,dixiſſet,his ca-
ſibus,& quolibet eorum ſubſtituo, idem Celſ.
conſi.20.ante num.39.

13 Trigeſimamtertiam coniecturam, † ſiue li-
mitationem efferunt, vt Gl.in d.l.Lucius.non
procedat in fideicommiſſaria ſubſtitutione, p
quam poſiti in conditione vocati cēſeātur, ita
Nicol.Boer.deciſ.155.Gaillardus,num.20.ver
ſicu.& ſic ſecundum Albericum. vbi refert in
hoc eiuſdem Roſati doctrinam in d.l. Lucius,
in fi.And.Barb.conſi.27.ſcripſit doctiſſimus.
colum.14.lib.1.Pau. de Caſt. conſi. 264. circa
primum quæſitum,colum.3.in prin.ante num.
3.lib.2.& poſt iſtos ac Hieronym.Zanch. in re
pet.l.hæredes mei.§.cùm ita, nume. 793.ff. ad
Trebel.tradit Iacob.Menoch.conſi.135.reſpō
dendum,num.12.lib.2.Quicquid tamen præfa
ti ſcribentes cenſuerint,ab opinione Gl.rece-
dendum non fore arbitror,ſed dixerim in fidei
commiſſaria ſubſtitutione coniecturas effica-
cius vim operari.

14 Trigeſimaquarta eſt coniectura, † ſi teſta-
tor in vltimo ſubſtitutionis gradu dixerit, ita
& taliter, quòd ipſius teſtatoris hæreditas, &
bona, tranſeant; remaneantque in eius hære-
des, & eorum deſcendentes, ac deſcendentiū
deſcendentes,& non in alios, qui non deſcen-
dant ex ſanguine dictorum hæredum,vt in ca-
ſu Io.Cęph.conſi.478.nobilis,poſt num.31.ver
ſicu.quarta eſt coniectura,lib.4.verbum enim
15 tranſeat, † fideicommiſſum inducit,Pariſ.con
ſilio 93.potuit procuidubio, nume. 11. 13.14.
16.& 18.lib.2.

16 Sicut etiam fideicommiſſum inducitur, † ſi
verbo deueniat,vſus fuiſſet,Bar.in l.cogi.in fi.
princip.ff.ad Trebel,Dec.conſi.218. in caſū ad
me tranſmiſſo,prope fin.conſi.Pariſ. conſi.17.
circa teſtamentum,num.20.verſi.prout etiam.
lib.3.Cęph.conſi.472. ſubtilis eſt conſultatio,
nu.61.lib.4.& de natura huius verbi deueniat,
latè Corn.conſi.307.videtur prima facie, poſt
num.9.lib.3.

17 Idem adhuc eſſet, † ſi teſtator vſus fuiſſet
verbo remaneat,idem Io.Cæpha.d.conſi.478.
num.34.lib.4.quod etiam fideicommiſſum in
18 ducit, † Bar.in d.l.centurio.colum.fi. verſicu.
quartò dubitat.ff.de vulg.& pup.Dec. conſilio
425.in caſu.nu.7.

19 Trigeſimaquinta coniectura † affertur, ſi te
ſtator vocaſſet deſcendentes maſculos ſubſti-
tuti:nam multò magis cenſetur vocare voluiſ
ſe deſcendentes maſculos inſtituti in condi-
tione poſitos.l.Publius.ff.de cond.& demonſt.
Aym.Crauet.conſi 62.nobilis Vrbanus, num.
10.Franc.Marzar.conſi.1.in 3.q.cuius memi-
nit in epitom. quæſtio. 20. verſiculo, tertia
coniectura eſt.

20 Trigeſimaſexta coniectura † circumfertur,
ſi in

ſi in fine ſubſtitutionis, teſtator fœminas excluſiſſet, propter pauperes Chriſti: tunc enim multò magis deſcendentes maſculi deberent ipſas fœminas excludere, argum. l. de acceſſionibus. ff. de diuer. & temp. præſcrip. Franciſcus Marzar. conſi. 1. in 3. q. ante fi. cuius meminit in epito. d. q. 20.

21 Trigeſimaſeptima coniectura † traditur, ſi teſtator Trebellianicę detractionem omnibus ijs, quibus hæreditas peruentura foret, prohibuiſſet: ita maſculorum vocationē ex tali prohibitione admittit Ludon. Gozad. conſi. 64. in cauſa mihi tranſmiſſa. col. 3. nu. 13. in 7. cōiec. Ioann. Mar. Riminald. conſil. 243. num. 90. verſic. & maxime hoc poteſt ſuaderi, lib. 2. Aym. Crauet. conſil. incip. Anno 1513. inter conſil. Franc. Marz. fol. 64. verſic. Quartam vacuaret dubitationem. Sim. de Præt. lib. 3. interpr. vlt. volunt. ſol. 3. num. 5. fol. 300.

22 Trigeſimaoctaua † aſsignatur coniectura, vbi melior conditio tranſuerſalium, eorumq; deſcendentium, eſſet quàm deſcendentium: & videretur teſtator potius tranſuerſalium, & ex latere agnationis, ſucceſsioni conſulere: ipſosq́ue inuitare, quàm deſcendentium fauori accurrere. Ruin. conſil. 40. Pro euidentia, col. 3. in fi. num. 4. conſil. 99. Super his, colum. 8. num. 14. lib. 1. Soc. conſi. 116. In cauſa. colum. 5. verſic. Tertium colligunt, lib. 3. Pariſ. conſil. 66. Nobilis Siluester, num. 33. verſic. Et conſiderando, lib. 3. Aym. in conſilio incipien. De anno 1513. ſol. 64. verſiculo, Quintò ſi vocatos mares.

23 Trigeſimanona † coniectura eſt, ſi in teſtamento clauſula, omni meliori modo, apponeretur: per eius enim adiectionē, etiam in quacunque parte, filij filiorum poſiti in conditione, honorati, & grauati in fideicommiſſo inducendo cenſerentur, vt teſtantis voluntas validiori quo poſsit modo ſeruetur, ita in ſpecie reſpondit Pariſ. conſil. 21. Requiſitus, num. 53. lib. 3. & poſt Soc. conſil. 12. Præſens conſultatio. colum. 6. num. 19. ibi, Primum quia teſtator, conſil. 63. Viſis, colum. 16. verſic. Poſtremò hoc clariſsimè, lib. 3. & Curt. iun. conſ. 73. Subtilia proculdubio, colum. 8. num. 22. verſic. ad aliud. conſil. 114. Non poſſum, colum. 3. nu. 9. & ſeq. tradit Sim. de Præt. lib. 3. interpret. vlti. volunt. ſol. 3. num. 6. fol. 300. vbi in ſimili circa dictæ clauſulæ efficaciam remittit ſe ad eius conſil. 110. ſub num. 6. 7. & 8. lib. 1. & ad ea quę dixerat, lib. pręced. interpretat. 2. dubitatio. 1. ſolutio. 4.

24 Quadrageſima coniectura † affertur, ex illa formula voluntatis, de hærede in hæredem donec ſuperfuerint maſculi de domo, quæ vocationem poſitorum in conditione inducit, vt poſt Pariſ. conſil. 52. In hac conſult. nu. 14. conſil. 63. Capienda, nu. 29. lib. 2. tradit idem Sim. de Pręt. d. lib. 3. ſol. 3. num. 18. verſiculo, De hærede in hæredem, fol. 301. citans etiam Barto. in l. Marcellus. §. quidam, numero 10. ff. ad Trebell.

SVMMARIVM.

1 *Liberos in conditione poſitos. omni caſu vocatos cenſeri, quo teſtator agnationem conſeruare voluiſſe videtur.*

2 *Liberos in conditione poſitos, omni caſu vocatos cenſeri, quo teſtator perpetuò deſcendentibus proſpexit.*

3 *Liberos poſitos in conditione, cenſeri in diſpoſitione omni caſu, quo verba nihil operarentur.*

4 *Liberos poſitos in conditione, eſſe vocatos omni caſu, quo abſurdum ſequeretur. Quod procedit etiam ſi verborum ſignificatio eſſet reſtringenda, num. 5.*

6 *Liberos in conditione poſitos, eſſe ſemper vocatos, ratione æqualitatis ſeruandæ.*

7 *Liberos in conditione poſitos, eſſe diſpoſitiuè vocatos, ſi in patria talis adeſſet conſuetudo, quòd poſiti in conditione, vocati cenſerentur.*

8 *Liberos poſitos in conditione, eſſe vocatos omni caſu, quo teſtator poſitos in conditione prædilexiſſe conſtat.*

9 *Liberos poſitos in conditione, cenſeri vocatos omni caſu, quo teſtator interrogatus veriſimiliter reſpondiſſet, diſponendo, & vocando. Quod limita quadruplic iter, à numero 10. vſque ad nume. 13.*

14 *Liberos in conditione poſitos, vocatos dici omni caſu, quo ex verbis pręcedentibus, vel ſequentibus id colligi poſſet.*

15 *Liberos poſitos in conditione, eſſe vocatos, ſtante ſtatuto, quo ita diſponeretur, vt in ſtatuto vrbis Romæ, lib. 5. cap. 25.*

CAP. VII.

SVBIICIAM nunc generales quaſdam limitationes ad d. Glo. communiter approbatam, in d. l. Lucius, de hæred. inſtitu.

1 Prima eſt, † vt non procedat omni caſu, quo teſtator videretur agnationem conſeruare voluiſſe, Manc. Mant. conſil. 22. In præſenti caſu, colum. 5. num. 48. cum ſeq. Hieronym. Grat. conſ. 89. Circa teſtamentum, colum. 2. num. 5. cum ſeq. conſil. 106. In cauſa, colum. penult. nu. 47. lib. 2. Carol. Ruin. conſil. 111. Viſo, ac perlecto, colum. pen. num. 15. lib. 2. Corn. Curt. iun. & Soc. in conſilijs relatis per Io. Cæph. conſil. 251. Quoniam, num. 81. lib. 2. conſil. 269. Illuſtris Comes. nume. 9. eod. volum. Auguſt. Bero. conſi. 104. In hac Lucenſi cauſa, num. 14. verſic. Conſtat in primis. lib. 2. Guid. Pap. conſil. 140. Conſilium pro nobili Aymone, ante numerum tertium, verſic. Vlterius & tertiò, Iul. Clar. tit. de teſtam. q. 79. in 5. coniectura. Iac. Menoch. conſil. 325. De prima propoſita dubit. num. 14. conſi. 393. Reſpondi, num. 32. lib. 4.

2 Secunda eſt limitatio, † vt non procedat omni caſu, quo teſtator proſpexit perpetuò deſcen-

deſcendentibus, Carol. Run. conſil. 122. De duobus principaliter, colum. 3. num. 4. lib. 2. conſil. 144. Proponitur in facto, colum. 3. in fi. num. 7. cum ſeq. eod. volum. Anton. Gabriel. titu. de fideicom. 4. concl. nu. 46. Rolan. de Val. conſ. 6. Magnificus D. Gabriel. num. 30. lib. 4. poſt Ruin. quem citat.

3 Tertia eſt limitatio, † omni caſu, quo verba nihil operarentur. Hieronym. Grat. conſilio 32. Viſo teſtamento colum. penult. numero 12. lib. 2.

4 Quarta limitatio affertur, omni caſu, † quo abſurdum ſequeretur, & vt ipſum euitetur, Hieronym. Grat. d. conſi. 32. viſo teſtamento, colum. penultima, num. 10. lib. 1. Carol. Ruinus conſi. 198. ponderatis, num. 6. lib. 2. conſi. 111. viſo, ac perlecto, colum. fina. num. 16. conſilio 108. viſa, ac bene intellecta, num. 12. eodem volum. Aym. Crauet. conſi. 62. Nobilis Vrbanus, colum. 2. num. 8. Ioan. Cępha. conſi. 188. D. Ambroſius, num. 12. lib. 2. conſi. 383. viſo, & perlecto, num. 13. lib. 3. conſ. 478. Nobilis D. Margarita, num. 30. lib. 4. Franciſcus Mantica in trac. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. titu. 3. ante numerum 14.

5 Et iſtud procedit etiam, † ſi verborum ſignificatio eſſet reſtringēda, ita in terminis Cęph. d. conſi. 383. num. 14. lib. 3. immo ſi in totũ ab ea recederetur, ibidem, num. 15. poſt Ruinum quem allegat, & tradit ipſe Cęphal. conſi. 478. Nobilis. num. 39. & 40. lib. 4. vbi etiam de Rui. meminit.

6 Quinta limitatio, † vt d. Gloſ. l. Lucius. opi. non procedat ratione æqualitatis ſeruandæ, Ioan. Cępha. conſi. 186. D. Ambroſius, nume. 9. verſi. ſecunda eſt. lib. 2. in tranſmiſſione, Caro. Ruin. conſ. 178. ſubtiliter, & abundè, colum. 3. nume. 7. lib. 2. idem Cæphal. conſ. 383. viſo, & perlecto, num. 10. lib. 3. & eſt vera limitatio. Vide tamen Auguſt. Bero. conſ. 11. diligenter. colum. 7. nume. 19. iunctis traditis, numero 30. lib. ſecundo.

7 Sexta inducitur limitatio, † ſi in patria, ſiue loco, talis adeſſet conſuetudo, quòd poſiti in conditione, dicantur diſpoſitiuè vocati. Pariſ. conſi. 50. ex teſtamento condito, num. 41. lib. 3. dicens idem in tranſmiſſione fideicommiſſi conditionalis, vt per eum ibi notabiliter, & ſingulariter.

8 Septima limitatio conſpicitur, † cùm appareret teſtatorem poſitos in conditione magis prædilexiſſe, Corn. conſi. 207. de pluribus hereditatibus. colum 3. num. 9. lib. 2. Ioan. Cæpha. conſi. 251. quoniam. num. 76. lib. 2. citans Cur. iun. vt per eum, Aym. Crauetta conſi. 62. Nobilis Vrbanus, nume. 7. citatus cum Corn. vbi ſupra, & Cur. iun. repetitus per eundem Cæphal. conſi. 476. inſignis Eques, num. 22. & 23. lib. 4. vnde ſi teſtator vocauit, & ſubſtituit filios filiorum, quos minus dilexit: tantò magis cenſetur ibi voluiſſe vocare filios Dominæ Hippolytæ, quos vti de agnatione, & familia prædilexerat, argum. l. Publius. §. 1. de condi. & demon. l. qui fundum. §. qui filios. ff. ad l. Falcid. l. Lucius §. pater puerum. ff. ad Trebel. auth. hoc amplius. C. de fideicom. Prædilectionemque ibidẽ colligi ex ordine teſtamenti concludit, ſecũdum Ioan. de Imola in l. qui ſolidum. ff. de hæred. inſtitu. idem Cæphal. conſi. 478. Nobilis D. Margarita, num. 21. d. lib. 4. & num. 25. iſtamque ſeptimam limitationem comprobant, Gozadin. conſi. 64. teſtator inſtituit, num. 40. Rui. conſi. 142. viſo & perlecto, ante num. 12. lib. 3. & quãdo pater liberis ſuis ſubſtituiſſet fratres ſuperſtites, vel præmortuorum filios. Iacob. Menoc. expreſsè poſt proximè adductos, poſtque Cur. iun. Aym. Crauet. & Cęphalum, tradit, conſilio 393. reſpondi, num. 28. lib. 4. Franci. Turtu. conſil. 394. ſi cum textu, poſt nume. 19. inter conſi. dicti Menoch. eodem volum. poſitos in conditione vocatos eſſe.

9 Octaua limitatio † circumfertur, ſi teſtator fuiſſet interrogatus, veriſimiliter reſpondiſſet, diſponendo, & vocando. l. tale pactum. §. fin. ff. de pact. l. ſi ita ſcriptum, l. Titius. §. Lucius. ff. de libe. & poſthum. Pariſ. conſ. 78. in præſenti cauſa. num. 14. lib. 2. conſi. 41. viſa, nume. 70. conſi. 77. Ser Petrus, num. 28. eodem volum. conſi 1. vulgatum eſt, num. 41. lib. 3. conſi. 42. ad reſolutionem num. 17. conſ. 53. D. Hieronymus. nume. 43. conſi. 5. viſo teſtamento, nume. 42. eod. volum. Io. Cæph. conſi. 269. Illuſtris Comes. numero 9. lib. 2. Hippoly. Riminal. conſi. 21. Illuſtris Comes Franciſcus. num. 29. verſic. ſecundò confirmatur. turſus Cępha. d. conſi. 478. Nobilis, num. 21. lib. 4.

10 Hæc limitatio non eſt vera, † vbi verba ſunt expreſſa, & reſtricta ad cæteros caſus, Dec. conſil. 89. viſo puncto, ante num. 4. Simon de Pręt. conſi. 42. defuncto ab inteſtato, nu. 30.

11 Item † vbi teſtator non diſpoſuit, & voluntas colligi non poteſt ex diſpoſitis, Soc. conſi. 104. quoniam. num. 8. verſic. ſed prædictis. lib. 3. Pariſ. conſi. 44. ſubſtitutio. num. 25. conſ. 95. vidi. num. 25. lib. 2. Anton. Rub. Alexand. conſil. 68. viſo caſu, num. 2. Simon de Præt. d. conſ. 42. num. 30. Hippol. Rim. conſ. 21. Illuſtris Comes Franc. num. 29.

12 Tertiò non procedit † in eo, de quo diſponit lex, quia ſecundum legem cenſetur teſtator cogitaſſe. Iaſ. conſ. 31. in præſenti conſultatione, ante finem, ver. non obſtat. lib. 3. Simon, d. conſ. 42. num. 31.

13 Quartò ceſſat † coniectura veriſimilis mentis teſtatoris, quando habuiſſet facilitatẽ prouidendi. Corn. conſi. 297. in hac, colum. penul. num. 3. verſi. tacita eſt illa. lib. 1. Cur. ſen. conſ. 29. colum. 3. verſicu. ergo plus operabuntur, & verſi. ſeq. Simon de Præt. d. conſi. 42. num. 31. & pro iſta coniectura, ex l. tale pactum. iũctis traditis in penul. colum. lib. 2. licèt in ſe vera ſit, intelligendo, vt in præcedentibus.

14 Nona reperitur limitatio, † cùm ex verbis teſtatoris præcedentibus, vel ſequentibus colligi poſſet, teſtatorem voluiſſe liberos diſpoſitiuè vocare, Cor. conſi. 226. quamquam prima

facie,

facie,colum.3.poſt princ. verſicu. quia negari non poteſt.lib.4.Anton.Gab.tit.de fideicom. in quarta concluſi.nume.24.quicquid in contrarium dixerit Alex.de Imola conſ. 202. viſo themate,& dubijs,colu.fi. in final. ferè verbis, verſi.& per hoc apparet,poſt num.7.lib.7. ſed exiliter,& vltra Cor.Ioan.Cęph.conſ.251.quoniam,num.73.ver.& licèt.lib.2.conſ.383. viſo & perlecto,num.25.lib.3.

15 Decima limitatio eſt, † ſi in loco extaret ſtatutum,quòd filij poſiti in conditione, vocati cenſeantur:nam teſtator illos ponēdo in cōditione,cēſetur vocare, cùm præſumatur eius diſpoſitionem velle conformem ſtatuto facere,Barto.in l.iuſiurandum.§.ſi liberi.ff.de operis liber.colum. 2. & in l. hæredes mei.§. cum ita.colum.2.ff.ad Trebell.cum ſimil. ita in terminis iſtis,in ſtatuto Vrbis Romæ, lib.5.cap. 25. quo cauetur,filios in conditione poſitos, cenſeri in diſpoſitione,tradit D.Hierony. Gabriel.Eugubin.conſi.15. Fœlix Palinus, nume. primo,& ſecundo.

SVMMARIVM.

1 *Coniecturæ vocationis,cùm inſimul plures concurrunt,vt vna ab altera foueatur, poſitos in conditione abſque omni difficultate, vocatos cenſeri.*

2 *Singula quæ non proſunt,multa iuuare.*

3 *Coniecturas plures, vni tantùm præponderare.*

4 *Coniecturæ ad vocationem poſitorum in conditione inducendam,cum inter ſe contrariantur, potiorem illam eſſe,quæ Cippo domus, & agnationi fauet.*

5 *Coniecturis ad vocationem poſitorum in conditione inducendam concurrentibus, potentiores præualere,atque veriſimiliores.*

6 *Iudicis religionem in arbitrandis coniecturis iſtis plurimum verſari,qui ſecundum eius conſcientiam,voluntatem,ac mentis teſtantis veriſimilitudinem diligenter penſabit.*

CAP. VIII.

1 ILLVD † in huiuſmodi negotio coniecturali expeditum eſt vt quoties inſimul plures coniecturæ concurrunt, & vna ab altera fouetur, poſitos in conditione,abſq; omni ſcrupulo,& difficultate,vocatos cēſeri,& gl.in d.l.Lucius, opinionem effectum non ſortiri, ab iſtaq; doctrina nullum diſcrepare.Franciſ. Ripa in d.l. Centurio,num.165.Hieron.Grat.conſi.32.viſo teſtamento,nume.23.lib.2.conſi.106.in cauſa.nu.48.eo.volum.Soc.iun.conſi.1. conſiderato themate,num.26.lib.3.conſi.110.diu.num. 29.eod.volu.Io.Cæphal. conſi. 251. quoniam. num.87.lib.2.Franciſ.Marzar. conſi.4. verſic. præterea,fol.39.conſi.5.& poſt conſi.6.Marzarij,Aymo Cranetta conſi. ſno in princip. cum colum.ſequen.Celſ.Hug.conſi. 20. in præſenti conſultatione,num.9.& 20.cum ſeq. Franc. Burſat.conſi.1.non abeſt,num.11. vbi de communi opin.atteſtatur,Iacob.Phili. Port. conſi. 46.decreueram,num.20.referens Corn. Soci. Iaſ.Ruin.Curt.& Franciſ. Rip.lib.1. idem Frāciſ.Burſat.de communi,conſi.52.in caſu,num. 25. Auguſtinus Berous conſi. 104. in hac Lucenſi cauſa,num.12.lib.2. referens Socin. Pet. de Anchara.Alexan.ac Barto.vt per eum,ante num.13.conſi.109.viſis,poſt num.9. colum.3. eodem volum.Iul.Clar. titu. de teſtamē. q.79. verſicu.in his tamen omnibus.Roland.de Valle conſi.51.viſo,ante num.17.verſicu.nec obſtat etiam.lib.3.rurſus Franc. Marzar. conſ.1. q.3.in fi.cuius conſil.meminit in Epito. q. 20. Io.Pet.Surd.conſ.67.breues,num.24. Franciſ. Turtur.conſi.394.ſi cum textu, num.20. inter conſi.Iacobi Menoch.lib.4.

2 Vt quæ † non proſunt ſingula, multa iuuēt, l.ſpadonem,§.qui iura ff. de excuſa. tut.l.1. C. qui mun.tut.ſe excuſ.cum ſim.Gloſ.in l. inſtrumenta.C.de proba.Bal.in l.2.C de bon.poſſeſ. ſecundum tab.cum adductis per Affli. in rub. de feu.da.in vic. leg.commiſ. nume.131.cum ſeq.in vſib.feud.

3 Et plures coniecturæ † præponderent vni tantùm.l.fina.ff.ad Trebel.argum.tex.in auth. itaq;.C.commu.de ſucceſ.Auguſtinus Berous d.conſi.104. in hac Lucenſi cauſa, nume. 13. lib.ſecundo.

4 Aduertendum eſt, † quòd cùm coniecturæ inter ſe in hac materia aduerſarentur, potentior illa eſt,quæ fauet Cippo, & agnationi domus,vt colligitur ex ijs, quæ tradit Soc.conſi. 147.viſa,num.15.lib.1.& poſt ipſum tradit Auguſti.Bero.d.conſ.104 num. 14.verſicu. in caſu autem noſtro,lib.2. & dicit conferre tex. in l.hæredibus, iuncta l. ex facto.§. ſi quis autem ſuſceperit.ff.ad Trebel.faciuntque tradita per Simonem de Præt.in tract.de interpret.vltim. volunt.fol.3.nu.3.lib.1.

5 Item dato huiuſmodi coniecturarū concurſu, † etiam contrarietate, tunc præualent potentiores,& veriſimiliores, ad vocationem inducendam,in conditione poſitorum;idem Auguſtinus Berous conſ.110.materia propoſitæ q.num.39.d.lib.2.poſt Pet.de Anchara. quem citat.

6 Et circa iſtas coniecturas, † maximè verſabitur religio iudicare debentis, quia ſecundū ſuam conſcientiam,diligenter æſtimabit,an teſtator veriſimiliter ipſos filios,ſiue deſcendentes in conditione poſitos, vocare voluerit, vt dicebat Iul.Clar.titu. de teſtam. q. 79. in fine, verſic.in his tamen omnibus. nec debet iudex ſecundùm eius appetitum,& arbitrium procedere, ſed ſecundùm veros tramites iuris, ſuæ conſcientiæ prouidendo: qui enim nimiùm arbitrio vtuntur,miſerè ſæpè labuntur, & animam in æternum ignem proijciunt,perpetuæque damnationi exponunt. iudicandum eſt igitur ſecundum iura, non ſecundum phantaſias nonnullorum iudicum, vt plurimùm

imperito-

imperitorum,qui poſtquam ſedē iudicij aſcendunt,ipſis potius cathedram peſtilentiæ,ſe Monarchas exiſtimant, faciuntque quicquid volunt , non quod debent.bonos autem ſemper excipio:de illis enim tantum loquor,qui ſolio infixi,ignorantiæ vitium,officij maieſtare obtegere præſumunt,ſtantq́; non vt iudicent,ſed vt rapiant,excorient , humanumq́; ſanguinem deglutiant,horumq́; plures ego noui in ſupremo gradu poſitos , iudicio magis priuationis dignos,quàm vt alios iudicarent : hi etiam regna affligunt, atq; proſternunt . Nec omittam Hier. Torniel.non contentari conſenſu pluriū coniecturarum, ad inducendam vocationem, niſi ipſæ legitimæ ſint,& à iure approbatæ,cōſil. 43.num.17.inter conſi.Port.quem refert,& ſequitur;Rol.de Valle,conſi.51.viſo. num.12. ver.& primo,lib.3.

SVMMARIVM.

1 *Liberi in conditione poſiti , cum dicuntur ex aliqua coniectura vocati , reſpectu ſolum portionis patris ſui .cuius intuitu fuerunt in conditione poſiti,regulariter eſt intelligendum,non autem aliorum,quod limitatur in deſcendentibus,nu.8.etſi eſſet dictum bona inter maſculos conſeruari, num.10.*

2 *Inueſtitis duobus pro ſe,& filijs ſuis, filios cuiuslibet ad partem patris,non patrui vocatos cēſeri.*

3 *Verba legis vbi deficiunt, & diſpoſitionem deficere.*

4 *Subſtitutum,duobus extraneis inſtitutis,ſi vterq; ſine filijs deceſſerit,vno cum filijs decedente, altero verò ſine filijs,in portione decedentis ſine filijs admitti,licèt ex altero præmortuo ſuperſtites filij exiſtant. Secus in deſcendentibus teſtatoris, nume.5.*

6 *Liberi in conditione poſiti,cum cēſentur ex aliqua coniectura vocati,inter ipſos inuicem non cenſeri inductum reciprocum fideicommiſſum,ſed contra ex communi,nu.9. Maximè data vocatione, & alijs coniecturis ad vocationem inuicem inducendam concurrentibus,nu.7.*

11 *Liberi in conditione poſiti, & vocati ex cōiecturis, nunquid inter ſe dicantur uocati , ſi reperiuntur in conditione poſiti,ꝑ collectiuā dictionē,& n.12*

13 *Liberi in conditione poſiti,ſi ex coniecturis vocarētur,ceſſante ratione poſitionis in conditione , non dicuntur vocati.*

14 *Liberos in conditione poſitos,ex coniecturis vocatos non dici, cum vltra conditionem, ſi ſine filijs , eſſet etiam alia conditio copulatiuè adiecta , vt puta ſine teſtamento , ſine bonorum alienatione , vel ſimili.Et quòd requiratur concurſus vtriuſq; conditionis copulatiuè,nu. 16.*

15 *Conditionem,ſi ſine teſtamento,uel alienatione deceſſerit, alienandi , & teſtandi facultatem prabere.*

17 *Liberos in conditione poſitos, addita alia conditione,ſi ſine teſtamento,vel alienatione deceſſerint, non dici vocatos,ex communi,etiam ſi conditiones non tantum copulatiuè;ſed etiam alternatiuè ſint conceptę,nam in coniunctam reſoluuntur. & nu.19. Quod procedit etiam in contractibus , num.18.*

20 *Coniecturas non operari vocationem, quam alias operarentur,ſtante teſtatoris diſpoſitione , quòd teſtamentum ſeruetur,interpretetur,ſiue intelligatur,vt iacet,& de verbo ad verbum.*

CAP. IX.

DEVENIENDVM nunc eſt ad declarationes coniecturarū,quas vſque huc ad interpretationē Gloſ.d.l.Lucius,ſeriatim enarraui.

1 Et primò declarantur,†vt ꝓcedant ſolum reſpectu portionis patris ſui,cuius intuitu fuerunt in conditione poſiti, nō autem,quòd in aliorum portionibus vocati cenſeantur,Socin.in dicta l.hæredes mei. §. cū ita, colum.1.& poſt Franciſ. Rip. num.64 ibi,tradit Hierony.Zanchus,num.794.idem Rip.in l. centurio,nu.166.in fi. verſi.cæterum ne erres, allegans Socin.vbi ſupra , in princi. & Stepha. Bertrand.vt infra,& in l.1.ante nume.12.verſicu.vltimò declaranda ſunt.C.de pact.Cur.iunior conſi.96.habita diligenti conſideratione. colum.2.num.5.in fi.verſicu.cum igitur,conſi. 135.præſupponitur in facto,colum.pen. num. 6.verſi.poſtremo aduertendum cenſeo,Pau.de Caſt.in l.filiusfamilias.§.cum quis.ff. de leg.1. allegatus vna cum Lancel.Galiaula in d.l.centurio,per Aym.Cranet. qui idem tenet conſil. 130.de anno.colum.2.num.5.idem Aym.cōſi. 306.colum.2.Carol.Ruinus conſi.141.viſo teſtamento,poſt num.13.col.antepen.in fi.verſi. poſtremò,& fortius.dicens, iſtud eſſe de mente omnium,& num.14.iſtud eſſe veriſſimum,& non habere dubium,rationem reddens , lib.3. conſi.115.caſus iſte.colum.6.num.12.verſicu. ſecundò eſt præmittendum,eod. volum.conſi. 189.in themate proponitur,colum.2.in princ. num.1.verſi.& quia,conſ.144. proponitur,nu. 8.conſi.179.in themate,nu.1.conſi. 181: viſis, num.7.lib.2.conſ.142.viſo & perlecto,nu.1.& 5.conſi.134.circa caſum.colum.4.num.7.verſicu.præterea vbi filij filiorum, dicto lib.3. Stepha.Bertrand.conſi.82.viſa clauſula, colum.fi. poſt num.6.verſicu.tum & quia,lib.1. conſilio 105.pace ſalua,lib.3.Natta conſi.551. quoniā, in 1.articu.num.7.verſicu.his ſic cogitatis,lib. 2.Riminal.conſi.280.num.10.& 16.lib.1.Franciſcus Burſat.conſi.64.ex codicillo,nume. 18. Ioan.Cæphal.conſi.291.num.9.lib.2.And. Alcia.conſilio 147.periculoſa,nume.2.tom.3. libro 9.Hieronymus Gabriel. conſi. 115. Fœlix Palinus,numero 8.verſicu.nam verum quidem eſt,conſilio 121.Ludouicus,num.33.verſiculo, nec obſtat.Socinus conſilio 104.quoniam,numero 9.lib.3.Decius conſilio 384.in caſu, numero 4.Pariſius conſilio 18.cōſideratis , col.9. numero 61. lib.2. Auguſti. Bero . conſilio 66.

O num.

num.10.lib.2.Simon de Præt.conſi.39. in teſta
mento, nume. 14. vbi loquitur non ſolum in
vulgari,ſed nuncupatim etiam in fideicõmiſſa
ria ſubſtitutione,& conſi.47.conſultus, nu.13.
Io.Ceph.conſi.401.in facto,num.13.lib.3.Iac.
Berret.conſi.74.hæc cauſa num.27.Franc.Veg
gius conſi.74.in cauſa,ante num.241.& nume.
ſeq.Iacob.Menoch.conſi.348.negare,numero
10.lib.4.

Inducunt ad hoc,doctrinam Bar. in l.ſi mi-
hi,& Titio,nume.4.ver. & ideo prædicta.ff. de
verb.oblig.cum alijs adductis per Alex. conſi.
104 conſideratis verbis.colum.1.num.3.verſ.
ſed præmiſsis, lib. 2. quos referendo ſequitur
Carol.Ruin.in citatis conſil.142. num.5. 134.
num.7.115.num.12.lib.3.& Pariſ.d.conſi. 18.
nume.61.lib.2.quòd ſi duo inueſtiantur † pro
2 ſe,& filijs ſuis, filij cuiuſlibet intelliguntur vo-
cati ad partem patris,& nõ ad partem patrui.
& bene probatur in cap.1.de duobus fratrib.à
Cap.inueſ.

Ratioque eſſe poteſt, nam dicti liberi in cõ
ditione poſiti, non poſſunt dici liberi ratione
tranſuerſalium,& quia ſunt poſiti in conditio
ne reſpectu portionis patris, & non poſſunt In
telligi vocati,niſi quia ſunt poſiti in conditio
ne:ergo ſolum vocantur ad partem, cui condi
3 tio illa poteſt adaptari,† & reſpectu illius par-
tis,cui dicta conditio poteſt conuenire.l.4. §.
toties.de dam.infec.l.hos accuſare.§. his om-
nibus,de accuſ.l.ita autem.in prin.de adm. tu.
& ita per iſtam rationem concludebat Rui. d.
conſi.141.col.antepe.in fi.ver.poſtremò.lib.3.
dicens,iſtud eſſe de intẽtione omnium Docto
rum,tum in l.pen.C.de impu.& al.ſubſtit. tum
in d.l.hæredes mei.§.cum ita,vbi concluditur,
4 † quòd ſi duobus extraneis inſtitutis ſubſtitua
tur,ſi vterq; deceſſerit ſine liberis,& vnus mo-
riatur cũ filijs,& alius deindè ſine filijs , quòd
ad portionem decedentis ſine liberis, admitti
tur ſubſtitutus, licèt ſuperſint filij ex altero p̃-
mortuo,per l.fi.§.filinm.de leg.2.& l.Lucius.§.
Caio,ad Treb.quod non eſſet,ſi liberi vnius eſ
ſent poſiti in cõditione, etiã reſpectu alterius.

5 Et quamuis aliter dicant,† quando ſubſtitu
tio eſſet facta duobus filijs teſtatoris, ſi ambo
deceſſerint ſine filijs:vt ſcilicet tunc vno mor-
tuo ſine filijs, ſubſtitutus non admittatur ad
portionem illius,ſi extent filij ex altero: nõ ta
men dicunt Doctores, quòd tunc excludatur
ſubſtitutus ea ratione, quia filij vnius dicãtur
eſſe in conditione reſpectu portionis alterius:
ſed quia cum ſit facta ſubſtitutio pluribus ſi
deceſſerint ſine filijs , & ſuperſit perſona dicto
caſu, quæ ex veriſimili mente defuncti exclu-
dat ſubſtitutum:non ſufficit, quòd in perſona
vnius ſit impleta conditio, requiritur autẽ im
plementum in perſona vtriuſq; ratione portio
nis alterius,per d.l.pen.C.de impu.& ali. ſubſt.
& l.ſi is qui ducenta.§.item ſi pater.ff.de rebus
dub.& iſte tex.nedum habet locum in directa
ſubſtitutione, ſed etiam in fideicommiſſaria,
vt eſt de mente Gloſ.ibi,ſecundùm Soc. & idẽ
vult Bar.in d.§.cum ita,ac Rui. conſ.139. viſo
ac perlecto,nu.20.ver.& iſtud cõfirmatur,li.3.

6 Ex prædictisq; infertur,† quòd minus inui-
cem, & inter ſeipſos dicentur vocati,ſecundũ
Rui.d.conſ.141.viſo teſtamento,col. antep.in
fi.lib.3.conſ.134.circa caſum,col.4.nu.7. verſ.
præterea vbi filij.eo.vol.Hier.Zanc.in d.§.cum
ita,nu.796.vbi allegat Io.Mar.Rim.conſ.326.
poſt nu.25.ver.præterea.Franc. Burſat. conſil.
64.ex codicillo,nu.18.

7 Sed tamen, † quòd concurrentibus aliqui-
bus coniecturis,poſiti in conditione caſu quo
vocarentur,dicantur non ſolum patruo,ſed ad
inuicem ſubſtituti,eſt videre apud Aym.Crau.
d.conſ.130.col.2.nu.6.& conſi.fi. nu.3. & Rui.
d.conſi.142.col.7.lib.3.pertranſitq; Hier. Zãc.
in d.§.cum ita.nu.796 qui dum allegat aliquos
Doctores,contra prædictam opinionem Soci.
& aliorum præcitatorum,videtur quòd magis
poſſint pro infraſcriptis limitationibus indu-
ci,vt per eos.

Prædicta concluſio Soc,in d.l. hæredes mei.
§.cùm ita,in princ.

8 Primò declaratur,† & reſtringitur,vt nõ p̃-
cedat,quoties iſti poſiti in conditione, & taci
tè vocati,eſſent ex deſcendentibus teſtatoris:
tunc.n.dicerentur vocati ẽt in portione patrui
decedentis ſine filijs,Carol. Rui. cõſ. 121.viſo
teſtõ.co.3.nu.8.lib.2. colligiturq; ex rõne eiuſ-
dẽ Rui.tradita d.cõſ.141.col.antep.in fi.lib.3 .

9 Et ad cauſandum † inter ipſos poſitos in cõ
ditione reciprocum fideicommiſſum tãquam
extantibus ijs,qui ex veriſimili mente teſtato-
ris ſubſtitutum excluderent,Cor.cõſ.306.vide
tur prima facie ante nu.6.lib.4.Rui.cõſ.139.vi
ſo,ac perlecto,nu.19.& 20.lib.3.vbi allegat An
cha.conſ.74.cõtra Philippum,de quo diximus
in præcedentibus,circa coniecturam digreſſio
nis ad plures gradus ſubſtitutionum, & ꝙ opi.
Ancharani ſit communis,& recepta ad inducẽ
dum inter deſcendentes reciprocum fideicom
miſſum, ad finem ne vlteriores ſubſtituti ad-
mittantur,ipſis deſcendentibus excluſis,teſta-
tur Cur.Iun.conſi.45.habita diligenti conſide
ratione.num.9.verſi. præterea ad cauſandum. 11
quicquid ſit de huiuſmodi conſilio, ad indu-
cendam limitationem opinionis Gloſ.d.l. Lu-
cius,vt per eum,dicentem poſitos deſcenden-
tes in conditione, facilius dici alteri ſubſtitu-
tos,q̃ eorum patri,poſt Soc.in citatis ibi locis.

10 Secundò declaratur,† vt non procedat,ſi di-
ceretur bona inter maſculos debere conſerua
ri;tunc enim in patrui portione,& inter ſe vo-
cati conſerentur.Aym.Crauet.d.conſ.130.de
anno,col.2.nu.6.ver.ad iſtud reſpõdetur: nam
aliter filię admitti poſſent,cõtra verba teſtamẽ
ti,& d.cõſ.fi.col.1.& 2.ſicut in ſimili dr, ꝙ filij 1
cenſentur inuicem ſubſtitui,quando ſit ſubſti
tutio vltimo morienti, & in tota hæreditate;
aliàs etenim ſubſtitutus vltimo loco ĩ tota hę-
reditate ſuccedere non poſſet,niſi per prius in
telligatur facta reciproca ſubſtitutio,vt habẽ-
tur per Doct.in l.poteſt.ff.de vulg.& pup.& in

d.l.

d.l.hæredes mei.§.cum ita.Hier.Gabriel.conſ. 121.Ludouicus, nu.37.cum ſeq.

11 Tertiò declaratur, † cùm deſcendentes in conditione poſiti, per collectiuam dictionem nominarentur, tunc etiam inter ſe dicerentur vocati, Caro.Rui.conſi.167.prima videtur conſideratione.col.pe.in prin.poſt nu.10.verſi.nã quolibet moriente.lib.3.conſ.139.viſo, ac perlecto.col.pen.num.20.conſ.140. viſa facti narratione, num.8.eo.lib.3.Pau.de Caſt. in l. pen. C.de impub.& alijs ſubſt.in l.poteſt.ff.de vulg. & pup.& conſi.404.duo videnda ſunt, num.2. lib.1. ver. tertiò probatur ſic. vbi reſpondet l. vel ſingulis.de vulg.& pup.

12 Sed contrarium in collectiua oratione † in indiuiduo, tenet Iaſ.conſ.41.in hac ardua, col. 8.ver.non obſtat quartum, & vltimum fundamentum, lib.1.dicens iſtam opin. contra Caſt. fulciri maioribus, & illuſtrioribus authoritatibus, videlicet, Ang.Io. de Imo. & Anch. in locis ibi allegatis, adeò vt collatis Doctoribus, nemo ſani capitis opinionem Caſt.ſequeretur præcitatis relictis: immo Caſtrenſ. fundamenta eſſe falſa, reſponſumq́; affert ad l.codicillis. ff.de vſuf.lega. differentiamq́ue inter directã ſubſtitutionem, & fideicommiſſariam in iſtis terminis conſideratam per eundem Caſtrenſ. confundens; eandemq́ue ſententiam comprobat Soc.conſ.104.quoniam præſens conſultatio, col.6.num.7.cum ſeq.lib.3. & prædictos ſequitur Soc.iun. conſ.176.conſideratis his.col. 3.nume.19.ver.licèt ſuper hoc vltimo, lib.2.& nu.13.dat reſponſum ad d.l.codicillis.& in effectu eſt verior opio, & etiam aduertit Hiero. Zanch.in d.l.hæredes mei.§.cum ita, num.799. dicens ſemper ferè deſcendentes nominari in conditione per collectiuam, ver.& certè, ac in præfatione aliquid tetigi, vt non ſit à poſteriori opinione iſta recedendum, addo Cur. ſeni. conſ.42.quia inquit Bal.num.26.Hieron.Gab. conſ.121.Ludouicus, nu.33.

13 Secunda † declaratio eſt prædictarum coniecturarũm, vt non procedant ceſſante ratione poſitionis in conditione: tunc enim ceſſaret etiam vocatio, ſecundum Soc. ſubtiliter declarantem, conſ.73.capiendo primum. col.pe.nu. 31.& 32.lib.4.dicentem, eandem rationem cõſideraſſe D.Anto.conſi.27.incip.iam ſicut, ſoluto primo dubio.

14 Tertia † eſt declaratio, vt coniecturæ vocationis non procedant, cum vltra conditionem ſi ſine filijs, eſſet etiam copulatiuè alia adiecta conditio, vt puta ſine teſtamento, ſine bonorũ alienatione, vel alia ſimili: nam tunc dicti filij, etiam ſtãtibus coniecturis vocationis, nõ poſſent venire tanquam ſubſtituti, ſi pater in teſtamento, vel inter viuos de bonis illis diſpoſuiſſet: attento quòd omnes conditiones verificatæ non eſſent, cum vtriuſq; concurſus requiratur.l.ſi hæredi plures.ff.de condi. inſt.l. ſi quis ita ſtipulatus.de verb.obl.§.pe. Inſt. de hær.inſtitu.& hoc etiam procedit in materia pęnali, Bar.in l.quid ergo.§.pœna grauior.in princ.ff. de his, qui not.inf.a.in ſubſtitutioneq́; tradunt Pe.de Anch, conſ.266.iſte magiſter Gerardus. col.ſi.ver.item copulatiuè. vbi loquitur in conditione ſi viueret, & filios non haberet: in aliaq́ue conditione ſubſtitutionis, Lud.Rom.cõſ. 331.prima dubitatio, in prin.in eodemq́; themate, conſ.137.noua ſuperuenit.col.1.ver. prima quia, Io.de Ana.conſ.66.viſis his, poſt nu. 3.ver.ſed contrarium puto, & ibi in add.Bologni.in prin.Dec.conſ.89.viſo puncto, col.3.ante nu.3.& conſ.417.viſis conſilijs, col.2. nu.1. Cur.iun.conſ.89.præſupponitur in facto, colũ. 2.nu.5.Pariſ.conſ.14.cum in facto, col.3.num. 17.lib.ſecundo.

15 Cenſetur itaq; † per dictam conditionem, ſi ſine teſtamento, vel alienatione, per teſtatorẽ data facultas alienandi, & teſtandi.l. generaliter, in prin.C.de inſt.& ſubſt.pugnant enim inuicem ſemper teſtati, & inteſtati cauſa.l. ius noſtrũ.de reg.iur.& tradit Soci.conſ.150. Dominus labia mea aperiat.col.12.poſt princi. ante nu.5.ver.nonò, & ver.decimò, lib.1.

16 Et in ſpecie † in iſtis conditionibus copulatiuis, ſine filijs, & ſine teſtamento, vel ſine alienatione, vt concurſus vtriuſq; requiratur, concludit Alex.conſ.59. attentis verbis teſtamẽti, col.3.nu.7.ver.præterea, & ſecũdò, lib.3.& cõſil.202.viſo themate, & dubijs. colũ.2. ante & poſt nu.6.& nu.4.lib.7.Pariſ.conſ.72. pro reſolutione.col.8.nu.56.lib.3.idem dicit Alex. de Imo.conſ.88.omiſsis tribus.col.1.ante fi. verſ. & ſic requiritur.d.lib.7.

17 Iſtudq́; ampliatur per ſcribentes, † vt procedat etiam in dictis conditionibus alternatiuè conceptis: nam conditio hæc, ſi ſine liberis, facit vt aliæ adiectæ conditiones alternatiuè, in coniunctam reſoluantur, Bar.Alex.& Dec.in l. generaliter.in prin.C.de inſt.& ſubſt. Alex. d. conſ.88.omiſsis tribus.col.1.ante fi.lib.7.& cõſil.202.viſo themate, & dubijs, colum.2.ante & poſt nu.6.& nu.4.eo.vol.conſ. 59. attentis verbis teſtamenti.nu.7.lib.3.Ant.Rub. Alex. in l. Gallus.§.quidam rectè.fol.6.col.2. in fi. Bene. Cap.cõſ.44. etſi viſo.col.3.nu.8.ver.vnde quãdo apponitur, & nu.9.& eſt breue cõſiliũ Old. 189.de inſtitutionibus.Carol.Rui. conſi. 139. viſo, ac perlecto.nu.20.lib.3.conſ.6.quæſtio, q̃ proponitur.nu.1.ver.facit etiam l.Lucius, eod. lib.3.conſ.140.viſo, & bene intellecto.num.15. lib.2.Et quamuis Saly.voluerit in d. l. generaliter.id non induci filiorum fauore, ſed ex natura illatum conditionum negatiuè conceptarũ, reprehenditur, & in contrarium eſt communis opin.de qua atteſtatur Dec.ibi poſt nu.2.

18 In conditionibusq́ue prædictis, † ſine filijs, vel ſine teſtamento, vt alternatiua reſoluatur in coniunctam, expreſsè Carolus Ruinus conſilio 113.copioſè adeo, colum.2.in princi. nume.2.lib.3.

19 Quicquid etiam dixerit † contra hanc declarationem And. Barbat. non eſt ab ipſa recedendum, cum qua tranſit Hieronym.Zanch. in dicta l.hęredes mei.§.cum ita, numero 803.

O 2 vſque

vſque ad nume.808.motus And. licet leuibus reſpondens:ac etiam conſil.Ange.159. ex hoc igitur themate, colum.2.poſt princ.ver.in contrarium videtur,& alij conſi. Soc. 251. quoniá in præſenti conſultatione, colum.2.ante num. 2.verſicu.ex quibus vltimo loco, lib.2. dicens Soc.opin.non eſſe bonam, vt tradit Pariſ.d. cõſil.72.pro reſolutione, num.64.lib.3.& in effectu conceſſio in themate Soc. non erat libera, ſed limitata, vt ipſe etiá Pariſ.aduertit,& adeſt conſ.Iaſ.232.ſuper teſtamento, colum. 2. in 3. dub.lib.2.in libera licentia alienandi, vt reſtrictio Ange.ad deſcendentes tantùm, facultatis teſtandi, ſit nimis aſpera, ac rigida, & contra tex.in d.l.generaliter, in princ. nam ſi teſtator voluiſſet, vtique expreſſiſſet, quemadmodum in caſu ſuo deducit Soci. & propterea non exprimendo, ac limitando generalem alienationem, vel teſtamenti factionem, conceſſiſſe credendum eſt. Et ſicut cum Hierony. Zancho in prædictis tranſire æquum videtur, ſic duas declarationes quas affert, num.805.ad opin.Barba reſpuere optimum eſt: in quarum reprobatione non inſiſtam, cùm nec ipſe vir oculatiſſimus,& clariſſimus Iuriſconſultus, pedem figere audeat: declarationes autem quæ ſint, ibi videas.

20 Declarantur denique coniecturæ, † ſtante diſpoſitione teſtatoris quòd teſtamentum ſeruetur, intelligatur, ſiue interpretetur, vt iacet, & de verbo ad verbum, ita Auguſt.Beto. conſ. 57.in cauſis, nu.63.lib.3.ſed an vera ſit declaratio, vide infra in illa quæſtione, an data vocatione poſitorum in conditione, dicantur hæredes ſcripti, ad quam aliàs me in ſimili retuli, coniecturam maſculorum ex d. conſi.Beroi explicans: idem etiam poſt Beto.quem ſequitur, concludit Rolan.de Valle, conſil.51.viſo, nume.13.cum pluribus ſeq.lib.3. loquens in conſuetudine Aragoniæ, qua cauetur, quòd iudex debeat ſtare chartæ, ſeu inſtrumento, eiq́; tenaciter inhærere, & ſecundùm quòd in ea ſcriptum eſt, iudicare: nec ſubauditiones, vel coniecturales intellectus, aut extenſiones, ſiue interpretationes ſequi debeat: ex qua vult, poſitos in conditione, etiam ſtantibus coniecturis non cenſeri in diſpoſitione, vt per eum, latiſſimè declarationem iſtam comprobantem.

Libri Quinti Finis.

TRACTATVS CELEBERRIMI IVRISCONSVLTI,

D. IOSEPHI DE RVSTICIS, AQVILANI,

Super ardua illa, ac admodùm difficili Quæſtione,

An, & quando liberi in conditione poſiti vocentur;

LIBER SEXTVS.

SVMMARIVM.

1 *Ablatiuos abſolutos, conditionem importare ex communi: ſed diſcutitur, & nume. 25. reſolutio affertur.*

2 *Vt dictio, modum: ſi, conditionem: quia, cauſam ſignificare.*

3 *Modum potius præſumi in dubio, quàm conditionem.*

4 *L. à teſtatore. ff. de conditio. & demonſtratio. declarari.*

5 *Scæuolam næuis à Claudio Saturnino minimè notatum.*

6 *Iuriſconſultorum exempla, ipſorum intentionem declarare.*

7 *Voluntatem extinctiuam, ex Baldo, ſat eſſe, ſubſtãtiæ initium habuiſſe, potentia reſoluendum.*

8 *L. fideicommiſſa. §. cum eſſet, de legat. 3. interpretari.*

9 *Ablatiuos abſolutos, ex Baldo aliquando in vim cauſæ finalis, aliquando in vim cõditionis, aliquãdo in vim ſuppoſitionis terminorum poni.*

10 *Ablatiuos abſolutos, ex eodem Baldo, quandoq; conditionem, quandoq; priuationem, quandoq; limitationem ſignificare, & num. 11 aliam diſtinctionem afferri.*

12 *Ablatiuos abſolutos, in contractibus conditionẽ importare, & numero 21. idem in ſtatutis ibidem.*

13 *Ablatiui abſoluti, nunquid aliquando modum ſignificent.*

14 *Ablatiui abſoluti, an ſtent aliquando admonitiuè.*

15 *Ablatiuos, cùm facti narrant contingentiam, non reſolui.*

16 *Ablatiuorum abſolutorum, ex Signorolo diſtinctio.*

17 *Ablatiuorum abſolutorum, ſententia aliquorũ, regulam non dari.*

18 *Ablatiuos abſolutos, ſi ex communi dixerimus*

conditionem ſignificare, non tacitam, ſed expreſſam conditionem inducere.

19 *Datiuos abſolutè poſitos, in conditionem reſolui.*

20 *Ablatiuos abſolutos, reſolui in conditionem, etiã ſi ipſis modalis dictio coniungatur.*

22 *Ablatiuos abſolutos, in conditionem non reſolui, cum ad leuem conditionem referuntur.*

23 *Ablatiuos abſolutos, non reſolui in conditionem, cum reſultaret in ſubiecto repugnantia.*

24 *Ablatiuos abſolutos, per ſe ſtantes eſſe, nec ab alio regi.*

25 *Ablatiuos aliquando in vim ſeptimi caſus, aliquãdo per participium proferri, tuncq; naturam adiuncti participij expendi.*

26 *Participia in dus terminata, nullo modo ad conditionem, neque expreſſam, neque tacitam attinere, ſed id ſignificare, quod fieri oportet.*

27 *Andream Alciatum, multis eſſe nominibus efferendum, de quo complura.*

C A P. I.

SECVNDVS principalis eſt caſus, cùm ſumus in liberis per participium, ſub abſoluto ablatiuo poſitis: ſed vt huius caſus facilem, veramque (ni fallor) reſolutionem attingamus, duplex inſpectio requiritur. Prima eſt, numquid abſoluti ablatiui in conditionem reſoluantur. Altera, an conditionẽ importent, vel nõ ſint liberi diſpoſitiuè vocati.

1 Circa primam, † plures vt Capitolio ſaxum immobile, ſic rubricæ ſolu. matrim. aſſertionẽ iſtam, abſolutos ablatiuos cõditionem importare, ſolidam perſiſtere arbitrantur, Bar. in l. 1. num. 34. & in l. à teſtatore. in princip. de cond. & dem. in l. ab emptione, nume. 1. ff. de pactis, Franciſ. Ripa in d. rub. num. 31. ſolu. matrimo. poſt Gloſ. in l. libellorum. §. final. in verb. poſtulante. ff. de accuſ. Bald. in tract. de pact. colum. 7. verſic. quæro nunquid. Iaſ. in l. edita. colum. 6. verſicu. nam illi. C. de eden. in l. ſi is, qui pro emptore, num. 48. ff. de vſucap. Claud. de Seyſel. in l. poſt dotem, num. 2. ff. ſolu. matrim. in l. cùm mota, num. 8. C. de tranſact. Dec. in c. tranſlato, num. 3. extra de conſti. Curt. iun. in l. qui accuſare, num. 15. C. de eden. in l. ſi diuerſa, nu. 2. ff. tit. de tranſact. Rayner. de Forliu. conſ. 68. quædam mulier, column. 4. verſic. & hoc ſit pro bo, inter conſil. Signorol. de Homod. idem Signorol. conſi. ſeq. incipien. in quæſtione, colũ. fin. ver. item non obſtat alia ratio. Eaſde. conſ. 1. incip. Ablatiuus ſapit naturam. tit. de verbo. ſig. Ludo. Roma. conſi. 32. viſa municipali. col. 2. nume. 6. verſicu. clarum enim eſt. Laur. de Palar. in tracta. quòd ſtantibus maſcul. colum. 32. verſicu. præterea ſtatutum. Ludouic. Gozadi. conſi. 73. circa dubia, colum. 2. num. 17. verſic. corroboratur, quia in literis, Iaſ. conſi. 221. in primo conſultationis artic. num. 1. lib. 2. conſ. 145. præſens conſultatio tota, num. 4. lib. 4. Guid. Papæ conſi. 53. nobilis Catherina, num. 1. verſi. & ſic dicta tranſactio. conſ. 205. circa proceſſum ventilatum, num. 9. verſicu. ſecundò quia dictum reſcriptum, conſ. 86. additio ad allega. iuris. colum. 2. num. 1. ver. attendatis. conſ. 87. pro declaratione, num. 5. Benedi. Capra conſi. 61. cùm viſis, num. 5. Corn. conſ. 12. in hac conſultatione, col. 1. nu. 2. verſ. ſed in caſu noſtro, conſ. 156. videtur dicendum, num. 1. conſ. 216. multum diffuſè, colum. 2. num. 4. verſi. pro quo faciunt. lib. 1. conſ. 146. in hac conſultatione, colum. 5. num. 16. lib. 2. conſ. 195. circa primũ, colum. fi. nume. 9. conſ. 232. quamquam in hac conſultatione. colum. 2. nu. 3. lib. 3. conſ. 160. licèt in hac conſultatione. colum. 3. nu. 7. lib. 4. Dec. conſ. 11. & pro tenui. col. 5. num. 9. conſil. 581. viſo puncto, colum. 3. num. 9. Franc. Ripa titu. de iure gent. & ciui. Reſp. 13. viſis, & diligenter conſideratis, nume. 19. Marc. Mantua conſi. 25. in facto, num. 4. conſi. 120. in cauſa, nume. 14. Carol. Ruin. conſi. 50. circa primum dubium, colum. 1. nume. 3. verſic. quia ſecundum Bald. lib. 3. conſi. 81. viſo proceſſu, colum. 3. nume. 5. conſi. 114. quæſtio, quæ proponitur, col. 3. num. 4. verſic. & hoc in ſpecie, conſ. 121. viſo teſtamento, colum. 3. num. 3. conſ. 166. viſo diligenter teſtamento Odoardi, colum. 1. nume. 2. lib. 3. idem Ruin. conſ. 155. in caſu propoſito. colum. 2. nu. 3. lib. 5. Io. de Anic. conſ. 28. vertitur dubium, nu. 4. Cut. iu. conſ. 77. poſteaquã, num. 3. conſ. 129. pro clara reſolutione, nu. 12. And. Alcia. conſ. 3. tam diligenter, num. 21, lib. 8. Soci. iun. conſ. 4. circa primam conſultationem, colum. 3. num. 7. & 8. lib. 1. conſ. 66. elapſis menſibus, num. 5. conſi. 162. inſpectis ſcripturis, nume. 35. conſ. 180. vt præſens conſultatio, num. 38. lib. 2. conſ. 145. viſo teſtamento, nu. 1. lib. 3. conſ. 51. ſuper propoſita difficultate, nu. 16. lib. 4. Laurent. Syluan. conſ. 3. num. 30. verſ. & probat tex. conſi. 49. circa materiam, nume. 29. conſi. 93. Dominus Hieronymus, nume. 2. Io. Crot. conſi. 49. in cauſa vertente, nume. 24. conſ. 58 in q. propoſita, num. 6. conſi. 138. lata fuit ſententia, num. 2. Pariſ. conſi. 81. ſocietas iſta inita, colum. 1. num. 7. conſi. 97. vt præſentis conſultationis, colum. 11. nume. 86. lib. 1. conſi. 9. olim D. Camillus, colum. 8. num. 60. cõſil. 12. tranſactio iſta, colum. 10. num. 180. conſil. 22. licèt, colum. pen. num. 90. conſi. 51. in huiuſmodi cauſa, colum. pen. nu. 28. conſ. 85. olim Ser Candidus. colum. 5. num. 34. verſi. & ſi quis vellet. conſ. 91. circa teſtamentum conditum, col. 2. nu. 5. conſ. 93. potuit. col. 2. nu. 27. lib. 2. idem Pariſ. conſi. 34. ſtatutum de dote lucranda, col. 1. nu. 6. conſ. 40. Callaſſino, colum. 4. nu. 21. conſ. 59. conſiderata diſpoſitione ſtatutorum, col. 5. num. 30. conſ. 92. Angelus, col. 2. nu. 12. lib. 3. conſ. 5. vnio, col. 11. num. 96. conſ. 11. iuſtiſſimam, colum. fin. num. 13. conſ. 94. beneficium litigioſum, col. 1. num. 7. conſ. 164. illuſtriſſima Dominatio tua, col. 4. num. 19. lib. 4. Matth. de Afflict. deciſ. 188. ſi præſtitus, nume. 5. Anton. Capyc. deciſ. 182. in cauſa, nume. 17.

Octauia.

Octauian. Cacheran. deciſ. 145.nume.6.& 7. Rolan.de Val.conſil.82. prima facie.nume.4. lib.1.Alber. Brun. in d.tract. quòd ſtant.maſcu.in 10.artic.nume.75. Ioan.Cæpha.conſil. 118. contractus venditionis . nume. 27. lib.1. Iaſ.in §.ruſus . nume.83.de actio.Hieronym. Zanch.in d.l.hæredes mei. §. cum ita.nu.790. Cart.ſen.conſil.63. antiquiſsima, & nobiliſsimæ familia.colum.4.nume.2.vbi de communi atteſtatur,conſil.49. memoriæ recolendæ.nu. 83.verſic. Et melius ſuadetur. Hierony. Grat. conſi.6.viſis.colum.2.num.11.conſi. 18. poſtquam Illuſtriſsimus Gubernator. colum.3.nume.17.conſil.26. videtur. colum.5. nume. 38. conſi.127.& ſi hic caſus.colum.2.nu.16.lib.1. Franc.Burſat.conſi.11.ſpecies facti.nume.20. Dec.conſi.63.& pro tenui.colum.1.in fi.verſi. Nam iſta verba.& conſi.89.viſo puncto.col.2. poſt nume.2. verſic. Nam verba illa . idem Io. Cæpha.conſi.169.ſubſtitutionum.num.4.conſilio 292.teſtator.nume.6. conſil. 296. primo quæritur.num.20.lib.2.Proſper Paſeth. conſi. 129.in cauſa.nume.5. Sim. de Prçt.conſil.94. quæſtio eſt.nume.19.conſ.108.Retroactis diebus.nume.7. Io. Mar. Riminal.conſil.83.viſa. nume.17.lib.1.conſi.190.eiuſdem initij .ante nume.25.conſi.189.in hac difficultate.in principio.eod.lib.1.Ioan.de Neuiz.conſi.87.ſi priſci oratores . nume. 6. verſic. Item illi ablatiui. Celſ.Hug.conſ.5.in caſu.in 2.addit.ante nu.8. conſi.26.cùm ex facto.nu.76.conſi.34.quamuis.nume.6.Marin.Freccia in tract.de præſen. inſtrumen.in 7.par.q.9.nume.8.& 9. Franciſc. Bec.conſi.39.ſuper reſponſum.nume.18.conſ. 58.videtur.nume.17.Steph.Bertrand.conſ.83. ſuper iſto articulo . nu.8.in 1.par.lib.2. conſil. 348.viſo proceſſu.num.8.ead.par.& vol.conſi. 38.exiſtimo.nume.7. in 1.par.lib.1.conſi.279. exiſtimo.nume.3.in 1.par.eod. volu.conſil.2. viſo proceſſu.nume.46.conſi.51.ſcripſeras. nume.1.conſilio 327.viſo.nume. 10. omnia in 1. par.lib.3.

Ex d.l.à teſtatore , potiſsimum . Nec refert dicere,ibi non conditionem, ſed modum deſi
2 gnari:quod ex illa dictione,vt, † modum indicante colligitur,quemadmodum, ſi, conditionem,quia,cauſam.Gloſ.in l.1.C.de his quę
3 ſub modo . & in dubio † etiam modum potius eſſe, quàm conditionem , præſumendum videtur.l. cum ab eo . ff. de contrahen. empt. Nam dictio,vt,aliquid admodum, vel conditionem inducendam ibi, non operatur : ſi illa non abſolutis ablatiuis,ſed verbo reſtitueret, iure coniungantur . Vnde ſic reſponſum iſtud euitari poteſt , quòd attentis vltimis verbis tex. non videtur votum , ablatiuos abſolutos conditionem neceſſariò inducere , ſi poterat dubitari,an illo caſu conditio eſſet , id ipſumque Soc.iun.in rubr.ff.ſol.matri.ante num.17.
4 animaduerterbet . Niſi dixeris, † dubitationem ibi,non ex ablatiuis abſolutis,ſed ex alijs generib. cauſarum oriri : proinde cauſas ipſas dubitandi Claudius de iure magno ingenio apertè ſubmouens, naturam ablatiuorum abſolutorum potius confirmat: vt remaneant in genuina , ac propria ipſorum conditionali ſi-
5 gnificatione. Et quamuis † Andr. Alciat. vir grauiſsimus , & ſingulari eruditione Iuriſconſultus,lib.4.Parerg. iur.cap.1.Scæuolæ authoritatem plurimis veterum teſtimonijs comprobans, vtque cum in conſilio M. Antonius Imp. habuerit, vt Commodo filio præceptorem dederit, vt deinde is & Septimium Seuerum docuerit,velit ipſum (quamuis excellenti doctrina) euadere non potuiſſe, quin ſi non grauibus notis,ſaltem aliquibus næuis inſigniretur : quodque in primis Claudius Saturninus ὀλιγωρῶς cum diſtrinxerit: cùm enim ille reſpondiſſet , conditionem quæ ablatiuis abſolutis cõcipitur,tranſmiſsioni fideicommiſsi repugnare : magno (inquit) Claudius ingenio de iure aperto reſpondit,cùm poſſit dubitari, an conditio eſſet ; non video , cur Serbidius Scæuola,vel ex Alciato Seruilius,ex Duareno autem Ceruidius , in dicto tex. redargui , vel næuis inſigniri potuerit,ſi eius reſponſum nõ claudicat , quamuis circa idem Claudius qui in Scæuolam notas ſcripſit,de iure aperto,magno quoque ingenio reſpondiſſet : poterat enim fortaſsis,vt Franc.Duaren.aduertit , Ceruidius videri ad quæſtionem facti contra morem ſuum reſpõdere: quæſtio nanque facti eſt, an teſtator ablatiuis abſolutis vſus, conditionem adſcribere voluerit , ſed cum aliter ſenſiſſe Claudius ait,& oſtẽdit, Scæuolam magnum virum ingenio fuiſſe,nec tam ſtupidum , vt de facto quod incertum erat reſponderet, ſed de iure tantùm aperto: nam ius apertum eſt,legata,aut fideicommiſſa conditionàlia , ad heredem non tranſire.

Secundò ex Scæuolæ verbis lib. 3. Reſponſorum, in l.euictis agris.ff.de vſur. Sed ſi conſtans eſſet ablatiuos illos conditionem importare , præteriti temporis participium conditionem inducere fateremur: quod in abſurdũ ſonat.l.cum ad præſens.ff.ſi cer.pet. Verius igitur eſt dicere,verba illa, non ad cõtrahentes, ſed ad Iureconſultum referri , qui huiuſmodi loquendi modo vtitur . ita etiam Pomponius lib.19.ad Sabinum, in l.euicta re vendita.Paulus lib.11. ad edictum ædilium curulium, in l. ſi ei.§.ſi is.Papinianus,lib.28. quæſtionum, in l.ſi cum venditor. §. fin. ac ipſe idem Scæuola lib. vndecimo Reſponſorum , in l.quidam ex parte dimidia . ff. de euict. & alibi paſsim alij.

Tertiò Vlpiani ad Sabinum in l.ſi ſtatu liberа.§.fi.ff.de ſtatuliber.authoritatem afferunt, quæ minimè refragatur,cùm non ſimus ibi in ſimplicibus abſolutis ablatiuis , ſed cum monoſyllabæ,ſi, adiectione.Si quis non dare (inquit) decem ; ſed rationibus redditis liber eſſe iuſſus ſit : an ad emptorẽ hæc conditio tranſeat videamus . non igitur ex ablatiuis conditio ibi inducitur, ſed ex,ſi,dictione in ablatiuis repetenda . Solutio hæc ex ijs , quæ inferius leguntur confirmatur , ut deſuper dictionem,

nem,ſi,intellexerit. Et alias (inquit) ſciendum eſt,eas demum cōditiones ad emptorem tranſire, quæ ſunt in dando: cæterum quæ ſunt in faciendo, non tranſeunt, vt puta, ſi filium eius literas edocuerit,arg.l.qui filiabus.de lega.2. 6 Exemplaque † Iuriſconſultorum,eorundem intētionem declarant. l.damni infecti ſtipulatio.ff.de dam.infec.

His itaque oppoſitionibus compreſsis, altera nonnullorum contraria inſurrexit opinio,quæ primum textu in l. fideicommiſſa. §. cum eſſet.ff.de leg.3.extollitur; Sed quamuis in præcedentibus huius legis rationem,ac geminas reſponſiones attulerim, nō ab re hic dixerim,id contingere, cùm verba executiua in agentem dirigantur: & ex verbo accepta liquet.nimirum igitur ſi agere poteſt, cùm propriæ ſit deliberationis, voluntatemque iſtam 7 extinctiuam † Bald.ibi, non inductiuam dixit,l.2.l.quòd ſi nolit.§.fi.de in diem addict.ad actusque validitatem ſufficit,quòd ſubſtantię initium conſequatur,potētia tamen reſoluendum.l.vnum ex familia.§.ſed & ſi fundum. de leg.2.l.ſi pater.de leg.3.l.3.locati. l. cum precario. de precar. ſic etiam hunc tex. intellexit idem Bald.in rubri.C.de inſtitu.& ſubſtitu. in fi.ante nume.5.Nec diſcrepant Alexand.conſilio 199.viſo titulo quæſtionis.nume.6. lib.2. & Caro.Rui. conſilio 141.viſo teſtamento.nume.12.lib.3.

Quinimò non aliud ex Ioan.Coraſ. dici poteſt,cum in d.l.à teſtatore.conditionem ſignificare ablatiuos abſolutos non ſit ambigendum, & tamen ille caſus non abſimilis ab iſto videtur: verba enim Vlpiani hæc ſunt. Cùm eſſet quis rogatus reſtituere portionem,accepta certa quantitate: reſponſum eſt, vltrò petere fideicommiſſum ab hærede poſſe: Scæuolæ autem, A teſtatore rogatus,vt acceptis centum nummis reſtitueret hæreditatem Titiæ 8 cohæredi ſuæ.Sed Coraſ. † vir excelſus, horum iurium noluit animaduerſam diſsimilitudinem confiteri: conditioni etenim tunc ablatiui abſoluti apud Scæuolam incaleſcunt,cùm de tranſmiſsione agitur: vt non immeritò ex ipſis impediatur, & ſi in diſpoſitionem etiam declinent. Quid modò erit ſi iſtos ablatiuos hermaphroditos appellauerim?. mixtam igitur ipſorum naturam Claudius expendens, in tranſmiſsione fideicommiſsi conditionalem obſtare,magno ingenio de iure apertè reſpondit,tranſmiſsionis limites,atque regulas conſiderans.

Alium tex. Vlpiani ad Sabinum addunt, in l.2.§.videndum.ibi,matre prohibita.ff.ad S.C. Tertyl.& Orfic.Sed ſi ex rei natura, abſolutos ablatiuos diſpoſitionē ibi afferre breuiter diximus,qualitatisque adiectione ipſorum naturam alterari.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxal.l.vbi ita donatur.ff.de donat.cau.mort. nulla contrarietas aderit; Vel vt diſponant, nec conditionis vice vtantur, de Iuriſconſulti mente, ibi conſtare,argumen. l.in conditionibus.ff.de cond.& demon.l.proſpexit. in prin. ff.qui,& à quibus.

Tertiò ipſorum ſententiam ex l.facta. §.reſcripto.ibi,accepta pecunia.ff.ad S. C. Trebel. corroborant. rectè tamen animaduertendo, magis ibi conditio, quàm implementum, ſeu modus ſignificatur: aliàs enim fideicommiſſum, medijque temporis commodum, togatus reſtituere, minimè conſequeretur: quod in fi.Iuriſconſultus oſtendit; Idem (inquit) iuris eſt,ſiquis ita hæredis fidei commiſerit,rogo ſi Titius tibi cētum dederit, teſtituas ei hæreditatem meam. æquipollet itaque ſimplex poſterior conditionalis verborum conceptio, ex,ſi,adiectione, priori ex abſolutis ablatiuis verborum formulæ, argumen. l.1.de legat. 1. Nec à l.à teſtatore, Diui Antonini reſcriptum diſtare videtur, vbi ſecundùm communem intelligentiam, conditio ex ablatiuis iſtis inducitur: licèt aliter ſit reſtituenda, vt ſtatim indicaui.

Cæterùm complura Iuriſconſultorum reſponſa afferuntur,in l.creditor.§.fin.ff.qui pot. in pig.hab.l.qui fidem.ff.de tranſact. l.cum ſtipulatus ſim.ff.de verb.oblig.l.1.in fi. ff.de leg. 2.l.de ſubmerſis.C.de naufra.lib.11.l.3. §.deinde. ff.de incen.rui. & naufr. l. ſi mandato. ij. §.fi.ff.mād.l.nam quod liquidè.§.fi. ff.de penu leg.l.diuortio.in prin.ff.ſol.matr.l.2. §.exactis regibus.ff.de orig.iur.l.2. §. ſed ſi extraneum. ff.de vulg.& pupil.cum mille ſimilib.quibus ſi reſpondere pergerem, longa admodum eſſet hiſtoria.

9 Bald.autem † in l.vnica,in 1.oppo.C quando non pet.par.dicebat,quòd iſti ablatiui,aliquando ponuntur in vim cauſę finalis,aliquando in vim conditionis,& argumenti à contrario ſenſu,aliquando in vim ſuppoſitionis terminorum, & de hac triplici acceptione ablatiuorum abſolutorum,Soc.iun.in d.rubr.ſolumat.nu.16. ad finalem verò cauſam inducendam,Marin.Frec.in tract.de præſent.inſtru.in 7.par.q.9.nu.9.

10 Alibi † idem Bald. in l.1. colum.2.nu.16. verſi.Quintò quæro.C.de liber.præter.voluit, iſtos ablatiuos abſolutos, quandoque conditionem importare,d.l.à teſtatore.ff.de condi. & dem.Quandoque priuationem, vt in d.l.1. Quandoque dilationem, vt in l. talis ſcriptura.ff.de leg.1.Quandoque limitationem, l.fin. §.cui dulcia. ff. de triti. vino & ol. lega. l.nam quod liquidè. §. ſi cui penus. ff. de penu lega. quòd autem ablatiui abſoluti in dilatione, & certi temporis demonſtratione, in conditionem minimè reſoluantur, dicit Rip. in d.rubr. num.33.in 3.limi.certitudo enim temporum, abnegat conditionem.l.ex his.C.quando dies leg.ced.

11 Alibi quoque † Bald.in repe.l.1.col.3. in 11.oppo.ff.de leg.2.inquit,quòd aut ablatiuus cadit ſuper certo, eſtque ſui natura illud iuris intellectu certum, & non facit conditionem: Aut ſuper incerto, & facit conditionem,d.l.à teſta-

teſtatore.Addit Iaſ.in l. ab emptione. colu.2. poſt princ.ff.de pact.quòd aliquando abſoluti ablatiui nihil important.l.2.in princ.verſic. Sed & ſi extraneum.de vulga.& pupil.ibi, filio præcedente.vbi Gloſ.iunc.l.adoptare.ff.de adopt.ſubdens,quòd cùm ablatiui abſoluti gratia frequentioris vſus ponuntur,nihil tunc important,in verſi.Et iungendo illam Gloſ. cum textu.dictamq́ue differentiam certi, & incerti,ponit idem Iaſ.in rubr.in prin.verſic. Vnde Baldus.ſolu.matri.vbi Franciſc.Rip. nu.33.in 1.limit.& Roland.de Val.conſil.82. prima facie.nume.16.lib.1.& contra Iaſ.in eo quod dicit, ablatiuos gratia frequentioris vſus, nihil diſponere, tenent in d.rubr.Thom.Parpal.colum.2.in princip. & Franciſc. Rip.nume.33.in 2.limita.

12 Alibi adhuc † Bald.in l.1. colum. 2. nu.6. verſic. Quæro nunquid. C.quan.lic.ab empt. diſc. in contractibus conditionem importare concludit; & ſequitur Iaſ.in d.l.ab emptione. idem dicens in vltimis voluntatibus, d.l.à teſtatore. Niſi verba referantur ad eum,qui poteſt grauare.l.fideicommiſſa. §.cum eſſet. vbi Bar.de leg.3.ſtatimq́ue dicemus:& in contractibus,Thom.Parpal.in d.rub.in prin.ac Fran. Rip.nu.31.in 1.ampl.

13 Dixere etiam † Alberic.de Roſat.& Ioan. de Imol. in l.facta. §. reſcripto. ff. ad Trebel. ablatiuos abſolutos, aliquando modum importare, per illum tex.ibi,accepta à Titio pecunia,iuncto fi. illius §.Iaſ. in d.rubri. nume. tertio. licèt contradicat Socin. iun. ibidem, nume.17.

14 Bart.etiam † in l.cum ſtipulatus.in princ. de verb.obli.ablatiuos ibi,arbitratu meo, admonitiuè ſtare admonuit,quem refert Thom. Parpal.in d.rubr.ante num.3.vbi Benedict.de Vad.in 3 limit.

15 Item ablatiui abſoluti, † aliquando contingentiam facti enarrant,quo caſu non reſoluuntur,nec aliquid important,ſecundùm eundem Parpal.in citato loco,ſic d.l.2.§.ſed & ſi extraneum,aduerſus Iaſ.intelligentem,vbi allegat Gloſ.ſing.in d.l.vnica.in verb. Quoties, in fi.ibi,Vel dic tertiò. C. quan.non pet.part. Neapod. in conſuet.Inclytæ, atque ſemper Illuſtriſsimæ, & ſupremæ Ciuitatis NEAPOLIS, incip.filio ducente. titu. de patr. recip. dot.nume.3.

16 Signorol.autem † d.conſi.69. in quæſtione.colum.fin. dicebat, quòd abſoluti ablatiui interdum ab homine proferuntur, & tunc in conditionem reſoluuntur,d.l à teſtatore.& §. libertatem. interdum à lege, & tunc aut per modum narrationis facti, quam ſequitur diſpoſitio iuris,aut poſt diſpoſitionem iuris. Primo caſu, in vim conditionis reſoluuntur. l.2. in prin.ff.ſolu.matr.d.l.euictis agris.ff.de vſur. Secundo caſu, in vim conditionis non reſoluuntur,nec per modum conditionis habētur, imò per modum aſſertionis, & efficacis diſpoſitionis iuris,vt in authen.in ſucceſsione.C.de ſuis & legit.auth.poſt fratres.C.de legit.hære. authen.matri & auiæ. C. quan. mul. tut.offic. fungi pot.

Ablatiuos inſuper,temporis extremitatem importare non ambigitur.l.qui hoc anno. de verb. oblig. quod limitatur in pijs cauſis, vbi iſtud legatum in principio anni debetur, Ludouic.Roma.in repet.authen. ſimiliter. C.ad l.Falcid.

17 Vt mirum non ſit, † ſi in d.rubr.ſolu. matrimo.col.2.ante num.3.verſic. Ideo breuiter dicatis, Thom.Parpal. in his abſolutis ablatiuis,certam regulam non dari autumauerit; & Hier.Grat.conſi.103.viſo teſtamento.num.5. lib.2.abſolutos ablatiuos,neceſſariò conditionem non importare,idemq́ue in ead.Rub.nu. 16.dixerit Soc. iun. atque ipſos capi vt ſubiectus ſermo expoſtulat, Nat. conſ.404.Examinato aliàs tenore.nu.9.lib.2.

Sat eſt, ex ipſis vt dicebam, conditionem præcisè neceſſarioq́ue non inferri. Quod maximè ex d.l.à teſtatore.in fi.deducitur:dum dicitur,poſſe dubitari an ſit conditio, quemadmodum Socinus idem aduertit.

Sed retinendo communes traditiones, præſuppoſitaq́ue regula, ablatiuos abſolutos conditionem importare:quam multis Doctorum nominib. comprobatam reddidi, vt negociū iſtud in ordinem reducamus.

18 Ampliatur primò, † quòd iſti ablatiui, in cōditionem non tacitam, ſed expreſſam reſoluantur.Bar.in l.1.in 7.q.ff.de cond.& demon. Thom.Parpal.in d.rub.ante nu.2.in 1.ampl.& ibidem Rip.nu.31.Dec.conſ.63. & pro tenui. col.1.in fi.verſ. Nam iſta verba ablatiui caſus. & conſi.89.viſo puncto.col.2.poſt nu.2.& conſil.581.viſo puncto controuerſiæ. col.antepe. nu.6.Corn.conſil.216. multum,nu.4. lib.1.Io. de Neuiz.conſi.87.ſi priſci Oratores.nume.6. verſic.Item illi ablatiui. poſt Dec. quem allegat, Benedict. de Vad. in ver. Ablatiui abſol. in 1.ampl.

19 Secundò ampliatur, † vt idem ſit in datiuo abſolutè prolato, qui in conditionem reſoluitur: putà ſi ſtatuto caueatur, confitenti delictum tertia pars pœnę remittatur.Bald.in l.1.in vlt.col.verſic. Quintus caſus.C.de furt. Parpal.in d.rubr.nume.2.vbi Franciſ.Rip.nu. 31.inferens quòd ſemel in iudicio neganti, & poſteà confitenti, non ſit remittenda pœna: faciens enim actum contrarium conditioni, facit conditionem perpetuò deficere. l.pen.C. de condit.inſert.

20 Tertiò ampliatur, † etiam ſi cum ablatiuis iungatur modalis dictio. l.ſi ego. §.1.ff.de iure dot.per quam ita dicit Bar.in l.ſub conditione.colum.3.ff.de ſolut.Franc.Rip.in d.rub. ante nu.33.Dec.d.conſi.63.& pro tenui.col.1. in fi.verſi.Et hoc procedit etiam. & conſil.89. viſo puncto.colum.2. poſt nu. 2. Benedict. de Vadis,in 3.ampl.

21 Quartò ampliatur † etiam in contractib. vt ſupra dixi, adeò quòd fruſtra repeterem.

Quintò

Quintò ampliatur etiam in ſtatutis, in quibus ablatiui faciunt propriam conditionem, Bal. in l. non ſine. circa prin. C. de bon. quæ lib. Benedict. de Vad. in 3. ampl.

Limitationes ex præcedẽtibus expedit col
22 ligere, & alias tres addere. Prima eſt, † vt nõ inducant conditionem ablatiui iſti, cùm ad leuem conditionem referrentur, ſecundùm Alexan. in d. l. 2. §. prius. colum. 2. ff. de vulg. & pup. Rolan. de Val. d. conſi. 82. nu. 15. lib. 2.

23 Secunda eſt, † quando reſultaret repugnantia in ſubiecto, ſi ablatiui reſoluerẽtur in conditionem. l. qui fidem. ff. de tranſa. cùm ad eui tandam contrarietatem, à vera, & propria ſignificatione verbi recedamus, ſecundùm Bar. in l. fi. §. idem quæſijt. ff. de cond. indeb. ita tradit Franc. Rip. in d. rubr. in pen. limit. ante nu. 34. ſol. matri.

Tertia affertur, cùm materia eſt diſpoſitiua, tunc conditionem minimè faciunt, l. qui fidem. ff. de tranſac. cum addnctis per Benedic. de Vad. in 2. limit.

24 Suntque abſoluti ablatiui, † qui per ſe ſtantes, ab alio non reguntur, Bald. in d. l. 1. colu. 2. nume. 10. verſicu. Quintò quæro. C. de libe. præter. Hieronym. Grat. conſil. 82. etſi ſatis nume. 12. lib. 2.

25 Vnde ad veram reſolutionem † ſciendum eſt, ablatiuos quandoque in vim ſeptimi caſus, vt Diomedes, & Seruius docuerunt, enunciari: tuncq; dubium non eſt, ad conditionem non referri. inducitur autẽ huius caſus vis ſimpliciter in nominibus, vt cùm dicimus, te authore didici, arbitratu Seij ædificaui, ſalno cõſenſu domini alienaui, & ſi qua ſimilia: ſicque procedit tex. in d. l. 1. in fi. ff. de leg. 2. l. cum ſtipulatus ſim. ff. de verb. obl. & ſic cum ſumus in verbis non ad obligationem, ſed executionẽ prolatis, & ita eſt, in l. ſi quis arbitratu. d. titu. de verb. obli. l. multa. ff. de cond. & dem. l. fi. C. de contrah. empt.

Quandoque per Participium proferuntur, tuncq; naturam adiuncti participij debemus inſpicere, præſentis, pręteriti, an futuri ſit temporis: quod præſentis temporis eſt, conditionem non inducit, vt ſi dixerim, rato manente pacto pœna ſoluatur: item filio præcedẽte, patri permittitur quemlibet in locum nepotis adoptare: hic enim non videtur ſubeſſe conditio. l. qui fidem. ff. de tranſac. l. 2. §. ſed & ſi extraneum. ff. de vulg. & pup. quod Andreas Alciatus, præclari nominis Iuriſconſultus, diſciplinarumque omnium theſauri, non procedere dixit, cùm participium ipſum, licèt præſentis temporis, futuros tamen caſus reſpicit: vt ſi conſtitutum ſit, ſtantibus maſculis, fœminas à ſucceſsione excludi: illa enim verba, ſtantibus maſculis, quoniam ab eo prolata cenſentur, qui ius de ea re ſtatuendi habet, & conditionem inducunt, & diſpoſitionem: non enim ſolùm fœminas ſub conditione excludunt, ſed ipſos maſculos admittunt. Barto. in l. 2. §. fin. ad Tertul.

Cùm participium præteriti eſt tẽporis, obſcurior (inquit Alciatus) eſt quæſtio: quoniam ex adiectione verbi, poteſt ad omnia tempora referri, vt in l. verbum erit. de verb. ſigni. ex P. Nigidij ſententia ipſe explicat. Proinde hæc verba, ſoluto matrimonio, generaliter accipi, ex materia ſubiecta poterunt: ſiue retro ſolutum ſit, ſiue in futurum ſoluetur, reſpectu futuri, conditio eſt, non autem reſpectu præſentis præteritive. Nã & cùm ſermo latinus præſens, à paſsiuo verbo participium nullum habeat, ſoliti ſunt veteres, in eum ſenſum præterito vti, vt apud Virg. Vimque addere victis; id eſt qui vincebantur; & in Georgicis. Quam quib. in patriam, ventoſa per æquora vectis: id eſt qui vehuntur; ſic & in edicto Prætoris, in l. 2. §. deinde. de incend. dum in eum qui rate naue expugnata, quid rapuiſſe dicitur, actio conceditur: illa verba, naue expugnata, exponuntur, id eſt dum expugnatur, & præſens quoque tempus reſpiciunt. l. 4. ff. de manumiſſ. l. fideicommiſſa. §. cum eſſet. de leg. 3.

Sumuntur & aliquando hæc participia in vim nominis, vt cum dicimus, velo leuato iudicauit, reſeruato domini conſenſu alienauit, penum excepto vino legauit: quo caſu anceps non eſt, diſpoſitionem inferri, non conditionem, idemque iuris eſt, quod de vi ſeptimi caſus dictum eſt: & ita procedit l. nam quod liquide. ff. de penn leg. in §. fin. & l. fi. C. de naufrag. lib. 11.

Cùm futuri temporis participium eſt, tempus potius quàm conditio inducitur, vt in illo Lucani, Venturo Cæſare Romam, Ignauæ linquere manus: id eſt cùm eſſet venturus. Illud
26 etiam conſtat, quæ in dus † participia terminantur, nullo modo ad conditionem, neq; expreſſam, neque tacitam attinere: ſed id ſignificari, quod fieri oportet: vt in exemplo Iuſtiniani, poſterioribus ſecundò relinquendis; & rurſus, liberis inſtituendis, vel exhæredandis; & in l. pen. §. illo. C. de neceſſ. ſeru. hæred. inſtit. illo videlicet obſeruando.

Si quis inſpexerit hæc de ablatiuis abſolutis poſtremò tradita, ab Andrea Alciato, viro eminentiſsimo, atque venerando, paucis additis, me fuiſſe mutuatum: non ignoret, ex profeſſoque me eius verba retuliſſe, tanquam Pauli, aut Pomponij: cumque ſentẽtia delectaret, quæ & Ioanni Coraſio, egregio Iuriſconſulto mirè placuit, abſurdum videbatur, alienis ver-
27 bis ipſam conſcribere: Alciatum enim † multis ego nominibus efferendum eſſe arbitror, primum quòd ad mentem Iuriſconſultorum ita intimè penetrauit, vt Iuriſconſulti ſe ipſos eno dare videantur: deinde quòd in eius libris, orationis candor, ac puritas adſit, cuius contemplatione, nullius expleri poteſt animus, orationis dulcedinem deguſtare cupiẽtis: breuitatis ſpectaculo nihil põt admirabilius eſſe, nihil pulchrius: nam velut alter Euripides, vt multa pręclarè, ſic breuiter conſtrinxit: non vt obſcuritatẽ pariat, non vt aliquid neceſſariũ prætereat,

cùm

cùm mirabiliter effecerit omnia, nedũ in ſuo quoque genere pubeſcant, ſed floreant. Quid non definit? Quid non diſtinguit? Quid non elucidat? Quid non exornat? Quis togo Alciato præſtantior, aut venuſtior? qui velut fulgidas vndique gemmas, lucenti auro, Græcas literas, Latinis cõiunxit: ampliſsimis itaque, ac ſempiternis monumentis, conſectandam eſſe memoriam eius animi altitudinis, tecondité eruditionis, ac eloquentiæ dixerim, vt nulla iniuria temporũ, nulla vetuſtas, res eius præclariſsimas, ex animis hominũ obliterare poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Gerundia in ablatiuo, ſicut ex communi opi. participia, conditionem importare, cùm inter participia numerentur.*

2 *Gerundium in caſu nominatiuo, addito verbo ſubſtantiuo, neceſſitatem ſignificare.*

3 *Gerundium in caſu genitiuo, neceſſitatem non inducere, ſed cauſam finalem, additis maximè dictionibus, animo, vel cauſa: vt percuſſi, animo occidendi.*

4 *Gerundium in accuſatiuo, cauſam finalem oſtendere, non neceſſitatem ſignificare: tuncque an & modum ſignificet, nu. 5.*

6 *Gerundium verbo futuri temporis adiectum, conditionem oſtendere.*

7 *Gerundium formam afferre, futuri temporis verbo adiectum.*

8 *Gerundium verbo, vel participio præſentis, vel præteriti temporis adiunctum, declarationem, determinationem, ſiue qualificationem importare.*

9 *Inſultum ſibi factum dicens vulnerando, vtrùm videatur de vulnere accuſare, vel de inſultu qualificato.*

10 *Gerundium cum, de, præpoſitione poſitum, materiam denotare, quidque fieri debet.*

CAP. II.

QVEMADMODVM participia ex communi opi. in ablatiuo,
1 ſic gerundia † conditionem ſignificant, cũ & ipſa inter participia numerentur; nam & caſus, & genera in vtroq; numero habent: ex quo verba non ſunt, ſed participia, ſiue participalia: regunt præterea caſum more verborum, participiorumq́;, ex quo nomina non ſunt: poſt ſe inquam regunt non ante ſe, vt Valla, li. 1. Elegan. cap. 17. admonet: caſus verò quatuor retinet, Nominatiuum, Genitiuum, Accuſatiuum, & Ablatiuum: & vnuſquiſque caſus diuerſam retinet naturam. Si n.
2 gerundium † in caſu nominatiuo enuncietur, cùm adiungitur verbo ſubſtantiuo, eſt, neceſsitatem tũc iure ſignificat: quia exponitur edendum eſt, neceſſe eſt edere; iurandum eſt, neceſſe eſt iurare, vt Grãmatici tradunt, & ex noſtris Doctorib. Fely. in c. exceptionẽ. col. 3. de excep. Marian. Soc. in c. 1. in fi. ext. de mut. petit. Io. à Monte Spetel. Corn. nu. 4. Claud. de Seyſel. Franc. Purpu. nu. 9. And. Alcia. in verſic. Editio verò. in rubr. C. de eden. quo caſu ſemper in paſsiua ſignificatione ſumitur, vt Baldi ibi conſideratio tunc vera exiſtat, dum volt gerundium duplicem habere ſignificationẽ, actiuam. ſ. & paſsiuam, in actiuaque ſignificatione neceſsitatem non ſignificet: & ita procedant tituli de in ius vocan. & de poſtulando: in paſsiua verò ſignificatione neceſsitatẽ importet, & ita accipiatur titulus de edẽdo, quæ fuit originalis opinio Rayner. de Fortiu. ibi, prout ipſum refert Nicol. de Neap. in rub. Inſtit. de actio. quem in d. rubr. de eden. ſequuntur Saly. Aret. & Io. à Vico merc. nu. 10. & Cardin. in c. 1. de poſtu. præla. in 6. licèt dictam opinionem quo ad Gloſ. reprobent Moder. Tollent. in d. rub. nu. 77. verſi. Quare ego dicerem. concludentes, gerundium indiſtinctè neceſsitatem importare, vt per eos.

3 Si verò gerundium † in caſu Genitiuo ponatur, neceſsitatem non ſignificat, vt in notabili quæſtione conſuluit Ale. conſi. 28. ponderatis verbis. nu. 5. verſ. Quia illud gerundium. lib. 4. ſed cauſam finalem, vel intẽtionem: præſertim ſi ijs dictionibus, animo, vel cauſa, coniungatur: vt percuſſi animo occidendi, ideſt ad hunc finem, vt occiderem. l. ſi is qui cum telo. ff. de ſicat. Thom. ad Bart. in extrauag. ad reprimen. in verſic. Ne ex eorum abſentia, ante nu. 14. Angel. Aret. nu. 5. & Iaſ. nu. 30. in d. rub. Inſtitu. de act. Io. Bolognet. in rubri. de eden. nume. 41.

4 At ſi gerundium † in accuſatiuo caſu ponatur, vt ad reprimendum, ad tollendum; & tunc neque neceſsitatem, ſed pariter cauſam finalem denotat, quaſi hoc faciat ad illum finem, vt reprimat, vt tollat, probatur in d. Extrauag. ad reprim. verſi. Ne ex eorum. vbi Bar. notat ante nu. 14. quomo. in læſæ Maieſt. crim. proced. Aretin. & Iaſ. nu. 29. poſt Io. de Plat. in d. rubr. de actio. eſt tex. in l. 1. §. Labeo. ff. de dolo. in definitione doli, in l. 1. in prin. in definitione tutelæ. ff. de tut. & rat. diſtrah. in l. quib. diebus. §. fi. de cond. & dem. Hier. Grat. conſi. 113. cùm hac cauſa. nu. 18. lib. 1. conſi. 35. diligenter conſideratis. nu. 8. verſi. Tertiò conſidero. conſ. 52. in cauſa co. 4. nu. 26. lib. 2. conſ. 91. in cauſa Marci. col. 2. num. 9. verſi. Et maximè, eod. li. 2. Cel. Hug. conſi. 98. cùm ſit. col. 2. poſt nu. 2. verſic. Iſta enim gerundia. Ioan. Bolog.
5 in d. rubr. de eden. nu. 41. & tali caſu † gerundium poſſet etiam modum ſignificare, vt ex præcitatis aliqui tradiderunt.

Denique ſi in caſu ablatiuo ponatur, tunc neceſsitatem minimè importat: aut enim po-
6 nitur ſine præpoſitione, & tunc aut verbo † futuri temporis adijcitur, vt moriendo habebit, & conditionem ſignificat. l. ſi tu ex parte. in fi. & ibi Bar. per illum tex. ff. de acq. hæred. idem Bar. in d. l. 1. in prin. ff. de cond. & dem. Bald. in auth. ingreſsi. C. de ſacroſan. eccleſ. Felyn. in

c. quæ

c.quæ in Eccleſiarum.col.13.de conſtit. Dec. plures allegans,conſi.433. viſa copia conſilij. colum.2.nu.6.verſic.Non obſtat quòd ſecundò.Corn.conſi.90.in cauſa vertente. nume.5. verſi. Quia gerundium.conſi.143. licèt in hac conſultatione.colum.3.nume.5.verſi.Illud enim gerundium.lib.4.Pariſ.conſil.19.ad reſolutionem.colum.2.num.4.verſi.Illud enim gerundium.lib.2.Carol.Ruin.conſi.170.viſo teſtamento.colum.2.nume.2.verſi.Sed demum. lib.3.Socin.iun.conſi.122.nolebam. colum.5. num.20.lib.2.conſil.71. licèt in hac conſultatione.col.1.in princ.lib.3.Io.Crot. conſilio 4. caſus propoſiti tenor.nume.23.Celſ.Hug.conſil.58.ſuper.nu.19.colum.fin. verſi. Poſtremò. conſi.111.omiſſum.colu.4.nu.6.Io.Bolognet. in d.rubr.de eden.nu.41.Steph.Bertrand. conſil.82.adeo plenè.nu.2.lib.7 poſt Bal. conſilio 387.quæritur ſi creditores cum vſuris, verſic. Modò quæritur.li.3.& Ang.de Aret.in proœm. Inſtit.de actio.verſi.Si verò gerundium ſit poſitum.idem Bertr.conſ.99.vidi caſum.num.4. eod.lib.7.Alex.de Neuo, conſ.37. non figurabo.nu.9.Io.Cæph.conſi.462.quæro in primis. nu.18.lib.4.

7 Proinde formam importare dicitur, † ſecundum Celſum,d.conſ.58.nu.19.verſi. Ita q.

8 aut verbo † vel participio præſentis, vel præteriti temporis adiungitur,& tunc dicitur declarationem,determinationem,ſeu qualificationem ſignificare:vt Titius inſultauit Mæuiũ vulnerando,ideſt cum hac vulneris qualitate. Bar.in d.l.ſi tu ex parte.in fi.Alex.conſ.1.viſo proceſſu.nu.8.lib.3.Corn.conſi.105.viſis atteſtationibus.col.4.nu.11.verſi.Illa enim gerundia.conſi.172.viſa copia.col.3.nu.8.lib.3.conſil.224.conſiderata forma.col.9.nu.19.verſic. Quia natura gerundij.lib.4.Soc.conſi.91.viſa, & diligenter ponderata.col.2.nu.2.verſic. De cuius gerundij natura.poſt Iaco.Butrig.Salyc. & alios,lib.1.conſi.93. circa primum.col.2.in prin.nu.2.verſi.Præterea dicta verba.eod.li.1. Pariſ.d.conſi.19.ad reſolutionem. nu.5. lib.2. Iaſ.nu.33.& Ludouic.Gomes.nu.8.verſi. Suadetur hoc, poſt Bald.ibi,in rubri.de action.l. vim facit.ff.quod vi aut clam.l.1.§.ſi argentũ. ff.depoſi.l.1.§.1.ff.quæ in fraud. credit. Celſ. Hug.conſil.111.omiſſa. colum.3.ſub nume.6. verſic.Natura autem.Io.Bolognet.in rubri.de eden.nu.41.

9 Hinc illa quæſtio † inter Iacob. Butrigar. & Io.Andr.dirimitur,vt ſi quis dixerit, talem contra ſe inſultum feciſſe vulnerando: vtrum videatur de vulnere accuſare, vel de inſultu qualificato.& Salyc.poſt Iac.Butrig.in l.1. colum.1.C.de his qui latr.defen. in ea eſt ſententia, vt non de vulnere, ſed inſultu qualificato accuſare videatur, contrariũ decidit Io. And. in addit.ad Spec.in tit.de libel.concep. §. iam nunc videndum occurrit, in prin. vbi concludit,procedere accuſationem in qua aliquis dicat,accuſo Titium quia fecit inſultum contra me, veniendo cum armis, & proijciendo lanceam contra me:nam ſecundum eum, gerundium reſoluitur in verbum,vt perinde ſit,ac ſi dixiſſet,venit contra me,& proiecit,dicens tali modo accuſatum nõ eſſe abſoluendum: prout tenebant quidam antiqui,quos ibi refert.

Non eſt a Iacobi Butrig.opinione recedendum,quicquid Iaſ.dixerit,in rubr.de eden.nume.8.verſi.Teneo contrarium per tria;nã contra eum eſt communis opin. vt ibi atteſtatur Dec.ante nu.11. & plures iſtud tenentes allegat,pro qua facit Bar.conſi.10. duo ſunt ſtatuta in Ciuitate.col pen.verſi.E contra videtur. & col. fi. dirimens eandem quæſtionem inter Franc.Accurſ.Guid.de Suzza.et Dyn.de Mugel.veramque eſſe opinionem antiquorum tenet Io.Bolognet.in rubr.de eden.nume.44.de ſermonis proprietate,allegando Corn. in citatis conſilijs.

10 Si verò cum,de,præpoſitione ponatur,† materiam denotat, idque quod fieri debet, vt in tit.de eden.ſecundum Hiero.Cagnol. in rubr. ff.de orig. iur. participiorum futuri temporis in dus terminatorum exemplo,quę id indicãt quod fieri debet.l.eleganter. §. qui reprobos. ff.de pign.act.vnde dicimus, de liberis inſtituendis,vel exhæredandis, in rubri. de libe.& poſth.vt tradit Andr.Alciat.in rubr. de eden. verſi.Editio verò actionis.Et licet Io.Bologn. ibi,ante nu.41.profiteatur Alciati opinionem confundere,nõ eſt tamen ab ea recedendum: nouam quandam etiam in materia gerundiorum diſtinctionem affert,parum autem diſtinctam,& veram, ſuper qua non aliter eſt immorandum.

S V M M A R I V M.

1 *Liberos in conditione poſitos, ſub ablatiuis abſolutis, per teſtatorem diſpoſitiuè vocatos cenſeri; Qui contradicant,nu.3.ſed non eſſe à priori opin. tanquam veriori recedendum, & communiori, nu.4.& vide nu.7.*

2 *Ablatiuos abſolutos,diſpoſitionem inducere,cùm ab eo qui circa actum poteſt diſponere, proferuntur.*

4 *Ablatiuos abſolutos, formam importare, nedùm expreſſam conditionem.*

5 *Ablatiuos abſolutos, non inducere conditionem, cùm in contrarium de teſtatoris mente conſtaret.*

6 *Ablatiuos abſolutos, diſpoſitioni magis, quàm conditioni accedere.*

CAP. III.

1 ALTERA eſt inſpectio, † nunquid diſpoſitionem in propoſita quæſtione inducãt, & proinde filij ſub ablatiuis abſolutis per teſtatorem poſiti, ſint vocati.Et in hac ſecũda inſpectione concludendum eſt, filios iſtos poſitos eſſe in diſpoſitione,ex ablatiuis abſolutis: ita dicunt

dicunt, Ludoui. Roman. in l. ſi cum dotem. §. ſimiliter. num. 18. ff. ſol. matr. Corn. in l. 1. colum. 3. verſi. Nec obſtat. §. cum eſſet. C. de conditio. inſer. Pariſ. conſil. 66. Nobilis Syluester. colum. 3. num. 19. verſi. Et quia dicti filij. lib. 3. Ludouic. Bolognin. conſil. 66. Viſo igitur puncto, colum. 5. verſi. Vel ſecundò dicamus, Ioan. Franciſ. Purpur. inter conſil. Lauren. Syluani, conſi. 53. num. 4. verſi. Secunda ratio eſt. Hieronym. Zanch. in d. l. hæredes mei. §. cum ita. num. 787. vbi allegat Caro. Rui. conſi. 201. Viſo, ac perlecto teſtamento. num. 3. lib. 2. Socin. iun. conſi. 4. Circa præſentem conſultationem. colum. 3. num. 7. verſi. Sed pro nunc. & num. 8. dicens opinionem Gl. non procedere, quando dicerentur poſiti in conditione non expreſsè, ſed per reſolutionem, puta per ablatiuos abſolutos: tuncque per illos induci diſpoſitionem: & etiam tex. in l. fideicommiſſa. §. cum eſſet. de leg. 3. ac ita declarate Corn. & Bolog. quem inſignem appellat Doctorem, li. 1. & idem tenet Ant. Gabr. in tit. de fideicom. concl. 4. num. 41. idem Carol. Ruin. conſi. 134. Circa caſum. colum. 3. poſt num. 5. verſ. Secundo ad iſtud. lib. 3. conſ. 141. Viſo teſtamento. colum. 5. num. 12. verſi. Et primo, cum ſeq. eo. volum. Io. Mar. Riminal. conſi. 189. In hac difficultate. nume 9. lib. 1. Tyber. Decian. conſi. 41. num. 48. & infra, lib. 1. conſi. 44. nume. 58. & infra, lib. 3. Matth. Brun. conſi. 82. Super præſenti. num. 15. Iacob. Menoch. conſi. 393. Reſpondi. num. 22. lib. 4. vbi nume. 24. 25. 26. & 27. authoritates contrariam opinionem tenentium proſternit. Franc. Turturell. conſil. 394. Si cum textu. nume. 19. inter conſil. dicti Menoch. eod. volum.

2 Et ratio eſt, † nam abſoluti ablatiui diſpoſitionem importare dicuntur, cum ab eo, quemadmodum dixi, qui circa actum, ut in propoſito, poteſt diſponere proferuntur, d. l. fideicommiſſa. §. cum eſſet. l. ſeruus. §. qui margaritam. de lega. 3. l. in ratione. §. tametſi. ff. ad l. Falcid. Barto. in d. l. 2. §. videndum. nume. 2. verſicu. Nam illi ablatiui abſoluti. ff. ad Tertullia. & in d. §. cum eſſet. in 2. ſolut. ad primam oppoſi. Tho. Dipl. in addit. ad Bar. in extrauag. ad reprimen. in verb. ruptis. Lud. Rom. cõſ. 32. Viſa municipali cõſtitutione. nu. 6. ver. Clarum eſt, Caro. Rui. conſ. 75. Circa primum quæſitum. colum. fi. num. 18. lib. 2. Bartholom. Veronenſ. conſil. 7. Punctus quęſtionis. num. 5. Dec. d. conſi. 578. Viſo conſilio. colum. 5. num. 12. Soc. iun. d. conſil. 4. nume. 8. allegans Bolognin. lib. 1. & in d. rubri. ſolu. matrim. in 1. notab. num. 16. verſicu. Et ſcias. Iaſ. in d. l. ab emptione. poſt num. 1. Alex. in l. in ratione. §. tametſi. num. 5. poſt Pau. de Caſt. ibi, ſed ante vtrũque Bal. notabiliter, in rub. C. de inſti. & ſubſt. colum. 2. num. 4. ver. Extra quęro. Pariſ. d. cõſi. 66. col. 4. nu. 19. lib. 3. Simon de Pręt. conſ. 137. Fideicommiſſum. nu. 33.

3 Contrarium tamen † pleriq; tennerunt, liberos, ſcilicet in ablatiuis abſolutis poſitos non vocari aſſerentes: & inter cæteros allegant Alexan. conſil. 185. Viſo titulo quæſtionis. colum. 7. num. 19. ver. Octauò non obſtat. lib. 2. & conſi. 199. Viſo præſtanti conſilio, col. pen. num. 14. verſi. Sextò non obſtat. eo. lib. 2. Ioan. de Ana. conſil. 68. Viſo ſtatuto in fi. num. 2. verſic. Præterea iſta videntur paria, & verſi. Sed his non obſtantib. Curt. ſeu. conſ. 42. Quia inquit Bal. num. 13. & conſi. 63. Antiquiſsima, & nobiliſsima familia. num. 2. Hierony. Grat. conſi. 82. Et ſi ſatis. vbi de communi. colum. 2. nume. 13. verſic. Secundo, immo & ſi ſtarent. Franciſc. Ripa, in rubr. ff. ſolu. matrim. nume. 34. & in l. centurio, nume. 161. dicens ſe de alia opinio. valde dubitare, & eſſe maximam reſtrictionem, vtrobique reſpondens ad d. §. cum eſſet. Anton. Rub. Alexandri. in l. pater filium, nume. 76. de inoffic. teſtamen. Simon de Præt. conſil. 167. Omnes ſciunt. num. 42. cum ſeq.

4 Sed non eſt a ſententia Cor. † & Bolog. recedendum tanquam veriori, & communiori. Nam licet per ablatiuos abſolutos expreſſa inducatur conditio, vt ſupra dixi, adeò ut etiam importent formam, Dec. d. conſil. 11. Et pro
5 tenui. num. 9. niſi in contrarium † conſtaret de mente teſtatoris, vt per Carol. Ruin. conſil. 166. Viſo diligenter teſtamento Odoardi. nume. 10. verſicu. Sed ſecus eſt, lib. 3. argum. l. Seius Saturninus. ad Trebel. & l. in conditionibus primum locum, de condit. & dem.

6 Diſpoſitioni tamen magis accedunt, † quàm expreſſa conditio, vt dicit Alex. poſt Caſtren. in d. l. in ratione. §. tametſi. poſt nume. 5. verſicu. Nam ablatiui abſoluti. ff. ad l. Falcid. argumen. l. demonſtratio falſa. ante finem, verſicu. Et ſi conditionaliter. de conditio. & demonſtra. And. Alcia. in l. quærebatur. ante fin. verſicu. Nam & illud in confeſſo eſt. ff. de verbo. ſignificat. poſt Iaſ. in dicta rubri. ſolu. mat. in princi. Caro. Rui. conſil. 134. Circa caſum. colum. 3. num. 5. verſicu. Secundo ad iſtud reſpondeo. & conſi. 141. Viſo teſtamento Magiſtri Georgij. colum. 5. nu. 12. verſi. Allegat notata. lib. 3. Bened. de Vadis, in verb. Ablatiui abſol. in 5. limit.

7 Cęterum nõ defuere Doctores, † qui diſtinctione vtuntur, ꝙ Corn. opi. vera ſit, cum liberi in conditione ponuntur affirmatiuè per ablatiuos abſolutos vt vocati cenſeantur; Curtij verò & aliorum, cum negatiuè verba concipiuntur, ſub ijſdem ablatiuis, ita declarant Caro. Rui. conſi. 201. Viſo, ac perlecto teſtamento. nu. 3. & 4. lib. 2. conſ. 134. Circa caſum. nu. 5. lib. 3. Natta conſil. 551. Quoniam. nu. 10. & nouiſsimè Franc. Mant. in tract. de coniect. vltim. volun. lib. 11. ti. 3. col. pen. poſt num. 17. verſi. Aliud eſt autem.

Non tamen a deſuper traditis recedendum eſſe exiſtimo: Sed aſſeruerim latius fortaſſe vocationem procedere in verbis affirmatiuis, non quòd alio caſu vocatio excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Liberi poſiti in conditione, licet ſecundum opinionem Gloſ. in dicta l. Lucius Titius. diſpoſitiuè vocati non dicerentur: ad eos tamen primæ conditionalis ſubſtitutionis tranſmiſſionem fieri. Et in conditione poſitionem vrgentem coniecturam, in tranſmiſſionis materia cenſeri,* numerò 2.

3 *Liberi in conditione poſiti, licet ex dicta Gloſſa, non dicerentur diſpoſitiuè vocati, ſi tamen teſtamentum quaſi caducum, vel irritum fieret, venientes ab inteſtato, propter clauſulam codicillarem, illis hæreditatem reſtituere teneri.*

4 *Clauſulam codicillarem ſolum operari, vt fideicommiſſi iure debeatur, quod directò relictum eſt.*

5 *Subſtitutum non debere plus ab inteſtato conſequi, quàm ex teſtamento conſequeretur.*

6 *Clauſulam codicillarem, tendere ad teſtatoris voluntatem omni meliori modo conſeruandam.*

CAP. IIII.

VNum autem non eſt omittendum,
1 † quod poſiti in conditione licet ſecundum Gloſ. opinionem non dicerentur diſpoſitiuè vocati, fieret ad eos tamen tranſmiſsio primæ ſubſtitutionis cõditionalis, quę alias non fieret. Bal. in l. ſi pater. in 4. quæſtio. C. de inſti. & ſubſtit. idem Bal. in l. 1. in princi. C. vt act. ab hæred. & cont. hæred. & in l. vnica. nume. 10. C. de his qui ante aper. tabul. Rapha. Cuman. conſi. 13. Titius inſtituit Seium. Rapha. Fulgo. conſil. 15. Proponitur quòd Montes, in fine, Soc. in d. §. cum ita. colum. 5. vbi Hierony. Zanch. num. 306. & num. 793. latè declarans, idem Socin. conſil. 6. In præſenti conſultatione. colum. 4. verſicu. Reſtat nunc reſpondere. lib. 3. Dec. conſil. 397. Viſo puncto. colum. 2. nu. 6. conſil. 515. In caſu occurrenti. poſt nu. 1. & conſi. 594. Viſo teſtamento Franc. colum. fi. ante num. 8. verſic. Et hoc clarum videtur. Aym. Cranet. conſil. 62. Nobilis Vrbanus. col. 2. num. 16. verſi. Sed in terminis terminantib. vbi allegat Cur. iun. conſi. 18. Videtur prima facie. colum. 3. poſt med. verſic. Sed quid fortius. Cur. ſen. conſi. 75. Do. Ludouicus. colum. pen. verſi. Reſpondetur dupliciter. ante nu. 15. Soc. iun. conſil. 141. Habita diligenti animaduerſione. colum. 6. num. 25. verſic. Iſtud etiam. lib. 2. Iaſ. conſi. 52. Ioannes Bartholomæi. col. fin. verſicu. Similiter quando teſtator. libro 3. Pariſ. conſil. 50. Ex teſtamento condito. colum. 3. num. 3. cum ſeq. lib. 3. conſi. 91. Circa teſtamentum. nu. 44. lib. 2. Caro. Rui. conſi. 145. Videtur. num. 5. & 6. lib. 2. Hierony. Grat. conſi. 101. lib. 2. idem Aym. in l. cum filiofamilias. num. 334. Iaco. Menoch. conſ. 325. De prima propoſita dubit. num. 58. lib. 4. Eſtque vrgens
2 coniectura † in materia tranſmiſsionis, vt deſuper etiam obiter tetigi, declarationes autem prætereo, ne d. §. cum ita, propria dos, atque materia auferatur.

Item aliud, quòd licet non dicantur diſpo-
3 ſitiuè vocati, † ſi tamen teſtamentum quaſi caducum, vel irritum fiat, tenentur venientes ab inteſtato, vigore codicillaris clauſulę, illis hæreditatem reſtituere. Deci. conſi. 242. In caſu propoſito. in tertia difficultate. colum. 2. num. 3. & colum. 3. ante nume. 4. Nam etſi Barto. in l. 1. ff. de iure codicillo. colum. 11. num. 16. verſicu. Vndecimò quæro. dixerit quòd ſi teſtamentum rumpatur agnatione ſui hæredis, per l. Velleiam, vt puta ſi teſtator inſtituit æqualiter duos filios, & altero ſuperuiuente vnus deceſſerit, remanentibus ex eo nepotibus, qui reperiuntur præteriti, & ſic teſtamentum rumpitur, non tamen ipſi nepotes tenentur eorum portionem reſtituere eorum patruo virtute codicillaris clauſulæ, quia talis portio relicta nullo modo fuit
4 illi patruo, fratri eorum patris, † & talis clauſula ſolum operatur, quòd iure fideicommiſſi debeatur, quod directò relictum eſt. l. quærebatur. §. vtrum autem. ff. de teſtamen. & in l. poſthumus. §. ſi paganus. ff. de iniuſto rupto teſtamen. Reſpondet Deci. dicta columna tertia, verſiculo, Sed etiam. quòd Bart. loquitur eo caſu, quo nullo modo quis vocatus ſit, pro ut ipſe dicit, ibi, immo nullo modo. Secus videtur vbi filij ſaltem ab inteſtatò vocarentur, quemadmodum hic, & ſubſtitutum excluderent: vnde iſta prælatio ipſis ſtante teſtamento competens, debet virtute dictæ clauſulæ, annullato teſtamento, conſeruari: quæ teſtamenti formam non immutat: proinde conditio in teſtamento appoſita, eiuſdem clauſulæ virtute, videtur
5 ab inteſtato reciproca, & ſubſtitutus † non debet plus conſequi ab inteſtato, quàm ex teſtamento conſequeretur, Bal. conſilio 319. Quidam Nicolaus. colum. fina. nume. 5. Dec. in l. precibus. poſt num. 18. verſicu. Et ideo. C. de impuber. & alijs ſubſtitutio. vnde ſicut ſubſtitutus excluderetur caſu iſto a teſtamento ſtantibus liberis inſtitutis, eodem modo debet ab inteſtato ab eiſdem liberis excludi: & ſicut liberis non extantibus bona, & hæreditas a venientibus ab inteſtato reſtituenda eſſet ſubſtituto, eodem modo videtur, quòd a venientibus ab inteſtato debeat filijs qui ſubſtitutum excludunt, reſtitutio fieri: ſi enim filij in conditione poſiti ſubſtitutum excludunt, qui ab inteſtato venientes vincit, a fortiori debent ipſos ab inteſtato venientes excludere: quia ſi vinco vincentem te, multo magis vinco te. l. de acceſſionibus. ff. de diuer. & tempo. præſcriptio. in tantùm quòd voluntas teſtantis cęteris præferendi filium inſtitutum, & eius liberos, debeat attendi, etiam verba impropriando,

6 do, inribus vulga. dictaque clauſula † ten-
dit ad conſeruandum onini meliori modo
teſtatoris voluntatem. Bal. in l. fina. colum.
4. verſicu. Nunc aliqua. C. de codicill. Ca-
rolus Ruinus,conſi.146. In caſu de qno qnæ-
ritur, colnmna 4. numero 10. libro 3.& cum
Dec.dicto conſilio 242. videtur tranſire So-
cinus iunior, conſilio 29. Circa propoſitam
quæſtionem, nnmero 5. verſic. Et hoc vt di-
cendum, libro 3.

SVMMARIVM.

1 *Compendioſa ſubſtitutione, nonnullorum opinione, liberos in conditione poſitos vocari; Aliqui vero per ſolam fideicommiſſariam vocari crediderunt, num.5. Alij denique per ſolam vulgarem,num. 6. Sed vocari etiam per fideicommiſſariam concluditur,nu.7.& 17. Etiam per fideicommiſſariam in compendioſa compræhenſam,num.9.*

2 *Compendioſam ſubſtitutionem, adiectione verborum, ſi hæres ſine filijs deceſſerit, induci; & non eſſe opus verbo, quandocunque. numero 3.& 4.*

8 *Bar.in l.Gallus. §. quidam rectè ff.de lib & poſtbum.aſſertiouem,non procedere mortis mentione adiecta:tunc enim per fideicommiſſum intelligi; Vel quando in contrarium aliqua coniectura adeſſet,nu.10.*

11 *Compendioſam ſubſtitutionem, fideicommiſſariã etiam vltra vulgarem continere.*

13 *Vocationem filiorum in conditione poſitorum,non intelligi ordine ſucceſſiuo per vulgarẽ, ſed mortuis vocatis primo loco, cenſeri liberos in vim fideicommiſſi vocatos.*

14 *Compendioſa, & fideicommiſſaria ſubſtitutione, primo gradu admiſſo, ſequentes admitti.*

15 *Liberos in conditioae poſitos, & vocatos, multo magis per fideicommiſſariam vocatos cenſeri, adiecta illa clauſula, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum: vel adiecta dictione,in perpetuum; etiam ſi dicta clauſula in fine reperiretur, & per ſe ſtaret,nu. 16.*

17 *Reciprocam ſubſtitutionem, non induci inter grauatos per fideicommiſſariam pluribus factam, niſi fiat vltimo, & in tota, ſcilicet vltimo vocatorum, non autem in conditione poſitorum, Gloſ. in dicta l. Lncius Titius, opinione retenta, limitari tamen ex iiſdem coniecturis, quibus gloſſa ſententia pariter limitatur.*

18 *Liberos in conditione poſitos, cum intelliguntur vocati, perinde eſſe, ac ſi cenſerentur patri ſubſtitutos.*

19 *Liberos in conditione poſitos, & ſi gloſ. ſententia in dicta l. Lucius, quæ magis communis eſt, vocati non cenſcantur, vehementem tamen mentis teſtantis coniecturam habere, bona ad nepotes, pronepoteſque, vbi nepotes non extant, peruenire voluiſſe, ſubſtisutumque excludere.*

CAP. V.

1 DVm quærunt Scribentes, † per
quam ſnbſtitutionem filij in
conditione poſiti, vocati cen-
ſeantur, tres videntur eſſe Scri
bentium opiniones. Prima, ꝙ
per compendioſam ſubſtitu-
tionem vocati cenſeantur, ſecundum Corn.
conſil.273. Dubia ſatis.colum.3. poſt nume.
3. verſicu. Sed poteſt reſponderi,lib.4.Caro-
lns Rninus, conſi.140. Viſa facti narratione,
colum.fina.poſt nnm. 18. verſicu. Non obſtat
quòd aditione hæreditatis, libro 3. & videtur
ſenſiſſe Socinus iunior,conſil. 29. Circa pro-
poſitam quæſtionem. colum.2. nume. 3. ver-
ſicu. Stante autem hoc, quòd ſint vocati,
non poſſe dici quòd ſint vocati in omnem ca-
ſum. libro 3.

2 Adiectione enim verborum, † ſi hæres ſi-
nè filijs deceſſerit, ſubſtitutio compendioſa
inducitur, vt ait Bart.in l.centurio. in 11.col.
verſic.Secundò oppo. Dec.conſi.205. In cau-
ſa.colum 2.ante num.5.verſicu. Nam illa ver-
ba. Hieronym.Alba.conſi.28. Tres in re pro-
poſita.nnm.7.verſicu.Præterea.Sfort. Odd.in
tracta.de compend.particu.4.articu.3.in fine.
verſicu. Secundo ſolet fieri,fol 41.idem Dec.
conſil. 572. In caſu propoſito.nume.1.conſil.
643.Viſo eleganti conſilio.in prin.cum addu-
ctis per Aymon.Craue.conſ.62.Nobilis Vrba
nus.nu.3.Pariſ.conſ.11.Duo ſunt.nu.35.conſi.
15.Ser Laurentius.num.14.lib.3.conſ.73. Vt
præſens. conſil.62. Titius.num.1.lib.2. Natta
conſ.551.Quoniam.ante num.2. lib.3. Com-
3 pendioſamq; † huiuſmodi facta adiectione,
etiam abſq; dictione,quandocunq;,cenſeri.di
cit Alban. d.conſ.28. nu.7.

Quicquid enim Iacob.de Arena in contra-
4 rium arbitratus fuerit; compendioſam † ab-
ſque illo verbo,quandocunque, ſubſiſtere, a-
deo quòd verba, poſt mortem eius cùm mo-
rietur, tractum ſucceſsiuum habere dicantur,
concludunt Gloſ. magna in l. in teſtamento.
C.de mili.teſtamen.Bat.in d.l.centurio,nu. 9.
& ſequen.Bald.conſi.55.nume.1.lib.3.Dec.d.
conſil.572.num.1. conſil.642. Sicut arbitror.
num.1.Cur.inn.conſi.86. Præſupponitur in fa
cto.nume.2. vbi de communi atteſtatur. Rol.
de Valle,conſi.25. Viſo themate.nume.13.lib.
1.& is conimunem eſſe dicens, Auguſti.Bero.
conſi.128.num.2.lib.2.Socin.iun.conſil. 180.
Vt præſens conſultatio. num.20.lib.2.conſil.
27. Miratus ſum. num.11.lib.3. Hiero.Grar.
conſi.33. Dubijs mihi exhibitis. lib.2.Carol.
Ruin.conſil.158. Viſo teſtamento. nume.15.
lib.2.Pariſ.conſil.11. Duo ſunt.num.33.conſil.
15. Ser Laurentius. nume. 14. conſil.73. Vt
præſens conſultatio. num. 8. lib.3.conſil.19.
Ad reſolutionem.num: 170. conſi.18. Conſi-
deratis.num.12. lib.2.

5 Secunda eſt opi.† ꝙ dicãtur vocati per ſolã
fideicommiſſariã,Cur.iun.cõſi.48. Proponitur

in facto.colum.pen.ante num.7. verſi. Ex alio etiam fundamento. Socin. conſil. 140. Conſideratis.colum.1.li.1.repetitur conſ.218.li.2. idem Soc.conſi.113.Suprafcripti inſignes Iuriſconſulti.colum.antepen.in fi.poſt nume. 7. verſicu. Item dicta ſubſtitutio.lib.1. Franciſ. Becc.conſ.24. Cum magnificus.nume.2.poſt Bal.conſi.398.Præmittendum.in prin.lib.4.dicens huiuſmodi ſubſtitutionem de iure, & de facto fideicommiſſariam videri, omnes ita tenere, practicamque iudiciorum ita obſeruare. Carol.Rui. conſi.139.Viſo ac perlecto. colum.pen.num.23.Iaco.Menoch.conſi. 348. Negare.num.3.lib.4.

6 Tertia eſt opin. † quòd intelligantur vocati per ſolam vulgarem, Socin.conſi.69. Viſo teſtamento Ioannis, ante nume.5.lib.3.dicto conſil. 113. Suprafcripti inſignes Iuriſconſulti. colum.pen.verſic. Secunda ratio ſumitur. & verſicu. Quarto allegat textum.lib. 1.conſil.104. Quoniam præſens conſultatio. colum.pen.num.10.lib.3.Carol.Ruin d. conſi.142. Viſo & perlecto.colum.2.nume.2.verſi.Et inter filios,poſt alios quos citat,li.3.& ꝙ per vulgarem ſint vocati,non excluſiuè reſpectu fideicommiſſariæ, tradit Socin.iun. dicto conſil.29. Circa propoſitam. q.nume.3.libro 3.ex dicta l.Lucius.la 2.ff.de hæred.inſtituen. vt per eum.

7 Iſtamque opin. † ampliat Hieron. Zanch. in d.l.hæredes mei.§.cum ita.nume.809. cum ſequen.ff.ad Trebellia.ampliationes quas affert ibi vide: concludit tamen num.812.verſicu. Ceterum redeundo, poſitos liberos in conditione,per fideicommiſſariam etiam ſub ſtitutionem cenſeri vocatos: & eſt veriſsima, ac conſtans opinio, quam latè defendit Franciſ. Gratianus in tract.de vulg. & fideicomm. ſubſtit.fol.12.verſi.Concludendo igitur, iunctis traditis fol. 14. & 15. cum ſequen. Boer. deciſio.155.Gaillardus.num.20. verſic. Et ſic ſecundum Albericum, & 22. poſt Albericum ipſum in d.l.Lucius. la ſeconda, in fi. de vulg. & pupilla. Andr.Barba.conſilio 27.colum.16. lib.1.conſil.55 colum.7.libro 2. Pau.de Caſt. conſilio 263. Circa primum quæſitum, columna 3. in princip.ante num.3.lib.ſecundo, Iacob.Menoch.conſil. 135. Reſpondendum. nume. 11. lib 2.

Nec obſtant notata in §. quidam rectè. l. Gallus. de liber.& poſthum. procedunt enim cum ſimpliciter eſſet dictum,talem ſubſtituo,

8 & eius filios,ſed quando eſſet † habita mentio mortis vt hic, tunc intelligitur per fideicommiſſum,iux.Gloſ.in d l.in teſtamento.C. de milit.teſtamen. Dec.conſil.431. & pro tenui. columna 2. nume.8. dicens eſſe compendioſam, in fideicommiſſariá adita hæreditate reſolutá,ſi verba,ſi ſine liberis deceſſerit,adijciantur:adeo quòd de huiuſmodi compendioſa, idem quod de fideicommiſſaria iudicetur, vt no.Bar.in d.l.hæredes mei.§.cum ita.col.fi. cir.fi.ff.ad Treb.vocariꝗ; etiam per fideicom

9 miſſariam † in compendioſa comprehenſam, tradit Caro.Rui.conſi.158. Viſo teſtamento. num.15.lib.2.& conſil.139. Viſo,ac perlecto teſtamento. colum.pen.num.23.lib.3. & cum iſta declaratione, vt notata in §. quidam rectè, non procedant, cum adeſſent verba tractum in futurum ſignificantia, in his terminis tradit Curt.iun. d. conſil.48. Præſupponitur in facto.num.4.poſt Bar. Alexan. & Socin. quos allegat, & Aymon Crauetta, conſil.131. Ad primum quæſitum.num.3. Caro.Rui.conſi.114. Viſo teſtamento.nume.2.lib.2. Natta conſil. 255. Præſupponitur in facto. nume. 1. lib.2.vbi egregiè declarat poſt Bar. & cæteros quos allegat.

Vel poteſt reſponderi, quòd tradita in d.§.

10 quidam rectè.non procedant, † cum in contrarium aliqua adeſſet coniectura,vt ibi no.& poſt Caro.Rui.conſ.164. Ex verbis teſtamenti.col.pen.ante nu.8.& ſeq.lib.3.tradit Hiero. Zanch.in d.§.cum ita.nu.812.in fi.& Aym.Crauet.conſ.131.Ad primum quæſitum.num.5.Et quòd ex fideicommiſſaria etiam vocentur, poſt Bal.tradit Rol.de Valle d.conſ.25. Viſo themate,num.14.lib.1.

11 Cum itaꝗ; † non poſsit hæſitari, quin iſta ſubſtitutio ex verbis tractum tēporis ſignificātib.ſit compendioſa,cōtinebit etiā vltra vulgarem,fideicommiſſariam ſubſtitutionem,Pariſ.d.conſi.11.Duo ſunt.nu.37.conſ.73.Vt præſens conſultatio.nu.4.li.3.conſ.17. Ex lectura teſtamenti.nu.2.conſ.53. Inſpecto teſtamēto. nu.1.conſ.19.Ad reſolutionem.nu.91.cōſ.26. Ex tenore teſtamenti.in prin.conſ.30. Dubitatur.nu.12.conſ.43.D.Ambroſius.nu.19.li.2. Albenſ.conſi.29. Pro diſcuſsione,nu.1.Carol. Rui.conſ.159.Quamuis.nu.21.li 3. quod pro eius filio reddidit,conſ.148 Pro deciſione.nu. 3.eo.vol.Natta,conſi.551.Quoniam.col. 2.ante num.2.lib.3.

12 Et ꝙ ex verbis, † ſi ſine liberis,vel filijs,inducatur fideicommiſſaria,Io.Ceph. poſt alios quos prætereo,conſ.16.Viſis omnib.nu.2.lib. 1.Pariſ.conſ.14.Cum in facto,nu.6.& cōſi.38. Si bona. nu.11.lib.2.

13 Et ſic vocatio † ordine ſucceſsiuo,non intelligetur iſto caſu, per vulgarem ſubſtitutionem, ſed prout ſecundo modo intelligebat Pau.de Caſt.in d.§.quidam rectè.cuius opinio vera eſt, quando in ſubſtitutione adſunt verba tractum in futurum habentia, vt mortuis vocatis primo loco, cenſeantur vocati liberi per modum fideicommiſsi, vt per Aym. Crauet.d.conſ.131.Ad primum quæſitum. col.1.

14 num.3.quemadmodum † in compendioſa,& fideicommiſſaria,ꝙ admiſſo primo gradu, ſequētes admittantur,tradit Pariſ.conſ.11.Duo ſunt nu.29.lib.3.

15 Hæcꝗ; opinio † maximè procederet,ſi eſſet adiecta clauſula,vulgariter,pupillariter,& per fideicommiſſum: vel quando eſſet adiecta dictio, in perpetuum, ſecundum Carol. Ruin. conſil.140. Viſa facti narratione.colum. vlti. in fi.

in fi. ver. Pterterea teſtator. li. 3. dicens per iſtã clauſulam, ſubſtitutum eligere poſſe, quã vult, poſt Bart. & omnes in l. recuſare. §. ſi 1 itins. ad Trebel. deq; iſta dictione, in perpetuum, idem Rui. conſi. 142. Viſo, & perlecto teſtamento. co lum. antepen. ante num. 14. ver. Quod autem. eo. volum. Io. Cephal. conſil. 134. In præſenti conſultatione, num. 3. lib. 1. conſi. 16. Viſis omnibus. num. 2. eo. volum. Pariſ. conſ. 14. Cum in facto. num. 4. lib. 2.

16 Quod eſt verum, † etiam ſi dicta clauſula in fine eſſet appoſita, & de per ſe ſtaret, vt Rui. inquit in citato conſi. ante d. nu. 14. ver. Præterea pet fideicommiſſum, & tradit Hieronym. Zanch. in d. §. cum ita. nu. 813. ver. Quod maxime procedit.

17 Et quoniam † ex communiori opinione in præfatione diximus, reciprocam non induci intet grauatos, per ſubſtitutionem fideicõmiſſariam pluribus factam, niſi ſit facta vltimo, & in tota, vltimoq; vocatorum, non autẽ in conditione poſitorum, ſi gl. ſententiam in d. l. Lucius, retinere intendimus, non eſt omittendum, ꝙ ſicut dicta opinio pluribus modis, ex varijs coniecturis quas vidimus, limitatur: ita limitati poteſt præcedens concluſio, vt nõ procedat in caſibus, quib. prædicti in conditione tantum poſiti, cenſerentur aliqua coniectura vocati: tunc enim cęteris concurrentibus, cenſerentur illi reciprocè quoq; ſubſtituti: & ita in ſpecie limitat Franc. Ripa in l. hæredes mei. §. cum ita. num. 29. ff. ad Trebel. ex mente Socini in conſilio ibi allegato: ſed ipſe non firmat, dicens non videri expeditum, quia ex tacito non debet alind tacitum induci. l. ſeruum filij. §. fi. de leg. 1. vt per eum: eandem tamen limitationem ſequuntur, Caro. Rui. conſi. 139. Viſo, ac perlecto teſtamento. num. 21. & ſeq. li. 3. Aym. Craue. conſ. 130. De anno. nu. 5. & 6. D. Sfort. Odd. Peruſi. in trac. de compend. parti. 5. art. 6. concl. 1. verſic. Sed retenta opin. gloſſę. & Soc. iun. conſ. 151. Inſpectis verbis, num. 11. & 12. lib. 2. Volui huiuſmodi limitationem retuliſſe, vt finis huius operis principio conſonet.

18 Sciendum eſt etiam, † ꝙ cum filij in conditione poſiti cenſentur vocati, perinde eſt, ac ſi ipſi patri eſſent ſubſtituti. Hieronym. Gabt. conſil. 115. Fęlix Palinus. num. 21. poſt Curt. iun. quem in hoc apptobat, & in alio reprobat, vt per eum.

19 Item eſt aduertendum, ꝙ & ſi ſecundum dictam Gl. & magis communem opi. filij poſiti in conditione non ſint vocati: vehementem tamen coniecturam mentis teſtatoris habẽt, ꝙ voluerit bona ſua ad nepotes, & pronepotes, vbi nepotes non extant deuenire, & ſubſtitutum excludere, vt poſt Old. Saly. & Cor. tradit Celſus Hugo, conſ. 5. In caſu propoſito, nu. 7. ver. Et perſiſtendo, vide Marc. Mant. in Glo. iur. in dialog. denarr. cap. 22. incip. Quid ſibi. voluit gl. nu. 2. Steph. Bertran. conſ. 142. Ex caſu. nu. 3. lib. 7. vbi conſi. Oldradi refert, Io. Cępha. conſ. 306. Conſultatio frequẽs eſt. nu. 110. vſque ad num. 112. lib. 3. conſi. 476. nu. 8. lib. 4. Simon de Prat. in tract. de interpr. vlt. volunt. lib. 3. ſol. 2. fol. 298. nu. 7. Franc. Veggius, conſi 74. In cauſa. nu. 146. 162. & 177.

SVMMARIVM.

1 *Liberi in conditione poſiti, præſuppoſito, vocatos eſſe: nunquid dicantur hæredes in teſtamento ſcripti, & ante nu. 15. ſcriptoſq; hæredes cenſeri, poſt And. Barba. nu. 26.*

2 *Hæredem ſcriptum dici, qui legi poteſt.*

3 *Legi etiam id intelligi, quod extrinſecus, ex vi literæ percipitur.*

4 *Iure accreſcendi venientem, vocari ex verbis illis, quiſquis mihi hæres erit: quibus hæres ſcriptus ſignificatur.*

5 *Iure accreſcendi venientem, tanquam ſubſtitutũ ſuccedere.*

6 *Statuto dictante, quòd teſtamenta ad literam ſeruentur, ſine vlla interpretatione, vel extraneo intellectu: ſub expreſſa vulgari, pupillarem tacitã non contineri, & nu. 7.*

8 *Statutum interpretationem auferens, de friuola intelligi. & nu. 7. & 27.*

9 *Statutum generale, dictans ſtatuta debere ad literam intelligi, extenſionem ſtatuti remouere.*

10 *Liberos poſitos in conditione, & vocatos, non per extenſionem, ſed caſus expreſſionem vocari.*

11 *Expreſſum non dici, quod ex mente prouenit.*

12 *L. tutela, in princ. ff. de legitim. tut. declarari.*

13 *Interpretationem ex ratione legis naturaliter deſcendentem, neceſſariam eſſe.*

14 *L. vnica, ff. ſi tabu. teſtam. nullæ extabunt. declarari.*

15 *L. cum auus. ff. de conditio. & demonſtratio. enucleari.*

16 *Statutum dictans, teſtamenta ad literam intelligi, argumentum a contrario ſenſu excludere.*

17 *Præſumptionem legis, liquidam probationem dici.*

18 *Anonyma multa, in iure ciuili inueniri, remiſſiuè.*

19 *Cohæredem contra cohæredem, actione ex teſtamento non agere, ſed petitione hæreditatis, vt cohæres declaretur; rerum autem reſtitutionem officio iudicis fieri.*

20 *L. 3. C. de inof. teſtam. interpretari.*

21 *Remedium l. fi. C. de edic. diui Adr. toll. tacitè ſubſtituto competere. Et patri loco filij venienti, nu. 22. Item epiſcopo venienti nomine pauperum, nu. 23. Fiſco etiam auferenti ab indigno, nu. 24. Poſthumo etiam a matre in puerperio defuncta, præterito. ver. Idem denique.*

25 *L. fina. C. de edicto diui Adria. tollen. interpretari.*

28 *Delegatione iudicis, vt cauſa appellatione remota cognoſcatur, friuolas tantum, & calumnioſas appellationes ſubmoueri.*

29 *Exceptione omni ex lege ſublata contra inſtru-*

mentum, vel ſententiam, friuolas tantum exceptiones reijci.

30 *Liberis in conditione poſitis, data ipſorum vocatione, adueniente que caſu ſubſtitutionis, actionem ex teſtamento competere, & beneficium l. fi. C. de edic. diui Adr. toll.*

31 *Liberis in conditione poſitis actionem ex teſtamento, & beneficium d. l. fi. competere, ſaltem in caſibus coniecturarum, ex quibus in diſpoſitione cenſentur.*

CAP. VI.

1 RESTAT † pro huius materię abſolutione, vt ad illam quæſtionem deueniam, Nunquid poſiti in conditione, prę ſuppoſito, ipſos a teſtatore vocatos eſſe; dicantur hęredes in teſtamento ſcripti: Et pro opinione negatiua,
2 Primò inducitur hęredem ſcriptum † illum dici, qui legi poteſt. l. 1. ff. de his quæ in teſta. delen. non qui extrinſecus intelligitur, per quem tex. ita declarat Barto. in l. qui liberis. §. hæc verba. colum. fi. num. 7. ver. Nam ſcripti. ff. de vulg. & pupill. Caro. Rui. conſi. 106. Quo ad primum, nu. 4. lib. 4. ſed poſiti in conditione, non poſſunt hæredes legi in teſtamento, ergo ſcripti non dicuntur.

Huic rationi, ex eo quod tradit Gl. in d. l. 1.
3 reſponderi poteſt, id legi † etiam poſſe intelligi, quod extrinſecus ex ipſa litera, vel ex ui literæ percipitur: ſecus ſi alicuius ingenio, vel ſubtilitate: & ex his fortè quæ præcedunt in teſtamento, vel ſequuntur. Comprobatur hęc ſolutio, ſecundum Sebaſt. Sapiam, nume. 66. & Vbert. Zuccar. num. 163. l. fin. C. de edic. diui
4 Adr. toll. nam per hæc verba, † quiſquis mihi hæres erit, hæres ſcriptus vocari intelligitur, l. cum filio, ff. de vulg. & pup. & tamen cenſetur vocatus veniens per ius accreſcendi, nõ minus quàm ſi caractere literarum eſſet ſcriptus hęres. l. ſi in teſtamento. ff. eo. ti. Vlterius,
5 † nam veniens per ius accreſcendi, tanquàm ſubſtitutus ſuccedit. l. ſi Titio & Mænio. §. fin. ff. de legat. 2.

Secundò facit dictum Baldi in l. precib. col. 3. nu. 15. ver. Et nota. C. de impub. & alijs ſub-
6 ſtit. Quòd ſi adeſt ſtatutum, † teſtamenta debere ad literam ſeruari, ſine vlla interpretatione, vel extraneo intellectu: iſto caſu pupillaris tacita non continetur ſub expreſſa vulgari.

Sed reſpondetur, ſtatutum prædictum non ſe reſtringi, vt ad literam teſtamenta intelligantur, ſed longius proceſsiſſe, interpretationem etiam interdicendo: indicans quòd ſi ad intellectum tantum literalem ſe coarctaſſet, contrarium eſſet, licet Soc. in l. 1. colum. 65. in 9. limitatio. ff. de vulga. & pupilla. ſaluet dictum Bal. propter verba ſtatuti ad literam. ſed tamen vt Vbertin. aduertit, in dic. l. fina. nume. 190. dicta ſaluatio eſt præter eius intentionem, qui ponderat, quòd interpretatio ſit extranea, vt ibi.

Secundò melius reſponderi poteſt, dictum Bal. non vſquequaque tutum eſſe: cum enim ſtatutum interpretationem aufert, de hominis interpretatione intelligendum eſt, non au-
7 tem legis. † interpretationes enim ſecundum alias leges, ſemper poſſunt fieri. l. quamuis. C. de adul. & ideo Ioan. de Imo. in c. Raynutius. in mater. pupillar. ſubſtitu. Baldo con-
8 tradicit: hæc enim reiectio † interpretationis ex ſtatuto, de friuola intelligitur, ſecundum Barto. in l. omnes populi, in 6. quæſt. principa. in fi. colum. penult. verſicu. Vltimò quæritur. de iuſt. & iu. vbi Bart. loquitur in ſtatuto idem dictante, quod ſtatutum ex Baldo dictabat, & efficacius: ſubdens hanc opinionẽ æquiorem eſſe, & rationabiliorem: proindeque amplectendam, argum. l. benignius. ff. de legib. Sed Bal. opinionem communem dicit Soci. in d. l. 1. in 9. limit. colum. 65. immo idem Bal. in l. 2. C. de patrib. qui fil. diſtrax. voluit,
9 † quòd ſi generale ſtatutum diſponat, ſtatuta debere ad literam ſeruari, extenſionem non fieri: litera enim eſt, quæ oculis videtur, non quæ ſolo intellectu perſpicitur, ipſumque ſequuntur Alex. in d. l. poſt aditam. Fely. in cap. tranſlato. colum. 2. de conſtitu. Alex. in d. l. 1. num. 35. vbi Soc. in d. 9. limi. verſi. Vt dicit ſtatutum. Iaſ. in l. non dubium. num. 12. C. de legib. Sed in propoſito comprahenſio magis eſt, quàm extenſio: vt ſimus extra diſpoſitio-
10 nem ſtatuti prædicti; Vel dixerim, † non per extenſionem, ſed per expreſsionem caſus, poſitos in conditione vocatos cenſeri, vt Alciat. verbis vtar in l. nominis. verſicu. Verbum. de verbo. ſignifica. in d. l. Lucius, in fi. de here. inſtit.

11 Tertiò, nam expreſſum † non dicitur, quod venit ex mente. l. tutela. in prin. ff. de legitim. tut. vbi Bar. & Bal. Inſti. de legiti. patron. tute. in princip.

Hunc tex. in eo non procedere, quod venit ex vi verborum expreſſorum: ſed de eo loqui, quod ex veriſimili mente procedit: & in quandam ceù conſequentiam Zuccard. arbitratur, non autem ex ſignificatione expreſſorum, & præciſè Bartolum ibi loqui, cum verba deficiunt.

12 Paruifacienda inſuper † eſt dictę legis inductio, cum non dicat expreſſum non eſſe, ſed nominatim, vel ſpecialiter: adeo ꝙ aliter expreſſum præſupponit, veterum interpretatione, volentium legem etiam xij. tabularum, tutelas ad eos pertinere, vi eiuſdem æquitatis, & rationis, vt lex loquatur, & diſponat, licet non nominatim, quia plerunque vbi ſucceſsionis eſt emolumentum, ibi & tutelæ onus eſſe debet: vnde cum agnatos quos ad hęreditatem lex vocat, eoſdem & tutores eſſe iuſſerit, conſequentiam hæreditatum, eadem ratione in patronis eſſe ſpectandam, in ſuſcipiendo tutelæ munere decreuerunt, d. princi. Inſti. de legiti. patron. tut. vera autem inter-

13 pretatio, † quæ ex ratione legis deſcendit,
naturaliter eſt neceſſaria. l. 2. §. his legibus.
ff.de orig. iur. authoritateque ipſorum legiſ-
latorum fit, ut And. Ale.li.2.de ver.ſig.fol.117.
aduertit: alioquin abſurda, inepta, ac iniqua
quàmplurima adoleſcerent.

Quatto videtur caſus in l.vni.ff.ſi rabu. te-
ſta.ext. vbi quod legi non poteſt, non eſt pro-
priè ſcriptum.

Textum iſtum de eo loqui Zuccard.aſſerit,
quod nullo modo legi poterat, nec ex ſcripto
colligi: ita enim nomen deletum erat, vt peni-
tus legi non poſſet, inquit Paulus.

14 Sed eſt aduertendum, † cum tex. differen-
riam conſtituat inter propriè ſcriptum, & ex
coniectura: adeo ꝙ non videantur ſcripti po
ſiti in conditione, dum vocationem, & ſcri-
pturam, ex coniecturata mente deſumimus;
Niſi fortè dixeris, Paulum ibi, diſcrimen non
facere inter propriè ſcriptum, & ex coniectu-
ra; ſed nomen hæredis ibi, non propriè ſcri-
ptum videri, ex coniectura, & iudicio, quod
ex deletione fit; Vel dixerimus, coniecturam
ibi accipi, extra vim verborum venientem,
ſoliqúe menti innixam, quæ nec in contracti
bus, nec in teſtamentis obſeruatur. l. quidam
cum filium. ff. de hære.inſti. quoniam in eis, li-
cet primum locum mens obtineat, attamen
eam oportet aliquo modo, verbis ſaltem im-
proprijs exprimi, vt And.Alc. in Commen. de
verb.ſignific.in procem.admonuit: in iſta au-
tem quæſtione verba non deſunt, ex quibus
mens colligatur, & ex quibus ſcripti hęredes
dici poſsint.

Vnde And.Barbar. in l.cum acutiſsimi.col.
86.in princ. verſic. Venio nunc ad aliam præ-
miſſam hæſitationem.fol.23.C.de fideicomm.
in contraria erat ſententia, iſtos ſcilicet in cō
ditione poſitos, hęredes ſcriptos cenſeri, dato
ꝙ ſint vocati, idemq́ue videtur confirmare in
repe.c.in præſentia.colum.47.ante fi. verſicu.
Ego dixi ad plenum in l.cum acutiſsimi.extra
de probat.

Affert primò tex.in d.l. cum auus. de con-
ditio.& demonſtr. vbi dicitur, minus ſcriptum
quam dictum. & licet nulla liberorum mentio
adeſſet, tamen dicitur quod ſcriptum non fue
rat, vt liberi ſubſtitutum excludant: cum au-
tem in propoſito dictum fuerit, ꝙ liberi ſubſti
tutum excludant, dicentur ſcripti in teſtamen
to, eruntq́; ſcripti hæredes.

15 Quantū verò ad hanc.l. nunc attinet, † non
video vnde Barbatiæ argumentum neceſſariò
deſumi poſsit: eſto enim Papinianum reſpon-
diſſe fideicommiſsi conditionem coniectura
pietatis deſeciſſe, ꝙ minus ſcriptum, quàm di-
ctum fuerat inueniretur, non aliud dictum
fuerat, nec ſcribi poterat, quàm ſimplex libe
rorum in conditione poſitio, quæ diſpoſitio-
nem non infert: quam ſi inducere volumus,
ad ſenſum mentis teſtatoris recurrendum eſt,
eiuſq́ue interpretationem, quæ ſtatuto exclu
ditur: cum velit ad literam teſtamenta intel-
ligi, idq́ue ſcriptum dicitur, quod legi poteſt.
d.l.1.ff.de his quæ in teſtam. delen. Nec obſtat
id etiam ſcriptum intelligi, quod vi literę cō-
prehendimus: nam hæc interpretatio non ex
vi, ſed contra vim literæ dicitur: cum condi-
tio, vt clarum eſt, & vulgare admodum, non
16 ponat in eſſe, nec diſponat. Proinde † quod
ſenſu contrario deducitur, excluſum videbi-
tur, quod Bal.ſenſit, & Alcia.admittit, libro 2.
de verbo.ſign.fol.117.verſi. Et in primis.ſub-
dens in ſubſtitutione expreſſa vulgari, non cō
tineri pupillarem, ex ipſomet Bal.in d.l.preci-
bus.C.de impub. Andreas Barba.inſuper argu
mentum ferè in ſe attrahit, dum inquit, hic di
ctum eſſe, ꝙ liberi ſubſtitutum excludant, nō
autem ꝙ ipſi includantur, vti ſcripti hæredes:
ſemper enim eo redire oportet, vt quamuis
ſint vocati, per argumentum & interpretatio-
nem id contingat, quę excluditur, vt eſt di-
ctum: & circa illud, expreſsio non poteſt o-
perari, repugnante vi literæ ex natura con-
ditionis.

Secundo inducit pulcherrimum ſanè tex.
in l.3.C.de inoffic. teſtam. verſicu. Ac ſi om-
nes filios ſcriptos inſtituiſſet. vbi eſt caſus,
quòd mater mortua in puerperio, filium iam
prætetitum, pręſumitur in teſtamento hæ-
redem ſcripſiſſe: ergo multo fortius in iſta
quæſtione, cum liberi ſcripti fuerint in te-
ſtamento.

Huic tex. reſpondét aliqui, ꝙ ille filius iam
præteritus eſt quidam hęres anonymus: quod
negat And.Barba. cum ſit hæres ex teſtamen-
to, lexq́; pręſumit illum eſſe ſcriptum hęredē:
17 iſta itaq; intentio, † ſiue legis præſumptio, li-
quida dicitur probatio, Glo.in l.ſi tutor.C.de
peric.tut.l.1.C.de teſt.mil.& facit c.requiſiſti.
de teſta.cum ſim. Notabiliter itaq; dicebat in
d.l.3.Guliel.de Cun. filium illum a matre prę-
teritum, partem de qua ibi, ex teſtamento a-
ctione vendicaſſe: authoritate enim illius le-
gis habetur, ac ſi in teſtamento expreſsè inſti
tutus hæres fuiſſet: quod Bar.ibi, nu.6.recipit.
Proinde cum non concedat lex iſta filio hære
ditatem immediatè, ſed per medium teſtamē
tum, vt in l.lege obuenire, de verb.ſig. meritò
ſcriptus hæres dicitur; Sed anonyma multa
18 † in iure ciuili inueniri, & ſub iuris regulis
conſtringi euidens eſt: de quibus cum Vdalri.
Zaſ.Reſpon.lib.1.c.1.& rurſus lib.2.c.7. ac in
l.2.§.his legibus.in verſic.Sed communi.ff.de
orig.iur.& alij alibi multa tradiderint, in ipſo
rum explicatione nō eſt immorandum. Dixe-
rim tamen decipi Andream Barb. dum filium
ſcriptum hæredem eſſe, eiq́ue ex teſtamento
proinde actionem dari ex Gulielmo de Cun.
& Bartolo credidit, vt Iaſ nume.7. aduertit,
19 cum inter † ipſos cohæredes non ſit locus
actioni ex teſtamento: vnus enim ex cohære-
dibus, alij ex teſtamento obligatus non eſt:
ſed quilibet partem ſuam a ſe ipſo capit, non
a cohęrede. Gloſ.in l.ſi poſt diuiſionem. C de
iur.& fac. ignor. concludens filium agere pe-
titione

titione

titione hæreditatis, vt coheres declaretur pro
virili, occaſione teſtamenti, mediante huius
legis præſumptione: rerum autẽ reſtitutio fiet
iudicis officio, vt declarat Bart. in l. licet. ff. de
20 peti. hære. ꝙ non dicatur ſcriptus hæres, † pa-
tet in emendatione repentini caſus, eiusq; ini
quitatis, ob coniecturam maternæ pietatis,
quam lex ipſa facit. Nec obſtãt verba, ac ſi om
nes filios inſtituiſſet: nam noluit Imperator
oſtẽdere, id aliqua ſcriptura geſtum fuiſſe, ſed
tantum legalis emendationis effectu, meritò
dixit ibi, tribuẽdam eſſe portionem, non vi in-
ſtitutionis ſcriptæ, ſed illius emendationis: ef
fectum tamen poſtea demonſtrando, perinde
id cenſet, ac ſi omnes hęredes inſtituiſſet: cũq;
matris in puerperio prædefunctæ cogitatio
nulla adſit, voluntatisq; deſignatio, meritò cõ
iecturam aſſumendo Imperator, iure ipſo aſſu
mit: vt potius hic tex. rectè perpenſus, contra
rium probare videatur, cum mentem conie-
cturandi, multiplex ſit cauſa, prout alibi ex-
plicaui.

Tertio eſt tex. in d. l. Lucius. la 2. ff. de hære.
inſti. in fi. ibi, non enim fratrem ſolum prætu-
lit ſubſtituto, ſed & eius liberos; ſi frater fuit
ſcriptus in teſtamẽto, ergo & eius liberi, patre
non adeunte dicuntur ſcripti in teſtamento,
quoad ſubſtitutionẽ: cum illa dictio, ſed &, im
portet identitatem in iure.

Pro reſponſione ad hunc text. vtar Socini
nunc intellectu, in iure conuenientiam conſi-
derari, quia ibi de ſubſtitutorũ excluſione tra
ctatur: vnde & a fratre, & a liberis fratris exclu
duntur: & ſic eſt cõuenientia in eo quod prin-
cipaliter quæritur, de excluſione ſcilicet ſub-
ſtitutorum: licet nõ ſit in admiſsione fratris,
& liberorum, de qua non quæritur: & ſic an
ſint ſcripti hæredes ibi, in conditione poſiti:
vt ſtet regula d. l. ſi quis ſub conditione. ff. ſi.
quis omiſ. cau. teſtam. & quamuis nos vocatio
nem ex teſtamento præſupponamus, tamen
ex illo tex. neutrum deduci dixerim; Niſi re-
ſpondeas, vt in præcedentibus explicaui, dũ
quartam Soc. reſponſionem, quam in d. l. cum
auus. attulit, impugnabam: & cum ad ſatu-
ritatem fortaſſe ſuper huius Scæuolæ nodoſo.
reſponſo diſſeruerim, incongruum eſſet iam
tradita repetere. Vnum tamen addam, ſcriptu
ram hæredum, magis ad factum, & miniſte-
rium operis teſtantis referri, quàm ad ius: vt
potius retorqueatur, ſi in facto diuerſita-
tem, ex dictione illa implicatiua præſuppo-
nimus.

21 Quarto facit, † nam beneficium. l. fi. C. de
edic. diui Adr. toll. hæredi ſcripto competit,
ſed tacitè ſubſtitutus ad iſtud beneficium ad-
mittitur, quia ſcriptura plus ſignificat, quàm
loquatur. l. precib. C. de impu. l. 1. §. 1. C. de rei
vx. act. l. 1. C. comm. de leg. l. cum pater. §. cum
imperfectam. de leg. 2. l. verbum volo, & l. quã
uis. C. de fideicom. l. fin. C. de hæred. inſti. ergo
idem erit in propoſito, vt iſti in cõditione po-
ſiti, dicantur hæredes ſcripti in teſtamento, ſu

peruenientè caſu ſubſtitutionis: & ita dicebat
Bal. argumento dictorum iurium, in d. l. fi. co-
lum. 9. in prin. poſt num. 38. verſi. Quæro, an ta
citè ſubſtitutus, C. de edi. diui Adr. tol. & And.
Barba. in d. l. cum acutiſsimi. col. 86. idem Bal.
in l. 1. ff. de his, quæ in teſta. delen. & eſſe com-
munem dicit Franc. Are. in l. ſi in teſtamento,
colum. fi. ff. de vul. & pup. & cum eo tranſeunt
Iaſ. nume. 9. Dec. num. 27. Cur. nume. 50. Seba-
ſtian. Sapia, nume. 74. in d. l. fina. vbi Vbertin.
num. 190.

22 Idem dicimus in patre, † qui venit loco fi-
lij. l. fi. in prin. C. de bon. quæ lib. Bal. in ea. l. fi.
d. col. 9. in prin.

23 Idem in epiſcopo, † qui venit nomine pau-
perum, de quo per Bal. in d. l. ſi quis ad declinã
dam. col. 2. ibi, Iuxta hoc quæritur. vbi Sal. col.
2. in fi. C. de epiſ. & cler. & in d. l. fin. poſt num.
38. vbi Bar. colum. 5. Alex. num. 10. qui concor
dantes allegat, Iaſ. num. 11. Dec. num. 29. Feli.
in c. tranſlato. colum. 2. verſi. Ad idem, quod
notat Bal. ext. de conſtitut. Vbertin. Zuccard.
in d. l. fina. nume. 206. verſicu. Deinde Barto-
lus. & verſic. Quibus non obſtantibus. vbi de
communi opin. Andr. Barba. in d. l. cum acutiſ
ſimi. colum. 86.

24 Idem in fiſco, † qui aufert ab indigno. l.
etiam. C. ad l. Fal. quia omnes iſti ſunt ſucceſ-
ſores ſcripti, vel quaſi ſcripti, vel locum corũ
tenentes; iure directo, ideſt principali; non
fideicommiſſario, vt dicebat ibi Bal. quem re-
fert, diminutè tamen, in d. l. cum acutiſsimi.
And. Barb. & Zuccar. in d. l. fi. num. 226. Idem
denique in poſthumo a matre in puerperio
defuncta, præterito, iux. d. l. 2. C. de inoffic. te-
ſtam. vt ibi Bal. num. 7. verſi. Quæro nunquid.
& Pau. de Caſt. poſt num. 8. verſi. Vltimò quæ-
rit Bal. id declarans. in verſi. Intellige dictum
eius. concludunt. Ant. Gomeſ. in var. reſol. iur.
ciuil. tomo 1. c. 5. de fideicom. ſubſt. poſt num.
24. verſ. Tertiò intellige.

Hæc quoque ratio ſubmouetur, nam tex.
25 † in d. l. fi. vult, teſtamentum debere oſtẽdi.
ꝙ autem oſtenſio debeat fieri ad literam, hoc
non dicit, ſed ſolum ꝙ teſtamentum oſtenda-
tur, in quo ſit ſcriptus hæres: nimirum itaq; ſi
tacitè ſubſtitutus pupillaris, beneficio edicti
potiatur, vt ſtatim oſtendam. Et ſi cum Vber.
Zuccar. diceretur, oſtenſionem importare le-
ctionem, l. 2. §. ſi dubitetur. ff. quemad. teſtam.
aper. Reſpondeo, tex. iſtum loqui de inſpectio
ne, & deſcriptione, non autem de oſtenſione,
de qua meminit in d. l. fina. Imperator: immo
cum velit teſtamentum oſtendi, ex eadem. l.
2. in prin. quam Vbert. adducit, intelligitur ẽt
quodcunq; quaſi ad teſtamentum factum ſit,
in quacunque materia fuerit ſcriptum, quod
contineat ſupremam voluntatem: vnde cum
vulgaris expreſſa tacitam contineat pupilla-
rem, ipſam oſtendi cum teſtamento dicetur:
immo vt ſubdit tex. cum tam principales, quã
ſecundæ tabulæ contineantur, quis dixerit, &
tacitam pupillarem non oſtendi, cum ſecũdis

tabulis

tabulis vulgaribus,ex lege contineatur?inſpe-
ctio igitur (vt ibi Vlpianus inquit) tabula-
rum , etiam lectionem earum indicat,non di-
xerim oſtenſionem (vt Zuccar.inquit)indica-
re lectionem.Nec viderur fortaſſe impertinēs
diſputando aſſerere,præciratos edicti beneſi-
cio minimè gaudere : & omiſsis quæ de ma-
teria correctoria tradunt in d.l.fi.ſcribentes,
ex verbis Imperatoris ibi ſatis colligi poſſet :
cum voluerit non ſolum ambagibus , ac diffi-
cultatibus obuiare , remediumq́ue afferre :
ſed indiſcretis narrationibus, immo ipſi anti-
quitati , & alijs omnibus quæ circa repletio-
nem,vel interpretationem eiuſdem edicti,ſue
rant promulgata : in tantum ꝙ contra menté
videatur,beneficium edicti,illis perſonis quæ
propriè hæredes ſcripti non ſint tribuere : vt
puta Epiſcopo,tacitè ſubſtituto,& ſimilibus ,
nouas interpretationes inculcando,vt cætera
prætercam : quamuis a communibus traditio
nibus non ſit iudicando recedendum;ꝗſq; re-
tentis, quid repugnat vt ad caſum tacitæ pu-
pillaris beneficium edicti trahatur, vi quadā
non extenſiua , ſed comprehenſiua , ex pote-
ſtate legis ? vt Polit. & Zaſ.aduertunt , in te-
ſtamentisq́ue ita interpretemur , cum largo
modo etiam dici poſsit ſcriptum , quod vi li-
teræ intelligitur,Gl.in d.l.1.ff.de his quę in te
ſta.delen . Quod ſi ad ſtatutariam materiam
propriè & ſtrictè interpretandam trahere veli
mus,durus videtur tranſitus:maximè quia cō
tra vim(vt eſt dictum)literarum, ſcripti hære-
des dicerentur in conditione poſiti:reluctan-
te natura conditionis , & ſtatuti potiſsimùm ,
cum velit teſtamenta ad literam intelligi, abſ
que aliqua interpretatione : inducerentur in-
ſuper duo ſpecialia,vnum ꝙ condictio diſpo-
neret,aliud ꝙ dicerentur ſcripti hæredes, con
tra vim literæ,ſicq́ue inſtituti,& ſcripti: quod
non eſt dicendum. Quod verò ad epiſcopum
attinet,reſpondetur id eſſe,cum ipſi hæredum
ius,& nomen lex tribuerit ,ſine Falcidiæ tamē
legis emolumēto:vt neceſſe ſit, eos debita exi
gere,& creditoribus reſpondere,d.l.ſi quis ad
declinandā.verſ.Si enim.C.de epi.& cle.quod
etiam cum ſumma pietate,ac ſpeciali captiuo
rum , & ęgrotantium fauore ſit introductum,
vt ibi dicitur,non eſt in conſequentias trahē-
dum;deciditur igitur hæc dubitatio per Impe
ratorem ibi,Epiſcopus,& œconomus hæredi-
tatem ſuſcipiant ; & inferius ibi , œconomus
ſacroſanctæ eccleſiæ, vel epiſcopus hæredita-
tem accipiant:Siq́; rectè aduertatur,impoten-
tium etiam ſuppletur defectus, cum ægrotan-
tium,atq; captiuorum res agatur,vt ibi,Et om
nimodo in redemptionem captiuorum.& ibi,
Quis enim pauperior eſt hominib.qui & ino-
pia tenti ſunt,& in xenone repoſiti,& ſuis cor
porib.laborantes , neceſſarium victum ſibi nō
poſſunt afferre? Venit etiā vt pater epiſcopus,
item velut procurator,ex Zuccar.& quo ad fi-
lium,id voluit Bal. cum patris imaginē gerat,
ſintq́ue eadem perſona , ſed nunc non aggre-
dior identitatis rationem , ad inueniendam
ſcientiā eorum,quę tradunt in propoſito Scri
bentes,ne prolixitate nimia laborem.
26 Non ego † ab opinione And.Barba.rece-
dēdum eſſe arbitrarer,vti veriori: & quàmuis
complura poſſem adducere, quæ ipſam com-
probare videntur:tamen breuib agā.Moueor
primo per tex.in l.fi.ff.de hær.inſt Vbi Pactu-
leias rumore perlato mortis Pactuleię magnę
quam inſtituerat,muratoq́; teſtamento,ac No
nio hærede inſtituto hac præfatione,Quia hæ
redes quos volui habere , mihi contingere nō
potui, Nonius Rufus hæres eſto : cum viue-
ret , ſupplicatione Imperatori exhibita,ex vo
luntate teſtatoris putauit Imperator ei ſubue
niendum:hæreditatemq́ue ad Pactuleiam ma
gnam pertinere,perinde ac ſi in poſterioribus
tabulis ipſa fuiſſet hæres ſcripta : quamuis le-
gata ex poſteriore teſtamento præſtentur. Si
igitur id prefatio ſperatur , vltra ꝙ falſus ru-
mor non obſit,multò magis ſcriptos hæredes
dicemus iſtos in conditione poſitos,dato vo-
catos cenſeri,attenta teſtantis voluntate, qui
prætulit:non ergo plus operabitur illa enūcia
tio,quàm in conditione poſitio, ſaltē ad hunc
effectum,quòd ſcripti hęredes dicantur,omni
mutatione recedente.

Secundò per tex.in l.3.§. cōditio. ff.de adi.
lega.Nam etſi Papinianus lib.17.QQ. ſcripſe-
rit,generaliter conditionem adimi non poſſe:
nec enim datur conditio inquit , ſed aſcribi-
tur: quod autem aſcribitur,non poteſt adimi,
ſed quod datur. Vlpianus tamen lib.24. ad Sa
binum : melius,inquit,eſt ſenſum magisquàm
verba amplecti, & conditiones ſicut adſcribi,
ita & adimi poſſe . idem itaque in propoſito
dicendum erit , vt mentem amplectentes,quā
uis ſpecificè ſcripti hæredes non ſint , poſiti
in conditione : tamen ſcripti dicantur , dato
ipſos vocatos ex teſtamento cenſeri,idq́ue ex
ſenſu,& mente . Quantum enim ad ſtatutum,
27 † interpretationem remouens pertinet,vt ad
literam intelligatur,de friuola ex Bar. (vt di-
xi) interpretatione intelligitur,& tradit Alex.
conſ.89. Circa primum dubium.nu.11.lib.6.
Iac. Mandel. Albenſ.conſ.20.Cum de interpre
tatione.num.10.Cur.iun.conſi.122.Viſo. co-
lum.fi.ante num.11.vbi plures allegat:ſic vide
28 mus † demandata iudici cauſa , vt eam ap-
pellatione remota cognoſcat , ſolum friuolas,
calumnioſasq́ue appellationes ſubmoueri . l.
29 1.§.fi.a quib.appell.ſic etiam † cum lex ait ,
contra inſtrumentum,vel ſententiam nulla ex
ceptio admittatur, non cenſetur reieciſſe niſi
friuolas exceptiones.l.ea nobis. C. de adulte.
And.Alc.lib.1.de verb.ſig.fol.19.Opinionem
q́ue iſtam Andr.Barbat.quam ſequi libuit, ſe-
quuntur etiam Iaco.Niger,in l.1.in princ. nu.
48.ff.de offi.eius cui mand.eſt iuriſdict.& Iac.
Menoch.conſ.325. De prima propoſita dubi.
nu.21.lib.4.Decium allegans,vt per eum.

Ex

30 Ex prædictis infertur, † liberos iſtos in
condirione poſitos,data ipſorum vocatione,
adueniente caſu ſubſtitutionis, poſſe actionẽ
ex teſtamento intentare, & beneficium d.l.fi.
C.de edicto diui Adr.roll.ac ſi expreſsè eſſent
in ipſo reſtamẽto ſubſtituti,ita dicit And.Bar
ba.in d.l.cum acutiſsimi.C.de fideico.,col.86.
fol.23.verſ.Et per iſta conclndo.

31 Quod ſalrem verum erit † in caſibus prædictis
coniecturarum,ex quibus poſiti in conditione
vocati cenſentur,ſi ſimpliciter ab opinione
gl. & magis communi recedere noluerimus:&
ad iſtius ſtaturi, & quæſtionis materiã
vide quæ in trac.de taci. condir. ſi ſine lib.deceſſ.diſſerui,
in illa ardua quæſtione, an tacita
illa conditio,ex l.cũ auus.ſubintelligatur,ſtante
dicto ſtatuto, quòd teſtamenta ad literam
intelligantur.

S V M M A R I V M.

1 *Liberi in conditione poſiti,cum ex aliqua coniectura in diſpoſitione cenſentur,nunquid patri grauato ius detur,vnum ex pluribus eligendi cui hæreditatem deferat,& ex Guid.Pap.facultatem dari:cuius opi.reijcitur,nu.4.*

2 *Relictum,quod in familia remaneat,vel de nomine exeat,omnibus,vel vni arbitrio grauati, relinqui poſſe.*

3 *L.fœminę.C.de ſecũ.nup. in eius etiã ratione corrigi,per auth.lucrũ.eo.tit.& vltra alios declarari.*

4 *Liberos in conditione poſitos,licet non cenſeantur vocati,vehementem tamen coniecturam mentis teſtatoris habere: quòd voluerit eius bona ad nepotes, pronepoteſque deuenire,ſubſtitutumque excludere.*

C A P. VII.

1 VLTIMÒ etiam recenſenda hic
eſt quędam † Guidonis Papę
opinio, quam in deci.184. In
illa quæſtione.num.3. verſicu.
Sed an hoc caſu, attulit; quærendo
an illis caſibus quibus
liberi in conditione poſiti, vocati cenſentur,
inſtituto patri, grauatoque eligendi facultas
remaneat, cui ex liberis in conditione poſitis
voluerit,relinquendi:teſtantiſq; voluntati,vnius,
vel plurium optione ſatisfiat:vbi conſtantiſsimè
concludit,grauato patri id licere: Primo
ex l.filiusfamil.§.cum pater.verſ.Sed ſi omnes.
de lega.1.

Sed hic tex.parum ſtringit,cum vt Pau.Caſtren.
ibi inquit,teſtator grauauerat,ꝙ in fami
2 lia relinqueret:vnde ſi vni † reliquerit,vel diſpariter,
defuncti voluntati ſatisfecit: ſecus ſi
dixiſſet, quòd poſt mortem filij,hæreditas illorum
de familia,vel nepotum ſuorum foret:
tunc enim ex diſpoſitione aui,qui directò reliquerat,
ius illi haberent: grauando antem filium,
quòd in familia remaneat, in eius reponit
arbitrio,qualiter relinquat,dummodo retelinquat,
ſubdens iſtam eſſe veritatem:idemque
aſſeruit conſ.32.Proprietarius.in fi. verb.
lib.1.de quo meminit And.Alcia.in l.pronunciatio.
in verb.agnatorum.ff.de verb. ſign. citans
tex.in l.voluntas.C.de fideicom.quod ab
iſta quęſtione adeo diuerſum eſt, ut nullo nexu
coniungi poſsit.

Huc etiam vi tendere tex.in l.is qui cõplures.
de lega.3. nam etſi voluntatis ibi quæſtio
eſſet,in primoque legato omnes liberti nominati
fuiſſent: nihilominus cum dixerit, ne de
eius nomine fundus,trib.illis libertis relictus
exiret; videtur ex hoc familiæ proſpexiſſe:
cùm neminem nominauerit,vnde nihil refert
cui relinquat, an vtriſque, vel alteri ex coniunctis
in legato:an etiam alij colliberto,dummodo
in nomine fundus remaneat;vt ibi Bar.
adnotauit:& elegantius in l.vnũ ex familia.§.
ſi Falcidia.in fi.ff.de lega.2.Papinianus apuir.

Secundo inducitur.l.fœminæ.C.de ſecund.
nupt. & quamuis lex iſta hodie correcta ſit
per authen.lucrum hoc æqualiter.eod. titulo.
dicebat Guido Papæ, rationem adhuc viuidam
remanere.

Hæc autẽ lex nihil obſtat, & omiſsis ijs,quę
tradit Bart.in l. ut iuſiurandi. §. ſi liberi. ante
num.7.verſi. Non obſtant iura.ff.de oper.li-
3 berto. eſt conſiderandum, † rationem dictę
legis incorrectam non videri:cum enim æqualiter
filij ſint pars viſcerum matris, ipſiſq; pietas
æqualiter debeatur, abſurdum Iuriſprudẽtia
cenſuit, arbitrio matris facultatem iſtam
demandare,vni inquam ex liberis pro uoto relinqnendi:
cum ex legibus, muliebre arbitriũ
debile,atq; imbecille plerunq; habeatur:iudicium
itaq; liberalitatis, tãti eſſe non credidit,
ꝙ vni tantũ mater,alijs verò nouerca,aut prorſus
extranea videretur:in vnumq; meritorum
colore liberalitatis virtutẽ,in alios verò illiberalitatis
vitium exerceret: meritò lex, arbitrium
iſtud matri abſtulit, & ad ſe reuocauit,
æqualitatem inter liberos iſta correctione ſeruando,
quæ non minus legis rationem, quàm
diſpoſitionem corrigit; Lucrum (inqnit) hoc
æqualiter inter liberos lege diſtribuitur, non
arbitrio parentis permittitur: quicquid rationem
prædictam remanſiſſe incorrectam, Ludoui.
Gozad.conſil.75. Prima facie.num.12.
fuerit arbitratus. Nunc ſi mentem legis corrigentis
propoſitæ quęſtioni applicauerimus,
opinionem Gui.Papæ deſtruere, contrariamque
liquidò confirmare perſpiciemus: idem
etiam videbitur,ſi rationem Auth. de nupt.§.
venient autem. conſideremus. Sed quemadmodum
(inquit) omnium filiorum ſimiliter
exiſtunt, parentes & non alij quidem ſuccedunt,
alij verò non, cur non ſimiliter & ipſi
omnib.ex æquo quantũ ad hoc conferant, ſed
alios quidẽ eligãt,alios verò deſpiciãt? ideoq;
ſecundum portionẽ vnuſquiſq; hoc lucretur,
&ſi habeat filios, ad hæredes tranſmittat.

Non

Non igitur Guidonis Papæ opinio eſt ſe-
4 quenda, cum vera non ſit: † textúque in
dicta l. Lucius, in fine, ff. de hæredib. inſti-
tuen. fortiter elidatur, dum Scæuola inquit,
Nam prudens conſilium teſtantis animad-
uertitur: non enim fratrem ſolum hæredem
prætulit ſubſtitutis, ſed & eius liberos. ſigni-
ficatur nanque his verbis, liberos volunta-
tem propitiam, atque fauorabilem habere:
ex eaque admitti, in caſibus, quibus, vocari
concedimus: & ſi text. iſte circumſcriptis
coniecturis, vocationem in conditione poſi-
torum concedat: iſtamque opinionem in
puncto iuris veriorem dixerim, licet a con-
traria tanquam communiori iudicando, &
conſulendo recedendum non fore admonue-
rim: adeo quòd ius quæſitum liberis priori
teſtantis diſpoſitione, ipſis facto grauati au-
ferri nullo modo poſsit: ſique citra omnem
controuerſiam liberorum vocationem exclu
dimus, negari nequit, ipſos vehementi con-
iectura mentis teſtatoris agnitos eſſe, quòd vo-
luerit eius bona ad nepotes, & pronepotes,
vbi nepotes non extant deuenire: ſubſtitu-
túmque excludere, vt Stephan. Bertran. Cel-
ſus Hugo aliíq; cõplures, quos in ſuperioribus
adnotaui concludunt: quæ voluntas, cũ æquali
ter in liberos diffundatur, ſiue ex vocatione, ſi
ue ab inteſtato: cur voluiſſus grauato licentiã
tribuendam eſſe, contra teſtantis mentem, in
præiudicium liberorum, quibus ius quæſitum
fuit, vnum tantum prolibito, alijs excluſis e-
ligere? certè durum videretur, & rationi in-
congruum: vt reijciendum ſalua Guidonis
Papæ maximi Doctoris authoritate dignita-
teque omnino videatur: fuit ſiquidem ma-
gnum decus Vltramontanorum, ex opere lon
go, potuit in minimo labi: euenit etiam inſi-
gnium virorum documenta in lucem dari ijs
non expunctis, quæ auctoris correctione indi
gerent, & quæ aliquãdo auctor ſubtilitate qua
dã imaginatur, & conſcribit: nõ vt typis impri
mẽda demãdet, ſed vt ingenij vires exerceat:
quæ cũ ab aliis inueniũtur, authoritas ſcripto
ris excitat, ac ſuadet, impreſsione digna eſſe;
Quicquid ſit Gui. Pap. apud Italos inſignis Iu
riſconſultus, nec immeritò habetur; concinit
prædictis æquiſsima ratio, ex d. §. veniente au-
tem. deſumpta, vnde d. Auth. lucrũ hoc æqua-
liter. promanauit.

Poſt prædictæ opinionis impugnationẽ, pul
cherrimum quoddã atq; artificioſum perlegi
opus ornatiſsimi Iuriſc. D. Petri Gregorii Tho
loſani, Syntagma iuris inſcriptũ. vbi par. 3. lib.
42. c. 18. nu. 36. ipſũ pariter à ſententia Guido.
Pap. declinaſſe reperi, & certè delectari ſtatim
maximopere cępi dicti operis lectione, ac etiã
admirari, ob rerum in eo digeſtarum molẽ, ſti-
li nitorem, variam cognitionem, diſtinctũ or-
dinẽ, reſolutamq; diſputationem, vt citra mõ-
tes veluti ſol fulgẽtiſsimus Petrus iſte Grego
rius illuxerit, nu. 37. & ſeq. diſtinctionem affe
rens, & tandem contra Guidonẽ concludens.

SVMMARIVM.

1 Statutum Vrbis Romæ lib. 5. capi. 25. diſponens, liberos in conditione poſitos cenſeri vocatos nunquid ad teſtamentum longe ante illud participium poſitos, conditum trahatur, & numero 26. 48. & 57.

2 Rotæ Romanæ dignitatem explicari. & num. 63.

3 Statuti naturã eſſe futura reſpicere, niſi exprimatur, vt ad præterita deduci debeat.

4 Participium præteriti temporis, reſolui in verbum a quo deriuatur & relatiuum ſubſtantiæ.

5 Statutum ſat exprimere vt ad pręterita trahatur, ſi verbis præteriti temporis vtatur.

6 Participium quod poteſt præteritum, & futurum reſpicere in legis diſpoſitione, in futurum ſonare.

7 Statutum non ſolum in verbo ſubiunctiui, ſed in omni alio verbo aptò reſpicere tempus præteritum & futurum ad futurum tantum trahi.

8 Statutum vel conſtitutionem declaratoriam antiqui iuris, ad præteritum trahi & retro ſe reſpicere.

9 Declarantem, nihil de nouo inducere.

10 Alexandrum Tartagnũ Imolenſem anno 1478. diem extremum clauſiſſe.

11 Statutum habens communem opi. contrariam correctorium eſſe, non declaratorium.

12 Statutum præteritos actus ratione ſuorum effectuum comprehendere, quod reijcitur. numero 13. & 14.

15 Statutum quòd mortua vxore ſine liberis, vir certam dotis partem lucretur, illum etiam virum comprehendere, cuius dos ante illud ſtatutum data fuerit, ſed vide nume. 16. vbi a Bart. opinione receditur.

17 Statutum ad omnes caſus, ſuper quib. Statuentes interrogati idem reſpondiſſent, trahendum eſſe.

18 Gloſ. opini. in dicta l. Lucius Titius. contra expreſſum caſum legis ibi eſſe. Vide tamen numero 19.

20 Statuentes futuris regulas imponere, non præteritis calumnias excitare debere.

21 Teſtatoris diſpoſitionem cum iure ſtatutario conformem cenſeri.

22 Teſtatorem magis cum iure ſtatutario, quàm cõmuni conformem intelligi.

23 Teſtatoris voluntatem, in dubio, cum ad ius commune, & ſtatutarium referri poteſt, ad municipale magis referendam eſſe.

24 Diſpoſitionem eandem diuerſo iure cenſendam non eſſe.

25 Coniecturam conformitatis cum ſtatutario iure, leuem eſſe, & ab ea de facili recedi.

27 Teſtatorem cum iure communi quod vigebat, ſe conformaſſe videri, non autem cum ſtatuto quod tempore actus non extiterat, ſed poſtea ſuperuenit.

28 Teſtatorem cum iure communi ſe concordare, etiam per communem opi. interpretari.

29 Glo. opi. licet communem in d. l. Lucius Titius. ſemper acerrimos oppugnatores habuiſſe.

30 Igno-

30 *Ignorantiam iuris latam culpam non eſſe, ſed leuem, aut leuiſſimam, vbi ius cõtrarietate opinionum intricatum conſpiceretur.*

31 *Ignorantiam iuris ambigui, velut ignorantiam facti præſumi.*

32 *Coniecturam ex ſcientia communis opinionis deſumptam vt quis ex ea cenſeatur ſe cum iure communi conformare, leuem eſſe, & ab ea facile recedi.*

33 *Legem præſumi ſe eum teſtantis voluntate vniſonam eſſe velle, cuius veſtigia ſemper ſequitur.*

34 *Statutum tribuens nouum ſenſum verbis teſtamẽtorum, non includere teſtamenta ante illud ſtatutum ordinata.*

35 *S.P.Q.R. ad tollendum opinionum anfractus circa vocationem liberorum in conditione poſitorum, ſtatutum condidiſſe, eoque opinionem affirmatiuam approbaſſe, ex Romanorum iure profluentem.*

36 *Teſtatorem præſumi ſe conformaſſe cum eo quod tempore teſtamenti putabat, non cum eo quod de iure erat.*

37 *Terminos habiles in omni materia præſupponendos eſſe.*

38 *Teſtatorem nõ præſumi, nec quidem in genere, de ijs cogitaſſe, quæ extra ordinem obueniunt.*

39 *Gloſſam ſuper difficultate poſitorum in conditione inconſtantem, variamq; fuiſſe.*

40 *Teſtandi actum morte perfici, & compleri.*

41 *Teſtantium voluntates ex ijs quæ poſt mortem occurrunt, non immutari: vadit enim, nec redit arbitrium.*

42 *Teſtatoris voluntas nunquid in ſuſpenſo ſtare poſſit, & quando.*

43 *Actus etiam perfectos, formam declaratoriam recipere.*

44 *Tempus teſtamenti in dubio ſpectari, circa rem exiſtentem, quæ poteſt eſſe tempore teſtamenti, & mortis teſtatoris, vt voluntas certa remaneat.*

45 *Tempus non ſolum teſtamenti, ſed mortis teſtatoris, & poſt mortẽ etiam ſpectari, vbi de interpretatione illa agitur, vt ſi teſtator fuiſſet interrogatus, ita veriſimiliter diſpoſuiſſet.*

46 *Verba conditionem importantia, ad futurum referri, & quando.*

47 *Statuti verba ſic intelligẽda eſſe, vt per diſtinctionem, & ſubdiuiſionem a repugnantia ſaluẽtur.*

49 *Tempus teſtamenti ſpectari, ad ſciendum quid teſtator voluerit, & de quo ſenſerit.*

50 *Teſtamenti tempus regulariter inſpici.*

51 *Tempus præſens in quolibet actu attendi, diſpoſitionemq; intelligi rebus ſic ſtantibus.*

52 *Communem loquendi vſum, teſtatoris voluntatẽ interpretantem, de loquendi communi uſu tempore mortis uigente intelligi.*

53 *Communem loquendi vſum, tempore conditi teſtamenti uiguiſſe, probandum eſſe.*

54 *Succeſſionẽ poſitorum in conditione ex teſtamento originem, ac dependentiam trahere.*

55 *Statutum nouum, non comprehendere dependentia a præteritis actibus, & non ſeparata.*

56 *Regreſſum conceſſum ante Concilium Lateranenſe, ſub ipſo Concilio non comprehendi.*

57 *Statutum trahi ad teſtamentum ante conditum, ſi poſt ſtatuti editionem teſtator ſuperuixerit, nec teſtamentum reuocauerit.*

58 *Statutum non trahi ad teſtamentum ante conditum, etiam ſi poſt ſtatutum teſtator ſuperuixerit, ſi repentina morte inuaſus, teſtamentum corrigere non potuit.*

59 *Teſtamento poſthumi natiuitate rupto, ſi teſtator diutius ſuperuixerit, ita ut facilè teſtamentum mutare potuerit, nec mutauerit, hæredis inſtitutionem conuerti in fideicommiſſum uniuerſale, per clauſulam codicillarem in futurum conceptam. & nu. 60. 61. 62.*

CAP. VIII.

PROPOSVERAM operi huic,
vt breuitati cõſulerem, nullas
appẽdices facere, cõpræhẽſam
in eo materiam latius, ac diffu
ſius quàm arbitrarer pertracta
tã cõſpiciẽs: cum tñ iuſſu Sere-
niſsimæ Margaritæ Auſtriacæ Romã acceſsiſ
ſem, vt aduocationis munus pro eius Altitudi
ne in ardua valde, ac perdifficili cauſa, contra
Sereniſs. Catherinam Medices Reginam Fran
ciæ, in Romana Rota vertẽte de anno 1584. ſu
ſciperem, fuiſſetq; mihi propoſitum dubiũ, in
Rota ipſa coram R. P. D. Antonio Auguſtino
alias in quadam Romana cauſa de Militib. de
anno 1566. plene cognitũ, optimèq; deciſum:
1 Nunquid ſtatutũ† Almæ Vrbis li. 5. c. 25. diſpo
nens, q filij in conditione poſiti, tacitè vocati
cenſeantur: in teſtamento lõgè ante illud par
ticipiũ, poſiti, ſibi locum vẽdicaret: viſum fuit
nõ ab re eſſe illud intactũ minimè relinquere,
ſed eius difficultatem, aſperitatemq; aliquãtu
lum attingere, nõ vt deciſionem Romani Au-
ditorij impugnare profitear, vel ei aliquid for
2 taſſe addere: cum Auditores† illi priſcã, germa
namq; Iuriſconſultorum authoritatẽ, grauita
temq; præſeferant, ac iuris maximum decus, &
ornamentum, ſed vt ipſorum dogmata ſæpius
agitata, viceq; aromatum frequentius cõtrita
magis redoleant, veritatiſq; lumen velut è ſpe
culo ſolarib. radijs repercuſſo, fulgentius diſ-
fundatur: Rotæ. n. Romanæ deciſiones, legum
enucleatarum puritatem, candoremq; conti-
nẽt, cum omiſsis inutilib. ambagib. veritati, ac
iuſtitiæ ipſarũm cõditores inhæreant; eoq; ma
gis cõſilium hoc liberè exequi, cum proximis
tunc dieb. eandẽ difficultatem in alio celeber
rimo Auditorio ſuper nõ abſimili Viterbienſi
cauſa indeciſa agitari viderim, & per præclariſ
ſimos Romanos Aduocatos, deciſionẽ prædi
ctam de Militib. in hac alia conſtanter allega-
ri, in mediumq; afferri: hominum nanq; ſtudia
virorum præſtantium ſapientia & virtute ex-
citantur, nec alienum eſt, ad eligenda quæ du
bitationem afferunt doctos homines adhi-
bere, & quid his de vnoquoque iuris genere

placeat exquirere: ſplẽdidius ſiquidem ab eis
cauſæ diſſeruntur, vt quicquid honeſtum iu-
ſtumq́; ſit ſine vllo errore diiudicent, nec licẽ-
tia vtantur, vt quodcunq; maximè probabile
occurrat, id liceat defendere aut decidere, cũ
ſcientia quæ remota à iuſtitia eſt, calliditas po
tius, quàm ſapientia ſit appellanda; ſed iam ad
inſtituta pergamus.

Primò igitur pro affirmatiua opi.allegaba-
3 tur, ꝙ etſi legis, † vel ſtatuti natura ſit, futura
non p̃terita regulariter reſpicere, c.fin.vbi latè
poſt alios, Fely.de conſt.Bal.ante nu.15.& Do
ćto.in l.oẽs populi.de iuſt.& in.tñ regula illa li
mitatur, qñ ſtatuentes expreſsiſſent ꝙ ad præ-
terita traheretur, prout in caſu ſtatuti: partici
4 pium.n.illud, poſiti, præteriti eſt tpis, † & reſol
uitur, i. ꝙ poſiti ſint, Alex.conſi.119.viſo pro-
ceſſu.nu.3.verſ.Nam illa verba.lib.1.poſt gloſ.
in Clem.1.in verb.Si dignitatibus.de præben.
Io.Cæph.conſ.15.cogitaueram.nu.2.lib.1. vñ
ſatis dicitur à ſtatuto expreſſum, cum verbis
5 præteriti tpis vtatur, † Soci.iun.conſ.21.circa
propoſitam q̃onem.in prin.lib.1.Ruin. conſi.
49. viſo & diligenter conſiderato. nu.2.lib.3.
Sarnenſ.in c.2.§.ſtatuto.nu.78.de conſtit.

Sed ſuſtinendo contrarium, reſpõderi põt,
6 ꝙ cùm participium, poſiti, † poſsit ſe habere
ad futurum & præteritum, in legis diſpoſitio-
ne cuius natura eſt futura reſpicere, in futurũ
tñ ſonare intelligatur, gloſ.eſt not.in l.cum ta
le.§.fi.ff.de condi.& dem.Cyn. & Bal.ante nu.
5.in l.leges.C.de legib.gloſ. ordinar.in c.1.de
cleric.non reſid.in 6.in d.c.2.§. ſtatuto.de cõ
ſtit.eod.lib.vbi Philip.Franc.ſuper verb. com
miſerint, & poſt Ant.de Butr.tradit Fran. Are
tin.conſi.85.conſiderata diligenter.col.2. cir.
med.verſi.Quod quidem verbum. Iſtudq́; nõ
7 ſolum in futuro ſubiunćtiui, † ſed ẽt in omni
verbo ſtatutorum apto importare dićta duo
tpa, vt.ſ.ad futurum tñ trahatur, indubitanter
p̃cedere, Io.de Imo.teſtatur in d.c.fi.col.9.vbi
Fely.idẽ dicit.col.1.verſ.Idẽ eſſet in oĩ verbo.

Secundò, nam & ſi (vt eſt dićtum) ſtatuta &
leges ad præterita non trahãtur, cùm legis vir
tus ſit dare formam futuris negocijs, & not.in
in l.tranſaćtione. C.de tranſac. in d.l.leges.C.
8 de legib. tñ quando lex, † vel conſtitutio ve-
nit declarando ius antiquum, porrigitur etiã
ad præterita, & retrò ſe reſpicit.l.fi.C.de pać.
l.fi.C.de tranſac.§.1.Auth.de fi.ante dotal.in-
ſtrum.nat.Bar.in l.omnes populi.in 5. q. prin.
nu.44.verſi.circa tertium.ff.de iuſt.& iu.& ra-
9 tio eſt, † quia qui declarat, nihil de nouo indu
cit.l.hæredes palam.§.ſed etſi notam.ff.de te-
ſta.Bal.in l.petens.nu.5.C.de pać.Io.Andr. in
titu.de teſte.§.nunc dicendum.verſic.Nam &
hoc.Ant.de Butr.in c.licèt cauſam.de probat.
in quibus locis dicunt, ꝙ declaratio non dici-
tur noua diſpoſitio, & nihil noui tribuit, ſed
tñ illud quod eſt oſtendit.d.§.ſed etſi notam.
l.adeo.§.cùm quis.ff.de acq.rer.dom.Domin.
de S.Gemi.in proœ.Sexti, Alex.conſ.52.circa
nu.26.lib.4.Io.de Anan.conſi.84.videndũ eſt.
col.1.Fulg.conſi.147.viſa.in fi.Dec.conſ.423.
negari non poteſt.nu.20.in fi.Pariſ.conſi.9. Se
reniſ. nu. 25.lib. 1. vnde cum magna fuerit al-
tercatio inter antiquos, & modernos Doćt. ſu
per illo articulo, an filij poſiti in conditione
cenſeantur vocati, ſtatutum in tãto conflićtu,
voluit declarare communem opin.illam, vt li-
beri vocati intelligantur.

Hæc quoq; rõ non videtur ſubſiſtere, iſtud
nanque ſtatutum non declaratorium, ſed cor-
rećtorium videtur, & propterea non trahitur
ad præterita. Henri.Boich, in d.c.fi.de conſtit.
nam teſtñ fuit conditum de anno 1485. quo
tpe ſecundùm magis cõem opi. quæ vigebat,
filij in conditione poſiti non erant vocati, iux.
gloſ.in d.l.Lucius Titius.de hære.inſti. vt teſta
tur Alex.conſi.109.videtur prima fronte.poſt
10 nu.4.lib.2. qui obijt † de anno 1477. vnde cũ
hmõi ſtatutum veniat contra communem opi
nionem antiquorum, videtur potius correćto
rium, q̃ declaratoriũ, & natura legis (vt eſt di-
ćtum) futura eſt reſpicere, non præterita. Et ꝙ
11 ſtatutum † hñs contrariam communem opin.
nõ dicatur declaratorium, ſed correćtorium,
tradit expreſsè Fely.in d.c.fi.col.12.ſub 5. fal-
lent.ante nu.12.verſic. Nec obſtat, ꝙ illa Cle-
mentina.de conſtit.poſt Io.de Imo.ibi.

12 Tertiò, quia ſtatutum comprænendit † aćtus
præteritos reſpećtu ſuorum effećtuum futuro
rum, gloſ.in clem.2.in verb.in poſterum.de æ-
ta.& quali.vbi Cardi.Flor.in 5.oppo.& Panor.
gloſ.in clem.2.in verb.vtetur.& ibi Paul. Elea
zar.Imo.& cæteri, de vita & hone.cler.Bart.in
d.l.omnes populi.col.16.nu.47. & ibi Bal.col.
6.verſ.Sed an trahatur ad veteres.idem Bal.in
l.ſi ita ſcriptum.§.fi.ff.de legat.2. & conſil.93.
Primo ſtatuto cauetur.in fi.lib.4. licèt ergo te
ſtamẽtum fuerit ordinatum ante ſtatutũ, cùm
negari non poſsit effećtus poſitionis in condi
tione conſumari poſt ſtatutum, meritò ad præ
teritos aćtus trahi debet.

13 Sed eſt aduertendum, † dićtam aſſertionẽ
non adeo veram eſſe, vt aliqui crediderunt, cũ
ei obſiſtat tex.expreſſus in l.iubemus.C.de te
ſtam. vbi conſtitutio dans formam teſtamen-
tis, ad præterita teſtamenta non extenditur, li
cèt teſtator adhuc viuat, proindeq́ue adhuc
pendeat teſtm̃, & ipſius effećtus, ex morte te-
ſtatoris, vt ibi egregiè adnotauit Pau.de Caſt.
poſt med.verſi.Circa finem.& Corn.col.1.ver
ſicu. No. ꝙ quo ad formam.ex quo etiam ibi
Iaſ. in 3.not. colligit, quòd conſtitutio noua
procedit ẽt ſi effećtus aćtus præteriti in futu-
rum conferatur, & ſic poſt ſtatutum nouiter
conditum, & dićtum met tex.adhuc ponderat
Ang.in §.1.verſ.Aduerte pro declaratione.in
Auth.vt cum de appel.cognoſc. & Panorm.in
c.fi.col.pen.& ibi etiam Felyn.col.2.verſ.Am-
plia quarto.d.tit.de conſtit.

14 Nec ob.ſi diceretur † iſtud fortaſſe verũ eſſe
quo ad formam, ſiue ſolemnitatem teſtamẽti
tantùm, nam contrarium deducitur ex no.per
Inn.in c.ſtatuimus.cir.med.verſ.No. ꝙ priuile

gium.de maio.& obe.traditq; Andr.Tiraq. in
trac.Primoge.q.43.nu.18.verſ. Et ne quis pu-
tet. & quo ad exceptionem ſtatuti, eſt tex.in
auth.de duob.reis.§.fi. & quod ibi no.idemq;
vult Aret. d.conſi.85.col.1.in prin.& ex d.l.iu
bemus.poſt alios ſic concludit Fely.in d.c.fin.
col.2.in 4.ampl.

Quartò facit no.doct. Bar.in l.omnes popu
li,in 5.q.prin.col.14.nu.46.ver.Ecce alia,dicit
15 ſtatutum.vbi vult,ꝙ ſtante ſtatuto, † vt mor-
tua vxore ſine liberis, vir lucretur certam pat
tē dotis,ille vir ēt lucrabitur, cuius dos fuerat
data anteq̃ illud ſtatutum fieret. & ratio eſt,
quia illud lucrum de quo diſponit ſtatutum,
poſt mortem vxoris tm̃ cõſideratur, quæ poſt
ſtatutum contingit,& Bar.ſequitur celeberri-
mus Doctor,D.Io.Bapt.Caccialu.in repe. d.l.
omnes populi.col.62.verſi.Tertiò infert.

Doctrinæ etiam prędictæ rñderi põt,ipſam
16 veram non eſſe, † lateq; impugnari per Io.de
Imo.in d.c.fi.col.16.inducentem no. per Inn.
in d.c.ſtatuimus.cir.med.d.verſ.Nota ꝙ priui
legium.arbitraturque Fely.ibi,col.3.opinionē
Io.de Imo.ſuſtentabiliorem eſſe ex multis iu-
ribus,& authoritatib. per ipſum allegatis; Nã
cùm ex contractu dotis fuerit quæſitũ ius hæ
redibus mulieris,de teſtõne dotis ſolu.matri.
ideo ſtatutum ſuperueniens, obligationem al
teri quæſitam tollere non debet, licèt adhuc
effectum non habuerit.& quamuis Soc.iun.d.
conſ.21.ante nu.8.lib.1.dixerit opinionē Bar,
veriſsimam eſſe,coneturque contrariæ reſpõ-
dere, tamen non eſt modo aliquo ab opinio-
ne Io.de Imo.tanquam firmioribus rationib.
fulcita,recedendum.

17 Quintò dici põt,ſtatutum† ad oẽs caſus tra
hi,ſuper quib. ſtatuẽtes ſi interrogati fuiſſent,
idē veriſimiliter rñdiſſent,ſtatuiſſentque,gloſ.
in l.tale pactũ.§.fi.vbi Bal.de ſtatuto loquitur,
ff.de pact.Nat.conſ.73.legitur.nu.12.lib.1.ſed
ſi conditores ſtatutorum Vrbis fuiſſent inter-
rogati,nũquid voluiſſent ſub ſtatuto teſtamē-
ta ante facta cõpræhendi,vtique ſic rñdiſſent,
meritò ad præterita trahi debet. Veriſimilitu
do probatur:nam inficiari nequit,liberos ve-
hemẽtem voluntatem teſtatoris ex poſitione
in condõne habere, vt ad eos bona ipſius ſint
peruentura.& q̃uis glo.opinio videretur cõis,
18 † tñ erat contra expreſſum caſum d.l. Lucius
Titius.cumq; opi.contra gloſ.ſit æquior,& a-
mica voluntati teſtatoris,ipſam amplexi fuiſ-
ſent.Rñ iſta facilè ſubmouetur, conſiderando
veriſimilitudinem concludenter non deduci;
nam & ſi liberi vehementem coniecturam ha-
beant mentis teſtatoris, tñ non infertur vt ex
teſtõ vocentur, ſed ab inteſtato eis ſucceſsio
reſeruetur: non.n.illos ſimpliciter in condõne
poſuiſſet,ſed expreſsè vocaſſet, vñ condõ illa
non diſponit, & teſtator de patris inſtituti a-
more confidit,vt liberos alienatione,ac diſsi-
patione bonorum,ſucceſsiõe legitima nunq̃
fuerit priuatus, cũ pater ſoleat naturali inſtin
ctu, & cõi voto pro liberis locupletandis labo

19 rare.Nec pt̃ dici† in d.l.Lucius Titius.deci.ſi,
liberos in condõne ex teſtõ vocari, cùm ante
ſtatutũ p̃dictum varios intellectus receperit,
de quib.in ſuperiorib. meminimus,vt nõ poſ-
ſit pro deciſione allegari. & licèt opi. contra
gloſ. æquior, & benignior fauore liberorũ vi-
deatur,tñ in odium parentum redundaret,qui
nõ poſſent de bonis relictis data vocatione di-
ſponere,& plus liceret poſteà in condõne poſi
tis,teſtatoriq; remotiorib.q̃ proprijs filijs,qđ
20 abſurdum vr. Vñ veriſimile eſt, † ſtatuẽtes qđ
conueniens erat elegiſſe, futuris regulas impo
nendo, non aũt præteritis calũnias excitãdo,
vt dicit tex.in l.pen.in fi.C.de decur. lib.10.

21 Sextò allegatur,diſpõnem teſtãtis † debere
ſe cõformare cũ ſtatutario,& municipali iure.
Bar.in l.heredes mei.§.cum ita.nu.4.vbi Rip.
nu.75.ff.ad Treb. verba igitur teſtõrum, ſunt
referenda ad intellectũ ſtatutorũ. Anch.conſ.
163.viſis & diligẽter inſpectis.nu.3. in dubio-
que illa ſolet interpretatio fieri,vt & morib.ci
uitatis,ſtatutoq; cõueniant.Fulg.conſ.34. Ca-
22 therina.nu.4. imo teſtator † magis cẽſetur ſe
conformare cũ ſtatuto,q̃ cũ iure cõi, Soc.cõſ.
36.rectè ac maturè.nu.11.lib.1.qñ itaq; volun
tas teſtõris ad vtrunq; ius referri pt̃, in dubio
23 magis† ad ius municipale eſt referẽda,vt poſt
Bar.tradit And.Alcia.in l.Gallus.§.nunc de le
ge.nu.12.& 13. de lib. & poſthu.Iul.Clar.in §.
teſtm̃.quæſt.76.in 6.regul.verſic.Scias tamen,

Vltimum fundm̃ iſtud,multũ à remotis de-
ducitur,p̃cederetq; vbi tp̃e teſti adfuiſſet ſta-
tutum,ſecus ſi non aderat; nã non entiũ nullæ
ſunt partes,vulg.iurib.niſi dixerimus,ꝙ primò
ex iure cõi,tp̃e quo ſtatutũ non erat conditu
voluntas reguletur:ſecundò ex iure municipa
li quod poſt conditũ teſtm̃,mortẽq; teſtatoris
ſuperuenit. Sed hoc abſurdiſsimũ vr̃; eadē.n.
24 † diſpõ diuerſo iure cẽſeretur,cõtra c. cum in
tua.de decim.c.cognouimus.12.q.2. Ro.cõſi.
372.nõ video.in fi.nu.4.vt alias declarationes
ad d.concluſionē Bar.omittã, quarũ aliquæ ſa
tis congruerent,per Hier.Zanc. in d.l.heredes
mei.§.cũ ita.nu.1319.cum plurib. ſeq. relatæ.
25 ſufficiat dicere, † ab hac coniectura de facili
recedi,vt poſt Corn.conſi.83.vř.nu.2.conſ.91.
viſa facti narratione, col.2.nu.1.lib.1.tradit
Zanch.ibidem,nu.1158. duo ēt conſilia Aym.
Crauet.allegans, 180. qñ reddidi. col.4. poſt
nu.4.verſi. Quartò reſpondeo,& 250. iam re-
uocatur.nume.2.verſic.Ad iſtud.

26 Propterea Rota† d.deciſ.coram R.P.D.An
tonio Auguſtino in cauſa de militibus, tenuit
opinionē negatiuã, ꝙ ſtatutum Vrbis non tra
heretur ad præterita, & liberi nõ cenſerentur
vocati ex teſtõ ante illud ſtatutum cõdito, &
dicta deciſ. aliàs fuit confirmata corã R.P.D.
Aldobrandino die 27. Maij.1575. in vna Par-
menſi D.Dorotheæ, cõtra quandã D.Lucinã.

Fundatur hęc opi.Primò,nam cùm tp̃e con
diti teſtamenti non adeſſet ſtatutum, ſed tñ
ius cõe,inſpectaque crebriori ſnĩa, tunc libe-
ri in condõne poſiti,non cenſebantur vocati;

teſtator

teſtator ſe conformaſſe cum illo iure quod vi
27 gebat† præſumitur,& ſic cum iure communi,
non autē cum iure municipali, quod poſt con
ditum teſtm̄, poſtq; mortem teſtatoris ſuper-
uenit.Bar. in d.l.hæredes mei.§.cum ita.nu.4.
in l.iuriſiurandi.§.ſi liberi.nu.5.de oper.liber.
Alex.conſ.55.perſpectis his.num.2. & 4.lib.4.
Corn.conſ.22.in hac conſult.nu.11.lib.2.Dec.
conſ.178. non leuis.nu.4.verſ. Decimò. Aym.
Crauet.conſ.75 Accuſatur.nu.5.Soc.iun.cōſi.
104.vt in pñti.nu.26. conſ.139. viſo themate.
nu.27.lib.1.Pariſ.conſ.40.iſte abnepos.nu.34.
conſ.48.vidi teſtm̄.nu.6.lib.2.Nat.cōſ.675. ha
bito ſæpius colloquio.nu.9.Rolan.de cōi,cōſ.
28 fi. qm̄. nu.11.lib.1.& iſtud habet locum † non
ſolum in iure certo,& indubitato, ſed ēt ſi lex
aperta non ſit,ſed tñ ſit cōis Docto.opin. nam
pro lege ſeruanda eſt,Bar.in l.fi.de pœn.iud.q
malè iud. colligiturq; ex cle.1.§.nos igitur.de
ſum.trin. & fi. cath.ibi, & Doct. cōem ſniam.
l.1.ff.de offi.quęſt.ibi,& ſanè crebrior apud ve
teres opinio eſt.& l.athletæ.in prin.ff.de his q
not.infa.ibi, & generaliter ita omnes opinan-
tur. proinde cùm ex magis communi non di-
cerentur tunc liberi vocati, dicēdum eſt,teſta
mētum, ſecundùm illam opi. debere regulari.
Sed rationi huic poſſet dici, tpe teſtamenti
ius cōe non adfuiſſe niſi intricatū, & recurren
29 do ad cōem opi nulli dubium eſt† ipſam fuiſ-
ſe ſp acerrimis cōtradictionib.agitatam,ideo-
que coniectura iſta leuis vr̄; nam l.leges ſacra-
tiſsimæ.C.de legib.non habet locū,vbi ius du
bium eſt,quia ſunt opi. Doctorū,vel quia non
hēmus legem expreſſam,ſed argumenta veriſi
30 milia:tunc.n.ignorantia iuris† nō eſt lata,ſed
debet iudicari leuis,vel leuiſsima culpa,ita tra
dit Bar.in l.quod Nerua.nu.19.ff.depoſ.vbi ēt
ſubdit,ꝙ ignorantia iuris ambigui, in ſubtili-
31 tate opinionum conſiſtens, p̄ſumitur; † ſicut
ignorantia facti,Soc.iun.qui alios refert,cōſi.
116.viſo puncto.nu.82.lib.1.ppeà ab hac con
iectura ꝙ teſtator præſumitur ſcire cōem Do
ctorum ſniam,facilè(vt de cōiectura ſtatuti di
32 cebam) recedit † Lancel.Galiau. in l.cēturio.
nu.64.de vulg.& pup.& Sebaſt. Sap. in l.preci-
bus.nu.53.in fi.& 54.C.de impub. & al.ſubſtit.
Quinimò ratio prædicta facilè reflectitur:
enimuerò lex ipſa potius præſumitur velle ſe
33 conformare cū volūtate teſtatoris,† cuius ve
ſtigia ſemper ſequitur.l.pen.de neceſ.ſeru. hæ
re.inſti.animaduertente Lancel.Poli. in trac.
ſubſti.tit.de vulg.verſi.4.nu.74.
34 Secundò inducitur † not.doctri.Bal.conſil.
407.in qōne quæ vertitur.nu.14.lib.1. vbi ha-
betur,ꝙ ſi fiat ſtatutum circa interpretationē
verborū teſtamenti,ita vt verbis ipſis tribuat
nouum ſenſum & intellectum, nō pertinet ad
teſtamenta quæ ſunt iam ordinata, quia illa
debent intelligi ſecundùm interpretationem
quæ tunc temporis vigebat. & ratio eſt, nam
ſenſus verborum naſcitur ſimul cum pronun-
ciatione ipſius verbi,nec mutatur ſenſus teſta
toris, licèt poſtea mutetur ſententia legis, &
Baldum ſequitur eruditiſsimus Iuriſcon.Fran
ciſc.Mant.in ſuo ſolemni ac nobili tract.de cō
iect.vlt.volun.lib.6.cap.7.nu.21.verſ. Nouiſsi
mè ſciendum eſt.Cùm igitur in propoſito aga
tur de poſitione liberorum in conditione in-
terpretanda, tempus conditi teſtamenti inſpi
ci debet,& verborum prolatorum per teſtato
rem,vt ſimul cum pronunciatione,ipſorum re
ctus ſenſus naſcatur. Aduertendum tamen
eſt ad Baldi deciſionem, quæ licèt vera ſit, &
peregrina,in propoſito non procedit, cū ver-
bis teſtamentorum ſtatutum non tribuat no-
uum ſenſum,ſed veterem tantum declaret, de
clarandoq; nihil de nouo faciat: videns enim
S.P.Q.R. quæſtionem vocationis poſitorū in
35 conditione,deciſione egere,†vt dicebat Fran
ciſc.Purpur.inter Siluani conſilia,ad tollendū
opinionum anfractus,illam qua vocati cenſen
tur,vti benigniorem, & in puncto iuris verio-
rem,amplexus eſt, nec immeritò tanquam ex
iure ciuili Romanorum profluentem: putauit
itaq; ſalubrius honeſtiuſque eſſe Iuriſconſul-
tis ac legibus adhærere,quàm Accurſij ſenten
tiæ iuris radicem non habenti,cumque ius ci-
uile ante fuerit, quàm Accurſij gloſſemata
ſuper iure ipſo conſcriberentur: cauſa namq;
præcedit cauſatum;& principale acceſſorium,
non nouam interpretationem adinuenit, ſed
antiquam veritatem prudenti quidem S.C.in
ius municipale redegit, poſtquam Scribentiū
ſubtilitatibus ius proprium ciuium Romano-
rum deprauatum videbat,teſtantiumque ſen-
tentias infeliciter, proſcripta legum humani-
tate interire.
36 Tertiò,nam voluntas teſtatoris†non p̄ſumi
tur ſe conformare cum eo, ꝙ de iure erat: ſed
cum eo,quod de iure ipſe tunc putabat,& ſcie
bat.Soci.in l.cum auus.col.10. in prin. & in §.
quidam liberis.ante nu.8.Andr.Alcia.lib.3.de
verb.ſign.ſol.131.per tex. in l.quo loco.§.1.ff.
de hær.inſt. & poſt Caſtr. conſi.121.viſa qua-
dam.col.2.lib.2.tradit Hiero.Zanch.in §.cum
ita.nume.1160.ergo non cum iure ſtatutario,
quod tunc teſtator ignorabat, ſed cum eo iu-
re,quod ei innoteſcebat,vel innoteſcere pote
rat,ſcilicet cum iure communi.
Niſi dixerimus,ꝙ etſi ſtatuti compoſitionē,
editionemq; ſolemniter factam ignoraſſet, tū
non p̄ſumitur ignoraſſe ſubſtantiam eiuſdē ſta
tuti,ꝙ nil aliud continet q̄ ius cōe,nilq; aliud
cogitauit,q̄ liberos in condōne poſitos ſubſti
tutis præferre, vt teſtōr cogitabat. d.l.Lucius
Titius. ibi, non.n.fratrem ſolū hæredē p̄tulit
ſubſtituto,ſed & eius liberos, hocq; prudenti
certè conſilio;nec putauit ab inteſtato p̄ferre,
ita vt ipſis hr̄ditas ex lege obueniret, quemad
modū Gloſ.opinatur, ſed ex teſtō:ceſſare ꝓui
ſionē legis,vbi adeſt ꝓuiſio hoīs intelligēs; vn̄
cū poſteà municipale ius declaratoriū ſuper-
uenerit,nō vr̄ poſſe tolli,quin teſtm̄ ex ipſo de
claretur, ex quo ſtatutū putat, ꝙ teſtator autu-
mabat,liberos.ſ.p̄ferre,& quidē ex teſtamēto.
37 Quartò illud dici pōt,† in oī materia cū de

aliquo quæritur præſupponendos eſſe termi-
nos habiles.c.cum nuncius.de teſtib. l.Titius.
ff.de obſeq.præſt.l.ſi quis legatum.poſt princ.
ff.de falſ.l.qui teſtamento.2.in prin.ff.de teſta.
ſi ergo teſtator fuiſſet interrogatus conditi te
ſtamenti tempore,de quo iure ſentiebat,vtiq;
non poterat aliter reſpondere, quàm de iure
communi, non de iure municipali,quod tunc
non erat in rerum natura, meritò teſtamentũ
debet cum iure communi conformari, vt de-
tur terminorum habilitas.

Nec obſt. ſi diceretur,teſtatorem ſaltem in
genere de ſtatuto cogitare potuiſſe: quia cùm
venerit ex iure ſpeciali, potius credendũ eſt,
ꝙ cogitauerit ius cõe, quàm id quod ſpeciali
38 iure ſuccedere potuiſſet;nam de his † quæ ex-
tra ordinem veniunt,non præſumitur,nec etiã
in genere cogitatum.l.fin.de his qui ven. æta.
Ruin.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.num.36.
de lib.& poſthum.

Parum videtur hoc fundamentum à priori
diſtare:nam licèt teſtator cogitaſſe non præſu
matur de eo quod nõ viderat,ſed poſtea extra
ordinem contigit, ſiq; fuiſſet interrogatus nõ
potuiſſet animũ iuri municipali applicare, in
q̃tum ius municipale, tñ potuiſſet reſpondere
prælationem ex teſtõ intelligere, iure cõi in-
ſpecto, & ſic ſe cõformare ex tunc virtualiter
cum ſtatuto, prout eſt nunc iuris cõis declara
torium,& comprehenſorium,vt ſit inſpiciẽda
in propoſito ſubſtantia ſtatuti,& conformitas
cum iure communi,atq; id attendẽdum quod
continet, magis quàm ſtatutaria illa ſolemni-
tas,ciuiumq́ue conſenſus.Nec põt dici opinio
cõis,ius cõe,ex quo fundatur in ſentẽtia Glo.
39 quæ vt vidimus, † in ſe contraria, & inconſtãs
eſt,& non minus ſtat pro ſtatuto Accurſius,q̃
contra ſtatutum,ad cuius inſuper fauorẽ con-
currit omnis iuris prudentiæ ratio,& æquitas.
40 Quintò,cùm teſtãdi actus † morte perficia
tur,& finiatur.l.cum hic ſtatus.in h.ff.de don.
int.vir.& vx.l.4.ff.loc.l.cẽteſimis.§.fi.de verb.
obli. meritò non eſt curandum de eo qđ poſt
mortẽ eſt ſubſequutum,nam nõ videtur poſſe
41 mutari † voluntas teſtatoris: vadit.n.& nõ re
dit eius arbitrium.l.1.in fi.C.de ſacroſ.eccl.l.
ꝙ ſi iterum,de adi.leg.l.quod per manus.ff.de
in. codi.præſertim cùm regulariter receptum
ſit,putam voluntatem teſtatoris, in pendenti
ſtare non poſſe.l.fi.in fi.comm.prædi.Euitatur
hæc ratio,ꝙ etſi actus teſtandi morte perficia
tur, non tñ quo ad actus condõnales futurum
reſpicientes perficitur, qui ex futuro euentu
effectum expectant, idem ẽt de voluntate te-
ſtatoris, ne in ſuſpenſo ſtare poſsit, dicendum
42 eſt.& d.l.fi.C.com.prædi.de ſuſpenſione † ad
inualidandum,vel validandum diſpoſitionem
loquitur, non aũt reſpectu executionis,ſiue ef
fectus diſpõnis,qui ſuſpenditur.l.heres quicun
que.de acq.hær.l.ſi nemo.ff.de teſta. tut.l.ſi ti
bi homo.§.cum ſeruus. de leg.1. hicq́; agimus
de effectu poſitionis in condõne,vt mirũ non
43 ſit,ſi ex futuro euentu pẽdeat. Vltimò † actus
etiam perfecti formam declaratoriam reci-
piunt,non diſpoſitoriam.d.l.hæredes palam.
§.ſed etſi notam.ff.de teſtam.
44 Sextò allegatur † doctr. Bal.conſil.485. qui
legat, in fi.li.4. vbi voluit, ꝙ ſi aliquod exiſtẽs
poſsit eſſe tpe teſtamenti, vel tpe mortis, in
dubio,teſtamenti tpe intelligitur, vt intentio
teſtatoris cadat ſuper certo. ſequitur Sim. de
Præt.lib.4.de interpret.vlti.volun.dubit.9.nu.
46.verſ.Aduerte demum.vt igitur in propoſi-
to certa ſit teſtatoris intentio, intelligẽda eſt
de tempore mortis, quo ius commune,nõ mu
nicipale vigebat.

Doctrina denique hæc parum ſtringit: nul-
li.n.dubium eſt, voluntatem ex verbis tẽpore
conditi teſtamenti prolatis eliciendam, pro-
ptereaq; certã futuram eſſe.certitudo aũt hæc
nõ obumbratur ex ſtatutaria diſpõne;nam nõ
verborum corticem, ſed ſnĩam attendere de-
bemus,q̃ cùm ſit eadẽ cum iure cõi,quod cer-
tum,firmumq́; eſt,variationẽ ex iuris munici-
palis diſpõne non recipit, ſed idem de vtroq;
eſt iudicãdum,ad certitudinẽ inducendã:imò
cũ opiniones variæ ſint, ne delirare cũ Docto
rib. teſtãtis mens videatur,congruentius erit,
ipſam tanq̃ in firma petra ſuper iure ciuili fun
dare,& proinde ſi effectus ſequatur, non debe
mus curare de modo. data itaque prælatione
ex teſtamento, certiori via erit voluntati pro-
ferentis prudentiſsimè conſultum.
45 Quinimò † non inconuenit,vt non ſolũ te-
ſtamenti tṕs,ſed ẽt mortis,& poſt,etiã ſpecte-
tur,qñ de illa interpretatione agitur,ꝙ ſi teſta
tor cogitaſſet, ita veriſimiliter diſpoſuiſſet:ni
hil.n.prohibet, à lege poſſe aliquid poſt factũ
teſtũ,& poſt mortẽ teſtatoris ſubintelligi.Lã-
cel.Galiau.in l.centurio.nu.51. de vul.& pup.
Soc.iun.in l.2.nu.117.verſ. Poſſet aũt dici.eo.
46 tit.Maximè † cùm ſimus in verbis condõnem
ſignãtibus,quæ ſp de tpe futuro intelligunt,
qñ ſunt tales condõnes, q̃ ſæpius pñt impleri.
l.ſi ita legatũ.la 2.& l.ſolemus.de cõd.& dem.

Ex prędictis itaque patet diſputando vtran
que opinionem ſuſtineri poſſe,pro vera reſolu
tione crederem expediens eſſe diſtinctione o-
47 piniones conciliare:nã ſtatuti verba † ita intel
ligenda ſunt,vt ꝑ diſtinctionẽ,& ſubdiuiſionẽ
à repugnantia ſaluentur. Abb.in c.gratum.in
prin.& in c.ſuper qõnem. in 5.not.de of.dele.
Nat.conſ.225.decreueram.num.6.lib.1.
48 Aut enim ſtatutum † ſuperuenit condito te
ſtamẽto,mortuoq́; teſtatore, prout erat caſus
per Rotam deciſus in illa de Militibus, & tũc
ſit vera dicta opin. vt liberi vocati nõ cenſean
tur, ſecundùm magis cõem ſententiam Gloſ.
in d.l.Lucius Titius.illa quidem ratione, vt te
ſtamẽti tṕs ſpectari debeat, ad interpretandũ
qđ teſtator voluerit,& de quo ſenſerit, vt ver-
49 ba teſtatoris † ad tṕs teſtamenti quo prolata
fuerunt,ſint referẽda. l.ſi ita legatum.de auro
& arg.leg.l.fi. in princ.eod.tit.tradit Bart. per
illum tex.in l.fin.§.1.ff.de legat.2.l.vxorem.§.
teſtamento.de legat.3.Bald.in l.ſi.colum.pen.
nu.49.

nume.49.C.de hæred.inſtitu. Socin. conſil.6.
prædictæ conſultatio. colum.2. verſi.Ad cuius
clariorem. & verſic. Habita tamen conſidera-
50 tione.lib.1.Vnde † tempus teſtamenti regu
lariter inſpici dicit ipſe Soci. in l.quæ condi-
tio.§.ſi.ſub nume.5.ff.de condit.& demonſtr.
per tex.in d.l.ſi ita legatum.ſiue circa res, ſiue
circa perſonas fiat diſpoſitio, niſi quando a-
liàs vitiaretur teſtamentum,ſi futura nō com-
prehenderentur.Alexand.conſilio 170.inſpe-
ctis verbis.colum.1.nume.3.lib.5. Facit illa re
51 gula, † vt ſemper quilibet actus, vel diſpoſi-
tio potius debeat intelligi, & iudicari ſecun-
dum tempus præſens quàm futurum,& rebus
ſic ſe habentib. de præſenti, tex.eſt in l.quod
Seruius.ff.de condict. ob cau. & ibi not. gloſ.
fin.Bal.& communiter Doctores,tex.in l.con
tinuus.§.cum quis.de verborum obliga. Hinc
52 eſt, † quòd ſi mens teſtantis ex communi v-
ſu loquendi eſt interpreranda, ille communis
vſus eſt inſpiciēdus,qui mortis tempore vige-
bat,nō verò qui poſt mortem emerſit, de quo
non potuit cogitare,vt dixit Soci. in l.Gallus.
§.ſi eius.nu.6.de libe.& poſthu.Rol. conſi.83.
quòd Marcus Antonius.nu.20.lib.3.

53 Vnde debet probari † talem vſum loquen
di fuiſſe tempore conditi teſtamenti, quo ver
ba fuerunt pronunciata, ſecundum Barto. in
l.Labeo.ff.de ſupel.leg. colum. 2. Bald.in l.de
quibus.ad fin.de legib.Anton. de Butr. in c.ſi.
colum.ſi.de conſuet.Alexan.conſi 26.videtur
fortaſſe,colum.3.nume.11.verſic. non obſtat.
lib.3.conſi.37.viſo themate.ante num.18. lib.
6.Dec.conſi.472. teſtator legauit. colu.3.poſt
num.16.Ruin.conſ.88. circa legitimationem.
nume.12.lib.3. & tradit Fulgoſ. conſil.165. in
quæſtione propoſita.num.7.Curt.iun.de tem-
pore editi ſtatuti loquens, ad communem v-
ſum loquendi probandum,conſi.176.præſup-
54 ponitur in facto.nu.3.Habet ſucceſsio † po-
ſitorum in conditione dependentiam, origi-
nemque ex teſtamento, diſpoſitioneq; primi
teſtatoris,l.vnum ex familia.§.ſi de l.Falcidia.
& §.ſi duos.vbi glo.in ver.hæreditario.de leg.
2.& poſt Caſtrenſ.tradit Aym.conſi.144. Ma-
gnificus quondam.col.1. ante nu 2. cùm ergo
55 habeat neceſſariam dependentiam † à præ-
terito,nec ſit ſeparata à primo actu,impoſsibi
le eſt, quòd ſub nouo ſtatuto comprehēdatur.
Abb in c.paſtoralis.ſub nu.2.in c.verùm. col.
1.de app.Fely.in c.ſi.in 5.limi.ſub nu.11. verſi.
Secunda declaratio.de conſti.Caſſador. deciſ.
3.inter cætera.ſub nu.25.de præb. nō enim ex
ſtatuto ſucceditur,ſed ex illa ſubſtitutione,po
ſitioneque liberorū in conditione.Pariſ.conſ.
75.circa teſtamentū.nu.30.lib.2.& propterea
56 regreſſus † ante Concilium Lateranenſe con-
ceſſus, ſub ipſo Cōcilio nō comprehenditur,
quis effectum ſortiatur poſt Cōciliū,vt tenuit
Rot. deciſ.63. coram R. P. D. Ioanne Paulo.

Ad corroborationemque prædictorum,al-
lego in terminis authoritatem Corn.conſ.83.
videtur in hac conſultatione.col.2.ante nu.2.
verſ.Et ex alio dico.lib.1.dicentis,quòd teſta
tor non potuit habere mentem ad dictum de-
cretum,quod nō erat in rerum natura, nec e-
rat cogitatum,quia non poterat diuinare.c.vt
noſtrum.vt eccl.benef.l.ſi putator.ad l.Aquil.
cum ſim.ideo videtur habuiſſe mentē, voluiſ-
ſeq; ſe conformare cum diſpoſitione iuris, de
qua tūc cogitabat,ſeu cogitare poterat,tunc-
que vigebat; & valdè miror,authoritatem tan
ti Doctoris adeo enucleatam,nō fuiſſe ad de-
ciſionē præſentis quæſtionis animaduerſam.

Aut ius municipale ſuperuenit poſt condi-
tum teſtm̄,ſuperuiuenteq; adhuc teſtatore,ita
ꝙ potuiſſet mutare teſtm̄: & iſte caſus, licèt
longam diſputationem reciperet, concluſiuè
tamen procedendo, liberos in condōne poſi-
57 tos tunc vocatos cenſeri † eſt concludendū,
& ſic ſtatutum, eiuſq; formam attendendam
eſſe,non obſtante ꝙ actus ſit perfectus,vt not.
Ang.in Auth.vt fac.nouæ conſt.per illū tex. à
contrario ſenſu, ſequitur Iaſ. in d. l.iubemus.
poſt nu.8.verſ.Limita ſingulariter.qui cōſide-
rat, ꝙ teſtatori nihil poteſt imputari. quæ rō
videtur ceſſare quando teſtator ſuperuixit, &
potuit mutare teſtm̄,eſtque alius tex.in l.3.C.
de inoſ.teſta. vbi in ſimili conſideratur, quòd
teſtator ſuperuixerit, & facultatem mutandi
teſtamentum habuerit;quem ad hoc propoſi-
tum ponderat Dec.in d.c.ſi.ante ſi.nu.18.in 6.
conclu.de conſtit. iſtamque diſtinctionem te-
net Felin.ibidem,col.12.ante ſi.verſi.Sed for-
tè poſſet diſtingui.

58 Declaratur tamen † iſte ſecundus caſus,
vt non procedat ſi poſt nouam conſtitutionē
teſtator repentina morte inuaſus, non potue-
rit veriſimiliter teſtamentum corrigere: nam
ſtatutaria diſpoſitio non attenderetur,cum te
ſtatori nihil imputari poſſet,Fel.d.col.12.ver.
Sed fortè.ibi,Si non fuit repentina morte,&c.
Iaſ.in d.l.iubemus.poſt nu.8.verſ. Limita ſin-
gulariter.Hancque diſtinctionem cōprobauit
Rot.d.deciſ.de anno 1566.coram R.P.D.Au-
guſtino,in cauſa illorum de Militib. vt per Ca
putaquenſ.deciſ.101.lib.2. licèt poſt Crotum
ab ipſa videatur recedere Rol.de Val.conſi.7.
quæſtio quæ proponitur.poſt nu.32. verſi.Vel
& ſecundo.lib.4.

59 Nec refert cum aliquib. cōcluſionem illam
inducere, vt rupto teſtō natiuitate poſthumi,
ſi teſtator diutius ſuperuixerit, ita vt facilè po
tuerit mutare teſtm̄,& non mutauerit,hęredis
inſtō ex coniectura voluntatis in fideicōmiſ-
ſum vniuerſale cōuertatur,ſi in ipſo teſtō ſcri-
pta ſit clauſula codicillaris per verba futuri
tp̄is,videaturque in eadem voluntate perman
ſiſſe,vt clauſula tunc operetur.Paul.de Caſt.in
l.ſicut certi.col.ſi.ante nu.8.ver. Secundò niſi.
C.de teſta.mil.& in l.1.in ſi.C.de poſthum. hæ
redib.inſti.dicens ſe ita conſuluiſſe in caſu ſi-
bi ex ciuitate Bononiæ tranſmiſſo.conſil.200.
clarū eſt.nu.2.& 4.verſi. Verū quia ꝓponitur.
lib.1.conſi.15.incipiēdo.nu.2.verſ.Et cū eſſet
Doct.conſi.271.quanq̄.nu.3.cir.ſi.lib.2.Alex.

conſi.123.diſcuſsis hæſitationibus. nume.10. lib.1.vbi de magis communi opi.teſtatur.conſil.142.circa primam dubitationem. nume.6. verſic.Et pro hoc tenuit.lib.2.repetitur,conſi. 50.lib.6.conſil.39.ponderatis. nume.2.conſi. 31.eiuſdem initij.ante nume.6.lib.3.Dec.conſilio 490.viſis, nume.8.verſic. Venio ad ſecundum. inquiens eſſe communem opiu. ab eaq; iudicando & conſulendo recedendum non eſſe, lateque inſiſtens contrarijs reſpondendo, & ſignanter fundamẽtis Franciſci Aret.Com. conſi.195.in hac conſultatione. colum.7. cir. med.verſic.Et maximè.lib.1.conſil.118. videtur primo aſpectu.ante fin.conſil.158.pro deciſione.nume.39.verſi.Cùm itaque.lib.2.conſil.150.prima facie. colum.4.ante nume.5. & conſi.226.antequam aggrediar. poſt num.13. verſi.Maximè.lib.2. Roman.conſil.122. circa id.colum.2.nume.1.verſic.Primò quia. Curt. ſen. in auth.ex cauſa.colum.38.verſicu. Quid autem.vbi Balion.nume.80.Cur.iun. conſilio 150.Materia.nume.12.verſic. tamen in propoſito dicens idem ſenſiſſe legẽdo d.auth.Guil. de Benedict. in c. Raynutius. in verb. in eodem teſtamento. il 1. nume. 247. verſicu. Et idem ſi pater. extra de teſtamen. Aym.Crauet. conſil.67. vltra per me ſcripta. nume. 2. Bero. conſi.12.requiſitus.nume.7.verſi. Confirmantur prædicta.lib.3.Ioan.Crot. conſil.66. teſtator in teſtamento. nume. 12. & 14. de vera & communi opin.fidem faciens.Pariſ.conſil.60. prima facie dicendum.nume.15.& ſeq. conſil. 61.licèt aliàs.nume.15.& 17.lib.2.Ruin. conſil.11.de vltima voluntate.num.5.lib.3. Ioan. Cæpha.conſi.138.teſtamentum.num.32.verſi. Et maximè.lib.1. Franciſc. Manti. de coniec. vltim.volunt.lib.12.titu.1. poſt nume.20. qui hanc opin.latè tuetur.Rolan.de Val.d.conſil. 7.quæſtio quæ proponitur.nume.30.verſic.Et eo magis. ſubdens colum.fin.communem eſſe ſententiam, & iudicando, ac conſulendo ſequendam.lib.4.Iaſ.in l.ſi mater.ante nume. 4. verſicu. Puto primam partem veriorem. C.de inoffic.teſtam.& in d. auth.ex cauſa.colum.fi. in 1.limita.verſic.Pro prima opin.ſi bene eius verba ponderentur,hancque conclu.communiter ſequi ſcribentes tradit ibi Hierony. Cagnol.colum.fin.verſic.Retenta tamen.difficileque eſſe in practica contrarium obtinere. ipſam etiam comprobat Gozad.nu.33.& Franc. Rip.reſpon.128.ex themate.num.19.verſi. Tamen eam limitaui.

60 Nam dictam concluſionem † maximi, & inſignes viri acriter improbant, inter quos Barto.conſi.210.omne illud.nume.4.conſilio 335. Lapus.Bald.conſi.156. clauſula codicillaris colum.1.lib.2.conſi.239.quia vltimus paſſus.nume.2.verſi.Nec obſtat.lib.3.Ang. in l.1. nume.3.qui hoc ex Glo.colligit.C.de iure codicil. dicens ſic fuiſſe determinatum per Collegium Peruſinum,in l.qui iure militari. num. 1.ff.de teſtam.milit.idem,conſi.108.iſta quæſtio.nume.3. verſic. Secundo caſu.conſil.364. viſa facti narratione.nume.4.& 7.Aretin. in l. Titius.in princip.colum penul.in fi.verſic.Et illud fuit.ff.de liber.& poſthum.conſil.93. viſo legato.colum.5.nume.5.verſicu.Nec poteſt releuare.conſi.fin.eleganter & ſubtiliter. col. 5.nume.3.Andr.Barba.conſ.60.illud afferam. colum.3.lib.2.Socin.ſen. conſil.93. teſtamentum præmiſſum.colum.7.nume. 31.& 32.lib. 4. Ioan. Bapt.de S. Seuerino,de quo meminit Aretin.d.conſil.vltim.Bertrand.conſi.10. viſo teſtamento.nume.2. dicens hanc opin. ſibi in conſcientia videri veriorem, & proculdubio æquiorem.lib.1.Franciſc.Rip.in repet.l.ſi vnquam.quæſt.42.poſt nume.109.verſic.Ad deciſionem.Rub. Alexandrin. conſil. 125. Præſens caſus.poſt nume.3.verſicu. Et ſi dicatur. Socin.iun.conſi.153.viſo.nume.6.lib.2.Nouiſ. Pariſienſ.ad Alexand. conſi.26. circa primum dubium.ante nume.6.in verb.communem. in fi.ibi,ego tamen.lib.1.& d.conſi.30. ponderatis. poſt nume.2.in verbo,ſuperuixiſſet. lib.3. Tiber.Decian. de veriori, & magis communi opin.atteſtans,conſi.37.nume.10.& 36. lib.1. Andr.Gail.lib.2.pract. obſeru. Imperialis cameræ,obſeru.114. communis DD. opin. ante nume. 14. referens Iulium Clarum idem ſenſiſſe Ioan.Bolognet. in d.authen.ex cauſa. ante nume.80. verſic.Et hanc opin.ego puto veriorem.Simon de Prætis.in tract.de interpret. vltim.volunt.lib.2.ſolut.11.poſt num.8. verſi. Reddendo etiam dubiam.Hieronym.Gabrie. conſi.113.Bartholomæus Papius. poſt nu.17. verſi.Puto igitur.

61 Sed ſi à priori ſententia † recedendum nõ eſſet, tanquam crebriori calculo recepta, & originaria Domini Iacobi de Beluiſio in quadam eius diſputat. incipien. Quæritur, quare pater,vel mater,quam poſuit in l.3. in fi. C. de liber.præteri. cuius præcellens eſt authoritas, prout recedendum non arbitror in iudicijs, vel reſponſis; Poſſet ex eorundem intentione dici, non ex ſola teſtatoris ſuperuiuentis tacita quadam perſeuerantia teſtamentum agnatione poſthumi ruptum confirmari, ſed magis ex vi clauſulæ codicillaris in futurum conceptæ, per quam teſtator à principio de poſthumo cogitaſſe videtur,quæ per coniecturam diuturnæ ſuperexiſtentiæ poſt natiuitatem poſthumi nonnihil augetur,cùm non immutauerit teſtamentum,licèt facilè id potuiſſet, adeo quòd termini differre inuicem appareant. Sed iudicio meo,prædicta inductio ex codicillari clauſula aſſumpta, potius poſteriorem caſum diſtinctionis per Felyn, & alios traditæ virtualiter confirmat, quàm impugnet, vt quemadmodum vis dictæ clauſulæ ad caſum futuræ natiuitatis poſthumi trahitur, cùm teſtator diu ſuperuiuendo teſtamentum non alterauerit, ita liberi in conditione poſiti vocentur ex nouo ſtatuto id diſponente poſtquam diù ſuperuiuendo nil aliud egerit teſtator, etſi potuiſſet.

Præſertim,quia cenſetur teſtator tutiorem

aſſumpſiſſe

aſſumpſiſſe viam, per quam eius diſpoſitio nõ ſolum non infringeretur, ſed clarior & extricatior redderetur: ſublata igitur illa ambiguitate circa vocationem, cùm ſtatutum liberis faueat, quos etiam teſtator ſubſtituto prætulerat, ob dictam diutinam ſuperexiſtentiam, omiſſamque reformationem teſtamenti, eius voluntatem, vltimamque diſpoſitionem ſtatuto accommodaſſe creditur. Dixerim inſuper dictam concluſionem non poſſe ad deciſionem iſtam omnino congruè allegari, ſi ex Hierony

62 mo † Gabriel.d.conſi.113.num.13.& 16.eius applicatio iudicis arbitrio committitur, qui ex temporis diuturnitate, quo teſtator vixerit poſt natiuitatem poſthumi, ex cauſis repentibus, quibus teſtator ipſe deceſſerit, & ex alijs etiam occaſionibus, quibus factio teſtamenti differri ſolet, æſtimare habeat. Rotamq; Romanam iuridicè diſtinxiſſe, nec mirum eſt, cũ in floridisſima, ac celeberrima illius ſupremi

63 Auditorij † corona, Doctores ſcientia, ſingularibusque dotibus perſpicui, tanquam ſtellæ matutinæ ſemper admittantur, vt à Summis Pontificibus ad altiores dignitatum gradus, in præmium egregiorum operum promoueri ſoleant. Quis enim non admiretur ſplendorem, pulchritudinemque virtutis, & præcipuè iuſtitiæ, quæ vna omnium domina eſt, & regina virtutum? Ex qua ipſos viros bonos appellabimus, excelſum namque habent animum, & intentum tanquam arcum ad res benè gerendas, in continuo labore ſunt, cauſarum illuſtrium monumenta colligunt, ius Põtificium ciuileque tractant, varijs literarum ſtudijs vtuntur, de iure reſpondent, in Senatum frequentes veniunt, lites decidunt, authoritatem quaſi imperium retinent, cumque vim celebritatis habeant, & nominis, proindeque in eos oculi omnium conijciantur, atq; in eis quid agant, quemadmodum viuant inquiratur, & tanquam in clarisſima luce verſentur, cum nullum obſcurum posſit nec dictum ipſorum eſſe, nec factum, quales haberi vellent, tales ſunt, hancque viam Socrates ad gloriam proximam, & quaſi compendiariam eſſe dicebat: Iuſtitiam demum ita exercent, vt cum omnibus ſemper vna, atque eadem voce leges loquantur.

IOSEPHI DE RVSTICIS

Tractatus, An & quandò liberi in conditione poſiti vocentur.

F I N I S.

DEO. OPTIMO. MAXIMO. EIVSQ. GENITRICI. MARIÆ. SEMPER. VIRGINI CLEMENTISSIMÆ. COELI. REGINÆ

AC. DIVIS. MAXIMO. PETRO CAELESTINO EVQVITIO, & BERNARDINO Patronis inclita, generoſaq; Patriæ meæ, Ciuitatis AQVILAE, laus, honor, & gloria.

QVI aliquid multorum vſu receptum improbare moliuntur, temeritatis, aut obtrectationis notam raró effugiunt, vt videar ipſam præcipitanter, rapideque incurrere, cũ nonnullorum, immo ferè omnium recẽtiũ ſcriptorum ſtylum, in coaceruandis nominibus, ad firmandas opiniones redarguere aggredior; ſed ſi veritatem amplecti cupimus, pietate me potius niti, iuſtitiæ cultores decernent, quorum iudicio vſum iſtum irrationabilem, ac pernicioſum penitus comperiemus, extirpandum etiam, atq; delendum. Nam ſi iuriſprudentiæ maieſtaté perpetuò conſeruare, & quaſi augere mortales tenentur, immo vt diuinum donum admirari, hominum generi traditum, quòd legibus viueret, vitia tolleret, delicta puniret, ac denique virtutes omnes foueret, quæ ſacroſanctæ leges, Naturæ ratione inſtitutæ, ſummorum Iuriſconſultorum ſapientia, imperijq; authoritate ſancitæ, veluti lucens globus Lunæ, Titaniaque aſtra clarent; quis dubitat, certam, atque indubitatam iuriſprudentiam grauitate degradari, cùm eius rationem viuam, veram, ſempiterneque conſtantem, debilibus auxilijs ſtabilire præſumimus? extat legum virtus firmis quidem fundamentis, vt impiè Naturam imperfectam dijudicemus, Iuriſconſultorum dignitati acriter detrahamus, Imperatorum decretis irreuerenter obſiſtamus, cũ poſthabitis lucidiſsimis legibus, magis veritate ipſa, leui quadam Interpretum aura oblectamur: non enim quod Auguſtiſsimi Principes promulgarunt, ſed quod imperiti omni lumine deſtituti reſponderunt, aut interpretati ſunt, iudicando, ſæpeque leges ipſas declarãdo recipimus. In hac igitur ſcientia, ſi diuturnitas aliquid confert, quod abijciendum exiſtimo, non præſcripto more maiorum, ſed quorundam affectata libidine introductum videtur, vt ſe multæ lectionis viros oſtendant: cum ſi ſcripta antiquiorum deguſtentur, rationibus atque legibus certare contendunt, authoritates Interpretum negligendo, niſi certę rationi coniungantur. Si illorum vetuſtorum Iuriſconſultorum qui fontes iuris ciuilis cenſentur, exemplis vtendum eſt, vbi in ipſorum Reſponſis inutilis nominum cumulus, atque ſeries, vbi turpis disſidia, vel contrarietas? Si culmen huius facultatis quærimus, non aliundè eius gloria haurienda eſt, quàm ex Procerum nitidis Reſponſis, & veluti oraculis, nonnullorum vilibus omisſis aſſertionibus, qui iuris ciuilis penetralia nunquam attigerunt. Si Philoſophiæ, aut aliarum ſcientiarum profeſſores imitandi ſunt: Ariſtotelis litera, rationumq; neruis fortisſimis quæſtiones dirimũt, & philoſophantur, non Commentariorum illecebris torporem mentibus inferunt. Quid aliud Mathematici efficiunt? quid Medici? quid denique aliarum ſcientiarum ſectatores? Si temporum dimenſiones attendimus, optimum erit in leges incumbere, ad ſcientiam perfectè adipiſcendam: nam ſi omnium Commentarios expendere proponamus, ætas breuis in longa ſcientia deficiet. Hucque Iuſtinianum reſpexiſſe certum eſt, dum ius ciuile paucis libris conſtrinxit: cum enim omnem legum tramitem ita confuſum reperiſſet, vt in infinitum extenderetur, nulliusque humanæ naturæ capacitate concluderetur, omni inani ſimilitudine, & iniquisſima diſcordia depulſa, leges ipſas abſolutas reddidit, quæ vniuerſis hominibus, promptum ſuæ ſynceritatis præberent præſidium: iuriſque materiam pulcherrimo opere extruxit, & quaſi proprium, ac ſanctisſimum templum iuſtitiæ conſecrauit. Cur igitur nos opus iſtud tam vario labore fabrefactum, tam admirabili induſtria expolitum, noua confuſione voluminum, durisſimis, atque obſcurisſimis contrarietatibus demoliri attentimur? cur ipſum ius ab immenſo libroru numero collectum, ac compoſitum, in vnanq; reductum conſonantiam, vt nihil neque contrarium, neque idem, neque ſimile in eo inueniretur, immo ne geminæ leges pro rebus ſingulis poſitæ vſquam apparerent, librorum cumulis, ac diuerſis cauillis opprimere ſtudemus? cur authorum congerie vrgemur, ſi Imperatoris edicto perpetuo, non ex multitudine authorum, melius, & æquius eſt iudicandum, cùm poſſit vnius forſitan, & deterioris ſententia, & multos, & maiores aliqua in parte ſuperare? Denique cur mole diuitiarũ expenſa, ſuperuacuæ legum multitudinis adipiſcimur volumina, ſi vilisſima pecunia facilis eorum comparatio patet, tam ditioribus, quàm tenuioribus, minimo pretio magna prudentia reparanda? Quàm etiam hinc deteſtãdus ſit illorum Interpretum vſus, qui publicè legalem ſcientiam profitendo, menſium curſum in vna tantum lege explicanda conſumũt, immo plerunque in rubricæ ſenſu longius tempus effundunt, omnium ſit iudicium, cùm legitimi iuris ſtudioſi, centum vix legum declarationes in publicis gymnaſijs intelligant, vocis ſonum potius audiant, & ſi totum ius ciuile percurriſſe oporteret, nec quibuſdam chimæris Doctorum, veluti nænijs, memoriam atque ingenij aciem eludere, per vaſtaſque diſputationes, & anfractus vagari: vt ad faſtigium ciuilis doctrinæ, ac eruditionis conſcendere credant illi, qui prolixiorem (vt aiunt) Repetitionem compoſuerint, gloriam leges interpretandi, in extraneis inutilibus quæſtionibus conſtituentes. quàm autem inhumanũ ſit, floridam iuuentutem liberalibus ſtudijs addictam, hiſce cantilenis inuoluere, in aperto eſt. dum enim ius ciuile acquiſiſſe credunt,

ſugaci nube quadam decepti reperiuntur, le-
gum ſubſtantiam, totiusque iuris præcepta,
atque incrementum infirmiorem in partem
miſerè commutantes. Sed vt in niorem illum
veluti inutilem, ac fallacem inuehor, ſic illo-
rum in iure dicendo peritiam egregijs laudi-
bus effero, qui non in rubricarum nexibus,
non in explendis longo ordine, & multiloquio
interpretationibus, ſed in toto iure ciuili ac-
curatè aſſequendo morantur, & peruagantur:
hoc itaque tutiſſimo conſilio, dulcem iuris
ſuccum extrahunt, intelligendique viam in-
ueniunt: illosque propenſius admiror, qui
cum docendi peritia, eloquentiæ ſuauitatem
miſcent, ad iuris ſcientiam perdiſcendam, ne
ceſſariam valdè, atque opportunam: præci-
puum enim Iuriſconſulto eſt, Romanæ, ſplen
didæque eloquutionis ornamentum. quan-
tum ergo homines brutis præſtare noſcimus,
ſupernaque infernis, tantum eloquentes, ac
elegantes viros, inconditis, & infantibus bar
barica inſcitia coinquinatis præcellere: exul-
tandum maximopere eſt noſtris temporibus,
cùm Romæ Latinam, propriamque linguam
reuiuiſcere, & quodam poſtliminio longo in-
teruallo redire: Italosque eloquentiam, ve-
luti propriam ad ſe reuocaſſe, Italica monu-
menta teſtantur: vndique etenim eloquentiæ
flumina, nedum fontes ſcaturire intuemur,
vt Iuriſconſulti vero nomine indignum queni-
piam arbitremur, qui dicendi diſciplinam ne
glexerit, quod ſanè admirabile eſt: ſolet enim
eloquentium paucitas eſſe, cùm ex illis rebus
vniuerſis eloquentia conſtet, quibus in ſingu
lis elaborare permagnum eſt, vt omnes quo
rum gloria nobis, & dignitas chara eſt, horta-
ri conueniat, animo rei magnitudinem com-
plectantur. Si ſciendi facilitatem exopta-
mus, non faciliori methodo ſcientiam conſe-
quemur, quàm ius ipſum ciuile purè, nitide-
que peruestigando, tot ſyluestribus ſæpibus
diſiectis, atque eradicatis Pauli, Scæuolæ,
Pomponij, aliorumque definitiones, diſtin-
ctiones, & reſponſa, Principum placita, Præ-
torumque edicta perluſtrando, ingenijque
dexteritate ſuaues indè legum fructus colli-
gendo. Si diſſerendi peritiam exigimus, quid
pulchrius, vel honeſtius, quàm ratione, & li
tera iuris argumentari, ac quaſcunque obie-
ctiones reijcere? erit ne tunc authoritatum
plauſtris vtendum? Quid indignius, aut infir
mius, quàm doctrinis ſe diſputando tueri?
Si conſulendum erit, pro veritateque de iure
reſpondendum, nihil ſtabilius, nihil Iuriſcon
ſulto honorabilius, quàm legibus lites deci-
dere, arbitria componere. Si iudicandum,
vel maximè Iuriſconſultorum legibus erit in-
cumbendum, cum ſiue de hominum vita, vel
bonis agatur, æquum ſit, ex iure, veluti ex
ſpeculo imagines, ſententias deſumere. Si
ſcribendi cultu delectamur, nullus orationis
concentus, nulla amœnitas ſermonis deguſta
tur, cum periodos atque dicendi normam, in
teriectis allegationibus deuaſtamus, aut in-
terrumpimus. Quid rogo illepidius, quàm cũ
authores quoſdam ferè elingues, & infantes
legimus, nulla ſcribendi arte compoſitos, al
legationum tantum copia onuſtos? non ideo
minus Andreæ Alciati opera placent, quòd
conſiliorum numeris, Doctorumque crebris
nominibus careant: nec Baronis, Connani,
Cuiacij, Budæi, Duareni, aliorumque inſi-
gnium Iuriſconſultorum ſcripta talenijunt,
quòd rationibus, ac legibus ſcripſerint: om-
nem autem laudem aſſequuntur, cùm ſpreue-
rint, quæ fugienda ſunt, quæ etiam non faſti
dium tantum, ſed languorem legentium ani-
mis incutiunt. quicquid itaque agendum in
iure eſt, ex ipſo iure, ex ipſa iuris ſapientia,
atque prudentia, quam priſci Iuriſconſulti co
luerunt, excerpendum eſt, non ex nomini-
bus recentium Doctorum, quorum aliqui fal
ſas aliquando opiniones, vel vt alterius ſen-
tentiam oppugnent, vel ingenij acumen, ac
ſubtilitatem demonſtrent, vel iuris inſcitia ex
truunt. Nonne durum videbitur, quòd trãs,
citraque Alpes, Doctorum ſententiæ veluti
arietes inuicem ſæpè pugnent, vna etiam opi-
nio antiquitus recepta fuerit, hodie verò con
traria veluti communis vigeat, temporeque
mutetur, perinde ac ſi veritas, ius ciuile, bo-
num & æquum, immo ipſa iuſtitia conſtans
non ſit, & perpetua, ſed ad nutum Interpre-
tum varia, & mutabilis? Sique legum autho
ritas diuinas, & humanas res benè diſponit,
& omnem iniquitatem expellit, quid ini-
quius, aut inſolentius opinionibus illis, quæ
etſi communes cenſeantur, contrariæ etiam
communi applauſu gloriantur, vel commu-
niores nuncupantur; & quod pernicioſius eſt,
paſſim etiam crebriores ipſas authorum ſen-
tentias inter ſe reluctantes videmus? Quid
etiam abſurdius, quàm legis virtutem in tan-
to diſcrimine, contradictioneque conſtitue-
re, immo mundum ipſum, qui legibus guber-
natur? vnde iudicia rectè, ſancteque pro-
manabunt, ob iſtam iuris ambiguitatem, ex
librorum congerie, opinionumque? vt non
infœliciter complures Doctores opinionum
libros compoſuerint, inter quos eruditiſſi-
mus, ac celeberrimus FRANCISCVS VI-
VIVS, cuius ſcripta uiuent, vt ipſarum ve-
ra ratio haberetur, floridoque compendio
hominibus conſuleretur: præbuerunt Aduo-
catis anſam calumniandi immenſa hæc, &
numeroſa Commentariorum, Conſiliorum-
que volumina, materiam ac fomitem clien-
tibus accendendarum litium, quibus nunc
vita paſſim flagrat, incendio quidem vix
vnquam deflagraturo: iudicibus etiam ob-
ſcuritatem, cœcitatemque perſæpè inijciunt,
qui toto cœlo in tanta caligine aberrant, pri
ſcam illam etiam, germanamque maieſtatem
iuriſprudentiæ obruunt: interpretationes ha-
ſce

ſce Imperator, ſapienti authoritate, peruerſiones magis appellauit, eaſdemq; ab eius ope ribus proſcripſit, nouam iſtam iuris confictio nem, ac verboſitatem, qua etiam antiquitus to tum penè ius conturbatum erat, conijciens, & augurans. Vbi illa moderatio, legitimaq; veri tas, quam ſe attigiſſe teſtatur? vbi templum il lud Romanæ iuſtitiæ ædificatum? præclarum igitur iuris ciuilis conſtringendi inſtitutum, etſi laudabile fuerit, in maximam tamen iactu ram, atq; perniciem, miſerandis iſtis temporibus, quibus ius ipſum diſiectum inuenitur, librorum veterum Iuriſconſultorum interitum redundaſſe compertum eſt. ſi enim illi extarēt, ex quibus leges velut fragmenta promanarūt, veluti; ex viuis, clariſſimiſq; fontibus riuuli, ius ciuile tot inutilibus rupibus, tot (vt ita di xerim) promontorijs careret: Accurſij, quem magnum vocitant, ſinuoſa ceſſarent gloſſemata, ac ipſum extricatū ſanè coleremus, poſt quam illud nunc contingit, vt legibus minimè credamus, ſed Doctorum nominibus, qui ipſas plerunq; confundunt acquieſcamus, veritati detrahamus, fucatis autem phaleratiſq; opinionibus deferamus. Cumq; à veris iſtis ſcribendi regulis hoc in opere receſſerim, vt non ab re eruditos viros, qui iuris peritiam feſtiuioribus literis, & elegantioribus, velut condiendam ſcientiam autumant, quorum nō vir tus modo inſita, ſed ira etiam exulceratos huiuſmodi ignominia ſtimulat animos, faſtidiri, & ſuperfluitate admirari ſciam, eius rei rationem reddere viſum eſt. Plures itaq; ſunt in iure quæſtiones ferè inſolubiles, ſed nulla intricatior, vt admonui, nulla altior iſta: An & quā do liberi in conditione poſiti vocentur, vt pugnantiæ Gloſſarum, legum in diuerſum intelli gentiæ, antiquorum diſcordiæ, poſteriores affixerint, & cum quæ communis, vel crebrior ſententia videretur, ſub iudice lis eſſet, optimū fore credidi, ſi authorum nomina velnti in con traria agmina referrem: ſi enim antiquiores, qui authoritatum maceries deſpexerunt conſi deremus, dum rei iſtius meminere, copioſis no minum allegationibus inſiſtunt, vt non iniuria iuniores traditum ſtylum gradatim obſeruaue rint, in illudq; inciderimus, vt quæſtio hæc Do ctorum magis authoritatibus, quàm explicato iure comprimatur: non ab re igitur ſententias ferè omnium quos viderim adſcripſi, corrupte lam iſtam ſequutus, in re quę antiquū callum obduxit, quod inde ortum ſumpſiſſe exiſtimo, vt cùm vix eueniat quin morientium vltimæ voluntates, ſub conditione decedentium libe rorum ſubſtitutiones contineant, deq; opulen tiſſimis hæreditatibus ſæpè agatur, ac litigantes vt plurimùm cupidos Doctores conſulant, pro arbitrio frequenter modò in hanc, modò in aliam partem inclinant, vt litium ardore in ſanientibus, ſint maximis receptis pecunijs plauſibiles; eſtq; in vniuerſa fideicommiſſorū tractatione præcipuum, cùm de vltimis volun tatibus diſceptatur, vt maximas authoritates vtriuq; pugnantes, immo authores in ſe cōtra rios animaduertamus, qui iuſtum, bonū, ęquūque illud cenſent, quod pecunias affert: temerè proinde reſponſa reddunt alijs contraria, vt difficulter in conſulentium libris aliquid contineatur, quin aperta eiuſdemmet Scriptoris contradictione turpiter feriatur, nec quenquā puduit publicè illa in lucem miſiſſe, cunctiſq; deteſtandum, ac tetrum inconſtantiæ vitium propalaſſe. Sed quid eſt temeritate fortius, aut quid tam temerarium, tamq; indignum ſapien tis grauitate, atq; conſtantia, quàm aut falſum ſentire, aut quod non ſatis exploratè perceptū ſit, & cognitum, ſine vlla dubitatione defende re? O rapacitatis, auaritiæque improbum ſtu dium: cenſus conſtituant, ædificia ampla erigant, villas emant, neſcientes cui congregent, vel relinquant. Seruio Sulpitio nequaquam hi ſunt comparandi: non enim ille magis iuris cō ſultus, quàm iuſtitiæ cenſebatur: nec C. Aquilio, qui ita iuſtus, & bonus vir erat, vt natura non diſciplina conſultus videretur, ita peritus, & prudens, vt ex ciuili iure non ſcientiam ſolum, verùm etiam bonum, & ęquum deſumpſiſſe oſtenderet: cuius tantum ingenium erat, tā prompta fides, vt quicquid inde haurires, nitidum, clarumq; haurire intelligeres. Sed illi ve teres Iuriſconſulti, prout veri iuris, germanæque iuſtitiæ, ſolidam, & expreſſam effigiem tenebant, vmbra hi, & imaginibus vtuntur: nec primò à natura ſuſtineri ea quæ gignuntur è terra contemplantur, quibus natura nihil tribuit amplius, quàm vt ea alendo, atq; augendo tueretur, beſtijs autem ſenſum, & motum dediſſe, & cum quodam appetitu acceſſum ad res ſalutares, à peſtiferis receſſum: homini hoc am plius, quòd rationem addidit, qua regerentur animi appetitus, qui tum remitterentur, tum continerentur. O fallacem hominum ſpem, fragilemq; fortunam, & inanes noſtras contentiones, quæ in medio paſſim ſpatio franguntur, & corruunt: anteq; in ipſo curſu obruūtur, quàm portum proſpicere potuerunt. ijs itaq;, qui recto conſilio ius ciuile, ad eiuſq; rectam inſtitutionem idonea aggrediuntur, hæc dixiſſe ſum arbitratus, ne irrito labore, atq; infeliciter, vulgarem illum morem amplectantur, quem multi arcem iuriſprudentiæ ſolos ſe tenere autumantes, vti palmarium erexere: vtq; intelligant, cur in præſenti tractatione, atq; alibi dū de voluntate morientium interpretanda diſſeritur, adeò crebris, numeroſiſque ſcribentium nominibus fuerim vſus.

IOSEPHI . DE . RVSTICIS V. I. C. AQVILANI CONSILIVM,

SVPER . PRAELEGATO . OLIM MAGNIFICI . AC . SPECTABILIS DOMINI . IVLIANI . ÆMILIANI

Pro Magnificis Dominis Ioan. Franciſco, & Fratribus Aemilianis.

ARGVMENTVM.

NVNQVID ſufficiat conditionem ſemel extare, fideicommiſsiq́; conditio liberis ſuperuiuentibus deficiat, cum quis ſi ſine liberis deceſſerit, reſtituere per fideicommiſſum rogatur, quicquid de liberis poſtea contingat. Et an poſiti in conditione vocati cenſeantur, deq́; coniecturis vocationis ac conditione voluntaria ex mente extendenda: et vtrum de perſona ad perſonam extenſio fiat. Quando etiam hæres cum beneficio inuentarij reuocet bona fideicommiſsi alienata, diſſeritur; Oldradiq́; conſi. 21. explicatur. In reſtitutione fideicommiſsi, an veniant fructus, inſpicitur; Nonnulla vlterius de optione legata: maſculorum fauore ad inducendum fideicommiſſum, prohibitionemq́; alienationis bonorum afferuntur.

SVMMARIVM.

1 Conditionem ſemel extitiſſe an ſufficiat, licèt perpetuò non duret, idque diſtingui, nu. 36.

2 Fideicommiſſi conditionem defeciſſe intelligi, liberis ſuperuiuentibus, cùm quis ſi ſine liberis deceſſerit reſtituere rogatur, quicquid poſtea de liberis contingat, licèt ipſi ſine liberis moriantur.

3 Fideicommiſſi conditionem prædictam, liberis ſuperexiſtentibus deficere, adiecta etiam maſculina qualitate.

4 Fideicommiſſi conditionem ipſam deficere, ſi pluries adhuc maſculorum teſtator meminerit.

5 Fideicommiſſi conditionem extingui, liberis ſuperuiuentibus, cùm quis ſub eadem liberorum conditione grauatur, quantumuis liberi momento tantùm patri ſuperuixerint.

6 Fideicommiſſi

6 Fideicommiſſi conditionem hoc caſu extingui.ſi liberi ſuperuiuant, etiam ſi teſtator dixiſſet, ſi aliquem hæredum meorum.

7 Conditionum in ſubſtitutionibus appoſitarum, primæ exiſtentiæ principium, non autem eius ſucceſſum ſpectari.

8 Subſtitutiones ſequentes expirare, extinctá prima per ſuperexiſtentiam liberorum in conditione poſitorum.

9 Subſtitutionem probari oportere ab eo, qui ſe ſubſtitutum dicit: eiq; poſſe obijci, ſubſtitutionem de hoc caſu non loqui; Sed numero 49. id declarari.

10 Subſtitutionis probationem non excludi, etiam ſi ſubſtitutus allegauerit, teſtatorem illam in mente habuiſſe, deque ea cogitaſſe, niſi diſpoſitum appareat.

11 Poſitos in conditione, diſpoſitiuè vocatos non cenſeri. Contrariam autem opinionem in puncto iuris veriorem, humanioremque eſſe; Gloſſæ tamẽ ſententiam in l. Lucius Titius. 2. ff. de hæredibus inſtitu. hodie etiam communiorem eſſe, numero 50. & 53.

12 Poſitos in conditione ſub qualitate maſculina, ex intentione multorum, in diſpoſitione non eſſe. Sed iſtud reijci, ex veriori, crebriorique opinio. numero 56.

13 Subſtitutionem, de vno caſu ad alium, extendi poſſe.

14 Subſtitutionem de perſona ad perſonam non fieri, ex mente etiam tacita, ac veriſimili teſtatoris, contrarium verò afferri, nu. 65.

15 Conditionem voluntariam, ex Franciſco Aretino, extenſionem non pati. Pleroſq; tamen diuerſum ſenſiſſe, vt nu. 70.

16 Voluntatem teſtantis, etiam ex coniecturis elicitã attendendam eſſe.

17 Fideicommiſſa taliter in voluntate defuncti reſidere, vt ſufficiat, fideicommiſſa quibuſcunque verbis, coniecturis, ſiue præſumptionibus proſilire.

18 Familiam per maſculos conſeruari, à fœminis autem extirpari.

19 Familiæ nomen de maſculis accipi, ſi de mente teſtantis agnationem conſeruandi conſtiterit.

20 Familiarum dignitatem, honoremque ſine diuitijs conſeruari non poſſe.

21 Maſculinam qualitatem reſpiciens, agnationis fauorem coniunctim conſiderare.

22 Fideicommiſſum inter illos de familia, alienationiſq; prohibitionem induci, cùm diſponitur, rem in familia manere.

23 Fideicommiſſum perpetuum bonorum ſtabilium inductum cenſeri, ob maſculinæ qualitatis expreſſionem.

24 Fideicommiſſum perpetuum, actum reſtitutionis ſucceſſiuum inferre.

25 Fideicommiſſo bona ſubiecta, alienari non poſſe.

26 Hæredem per alienationem hæreditatis, contractũ per patrem initum de re ſubiecta fideicommiſſo approbare.

27 Inuentarij confectionem, hæredi cum eius beneficio hæreditatem adeunti prodeſſe, vt omnia ei iura conſeruentur, perindè ac ſi illam non adiuiſſet.

28 Inuentarium operari, vt hæreditas iacens cenſeatur.

29 Hæredem non appellari propriè dominum, ſi hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij adierit.

30 Hæredem cum beneficio legis, & inuentarij, res fideicommiſſo ſubiectas ſibi debitas, reuocare poſſe.

31 Hæredem cum dicto beneficio, rem ſibi ſpectantem alienatam reuocare non poſſe, niſi in quantum res illa vires hæreditarias excedat.

32 Hæredem cum dicto inuentarij beneficio, teneri ratum habere factum defuncti, quatenus bona hæreditatis æquiualent.

33 Hæredem cum dicto beneficio, exceptione repelli poſſe pro parte, quando bona pro parte ſufficiunt.

34 Hæredem iſtum cum inuentario, nihil poſſidentem de bonis hæreditarijs, liberè, & in totum, res alienatas reuocare.

35 Hęredem cum inuentario, alienata reuocare poße etiam ſi in hæreditate adſint æquiualentia, ſi non reuocando, & bona hæreditaria pro alijs alienatis ſubrogando, damnum cõſiderabile pateretur: exemplumque afferri.

37 Conditionem ſemel extare, cum in relicto expreßè ratio eſt appoſita, vt bona in familia remaneant, non ſufficere, ſed conditionem ſucceſſiuam reddere, perſeuerantiaque opus eſſe.

38 Conditionem ſemel extare, cum non ſolum ex ratione, ſed ex uerbis tractus ſucceſſiuus induceretur, minimè prodeſſe.

39 Old. conſi. 21. thema tale eſt, teſtator. num. 1. cum de mente teſtatoris appareret, non tranſmittendi bona ad extraneos hæredes, limitari.

40 Et conſequenter vbi agnationis conſeruandæ ratio habita fuit.

41 Item vbi maſculorum fauor conſiderari poſſet.

42 Vocatione inſuper liberorum admiſſa.

43 Quantumuis liberi in conditione poſiti fuerint, dũ modo ex coniecturis vocatos eſſe appareat.

44 Oldradi conſilium præcitatum, cum teſtator ad plures ſubſtitutionum gradus digrederetur, limitari.

45 Oldradum ibidem declarari, cum conditio tractũ ſucceſſiuum contineret.

46 Oldradi conſilium 21. non procedere, vbi per ſimplicem ſuperexiſtentiam, menti teſtatoris non eſſe ſatis factum, appareret.

47 Oldradi dictum conſi. iuxta terminos gloſ. in l. tale pactum. §. fin. ff. de pact. limitari, ſcilicet ſi teſtator interrogatus, onus fideicommiſſi num vellet in quolibet gradu ſubſtitutionis repetitum fore, affirmatiuè reſpondiſſet.

48 Oldradi deciſionem, ex dictionibus reſtrictiuis, tũc & eo caſu, liberius procedere.

51 Galli Aquilij formulam, filij inſtitutionem, attenta crebriori opinione, non inferre, vt nu. 54.

52 L. Gallus. §. in omnibus. ff. de lib. & poſthu. ad mentem

tem Doctorum declarari.

55 *Poſitos in conditione, coniecturis exiſtentibus, vocatos cenſeri.*

57 *Maſculos in conditione poſitos, multo magis ex geminatione qualitatis maſculinæ, vocatos eſſe.*

58 *Poſitos in conditione, per coniecturam digreſſionis ad plures ſubſtitutionum gradus, iuxta Anch. conſil. 74. Philippus teſtator in diſpoſitione verſari.*

Alijs præſertim coniecturis concurrentibus.

Vt quia in vltima ſubſtitutione vlteriores, & ſic minus dilecti, vocati reperiantur.

59 *Poſitos in conditione, per adiectionem grauaminis in diſpoſitione conſtitui.*

60 *Poſitos in conditione, & grauatos, multò magis vocatos eſſe, alia coniectura concurrente.*

61 *Poſitos in conditione, & grauatos, adiecta alia qualitatis maſculinæ coniectura, facilius vocatos intelligi.*

62 *Poſitos in conditione, grauamine adiecto, potius vocari, alia coniectura digreſſionis ad plures gradus ſubſtitutionum concurrente.*

3 *Poſitos in conditione, in legatis particularibus, diſpoſitiuè vocari.*

64 *Poſitos in conditione, in legatis particularibus facilius eſſe vocatos, ſi Petri Ancharani coniectura adſit.*

66 *Extenſionem de perſona ad perſonam non fieri, ſi de ea teſtator non cogitauerit, aliàs ſecus.*

67 *Extenſionẽ de perſona ad perſonam permitti, quando illa perſona ad quam fit extenſio, aliquo modo ſub verbis, ex mente diſponentis, ob qualitatem ei inhærentem, poſſet comprehendi.*

68 *Fideicõmiſſum de perſona ad perſonã extendi, quæ lato ſumpto vocabulo poteſt ſub verbis cõtineri.*

69 *Extenſionem de perſona ad perſonam tolerari, vbi alias abſurdum ſequeretur, quòd minus dilectus, magis dilecto præferretur.*

71 *Poſitos in conditione, data ipſorum vocatione, per patrem alienata poſſe reuocare.*

72 *Alienationem rei, alienari prohibitæ, licere, in vita poſſidentium, vt fructus percipiantur, commoditaſque in emptorem tranſeat.*

73 *Fructus perceptos poſt aditam hæreditatem, non venire in fideicommiſſi reſtitutione.*

74 *Fructus ab hærede perceptos poſt aditam hæreditatem, venire in reſtitutione fideicommiſſi, ſi ex aliquibus coniecturis ita ſenſiſſe teſtatorem colligi contingat.*

75 *Fructus poſt mortem grauati perceptos, nõ niſi poſt moram, litemque conteſtatam deberi.*

76 *Fructus poſt mortem grauati perceptos, non deberi, niſi poſt contractam moram, vel poſt litem cõteſtatam, etiam ſi fideicommiſſarius abſens fuerit, aut ignorans.*

77 *Fructus dominum ſequi.*

78 *Fructus poſt mortem grauati de fideicommiſſo vniuerſali reſtituendo habitos, poſt moram tantùm deberi, ſcilicet lite conteſtata, per quam litis conteſtationem mora contrahitur.*

79 *Fideicommiſſum conditionale, purificata conditione, purum cenſeri.*

80 *Fructus particularis legati ſub conditione, ab adita hæreditate, dieq́; purificatæ cõditionis deberi.*

81 *Fructus fideicommiſſi, non niſi poſt moram reſtituendos eſſe adita hæreditate, in vniuerſali fideicommiſſo, ſecus in particulari, verum intelligi.*

82 *Fructus quotæ hæreditatis, ſicut fideicommiſſi, niſi poſt moram non deberi.*

83 *Dominium legati partis bonorum, non niſi à die aſſignationis in legatarium tranſire.*

84 *Patrem pro filijs conſilium capere: filioſque meliorem patre amicum non habere.*

85 *Certum aliquid eſſe, vel de facili poſſe certum reddi, paria videri.*

86 *Inſtrumentum eſſe liquidum, vel de breui liquidandum æquiparari. Proindeque ſuper teſtamento compromiſſum ceſſare, quamuis mors, aditioque hæreditatis non ſint probatæ, cum de facili probari valeant.*

87 *Fructus de fideicommiſſo vniuerſali, vel de quota hæreditatis a die purificatæ conditionis deberi mora aliter non contracta per interpellationem, aut litis conteſtationem, cum ſumus in minori.*

88 *Optione bonorum alicui prælegata, omnia bona prælegato ſubijci, in eoque virtualiter contineri, ac ſingulas res totius hæreditatis, ſub conditione quodammodo legatas videri.*

89 *Optione bonorum legata, ante electionem, nihil interim poſſe alienari.*

90 *Optione bonorum legata, vt hæres facultatem diſponendi acquiras, oportere eo inſtante tempus legatario, ad eligendum aſſignari.*

91 *Legatis alicui rebus ſub conditione, omnem actum pendere, donec legatarius ſuam intentionem aperuerit, ita vt illo acceptante omnia retrò geſta, nulla, inualidaque reputentur, eodem verò repudiante, actus retrò geſti efficaces perſiſtant.*

Diuino implorato præſidio.

TESTAMENTO cõdito per olim Magnificum, & Spectabilem D. Iulianum Æmilianum, de anno 1542. in quo intendens ſuę poſteritati proſpicere, iure prælegati eius filijs ſobolem maſculinam habentibus, ducatos bis mille reliquerat, ſucceſſiuè in codicillis ita diſpoſuit; Dicẽs, & affirmans, in ſuo vltimo teſtamẽto ſe reliquiſſe, ꝙ ſi aliquis filiorum, & hæredũ ſuorũ filios haberet maſculos legitimos, & naturales, iure prælegati percipiat ducatos bis mille, de bonis ſtabilibus ad arbitrium ſuum. Et ſi duo ex filijs haberent filios legitimos, & naturales maſculos, dictos ducatos bis mille pro rata diuiderent. Siq́; nullus ipſorum dictos filios maſculos haberet, omnes prędicti inſtituti, teſtatori pro æquali portione ſuccederent. Et ſi cõtingeret, ꝙ habentes filios decederent ijs relictis, qui tñ poſtea decederẽt ſine ſobole maſculina, tũc & eo caſu voluit teſtõr, dictos bis mille ducatos ad hæredes ſuos quoſcũq; reuerti, & alter alte

ri ſuccedat. Sed qa ambulatoria eſt volűtas vſque ad extremű vitæ exitű, codicillãdo, dictű prælegatű aliqualiter reformauit: Volẽs, ꝙ dicti habentes filios, nõ poſſint illud petere, niſi poſt mortẽ filiorű, qui non reperirentur habere filios, ſed dictis non habentibus ſobolem maſculinam, licitum ſit percipere fructus dictorum ducatorum duo millia, eorum vita durante. Mortuo teſtatore remanſerunt duo filij videlicet, D. Marinus, & Dominus Ludouicus Aemiliani cum filijs maſculis, qui quidem D. Ludouicus alienauit de bonis habitis virtute dicti prælegati D. Leonardo Burro, duas petias terrarum aratoriarum in pertinentijs caſtri Balnei ſitarum, quas D. Io. Franciſcus, & fratres Aemiliani, filij & hæredes dicti olim D. Ludouici, cum beneficio tamen legis, & inuentarij, intendunt vendicare à Dom. Cæſare, & Dom. Carolo Burris, filio, ac nepote reſpectiuè olim Dom. Leonardi, cuius hæredes exiſtunt, vna cum fructibus: Dubitatur igitur, quid iuris. Et videretur dicendum, D. Ludouicum potuiſſe dicta bona alienare. Primò tanquam ei relicta ſub conditione, ſi filios maſculos tempore mortis teſtatoris habuerit, quæ conditio fuit iam purificata, filijs maſculis, vt ſupra exiſtentibus, omniſque eius virtus fuit adimpleta, & exequuta: ſufficit enim condi-
1 tionem † ſemel extare, licèt perpetuò non duret, l. in ſubſtitutione, vbi Ange. & Ioan. de Imo. ff. de vulga. & pupilla. l. ſi quis hæredem, vbi Bald. Ange. Salyc. Rapha. Fulgo. & Paul. de Caſt. C. de inſtitu. & ſubſtitu. l. rogo, in fi. ff. de fideicomm. libert. Old. conſi. 141. Thema tale eſt, Dominus G. Leuionen. colum. 2. ante nu. 2. verſi. vnde ſufficit. Ang. conſ. 340. Conſtantinus. Alex. conſ. 115. vetus, & trita, in fine, lib. 1. Socin. conſi. 117. viſa, colum. 2. nume. 4. in fine, verſicu. confirmatur prædicta concluſio. lib. 1. Carol. Ruin. conſi. 89. viſa, & intellecta, in fine, num. 8. lib. 4. Soci. iunior, conſi. 29. licèt in præſenti caſu, colum. 4. nume. 15. lib. 4. Rol. de Valle, conſi. 56. quoniam ex facto, colum. 3. nume. 11. lib. 3. Et eſt text. in l. filiusfamilias. §. cum quis. de lega. 1. vbi Iuriſconſ. inquit, quòd cum quis rogatur per fideicommiſſum reſtituere, ſi ſine liberis deceſſerit, dicitur defeciſſe conditio ſubſtitutionis, ſi ei liberi ſuperuixerint.
2 Quod eſt verum † etiam, quicquid poſtea de ipſis liberis contingat: licèt enim ij, qui faciunt fideicommiſſum deficere poſtmodum ſine filijs moriantur, non tamen ſubſtitutio locum habet, quæ expirauit, Old. conſi. 21. thema tale eſt, teſtator, num. 1. verſi. mihi videtur, per text. in l. cum vxori. C. quando dies lega. ced. in l. hæredibus, in princ. ff. ad Trebel. cum alijs ibi allegatis, & d. conſi. 141. col. 2. ipſumque communi applauſu cæteri ſequuntur, Io. And. in additio. ad Specul. titu. de teſtamen. §. in primis, in fi. additio. q. 45. Cyn. in authen. ſed & ſi quis, in vlti. quæſt. in fi. C. de ſecund. nupt. Ange. in l. generaliter. §. cum autem, in lectu. Floren. C. de inſtitutio. & ſubſtitutio. Bald. in l. fina. colum. 8. nume. 54. in 25. quæſt. C. de hæredib. inſtitu. Paul. de Caſt. in l. ex facto, §. ſi quis autem, nume. 5. & 6. vbi Franciſc. Rip. nume. 1. dicto titu. ad Trebel. idem Caſtreſ. in dicta l. in ſubſtitutione. Iaſ. in dicta l. ſi quis hæredem. colum. 2. verſicu. item facit. Soci. in l. ſolemus, nume. 5. ff. de conditio. & demonſtrat. Bald. conſi. 57. item inſtituo, colum. 1. in fi. & ſeq. lib. 2. Ange. conſi. 159. ex hoc igitur themate, colum. 1. verſicu. idem videmus, Pet. de Ancha. conſ. 120. pro clariori deciſione, poſt prin. Alexan. conſi. 139. circa primum, num. 3. lib. 6. conſi. 31. ponderatis, in prin. lib. 3. Pau. de Caſtro, num. 97. Ne improprijs, num. 3. verſi. quia defecit conditio, lib. 2. conſi. 324. ſuper ſecundo puncto, colum. 2. nume. 3. lib. 1. Iaſ. conſ. 51. circa primum dubium, colum. 3. conſi. 66. viſo, colum. 4 conſi. 68. dicta legitimatio, col. 6. ver. ſecundò reſpondetur, lib. 3. Corn. conſ. 62. viſis ſcripturis, per totum, lib. 1. Dec. conſ. 63. & pro tenui, colum. 2. in prin. conſ. 205. in cauſa. num. 8. conſ. 218. in caſu, num. 7. conſ. 269. conſultus, num. 13. conſ. 270. Dominus R. ante num. 2. cõſil. 287. in ciuitate, num. 1. conſ. 323. cum ſit, nume. 3. conſi. 377. viſis, col. 1. conſ. 384. in caſu, col. fi. conſ. 414. viſo, nu. 4. conſ. 427. licet, nu. 2. conſ. 511. viſo. nu. 1. conſ. 513. in ciuitate, nu. 2. 585. Ioannes, nu. 2. 594. viſo, nu. 5. 635. eiuſdem initij, num. 16. 636. prima facie, num. 5. & 6. Panormit. conſ. 40. venio, in 2. dub. lib. 5. Fulgoſi conſi. 46. Andreas, verſicu. nec rurſum, Pariſius conſi. 18. conſideratis, num. 2. & 4. conſi. 86. ad veram, de communi opin. atteſtans, conſi. 87. vidi & legi. nume. 4. conſ. 89. in præſenti cauſa nume. 25. lib. 2. Socin. iun. conſi. 111. ex themate, num. 20. & 21. lib. 1. conſ. 4. in occurrenti caſu, nume. 8. lib. 3. Curtius iunior communem opinio. eſſe dicens, conſi. 121. præſupponitur nume. 15. verſic. ad hanc concluſionem. Aym. Crauet. & is de recepta ſententia atteſtans, conſillo 98. Nobilis, nume. quarto, Carol. Ruinus conſi. 9. præſumitur, nume. 8. lib. primo, conſi 88. legatum, num. 6. in fine, conſi. 66. in caſu, nume. primo, conſi. 105. viſo teſtamento. numero 18. conſi. 153. eiuſdem initij, nume. 5. conſilio 161. viſo themate, nu. 18. conſi. 175. poſtquam. num. 1. lib. 2. conſi. 133. proponitur, num. 1. cõſil. 142. viſo, & perlecto, num. 3. & conſ. 143. ponderatis, num. 1. lib. 1. Nicol. Bellon. conſi. 81. ſuperioribus, in prin. Rol. de Valle, conſi. 52. requiſitus, num. 46. & 47. lib. 2. & d. conſi. 56. quoniam ex facto, num. 9. vbi de communi meminit, lib. 3. Alex. de Neuo, conſi. 16. non figuro, nu. 11. Nat. cõſ. 191. viſo teſtamẽto, nu. 7. lib. 1.

3 Quæ deciſio † procedit etiam, ſi maſculina qualitas fuiſſet adiecta, Abb. Panormita. d. conſi. 40. venio, in 1. dub, colum. 1. & 2. Alex. cõſil. 139. circa primum, num. 3. lib. 6. Dec. d. cõſi. 63. & pro tenui, ante nu. 3. colum. 2. conſ. 291. viſis, num. 5. & conſi. 513. in ciuitate noſtra, Carol. Ruin. conſi. 153. viſo vtroque teſtamento, colum. 4. nume. 5. verſiculo, & per illum. lib. 2. vbi Ruinus loquitur in terminis Alexandri,

in

in quibus teſtator proprias ſorores excluſerat Iaſchinum, & Antonium eius agnatos inſtituendo: volens vt ſi decederent ſine hærede maſculo, quòd eius bona propinquioribus ipſius teſtatoris, qui eſſent de eius parentela, remanerent: & ſic ſemper de gradu in gradum, dictaque eius bona nunquam recederent de ipſius parentela, donec aliqui maſculi in ea ſuperesſent, idem Ruinus conſil. 134. proponitur, nume. quinto, lib. 3. Hieronymus Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita, numero 763. ff. ad Trebellia.

4 Etiam ſi pluries † eſſet repetitum maſculis, vt per Old. d. conſi. 21. & aduertit Pariſ. con ſil. 31. conſiderato primo capite, num. 21. lib. 2. traditq; Zanch. in d. §. cum ita, num. 763. verſi. & attende, quòd in caſu Oldradi.

5 Hæc opin. procedit † adhuc, ſi liberi momento patri ſuperuixerint: dicetur enim extincta fideicommiſſaria ſubſtitutio, Bal. in c. 1. §. quin etiam, verſic. quæro quid ſi maſculus, tit. Epiſc. vel Abb. in authen. ſed & ſi quis, colum. 2. C. de ſecund. nup. in l. cum acutisſimi. nume. 10. C. de fideicommiſ. conſ. 56. an pater, colū. 2. lib. 2. conſi. 128. ad intelligentiam, lib. 1. repetitur, conſ. 113. proponitur, quòd quidam Simeō, lib. 5. Iaſ. in l. inter ſtipulantem. §. ſacram, colum. 8. verſicu. ex diuerſo. ff. de verb. obliga. in l. qui filiabus, num. 27. de lega. 1. in l. ſi quis, num. 8. C. de inſtit. & ſubſti. conſi. 51. Aloyſius, colum. fi. d. conſi. 66. viſo, colum. 6. lib. 3. Vero nenſ. conſ. ciui. 50. in cauſa, num. 5. Dec. conſi. 623. in caſu occurrenti, colum. 1. in princ. Stepha. Bertrand. conſi. 217. cognito caſu, colum. 1. in princip. lib. 1. Soci n. iunior conſi. 35. viſa, nume. 2. lib. 2. Pariſ. conſi. 56. agitur in præſenti conſultatione, num. 3. lib. 2. Carol. Ruin. con ſil. 153. viſo vtroque teſtamento, nu. 5. lib. 2. & tradit Old. d. conſ. 141. ante nu. 2.

6 Etiam ſi dixerit † teſtator, ſi aliquem hæredem meorum, cum pronomen iſtud, ad principaliter inſtitutos referri velit ipſe Old. d. cōſilio 21. nume. 2. verſicu. nec huic obuiat, per textum in l. ſi ita eſſet legatum. ff. de auro, & argen. lega. ſicut cum quæritur an prælegata veniant in reſtitutione.

Nec mirum hoc eſt, cum vt dicit Bald. in l. precibus, colum. 3. in 3. opp. C. de impub. & al. ſubſtit. in conditionibus, quæ apponuntur in

7 ſubſtitutione, principium † attendamus primæ exiſtentiæ, nec curemus poſtea eius ſucceſſum, & in d. authen. ſed & ſi quis, nume. 2. C. de ſecund. nup. dixit, naturam conditionum eſſe, vt non requirat veritatem actus permanentis, ſed ſufficiat veritas actus tranſeuntis. cum igitur in propoſito D. Iulianus ſenior deceſſerit ſuperſtitibus Dominis Ioanne Franciſco & alijs fratribus, ex D. Ludouico: ſequitur conditionem defeciſſe, per textum in dicto §. cum quis, & alia iura deſuper allegata. Quòd in

8 tantum † eſt verum, vt nedum prima ſubſtitutio ſub illa cōditione concepta expiraredicatur, ſed etiam omnes aliæ ſubſtitutiones ſucceſſiuè factæ poſt primam, à qua ſequētes dependent, penitus deficiunt, l. cum in teſtamento, in principio. ff. de hæredib. inſtitu. l. ſi mater. §. fina. vbi Iaſ. in ſecundo nota. ff. de vulga. & pupilla. Socinus conſi. 116. in cauſa filiorum, colum. 5. verſicu. quæ omnino, lib. 3. quod reddidit ſuper teſtamento D. Andreæ Barbatiæ, conſi. 62. viſo capitulo, colum. 4. nume. 7. verſicu. ex qua intelligentia, eod. volum. Pariſ. conſi. 86. ad veram reſolutionem, colum. 1. in fine, nume. 5. lib. 2. Alexan. dicto conſi. 139. numero 4. lib. 6. & ſenſit Bart. in l. 1. colum. 10. nume. 47. ver. ſed circa hoc inſurgunt dubia. ff. de vulga. & pupilla.

9 Secundò, quia euidens † iuris regula eſt, quòd agens ex ſubſtitutione, dicensque, ſe alicui ſubſtitutum, tenetur ipſam ſubſtitutionem probare, & quòd ſubſtitutio facta, caſum de quo agitur comprehendit: ſemper enim obijci poteſt, ſubſtitutio de hoc caſu non loquitur, Old. d. conſi. 21. in fine, verſicu. ſi autem. Ioan. And. in addit. ad Spec. titu. de teſtam. §. 1. verſicu. occurrit, ad finem, Panormita. d. conſilio 40. venio, lib. 1. Socin. dicto conſi. 62. viſo capitulo, colum. 3. in princip. nume. 4. verſicu. & in primis iſta concluſio, lib. 3. conſi. 63. viſis, num. 14. verſicu. & pro fundamento, conſi. 116. in cauſa, num. 6. verſicu. præterea, eodem volum. Ludoui. Gozadi. conſi. 21. videtur dicendum, nume. 8. conſi. 29. videtur prima facie, nume. 13. & conſi. 59. prima facie, in princip. Pariſius conſi. 86. ad veram reſolutionem, nume. 11. libro 2. conſi. 87. vidi, & legi, nume. 8. eodem volum. conſi. 14. Petrus, colum. 2. nume. 7. lib. 3. conſi. 66. Nobilis Silueſter, ante nume. 2. eod. lib. Soci. iun. conſi. 115. licèt, colum. 3. num. 14. verſicu. ad illud, lib. 2. conſi. 64. vt reſponſum, num. 14. lib. 3. conſi. 75. anceps, num. 8. & conſi. 100. præſens conſultatio, nume. 18. eodem vol. Rub. Alexandri. conſi. 28. circa præmiſſam, nume. 1. Lancello. Galia. in l. centurio, colum. 66. ff. de vulga. & pupilla. Hieronym. Gab. conſil. 132. Tiberius Narius, nume. 36. & voluit Aym. Crauet. conſilio 161. verba ſubſtitutionis, nume. 16. vnde cum ſubſtitutio de dictis filijs D. Ludouici non loquatur, vt ſtatim clarius dicam, meritò ab intentato iudicio ueniunt excludendi: Nec ab iſta regula receditur ſi fortaſſe diceretur, teſtatorem in mente hoc habuiſſe, aut ſacere cogitaſſe, quoniam non ſuf-

10 ficit † teſtatorem aliquid velle, ſiue in mente agitare, niſi illud aliqualiter diſponat: quod enim non loquitur, velle non præſumitur, l. quidam cum filium. l. quoties. §. tantundem, vbi Baldus, & Ioan. de Imola, ff. de hæredib. inſtituen. Alexan. in l. 3. in fine, C. de libe. præterit. Iaſon, conſilio 228. in iſto themate, colum. ſecunda, in fine, verſiculo, ſecundò pro eadem parte, lib. 2. Decius conſi. 159. caſus, colū. 4. nu. 5. conſi. 186. & diligēter. col. 1. in prin. conſ. 205. in cauſa, num. 5. conſ. 377. viſis, nu. 2. & infra, conſi. 384. in caſu propoſito, colum. 3. verſiculo, non obſtat, conſilio 287. in Ciuitate

Placentiæ,num.9.conſi.477.viſo conſilio, in fine,num.4.conſi.696.retenta concluſione, nume.19.extatque doctrina Bal.in l. vnica, ante num.11.C.de his,qui ante aper.tab. quem referendo ſequitur Socinus in d.l. hæredes mei. §.cum ita.colum.4.verſicu.aduerte tamen.Pariſ.dicto conſi.86.ad veram reſolutionem.nu.21.lib.2.

Tertiò, nam iſti filij D.Ludouici ſunt poſi-
11 ti † in conditione,ergo non ſunt diſpoſitiuè vocati ex teſtamento, Gloſ. in l.Lucius Titius.2.ff.de hæred.inſtitu.vbi Iacob.de Arena,& cęteri communiter, eſtque magis communis,& recepta opinio, de qua infraſcripti Doctores atteſtantur,Alexand.conſi.108. viſo themate, nume.3.lib 1.conſi.185.viſo titulo,nume. 15. conſ.199.viſo præſenti conſilio,nume.6.lib.2. conſi.29.perſpectis, nume.11.lib.5. Iaſ. conſi. 89.aggrediot, nume.1. lib.1.Corneus conſilio 101.licèt,nume.1.lib.4.Socinus conſ.249. materia, nume.5.lib.2.conſ.77.in præſenti,nume. 4.lib.1.Curtius ſenior conſi.45.ſæpe reuoluta. nume.12.Curt.iun.conſ.48. pro habenda reſolutione,num.6.conſ.87.negari non poteſt, nume.1.conſ. 113. pro reſolutione motiuorum, nume.4.Pariſ.conſ.18.conſideratis, nume.10. lib.2.conſ.42.ad reſolutionem,nume. 2. lib.3. Socinus iun.conſ.114.viſis,num.16.conſ. 119. viſo teſtamento,num.9.lib.1.conſ. 75. anceps, nume.17.lib.4.Aym.Crauet.conſ.62. Nobilis Vrbanus,colum.2.nume.6.Carol.Ruin. conſi. 128.viſo teſtamento,nume. 1.lib.3.Nat.conſil. 551.quoniam,nume.8.Didac.Toletan.in cap. Raynutius.§ 3.nume.2.Franciſ.Burſat. conſil. 51.grauem,nume.6.Odd.Peruſin. in tracta. de compend.ſubſtitu.par.5.artic.6.concluſ.1.verſicu.& quidem.Ioan.Mar.Riminal.conſi.117. in præſenti conſultatione,nume.12.conſ.135. Spectabilis.nume.7.lib.1. conſi. 225. viſa facti narratione, nume.2.conſi 243.in cauſa,nume. 89.lib.2.Bero.conſi.84.cùm ex facti ſerie, nume.73.lib.2.Iul. Clar. titu. de teſtamen.q. 77. Rolan.de Valle,conſi.51.viſo,nume.5.verſicu. quibus tamen,lib.3.conſi.34.vidi dubia, num. 54.& 55.lib.4.conſi.43.negari non poteſt, nu. 38.verſicu.ſimiliter non obſtat,eodem volum. Stepha.Bertran.conſi.250.addendo illis,num. 4.in 2.par.lib.3.vt alios ferè innumeros prætercam,de communi, & canonizata opinione in ſcholis,& palatijs atteſtantes.

Et quamuis Gloſſæ aſſertio ex pluribus probetur,tamen pro ea facit text. in l.Gallus.§.in omnibus,iunc.l.poſthumorum, verſicu. ne ergo.ff.de lib.& poſthum.vbi Scæuola lib.6.quæſtionum,& Caius lib.2.Inſtitutionum, referentes ſubſtitutionem nepotis,ſub illis verbis conceptam; Si filius meus me viuo moriatur, dicunt, neceſſariam filij inſtitutionem fore, ne teſtamentum irritetur: ergo filius à contrario ſenſu inſtitutus non dicitur.

Nec refert, in dictis teſtamento, & codicil-
12 lis, conditionem † maſculorum expreſſam reperiri, nam ſcribentes opinionem dictæ Gloſſæ comprobant, veramque eſſe dicunt, maſculina qualitate nequaquam obſtante, Alexan.conſi.185.viſo titulo quæſtionis, nume. 17.& 25.lib.2. conſi. 139. circa primum dubium,nume.8.lib.6.Corneus conſi.207.de pluribus hæreditatibus, colum. prima, nume. 5. lib.2. Carol. Ruin. conſi.181.viſis conſilijs, ſecundum ſuam conſcientiam reſpondens, nume.10.lib.ſecundo,dicens,quòd ita iudicaret, & de magis communi opinione atteſtantur Iulius Clar. de teſtamen. quæſt. 79. in 2. concluſio.fol.90. Socinus iun. conſil. 177. reſolutio, nume.12.lib.2.Hieronym.Torniel.conſil. 43.ad hoc, nume.11. inter conſilia Portij.lib. 1.Rolan.de Valle,conſi.51.viſo,nume.5. lib.3. Franciſcus Burſat.conſilio 86. Dom. Baptiſta, nume.ſecundo.

13 Quartò,licèt ſubſtitutio † in vnum caſum concepta,ad alios quoque caſus extēdatur, vt eſt text.not.in l.fina.vbi Barto. & alij.C. de inſtitu.& ſubſtitu.& in l.fina.vbi etiam Barto. C. de poſthum.hæredib. inſtitu. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum, iuncta gloſ. ff.de libe. & poſt-
14 hum. Tamen iſta regula non procedit,† quando extenſio deberet fieri de perſona ad perſonam, etiam ex tacita, veriſimilique mente teſtatoris, l. ſi quis ita,§.penulti.ff. de teſtam.tute. per quem text.ita dicit Franciſc. Aretin.in dicto §.& quid ſi tantùm,colum.3.verſ.ſecundò adde. Ioan.de Imo.in l.commodiſſimè,nume.2.d.titu.de libe.& poſthum.Abb.conſ. 57. attingam.colum.penul. verſi. nam reſcriptum Gregorij,lib. 1.Iaſ.in l.cum res.colum. 3. in 6. not.de lega.1.conſ.220.teſtator,colum.4. ver. in primis ergo,lib.2.conſi.228. In iſto themate,colum.4.eodem volum. Dec.conſi.211.ſubtilis eſt caſus,nume.5.conſi.394. pro vera reſolutione caſus,colum.4.in fi.num.8.verſic. ſextò,& vltimò.Aym.Crauet.conſi.161.verba ſubſtitutionis,nume.11.Gozadi. conſi. 59. prima facie,nume.4.Socin.iun.conſi.129. in præſenti conſultatione,nume. 8.33. & 34. lib.3. & ante ipſum,Soc.ſen.conſ.76.viſis.num.5.lib.3. rurſus Decius in l.illam. numero 11. C. de colla. Aym.Crauet. conſilio 98. Nobilis, nume. 13. Carol. Ruinus conſi. 153. viſo vtroque teſtamento,nume.2. conſi.177. proponitur, numero 10. colum.4.lib. 2. Curtius iunior conſilio 113. pro reſolutione, numero 10.Rubeus Alexandrinus, conſilio 31.præſupponitur,colum. ſecunda,numero 5. Hieronymus Gratus conſilio quinto, & ſi hoc reſponſum, numero 10. lib.ſecundo,& conſilio 26. videtur Tiberium, numero 32. conſilio 80.in præſenti cauſa. nume.8.conſi.122.in cauſa,num.8.lib.1.Ioan.Cephal.conſi.107.Magnificus D.Cæſar. numero 19.conſi.114. Magnificus D. Bartholomæus, num.6.lib.1. Hieronymus Zanchus in l. hæredes mei.§.cum ita,num.222.Rol.de Valle,conſi.43.negari non poteſt.num.49.lib.4.Torniel. conſi.43.ad hoc,nu.37. inter conſi. Portij. lib. 1.Franciſc.Mantica in tracta. de coniectu. vltima uolunta.lib.3.titu. 19. numero 8. ne igitur

hoc

hoc abſurdum,extenſionis de perſona ad perſonam ſequatur, dicti filij D.Ludouici non debent cenſeri vocati,nec debent admitti ad reuocandum bona per ipſorum patrem alienata, facit gloſ. communiter approbata in l. Titius. in principio.ff. de liberis, & poſthumis.vbi illam ſequuntur Dyn.Old.Alber.de Roſa.Nico. de Neap.Ang.& Raph. Cuma.

15 Quintò dici poteſt, quòd quando condi-
tio † per teſtatorem appoſita eſt voluntaria, debet in terminis ſuis reſtringi, ad aliumque caſum non porrigi, Barto.in dicta l.Gallus,§. & quid ſi tantum, colum 2.vbi Galianla,num. 27.ff. de libe.& poſthum.Pet.de Anchara. conſil.356.ex ſerie teſtamenti,colum.2. verſi. tertiò hoc probatur, & verſicu. quartò confirmat, Alexan.conſi.1.teſtator inſtituit, nume. 11.in fine,lib.1.Socin.conſi.259. viſis, colum. 3.nume.3. verſicu.aliquando & ſecundò, libro 2.conſi.140.conſiderato teſtamento, colum. 6.verſicu. facit quia in conditione,lib.1. Dec. conſi.290.D.Blaſia, colum.2.num.2.conſi.89. viſo puncto,ante num.3.Curtius iunior conſi. 89.præſupponitur in facto, nume.6. verſiculo, confirmantur præmiſſa, Carol. Ruin. conſilio 110.ſatis, numero 10.lib.3. Pariſius conſilio 20.in hac conſultatione, numero 19.40.& 41. lib.3. conſilio 89. in præſenti cauſa, numero 19.lib.ſecundo.Rolan.de Valle, dicto conſilio 56.de communi opinio.atteſtans, numero 22. & 23. lib. 3. Hieronymus Gabriel. qui de communi etiam meminit, conſi. 111. ſtante teſtamento, numero 10. verſiculo, primò quia.l. qui hæredi, in principio, & l. Mæuius, ff. de conditio. & demonſtratio. Sed conditio appoſita per dictum Dominum Iulianum ſeniorem,eſt voluntaria, ergo debet reſtringi ad filios, vt vocati dicantur, nec ad nepotes ex filijs,in conditione tantum poſitos, extendi.

Prædictis tamen, & alijs, quæ fortaſſe allegari poſſent non obſtantibus, contrariam partem veriorem eſſe arbitror, quòd immo dicti filij Domini Ludouici Aemiliani poſſint dictam alienationem infringere, & bona prælegati reuocare, vna cum fructibus, ad præſens per Dominum Cæſarem,& Dominum Carolum Burros poſſeſſa.

16 Et præmittendum eſt vulgare illud. † quòd
in teſtamentis ante omnia voluntas teſtatoris, etiam ex coniecturis elicita attendi debet, l. in conditionibus primum locum.ff.de condit. & demonſtratio.l. cùm proponeretur, & l.qui ſolidum.§ primo.ff.de lega.2.l. pater filium,§. penultimo, eodem titu.l.2.C.commun.de leg. l.vnum ex familia.§.fina.d.titu.de lega. ſecundo.l.fideicommiſſa, §. hæc verba. ff. de lega. tertio.l.mulier, in principio. ff. ad Trebellian. cum ſimil.

Hinc dixit Alexan. conſilio 100. viſa parte
teſtamenti illa,nume.5.lib.4. quòd materia fi-
17 deicommiſſorum † taliter eſt fundata in vo-
luntate defuncti, vt quibuſcunque verbis,con
iecturis, ſeu præſumptionibus apparere poſ-
ſit, ad inducendumque fideicommiſſum ſufficiat: quem ſequitur Iaſ.conſi. 154. viſo teſtamento,colum.pen.lib. 4. quamuis enim eſſent olim quædam verba ſpecialia, quibus fideicō miſſa conficiebantur,§.pen.Inſt. de ſingu. reb. per fideicomm. relict. tamen poſtea ſancitum fuit, vt per quæcunque verba, & quomodocunque de voluntate defuncti conſtaret, fideicommiſſum induci poſſet, dicta l.2. C. comm. de leg. Curtius iunior conſi. 121. præſupponitur, nume. 12. dicebat etiam Paul. de Caſt. in l.penultima,numero 3. verſicu. ſed contra. C. de impube.& al.ſubſtitutio. quem refert Soci. iunior conſi.128. præſentis conſultationis reſolutio,num.115.lib.1.quòd licèt directæ ſubſtitutiones ex verbis concipiantur, tamen fideicommiſſa plerunque extra omnem vim verborum, ex mente teſtantis coniecturata inducuntur;Quod eleganter ſanè Ciceronis authoritate, in Oratione pro Aulo Cæcinna, deducit Hieronymus Zanchus in repet.dictę l.hæredes mei.§. cùm ita,in primo nota. nume. 133. ff.ad Trebellia.poſt Dec.conſi.23.& pro tenui, nume.3.conſi.38.primum dubium,numero 1. & multa tradit Franciſc. Mantica in tracta. de coniectu.vltimi.volunt.lib.10.titu.1.num.1.& 2.dicens, huius propoſitionis plena omnium volumina ſcribentium, & conſulentium reperiri, & tam in fideicommiſſis vniuerſalibus, q̃ particularibus,nihil eſſe antiquius, vt p eū.

Præmiſſo itaque hoc exiſtente, conſiderandum eſt, quòd licèt prælegatum iſtud in verbis ſimplex videatur, virtualiter tamen mente inſpecta, duplex deprehenditur, atque perpetuum: per illud enim teſtator voluit poſteritati, ſobolique ſuæ maſculinæ proſpicere, ac familiæ conſeruationi, vt apertè enucleate que ex verbis, de quibus in themate prædicto, colligitur:nepotes namque ſolos maſculos vocauit, non autem fœminas, eoſque inuicem ſubſtituit, voluitque admitti donec aliquis eorum ſupereſſet: maſculis verò non exiſtentibus, tunc & eo caſu ad fœminas prælegatum reuerti præcepit, quas per maſculorum exiſtentiam, ſuſcipiendorumque ſpem excluſit, illa certè inductus ratione, quia per
18 fœminas † non conſeruatur familia, ſed ex-
tinguitur, l.pronunciatio.§.fina.ff.de verborū ſignifica.facit tex.not.in l.1.§.ſeruus.ff.de ventre inſpic.Ioan. Andr. in additio.ad Specul. titu.de ſucceſſio.ab inteſta.verſicu. & eſt ſciendum, & in rubrica de teſtamen.Bald.in l.quod vero, in principio.ff.de legibus. Socinus conſilio 12.præſens conſultatio. numero 2.verſic. ſed placet, conſilio 63. viſis,colum.10.in principio, libro 3. Ludouicus Gozadinus conſilio 79.viſo proceſſu, numero quarto,§.cæterum, Inſtitutio. de legiti. agna. ſucceſ. Roland. de Valle,conſilio 82. factum præſentis conſultationis,numero 15.lib.3.Riminaldus iun. conſil.259.dubitatur,nume.16.lib.3.conſi. 283. licèt onus,num.33.conſi.347.Ioannes,num. 28. eodem volum.

19 Vnde ſi appareat , † quòd teſtator volue-
rit agnationi prouidere, de maſculis non de fę
minis,domus, aut familię nomen accipiẽdum
eſt, Corneus conſi.26. videtur dicendum , nu-
me.4.lib.4.conſi.41.videtur in hac conſultatio
ne,nume.6.in fine,& 7.eodem volum.Ludoui.
Gozad.d.conſi.79.viſo proceſſu,nume.7. Ca-
rol.Ruin.conſi.24.viſa facultate,nume.14.con
ſil.148.videtur, nume.6. & expreſſius conſilio
204.de duobus principaliter,nume.6.7. & in-
fra, lib.2. Socinus iunior conſi. 116.viſo pun-
cto,nume.19.lib. 1. Pariſius conſi. 63.capien-
do,num.10.in fine,lib.2.conſi.22.de tribus,nu
me.26.lib.3.Hier.Gab.conſ.132.Tiberius Na-
rius,q.3. nu.38.& infra.
20 Nec illud † ambiguum eſt,dignitatem,ho
noremque familiarum, ſine bonis , ac diuitijs
malè conſeruari , immo ſordeſcere,l.quiſquis.
§.filij verò , in fine. C. ad legem Iuliam Maie-
ſtatis . l.3. in principio. ff. de teſtibus . l. 1. ff.
de cuſtod.reor. Authenti.de teſtibus.§. ſanci-
mus , Alexan.conſi.36.viſo themâte,& dubijs,
num.8.lib.6.
21 Quòd autem teſtator † conſiderando ma
ſculinam qualitatem, agnationis fauorem cen
ſeatur conſideraſſe , voluerunt Iacob. de Are-
na in publica Diſputati. quam refert Ioannes
Andreas in additio. ad Specul. in rub. de ſuc-
ceſſio.ab inteſtat.& Riccard. Malumb. in alia
Diſputa.quam refert idem Ioan.And.in dictis
additio.in rub.de teſtamen.ad finem, Bald.in
l.maximum vitium, colum.2. verſic.præterea
cum ratio.C.de liber.præt.Paul.de Caſt.conſi.
421.quòd iſta materia, colum.2 . ad fin. lib.1.
Dec.conſi.371.in cauſa,colum.3.poſt med.nu.
6.conſi.516. quoniam cauſa iſta, col.4. nu.16.
Soc.conſi.12.præſens conſultatio.num.2.In fi-
ne,conſ.63.viſis,colum.3.num.14.circa finem,
lib.3.conſ.73.capiendo primum.colum.4.nu.
11.lib.4.Carol.Ruin.conſi.95.circa ea,num.8.
lib.2.conſi.139.viſo,ac perlecto,nume. 17. lib.
3.Albenſ.conſ.87.dicebam, nume.14. verſicu.
quarta ratio.conſ.54. quamuis præſens caſus.
nume.8.conſ.51.deceſſit,num.8.Riminal. iun.
conſ.347.Ioannes.num.26.lib.3.conſ.390.poſt
tranſmiſſum,num.3.lib.4. Et ſic cum contem-
platione nepotum , maſculinæque ſobolis te-
ſtator hoc prælegatum fecerit , de neceſſitate
voluit duo facere fideicommiſſa, vnum expreſ
ſum in perſonis filiorum , aliud verò tacitum
in perſonis nepotum, & pronepotum maſculo
rum, eos prohibendo in conſequentiam alie-
nare:aliàs enim non eſſet poſteritati prouiſum
ſi filij alienare potuiſſent, nec à pronepotibus
ad fœminas reuerti poſſet , ſi ipſis pronepoti-
bus neceſſariò fideicommiſſum non eſſet reſti
tuendum,vt notabiliter dicit Bal.in l.2.in prin
cip.in 3.nota.C.de vſucapio. pro empt.conclu
dens,quòd cum teſtator vult rem in familia eſ
22 ſe , videtur prohibitionem † rem alienandi
inducere, fideicommiſſumque in perſonis illo
rum de familia gradatim : poſito enim conſe-
quenti,quòd in familia remaneat, inducitur il
lud neceſſarium antecedens , quod eſt, vt non
poſſit alienari , ſed transferatur de vno in a-
lium : ad hoc facit , quod tradidit Socin.dicto
conſ.12.præſens conſultatio, colum.3. verſic.
confirmo etiam alia ratione,lib.3 . & ante ip-
ſum Per.de Anchara.conſi.23.non ſeruato or-
dine dubiorum,colum.3.verſicu.poſtquam igi
tur,argumentaturque Nat.conſi.531. mouen-
tur dubitationes,num.28.& 29. lib.3. firman-
dum eſt itaque,quòd vbi teſtator voluit,vt res
in familia remaneat,videntur gradatim illi de
familia reſtituere grauati,argum.l.peto.§. fra-
tre.ff.de lega.2.& ſenſit Barto.in l. ſi cognatis,
nume.3.& 5.ff. de reb.dub.traditque Socin.d.
conſi.12.remittens ad dicta per eum, in l. Gal
lus.§.quidam recte.Cæterum,quòd ex iſta ma
23 ſculina qualitate † voluerit teſtator bona
ſtabilia ſubiecta eſſe perpetuo fideicommiſſo,
dixere Hieronym.Gratus conſi. 5. etſi hoc re-
ſponſum,nume.14.& 15.lib.2.Pariſ.conſ.57.in
præſenti cauſa,num.9.& 10.lib. 2. & conſi.53.
24 D.Hieronymus , nume.26. lib.3. Quoties ve-
rò, † vt dicebam,fideicommiſſum eſt perpe-
tuũ, actus ſucceſſiuus reſtitutionis requiritur
ſine quo ipſum fideicommiſſum eſſet inutile,
& inane , vt etiam ſcribunt Alexan. conſi. 53.
conſideratis, colum.fina.nume.12.lib.6.Iaſon
in l.ſi quis hæredem, nume.10.C. de inſtitu. &
ſubſtitu . Iacobus Menoch. poſt Caſſaneum ,
& Aymonem Crauet. conſi.277. dubitationes
illæ,nume.11.lib.3.conſi.117. neque noua,nu-
me.17.lib.2.Cum ergo ex prænarratis D. Ma-
rinus , & D . Ludouicus ſint grauati filijs ſuis
maſculis reſtituere , & deinceps gradatim di-
ctum prælegatum veniat reſtituendum , ſequi
25 tur, † quòd dicta bona vti ſubiecta fideicom
miſſo, alienari non potuerunt , l. fina. & au-
thenti. res quæ , C. commun . de legat . Soci-
nus conſilio 116 . in cauſa filiorum , numero
6. lib. 3. Pariſius conſilio 48. actores iſti,num.
10.lib.3.facitque tex.in l.pero , §. prædium.ff.
de lega.ſecundo.

Nec dicatur, D.Ioan.Franciſcum, & fratres
repelli , tanquam hæredes Domini Ludouici,
per regulam,quem de euictione tenet actio ,
eundem agentem repellit exceptio: adeundo-
26 que,ac ſe immiſcendo † paternæ hæreditati,
dicantur approbaſſe contractum per patrem
celebratum , ſuper re fideicommiſſo ſubiecta,
vt non poſſint contradicere, l.ſi ab eo, C.de li
bera. cau. traditque Crot. in l. filiusfamilias.
§.diui , de lega.primo , in penultima q. Barto.
Nam dicti nepotes maſculi adiuerunt hæredi
tatem paternam,cum beneficio legis, & inuen
27 tarij , quod quidem beneficium † conſeruat
ipſis hæredibus omnia iura , ac ſi hæreditatem
non adiuiſſent , gloſ. & Docto . in l. fina. §. in
computatione,C.de iure delib.Iaſ.conſi. 56.vi
ſo,& diligenter conſiderato,col.6.verſi. quar-
tò reſpondetur,lib.3.conſilio 236. in præſenti
conſultatione, nume. 5. lib. 4. Decius conſilio
468.ſuperiori anno,nume. 30.Goza.conſi.94.
An Illuſtriſsimus,nume.19. Pariſ.conſi.33. vt

præſens conſultatio,num.93,& infrà,lib.3.Io.
Cæph.conſi.762.Magnifice,nume.38.in fi.lib.
5.Rolan.de.Val.conſil.44.præſupponitur,nu-
me.6.lib 3.

28 Quinimò confectio inuentarij, † facit cen
ſeri hæreditatem iacentem,Bal. in d.§.in com
putatione,in 1.oppo.& in l.ſi debitori,colu.1,
C.de pact.Alex.conſi.19.ſuper eo,nu.3. lib.5.
Iacobi. de S.Georg. in inueſt.feud.in verb.Et
cum pacto de non alienando,col.10.verſ. Ad-
uerte ad id,quod ſupra dixi,Carol.Ruin. con-
ſil.1.videtur.num.16.lib.1.conſi.38.quoniam,
nu.15.eod.vol.Soc.iun.conſi.112.abundè pro
fectò,nume.12.in fi.lib.2.Rolan.de Val.d.con
ſil.44.num.6.lib.3.& conſi.63. viſo teſtamen,
to,nu.56.lib.4.

29 Vnde iſti adeuntes † ſic hæreditatem,non
dicuntur propriè domini,Iaſ.in 1.not. in l.pa-
tris, & filij,vbi Franc.Aretin.ff.de vulg.& pup.
quos Accurſius in d. §. in computatione, in
verb. confunditur, quaſi hæredes appellat,
Celſ.Hug.conſi.1.ſpectabilis,num.28. verſ. Et
hoc principaliter,conſ.1 . .ſucceſsiſſe præſup
ponitur,col.2.in prin.verſi.Primum enim,con
ſil.113.clariſsimi.nu.5.

30 Et quod hæres † cum beneficio legis & in-
uentarij,valear res ſubiectas fideicommiſſo re
uocare, non obſtante dicta exceptione, con-
cludunt Hyeronym.Grat.conſi.91. caſus talis
eſt.num.37.lib.1.Ludoui. Gozad.d.conſil.94.
An Illuſtriſs.num.19.Ruin.conſil.7.quæritur,
nu.39.lib.1.conſil.25. viſo legato,nu.11.lib.2.
Iaco.Menoch.conſi.203.quod doctiſsimè,nu
me.26.lib.3.

Vlterius quamuis poſſet in propoſito dubi
tari, an inuentarium adeo hæredibus proſit,
vt bona prælegato ſubiecta, ſibique debita cō
ſequantur,ita vt poſsint ante omnia libere il-
la deducere, & propterea vendicare à dictis
Dominis Cæſare & Carolo: tamen retinendo
communem opin.Docto. in d.l.fin. §.in com-
31 putatione,quòd res hæredis † à defuncto a-
lienata,non poſsit vendicari, nec etiam ab hæ
rede cum beneficio inuentarij, quatenus res
non excedit vires hæreditatis, quia inuenta-
rium non facit vt actiones non cōfundantur,
neque vt hęres habeatur pro non hærede quo
ad ſibi debita,vt voluit Bal.in d.§.in computa
tione,& in d.l.debitori,de pa[illegible] ſed facit, vt fin
gantur non cōfuſæ, quatenus ei confuſio dam
num affert, ſecundùm gloſ.Barto. & alios ibi
communiter,vbi de recepta opin.Curt.iun. &
Io.Franc.Purpur.atteſtantur.

32 Proinde, quòd hæres † cum beneficio in-
uentarij teneatur habere ratum factum defun
cti,quatenus bona hæreditatis æquiualent,an
notarunt in d.l.fi.§.in computatione,gloſ.Cy.
col.fi.Petr.de Bellaper.colum.7.Iacob. Butri.
colum.3.Salyc.verſi.Si verò,Ange.num.2.&.5.
Alberic.colum.pen. Paul.de Caſt.colum.pen.
in fi. Alex. nume.8.Corn.col.5.nume.6.& Iaſ.
colum.pen.in 3.caſu.& nume.11.Barto.in d.l.
debitori,vbi Salyc.nu.2.Iacobin.de S. Georg.
nume.2.ac Alex.nume.4.& poſt prædictos, ac
etiam poſt And.Barbat.& Aymonem Crauet.
quos refert, egregie conſuluit Hieronym. Ga-
bri.de magis communi opin.atteſtans, conſil.
125.vt percipiatur,nume.12. quòd inquam hæ
33 res exceptione,l.vendicantem,repellatur † e-
tiam pro parte, quando pro parte bona ſuffi-
ciunt, iuxta l.dotale prædium,in fi. ff. de fun.
dotali, quam opin. adhuc ſequuntur, Matth.
Gribald. conſil.40. Anno Domini, in fi. inter
conſil.Portij Imolenſis,lib.1.Nat.conſi.214.vi
ſo & bene diſcuſſo,nume.4.lib.1. vbi optimè
hoc declarat,vt debeat æſtimatio fieri,de cō-
munique atteſtatur. idem quoque optimè di-
ſtinguit Iacob.Menoch.conſi. 125. Reſpondi,
in 3.caſu,nume.6.lib.2.dicendum eſt, prædi-
ctos Do.Ioannem Franciſcum,& fratres Aemi
lianos,poſſe liberè, & in totum dictas res alie
natas vendicare; Primò, quia nihil poſsident
34 † de hæreditate Do. Ludouici, quam adiue-
runt cum beneficio legis,& inuētarij, Gribal.
d.conſil.40.in fi.allegans tex. in l. ſi vniuerſæ.
C.de leg.Nat.d.conſi.214.nume.4. poſt Iaco.
de Belui.in c.1.§.1.de ſucceſ.feud.quem ibi ſe
quitur Bal.colum.fi. verſi. Vltimò diſtingue.&
Ioan. de Imo, qui latius Beluiſij verba refert,
in c.ex parte,colum.8.verſi. Sed aduerte,quia
Iacob.de Beluiſ.ext.de feud. Secundò,nam di
cta magis communis opinio non procedit,
35 † quando hæres adiens cum inuentario,dam-
num conſiderabile pateretur, obſeruando fa-
ctum defuncti,etiam pro ea parte,pro qua res
hæreditarias tanti valoris haberet,vt iſto caſu
contingit,cùm plurimum interſit,magis bona
ſtabilia anteceſſorum, ſeu maiorum alienata
per patrem,reuocare,& habere,quæ pro arbi-
trio fuerunt electa, optione per teſtatorem le
gata,vt perpetuò inter maſculos conſeruaren
tur,ac in agnatione,ad quæ bona habent ſub-
ſtituti affectionem,iux.l.ſi in emptionem.ff.de
minor. quàm res hæreditarias retinere, & ita
poſt Alberi.in d.l.fin.§.in computatione, col.
pen.declarat Hier.Gabr.d.conſi.125. vt perci
piatur,col.3.ante nu.13.verſi. Et hanc puto ſe
quendam.

His ſic in ſuo robore exiſtentibus, reſtat vt
ad contraria reſpondeam. & quidem ex re-
ſponſionibus, clarius de optimis iuribus di-
ctorum Aemilianorum apparebit, cùm ex ip-
ſis diſpoſitiua eorundem vocatio colligatur,
& illuceſcat.

Non obſtat igitur prima ratio, vt ſufficiat
conditionem ſemel extare, licèt perpetuò nō
duret,d.l.in ſubſtitutione,vbi Ange.& Imo.ff.
de vulg.& pupil.l.ſi quis hæredem. C.de inſti.
& ſubſti.cum alijs deſuper adductis. Primò,
36 nam quandoq; conſtat, † quòd teſtator non
curauit illam durare,& tunc non requiritur ꝙ
impleta duret: à voluntate enim defuncti vllo
modo non receditur; Quandoque dubitatur,
& tunc aut in conditione ponitur illud, cuius
conſummatio nullū iuris ſortitur effectum,ſi-
cut eſt, reliquias in mari proijcere, vel aliud
ſimplex

ſimplex factum explicare, quod eſt ab omni iuris effectu, & ab omni commodo abſtractū, & tunc ſufficit conditionem ſemel impleri, licèt impleta non duret, l. quidam in ſuo. C. de condit. inſtitu. & l. cum vxori. C. quan. dies lega. ced. Quandoque ponitur in conditione factum, quod iuris ſortitur effectum, puta ſi fecerit teſtamentum, ſi matrimonium contraxerit, ſi monaſterium intrauerit, vel ſi Titio centum dederit, & tunc aut conditio non durat impleta facto implentis, & debentis implere, & dicitur non implere. l. inter Caſtellianum. ff. de arbitr. vbi condemnatus rem tradere, nō implet præceptum, rem tradendo, niſi res tradita duret, vnde ſi res ad eum reuertitur, reſtituere tenetur, vt l. qui ſic ſoluit. ff. de ſolut. vbi non dicitur ſoluere, qui ſoluit, incontinentiq; recuperat: & pro hoc eſt caſus in l. repræhendenda. C. de inſtir. & ſubſtitu. vbi inſtituta ſub conditione, ſi à viro diuertat, diuertendo, & poſteà matrimonium contrahendo, non procedit relictum, eo quòd conditio turpis erat, vnde à contrario, ſi non fuiſſet conditio turpis, non diceretur impleta conditio, ex quo eius facto non durauit impleta, facit etiam l. itē eorum. §. quòd ſi actor, ff. quod cuiuſque vniuer. nom. Si autem abſque eius facto impleta non duret, tunc ſufficit ſemel impletam fuiſſe, ſic intelligitur dicta l. ſi quis hæredem, & poſt Gloſſam, hoc modo diſtinguit Ange. conſilio 159. ex hoc igitur themate. col. 2. in ſi verſicu. Nec etiam obſtat. in propoſito itaque cū conſtet, teſtatorem voluiſſe ipſam perdurare, maſculis prælegando fauore agnationis conſeruandæ, ipſoſque in conditione ponendo, ac bona ſtabilia relinquendo ad arbitrium hæredum, vt perpetuò ſtarent, iuxta paternum affectum melioribus prius electis, non debet obſtare dicta regula, maximè quia poſitum fuit factum in conditione, quod iuris ſortitur effectum, facto tamen Do. Ludouici alienantis in præiudicium filiorū maſculorum impedimentum ei affertur.

37 Secundò, dicta concluſio non procedit, † cū teſtator expreſſam rationem in relicto appoſuit, quia vult bona illa remanere in familia: hæc enim ratio cōditionem facit quodammodo ſucceſſiuam, vt perſeuerantiam requirat. l. ſi quis ita legauerit dum vxor mea. l. illis liber tis. l. pater Seuerinam. §. ſocrus. ff. de condi. & demon. Bal. in l. humanitatis. nume. 28. verſic. In conditionibus autem, C. de impu. & al. ſubſtitu. dicens, non obſtare d. l. in ſubſtitutione filij, quia ibi loquitur in conditione in qua ſufficit veritas momenti, vt per eum. Sed ex dicta conditione, verbiſque prælegati ratio oritur fauoris agnationis, & bonorum conſeruationis in familia, ꝓpter maſculos quos prædilexit, meritò conditionem ſemel extitiſſe non ſufficit.

38 Tertiò, quando conditio † non ſolùm rationem, ſed verba etiam habet cum tractu ſucceſſiuo, non adimpletur momento, ſed perſeuerantia opus eſt, vt multis comprobat Alex. conſi. 43. lib. 3. quod repetitur conſi. 53. conſideratis his, nume. 12. lib. 6. Afflict. deciſ. 341. lata ſententia, nume. 5. Præſertim quando apparet teſtatorem alij perſonæ quam prælegatariæ prouidere voluiſſe, vt dicit Ange. conſil. 34. Conſtantinus, colum. fin. verſic. Concludo ergo. Dec. conſi. 177. quod ſuprà, col. fi. verſic. Ex quibus omnibus, Pariſ. conſi. 32. potiſsima dubitatio, nume. 85. lib. 1. vnde cum Do. Iulianus, & in ratione, & in verbis tractum ſucceſsiuum conſiderauerit, & non ſolùm hæredibus, ac prælegatarijs, ſed alijs maſculis vlterioris gradus, ac denique ipſis maſculis deficientib. etiam fœminis prouidere voluit, eſt dicendū, non ſufficere conditionem ſemel extitiſſe, ad tollendum tot ſubſtitutionum gradus contra mētem teſtatoris: maximè quia tempus mortis, non reſtrictiuè in ipſa conditione, ſed demonſtratiuè pro omnibus filijs, maſculos fortaſſe habentibus, & pro omnibus maſculis neporibus, & deinceps, ad excluſionem fœminarum.

Minimè obſtat in quandam conſequentiā, celebris illa deciſio Oldradi conſi. 21. quæ nō ſine ratione, maximoque pondere per Dom. Aduocatum partis aduerſæ allegatur: multipliciter enim reſpondetur. Primò, vt nō pro-
39 cedat, † cùm de mente teſtatoris apparetet, quòd noluit res, ſeu bona ad extraneos hæredes tranſmitti, Pau. de Caſt. conſil. 343. quia ex allegationibus, colum. 2. circa med. num. 2. lib. 1. Curt. iun. conſi. 121. præſupponitur in facto, colum. 7. nume. 15. verſic. Non obſtat etiā, vbi Curt. concludit, ex duobus non obſtare dictam deciſionem, ſcilicet ex alienationis prohibitione, & quia vltimo loco erat facta ſubſtitutio de agnatis vlterioribus, Riminal. iun. conſil. 456. quoniam. nume. 34. lib. 4. & licèt in caſu Oldr. conſideretur vltimus gradus, tamē fuerat Eccleſia Romana ſubſtituta, vt Curt. de ducit, huicque themati ſatis congruit; Et con
40 ſequenter dici poteſt, † non habere locum, vbi agnationis ratio habita fuit, prout etiam tradit Aymo Crauet. conſil. 98. Nobilis, & potens, nume. 1. verſic. Iſtud tamen, & conſi. 306. verba inſtitutionis. num. 4. & quicquid in contrarium ſibi voluerit Carol. Ruin. conſil. 153. viſo vtroque teſtamento, nume. 5. lib. 2. & conſil. 132. proponitur. nume. 8. lib. 3. quem ſequi videtur Hieronym. Zanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. nume. 763. tamen limitatio Caſtrēſis, & Curtij vera eſt, quam alibi idem ipſe Curt. comprobat, conſi. 54. viſis, ac diligenter conſideratis. nume. 4. verſ. Tamen fideicommiſſum inducitur, ac etiam conſ. 116. ingenioſa admodum, nume. 10. verſic. Nam eſſet ſatisfactum, iuncto verſic. Iſtud nunquam admiſi, Franciſ. Marzar. conſil. 4. viſo, & perlecto teſtamento, nume. 11. poſt Guid. Pap. quæſt. 531. miles quidam Henricus, verſi. Et hoc fundat duplex ratio, ac etiam poſt Soc. conſil. 250. in cauſa Bononienſi, colum. 3. nume. 4. verſi. Secundò venit

nit diſcutienda,& colum.4.verſic.Oſtenditur etiam,ac verſi.Præterea adijcitur, & colum.5. verſic. Inſertur & ſecundò non obſtare, lib.2. Iacob.Menoch.conſi.222.perplexa, & difficilis.nume.20.lib.3.Riminald.iun.d.conſi.456, quoniam.num.32.lib.4. cùm itaque maſculorum cauſa agatur,quos fauoribus teſtator proſecutus fuit, maxima eſt mentis coniectura,vt ceſſet Oldr.deciſio: quæ quidem nō procedit,
41 † vbi aliqua coniectura in contrarium poſſet apparere,vt per Dec.conſil.477.viſo conſilio, nume.3.Hieronym.Gratus conſ.5.& ſi hoc reſponſum,nume.86.Didac.Toletan. in c. Raynaldus,nume.3.ante fin. verſicu. Quo in loco addit,ext.de teſtamen. poſt Aymonem, Gratum, & Pariſium,quos allegat, Ioan.Cæphal. conſil.529. teſtator. nume.35. lib.4 Menoch. conſi.327.cùm ex propoſita facti ſerie.nu.14. lib.4.Rimin.iun.conſ.464.in occurrenti caſu, nu.20.lib.4.

Secundò, Oldradi deciſio non militat vbicunque maſculis aſpirantibus ad ſucceſsionē, fœminis locus ſuccedendi nō tribuitur,Dec. conſi.270.Dom.Raynaldus,colum.fin. verſic. Non obſtat quòd ſubſtitutio, conſil.477.viſo conſilio,nume.3.verſic.Et hoc idem,& verſic. Non obſtat,ante nume.4. Carol.Ruin.conſil. 158.viſo teſtamento,num.14.verſic. Non obſtat inſuper,lib.2. conſil.143. ponderat is diligenter,colum.4.num.8.lib.3. Pariſ. conſil.11. duo ſunt. nume.14.& 40.lib.3.Franciſc.Marzar.conſi.5.de anno 1513.num.29.& 44. & ſic vbi maſculi in cōditione poſiti reperirentur, vt ibi expreſſè concludit,& nume.45. verſicu. Tertiò reſpondetur, dicens non eſſe de Oldrado curandum, qui articulum circa maſculos non diſcutit; Maximè ſi cum qualitate maſculina,aliæ coniecturæ concurrerent, vt per eū, & conſi.6.lecto teſtamento.num.11. poſt Curtium iun. & Antonium Capycium quos citat, Corn.conſi.146.in hac conſultatione, num.4. verſi.Et quòd inſtitutis filijs,iunc.nu. 21.verſ. Et ſimiliter non obſtat,lib.2. Socin.d.conſilio 250.in cauſa Bononienſi, poſt nume.4. lib.2. Pariſ.conſil.90.viſis, nume.15. 16. & 39.lib.2. conſil.75.circa teſtamentum. nume.50. verſi. Nam licèt dictus Sulimanus,& nume.64. verſicu.Nam in præſentiarum,& conſi.63.capiendo primum.nu.28.eod.vol.Io.Crot.in l.filiuſfamiliàs. §.Diui,num,127. dicens ſe ita conſuluiſſe,verſic.Tenendo tamen.ff de lega.1.Soc. iun.conſi.78.vidi.nu.28.verſ.Secundum verò, lib.3.Iac.Menoch.conſi.310.& ſi difficilis.nume.24.lib.4.

42 Tertiò declaratur, † cùm liberi eſſent vocati: tunc enim ijdem dicuntur grauati,Dec. d.conſi.270.Dom.Raynaldus, circa fin. verſi. Non obſtat quòd ſubſtitutio,& conſilio 95.& pro tenui, in fi. verſicu. Nec obſtat ſi dicatur, Aym.Crauet. conſil.98.Nobilis,& potens. nume. 1. allegans Guid. Pap. d.deciſ.531. vt per eum, Menoch.conſ.220.perplexa,& difficilis. nu.16.verſi.Atqui quando teſtator,lib.3.conſilio 310.& ſi difficilis.nu.20.lib.4.

43 Et quòd hoc verum ſit, † etiam ſi ſint liberi in conditione, dummodo ex coniecturis vocentur, vt in propoſito contingit, expreſſè tradit Ruin.d.conſil.158. viſo teſtamento. num.14.lib.2.

44 Quartò limitatur Oldradi deciſio, † quando teſtator, vt hic, ad plures ſubſtitutionum gradus proceſsiſſet,Soc.conſi.250.in cauſa Bononienſi,in 2.dub.nume.4.lib.2.verſic. Sed in caſu noſtro,& infrà,Iacob.Menoch. conſ.117. neque noua,nume.31.verſi. Non etiam repugnat. lib. 2. dicens quod & ſi teſtator in caſu Oldradi fecerit duos gradus ſubſtitutionum, tamen vltimus nihil operabatur ad agnationis conſeruationem,& non conſideraſſe defectum filiorum poſitorum in conditione, ſed ſolum eorum ſuperexiſtentiam, cui ſatisfactum dicitur, vbi ſemel extiterunt: nos verò perpetuam attendimus agnationis ſucceſsionem teſtatoris,& d.conſi.220.perplexa,& difficilis.nume.15.lib.3.conſi.310. & ſi difficilis, nu. 14.lib.4.

45 Quintò declarari poteſt, † quando conditio tractum ſucceſsiuum haberet, Alex.conſil.43.lib.3.quod repetitur,conſi.53. conſideratis his,num.4.11.& 12.lib.6.conſ.101.ſuper primo.nume.13.lib.7.Soci.in l.ſolemus. in 4. conclu.ff.de condit.& demon.Dec.conſ. 480. in caſu.num.8.verſi.præterea illa deciſio.conſil.585.Ioannes Bartholomæi, nume.4.verſic. Ad idem.conſi.636.prima facie,poſt nume.6. Carol.Ruin. conſi. 9. proponitur in themate. colum.4.num. 8.lib.1.conſi.115.caſus iſte.nume.7.conſ.132.proponitur.colum.3. nume.5. verſi.Sed ſi verba, & conſi. ſeq. eiuſdem initij. colum.2.lib.3.Pariſ.conſi.18.conſideratis.nume.43.lib.2.conſi.7.aliàs viſis conſilijs.nu.57. lib.3.Sfor.Odd.in tract.de compend.ſubſtitu. in 6.partic.artic.2.in 6.conclu.fol.109.Iacob. Menoch.conſi.310.& ſi difficilis, nume.21.d. lib.4.cùm igitur in dictis ſubſtitutionibus tractus ſucceſsiuus fuerit per teſtatorem inductus, mortis commemoratione non obſtante,vt dicebam,merirò Oldradi deciſio locum habere non debet.

46 Sextò, † clara reſolutio eſt in huiuſmodi materia, vt dicta per Oldradum ceſſent, cùm per ſimplicem ſuperexiſtentiam appareret, colligique ex diſpoſitis poſſet, non eſſe ſatisfactum menti teſtatoris,Soc.iun.conſi.102. viſo teſtamento.nume.34.lib.1.poſt Raph.Cumanum,conſi.122.Gerardus quondam. nume.2. & infrà.quis nūc dixerit,in præſenti teſtamento,& codicillis eſſe ſatisfactum menti,iuxta dictam Oldradi concluſionem, cùm tot gradus ſubſtitutionum, cum geminatione qualitatis maſculorum teſtator fecerit? Hinc ſuccedit vltima declaratio, quòd ſi teſtator interrogatus, an voluerit hoc onus reſtitutionis fideicommiſsi eſſe repetitum in quolibet gradu ſubſtitutionis, inſpectis tot coniecturis affirmatiuè reſpondiſſet, ergo habendum eſt pro

diſpoſito,

47 diſpoſito, ceſſareq; debet dicta deciſio, † Ay-
mo Crauet.conſi.98.Nobilis,& potens, nu.2.
allegans gloſ.in l.tale pactum.§.fin.ff.de pact.
& l. Titius. §.Lucius. ff.de libe. & poſthum. ac
poſt Socinum Iun. & Pariſium, eſt ad hoc vi-
dendus Menoch. d.conſilio 220. perplexa, &
difficilis.nume.35.lib.3.& conſi.310.& ſi dif-
ficilis.nu.27.lib.4.

48 Et prædictis † non debent obſtare verba
reſtrictiua, tunc & eo caſu, vt conſiderant
Dec.conſi.63.& pro tenui. nume. 3. ac Aymo
Crauet.d.conſi.98.Nobilis & potens, num.6.
cum ſequen. nam ſunt poſita in vltimo gradu
ſubſtitutionum, maſculina ſobole in totum
deficiente.

Secundò non obſtat, quòd prædictis Domi
nis Ioanni Franciſco, & fratribus illud obijci
poſsit, ſubſtitutio de hoc non loquitur, Ioan.
Andr.in addit.ad Specu. tit. de teſtamen.§.t..
verſi.Occurrit,ad finem,Abb.conſil.140.facti
contingentia, lib. 1. cum alijs de ſuper allega-
tis. Nam ex ijs, quibus conſultationem hanc
confirmaui, fundamentum iſtud, quod quidē
leuiſsimum eſt in materia fideicōmiſſorum,
facilè diluitur, cum ex varijs coniecturis, &
generibus cauſarum, dicti Fratres Aemiliani
fuerint vocati per Dom. Iulianum ſeniorem,
& ex infrà dicendis dilucidius apparebit; nā
ſubſtitutio explicitè loquitur, ad ipſorum ma
ſculorum fauorem, perpetuumq́ue fideicom-
miſſum inducendum, voluntate teſtantis per-
49 penſa, † qui ſuam agnationem conſeruare
procurauit, iuxta tradita poſt alios multos,
per Marzar.conſi.6.requiſitus.nume.3.ad ter-
minos Oldradi, & conſil.6. lecto teſtamento,
nume.14.& 15.conſil.4.viſo, & perlecto.nu.8.
& 26.& ita huic obiectioni, ſubſtitutio hoc ca
ſu non loquitur, reſpondet ipſe Marzarius ibi
dem, nu.31.verſi.Hoc itaque fundamento præ
ſuppoſito.

Tertiò minimè repugnat, eoſdem Magnifi-
cos Fratres Aemilianos, poſitos eſſe in condi
tione, vt non cenſeantur diſpoſitiuè vocati,
iux.gloſ.in d.l.Lucius Titius.2.ff.de hæred.in-
ſtit.crebriori Doctorum calculo comproba-
tam, per ſæculaq́ue canonizatam in ſcholis,
& palatijs, ac etiam in procerum reſponſis;
50 Nam contrariam opinionem † multi, ac ma
ximi viri eruditione, & authoritate inſignes
celebrarunt, quòd imò poſiti in cōditione vo
cati dicantur, Cyn.Iacob.de Arena, Oldr.Alb.
Salyc.in fi.Florian.colum.12.& Rapha.Fulgo.
in l.1.C.de condi. inſer. Benedict.de Plumbi-
no, in l.ſi cum dotem. colum.13.vbi Ludouic.
Roman.colum.12.ff.ſolu.matrim.Dyn.in l.Ti
tia Seio.§.Seia libertis, de lega.2.Bar.in l.gene
raliter.verſi.Dico quòd vbicunque.C.de inſt.
& ſubſtitu. in l.liberorum, in 1. q. ff. de verb.
ſign.in l.Gallus.in princ. ff.de liber.& poſthu.
& in l.ſi quis eum.§.fin.ff.de vulga.& pupil. &
cùm longum eſſet omnes hanc opin. tenentes
recenſere, addam pro ea ſtare etiam Accurſiū
in l.filiusfamilias.§.cum quis, vbi Dyn.Iacob.
de Arena, & Pau.de Caſt.num.3.ff.de legat.1.
omiſsisq́ue compluribus de communi opi.at-
teſtantibus, infraſcripti omnes de magis com
muni meminere, Soc.iun.conſi.168. præſentis
conſultationis reſolutio.nume.75.lib.2. con-
ſil.78.vidi, nume.12.lib.3.conſi.145.viſo teſtā
mento.nume.35.eod.volum. Gribald. conſil.
40.Anno Domini, nume.19.lib.2.inter conſi.
Portij, Decian.conſi.42.iuri, & æquitati conſo
num.nume.1. & 2. conſil.44. quanquam.nu.1.
Iacob.Portius, conſi.46.decreueram. nume.9.
d.volum.Io.Cæphal.conſi.251. quoniam. nu-
me.72.verſi.Nec reluctantur, li.2.& ante iſtos,
And.Barba.conſi.57.præclarè ſcribitur, lib.2.
Hieronym.Grat.conſi.48. vt ex literis, nume.
12.lib.1.Thob.Nonius, conſil.31. viſis, nu.15.
Auguſti.Bero. conſil.104. in hac Lucenſi cau-
ſa.nume.9.verſi.Et multa, lib.2.Iacob.Menoc.
conſi.135.Reſpondendum, nume.4.lib.2.& tū
prædicti, tum etiam nonnulli alij, vno ore con
cludunt, veriorem eſſe opin.nam vt dixit Ama
nel.ſing.15.pone teſtator, ſi pro contraria ne-
gatiua ſtat Gloſ.pro iſta affirmatiua eſt tex.in
d.l.Lucius Titius.probaturq́ue vlterius, in l.e-
tiam.§.liberis.ff.de bon. libert. vbi tex.dicit,
non male videri teſtatum libertum, ſi ſcripſe-
rit, Si filius me viuo moriatur, patronus hæres
eſto: ergo videtur à contrario ſenſu conditio
nis ibi, inſtitutionem induci: vt videlicet fi-
lius hęres ſit, ſi teſtatore viuo non moriatur: ſi
enim aliter intelligeremus, teſtamentum fuiſ-
ſet nullum, cùm filius reperiret ſe præteritum,
vt l.1.ff. de iniuſto rup.& irri. fac.teſtamen.Se
cundò, in l.Titia Seio.§.Seia libertis. ff.de leg.
2. vbi teſtator rogauerat, vt ille qui vltimus
ex hæredibus decederet, fundum reſtitue-
ret, deciditurq́ue in illo fundo teſtatorem ta-
citè ſubſtituiſſe omnes hæredes videri; quod
ibi annotauit Barto.quibus certè iuribus, cum
parum congruè reſpondeantur, ideò reſponſio-
nes prætereo.

51 Non obſtat † d. l. Gallus. §. in omnibus,
iunc.l.poſthumorum. nam poſſet attētari, ſub
Galli formula, Si filius viuo me morietur, filiū
inſtitutum cenſeri, quod in eadem l.Gallus.in
prin.dixit Barto.num.5.& probatur in l. ſi ma
ter.§.fin.ff.de vulg.& pupil. vbi Africanus Iu-
riſconſultus ſenſit ſub dicta Galli formula fi-
lium fuiſſe inſtitutum: idemq́ue voluit Vlpia.
in l.cum in teſtamento.in prin.ff.de hære. in-
ſtit. dum duos gradus hæredum compræhen-
di ſcribit, Corn. conſil. 97. Primò conſultus,
colum.2.nume.1.verſi. Tamen inhærendo ver
bis, lib.1.conſi.22.in hac conſultatione. nu.5.
lib.2.allegans d.l.cum in teſtamento.quemad
modum itaque duo ſunt gradus, ita ſimiliter
neceſſe eſt, vt duæ inſint conditiones contra-
riæ, quarum vna filium reſpiciat, altera nepo-
tem: neq; enim vterque admitti ſimul poteſt
ad hæreditatem. impleta itaque conditione,
poſthumus hæres erit, & altera filij deficiet:
ea deficiente quæ poſthumum vocat, intelligi
tur impleta quæ primum gradum conſtituit.

Non obſtat ordinatum eſſe teſtamentum,vt fi
lius inſtituatur,l.inter cætera,d.tit. nam nihil
refert,an expreſsè,an tacitè primus gradus cõ
tineatur,d.l.cum in teſtamento, quod locum
fortaſſe non haberet in extraneo, cui non æ-
què fauetur,ac ſuis,l.ſi quis cum,in fi.ff.de vul
ga.& pupill. & quamuis ab Aemilio Ferretto,
tex.in d.§.in omnibus, ineuitabilis habeatur,
niſi calumnietur, vbi Iuriſcon. complectens
omnes caſus Galli, & Scæuolæ, de Gallo ait,
neceſſarium eſſe, vt filius in partem veniat hæ
reditatis per inſtitutionem. Nec refert cum
Bart.& Alexand. aſſerere, filium ſub formula
Galli eſſe tacitè inſtitutum, cùm Iaſ. ſolutio-
nem iſtam non recipiat: ab inteſtato nanque
veniens, hæres inſtitutus non dicitur; ſique
tacita inſtitutio filij ſufficeret, ſuperflua foret
ſuppletio Scæuolæ in d.§.in omnibus. vbi ſup
plendo conſilium Galli, mandat filium in ali-
qua parte inſtitui.. Vltimò, ac vrgentius, vt
de tacita inſtitutione intelligi minimè poſsit,
patet euidenter, quia præcipit, filium debere
in partem inſtitui: inſtitutio autem nõ poteſt
in partẽ eſſe,niſi expreſſa, igitur de tacita non
intelligitur.
52 Tamen reſponderi poteſt,† vt eſt verum,
venientem ab inteſtato, hæredem inſtitutum
non dici,ita negandum eſſe,tacitè inſtitutum,
intelligi ab inteſtato: inſtitutio enim quæ col
ligitur ex coniecturata teſtatoris mente ſuffi-
cit, ex eaque ſatisfit formæ requiſitæ in filijs
in poteſtate,ſcilicet vt inſtituantur,vel exhæ-
redentur,d.l.inter cætera. prout notant Ioan.
de Imo.& Rapha.Fulgoſ.in l.ſi pater filium.ff.
de vulg.& pupil. per illum tex. vbi etiam Fran
ciſc.Areti.ſi ergo ex præſumpta,coniecturata-
que volũtate,filius qui ſuus eſt, inſtitutus cen
ſetur, teſtamentum non rumpit. Quòd verò
voluntas præſumpta circa Galli formulã con-
iecturari poſsit,apertè demõſtratur: qui enim
ita teſtatur, ſi filius meus me viuo moriatur,
tunc poſthumus ex eo ſit mihi hæres,volunta
tem habere credendum eſt, vt teſtamẽtum va
leat,cùm in eo caſu prouideat, quo forſan te-
ſtamẽtum rumperetur. ergo à fortiori voluit
filium inſtituere, cum in neutro caſu ſine eius
inſtitutione poterat teſtamentum valere. Vl-
terius ſi nepotem ex filio meo futurum, inco-
gnitumq́;, in quo nulla cadit affectio inſtitui,
ſola illa ratione quia volo teſtamentum meũ
valere; & quòd ſuccedant ex teſtamento qui
proximi ſunt legitimi. quãto igitur magis cre
dendum eſt, velle filium inſtituiſſe qui eſt in
primo capite,& in quo paterna cadit pietas,&
affectio, qua nulla fortè maior in rerum natu-
ra cenſetur, l.iſti quidem. ff. quod met.cau.ſi
itaque nepotem ea ratione inſtituo,quia ex fi
lio meo naſcetur.l.dedit dotem.ff.de colla.bo
no.& quia de iure debet ſuccedere:ergo con-
ſtat,voluntatem patris, ad filij inſtitutionem
multo magis coniecturari debere. Accedẽte,
quòd ſi concedendum erit, in partem tacitè
non poſſe inſtitui, ex hoc neceſſariò nõ ſequi,
in illis omnibus caſibus filium pro parte eſſe
inſtituendum,aliàs ſequeretur quòd ſi in totũ
inſtituerem teſtamentum non valeret, quod
abſurdum eſt: voluit igitur exprimere, quòd
in omnibus caſibus ſuperioribus qui plures
ſunt,filius ſit inſtituendus ſaltem in aliqua par
te,non tamen inde ſequitur,quin poſsit in to-
tum inſtitui..at in totum tacitè ex illis verbis
Galli inſtituitur,vt ſupra eſt dictum, ergo ille
tex.nihil probat: conſilium enim Galli ad plu
res caſus extenditur, in quibus omnibus ſal-
tem in partẽ filium debere inſtitui dicit, quia
poteſt eſſe,quòd in aliquo iſtorum caſuum ita
ſit formatum teſtamẽtum, vt tacita inſtitutio
non colligatur: ex hoc tamen non negat,taci
tè filium in poteſtate poſſe inſtitui, nam ſi ne-
garet abſurdum diceret, vt Doctores paſsim
fatentur in l.fin.C.de poſthum.hæred.inſtit.&
in d.l.Titius. §.Lucius,per tex.in d.l.ſi pater fi
lium.de vulg.& pupil. Quod autem Iaſ. dixit,
non poſſe tacitè in partem inſtitui,abſolutè &
ſimpliciter verum non videtur: ſi enim cohæ-
redes habeat,poteſt in partem eſſe inſtitutus,
l.3. C.de inoffic. teſtamen. l.ſi ita ſcriptum.ff.
de libe.& poſthum.Illud denique quòd ſuper-
fluè Scæuola Gallum ſuppleret,verum eſſet, ſi
in omnibus caſibus tacitè eſſet inſtitutus,cum
tamen plures caſus additi ſint, in quibus ea-
dem ratio prouiſionis Galli contingit, nõ au-
tem per eadem verba, quæ tacitam inſtitutio-
nem arguant, cùm caſus diuerſi ſint, ideo di-
cit, in omnibus his caſibus requiri ſaltem par
tis inſtitutionem,quæ tacita ſit vel expreſſa:at
ſi tacitè, & in totum fuerit inſtitutus, ſatis ſit
diſpoſitioni d.§.in omnibus,& verum eſt etiã,
quòd qui inſtitutus eſt in totum,ſit inſtitutus
in partem, nam totum partes continet, & ſic
pars continetur in toto,l.quæ de tota.ff.de rei
vendic.c.paſtoralis.de offic.delega.ex quibus
etiam d.l.poſthumorum.declaratur, vt alia re
ſponſione ſpecifica non egeat. Cæterùm cum
* ſuper hac ardua,& perdifficili materia,in trac.
an & quan. liber. in condit. poſ. vocen. valdè
diſſeruerim,amplius nunc non inſiſtam. dixe-
rim autem quòd licèt opinionem contra Glo.
in puncto iuris veriorem,æquiorem, magisq́;
conſonam voluntati teſtantis eſſe exiſtimem,
cùm tamen opinio Accurſij in d.l.Lucius Ti-
53 tius, † vt antiquitus,ita hodie etiam crebrior
ſit,adeoq́; canonizata, vt conſulendo non au-
deam ab ea recedere: & quamuis arbitrer Bar
to.ſententiam in d.l.Gallus. in prin. veram eſ-
ſe,cum & ipſa communis non ſit, ſed cõtraria
frequentiſsimo Doctorum calculo recepta,
54 vt dicit Alexan.conſi.185.viſo titulo quæſtio
nis.nume.17.verſic.Nec obſtat quod notatur,
lib.2.conſi.108. viſo themate, nume.4.verſic.
prædictis etiam non obſtat,lib.1.communem
opin.Gloſſarum, & Doctorum contra Bartol.
eſſe atteſtans,conſ.109. videtur prima fronte.
nume.6. ab ipſa iudicando recedendum non
fore aduertens,quanquam paſſus ſit diſputabi
lis, & conſil.199. viſo præſtanti conſilio, col.

peu.

pen.nume.12. lib.2. vt alios taceam antiquio-
res,& moderniores:conſulendo iuxta commu
nes ſententias , ac reſolutiones à doctiſsimis
55 viris traditas, nulli dubium eſſe, † à dicta
receptiſsima Gloſſæ opinione, ex coniecturis
in contrarium apparentibus recedi oportere,
Paul.de Caſt.conſil.263.circa primum quæſi-
tum.colum.2.lib.2.Socin.conſi.14. viſo teſta-
mento.nume.3.lib.3.Curt.ſen.conſil.41. quia
inquit,colum.4.verſic. Tamen,conſi.51.ſuper
teſtamento Alberti, colum.9. & 10.verſicu. Si
ita,conſi.75.Dom. Ludouicus.colum.3.verſi.
Præmiſsis tamen,Corn.conſ.22.in hac conſul
tatione.nume.3.conſ.74.viſo prolixo. num.4.
conſi.119.circa primum.nume.39. conſi.146.
in hac conſultatione.colum.6. nume.19.in fi.
lib.2.& communem dixere, Socin. iun.conſil.
110.diu,nume.20.& conſi.145.viſo teſtamen-
to.nume.36.lib.3.Tiber.Decian. inter conſil.
Iacobi Port.conſil.42.iuri,& æquitati,num.6.
verſic.Sed difficultatem,vbi de communi opi.
ſcribentium omnium meminit,in ipſamq; cō-
currere etiam,Doctores Gloſſæ ſententiam te
nentes,lib.1.Thob.Nonius,conſi.31.viſis,nu-
me.13.conſi.23.viſo,nume.9.verſi.Secundò re
ſpondetur,Franciſ.Manti. in tract. de coniect.
vlt. volun. lib.11.titu.2. nume.19. Iacob.Me-
noch. conſil. 135. Reſpondendum videbatur,
nume.12.lib.2.Et quòd res ſit clara,coniectu-
ris ſubſiſtētibus,dicit Riminal.iun.conſi.456.
quoniam.num.37.lib.4. Videndum modo eſt,
ſi coniecturæ adſunt, ex quibus verè colligi
poſsit,dictos Fratres Aemilianos,quamuis in
conditione poſitos,cenſeri vocatos;Siq; ver-
ba dictorum codicillorum, ac teſtamenti con
ſiderentur,lucidiſsimè apparebit, ipſos ex te-
ſtamento diſpoſitiuè vocatos eſſe.

56 Et prima quidem coniectura eſt, † nam
fuerunt poſiti in conditione,ſub qualitate ma
ſculinitatis:licetq; complures ſenſerint, quòd
hac qualitate non obſtante, liberi in conditio
ne poſiti, non ſint diſpoſitiuè vocati, tamen *
cōtraria opinio eſt verior, quòd imò in diſpo
ſitione cenſeantur,Guid.Pap.quæſt.184. in il-
la quæſtione.nume.3.Rapha.Cuman.conſil.2.
Nobilis,nume.7.Iaſ.conſi.233.circa primum.
colum.1.lib.2.conſi.108. eiuſdem initij, colu.
antepen.verſic.Item gloſ.lib.4. Corn.conſ.74.
viſo prolixo.colum.2.nume.9.lib.2.conſ.146.
in hac conſultatione.nume.13.eod.volum.So
cin.ſen.conſil.116.in cauſa filiorum. colum.4.
nume.4.verſic.Item etiam ex alio,lib.3. Dec.
conſi.270. Do. Raynaldus,nume.6.& ſequen.
conſil. 318. in cauſa. nume.2. conſil.516.quo-
niam.nume.11.conſi.545.viſo teſtamento. co
lum.fin.nume.11.conſi.546.conſului.nume.1.
& 2.Curt.iun. conſi.43.habita diligenti. nu.7.
conſi. 87. præſupponitur in facto. nume.1.di-
cens eſſe ſingularem coniecturam , & ter pro
ea , in Ciuitate Brixiæ conſuluiſſe , & ſecundū
eam iudicatum : ſententiamque per Sereniſsi-
mum Senatum Venetum confirmatam : & an
te ipſum ita conſuluit Curt. ſen. conſilio 40.
cum in præſentiarum,colum.5.nume.12. Ay-
mo Crauet.conſi.62.Nobilis Vrbanus.nume.
15.Carol.Ruin.conſil.99. ſuper his, nume.14.
lib.1.conſi.95.circa ea,colum.3.nume.8. con-
ſilio 111.viſo,ac perlecto.nume.14.conſi.141.
viſo teſtamento.nume.9.lib.2.Socin.iun.con-
ſil.114.viſis, nume.16. conſil. 119. viſo teſta-
mento.nume.29.lib.1.conſi.108. viſo puncto.
nume.6. conſilio 152. inſpectis verbis teſta-
menti.colum.penul. numero 12. lib. 2. Andr.
Alcia. conſilio 34. nullum in propoſito caſu,
num.4.vbi de communi opi.atteſtatur, idem-
que ait,conſil.114.Narratione facti viſa,num.
4 lib.9.Iacob.Mandel.Albenſ.conſ.86.Quod
D.Franciſcus,num.11.& conſil.87.Dicebam ,
num.11. aſſerens, quòd etſi aliqui Docto.ſen-
ſerint aliquando contrarium, iſta tamen vide
tur eſſe magis communis opinio, Ioann. Ce-
phal. conſil.251. Quoniam, nume.77. & is de
magis communi atteſtans,lib.2.de eademque
crebriori ſententia meminere, Thob. Nonius
in l.1.in 2.limit. verſic. Sed tamen, C.de pact.
Iacob. Menoch. conſil. 152. Reſpondendum,
num.3.vbi multos allegat , magisque commu
nem opinio. cum Mandello eſſe dicit, & rur-
ſus, num. 24. facta diligenti calculatione ſcri-
bentium , vbi optimè loquitur, lib. 2. conſil.
197. Prima illa,num.4.eod.volum. Non præ-
termiſerim Celſum Hug. conſil.[illegible]. In præſen
ti conſultatione, num. 45. verſic. Attendatur
etiam,dicentem , ita fuiſſe iudicatum de anno
1516. pro Illuſtri Comite de Aranda , con-
tra Dom. Mariam de Spes , & Vrrea , ac Mo-
naſterium Sanctæ fidei , per Iuſtitiam Arago-
num , eiusque conciſtorium, vbi plures citat.

Nam in caſu Gloſſæ in d.l. Lucius Titius,li-
cet in conditione poſiti tantum , ab inteſtato
admittātur, cum eis fœminæ etiam includun-
tur, l.maximum vitium, C. de liber. præterit.
Auth.de hæredib. ab inteſt. ven. in princ. l le-
ge xij. tab. C. de legiti. hęredib. nec teſtantis
voluntas læditur , ſed potius ſtabilior reddi-
tur.cum vero a teſtatore maſculi ſolum vocan
tur , & non fœminæ, non poteſt dici voluiſſe
eis ius ab inteſtato ſucceſsionis reſeruare , in
via enim inteſtati fœminæ non excluduntur :
eſſet itaque contra mentem teſtatoris , qui
de fœminis non curauit dicere, maſculos non
cenſeri vocatos , ſed cum illis fœminas ad-
mittendas fore .

57 Hæc coniectura magis operatur , † nam di-
cti maſculi geminate fuerunt in conditione
poſiti, ſub iſta maſculinitatis qualitate, Corn.
conſi.74.viſo.colum.2.nume.9.lib.2.Ludoui.
Gozadin.conſi.64.in cauſa. nume.9. verſicu.
Tertiò quoties,Curt.iun.conſi.87. præſuppo-
nitur. colum. 2. in fi. nume.5.Iaco.Mandel.d.
conſi.87.dicebam,nume.40.Ioan.Cæphal.con
ſilio 114.Magnificus Dom.Bartholomæus,nu
me.24. lib. 1. conſil.251. quoniam. nume.77.
lib.2.conſi.476.inſignis Eques,num.14. lib.4.
Bero.conſilio 104.in hac Lucenſi cauſa. num.
14.verſi.Septimo colligitur,lib.2.Iac. Menoc.

conſi.197.prima illa,nu.4.lib.2. Riminal.iun.
conſi.456.quoniam.nu.43.lib.4.

58 Secunda eſt coniectura, † nam D.Iulianus
digreſſus fuit ad plures ſubſtitutionũ gradus,
Petr.de Anch conſi.74.contra Philippum, co
lum.2.& fuit opi.Bal.in l.1.§.pro ſecundo,col.
2.verſi.Et hoc facit ad quæſtionem,C.de cad.
tol.Alex.conſi.64.difficultas,nu.5.verſ.Corro
borantur,lib.5.Iaſ.conſi.40.abſolui aliàs, col.
fi.verſ.Prætereà gloſ.lib.3.Ludou. Gozad.con
ſil.64.teſtator,nu.10.verſ. Quartò quando li-
beri,Rui.conſ.108.viſa,nu.11.lib.2.conſ.139.
viſo,ac perlecto,num.19.lib.3.Grat.conſi.89.
circa teſtamentum,nu.9.lib.2.conſi.101.ex ſe
rie facti,nu.18.verſi.Et vt magis,& conſi.106.
in cauſa,nu.45.verſ. His tamen,eod.vol.Soci.
iun.conſi.119.viſo teſtamento, num.28.lib.1.
conſi.141.habita diligenti,nu.19.lib.2. conſi.
110.diu,nu.28.lib.3.Alcia.conſi.114.narratio
ne facti viſa,nu.10.lib.9.Aym.Crauet.conſilio
98.Nobilis,nu.3.Io.Franc.Purpur.inter conſ.
Laurent.Syluani,conſi.53.D.Hieronymus, nu
me.3.verſic.In propoſito,Io.Coraſ.lib.Miſcel.
2.c.19 nume.4.Cæphal. conſil.251. quoniam,
nume.79.lib.2.conſi.252.ſcripſi,poſt num.17.
eodem volu. dicens eſſe opinionem crebriori
calculo comprobatam,Bero.conſi.80.viſis te
ſtamentis,poſt nu.23.Celſus Hug. d.conſi.20.
in præſenti conſultatione,num.22.vbi allegat
Nicolaum de Neapoli,in tract.ſubſti.in mate.
compen.& nu.24.de communi fidem facit,Ia
cob.Menoch.conſi.135.Reſpondendum, nu.
12.verſi.Non obſtat,lib.2.Hieron.Gabr.con-
ſil.115.Felix Palinus,nu.14.Curt.ſen. in verſi.
Secundò limita,Ant.de Alexandro,Curt iun.
nu.14.Franciſc.Purpur.col.fi Io.Bologner.an
te nu 49.& Thob.Nonius in 5.limi.in l.1.C.de
pact.Nat.conſi.688. ſuper præſenti controuer
ſia,nume.4.verſicu. Et inter cætera,lib.4.Rol.
de Val.conſi.6.Dom.Gabriel,nume. 24. lib.4.
Iacob.Menoch.conſil.85.propoſita hæc con-
ſultatio,nume.22.lib.1.Riminal. iun. conſilio
456.quoniam,num.39.lib.4.hæcque opin.ve-
rior eſt, & communior, quam alibi pluribus
comprobaui, quicquid complures in contra-
rium attentauerint,vt à Petro Ancha.viro gra
uiſsimo,non ſit recedendum in deſcendenti-
bus teſtatoris; Maximè alijs concurrentib.
quæ hic concurrunt, Franciſc.Rip. in l. centu
rio.num.165.Grat.d.conſi.89.circa teſtamen-
tum.nume.9.lib.2.Hieronym. Zanch. in dicta
l.hæredes mei.§.cum ita.nume.788.ff.ad Tre
bel.Thob.Non.d.conſi 31.viſis, nume.15.ver
ſicu. Altera verò eſt coniectura,Cæphal.conſi.
476.inſignis Eques,num.25.verſ. Et quamuis,
lib.4.conſilio 588.teſtatrix,nume.13. verſicu.
Nam licèt,eod.vol.& de crebriori, conſi.252.
ſcripſi menſibus elapſis,nume.17.lib.1.& con
ſilio præcedenti,nume.79.verſicu. Quarta eſt
coniectura.

Vnde cum in vltima ſubſtitutione, ſint vo-
cati vlteriores,&minus dilecti,abſq; omni dif
ficultate procedit dicta Ancharani doctrina,
vt in caſu Ruini,conſi.108.viſa,ac bene intel-
lecta,nu.11.lib.2.Pariſ.conſi.66.Nobilis Sylue
ſter,nu.52.& infra,lib.3.Cæphal.d.conſil.252.
ſcripſi,nu.17.verſi.Et idem oſtendi,lib.2. poſt
Fran.Rip.in d.l.centurio.nu.165. verſ. Quar-
ta coniectura,de quo mentionem etiam fece-
rat conſi.præce.inci.quoniam in hac cauſa,nu
me.80.verſ.Et ſaltem, idem concludens.

59 Tertia videtur coniectura, † nam dicti fi-
lij maſculi fuerunt à teſtatore grauati,iux. do
ctrinam Bar in d.l.centurio.col.14.verſi.Quæ
ro vlterius,nu.37.ff.de vulga.& pup. Dyn.in l.
Titia Seio,§.Seia libertis.ff.de leg.2.Bal.& Sa-
lyc.in l.precibus.C.de impub.& al.ſubſtit.vbi
Bal.inquit,Iacobum de Beluiſio ita conſuluiſ-
ſe,Io.de Imo.Raph.Cuman.& Ioan.Petrut.de
Monte Sperel.in l. filiusfamilias. §. cum quis,
de leg.1.Bald.in l.1.C.de condit. inſert. in re-
collect.antiquis,& ibi Florian.ac Raph. Fulg.
Iac.de Arena,Paul.de Caſt. & idem Io. Petru-
tius,ac Corn.in l.ab eo.C de fideicom. rurſus
Florian.in l.cum acutiſsimi,C.de fideic. Soci.
in l.cum auus.nu. 114.verſic.Solet etiam,ff.de
cond.& dem. Franciſc. Areti. eius præceptor
in l.peto.in princ.ff.de leg. 2. Bald.conſi.216.
verba teſtamenti,lib.1.Alex.conſi.64.difficul
tas,col.1.nume.2.verſic.Tamen poſito,vbi de
communi opi.teſtatur,lib.5.Pau.de Caſt.con-
ſil.5.quicquid dicatur,colum.pen. nu.7.lib.1.
Corn.conſil.97.primò conſultus, nu.1.dicens
opi.Bar.eſſe tenendã, quicquid voluerit Imo.
ipſamque legendo, firmare Dominum ſuum,
famoſiſsimum,clariſsimumq; iuris Interpretẽ
D.Io.Petrutium de Mõte Sperel. in d.l.ab eo,
ac etiam conſulendo,lib.1.conſi.22.in hac cõ
ſultatione,col.3.nu.15.vbi cõem eſſe dicit,ip-
ſamq; ſequi D.Dioniſium de Peruſio, in præci
tata l.ab eo,lib.2.conſ.146.in hac conſultatio
ne viſum fuit, col.5.ante nu.21. aſſerẽs pluries
ſe conſuluiſſe,cumq; Piſis legeret,vidiſſe ſic cõ
ſultum à plurib.illa tempeſtate clariſsimis Do
ctorib.eo.vol.conſ.258.quo ad primum, nu.8.
lib.3.Soc.conſi.249.materia,col.3.nu.5. atte-
ſtans Franc.Aretinum ſubtilem Doctorem e-
iuſq, præceptòrem,eleganter defendere Bar-
toli opi.à rõſionibus Baldi,& Imolæ, ipſamq;
approbare prædictum integerrimi iudicij Do
ctorem D.Io.de Monte Sperello,& pleroſque
Modernos illam ſequi,& ita aliàs vidiſſe con-
ſultum per prædictum Doc. & D.Benedictum
Capram,ſeq; pluries conſuluiſſe, vt frequẽter
conſultum fuit per doctiſsimos viros Peruſi-
nos,& Senenſes: partemque iſtam tanq̃ magis
cõem,& menti teſtatoris conſentaneã,ſequen
dam eſſe,li.2.& conſi.250.in cauſa Bononiẽſi,
col.6.nu.5.verſ. Poſtremò ẽt, eod.volu.dicens
iſtam q.ſe non diſcutere, quia Bar.maturè lo-
quutus fuit,cumq; multi ſolemnes viri ſequu-
ti ſunt,prout in conſilijs:vnde à Bar.nõ eſt re-
cedendum,in cuius dictis ſemper ſolet eſſe ve
ritas:& iuxta illius opi. ſp cõſuluiſſe, vidiſſeq;
plurimos viros conſulere,Cur.ſen.conſi.51.ſu
per teſtamentis Alberti,col.8.num.23.verſic.

Si ita eſt, Dec. conſil. 242. in caſu propoſito, nume. 6. conſi. 635. viſo, nume. 4. conſil. 637. viſa prohibitione. nume. 8. Soc. iun. conſi. 114. Non eſt dubium, num. 28. lib. 3. inquiens hodie eſſe magis receptam opin. licèt plerique contrarium tenuerint, & conſi. 145. viſo teſtamento. nume. 56. eodem volum. conſi. 110. diu, nume. 21. dicens eſſe communem ſententiam, facto ibi calculo Doctorum, & à multo tempore citra fuiſſe canonizatam, d. lib. 3. Carol. Ruin. conſi. 108. viſa, ac perlecta. colum. 6. nume. 16. verſi. Et iſtud etiam. vbi de canonizatione huius coniecturæ per Doctores Peruſinos, lib. 2. conſi. 111. viſo, nume. 7. vſque ad num. 14. eandem opi. defendens, ſubdensque non eſſe congruè reſponſum ad l. denique. §. interdum. ff. de pecul. leg. in qua Bart. opin. fundatur, quæ communis eſt, & canonizata, in practicaq́; ſeruari debet, authore Paulo Caſtrenſi: & quamuis Alex. in contrarium conſulucrit, pro hac etiam reſpondiſſe, vt ibi num. 13. eodem volu. ac alibi ſæpè. Franc. Rip. reſp. 1. vt breuius, nume. 39. vbi de recepta opin. teſtatur, Alcia. conſil. 117. frequenter, nu. 1. lib. 9. conſ. 209. talis, nume. 5. eodem volum. aſſerens, eſſe opi. magis conſentaneam voluntati teſtatoris, & humaniorem, vt actus ſuſtineatur: tranſijſſeq́ue ſemper cum opin. Bar. à Peruſinis conſulendo canonizata, Guid. Pap. deci. 39. Doctores in iure ciuili, colum. 2. & 3. allegans Ioan. Ferrar. in forma libelli, quo agitur ex ſubſtitutione, in gloſ. compendioſæ, colum. 13. verſicu. Rurſus quæritur, Cæpha. conſ. 93. cum in teſtamento. colum. 1. & 2. vbi de magis communi teſtatur, quicquid inconſideratè dixerit Iaſ. in d. l. centurio, & ſi Collegium Papienſe contra Barto. conſuluit, omnes Peruſini, ac etiam omnes Aduocati Florentini pro Bart. reſponderunt, concludens eſſe crebriorem opin. tenentesq́; contra Barto. ſibi ipſis fuiſſe inconſtantes: ibidemq́ue de æquiori, ac benigniori, voluntatis etiam teſtantis conſeruatiua ſententia: vt pro ea ſit iudicandum, vt veriori, quam acerrimè defendit, atque extollit, nume. 4. & 5. cum ſeq. ac nume. 23. lib. 1. & in ipſa vlterius reſident, Paul. de Caſt. conſil. 263. circa primum quæſitum, nume. 2. & colum. 3. verſi. Nec reſpondet, lib. 2. Vdalric. Zaſ. in tract. ſubſtit. fol. 644. colum. pen. verſic. Pro complemento, tit. de compend. ſecundùm impreſsionem paruam Lugdunenſ. vbi ait, eandem opin. tenere Iacob. de Belui. vt ipſum refert Alber. de Roſ. in rub. de vulga. & pupil. Bartoliq́ue doctrinam conſuetudine Germaniæ confirmari. Thob. Nonius, de magis communi atteſtans, conſil. 31. viſis, nume. 19. Celſ. Hug. conſi. 20. in præſenti conſultatione. nume. 22. & nume. 24. ac infra, vbi plures citat, & de ſtylo Audientiæ receptam eſſe concludit. Ioan. Maria Riminal. conſ. 225. viſa facti narratione, num. 20. lib. 2. conſ. 243. in cauſa, nume. 90. eodem volum. Bero. conſil. 82. circa id, colum. 3. conſi. 104. in hac Lucenſi cauſa, num. 82. affirmans iſtud eſſe tenendum, quia hodie eſt canonizatum, itaq́; firmatum, vt ab hac communi ſententia non ſit recedendum, conſi. 106. caſum, colum. fin. nume. 5. conſil. 109. viſis, nume. 9. communem eſſe dicens, lib. 2. Rol. de Val. conſilio 18. ab hoc ſæculo, num. 10. lib. 4. qui plures adducit, tandemq́ue aſſerit, duo Collegia hanc opin. tenuiſſe, ſcilicet Peruſinum, referente Io. Cæphalo, & Mediolanenſe, referente Iulio Claro, Franc. Manti. in tract. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 3. ante nu. 3. vbi poſt Tiber. Decianum, de magis communi opin. fidem facit, Sfort. Odd. in tracta. de Compend. ſubſtit. partic. 5. arti. 3. fol. 171. cum * alijs per me allegatis in d. tract. An & quando liber. in condit. poſ. vocen. vbi hanc opin. pluribus confirmaui, quæ verior eſt humanior, & crebrior.

60 Et quia alia concurrente coniectura † magis procedit, vt tenent Cur. ſen. d. conſi. 51. ſuper teſtamentis Alberti, num. 23. verſic. Et inclinare videtur Alexander, & conſil. 42. quia inquit Bald. col. 4. in prin. nu. 7. conſi. 45. ſæpè reuoluta, col. 4. nu. 5. Caro. Ruin. conſi. 108. viſa, ac bene intellecta, num. 16. conſil. 111. viſo, ac perlecto, nu. 14. conſi. 122. de duobus principaliter, col. 3. nu. 4. in fi. lib. 2. conſi. 142. viſo & perlecto, col. 4. nu. 10. & 11. lib. 3. Pariſ. conſil. 37. ſi bona, nu. 21. lib. 2.

61 Propterea non eſt dubitandum † de hac coniectura, alia concurrente, qualitatis inquã maſculorum, Dec. conſi. 270. Do. Raynaldus, colum. 1. verſi. Secunda concluſio, & col. fina. verſi. Secundò non obſtat. num. 7. Ruin. d. conſil. 111. nume. 15. lib. 2. conſil. 167. prima videtur conſideratione. col. 3. nu. 6. lib. 3. conſ. 139. viſo, ac perlecto, col. 5. num. 17. eod. volu. Pariſ. conſi. 37. ſi bona, nu. 35. conſi. 41. viſa facti narratione. nu. 71. lib. 2.

62 Ac etiam alia † coniunctim accedente, digreſsionis ad plures ſubſtitutionum gradus, in terminis de quibus loquitur Anch. d. conſ. 74. circa Philippum, ita dicit Bero. conſi. 62. ſuper teſtamento. nu. 6 verſ. Et præſertim, conſ. 109. viſis, col. pe. in prin. nu. 9. verſ. Secundò liberi, lib. 2.

63 Quarta efficax, atque vrgens † coniectura eſt, nam in themate propoſito, ſumus in legatis particularibus, in quibus poſiti in conditione, diſpoſitiuè ſunt vocati, vt eſt doctrina Angeli de Vbaldis de Peruſio, in l. in legatis, in lectura Florentina, C. de legatis, quem ibi ſequuntur Aret. Corn. & Lancel. Dec. idẽ Corn. conſi. 146. in hac conſultatione, col. 5. nu. 19. lib. 2. Iaſ. in l. pecuniam quam, nu. 2. verſic. Aduerte tamen, ff. ſi cert. pet. conſil. 4. in præſenti conſultatione, colum. 4. num. 5. verſic. Quartò ad idem, lib. 1. Soc. iun. conſi. 158. abunde, nume. 76. lib. 2. vbi de magis communi opin. atteſtatur, Gerard. Mazzol. conſilio 2. Philippus teſtator, nume. 42. verſi. Vnam tamen. Ioan. Coraſ. lib. Miſcellan. 2. cap. 19. nume. 5. Bero. conſilio 110. materia propoſitæ q. nume. 41. verſic. Et hoc fortius, lib. 2. Antor. Gabriel. lib. 4. de

fideicom.col.4.in 2.limi.nu.12. Franc.Manti. in tract.de coniec.vlt.vol.lib.8.tit.1.num.34. verſ.Sed aduerte,Ioan.Cæpha.conſi.588.teſtatrix, nume.13.lib.4 Et Pro hac ſingulari doctrina Angeli,vltra alia, videtur plurimum vrgere tex in l.ſi quis decedens.§.conſequenter quæritur.ff.de liber.lega.ſi diligenter, exactéque ponderetur.

64 Maximè,quia † cum hac coniectura concurrit etiam illa digreſsionis, vt in caſu Cæphali in proximè allegato conſilio, licèt ex ſe ſola ſit ſufficiens, vt aliàs dicebam, non recedendo ab ea tanquam communiori calculo Scribentium comprobata : vt ad præſens non recedo,ex rationibus quas tunc conſiderabã; adeo quòd clariſsimè conſtet dictos Do.Fratres Aemilianos in diſpoſitione cenſeri.

Non obſtat quarta ratio, extenſionis de perſona ad perſonam, vt in ſubſtitutionibus fieri non poſsit,iuxta tradita per Franciſ.Aretin.in dicta l.Gallus.§.& quid ſi tantum. nam
65 reſpondetur, Primò † regulam iſtam de iure non procedere, & in ſpecie Iaſ. in l. Titius. §.Lucius,nume.3.& 7. ff. de liber.& poſthum. poſt Ange. reprobat Franciſc. Aretinum, & idem conſiderat Fortun.Garz.in d. §. & quid ſi tantum, nume.178. rurſus Iaſ. conſilio 148. aggredior,colum.3.verſicu. Quartò facit,lib. 2.vbi refert,& ſequitur Angelum,in eodem §. & quid ſi tantum,vt diſpoſitio teſtatoris facta in vno caſu, vel in vna perſona, ſemper ad alium caſum, ad aliamque perſonam extendatur, ſi ex coniecturis colligi poſſet, quòd teſtator idem diſpoſuiſſet, ſi fuiſſet interrogatus,Curt.ſen.conſi.75. Dom. Ludouicus,col. 10.verſi.Et ſic vbi ratio, Pariſ.conſil.50.ex teſtamento,nume.54.lib.3.conſi.66.Nobilis Sylueſter.nume.66.eodem volum.vbi reprobando Aretinum,& Decium, ſequitur Ange. Iaſ, Fortunium,& Crottum,Mant.conſi.22.in præſenti caſu.nume.72.Hieronym.Grat.conſil.5. & ſi hoc reſponſum,nume.43.lib.2. Ioan. Cæphal.conſil. 114. Magnificus, nume.30.lib.1. vbi dicit non eſſe tutam deciſionem Aretini, contrariamque ſententiam eſſe crebriorem : idemque firmiter aſſeruit, conſil.252. ſcripſi. num.21.lib.2.Franciſc.Manti.in tract.de coniect.vlt.vol.lib.3.tit.19.nume.9.verſic.Et ideo ex legitimis coniecturis,Franciſ.Marzar.conſilio 6.lecto teſtamento.nume.9. verſic. Item præmiſſæ concluſioni, & conſil. 7. requiſitus, nume.8.verſicu. Rurſus præmiſſæ limitationi, Soc.iun.conſi.119.in præſenti conſultatione. num.35.lib.3.

Secundò,voluntatem teſtatoris de perſona
66 ad perſonam non extendi, † quando teſtator de ea nõ cogitauit,nec ſenſit, vt loquitur tex. in d.l.ſi quis ita, §.pen.ff.de teſtam. tut.aliter eſt dicendum, cum ſaltem generaliter cogitauit,vt per Mant.d.lib.3.tit.19.nume.8.verſic. Sed hoc loco. Vnde cùm iſto caſu non ſolum generaliter de dictis nepotibus,& alijs maſculis teſtator Do.Iulianus cogitauerit,ſed etiam ſpecialiter,meritò non põt agi de prohibitione extenſionis,de perſona ad perſonã,& iſtam Manti.in citato loco,nõ extenſionem, ſed magis compræhẽſionem intelligit:ſatis enim verbis expreſſa conſpicitur.

Tertiò reſpondeo, extenſionem perſona-
67 lem permitti, † quando illa perſona ad quã fit extenſio,aliquo modo ſub verbis, menteq́; diſponentis poteſt comprehendi,propter qualitatem ei inhærentem,ita præcise concluſionem ſupradictam reſtringit ipſe Franciſ. Aretin.in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantum,colum.3. in fi.verſi.Secundo fallit, dicens in his terminis loqui textum in dicta l.tale pactum.§.fina. ff.de pact. Curt. iun. conſilio 121. præſupponitur,nume.decimoquarto.verſic.Nec obſtat præmiſsis.

68 Propterea fideicommiſſum etiam † extenditur de perſona ad perſonam,quæ lato ſumpto vocabulo poteſt ſub verbis contineri, Corradi.conſi.59.prima facie,nu.22.Grat.conſ.5. & ſi hoc reſponſum.nume.44.Soci.iun. conſil. 129.in præſenti conſultatione,num.35. lib.3. l.filium habeo.ff.ad Maced. Si igitur extenſio perſonalis conceditur ob qualitatem inhærentem, & ob compræhenſionem lato ſumpto vocabulo, multò fortius eſt concedenda in propoſito caſu,per ſpecificam,expreſſamque poſitionem in conditione, ac ſucceſsiuas ſubſtitutiones cum qualitate maſculorum.

Quartò reſponderi poteſt,Aretini opinio-
69 nem † in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantum. non procedere, quando extenſione non facta, abſurdum ſequeretur,quòd minus dilectus,melioris conditionis exiſtat,magis dilecto, vt ex intentione aliorum declarat Carol.Ruin. conſil.168.viſo,ac perlecto.nu.19.& 20.lib.3. Socin.iun.d.conſil.119.num.37.lib.3.Cæphal.d. conſ.114.nu.30.lib.1.& tradit Pariſ. in citatis conſilijs, quod certè hic contingeret, & proinde extenſio eſt omninò concedenda, licèt verius compræhenſio ſit ex verbis, & ratione.

Non obſtat vltima ratio,quòd conditio voluntaria de caſu ad caſum non extendatur, Bar.in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantum,vbi Lancel.Galiau.nume.27.Pet.de Ancha.d.conſilio 356.ex ſerie teſtamenti, col.2. cum alijs ſupe-
70 rius allegatis. Nam dicendum eſt, † quòd ex mente teſtatoris in conditione quantũuis voluntaria extenſio fieri poſsit, vt tradit Soc. in d.§.& quid ſi tantum,nume.6. Pau.de Caſt. & Dec. in l. ſi mater, nume. 2. C.de inſtitu. & ſubſti.conſi.227. in caſu ad me tranſmiſſo,nu. 12.conſi.427.licèt in caſu propoſito, num.11. & latè Fortun.in dicto §. & quid ſi tantum,nume.265. Andr. Alcia.de verborum ſignificat. lib.3.Socin.iun.conſilio 145.viſo teſtamento, nume.32.lib.3.vbi loquitur in ſpecie, quando teſtator effectum conſiderauit, ſcilicet conſeruationem bonorum in familia, remittens ſe ad aliud eius conſil. 90. viſo teſtamento. nume. 27. lib. 1. & ante ipſum, idem tradunt

Alex.conſi. 100.viſa parte teſtamenti illa, nume.8.lib.4.Corn.conſi. 158.viſo puncto.nu.5. lib.1.rurſus Socin.ſen.in l.2.nume.1.ff.de con dit.& demonſtra.Carol.Ruin.conſil.74. circa iſtum caſum, nume.5.lib.5. hancque communem opinionẽ eſſe dicit Pariſ.conſi.20. in hac conſultatione. nume.41.lib. 3. iterum Socin. nepos, conſi.42.viſo teſtamento.nu.18.lib.1. conſi.106.pulchra profectò,num.23. eod.vol. conſil.160. circa præſentem conſultationem, nu.37.conſi.181.de duob. nu.30. & 51.vbi de communi meminit.lib.2.Didac.Toletan.practi.quæſt.cap.39.num.7.Io.Cæpha.conſi.107. Magnificus Do.Cæſar, num.14. lib.1.conſilio 166. teſtator primò legauit, nume. 49. lib.2. Franc.Mant.in tract.de coniect.vltim. volun. lib.11.c.16.nume. 4. poſt Andream Alciatum in loco per ipſum relato, Marzar.conſilio 6. lecto teſtamento, nume. 10. conſil.7.requiſitus,num.9.

Remanet itaque firma concluſio,bona prædicta alienata per olim Do.Ludouicum, poſſe per Do.Ioan.Franciſcum, & fratres reuocari,
71 † data vocatione ipſorum in conditione poſitorum,Bart.in d.l.Lucius Titius, 2.vbi Ioan. de Imo.col.7. verſic. Item aduerte,quia dicit Bald.ff.de hæred.inſti.Pau.de Caſt. in l.filiuſfamilias.§.cum quis.num.3.verſ.Nam ſi. de lega.1.Franc.Aret.in 1.concl.in l.1.vbi Iaſ.in 5. not.Soc.col.2.poſt nu 9. in 1.concl.& Lancel. Dec.col.fi.C.de pact.Alex.conſi.66.viſo, col. 3.nume.5.lib.2.Soc.conſ.62.viſo capitulo ſub ſtitutionis,nume.4. conſilio 116.in cauſa filio rum,num.4.verſ. Prætereà mortuo,lib.3.Cur. ſen.conſi.45.ſæpè reuoluta.nume.12.Bertran. conſi.129.dudum,nume.3.in 2.par.lib.2.Nat. conſi.551. quoniam, nume.4.lib.3. cum alijs, quos alibi adduxi.

Nunc circa fructus dictarum rerum prælegatarum,clarum eſt,in vita Dom.Ludouici,illos ipſi inſtituto hæredi ſpectaſſe, & ex conſequenti prædictis D.Cæſari, & Carolo, cauſam ab eodem hærede habentibus: res enim alienari prohibitæ,poſſunt durante vita poſsiden
72 tium alienari, † vt fructus percipiantur, cõmoditasq́; interim in emptorem tranſeat,Bar to.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus,col.3.nu.5. verſ.Sed quæro,& ibi Alex.ff.de dam.infecto. Doct.in l.filiuſfamilias.§.diui,de lega.1. per l. Statius Florus,§.Cornelio Fœlici. ff.de iu.fiſci, l.pater filium,in fi.prin.& ibi Bar.ff.de lega.3. & l.peto.§.prædium,de leg.2. notaturque in l. ſtipendia, C. de exec. rei iudi.in l.commodis, ff.de re iudic.

Fructus enim percepti poſt aditam hæredi
73 tatem, † non veniunt in reſtitutione fideicõmiſsi,l.in fideicõmiſſaria,l.mulier, §.ſi hæres, l.poſtulante.§.ſed in huiuſmodi,verſ.Sanè pro fructu,ff.ad Treb.l.ſi bonorum pars,de lega.1. l.quod his verbis,ff.de leg.3.Soc.ſen.conſi.42. pro deciſione,nu.5.lib.3.Cæpha.conſ.37.Magnificus olim,nu.18.lib.1.Hiero.Gabr. conſil. 121.Ludouicus inſtituit,nu.58.verſ.Et ſi quæramus.Rol.de Val.conſ.65.circa caſum.num. 25.lib.2.Iaco.Menoc.conſi.88. cum motiuis, num.27.lib.1..

74 Quod licèt reſtringatur, † niſi ex aliquib. coniecturis conſtare poſſet teſtatorẽ voluiſſe, fructus etiã teſtitui, vt poſt Ang.tradit Andr. Alcia.in l.centurio.verſ. Cum fructibus, num. 14.de vulg.& pup.Cæpha.d.conſi.37.num.18. verſ. Fallit.cum tamen hic nulla adſit cõiectura,quinimò fructus expreſsè in vita relinquantur per D. Iulianum, ad cõmodum Dominorum Marini,& Ludouici, vt in codicillis continetur,non poteſt de hoc dubitari.

Vnde dubium eſt de fructib. poſt mortem dicti D. Ludouici perceptis per dictos Dominos Cæſarem & Carolum Burros, & ſic poſtquàm ceſsit dies prælegati reſtituendi.Et hoc
75 caſu videretur dicendum, † fructus nõ niſi poſt moram ex interpellatione,aut poſt litem conteſtatam deberi,adeo quód ſi fideicõmiſſarius negligens in petendo fuerit, cedant lucro ipſius hæredis, vt nec in Trebellianicam ei imputentur,d.l.mulier.§.ſi hæres.fructus enim fideicommiſſarium non ſequuntur, ſi mora non interceſsit,d.l.poſtulante.§.ſed & in huiuſmodi, & dicta l.in fideicommiſſaria,in princip.Corn.conſilio 18.in præſenti conſultatione,nume.7.lib.3.Carol. Ruin. conſil.97.circa primum dubium.nu.13.lib.5. Gabriel.d.conſil.121.Ludouicus inſtituit,num.58.verſ.Fructus autem.

76 Quod eſt verum, † etiam ſi fideicommiſſarius fuerit abſens, vel ignorans, Petr. Cyn. Alberi.Raph.Fulgoſ.Salyc.nume.3.Corn. colum.fi.verſi.In eadem.in l.iubemus, C.ad Trebel.Ange.nume.1.verſi.Sextò fallit,Alexand. nume.7.& Vincent. Herculan.colum. pen. in d.l.in fideicommiſſaria,vbi Ioan. de Imo. nume.1.colum.2.cir.med.verſic.Adde quattum caſum, reſoluit hanc eſſe communem opinionem, quam etiam ſequutus fuit Pet. de Anchar.in cap.Raynutius,extra de teſtamen. nume.59.in fi.

Et quamuis contradixerint,Pau.de Caſt.in dicta l.mulier.§.ſi hæres,Hieronym.Grat.conſilio 132.in cauſa,nume.7.lib.2.Franciſc.Rip. in dicta l.in fideicommiſſaria, nume. decimo, verſicu.Quintò declara, vbi Hieronym. Laur. nume.19.

Non tamen eſt à priori opi. Petri, Cyni, & aliorum præcitatorum recedendum: quam etiam ſequuntur,Gregor.Lup.in l.fi.tit.11.par. 6. in gloſ. Fueſſe negligente, qui communem opinionem eſſe dicit, Emanuel Coſta, in cap. ſi pater,in 3. parte, in verb. Obliqua,nu.56.& 57 verſic.Quinimò adeo, & verſicu. Nouiſsimè autem,extra de teſtamen.Hierony. Gabr. d.conſi.121.nume.58.verſic.Tamen nec Bart. Et ſic dicti emptores non tenerentur ad fructus niſi à die litis conteſtatæ, cum nullibi appareat de interpellatione,nec qdẽ verbali extraiudicialiter,aut ipſam litis cõteſtationẽ,iuxta d.l.mulier.§.ſi hæres.l.Titia Seio,§.vſuras.

de

de leg.2.& iuxta notata in l. ſi ex legati cauſa,
de verb.oblig.

Et ante moram, cùm hæres ſit dominus re-
rum reſtituendarum, hæres ratione dominij
fructus ſuos facit, & cōſequenter dicti empto
res habentes cauſam ab hærede ad illos nō te
77 nentur, quia fructus † dominum ſequuntur,
l.Herennius.ff.de vſur.l.1.& 2. C.de pig.act.c.
conqueſtus.d.tit. ext. de vſu. Pau. de Caſt. in
l.ſi pignore.§.ſi præſto,de pig.act.meritò fru-
ctus cedunt lucro hæredis, Soci.d. conſil.42.
pro deciſione,nume.5.lib.3.Cæpha.conſ.215.
præſuppoſita.num.49.lib.2.cùm igitur, vt di-
xi, interpellatio iudicialis non interuenerit,
adſitque tantùm mora per litis conteſtationē
contracta,poſt quam quidem conteſtationem
78 † veniunt fructus, l. 1.& ibi gloſ. C. de vſur.
vel fruc.leg.c.Raynutius.§.cum autem,vbi e-
tiam gloſ.in verb.conteſtatæ,extra de teſtam.
Franciſc.Areti.conſil.156.diligenter viſis,ad
fin.verſi.Venio nunc ad quartum,& vltimum.
Io.Copus in tract.de fructib.lib.2.tit.4.c.5.nu
me.3.Marzar.in trac.de fideicō.q.63. videtur
dicendum,fructus non niſi poſt litis conteſta-
tionem,reſtituendos eſſe.

Sed prædictis non obſtantibus,cōcludo fru
ctus dictarum terrarum debere reſtitui à die
mortis Dom. Ludouici cum liberis maſculis,
79 & ſic purificatæ conditionis, † redactæque
ad tempus quo ex ipſa purificatione fideicō-
miſſum poteſt dici purè relictum,l.ſi pupillus.
in fi.ff.de condi.inſtitu. Dec.conſ.480.in caſu
qui contingit,ante num.1.Hieronym. Zanch.
in repe.l.hæredes mei. §. cum ita. nume. 463.
per l.fi.§.1.ff.de vulga.& pupil.& tradit Socin.
iun.in conſil.ſtatim allegando, nume.22.tunc
enim ab adita hæreditate,& conditionis euen
tu, tranſlato iam dominio in fideicommiſſa-
80 rium,veniunt fructus † eodem modo quo in
legato puro rei particularis, Alexand. in l. ſi
quis bonorum. in fi. & in l. non amplius. §.1.
ſub num.3.de leg.1.per tex. in d.l.Herennius.
ff. de vſu. & gloſ. in l.fina. C.de vſur. vel fruc.
leg.vbi Barto.Bal.Saly.& alij tradunt. Pau.de
Caſt.conſi.413.præmittendum.colum.fi.lib.1.
Corn.conſilio 200. ad euidentiam dicendo-
rum,num.7.lib.4.Ruin.conſi.50.caſus de quo
agitur,nume.11.lib.2.Socin.iun.conſilio 182.
anno preterito conſului,nume.21.& 22.lib.2.
eſtque magis communis opinio, vt teſtatur
Simon de Prætis, in tracta.de interpre.vltim.
volunt.lib.3.ſol.2.numero 7. poſt Alexand.in
dicta l. ſi quis bonorum. in fi. verſic. Si verò
legatum.

81 Et quæ in ſuperioribus dixi, † procedunt
in fideicommiſſo vniuerſali, vbi mora requiri
tur, quæ in particulari non eſt neceſſaria, d.l.
Herennius,& aſſerit Socin.iun.d.conſilio 182.
nume.22. rationem differentiæ afferens. Nec
præfatæ concluſioni obſtant, l.1.& l.fin.ac to-
tus titu.C.de vſur. vel fruc. leg.l.equis, 1.& 2.
ff.de vſur. cum ſimilib.in quibus habetur,fru-
ctus,vſuraſque legatorum à die interpellatio-
nis,vel litis conteſtatæ, vel aliàs à mora hæ-
redis deberi. Quoniam reſpondetur, omnia
illa iura procedere quando erat legata res,
quæ nō erat in dominio teſtatoris,vel in quo-
libet ſimili caſu, in quo dominium recta via
non tranſiret, iuxta tradita per Barto.& alios
in l.1.ff.de legat.1. in materia actionis realis:
& ita intelligunt prædicta iura multæ gloſſæ,
ſcilicet in d.l.equis,2.de vſur.& in l.fina. C.de
vſur.vel fruc. legat. ac in d.l.Herennius. illaſ-
que ibi, & crebrò alibi ſequuntur Doctores.
Vel etiam intelliguntur iura contraria, quan-
do hæres erat in bona fide, iuſteque ignora-
bat rem legatam, vt etiam dixerunt gloſſæ in
dicta l.fina. & in dicta l. Herennius, ac tradit
Corn. poſt alios per eum relatos, in eadem l.
fina.idemque ſentit Socin. iun. dicto conſilio
182.num.25.

Non obſtat, ſi vlterius diceretur, Do.Iulia-
num non prælegaſſe rem particularem,ſed du
catos bis mille, in tot bonis ſtabilibus, ad ar-
bitrium eius filiorum, vnde hæc incertitudo
ſtabilium videtur cōparari incertitudini cir-
ca legatum quotæ bonorum: quod cùm æqui-
82 polleat † fideicommiſſo,vt no.glo.in d.l.mu
lier.§.1.vbi etiam Doct.ff.ad Treb.non deben
tur fructus niſi contracta mora, d.l.ſi quis bo
norum.ff.de legat.1.vbi ita concludunt, Petr.
Cyn.Bart.Bal.Ang.Io.de Imo. Pau. de Caſt. &
Alexand. idemque in d.l.non amplius. §.cum
bonorum.eodem titu.dixit ipſe Alexand. nu-
me.3.verſ.Contrarium videtur probari,Ruin.
d.conſi.50.caſus de quo agitur,num.11.lib.2.
quod quare eueniat in dicto legato quotæ bo
norum, communiter dicitur ideo eſſe, quia
dominium rei particularis legatæ, à tempore
aditæ hæreditatis in legatarium tranſit,l.ſi ti-
bi homo.§.cum ſeruus,d.titu.de lega.1. ſecus
83 in legato partis bonorum, † quia non tran-
ſit dominium,niſi à tempore aſsignationis, &
traditionis,ſecundùm magis communem opi
nio. relatam ab Alex. in d. l.ſi quis bonorum.
in finalib. verbis. Nam licèt quantitas fuerit
prælegata, tamen dicitur certa, non de quo-
ta bonorum, & quamuis eſſet redigenda in
tot bonis ſtabilibus, non ex hoc poſſunt bona
incerta cenſeri: ſtatim nanque erant eligenda,
& optanda,l.apud Aufidium, ff.de opt. leg. &
declarat Alexan.in d.l.non amplius.§.fin.ante
nume.4.verſic. Idem videtur in legato optio-
nis, vt electa fuerunt per dictos hæredes inſti
tutos,de quibus D. Iulianus ſenior confidit:
84 pater enim † conſilium pro filijs capit, l.nec in
ea,in fi.ff.de adul.Pariſ.conſ.22.Illuſtriſsimam
Dominam, nu.12.lib.1. filiusq; nullum habet
meliorem patre amicum,Soc.iun.conſ.97.pro
reſolutione,nu.7.lib.1. adeo ꝙ factum patris,
vt filio præiudicet, contra naturalem eſt æqui
tatem,Andr.Alcia.conſ.23.in caſu propoſito,
nume.9.in fi.lib.2. nullus nanque amor vincit
paternum,l.fin.C.de cur.fur. Vdalric.Zaſ.con-
ſil.8.poteram,num.17. Ruin.conſi.52.quia de
plurib.nu.13.lib.2.Rol.de Val.conſ.2.in cauſa.

numė.69.lib.1. Quibus congruit, quod paria
85 ſunt aliquid eſſe certum, † facileque certifi
cari poſſe,gloſ.in l.locus.ff.de acqui.poſ.& eſt
argumentum in l.quod meo.§.fina. ff.de acq.
poſſ.Quod non ſolùm verum eſt ſi ad commo
dum hęredis tendat,ſed etiam ſi ad incommo
dum.Pet.de Anch.& Dominic.in c.ſi.de elect.
in 6.& notatur in auth. ſi omnes peregrini, C.
ſi min.ab hæred.ſe abſtin.ac poſt Alex. conſil.
5.in cauſa, & lite, nume.2.lib.2.tradit Carol.
Ruin.conſil.42.proponitur,nu.22.conſi. 131.
viſis,& ponderaris, nume.12.lib.1. Hinc dici-
86 tur, † paria cenſeri inſtrumentum eſſe liqui
dum, vel de breui liquidandum,l.fin. cum ibi
not.C.de compenſ.Alex.in l.quidam.col.3. ff.
ſi cer.peta.& tradit Capyc.deciſ.48. in cauſa,
nu.2.dicens in Sacro Conſilio fuiſſe votatum,
nō debere fieri compromiſſum virtute Regiæ
Pragm.excipientis inſtrumēta liquida, ſi quis
ex teſtamento egerit, licèt mors probata non
fuerit,nec aditio hæreditatis,cū de facili pro-
bari poſsint.

Sed eſto prælegatum eſſe de quota hæredi-
tatis,quod ſemper negatur:adhuc à die purifi
catæ conditionis fructus debentur,nec alia in
terpellatio requiritur,cū inter dictos Magnifi
cos Fratres extiterit olim Do.Pōpeius,minor
87 annis viginti quinque, quo caſu † mora abſq;
interpellatione committitur,iux.l.in minorū.
C.in quib.cau.in integr.reſti. non eſt neceſ. &
l.Titia Seio.§.vſuras, de lega.2. & ita declarat
Hier.Gabr.d.conſil.121. Ludouicus, nu.58.in
fi.& 59.verſi. Aduertendum tamen eſt, quem
ſequitur Franciſ.Mant.in tract.de coniect.vlt.
volun.lib.7.tit.10.nu.8.verſic. Et hoc ſanè in-
telligitur.

Circa vltimam difficultatem, nunquid ele-
ctio vltimo loco facta per D.Ludouicum,poſt
venditionem initam dictarum terrarum cum
D.Leonardo Burro,de ijſdem met terris ſubſi
ſtat,virtute optionis legatæ,in præiudiciū præ
fatorum hæredum conuentorum? reſolutinè
procedendo, ipſam electionem valere conclu
do, nec aliter infringi poſſe:alienationem au-
tem prius factam,nullam videri in ſubſtantia,
& inualidam penitus.

Primò, nam optione alicui bonorum lega-
ta,omnia bona pręlegato ſubijciuntur,in eoq́;
virtualiter continentur: ſingulæ.n. res totius
88 hæreditatis propter electionem,† ac optionē
legatam, ſub conditione quodammodo lega-
tæ cenſentur,vt eſt text. in l.3.ff.qui & à quib.
Bar.in l.ſi Pamphilo,verſ.dicit gloſ. ff.de opt.
leg.eſt alius tex.in l.Mæuius.§.duorum.ibi,ea
dem quoq; ratio ſtipulationis eſt: hominis.n.
legatum, orationis compendio, ſingulos ho-
mines continet,vbi Bar.col.4.nu.8.verſ.Quar
to oppono,vſq; ad nu.10.verſ.Quid dicemus.
ff.de leg.2.reſoluens,gloſſam ibi veritatem po
nere,vt legata optione ſeruorum,nullus ſit in
obligatione certus,nec determinatus, ſed de-
terminādus per præſtationem,adeo ꝙ ille qui
fuerit aſsignatus fingitur ab initio fuiſſe in
obligatione,& hic eſt caſus in l.cum incertus,
vbi ipſe Bar.no.ff.de leg.1. in dictoque §.duo-
rum,rectè dicitur ſingulos contineri, quia ſin
guli poſſunt ſolui, & ſic debet intelligi l. ſi v-
nus.§.ſed ſi generaliter. ff.de pact.ac ita tene-
re aſſerit, Petrum, & Andr. de Piſis, & omnes
quaſi: idem etiam tradidit Bart. in l.2.in fi.ff.
de verb.oblig.quem ſequuntur ibi,Io.de Imo.
Alex.Pau.de Caſt.Iaſ.& cæteri, vbi ſubdunt,
quòd facta electione, res illa incontinenti le-
gatario acquiritur,retroq́; fingitur à die mor-
tis teſtatoris dominium habuiſſe. Vnde du-
rante tempore electionis,quia ſingulæ res, vt
eſt dictum, ſub conditione quodammodo,
propter incertitudinem,quæ eſt ante ſolutio-
nem,legatæ cenſentur: vnuſquiſque enim ſer-
uus ita videtur mihi legatus,ſi velim, vt dicit
gloſ.vlt. in dicta l.3. qui & à quibus.ſequitur,
89 nihil interim, † ſecundùm eandem gloſ.alie
nari poſſe, & hoc probat tex. expreſſus qui in
terminis loquitur, in l. ſi cum optio. ff. de
opt.leg.

Secundò,ad hoc vt hæres de rebus hæredi-
tarijs,legata optione,diſponendi, alienandiq́;
90 poteſtatem acquirat,opus eſt,eo inſtante,†in
iudicio tempus legatario ad eligendum aſsi-
gnari,l.ſi tibi electio.in prin.l.ſi optio.§.Pom
ponius ſcribit,d.tit.de opt.leg. aliàs dicta aſsi
gnatione termini non facta,bona perpetuò o-
bligata remanerent, cum alienationis inhibi-
tione,l.mancipiorū,vbi Bar. & cæteri hoc ſcri
bunt,d.tit.ſique ex aliqua cauſa alienatio for-
taſſe præcedat,electioque ſuper re alienata ſe
quatur, actus retrò nullus redditur, tanquam
factus ſuper re aliena,ac alteri debita, vt dici-
tur in d.l.ſi cum optio, & in l.ſi fundum ſub
conditione, in princip. vbi etiam Barto. de
opt. leg. Proindè cùm dicta bona abſque ter-
mini aſsignatione fuerint alienata, demum-
que electa,actus alienationis retrò inualidus
redditur.

91 Tertiò, præcedentibus congruit, † quòd
omnis actus ſuper rebus alteri ſub cōditione
legatis,in ſuſpenſo perdurat,donec legatarius
ſuam voluntatem aperuerit,ita vt eo acceptā-
te omnia retrò nulliter,inualideq́ue facta cen
ſeantur, & eo repudiante actus retrò validus
permaneat,l.quædam ſunt,ff.de reb.dub.l.pro
inde. §. 1. ff. ſi certum petatur,l.ſeruum filij,
§.1.de legat. 1. cum concordan. Quare cùm
Domi.Ludouicus dictas terras elegerit, con-
ditione quodammodo pendente, ob dictam
incertitudinem, incōtinenti fuerunt filijs ma
ſculis acquiſitæ per verum dominium, & re-
trò cenſentur ſemper in prælegato fuiſſe,per-
indè, ac ſi nominatim, & particulariter teſta-
tor dicta bona prælegaſſet,Bar.in d.l.Mæuius.
§.duorum.colum.4.verſi. Quartò oppono,nu
me.10.omnia nanq; bona prælegata videban-
tur,cùm in electione venire potuiſſent, dicta
l.3.& d.§.duorum. vt ceſſet alienatio,& diſsi-
patio,electione non facta,d.l.ſi cū optio.Et in
effectu aliter intelligendo voluntas teſtatoris
fruſtra-

fruſtraretur, qui voluit prouidendo ſuæ agnationi, electionem fieri de omnibus bonis ſtabilibus, vt pro concurrenti quantitate prælegata bis millium ducatorum, eligerentur tot ſtabilia, ad arbitrium Dominorum Marini, & Ludouici: confidit enim meliora, potioraque ob ſtimulum paternæ pietatis fore electuros, quæ in eius agnatione ad commodum maſculorum perpetuò, ac firmiter ſtarent, vt non licuerit Dom. Ludouico, voluntati, ac diſpoſitioni teſtatoris contrauenire, in præiudicium maſculorum, quos ipſe teſtator prędilexit.

Ex quibus omnibus conſtat, dictos Dominos Cæſarem, & Carolum Burros, teneri ad relaxandum terras in iudicio deductas, vna cũ fructibus, præfatis Dominis Fratribus Æmilianis, à die mortis Dom. Ludouici ipſorum patris: alienationemque fuiſſe nullam, & inualidam, tanquam de bonis ſtabilibus, vt ſupra prælegatis, ante electionem factam, contra voluntatem teſtatoris, eoſdemque Aemilianos licèt in conditione poſitos, ex coniecturis diſpoſitiuè vocatos cenſeri. Et ita iuris eſſe dico, & conſulo, ego Ioſephus de Ruſticis I. V. D. Aquilanus, & ad fidem me ſubſcripſi, ſolitumque meum ſigillum, quo in ſimilibus vtor, apponi feci.

Laus Deo Opt. Max. eiusq; Matri Glorioſiſſimæ Mariæ ſemper Virginis Cœli Reginæ.

IOSEPHI DE RVSTICIS
V. I. C. AQVILANI
CONSILIVM,
SVPER FIDEICOMMISSO OLIM
MAGNIFICI DOMINI IOANNIS
CAROLI RIVERAE

Pro Magnificis Dominis Troiano, Bartholomæo, & Franciſco Riuerijs.

ARGVMENTVM.

NEPOTES an filiorum appellatione intelligantur, & quid ſi effectum diſpoſitio in perſonis filiorum ſortita fuerit, vel ſortiri poſſit, & ex quibus coniecturis in conditione poſiti cenſeantur vocati, fideicommiſſiq; conditionalis tranſmiſſio fiat; & quid ſi ſubſtitutio vnita fuerit cum iure accreſcendi, dictaq; tranſmiſſio ex verbo ſuperſtites, vel ſuperuiuentes, impediatur latè explicatur. De ſubintratione etiam filij in locum patris prædilectione teſtatoris, et an eius, vel grauati proximitas in fideicommiſſis ſpectetur, multa traduntur.

SVMMARIVM.

1 *Argumentum à ſufficienti partium enumeratione, validum in iure eſſe.*

2 *Nepotes, aut pronepotes appellatione filiorum non intelligi, quoties diſpoſitio in perſonis filiorum, effectum ſortita fuit. Hoc verò, nume. 108. declarari.*

3 *Nepotes filiorum appellatione non includi, non ſolum quando diſpoſitio in perſonis filiorum effectũ habuit, verum etiam ſi diſpoſitio nondum verificata, poſſet verificari.*

4 *Nepotes naſcituros appellatione filiorum, non comprehendi.*

5 *Natos poſt mortem teſtatoris non venire in inſtitutione de aliquo facta, & eius filijs: idemque in legato procedere.*

6 *Conceptos poſt mortem eius, de cuius hæreditate agitur, nec de iure ciuili, nec prætorio ex perſona propria, ad ſuccedendum vocari.*

7 *Nepotes naſcituros ſub voce filiorum, non intelligi, etiam ſi diſpoſitio in futurum, incertumque euentum conferretur. Oppoſitum tamen, nu. 121. aſſignari.*

8 *Nepotes filiorum appellatione non includi, cum mentio de ſuperuiuentibus facta eſſet. Sed contra numero 37.*

9 *Nepotes ſub verbo filiorum, nõ comprehendi, cum ita interpretando filiorum damnum reſultaret.*

10 *Filios in cõditione poſitos, in diſpoſitione nõ cẽſeri.*

11 *Filios in conditione poſitos, vocatos non eſſe, etiam ſi maſculinitatis qualitas adiecta fuerit. contrarium autem, nu. 40. affirmari.*

12 *Filios in conditione poſitos, in diſpoſitione non verſari ſi adhuc teſtator ad plures gradus ſubſtitutionum digrederetur. Sed contra, nu. 45.*

13 *Filios exiſtentes in conditione, in diſpoſitione non conſtitui, etiam ſi grauamen adiectum fuerit. Contrarium autem, num. 48. concluditur.*

14 *Fideicommiſſum conditionale regulariter ad hæredes tranſmitti.*

15 *Fideicommiſſi conditionalis tranſmiſſionem, nec in fiſcum fieri.*

16 *Fideicommiſſi conditionalis tranſmiſſionem, minus in filios permitti, de quacunque ſubſtitutione, vel legato conditionali loquamur, vt ver. Dictaq: concluſio.*

17 *Filium in locum patris ſubintrare in ſucceſſione ex legis diſpoſitione: ſecus in ſucceſſione ex diſpoſitione hominis, & ſic in fideicommiſſis. Sed hoc nu. 84. reijci.*

18 *Nepotem in feudo hæreditario in locum patris ſubintrare, ſecus in feudo non hæreditario. Contrariũ autem, num. 68. aſſerri.*

19 *Gloſſam in l. cum ita. §. in fideicommiſſo. ff. de leg. 2. declarari.*

20 *Doctoris dictum iuxta legem, quam allegat, debere intelligi.*

21 *Filij repræſentationem in locum patris, per fictionem procedere. Verùm numero 146. hoc reijci.*

22 *Teſtatoris voluntatem in caſu vero, non ficto interpretandam eſſe.*

23 *Legem non ita teſtantis diſpoſitionem, vt ſuam modificare.*

24 *Prædilectos à teſtatore, in ſubſtitutionibus præferri.*

25 *Prædilectos in inſtitutione, in ſubſtitutione etiam prædilectos cenſeri.*

26 *Natos nepotes, naſcituris prædilectos eſſe. Infra autem, nu. 153. explicari.*

27 *Proximitatem grauati, cum in fideicommiſſis plures ſub nomine collectiuo vocantur, & non teſtatoris attendi. Sed contrarium, numero 102. ſtabiliri.*

28. *Filiorum nomen collectiuum eſſe. Infra tamen, nu. 158. hoc non admitti.*

29 *Proximum dici, quem nemo præcedit.*

30 *Filiorum appellatione in fideicommiſſis nepotes intelligi.*

31 *Nepotes multò magis appellatione filiorum includi, cum diſpoſitio in futurum conferretur.*

32 *Nepotes, vel maximè filiorum appellatione comprehendi, ſi diſpoſitio à communi filiorum aſcendente, facta fuiſſet.*

33 *Nepotes facilius ſub voce filiorum venire, cum filij in conditione poſiti reperirentur.*

34 *Nepotes magis appellatione filiorum contineri, cum in ſubſtitutione agnationis, & familiæ fauor exprimeretur.*

35 *Nepotes in fauorabilibus filiorum appellatione regulariter comprehendi.*

36 *Filiorum appellatione, non ſolùm nepotes, ſed pronepotes etiam ſignificari.*

38 *Gloſſa in l. Lucius Titius. de hæred. inſti. opinionē, ex coniecturis limitari, quibus ſubſiſtentibus, poſiti in conditione vocati dicuntur.*

39 *Coniecturas ad inducendam filiorum in conditione poſitorum uocationem, ex diſpoſitis in teſtamento iuxta unam opinionem elici, aſſumique debere, à diſtinctione autem alibi tradita recedendum non eſſe.*

41 *Doctores contradicentes in legali ſcientia reperire facilè eſſe, ueritatem tamen omninò opprimi, aut deleri non poſſe.*

42 *Filios in conditione poſitos, ſub maſculinitatis qualitate, multò fortius in diſpoſitione verſari eiuſdē maſculinitatis repetitione, ac geminatione attenta.*

43 *Maſculinitatem magis uocationem filiorum in conditione poſitorum operari, ſi teſtator ad plures etiam ſubſtitutionum gradus digreſſus fuerit.*

44 *Maſculinitatis coniecturam ex ſe efficacem ad uocationem inducendam, alijs additis coniecturis, efficaciſſimam reddi.*

46 *Digreſſionis coniecturam ad plures ſubſtitutionum gradus, vberius procedere, aliqua alia coniectura concurrente.*

47 *Digreſſionis coniecturam ad plures gradus ſubſtitutionum, potentiorem eſſe, ſi in ultimo gradu minus dilectos teſtator uocauerit.*

49 *Grauaminis coniecturam efficaciorem reddi, ſi ex alia coniectura foueatur.*

50 *Grauaminis coniecturam, ex alienationis probibitione, ualidiorem eſſe.*

51 *Grauaminis coniecturam, ob qualitatem maſculorum, magis ſtabiliri.*

52 *Grauaminis coniecturam, ex uocatione proximiorum agnatorum, ne ad extraneos, hæreditas deuoluatur, plurimum ualidari.*

53 *Grauaminis coniecturam, propter digreſſionem ad plures gradus ſubſtitutionum, clariorem effici.*

54 *Fideicommiſſi conditionalis tranſmiſſionem ex coniecturis fieri.*

55 *Tranſmiſſionis coniecturas, ex diſpoſitis in teſtamēto iuxta unam opinionem colligi debere.*

56 *Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionalis, ad poſitos in conditione fieri.*

57 *Tranſmiſſionem conditionalis fideicommiſſi induci, ſi conſtaret teſtatorem ſuæ agnationi conſulere voluiſſe.*

58 *Maſculinitatis qualitatem appoſitam teſtantis propoſitum indicat, ſuam familiam conſeruare voluiſſe.*

59 *Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionnlis fieri, ob expreſſam maſculorum qualitatem.*

60 *Maſculorum ſæpè repetitam qualitatē, multò magis tranſmiſſionem prædictam operari.*

61 *Tranſmiſſionem fideicommiſſi conditionalis cauſari ex alienationis probibitione in perpetuum, cum cauſa expreſſione.*

62 *Tranſmiſſionis coniecturam ex digreſſione ad plures ſubſtitutionum gradus, pariter aſſumi.*

63 *Subſtitutionem pupillarem de ſui natura non trāſmiſſibilē, ex unione cū iure accreſcēdi, trāſmitti.*

64 *Subſtitutionem fideicommiſſariam, cum iure accreſcendi*

creſcendi

creſcendi vnitam, tranſmiſſibilem eſſe, & nu. 68.

65 *Ius accreſcendi, poſt acquiſitionem conquieſcere. Quod nu. 70. declaratur.*

66 *Ius accreſcendi in diuiſione ſpecierum ſubſtitutionũ nõ conſiderari. Hoc autem, nu. 71. explicatur.*

67 *Fideicommiſſi conditionalis ſpem, ſaltem pacto cõuento remitti poſſe.*

69 *Actionem perſonalem ſtricti iuris non dari in ſolidum contra vnum tantum, etiam quòd ad eum tota res peruenerit, niſi vnita cum rei vendicatione reperiatur.*

72 *Coniecturam tranſmiſſionis ex vnione iuris accreſcendi, potiſſimum alia leui coniectura concurrente procedere.*

73 *Tranſmiſſionem fideicommiſſi cõditionalis, ex verbo, ſuperſtites, vel ſuperuiuentes, impediri. Sed cõtrarium, nu. 79. concluditur.*

74 *Superſtites verbum, conditionem importare.*

75 *Diſpoſitionẽ ſub duplici conditione factam, vtriuſque verificationem requirere.*

76 *Relatiuum ſine copula, reſtrictiuè manere.*

77 *Conditionem nominatim in alicuius perſona factã, in ea verificari oportere, nec ſufficere ipſam in perſonis hæredum purificari.*

78 *Verbum quodlibet, ſic intelligendum eſt, vt aliquid operetur.*

80 *Coniecturatam voluntatem, verbis etiam ceſſantibus, in fideicommiſſis admittendam eſſe.*

81 *Subſtituere aliquem ſi viuit, vel eum nomine proprio nominare, paria ſe haberi.*

82 *Tranſmiſſionem cum quis nomine proprio ſubſtituitur, non impediri.*

83 *Superfluitatem ratione maioris declarationis non ſemper tolerari.*

85 *Filio, & nepote inſtitutis, eos non ſucceſſiuo ordine, ſed ſimul admitti, ſi nepos ex filio præmortuo inſtituatur.*

86 *Nepotes licet remotiores rationabiliter, ob longiorem propagationem magis diligi.*

87 *Fideicommiſſum agnationi, vel familiæ relinquẽs, rationem familiæ potius cui reliquit, quam perſonarum quas propter agnationem diligit, habuiſſe videri.*

89 *Filios locum patris ingredi in ſucceſſione aſcendẽtis, vel patrui, ſecus in ſucceſſione tranſuerſaliũ.*

90 *Teſtatorem in dubio cum diſpoſitione iuris communis conformare ſe voluiſſe, præſumi.*

91 *Pronepotes patris locum, vt nepotes ingredi.*

92 *Repręſentationem in decimo etiã gradu permitti.*

93 *Eguinarium Baronẽ, alterum Varronem eruditione ab eruditiſſimo Franciſco Duareno appellari.*

94 *Didacum Couarruuiam Toletanum, eminentiſſimum Iuriſconſultum eſſe.*

95 *Repræſentationem filij in locum patris, ex verbo, ſuperſtites, vel ſuperuiuentes, non impediri.*

96 *Lineæ verbum, tractum ſucceſſiuum habere, omneſque in infinitũ ex linea deſcẽdẽtes cõprehẽdere.*

97 *Lineam aſcendentium, deſcendentium, & collateralium plures gradus continere.*

98 *Lineæ diffinitionem afferri.*

99 *Subrogatum naturam eius ſapere, in cuius locum ſubrogatur.*

100 *L. cum auunt. ff. de cond. & dem. ſubſtituto etiam alio teſtatoris filio procedere.*

101 *L. qui filiabus. de leg. 1. nõ procedere, cũ in aliquẽ futurum euentũ diſpoſitio conferretur.*

102 *Teſtatore uocante agnatos poſt aliquẽ nominatim vocatum, teſtatoris agnatos potius, quam ipſius nominati vacatos cenſeri.*

103 *Proximitatem teſtatoris in iure accreſcendi, vulgarique ſubſtitutione inſpici.*

104 *Effectum diſpoſitionis, cauſæ efficienti tribui.*

105 *Grauatum in dubio non præſumi de bonis fideicõmiſſo ſubiectis teſtari voluiſſe.*

106 *Hæreditatem alteri reſtituẽdam, per aditionem hæreditatis nomen non amittere, idemq; in dote concludi.*

107 *Fideicommiſſa ſicut & legata ob affectionem relinqui.*

108 *Acquiri ei quem teſtator odio habebat, abſurdum uideri.*

109 *Verba in dubio ad teſtatorẽ magis, quàm ad eius hæredem referri.*

110 *Filiorum, ac hæredum mentionem, ad teſtantis filios, & hæredes applicari, nõ autẽ eius hæredum.*

111 *Nobilitatem teſtantis, non grauati inſpici, cum legitimatus ſubſtitutum non excludit.*

112 *Proximitatem teſtatoris, & nõ grauati, multò magis inſpici, ſi grauati linea finita fuerit.*

113 *Proximitatis teſtatoris, vel grauati difficultatem ex coniecturis ſecundum aliquos diffiniri.*

114 *Proximitatem teſtantis inſpici, ſi uerbis vſus fuerit, quæ ad eius perſonam referantur.*

115 *Statuto vocante proximiores, nepotem ſimul cum patruo concurrere.*

116 *Gradum non corrumpi, ſed repræſentari, cum filium locum patris ingreditur.*

117 *Nepotes appellatione filiorum contineri, etiam ſi diſpoſitio effectum in perſonis filiorum fuerit ſortita, uel ſortiri poſſit, cum uerba tractum temporis ſignificant.*

120 *L. cum pater. §. hæreditatẽ. ff. de leg. 2. declarari.*

122 *Damnum patrimonij diminutionem eſſe.*

123 *Damnum pati, & lucrum non capere, diuerſam rationem continere.*

124 *Paragium, legitimã eſſe, ipſumq; pręſertim in nobili ab And. de Iſer. & Affl. accuratè cõſiderari.*

125 *Dotem loco legitimæ portionis ſuccedere, ſtante ſtatuto fœminarum propter maſculos excluſiuo.*

126 *Conſtitutionem Regni, ius municipale Regni eſſe.*

127 *Regnum totum pro vna prouincia haberi.*

128 *Maſculinitatis coniecturam inefficacem eſſe, ſtante ſtatuto maſculorum excluſiuo.*

129 *Maſculinitatis coniecturam ualidam eſſe, non obſtante dicto ſtatuto, cum teſtatoris intentio ex alio, quàm ex ſimplici ſtatuto, & maſculinitatis expreſſione coniecturari poſſet.*

130 *Maſculinitatis coniecturam ex dicto ſtatuto infirmari, cum fœminæ eo modo ſucceſſuræ eſſent, quo ab inteſtato admitterentur: ſecus ſi alio ordine ſuccedere teſtator iuſſiſſet.*

131 *Coniecturam conformitatis teſtatoris cum ſtatuto, debilem eſſe, de facilique tolli.*

132 *Filios in conditione poſitos, in particulari fideicõmiſſo uocatos eſſe.*

133 Filios in conditione poſitos ſub qualitate maſculorum de legitimo matrimonio, vel filiorum legitimorum, & naturalium ex corpore natorum in diſpoſitione cenſeri.

134 Fideicommiſſum non tranſmiſſibile effici poteſt per teſtatorem tranſmiſſibile, & econtrario.

135 Tranſmiſſionis ius fauorabile eſſe.

136 Gloſſæ opinionem amplectendam eſſe, etiam in magnis dubijs.

137 Opinionem diſtinguentem, & alias concordantē nos ſequi debere.

138 Filij appellatione nepotem, per interpretationem extenſiuam contineri.

139 Fictionem veritati cedere, cùm inſimul concurrunt. Sed nu. 143. declarari.

140 Verba teſtatoris ad naturalem non ciuilem intelligentiam referenda eſſe. Infrà tamen, num. 151. limitari.

141 Nepotes ex corpore aui, propriè eſſe.

142 Actionis originalem cauſam, non eius titulum inſpici oportere.

144 Fictionem per Principem approbatam, veritati præualere.

145 Legem aliquid fingendo, quod in ſua poteſtate eſt, non fictè, ſed verè ſtatuere id intelligi.

147 Fictionem legis ab homine tolli non poſſe.

148 Extenſionem fieri ad caſum fictum, mediante extenſione paſſiua, ab alijs regulis iuris procedente.

149 Verba in caſu ficto verificari, natura rei repugnante.

150 Fictionem non obeſſe, æquitatem pro ſe habentibus.

151 Verba ex coniecturata voluntate teſtantis, ciuiliter etiam intelligenda eſſe.

152 Aequalitatem inter liberos eſſe ſeruandam, propter quam iura collationem introduxere.

153 Natos prædilectos non cenſeri, reſpectu naſciturorum, cum fideicommiſſum non purum, ſed conditionale eſſet.

154 Conceptos poſt mortem teſtatoris dubio procul admitti, ſi teſtator ad plures gradus ſubſtitutionum digrederetur.

155 Hieronymum Gabrielium Iuriſconſultū ingenij acumine clariſſimum ſuper prædilectionis coniectura optimè diſtinxiſſe.

156 Curtij Iunioris diſtinctione conſil. 57. numero 11, & 12. circa natos, & naſcituros improbari.

157 Proximitatem grauati ſpectari, ſubſtitutione concepta per verba collectiua, vt puta familiam, agnationem & his ſimilia, ſi grauati proximitas, ex alia opin ſpectanda foret.

159 Iudicandum ad fauorem poſſeſſorum in dubio eſſe.

160 Iudicandum pro reis conuentis, in re controuerſa eſſe.

161 Contradicere amplius non poſſe, qui fideicommiſſi viſa reſtitutione, tunc non contradixit.

Diuino Implorato Præſidio.

DVBIA ſuper teſtamento olim Magnifici D. Ioannis Caroli Riueræ occurrentia, quamuis exactè per D. Conſulentem in eius præſtanti conſilio, extricata ac reſoluta fuerint, quod pro veritate omiſſis iuriū allegationibus ſubſcribendo requiſitus comprobaui, cùm tamen ante deciſionem cauſæ adhibitis allegationibus, ac fundamentis, quid ſentiam nōnullorum quotidianis ſtimulis, quorum authoritas apud me ſemper præpotens fuit, explicare compellar, cauſaq; inter arctiſſimo ſanguinis nexu mihi coniunctos ventiletur, vt non magis vni, quàm alteri parti, ambabus autem idē debere me exiſtimem, illud primùm proteſtari volui cuncta me præ oculis Deum ac iuſtitiam habendo pro veritate in ardua, ac difficili conſultatione ad quam cunctanter acceſſi, fore reſponſurum, eoque animo, vt inter ipſas partes tandem concordia ac tranquillitas oriatur, non vt ex hiſce allegationibus ſeminarium quodammodo litis magis, ac magis præparetur, licetque in deciſiuis diſputatione ad partes opus eſſe non videam, per contraria tamen procedendo, & veluti ferro, ac face, vt Anibal alpes, viam aperiendo, meam ſententiam oſtendam, vt acriter diſcuſſo negocio, omnibusque conſideratis, veritas ipſa clarius eluceſcat, partiumque iuribus patefactis, potiora, & vrgentiora præualeant.

Dictus itaque D. Io. Carolus ſenior in præfato teſtamento, Vallis Giniani, ac omnium vinearum, terrarum, hortorum, ædificiorumque in ea exiſtentium, quæ habebat, eiusq; ad mortem habiturus eſſet, pro tertia parte filios maſculos olim Magnifici Martini, pro tertia parte filios maſculos Magnifici Petri, & pro alia tertia parte filios maſculos Magnifici Mutij vſufructuarios reliquit, in dictaq; portione eoſdem Martini filios inuicem ſi vnus ſine liberis maſculis naturalibus, & legitimis ex ſuo corpore deſcēdētibus decederet ſubſtituēdo, eodēque modo ac forma filios maſculos Petri, & Mutij pariter reciprocè ſubſtituendo, reſpectu etiam omnium filiorum maſculorum Mutij decedentium ſine liberis eādem ſubſtitutionem ad fauorem filiorum maſculorum ſuperuiuentium Martini, & Petri pro ęquali portione, ac omnium filiorum Martini decedentium ſine liberis reciprocè inducendo, cum expreſſa prohibitione alienationis, & dotationis dictorum bonorum Vallis Giniani excepto vſufructu: Quia voluit eandem Vallem ſemper dici, & nominari Vallem Ioannis Caroli Riueræ, in caſu autem deficientis lineæ maſculinæ dictorum

rum

rum Petri, & Mutij filiorum teſtatoris, ac eius
nepotum ex Martino alio filio prædefuncto,
ordinauit tunc ſuperuiuentibus filijs maſculis
Ioannis Baptiſtæ pariter eius filij, aut filiorum
filijs legitimis, & naturalibus ex ipſorum cor-
poribus legitimè deſcendentibus, ipſos in di-
cta Valle vſufructuarios ſuccedere cum dicta
alienationis prohibitione. Et caſu in quem v-
nus ex dictis filijs ſuam portionem alienaret,
ad duos alios debere reuerti, ſique omnes eſ-
ſent concordes in alienatione omnium portio
num, tunc vſufructuarios fore remanſuros fi-
lios prefati Io. Baptiſtæ, & caſu quo Petrus, Mu
tius, filij Martini vna cum filijs Ioannis Bapti-
ſtæ eſſent cōcordes in alienando, iſto caſu præ
cepit debere Orphanos Corporis Chři vſufru-
ctuarios remanere, ita & taliter, quod noluit
poſſe proprietatem dictæ Vallis vendi, vel pi-
gnorari, ſed ſolum in caſu neceſſitatis introi-
tus dictarum portionum per triennium licere
locari, ſcilicet per quemlibet introitus ſuę por
tionis. Defuncto dicto teſtatore, deceſſit po-
ſtea Petrus eius filius, vno tantum filio maſcu-
lo Ioanne Carolo iuniore relicto, deindè Ioā.
Hieronymus filius Martini, ac nepos teſtato-
ris diem ſuum clauſit extremum, Troiano, Bar
tholomæo, & Franciſco eius filijs legitimis &
naturalibus maſculis ex ſuo corpore, ac hære-
dibus relictis. Demum dictus Io. Carolus iu-
nior ſine filijs obijt, ob cuius obitū huius par-
ticularis fideicommiſſi caſus euenit, vnde ſo-
rores eiuſdem Ioan. Caroli, partem, quam ipſa
rum frater prædefunctus in dicta Valle habe-
bat D. Lucæ Antonio filio olim Mutij, D. Ioan.
Aloyſio filio Martini ſuperuiuenti, & DD. Troq
iano, ac fratribus filijs olim Ioann. Hieronymi
per publicum cōtractum reſtituerūt, poſt quā
reſtitutionem omnes præfati communiter di-
ctorum bonorum poſſeſſionem acceperunt,
fructus etiam inſimul recolligendo, terraſque
locando, vt ex alio publico documento appa-
ret. His ſic ſtantibus cnm Ioan. Aloyſius inſur
rexerit, prætendens iſtud fideicommiſſum ob
mortem Ioannis Hieronymi antequàm caſus
reſtitutionis contingeret caducatū fuiſſe, eiuſ-
demque fideicommiſſi conditionalis ius, non
fuiſſe aliter ad Troianum, & fratres tranſmiſ-
ſum per ipſorum patrem. Dubitatur, vtrū tranſ
miſſio ad dictos teſtatoris pronepotes nūc pu
pillos facta fuerit, ijdemque in ſucceſſione di-
cti fideicommiſſi in ipſorum patris locum
ſubintrent.

Et primo aſpectu dicendum videretur, præ-
fatum Magnificum Dom. Franciſ. Aloyſium ad
dictum fideicommiſſum, Troiano, Bartholo-
mæo, & Franciſco filijs maſculis dicti olim Ma
gnifici Dom. Ioannis Hieronymi excluſis, ad-
mittendum fore.

1 Nam arguendo à ſufficienti partium enume
ratione, † qnod argumentum in iure validiſſi-
mum eſt, l. patre furioſo. ff. de his, qui ſunt ſui,
vel alie. iur. glo. in l. 1. ff. de act. & obliga. Ludo.
Bolog. conſ. 53. viſo igitur puncto, colum. 2. nn
me. 6. inter conſi. Alex. lib. 4. Pariſ. conſi. 67. ca
pitulum, num. 18. lib. 4. Soc. iun. conſ. 66 memi
ni, num. 10. lib. 1. conſi. 150. viſo puncto, nume.
8. lib. 2. Hier. Grat. conſi. 25. videtur, nume. 12.
conſi. 29. in præſenti cauſa. nnme. 19. lib. 2. Aut
volumus dictos pupillos admitti ex ipſorum
perſonis, & hoc eſſe non poteſt, cùm in ſpecie
non ſint nominati, nec ipſorum mentio aliqua
in fideicommiſſo reperiatur. Aut prætendunt
includi ſub voce filiorum in ſubſtitutione, &
quia decedentibus omnibus filijs Petri ſine li
beris, ſubſtituti fuerunt filij Martini, & Mutij
2 pro æquali portione; Primo appellatione † fi-
liorum non includuntur nepotes, aut prone-
potes, non ſolum quoties ſubſtitutio in perſo
na filiorum effectum ſortita fuit, vt loquitur
Bar. in l. liberorum. colum. pen. nu. 18. ver. quæ-
ro quid ſi in aliqua diſpoſitione. ff. de verbor.
ſignifi. dicens adeſſe exemplum in l. Gallus. §.
item credendum. ff. de lib. & poſthum. vbi quis
nepotem inſtituit, qui ſibi ex filio naſceretur,
& tunc nato nepote, inſtitutio in eius perſona
ſuum effectum habens, meritò ad nepotem ex
eo naſciturum non extenditur, quem ſequun-
tur, Alex. conſi. 105. perſpectis. colum. 3. num.
3. lib. 1. conſi. 11. ponderatis his. colum. 5. nu-
me. 5. verſi. oſtendit etiam. lib. 3. repetitur, cōſi.
91. lib. 1. Corn. conſi. 131. videtur, colum. 2. in
prin. num. 2. lib. 3. Soc. ſen. conſi. 104. quoniam
præſens conſultatio, colum. 2. in princ. verſicu.
quo caſu. lib. 4. Cur. ſen. conſi. 45. ſæpè reuolu-
ta. colum. 10. Dec. conſi. 95. & pro tenui, col. fi.
verſi. quartò, & vltimò principaliter, conſ. 291.
viſis. num. 8. Ludoui. Gozadi. conſi 36. in facto
præſupponit. Cur. iun. conſi. 113. pro reſolutio
ne motiuorum, colum. 1. in prin. verſicu. eſt ve
rum. Carol. Ruin. conſi. 35. adeò plenè, num. 4.
lib. 1. conſil. 78. primum dubium, colum. 2. nu.
5. & 7. conſi. 92. caſus de quo quæritur, colum.
2. num. 6. conſi. 117. viſo teſtamento Antonij,
num. 8. conſi. 159. viſo teſtamento D. Monflo-
tidi, num. 19. conſi. 203. de duobus, nume. 22.
verſicu. & vbi etiam, lib. 2. conſi. 132. proponi-
tur, colum. 3. num. 7. lib. 3. Pariſ. conſi. 31. conſi
derato primo capite. colum. 3. num. 13. verſ. in
qnibus locis, lib. 2. conſi. 86. ad veram reſolu-
tionem. colum. 5. num. 25. verſic. prout etiam,
conſi. 87. vidi, & legi. colum. 4. num. 22. eodem
volum. Steph. Bertrand. conſi. 166. pro facilio-
ri, colum. 1. num. 3. lib. 1. Io. Crot. conſi. 104. nu.
17. And. Alciat. conſi. 69. fideicommiſſi verba,
nnm. 8. lib. 1.

3 Verum etiamſi diſpoſitio † nondum verifi
cata, poſſet verificari, vt quia tempore quo ce-
dit dies fideicommiſſi, adſint filius, & nepos,
cum enim poſſit effectum in filio ſortiri, non
verificatur in nepote, Alexan. conſi. 37. viſo
themate. colum. penul. num. 25. verſic. non ob-
ſtat alia ratio Cyni, lib. 6. Corne. conſi. 307. in
hac conſultatione, colum. 2. num. 3. verſi. acce
dat, quod voluit Imola, lib. 1. d. conſi. 131. vide
tur, colum. 2. verſic. & pro hac parte, & colum.
ſeq. lib. 3. Gozad. d. conſi 36. in facto, colum. 2.
num. 9.

num.9.Cur.iun.conſi.57. habita diligenti, col.
4.num.7.in fi.verſicu. præterea ad aliud. Vnde
cum cedente die fideicommiſsi prædicti,repe
riatur Ioan.Aloyſius, in quo verificari poteſt,
quamuis adſint etiam pronepotes teſtatoris
ex Ioanne Hieronymo prædefuncto, veniunt
de iure excludendi.
Secundò: nam iura, quæ admittunt filio-
rum appellatione nepotes etiam intelligi, in
4 natis nepotibus † procedunt, nō in naſcituris,
Alexan.conſi.184.viſo themate, num.2. lib.2.
Corn.conſi.199.in præſenti conſultatione,an-
te num.35.lib.2.conſi.290.tota vis,colum.fin.
num.7.lib.4.Otto Lap.Nicolinus de Sirigattis
de Florentia,conſi.152.caſus iſte, num.3.vbi
Saluſtius de Bonguglielmis de Peruſ. nume.5.
Maria.Soc.num.8.ver. octauò probatur. And.
Barb.num.9.Ang de Gambiglionibus, nu.12.
Franciſ.Aret.num.13.& Io.Bap.Caccialup. de
S.Seuerino, ante num.14. in ſubſcriptionibus
inter conſil.Socini ſenioris,lib.1.idem Soc. cō
ſil.73 capiendo primum,colum.8.num.25.ver
ſicu.poſtremò iſta concluſio,lib.4.Goza.d.cō-
ſil.36.in facto,nu.7.ver. octauò quoties, Dec.
d.conſi.95.& pro tenui,colum.4.verſic. tertiò
principaliter.Pariſ.d.conſi.20. in hac conſulta
tione,colum.pen.num.58.ver.item quia,lib.3.
Alcia.d.conſi.69.fideicommiſsi verba, num.9.
lib.9. Rnin. conſi. 35. adeò plenè, num.3. lib.
1.conſi. 117. viſo, nume. 9. lib. 2. Rub. Ale-
landri. conſi. 8. præſupponitur, colum. 1. Io.
Cæphal. conſi. 3. Ludouicus de Subaudia, nu-
me. 36. conſi. 12. in facto, num.17. & 18.lib.
1. Franc.Beccius conſi.56.in cauſa, nume.57.
verſicu. hinc Decius.adhucque allegant tradi
ta in l.ſi cognatis. ff. de reb. dub. & in l. cum
ita, §. in fideicommiſſo, ff. de lega. ſecundo.&
facit pro eadem conditione, quod voluit Bar.
in conſi. incip. Bonauentura condidit teſta-
5 mentum. concludens, † quòd ſi teſtator a-
liquem inſtituit, & eius filios, de natis tempo
re teſtamenti intelligitur, & hoc idem in lega
to facto liberis, quò.l non veniant liberi nati
poſt mortem teſtatoris, tenet Ludouicus Ro
manus,conſi.231. præmiſſorum Doctorum.in
princip. facit etiam textus in l. ſi ita.§. ſi quis
cum ignoraret.ff. de teſtamen. tut. vbi appel-
latione filij, non comprehenditur filius, de
quo pater ignorabat, à fortiori hoc in prone-
potibus dicendum videtur, qui remotiores
ſunt, vt à fortiori ita argumentantur Dec. in
citato conſilio, & Curt. iunior conſi. 111. D.
Paulus de Raude. colum. 5. nume. 4. Vide-
6 mus etiam † quòd liberi ſecundi, vel vlte-
rioris gradus, vt nepotes, vel pronepotes,qui
ſunt concepti poſt mortem eius de cuius hæ-
reditate agitur, nec de iure ciuili, nec præto
rio ex perſona propria ad ſuccedendum vo-
cantur, nec habent cognatos, vel agnatos ex
eludere, §. planè, Inſtitu. de hæred. quæ ab
inteſt. l. ſi quis filio exhæredato. §. 1. ff. de in
iuſto teſtam.dum dicit. Cæterùm ſi poſtea con
ceptus eſt, Marcellus ſcribit,neque vt ſuum,ne
que vt nepotem,aut cognatum ad hæreditatē,
vel bonorum poſſeſsionem poſſe admitti.ean-
7 demque concluſionem † Alex. d. conſi. 184.
viſo themate dicti Syluestri,in prin.lib.2. verā
eſſe aſſeruit, ſi diſpoſitio in incertum futurum
euentum collata ſit,quem Decius vbi ſupra re
tulit.Proindè cum Troianus, & fratres nō fue
rint nati,vel concepti tempore conditi teſta-
menti ab olim D. Ioan.Carolo ſeniore, nec e-
tiam tempore eius mortis, non poſſunt ad di-
ctum fideicommiſſum aſpirare.
Quinimmo cum in dicta ſubſtitutione filij
8 ſuperuiuentes vocentur, † nepotes multò mi
nus includuntur,vt poſt Corn.conſi. 290. tota
vis,lib.4.tradit etiam Soc.iun.conſi.133. quia
præſens conſultatio,colum.3.num.11. verſi.ad
quod optimè facit,lib.1. & hoc voluit Paul. de
Caſt.conſi.97.ne improprijs,nu.2.lib.2.
9 Tertiò, nulli dubium eſt, † nepotes appella
tionè filiorum non comprahendi, cum ita in-
terpretando,filiorum damnum reſultaret,Pau.
de Caſt.d.conſi.97.colum.1.in fi.lib.2. Alexā.
conſi.1.teſtator inſtituit,num.4.lib.1.Cor. cō
ſil.182 videtur prima facie, colu.3. conſ.199.
in præſenti conſultatione, colum. 10. dicens
multos Doctores Italiæ ſic conſuluiſſe, & iux-
ta hanc opi.iudicatum fuiſſe,lib.2. Dec.d.con
ſil.95.& pro tenui,colum.4.in prin.verſi. ſecus
ſecundum eum,cum hac opin.omnes conueni
re aſſerens,& conſi.567.in caſu occurrenti,col.
fi.num.8.Soc.iun.conſi.111.ex themate prædi
cto,col.6.nu.29.lib.1.
Secundò,aut virtute poſitionis in conditio
ne, id aſſequi volunt, & cum Ioan.Aloyſius ſit
expreſsè vocatus ad fideicommiſſum, debet
præferri,excluſis Troiano,& fratribus,qui tan
10 quam in conditione poſiti in diſpoſitione † nō
cenſentur,vt eſt gl.communiter approbata, in
l.Lucius Titius.2.ff.de hær.inſt.cum qua tran-
ſeūt ibi Iac. de Are.Cyn.Rayner.de Forl.Fran
ciſc.Tigrini,Nicol.de Neapo.Barto. Bald.An-
ge.Rapha.Cuman.& Ioan.de Imola, qui dicit
hanc eſſe communem opin. idemque tenent
Io.And. in add. ad Specul.titu.de teſtam.§. 1.
verſic.huic quæſtioni accedit bimembris quæ
ſtio.Barto. in l. centurio, colum.11.nume.37.
poſt Ricchar. Malumb.ff. de vulga. & pupilla.
in l.ſed etſi ſic.nume.2.ff.de lega.1.in l. ſi cum
dotem,nume.10. ff. ſol. matrimo. & eſt magis
communis opin.vt dicunt Alex.conſi.108.viſo
themate,nu.3.lib.1.conſi.185. viſo titulo quæ
ſtionis,nume.15.lib.2.conſi.29.perſpectis,nu-
me. 11. lib.5. Carolus Ruinus conſi. 128. viſo
teſtamento,nu.1.lib.3.Nat.conſ.551. quoniā,
nu.8.lib.4.Rol.de Valle,conſi.51.viſo, poſt nu
me.5.lib.3.conſ.34.vidi dubia,nu.54.& 55.lib.
4.vt alios idem atteſtantes præteream, eſt etiā
opin. approbata in iudicijs, & ſcholis,vt dicit
Alex.conſ.139.circa primum dubiū,nu.8.li.6.
pro qua conſuluit Collegiū Papienſe,vt videre
eſt apud Cur.ſe.conſ.45.ſæpè reuoluta, nu.12.
quod conſilium fuit compilatū per ipſummet
Curtiū,& Chriſtophorū Buttig. nec omiſerim

Socinum iunio. conſi. 118. propoſita difficul-
tas, nume. 10. lib. 1. aſſerentem hanc opin. iam
per multa tempora eſſe communiter approba
tam, & quodammodo canonizatam, tam in
ſcholis, quàm in palatijs, ita vt nefas eſſet ab
ea recedere, maximè in iudicando, & con-
ſulendo.

Nec obſtat ſi diceretur, dictos filios fuiſſe
poſitos in conditione cum qualitate maſculi-
nitatis, † nam hac qualitate maſculorum nō
11 obſtante, d. glo. opin. in l. Lucius Titius, vt non
cenſeantur vocati filij in conditione poſiti ve
ra eſſe videtur, Alexand. conſi. 105. perſpectis
verbis, nume. 4. lib. 1. conſi. 24. attentis his,
colum. 3. nume. 6. conſi. 32. viſo proceſſu,
ante nume. 3. ac etiam poſt lib. 3. Capra con
ſilio 2. Cum viſo, nume. 23. Rapha. Cuman.
conſi. 122. Gerardus, colum. 1. Soc. ſen. conſi.
62. viſo capitulo, nume. 10. conſi. 104. quoniā,
num. 9. lib. 3. Cur. ſen. conſ. 42. teſtator Augu-
ſtinus, nume. 22. Ruin. iuxta ſuam conſcientiā
reſpondens, conſi. 181. viſis conſilijs, num. 10.
vbi hanc partem latè diſputando tuetur, lib. 2.
& de communi atteſtantur Socinus iunior di-
cto conſi. 118. nume. 15. lib. 1. Pariſ. conſilio
31. conſiderato primo capite, nume. 22. con-
ſilio 44. ſubſtitutio fideicommiſſaria, nume.
11. conſi. 86. ad veram reſolutionem, nume.
16. & 17. lib. 2. & Franciſc. Ripa in l. 1. nume.
8. C. de pact. & ipſam magis communem eſſe
dicunt, idem Socinus iunior conſi. 177. reſo
lutio, nume. 12. lib. ſecundo, Hieronymus
Torniel. conſilio 43. ad hoc, vt intelligatur
factum, nume. 11. verſicu. non obſtat, inter
conſil. Portij, lib. primo, Roland. de Valle,
conſi. 51. viſo, nume. 5. lib. 3. conſi. 34. vidi
dubia, nume. 64. & conſi. 43. negari non po-
teſt, ante nume. 39. lib. 4. Bero. conſi. 107.
anceps quippe, nume. 9. lib. 2. Franciſ. Bur-
ſat. conſi. 52. in caſu præcedentis conſilij, nu
mero 26. & rurſus, conſi. 86. Domi. Baptiſta,
nume. ſecundo.

Minimè obſtat, quòd Dom. Ioan. Carolus
teſtator fuerit degreſſus ad plures ſubſtitutio
12 num gradus: † nam non propterea filij præ-
fati poſiti in conditione cenſentur vocati, So-
cinus ſenior, conſi. 69. viſo teſtamento, colū. 6.
num. 7. in fi. ver. non obſtat, conſi. 104. quoniā
præſens conſultatio. col. pen. num. 9. conſ. 116.
in cauſa, colum. fin. num. 8. præterea reſpondeo,
lib. 3. Ruin. conſi. 140. viſo, nume. 11. verſicu. &
vult. lib. 2. conſi. 128. viſo teſtamento, num.
19. verſicu. nec obſtat, lib. 3. Pariſ. conſi. 31. cō
ſiderato primo capite, nume. 29. verſicu. nec
obſtat digresſio, conſi. 44. ſubſtitutio. num. 21.
verſicu. ſed hæc coniectura, lib. ſecundo, conſi.
14. Petrus, in fine, nume. 25. lib. 3. Curt. iun.
conſi. 43. habita diligenti conſidera. nume. 9.
Cur. ſen. conſi. 64. antiquisſima, & nobilisſi-
ma familia, colum. 16. nume. 16. vbi de commu
ni opinione atteſtatur, eandemque magis com
munem eſſe dicit Hieronym. Alban. ad Barto.
in dicta l. centurio, nume. 27. & vltra eum de
communiori teſtatur Franciſ. Burſat. conſ. 51.
Grauem. nume. 21. deque communi reproba
tione Ancharani fidem faciunt Ioan. Cephal.
conſi. 419. Clarisſimus, nume. 74. lib. 3. con-
ſilio 517. Illuſtrisſimus Comes, nume. 76. lib.
4. Roland. de Valle, conſi. 51. viſo, nume. 9. lib.
3. & conſi. 43. negari non poteſt, numero 38.
ver. pariter non obſtat. lib. 4.

Denique non repugnat, dictos filios eſſe
grauatos, & proindè diſpoſitiuè vocatos, licèt
13 in conditione poſitos: nam † contra Barto.
in dicta l. centurio, colum. 14. verſicu. quæro
vlterius, quid ſi teſtator dixerit, nume. 17. te-
nuerunt maximi viri, & in ſpecie ibi Ioan. de
Imola, colum. 11. verſicu. item adde. Iaſ. num.
57. Claud. de Seyſel. colum. pen. idem Imo. in
repe. c. Raynutius. in mater. compendioſæ, ex-
tra de teſtamen. in c. cum tibi, colum. 10. eodē
titu. Bald. conſi. 386. ad euidentiam puncti in-
fraſcripti, lib. 2. Petrus de Anchara. conſi. 137.
principaliter ponderandum eſt, in fi. Alex. cōſ.
105. perſpectis verbis, nume. 4. verſicu. & iſtam
opinionem. lib. 1. conſi. 66. viſo teſtamento, co
lum. penultim. nume. 10. conſi. 185. viſo titulo
quæſtionis, colum. 9. num. 21. verſi. reſpondeo
etiam. conſ. 219. viſo teſtamento, colum. 1. nu.
2. dicēs contra Bartolum tenere Richardum,
& Raynerium, eiuſq; opinionem damnatam
eſſe. lib. 2. conſi. 11. lib. 3. quod repetitur, conſi.
91. ponderatis his, num. 6. ver. quòd autem, lib.
1. conſ. 12. d. lib. 3. quod repetitur, conſ. 13. vi-
ſis, & perlectis, num. 11. ver. fortius dico, lib. 4.
conſ. 24. attentis his. col. 4. verſi. tertiò reſpon-
deo, conſ. 55. perſpectis his, num. 10. d. lib. 3. &
conſi. 201. viſo themate, numero 3. lib. 7. &
quamuis poſſem alias authoritates ad hoc al
legare, ſufficiant ſolum infraſcripti, qui de
magis communi opinione contra Bartolum
atteſtantur, ſcilicet Curtius ſenior, conſi. 42.
quia inquit Bald. nume. 16. & conſi. 63. anti-
quisſima, & nobilisſima familia, colum. 7. nu
me. 5. Soc. ſen. conſ. 62. viſo capitulo ſubſti-
tutionis, nume. 10. lib. 3. conſi. 69. viſo te-
ſtamento, colum. 7. nume. 7. verſic. præterea,
& ſecundò, conſi. 104. quoniam præſens, nu-
me. 8. eodem volum. Carol. Rui. conſi. 101. ſu
per his, num. 4. conſi. 113. quia deciſio. nu. 4.
verſicu. nec obſtat etiam, conſ. 171. caſus iſte,
colum. 2. nume. 1. lib. 2. conſi. 134. circa caſum,
nume. 6. lib. 3. Rub. Alexandri. conſi. 144. vi
ſo, num. 1. Pariſ. conſi. 86. ad ueram reſolutio-
nem, num. 13. conſi. 89. in præſenti cauſa, num.
31. verſic. tamen contraria opin. lib. 2. Gerard.
Mazzol. conſi. 2. Philippus teſtator, nume. 24.
verſi. & non dicatur. Hieronym. Zanch. in l. hæ
redes mei. §. cum ita, num. 73. ff. ad Trebellia.
Ioan. Cephalus, conſi. 17. Magnifica Domina
Franceſchina, num. 17. lib. 1. conſi. 268. bo-
na, num. 19. lib. 2. Stepha. Bertran. conſi. 98.
dudum, num. 4. in 2. par. lib. 2. conſi. 138. vi-
ſo teſtamento, nume. 4. & 7. in prima parte,
lib. primo, conſi. 324. dudum fuit in humanis.
nume. 2. in prima parte, lib. 3. conſi. 112. viſo
proceſſu,

proceſſu,nume.5.lib.4.conſi.153.num.56. lib.
4.ex quibus conſtat dictos pupillos olim Do
mi.Ioan.Hieronymi non poſſe ſe iuuare ex vo
catione tanquam in conditione poſitos,conie-
cturis maſculinitatis digreſſionis ad plures
gradus ſubſtitutionum, & grauaminis nequa-
quam obſtantibus.

Aut volumus eoſdem fratres aſpirare ad fi-
deicommiſſum dictæ Vallis Giniani ex perſo-
na dicti Ioannis Hieronymi ipſorum patris,&
tunc aut iure tranſmisſionis,aut iure ſubintra-
tionis,ſiue repræſentationis.

Et primo caſu hoc pretendere non poſſunt,
nam fideicommiſſum conditionale ad hære-
14 des † non tranſmittitur,l. vnica, §.ſin autem
ſub conditione,vbi gloſ.in verb.ſuperſtite.Bal
dus,& Ange.& §.cum igitur, C. de caduc. tol-
len.gloſ.in l.vnica,in verb.in liberos,circa me-
dium.C.de his,qui ante aper.tabul. Ange. con
ſil.286.pro clariori,colum.3. verſicu. ſed cum
dies.conſi.292.in facto,colum.1.Roma. conſi.
247. primò dici poteſt, colum. 1. verſicu. nos
autem, Rapha. Fulgoſ. conſi. 14. in quæſtio-
ne, nume.ſecundo, conſi. 18. Solomutia, col.
2. in princip. conſi. 38. in propoſita quæſtio-
ne, colum.2. verſicu.conſtat autem, conſi.50.
quidam Ramondinus, colum. 2. nume.2. con
ſil. 70. proponitur, nume 2. verſicu. rurſum
conſtat, Rapha. Cuman,conſi. 122. Gerardus.
nume. 3. Iaſ. conſi. 59. caſus ſic ſe habet. ad fi
nem, verſicu. & pro iſta patet,lib. primo, De-
cius conſi. 454. quod ſupra, nume. 5. Vero-
nenſ. conſi. ciuil. 54. quædam mulier, nume.
15 3. Fideicommisſique conditionalis † vt in
hæredes tranſmisſio non fit, ita in fiſcum nõ
fieret,qui loco extranei hæredis eſt.l. tutoris.
C. ad legem Iuliam, de vi publi. Barto.in l.ma
ſculorum. ff. de iure patrona. in l.1. C.de bon.
libert. in quarta oppoſitio. & in l.eum,qui. in
princip.ff. de interd. & releg. ac expreſsè tra-
dunt Roman. dicto conſi. 247. primò dici po-
teſt, colum. prima, verſicu. ita nec transfer-
tur. Natta conſi. 472. iamdudum, nume. 10.
lib. 2. & facit gloſ. in l. non ad ea,in verb. præ-
ſens.ff.de cond.& dem.

16 Quod eſt verum etiam, † vt nec ad filios
tranſmisſio fiat, vt in dicta gloſ. l.vnicæ.C. de
his,qui ante aper.tabu. gloſ. in l. hæredes mei.
§.cum ita, in verb. ſuſcepiſſet, quam Doctor.
communiter ſequuntur. Barto. nume. 2.in fi.
Paul.de Caſt. num. 3. Alexan. nume. 6. Soci.
ſenior, nume. 9. Franciſcus Ripa,nume. 6. So-
cinus iunior,nume. 37. & 47. Fab. de Eugub.
num.27. & Hieronymus Zanch. num. 191. ver
ſicu.vltimò amplia,per illum tex.meliorem de
iure.ff. ad Trebellia. Barto. in l.1. nume.8.vbi
Ripa, nume.36. Iacob.de Nig. num.62.& Ioã.
Crot. nume. 37 ff. de lega. primo, idem Bar-
to.in l.is cui, nume.1. Ange.nume. 2. & 3. Al-
beric.nume.2. ff. de actio. & obliga.vbi etiam
Dyn. & Rayner. de Forlin. Bald. in l. cum ex
filio,in fi.ibiq; Io.de Imo.nu.fi.Alex.num.4. &
Franc.Areti.colum. 2. verſicu. primum eſt.ff.
de vulga.& pupilla.gloſ.in d.l.'auiæ.§. ſin autẽ.
aliquid,Cyn.in fi. Barto. nume. 4. Bald. num.
10. Salycetus,in 8. & 10.quæſt. Alberic. num.
4. Rapha. Fulgo.verſicu.tertiò nota C.de ca-
duc.tóllen. Cyn. in l. in perſonam, vbi Bald.
nume. 3. Salycetus in fi. ac etiam Alberic. C.
de fideicommiſ. idem Cyn. in l. 1. in ſecunda
oppoſit. C.cõm.de legat. Bald.in l.ſi pater, nu
me.19. C.de inſtitu. & ſubſtitu: in l. prima, in
princip. C. vt act. ab hæred. & contr. hæredi.in
l.ſi auus, colum. 2. num. 7. verſicu. & ideo fi-
deicommiſſum.C. de liber. præter. in c. 1. qui
ſucc. ten.colum.1. circa med. verſicu.eſt ergo
feudum, Anto. de But. in c. Raynaldus. co-
lum. prima, in princip. extra de teſtamen.Ia-
ſon, in l. cum ſecundum, nume. 3. verſicu.im-
mo fortius. C. de fideicommiſ. Aym. Crauet-
ta in repetit. l.cum filiofam. nume. 330. de le
ga. primo, Niconit. in §. duo fratres, numero
52. Sfort. Odd. Peruſin. in tracta. de compen.
partic. 6. concluſ. 5.vbi multos allegar, & de
magis communi opinio. atteſtatur ac in ſpecie
deciſiones Nicol. Boerij,Guid.Papæ, & Fran.
Marci referens, lateque, ac ſubtiliter diſpu-
tans. Anto. Gab. lib.4.de hæred.inſtitu. con-
cluſio. ſecunda, nume. 10. in prima ampl. mul
tos etiam adducens,& de communi opin.atte-
ſtans. Guliel.de Bened.in rep.c. Raynutius,in
verb.& vxorem nomine Adelaſiam.num.624.
d.titu. de teſtam. Franc. Mantica, in tract. de
coniect. vltim.volunt.lib.11. titu. 20. ante nu.
2. vbi de receptisſima opin. fidem facit, ean-
demque opinio.conſulendo ſequuntur Oldra.
conſ.131.quidam habens,num.1. verſ. ad pri-
mam q.Bal.conſ.216.nu.2.lib.1.cõſ.254.nu.2.
eod.vol.conſi.9.num.1.lib.2.conſi.319.nume.
6.lib.4.conſi.115.nume.1.& 266. nume.3.lib.
quinto, Fulgoſius conſ.15.proponitur,colum.
1. Romanus conſi. 17. viſo puncto, verſicu.at
tamen illud, conſi.162. ſuper puncto præmiſ-
ſo, colum. 1. in princip. conſi. 185. pro deci-
ſione, colum. 2. nume. 9. verſic. quo ad quin
tum. Alexan. conſi. 30. viſo teſtamento Al-
bertini, nume. 3. lib. ſecundo, conſi. 36. viſo
themate, nume. 3. conſi.92. ſuper eo.colum.
2.nume.5.lib.3.conſi.165.circa præſentem cõ
ſultationem,num.4.lib.5.conſi.206.pondera-
tis verbis teſtamenti,nume.2.lib. 6. conſ.250.
quo ad primum,num.2.conſ.252.pulchre alle-
gatum,num.1.vbi de communi,eod. vol.conſi.
62.in cauſa,& lite,nume. 2. lib. 7. Vincent. de
Paleot.in ſubſcrip.incip.Placet in conſilio, nu
me.16.ad eundem Alexan.conſi.93. aliàs con-
ſultus, d.lib.6.Aretin.conſi.1.decreueram,nu-
me. 5. verſicu.præmitto pro declaratione.Iaſ.
conſi.80.iſte caſus,in princip.lib.1. conſi. 142.
in præſenti conſultatione,colum.8.in fine,ver.
ex quo ergo teſtator.lib.2.conſ.203.circa pri-
mam dubitationẽ,col.4.in 2.dub.ver.ſecundò
& fortius,eo.vol.conſ.52.materia,col.2.verſi.
quartò facit,lib.3.conſi.124.Corn. conſi. 248.
circa hanc conſult.col.1.nu 1.lib.1. conſi. 80.
multitudo q̃ſitorũ,col.2.ver.& eſt gñale,lib.4.

Dec.conſi.55.& pro tenui,nume.8.conſi. 394.
pro vera reſol .colum.2.verſ. ſecunda ratio,cō
ſil.397.viſo puncto,nume. 2. dicens cōitet re-
probari glo.in dicta l.is cui,conſi.417.viſis cō
ſilijs,nume.2.conſi.574.in cauſa,nume.2.conſ.
594.viſo teſtamento,num.7. vbi de cōi Socin.
ſen.conſi.77.in præſenti,colum.1.lib.1.conſil.
197.circa præmiſſam conſultationem,col.2.in
prin.lib.2.conſi.14.viſo teſtamento,in fi.nu.7.
lib.3.conſi.6.in præſenti conſulta.nume.11.de
communi opin.etteſtans.eod.volum.conſ.74.
examinato themate.colum.1.verſi.nam certū
eſt,lib.4.conſ 94.pro clariori, colū.5. num. 15.
ver.ſed in hoc.conſi.104.quoniam, ante nu.9.
eo.volum.Gozad. conſi. 29. videtur prima fa-
cie,num.17.Cur.iu.conſ.16.videretur,in prin.
& is communem eſſe dicens, conſ.69. habita
diligenti conſider.num.1.conſ.92.eiuſdem ini
tij.num.6.& 9.Pariſ.conſi. 3. videtur prima fa-
cie,num.37.lib.1.conſ.21.viſo teſtamento,nu.
43.lib.2.conſ.30.dubitatur,nume.67.conſ.70.
vidi teſtamentum conditum,nume.7.conſ.75.
circa teſtamentum,nu 21.conſ.77. Ser Petrus,
num.2.lib.2.conſ.52.certum eſt,num.17.conſ.
63.D.Cornelius, num.9. ſemper de communi
opin.atteſtans,lib.3.Soc.iun.conſ.101.cum in
præſenti,num.2.conſ.117.licet caſus iſte.num.
18.lib.1.conſ.69.viſo puncto,num.7.cōſ.141.
habita diligenti animaduer.in prin.lib.2.cōſi.
78.vidi,num.10.lib.3.conſ.54.reſolutio,num.
13.conſ.66.viſis teſtamentis, num.6.lib.4. vbi
communem eſſe dicit,ipſamq́ue in d.§.cū ita,
ab obiectionibus Soci. eius patrui defenſaſſe,
Carol.Ruin conſ.181.viſis conſilijs, in princi.
conſ.183.quoniam ex his.nume.3.lib.2.conſi.
79.primo videndum,num.13.conſ.122.conſi-
deratis diligenter,num.3.conſ.136. perſpectis
diligenter,num.15.conſ.152.ſtantibus verbis,
num.3.vbi de communi,lib.3.Grat.conſ. 101.
ex ſerie facti,num.1. & de communi meminit;
lib.2.Rub.Alexan.conſ.8.præſupponitur,num.
3.de eadem communi atteſtans,verſi.replica-
ri poteſt, conſi.120.viſo.nume.4. verſic.vide-
mus in ſimili,conſi.143. ſubtiliter adeo, nu.7.
Mandel.Albenſ.conſi. 19.pro diſcuſſione.nu.
20.Natta conſi.68.viſo legato,nume. 6. conſi.
191.viſo teſtamento,nume.2.lib.1. conſi.551.
quoniam,numero 17.in fine, lib.4.conſi 472.
iamdudum ſcripſeram,nume.9.lib.2.Rolan.de
Valle, conſi.97. viſo teſtamento, nume.16.de
magis communi opinio. fidem faciens, lib.4.
quam etiam communem dixerat, conſilio 46.
in præſenti conſultatione,nume.5.lib.3. Hip-
polytus Riminaldus conſ.476.Sabbatinus Ari
minenſis,nu.2.lib.4.

Dictaque concluſio procedere videtur,ſiue
de ſubſtitutione vulgari loquamur,l. ſi ex plu-
ribus.ff de ſuis,& legitim.l.toties.ff. de acqui.
hæredita. ſiue de pupillari,l. qui liberis.§.hæc
verba.l.ſed ſi plures.l.qui habebat,ff. de vulg.
& pupilla.ſiue de reciproca,& de omni alia cō
prehenſa in illa,dicta l. qui plures.l. Lucius,§.
Publius, eodem titu. ſiue de ſubſtitutione fi-
deicommiſſaria.l.ſi cum plures. vbi glo.ff quā
do dies leg.ced.& quòd ſit vera in omni ſubſti
tutione,Alexan.conſi.36. viſo themate. num.
3.lib.3. conſil.198. perſpectis his, in princip.
libro 6. Curtius iunior in ſubſcriptio. ad con-
ſil. Socini iunio. 117. licet caſus iſte, nume.
30.lib. primo, Aym. Crauetta,conſi. 152. cir-
ca teſtamentum, num. 3. & quod de tranſmiſ
ſione conditionalis ſubſtitutionis dictum eſt,
idem in legato conditionali concludunt, Ro-
man.conſi. 162. ſuper puncto,colum. 1. verſic.
certum eſt enim.Aym. Crauetta in l.1. nume.
189.ff.de lega.primo, & poſt And. Barbat. tra
dit Hieronym. Zanch. in dicta l. hæredes mei.
§.cum ita,nume.151.& 188.in 11.ampl.Socin.
iunior conſi.117.licet caſus iſte, num.2. lib.1.
& ante iſtos conſuluit Old.conſi. 131. quidam
habens tres filias,nu.1.

Secundo caſu nequaquam ad hoc fideicom
miſſum aſpirare poſſunt,nam quod dicitur, vt
filius ſubintret in locum patris : §.cum filius.
Inſtitu.de hæredi.quæ ab inteſta. defer. intel-
17 ligit † in ſucceſſione ex diſpoſitione legali,
prout loquitur authen. ceſſante. C. de legitim.
hæred. ſecus in fideicommiſſis, & ſic in ſucceſ
ſione ex diſpoſitione hominis, vt loquitur l.
cum ita. §. in fideicommiſſo.& ibi Bald.diſtin
guit in fine, vbi etiam Florian.de S. Petro,in fi
ne, & Rapha.Cuman. pariter in finalibus ver-
bis,ff.de lega.ſecundo,idemq́ue ſentiunt Nico
laus de Mattarellis,in l.fin. C. de iuriſdict. om
nium iudi.Iaſ.in l.ſi auiæ,colum.2.num 6.verſi
cu.item adde quod per ea, vbi Dec. colum.2.
nume.7. dicens ita fuiſſe iudicatum in Roma-
na Curia,& Curtius iunior,colum.2. commu-
nem eſſe atteſtans.Ange.de Aret.in dicto §.cū
filius, nume.2. verſicu.deinde iſta regula. Gu
lielm.de Benedict. in repe. dicti c. Raynutius,
in verb. & vxorem nomine Adelaſiam,nume.
622.Cuman. conſi.106. mulier inſtituit mari-
tum.colum. fina. verſicu. accedo ad hanc par-
tem.Alex.conſi.203.conſideratis.colum.3.lib.
2.conſi.4.ponderatis verbis teſtamēti, colum.
4.lib.4.conſi.129.perſpectis his. colū. 2. lib.5.
Franciſc.Aretin.conſi.163.diligenter, col.pe.
Capra,cōſi.6.etſi viſo.colum.fi.Cor.conſ. 131.
videtur prima facie, colum.2.nume.4.verſicu.
item dato, dicens ita vidiſſe conſultum ab ex-
cellentiſſimo Doctore, integerrimiq; iudicij
D.Benedicti Capræ,Dec.conſi.1.memini me,
num.1.vbi de magis communi opi. atteſtatur,
conſ.217.in caſu propoſito,nu.2.conſ. 408. in
præſenti conſultatione, colum. fina. num. 13.
dicens ita fuiſſe deciſum in Rota Romana,dū
Florentiæ legeret. conſi. 412. viſo eleganti
conſilio, num. 14. conſil. 478. in cauſa, num.
11. & 12. conſi. 480. in caſu,qui contingit, nu
mero 9. & 10. vbi de communi, conſil. 484.
æquitati, & iuſtitiæ, nume. 8. Gozadin. con-
ſilio 29. videtur prima facie,nume.18. Curtius
iunior,conſi.22. præſupponitur in facto, num.
9.conſi. 57. habita diligenti, numero octauo,
conſi.58.circa præmiſſam conſulta. numero 1.
& 2.

& 2.côſi.128.præſnpponitur in facto Io.Petrû.
num.11.conſi.154.præſupponitur, nume.6.&
in tracta.feud. fol. 21. colum.3. verſicu.ſecun-
dò moueor.Socin.iun.conſ.73.pulchra, & ſub
tilis,num.31.qui dicit eſſe magis communem
ſententiam,lib.1. conſi. 149. propoſita quæſt.
nume.3.verſicu.& vltra fundamenta, ac infra,
lib.ſecundo,Pariſius conſi.30.dubitatur,num.
61.conſi.57.ſi bona, nume.69. & 74. de com-
muni atteſtans, lib. 2. conſi. 40. iſte abnepos,
nume.27. conſi. 64.prima facie,nume.33. eo-
dem volum.conſi.21.requiſitus,nume. 25.lib.
3. Grat.conſi. 27. cnm Magnifica Domina,nu
me. 20. lib.1. Catol. Ruin. conſi. 134. viſo ac
perlecto.nume.23.verſicu. ſed præmiſſa, lib.2.
conſi. 30. viſo ſtatuto, nume. 6. verſicu. po-
ſtremò, lib. 3. conſi. 127. in præſenti conſul-
tatione, nume. 8. conſi. 163. caſus talis eſt.
nume. 13. eodem volum. Rub. Alexan. conſi.
36. enitar explicitè demonſtrare, nume. 9.
& conſ.ſeq.incipien.circa dubium,nu.5.quod
eſt Iaſonis,vbi de magis communi atteſtatur,
& ipſe Rub.conſi. 38. memini dum legerem,
nume. 2. & conſ. ſeqnen. quod eſt Ioan.Crot
ti,incipien. circa quæſtionem, num. 3. ac con
ſil. 40. circa dubium, nume.3. quod eſt D. Ca
toli Ruini, adhuc Rub.conſi. 85. circa dnbiû
mihi propoſitum, nume. 6. Mandel. Albenſ.
conſil. 60. habet præſens caſus, numero 10.
verſicu. & poteſt his addi. Nicol. Bello. conſi.
50. in præſenti difficultate, magis communem
opinionem eſſe ſcribens,nume.2. Franciſ.Mat
zar. conſi. 1. in quæſtione propoſita, numero
22. & 24. conſ.4. præſuppoſito, nume. 3. Nat
ta conſi.679. in caſu, num. 20. vbi de commu
ni,lib.4 Roland.de Valle,conſ.38. in præſenti
conſultatione,num.33.lib.4.Franciſc.Beccius
conſ.107.Quondam Antonius Alexius,nu.10.
eandemq; opin.comprobat Vdalric.Zaſ. in tra
cta.ſubtil. in fine,verſic.pro complemento hu-
ius materiæ.

Vnde in feudo, quod eſt ſimpliciter acquiſi
tum,vel eſt receptum pro ſe & hæredibus,qui
bus caſibus dicitur hæreditarium, vt traditur
in c.1.an agn.vel fil.& per Alex.conſ.13 perſpe
ctis his, nume.9. & 11.lib. 5. nepos ſubintrat
18 †in locum patris.c.1.de gradib.ſuc.in feu. vbi
Card.Alex.Bal.conſ.161.lib.1. ratio eſt, quia
vbi feudû eſt hæreditarium, videtur acquirês
ſe cum diſpoſitione legis cõis cõformare, vt
in eo ſuccedatur,ſicut lex communis diſponit.
Sed vbi feudum non eſt hæreditarium, nepos
non ſubintrat in locum patris, quia in feudo
non hæreditario, diſpoſitio iuris cõmnnis nõ
conſideratur.Alex.conſi.204. conſideratis ver
bis,colum.2.num.6.lib.2.Iaſ.in l.is poteſt. nu.
37.col.6.ff.de acq.hæred.Rub.Alexand.conſi.
38.memini me,nu 2.& 3.& conſ.85. circa du-
bium mihi propoſitum,num.6.& poſt Iac. Ar-
dizonum in ſumma fen.in 3.par.1.part. prine.
colum. 1. verſ. item quæritur, & Alexandrum
in citato conſilio,tradunt Socinus iun. conſil.
73.pulchra, & ſubtilis,num.32.verſic. & quod
in iſta ſeudali materia,lib.1.Natta dicto conſ.
679. in caſu mihi propoſito, nume. 20. & 26.
lib.quarto.

19 Non obſtat Gloſ. † in d.l cum ita.§. in fi-
deicommiſſo.nam,vt ibi dicit Bald.in h.verſic.
quæro,an filius fratris,d.auth. ceſſante, per gl.
ibi allegata,nihil facit:nam in ea non conſide-
ratur affectio,ſed iuris diſpoſitio, ſed in dicto
§.in fideicommiſſo,affectio attenditur,quę ma
ior eſt ad fratrem,quàm ad filium fratris.item
ibi ſola gradus proximitas conſideratur,vt l.3.
§.ſi dno.ff.de legitim. tut. Omiſſaque Rapha.
Cumani in eodem §. in fideicommiſſo,contra
dictam gloſſam retorquutione,quem referen-
do ſequitur Dec.d.conſi. 1.ex ipſomet.qui vl-
terius inſiſtit,alio modo reſpondetur,quod &
ſi ad hoc Accurſius ab omnibus allegetur,hoc
tamen non dicit:in præcitato enim §.diſponi-
tnr,in legato facto familiæ vocatos videri, qui
in gradu proximiori ſunt, & ſic gl. ibi in verb.
proximo,inquit. Quandoque qui ſunt in gra-
dn impari æqnaliter admittuntur, vt filij fra-
trum cum fratribus. auth. ceſſante.C. de legi-
tim.hæred.& ſic videtur loqui in diſpoſitione
legali, & in terminis dictæ authenti. cum di-
20 ctum † Doctoris ſecundum legem, quam al-
legat,debeat intelligi, Bart. in l. non ſolum.§.
liberationis.ff.de liberat. leg. Quod compro-
batur, nam ſi gloſ. aliud voluiſſet,abſolutè di-
xiſſet, quòd filij fratris ſimul cum patruo ad-
mittantur, ſed dicit quandoque, regulam in
contrarium deſignando, & eſt intelligentia, li-
cèt in iſto §. in fideicommiſſo. proximior in
gradu vocetur, alibi tamen quandoque repe-
ritur, vt exiſtentes in impari gradu ſucce-
dant æqualiter, vt in authen. ceſſante, & ſic
apparet (dicit Decius) intentionem glo.non
fuiſſe, hoc ad caſum dicti §. in fideicommiſ-
ſo, referre, ſed potius contrarium ex prædi-
ctis ſentire videtur,& proinde gloſſa perperam
allegatur, & ſic ſi hoc voluiſſet, non bene per
rationem Cumani loqueretur, & ideo per Bal
dû meritò reprobatur, vt communiter ab alijs
reprehenditur, qnos repetere non expedit.

Vlterius ex intentione Ioan. Crot. dicto
conſi. 39. circa quæſtionem, nume. quarto,
& infra, ac etiam Rolan. de Valle, conſi. 68.
perſpectis diligenter, nume. 6. lib. 2. dicta
Baldi opinio roborari poteſt, qnòd nepos ſuc
cedit ſimul cum patruo in hæreditate aui, vel
patrui defuncti ab inteſtato, quia fingitur eſ-
21 ſe in eodem gradu, † quo erat pater, licet ve
rè ſit in gradn remotiori.Bald. in dicta l. tute-
la. §. ſi dno. ff. de legitim. tuto. Sed voluntas
22 teſtatoris † interpretanda eſt in caſu vero,
non autem in caſu ficto. l. fina. C. de his, qui
ven.ęta.impet.l.Statius Florus.§.Cornelio Fę
lici. ff. de iure fiſci. & eſt text. in l. fideicom-
miſſum. ff. de conditio. & demonſtratio. ergo
in fideicommiſſis debet ceſſare huiuſmodi fa-
cta repręſentatio,ſiue ſubintratio, quæ pcedit
23 in legali ſucceſſione hæreditaria, lex. n.† non
ita procedit modificãdo diſpoſitionẽ teſtatoris,

ſient ſuam diſpoſitionem modificat.l.ex fa-
cto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Trebellia. iuncta l.
generaliter.§.cum autem.C.de inſtitutio.&
ſubſtitutio.

24 Aut volumus prędilectionem teſtatoris con
ſiderare, cum in ſubſtitutionibus † magis a te
ſtatore dilecti præferātur.l.cohæredi.§.qui di
ſcretas, vbi Paul.de Caſt.num.2.&4. Alexand.
num.2.& Iaſ.in 3.nota.ff.de vulgari & pupilla.
Barto.in l.Lucius.colum.2.verſic. quæro, eod.
titu.in l.fina.nume.3.verſicu.ſed quæro, ff.ad
Trebellia. vbi cæteri eum ſequuntur. Paul.de
Caſt.& Iaſ.nume.15.in l.fina.C.de verbo.ſign.
Ioann.de Imola in dicta l.cohæredi,§.qui pa-
trem, in 3.nota.Iaſ.in l.qui liberis.§.hæc ver-
ba, nume.7.eodem titu.de vulgar.& pupillar.
Alexan.conſi.66.viſo teſtamento, num.6.7.8.
& 9.lib.2.Dec.cōſ.186.& diligentér pro tenui.
num.4.verſicu.tertio non eundo.Cur.iun.con
ſil.125.pulchra,& ſubtilis, nume.7.conſi.161.
præſupponitur in teſtamento, poſt num.4.ver.
cōfirmatur intentio.Aym.Crauet.conſ.43.No
bilis Antonius, nu.1.& 2.

Et hoc caſu cum Ioan.Aloyſius prædilectus
cenſeatur, dicti pronepotes veniunt etiam ex
capite prædilectionis excludendi.quòd autem
idem Ioan.Aloyſius prædilectus fuerit mani-
feſtè apparet.Primò, nam fuit inſtitutus, & ſic
honoratus, Troianus verò ac fratres in condi
tione tantum poſiti fuerunt, & propterea di-
ſpoſitiuè vocati ex dicta magis communi opi
nio.gloſ.in dicta l.Lucius Titius, non cenſen-
tur.quemadmodum igitur in inſtitutione Io.
25 Aloyſius † fuit prædilectus, pariratione fuit
in dicta ſubſtitutione, & ita præſumendum
eſt.l.ſi pater.l.ſi plures.ff.de vulgar.& pupilla.
l.1.C.de impube.& ali.ſubſtitutio.l.Lucius.§.
pater.ff.ad Trebellia.authen.hoc amplius.C.
de fideicommiſ.§.ſed ſi ex diſparibus.Inſtitu-
tio.de vulga.& pupilla.Corneus conſi.290.to-
ta vis conſultationis, nume.4.verſicu.in hoc
autem iudicio, lib.quarto, Curtius iunior con-
ſil.22.præſupponitur in facto, nume.8.conſil.
70.tota vis.in princip.conſi.91.præſupponitur
in facto, nume.8.Dec.conſil.465.perſcrutatis
verbis, nume.4.conſil.514.ſatis nota eſt quæ-
ſtio, colum.2.nume.2.Mandel.Albē.conſi.57.
videtur prima facie, nume.quinto.Aym.Cra-
uetta conſi.147.Catherina, numero 3.conſil.
161.verba ſubſtitutionis.

Secundò, quia dicti Troianus, & fratres
non erant nati, neque concepti, viuente di-
cto olim Domino Ioanne, Carolo ſeniore, &
ſic negari non poteſt quin maiorem dilectio-
26 nem habuerit ad nepotes † natos, quàm ad
pronepotes naſcituros.l.qui filiabus.de lega.
primo.l.Publius.§.penultimo.ff.de conditio.
& demonſtratio.Bald.in l.Lucius.1.ff.de hæ-
redibus inſtituen.Andr.Barb.conſi.52.circa
hanc dubitationem, nume.6.verſicu.& addu
co rationem, inter conſil.Alexan.lib.4.Curt.
iunior conſi.57.habita diligenti conſideratio
ne, in fi.verſicu.ex iſtis enim deciſionibus, &
conſi.ſeq.incip.circa præmiſſam conſultatio-
nem, in finalibus verbis, num.5.Rub.Alexand.
conſi.82.viſo eleganti conſilio, propè fin.ver-
ſicu.aut verò tempore mortis.Simon de Præ-
tis in tracta.de interpreta.vltim.volunt.lib.
3.interpretat.3.dubio 4.ſol.3.& vltima, nume.
3.facit text.in §.plane.Inſtitu.de hæredit.
quæ ab inteſta.defert.l.Titius.ff.de ſuis, & legi-
timis.l.1.§.ſi quis proximior.vnde cogn.con-
ſuluitque Barto.conſi.130.pater dedit.vltra
med.nume.ſecundo, verſicu.pro hoc.& tra-
dit Aymon Crauetta conſilio 98.Nobilis, &
potens, numero 2.conſi.173.in contractu.nu
mero 12.

Aut denique proximitatem attendimus, &
tunc licet in fideicommiſſum teſtatori ſucce-
datur, tamen quando ex eo plures nomine
27 collectiuo † vocantur, attendi debet proxi-
mitas grauati, non autem teſtatoris.Bald.in
l.cum ita.§.in fideicommiſſo.in ſecundo no-
tab.& Paul.de Caſt.nume.2.Ioan.de Imola in
l.hæredes mei.§ cum ita.prout ipſum ponde
rat ibi Socinus.ff.ad Trebellia.Pe.de Anchar.
conſil.27.non ſeruato ordine dubiorum, co-
lum.3.& 4.& conſi.82.dicta facti narratione,
per totum, maximè in fine, Ludouic.Roman.
conſi.22.propoſitæ.colum.fina.verſicu.ſe-
cundò eſt vidēdum.Socinus in l.ſecunda.col.
13.ante finem, verſicu.dubitari vidi ſæpius,
dicens ſe conſuluiſſe pro proximiore grauati,
remittenſque ſe ad Baldi conſilium.ff.de vul-
gar.& pupilla.in dicta l.hæredes mei.§.cum
ita, columna 7.ante finem, verſiculo, ſecun-
dum eſt notab.ſubdens pro iſta parte vidiſſe
conſultum per ſolemnes Doctores, & in l.ſi
cognatis.colum.penultima, in 6.& vlti.concl.
ff.de rebus dub.dicens Paulum de Caſtro ex
tex.in dicto §.in fideicommiſſo, ita deciſinè
conſulendo in ciuitate Camerini reſpondiſſe
multaque afferre Ioannem Calderinum, ſe-
que in ciuitate Senarum conſuluiſſe, aliud-
que Alexandri Imolenſis eius præceptoris con
ſilium vidiſſe, demum Piſis iterum iuxta hanc
opinionem conſuluiſſe, ſibique inſignes Do-
ctores Peruſinos, ſcilicet Dominum Baldum
de Bartolinis, & Dominum Philippū Corneū
ſubſcripſiſſe, cauſaque in ciuitate Florentiæ
vertente, ita per doctiſſimum aduocatum cau
ſæ commiſſarium fuiſſe deciſum, iterumque in
curia Romana pariter conſuluiſſe, & reſpon-
diſſe Corneum, & inſignē Dominum Ioannem
Baptiſtam de S.Seuerino eius præceptorē, ip-
ſum denique Socinum apud inſulam Maioricę
idem conſuluiſſe, vt reuera ſic conſuluit, conſi.
249.materia præſentis conſultationis, num.24.
& 25.lib.2.conſi.86.viſis.col.6.in prin.ver.ali-
quando, & quarto.lib.3.conſ.73.capiendo pri
mum, colum.5.num.15.ver.iſta etiam conclu
ſio confirmatur, lib.4.conſi.51.viſa facti nar-
ratione.col.9.nu.31.& 32.eod.vol.Cur.iu.cōſ.
49.circa litem.col.3.in fi.nu.12.conſ.125.pul-
chra, & ſubtilis, nu.4.verſi.pro contrariis.conſ.
128.præſupponitur, poſt numerū 11.Carolus
Ruin.

Ruin.conſi.13.præſupponitur, colum.4. in fi.
nume.12.verſi.Et confirmatur hoc,lib.1. con
ſilio 143.prima quæſtio. colum. 3. circa med,
lib.2.conſi.151.in cauſa illorum.colum.2. nu-
me.3.conſi.159.viſo teſtamento.colum.2.nu-
me.3.conſi.166.proponitur,quod Dom.Aloi-
ſius.nume.2.& 9. conſil.167. viſo teſtamento.
nume.7.& 8.conſi.191. proponitur in thema-
te.num.8.conſi.203. de duobus principaliter.
nume.20.lib.2.conſi.35 ſuper eo.nume.10. &
conſi.138.quæritur primo.colum. fi. num.11.
lib.3.Soc.iun.conſi.126.maxima profectò. nu
me.21.verſic.Nam licèt,& nume.31.verſic. Et
quod talis proximitas, diſputans, Doctores
cumulans, Socinumque eius patruum defen-
dens,lib.1.conſil.133. quia præſens conſulta-
tio.colum.pen.num.27.& conſi.135.viſo pun-
cto.colum.2.nume.3. eodem volum. conſilio
140. licèt multæ quæſtiones. nume. 11. lib. 3.
Ioan.Cæpha.conſi.46.adhuc videtur.num.26,
verſi.Non obſtat,lib.1.conſil.313. Magnificus
Dom.Alfonſus.nume.56.verſic. Octauo hanc
ſententiam.lib.3.Rol.de Val.conſi. 100. quo-
niam magnificus.nume.18. 19.& 20.lib.1. vbi
multos cumulat.Celſ. Hugo conſi.39. non ca-
ret ſcrupulo.colum.4.poſt nume.6.verſic.Ter
tiò hoc magis ſtringo.de communi opin. atte
ſtans,quam ſequitur Andr.de Iſern.in c.1.§.1.
de natura ſucceſſ. feu. dicens in ſucceſsione
feudi paterni proximitatem vltimò morien-
tis, nō primi ſtipulatoris attendi, allegansque
tex.in d.l.cum ita.§.in fideicommiſſo. & l. fin.
C. de verborum ſignifica. & Andream ad hoc
ponderare Soc.Gozad.Marianus iun.Ruin. &
complures alij, cuius Illuſtriſsimi Doctoris
quanta ſit auctoritas,& eminentia,omnib.in-
noteſcit,cuius teſtimonium hac in concluſio-
ne pro nunc ſufficiat:vult enim Iſernia, quòd
in caſu dictarum legum admittantur proxi-
miores vltimi decedentis: ergo ita dicendum
eſt in fideicommiſſo, quia feudum antiquum,
quòd agnatis ſucceſsiuè defertur, æquipara-
tur fideicommiſſo,quod inter illos de familia
ſucceſsiuè reſtitui debet, vt per Dec. conſilio
445.in caſu ad me tranſmiſſo. nume.33. Ruin.
d.conſil. 151. in cauſa illorum. nume.3. lib.2.
conſil.159. viſo teſtamento.colum.3.nume.6.
verſi.Et pro hoc videtur caſus.conſil.166.pro
ponitur.colum.4.num.5.verſ.Adducit etiam.
eod.volum.Rol.de Val.conſil.100. quoniam.
nu.10.lib.1.

Prædictaque opi. non ſolùm communis eſt
ex Socino iun.d.conſil.126.nume.56.verſicu.
Sic itaque,lib.1.vbi dicit etiam eſſe in puncto
iuris veram, & de contrarijs non eſſe curan-
dum, ab eaque iudicando & conſulendo rece
dere nefas ſe exiſtimare, verùm etiam ma-
gis communiter recepta eſt, teſte Ioanne
Cæpha.dicto conſilio 313.num.56.lib.3.

Vnde cum in propoſito plures vocentur
28 ſub nomine collectiuo † filiorum.l.qui quat
tam.§.fi.& ibi Barto.verſi.Quæro quæ coniun
ctio.de leg.1.idem Bar.in l.re coniuncti.col.8.
nume.29. verſicu. Dico enim quod coniuncti
per nomen collectiuum.ff. de lega.3.Curt.iun.
conſi.22. præſupponitur in facto. numero 13.
conſi.128.eiuſdem initij.nume.12.conſil.161.
præſupponitur in facto.nume.3.verſi.quis er-
go.Carol.Ruin.conſi.43.circa id. nume.5.lib.
1.conſi.78.primum dubium.nume.2. verſicu.
quia nomen filiorum.lib.2.conſi.163. caſus ta
lis eſt.nume.13. verſic. Nec prædictis obſtat.
li.3. ergo reſpectu ſucceſsionis, ſiue reſtitutio
nis dicti fideicommiſsi inſpicienda eſt proxi-
mitas Ioan.Caroli iunioris vltimò morientis,
cuius reſpectu Dom.Ioan. Aloyſius eſt proxi-
mior in tertio gradu,Troianus verò,& fratres
ex olim Do. Ioanne Hieronymo remotiores,
tanquam in quarto gradu exiſtentes. l. Iuriſ-
conſultus.§.ſecundo & tertio gradu.ff.de gra-
dibus.§.2.cum ſeq.Inſtit.eodem tit.& ſic cum
29 ſit proximus, † quia nemo eum antecedit.l.
proximus.ff.de verborum ſignifi. præferri de-
bet dictis remotioribus, Rol.de Val. conſ.68.
perſpectis diligenter.nu.4.& 5.lib.1.

Præmiſsis tamen & alijs, quæ fortaſſe alle-
gari poſſent non obſtantibus,contrariam par
tem veriorē eſſe exiſtimo, ſcilicet dictos Tro-
ianum, & fratres, tum ex ipſorum perſonis,
tum etiam ex perſona olim Magnifici Dom.
Ioannis Hieronymi Riueteę ipſorum patris ad
dictum fideicommiſſum Vallis Giniani aſpi-
rare poſſe, nec aliter excludi prædictum Ma-
gnificum Dom.Ioannem Aloyſium ipſorum
patruum,ex omnibus dictis partibus quas de-
ſuper in contrarium retuli, & enumeraui, per
infraſcriptas rationes,ac fundamenta.

Et primò moueor,nam in fideicommiſsis fi
30 liorum appellatione nepotes veniunt, † Bar
to.contra And.de Piſis, & Raynerium de For
liuio in l.liberorum.nume.5.verſicu.Sed mihi
videtur.ff.de verborum ſignifi. vbi pro hoc al
legat l.Lucius Titius.2.ff.de hæred.inſtitu. ac
etiam l.Gallus.§.inſtituens.ſecundùm lecturā
quam ibi idem Barto.ponit,& l.iuſta.ac l.filij.
eodem titu.de verborum ſignifi. Ang. in eod.
§.inſtituens.ac etiam Imol. & Iaſ.nume.12.ac
etiam Soc.colum.pen.verſi. Tertio loco.Bald.
in l.1.colum.1.nume.2.verſic.Quæro an dica-
tur.C.de condit.inſert. licèt implicitè loqua-
tur.conſi.13.Punctus talis eſt.lib.3.conſi.302.
non continentur.conſil.362.opiniones variæ.
& conſi.413.viſo teſtamento.lib.4.Iacob. Bu-
trig.conſil.364.incip. Paterfamilias condidit
teſtamētum.inter eiuſdem Baldi conſilia. eo.
lib.4.Oldr.conſi.269.thema facti nume.2.ver
ſicu. Nam ſecundum verborum ſignificatio-
nem.Pau.de Caſt.conſi.97. ne improprijs. nu-
me.3.lib.2.Alexand.conſil.9.viſis verbis.col.
2.nume.1.conſi.61.ſuper eo.colum.1.nume.1.
lib.1.conſi.5.circa primum dubium.colum.2.
in princ.nume.2.verſic.Sed præmiſsis, conſil.
26.videtur fortaſſe.colum.2. nume. 5. verſicu.
Quia vbi in diſpoſitione, lib.3.conſil.57. viſo
themate ſupraſcripto.colum.2.nume.8. verſi.
Quia in fauorabilibus.lib.6. Corn.conſil.97.

ptimo

primo conſultus.colum.4.& 5.nume.5.verſic.
Et facit.lib.1.conſi.207.de pluribus.colum.5.
& ſeq.lib.2. Capra conſi.18.cùm viſo, num.1.
conſil.22.& ſi viſo . colnm. 2. nume.6.9.& 11.
Abb.conſi.36.videtur primo.colum.2. verſic.
Quarto adduco.lib.1.Socin. ſen. in l. hæredes
mei.§.cum ita.nume.11.ff.ad Trebel.conſilio
90.abundè & ſubtiliter.colum.3. in princ. ver
ſic.pro hoc etiam adduco rationem,lib.1.con
ſil. 249. materia præſentis conſultationis.col.
1.nume.2.vbi de communi opinio.atteſtatur.
lib.2.Dec.conſi.391.in caſu propoſito.num.5.
dicens, iſtam eſſe communem opin.& Socinũ
malè loqui, dnm de magis communi in con-
trarium atteſtatur,quòd in fideicommiſsis ap
pellatione filiorum non veniant nepotes . Pa-
riſ.conſi.75.circa teſtamentum.col.fin.in prin
cip. nume. 66. verſicu.Maximè quando.lib.2.
conſi.17. circa teſtamentum conditum. nu.7.
lib.3.Curt.iun.conſi. 22. præſupponitur in fa-
cto.colum.5.nume.13. verſic. Quod autem in
propoſito.conſi.111. Dom.Paulus de Raude.
nume.7.verſic.Clariſsimum autem. conſ.113.
pro reſolntione motiuorum . colum.1. & ſeq.
nume.1.2.& 6.conſil. 128. omiſſa argumenta-
tione ad partes nume.12.conſi.161.præſuppo
nitur in facto.num.3.Soc.iun.conſi.114. viſis,
ac maturè conſideratis.nume.31.verſicn. No-
uiſsimè non obſtat.conſi.116. viſo puncto præ
dicto.num.13.lib.1.conſi.149.propoſita quæ-
ſtio.nume.3. vbi de magis communi opin. te-
ſtatur.lib.2.conſi.1.conſiderato themate. nu-
me.36.& 37.lib.2.vbi communem dicit, conſ.
2.viſo, ac maturè conſiderato.nume.9.conſil.
20.non diſputabo.nume.8.eodem volum. con
ſilio 43.in hac conſultatione . nume. 8. lib. 4.
Bartoli opinio. in d.l. liberorum cõiter rece-
ptam eſſe aſſerens.Carol.Ruin.conſil. 78. pri-
mum dnbium.in princip. lib.2.conſi.10.ſuper
his.colum.4.nume.9.verſi.Et præmitto.conſi.
151.in cauſa illorum.nume.2.conſi.198. pon-
deratis diligenter.nume.1.eodem volum.con
ſil.129.viſo,ac perlecto teſtamento.in princi.
conſi.132.proponitur in themate.nu.1.conſi.
163.caſus talis eſt.nume.10.verſi. Sed iſtis nõ
obſtantibus.lib.3.Gerar. Mazzol. conſil. 144.
Nanna relicta Raynaldi. nu. 81. & infra inter
conſil.Soc.iun.lib.3.Ioan. Cæphal.conſil.107.
Magnificus Dom.Cęſar.nume.15.Rol.de Val.
conſi.93.perlectis verbis.nume.19.lib.2.And.
Alciat.conſi.2.donationis verba. in princ.lib.
8.conſi.29.Magnifici Moderni de Vbertis. nu
me.26.conſi.191.mihi pericnloſa videtur.nu-
me.2.lib.9.

Et eo maximè in propoſito themate nepo-
tes continentur filiorum appellatione. Primo
dictus Do.Ioan. Carolus ſenior teſtator eius
31 diſpoſitionem † in futurum enentum con-
tulit,in qno erat dubium veriſimiliter,an pri-
mi gradus filij , an nepotes , vlterioresq́ue ſu-
pereſſent.Ioan.de Imo.colum.fina. Alex.poſt
nume.7.verſi.Ideo ſecundo reſpondet.Iaſ.nu-
me.23.Socin.in fine,verſi.Sed tu defendendo
Imolam, & Claud. de Seyſel. in d. l.Gallus.§.
inſtituens.ff.de liber. & poſthum. Alexand. d.
conſi.9.viſis verbis teſtamenti.colum.2. num.
2.verſi.Hoc idem.lib.1.conſi.5. circa primum
dubium.nume.9.d.conſil.26.videtur fortaſſe.
nume.7.verſ.Sed quando confertur. lib.3.con
ſil.37.viſo themate ſupraſcripto. num.12. lib.
6.Iaſ.conſi.52. materia præſentis conſult. co-
lum.3.verſic. Ad idem bene facit.lib.3.Socin.
ſen.conſi.17.difficultas.nume.2.verſic. Confir
matur.lib.4.Corn.conſi.207.de pluribus. col.
6.lib.2.Aretin.in § fin.nume.3. verſic. Vel ſe-
cundo.Inſtit.qui teſtam.tut.da.poſſ.Lud. Go-
zad.conſi.4.prima facie videtur.nume.13.ver
ſicu.Et dicit ibi.& nume.31. verſi.Ad tertium
quando diſpoſitio.vbi dicit eſſe communem.
conſi.59.prima facie.nume.12. vbi idem repe
tit.Dec.conſi.391.in caſu propoſito. nnme.3.
& 5.Curt.iun.conſ.57.habita diligenti. col.4.
nume.11.conſil.139. præſupponitur in facto.
colum.fin.nume.22.conſi.161.eiuſdem initij.
colum.2 nume.2. Pariſ. conſil. 78. in præſenti
cauſa.colum.3.num.10.verſ. Et maximè quia.
conſ.86.ad veram reſolutionem.conſ.5.num.
23.verſic.Et eo magis.lib.2.conſi.51.certũ eſt.
colum.3.nume.22.lib.3.Soc.iun. conſi.114.vi
ſis,ac maturè conſideraris.colum. pen. nume.
31.verſic.Et hoc eo maximè lib.1. conſi. 116.
viſo puncto prædicto.colum.3.nume.13. eod.
volum.conſi.1.conſiderato primo capite . nu-
me.38.verſi pro quo ſecundo facit.lib.3.Alci.
d.conſi.2.verba donationis.nnme.2.lib.8. Ca
rol.Ruin conſ.101.ſuper his.colum.4. num.9.
verſ.Et præmitto.lib.2. conſi.154.cum aliter.
colum.2.nume.4.verſi. Sicut ergo.eod.volum.
conſi.115.caſus iſte.colum.6.nume.11. verſic.
Et maximè ſecundum Imolam.conſ.129.viſo
ac perlecto teſtamento.nu.1.verſ.Et hæc opi.
lib.3. Celſus Hugo, conſil. 21. ex teſtamento.
nume.4.verſic.Et hanc opinionem. conſil.93.
tenor priuilegij.num.11.verſi.Quia tunc cum
teſtator.

Et quamuis contrarium conſuluerint Lud.
Roman.conſ.438.in hac conſultatione.col.fi.
verſ.Quæ determinatio.Aretin.conſil.146.re
ſpondendo ſummatim.colum.2.verſ. Licèt il-
la coniectura, Soci.ſen.conſ.73.capiendo pri
mnm , nume.20. verſ. Et reſpondet Ludouic.
Romanus,lib 4. tamen non eſt recedendum
à priori ſententia Imolæ tanquam magis com
muniter recepta, ipſamq́ue indnbitanter pro
cedere tradit Ioan.Cæphal. conſilio 107.Ma-
gnificus Dom.Cæſar.nume.15.verſi. Quæ con
clnſio.lib.1.

32 Secundò,quia ſubſtitutio † reperitur facta
à commnni aſcendente filiorum, hæc fuit o-
pin.Franciſci Accurſij, qnem refert Cyn.in d.
§.inſtituens.Alexand.conſ.26.videtur fortaſ-
ſe.nume.7.lib.3.Socin.ſen.conſ.14. ſeqnendo
ordinem.colum.2.ante nume.9.verſic.ſecun-
do præfata concluſio.lib.1.Andr.Alcia. d.con
ſil.2.donationis verba.nume.2.lib.8.conſ. 59.
teſtamentum.nume.3.conſ.69.fideicommiſsi
verba.

verba.nu.10.lib.9.eſtq; opinio valde ęqua, benignitatem in ſe continens.

Tertiò,cùm filij in propoſito, in cõditione
33 ſint poſiti † facilius appellatione filiorum nepotes continentur. gloſ. in c. in præſentia. extra de probat.Bart.in d.l.liberorum.nu.18. Pau.de Caſt.nume.4.& Soci.colum.3.verſicu. Secundus caſus. in d.§.inſtituens.idem Soci. conſil.249.materia præſentis conſultationis. colum.2.verſicu.Confirmatur.lib.2. conſi.17. difficultas.ante nume.2.lib.4. vbi magis communem opin.eſſe aſſeruit. Pau. de Caſt.conſil. 164.in præſenti cauſa.colum. 3. in fi.nume.4. verſic. Et ideo conditio.lib.2.Sfort. Odd.Peruſi. dicens eſſe communem opinionem, nec cõtradicentes habere, niſi quoſdam antiquos ambagibus plenos,in tract.de Compend. ſubſtit.partic.6.artic.2. concluſ.2. vbi plures cumulat, diſputat, & ampliat. communemque eſſe aſſerit Socin.iun.conſilio 30.reſolutio. nume.19.verſic.Tamen quando ponuntur.lib.3.

Quartò,nepotes appellatione filiorum con
34 tinentur, † quando filius ratione agnationis conſeruandæ,familiæque perpetuandæ conſideratur & enunciatur in ſubſtitutione. Raph. Fulgo.conſi.77.ſuppoſito ſtatuto.ante num.2. verſi.Quoniam ratio.Pau.de Ca.conſi.40. præſens caſus.nume.4.verſicu.Multò ergo magis. lib.2.Curt.iun.conſ.111.Do.Paulus de Raud. nume.10.verſi. Quarta potiſsima coniectura. vbi latè loquitur.Pariſ.conſi.85.olim ſer Candidus.colum.2.nume.8. verſicu. Nam tollitur obiectio.lib.2.Socin.iun.conſilio 19.in præſenti conſultatione . colum.1.in princip.conſilio 116. viſo puncto . nume. 13. lib. 1.dicens poſt Corneum iſto caſu omnes ſequi opinionem Bartoli.Lud.Gozad.conſil.59. prima facie dicendum.colum.3.num.16.verſ.Si ergo iſta eſt vnica ratio.

Quintò,nam regulariter, quoties verſamur
35 in fauorabilibus, † non eſt dubium appellatione filiorum,nepotes comprehendi,& ſic in fideicommiſſo actiuo, non paſsiuo, Oldr. d. conſi.269. thema ſiue tenor facti tale eſt. nume.2.verſi.Nam ſecundum .Iaſ.in l.Gallus.§. inſtituens.num.22.& 23.verſi.Tenendo iſtam partem. conſi.52. materia præſentis conſultationis.colum.3.verſi. Et quòd in teſtamentis. & verſi.Similiter non obſtat.lib.3.Corn.conſ. 97.primo conſultus.colum.4.in princip. verſi. Circa quem articulum.lib.1.Socin. ſen. conſi. 14.ſequendo ordinem. in 1.quæſt.colum.2.in princ.verſic.Primo probatur. lib.1.conſil.90. abunde & ſubtiliter.colum.fi.verſicu.Pro hoc etiam adduco.eod. volum.Curt.iun.conſ.111. D.Paulus de Raude.nu.2.Soci.iun. conſi.111. ex themate prædicto.nume.29. verſi. Nec obſtat regula.lib.1.Carol. Ruin. conſil.131.quia iam pridem. nume.3. verſicu. Quando igitur. lib. 2. Celſus Hugo conſil. 21. ex teſtamento. nume.4. & in his terminis loquitur Barto. in d.l. liberorum . nu.5. verſic. Sed mihi videtur.

36 Quinimò non ſolùm veniunt nepotes † filiorum appellatione in ſubſtitutionib. in materia fauorabili,ſed etiam pronepotes.Bar. in l.1.§.ſed & ſi quis.verſi.Certè idem erit. ff. de ſuis & legitim. Aym.Crauet.conſi.155.verba teſtamenti.nume.8.Pariſ. conſi.52.in hac conſultatione.nume.27.& infra,lib.2. Ioan. Crot. conſil.25.Eccleſia conceſsit. nume.2.12.15.& infra.Franciſc.Burſat. conſi 13.num.15.lib.1. Celſus Hugo, d.conſi.21.ex teſtamento. nu.4. verſi.Nec dicatur.

Non obſtat, ſi diceretur prædicta non pro-
37 cedere, † nec vera eſſe, vbicunque ſubſtitutio diceret de filijs ſuperuiuentibus,nam tunc appellatione filiorum non venirent nepotes, vt ſint verba dictæ ſubſtitutionis.Corn.conſ. 248.circa hanc conſultationem.nume.1.lib.1. Soc.iun.conſil.133. quia præſens conſultatio. colum.3.nume.11. verſi. Ad quod optimè facit.lib.1.allegans Corneum conſilio 290.rota vis.lib.4.nam Corn. loquitur vbi eſſent appoſita in ſubſtitutione verba,prædictis ſuperuiuentibus, vel ſuperſtitibus, vel infraſcriptis meis filijs . & ſi aliter intelligeret, fortaſſe parum fundamẽtaliter loqueretur, maximè vbi conſtaret de mente coniecturata teſtatoris, quæ minimè impediuntur ex dicto verbo, ſuperſtitibus, vel ſuperuiuentibus, & contra dictum conſilium Socini iun. adeſt elegans reſponſum Alexandri de Imola,conſi.9.viſis verbis.col.1.nu.1.lib.1.

Secundò, licèt dicti Troianus & fratres in conditione poſiti fuerint,adhuc tamen vocati cenſentur,quod ita deducitur;nam eſto opinionem d.gloſ. in l.Lucius Titius. 2.veram eſſe,à qua non audeo recedere conſulendo,pro ut non recederem iudicando, cum etiam hodie ſit magis communiter recepta, & in ſcholis, atque palatijs comprobata, vt alibi dixi: Tamen ab ea ex coniecturis in contrarium ap
38 parentibus † recedere oportet,vt paſsim Scribentes aduertũt,& ſignanter Soc.ſen.in l.cum auus.in fi. verſicu. A qua tamen vt plurimum. & conſi.14.viſo teſtamento.nume.3.lib.3.conſil.12.præſens conſultatio.nume.19. & antecedenti.conſi.116.in cauſa . colum.2.in princip. eodem volum.conſi.73.capiendo primum.colum.pen.circa med.lib.4.dicens ſtantibus coniecturis vidiſſe ſæpè conſultum contra opin. gloſ.prædictæ.Corn.conſi.146. in hac conſultatione.colum.6.nume.19. in fi.lib.2.conſilio 229.eiuſdem initij.colum.4.ante num.6.conſil.258.Quo ad primum.nume.8.colum.5.verſicu.Ita & fortius.lib.3.conſi.273.dubia ſatis. nume.1.lib.4.Pariſ.conſi.30.dubitatur. nume. 33.verſi.præterea.conſi.44.ſubſtitutio.nu.21. & 25.conſi.86.ad veram.nume.18.conſi.74.in præſenti.nume.7.vbi de communi opin.teſtatur.lib.2.conſi.42.ad reſolutionem. nume.12. conſil.53. Dom.Hieronymus.colum.5.nu.40. lib.3.Curt.iun.conſil.43. habita diligenti.col. 3.in fi.nume.7.conſi. 48. præſupponitur in facto.colum.4.nume.6.verſi.Ex alio. Aym. Crauet.conſi.62.Nobilis Vrbanus.colum.6. verſi.

Tamen

Tamen cum tot & tantæ. Ludoui. Gozadin. conſi.64.in cauſa.nume.7.& 8.Caro.Ruin.conſil.99.ſuper his.nume.13.in fi.lib.1.conſi.108. viſa.nume.11.verſic.Tamen ſi ex coniecturis. lib.2.conſi.131.in themate.nume.13.verſi. Et quamuis.conſi.139.viſo,ac perlecto. nume.6. verſic.Nam licèt, lib.3. Andr.Alcia. conſi.34. nullum in propoſito caſu.poſt nume.6.conſil. 35.eſt diffusè.nume.12.conſil.209. talis.nu.6. Tom.3.lib.9.Ioan.Fr.Purpur.conſil.53. Dom. Hieronymus. nume.3. inter Laurentij Syluani reſponſa. Mandel.Albens. conſi.87.dicebam. nume.10. Grat. conſi.48. vt ex litteris.nu.14. colum.2.lib.1.Nat.conſi. 551. qnoniam.nu.7. verſi. His ſic cogitatis. lib.3.Rol.de Val.conſilio 51.viſo,ac diligenter perlecto. colum.2. ante nume.2.lib.3.conſi.6. Magnifiens Do.Gabriel. nume. 29. lib. 4. Hæcque eſt communis opin.vt dixere Soci.iun.conſi.110. diu,nn.20. conſi.145.viſn teſtamento.nu.36.lib.3.Thob. Nonius,conſ.31.viſis.nume.13.conſi.23.viſo. numè. 9. verſicu. Secundo reſpondetur, & ita omnes tenere aſſerit Iacob. Menoch. conſilio 135.reſpondendum videbatur. nume.12. lib. 2.omneſque Modernos conſentire teſtatur. Franci.Marzar.conſi.8.cum ſubtiliter, fol.91. verſi.Sed eſto. vt verè etiam poſsit dici magis commnnis opinio.

39 Et præſuppoſito, † quòd huiuſmodi coniecturæ ab expreſsis in teſtamento colligi debeant,vt voluere Alexan.conſi.202. viſo themate,& dubijs.colum.fin.nume.7. lib.7. Soci. ſen.in ſolemni,ac egregia repetitione d.l.cum anus.in fi.conſi.116.in cauſa.colum.2.in prin. lib.3.& communem opinionem eſſe dixit Socin.iun. conſil.141. habita diligenti animaduetſione.colum.6.nume.22.verſic.Reſpondetur primo, lib.2.Franciſc. Burſat.conſil.64.ex codicillo.nume.2. dicens eſſe commnnem, & indubitatam opin.lib.1.quod quidem præſuppoſitum ego alibi diſtinxi & declaraui, à qua diſtinctione & declaratione nullo modo recedere intendo,apparebit vrgentiſsimas, ac fortiſsimas coniecturas ex dicto teſtamento ad vocationem dictorum pronepotum olim Do. Ioannis Caroli ſenioris liquidò elici poſſe rectè conſiderando.

Prima igitur coniectura eſt, nam filij fue-
runt poſiti in conditione ſub qualitate maſcu
40 linitatis, † licetque multi crediderint hanc
qualitatem efficacem nõ eſſe ad inducendam
vocationem in conditione poſitorum, maior
tamen Scribentium numerus, ac etiam gra-
uior authoritate contrarium frequentiſsimè
conſuluit, ac concluſit Guid.Pap.quæſt. 184.
in illa quæſt.nume. 3. & conſil.28. pto Illuſtri
Dom. Duce Bauariæ. Dec.conſil.270. Dom.
Raynaldus.nume.6.& ſeq.conſi.318.in cauſa.
nume.2.conſi.516.quoniam.nume.11.conſil.
545.viſo teſtamento.colum.fi.nume.11. conſ.
546.conſului.colum.1.& 2.dicens opinionem
Guid.Pap.veriſsimam eſſe.conſi.574.in cauſa.
nume.7.& 8.conſi.578.viſo conſilio.nume.12.
conſi.655.viſo eleganti conſil.nume.31.& 32.
Soc.ſen.conſi.116.in cauſa filiorum. colum.4.
nume.4.verſic.Item etiam ex alio.lib.3.Corn.
conſi.74.viſo prolixo.colum.2.nume. 9. lib.2.
conſi.146.in hac conſultatione. num.13. cum
ſequen.eodem volum.Curt.iun.conſi. 43. ha-
bita diligenti.colum.3.nume.7.conſi.48. præ-
ſupponitur.colum.4.nume.7.conſi.87. eiuſdẽ
initij.nume.1.dicens.ter pro hac opin.in Ciui
tate Brixiæ conſuluiſſe, & pro ea deciſum fuiſ
ſe,ſententiamque fuiſſe per Sereniſsimum Se-
natum Venetum confirmatam.conſi.96. habi
ta diligenti.nume.2. conſi.113.pro reſolutio-
ne.colum.3.nume.4.dicens, ita illo anno con
ſultum fuiſſe per plures clariſsimos Doctores
in Ciuitate Senarum. conſil.121.præſupponi-
tur,nume.16.verſic.Nec obſtat, Decium ſuo-
rum reſponſorum parum memorem fuiſſe di-
cens, dum in illo caſu contrarium aſſerebat.
Lud.Gozad.conſi.26.in cauſa Illuſtriſsimorũ.
nume.22.& 23. conſil.64. in cauſa mihi tranſ-
miſſa.nume.7.conſi.87.prima facie. colum.4.
nume.15.conſi.89.in hac cauſa.nume.8.Aym.
Crauet.conſi.776.Magnificus Dom.Bonauen
tura.ante nume.10. verſicu.Tertiò vocatos fi-
lios,Parıſ.conſi.37.ſi bona & res.colum.5. nu-
me.35.verſic.Hinc Guido Pap.conſi.41.viſa fa
cti narratione.colum.fi.nume.68.& 71.verſic.
Vltimo tollitur.conſi.57.in præſenti cauſa.co
lum.2.nume.9.& colum.fi.nume.18.conſi.63.
capiendo primum dubium.colum.5.num.30.
conſi.76.fatentur.colum.2.nume.9.& 10. con
ſilio 90.viſis,colum.3.nume.15.lib. 2. conſi.5.
viſo teſtamento.colum.antepen. nume. 36. &
colum.fi.nume.42.conſi.42. ad reſolutionem.
colum.3.nume.13.conſi.63. Dom.Cornelius.
colum.3.num.15.lib.3.& alibi ſæpè.Rub. Ale
xand.conſi.28.circa præmiſſam.colum.2.nu.6.
conſi.31.præſupponitur in facto.colum.2. an-
te nume.3.conſi.120.viſo,colum.2.num.3.Ca
rol.Ruin.conſi.99. ſuper his. nume. 14. lib.1.
conſi.95.circa ea.colum.3.nume.8.conſi.111.
viſo,ac perlecto.nume.15.conſ.141. viſo teſta
mento.num.9.lib.2.conſi.140.viſa facti narra
tione.nume.12.& infra,conſi.142.viſo ac perlecto.nume.13.conſi.167.prima videtur conſideratione.nu.9.lib.3.Soc.iun. conſi.65.cum in præſenti.colum.18.nume.65.conſil. 111.ex themate prædicto.nume.32.conſil. 114. viſis, nume.16.conſi.119.viſo teſtamento.num.29. dicens iſtam opin. tanquam veram ſequntum fuiſſe in d.l.centurio.& plures iuxta eam conſuluiſſe.lib.1.conſil.108. viſo puncto. nume.6. conſi.152.inſpectis verbis teſtamenti. colum. pen.nume.12.conſi. 141. habita diligenti.nu. 19.conſi.164.iam annus. colum.2. nume.8. & 9.lib.2.conſ.145.viſo teſtamento.num.37.verſicu. Secunda coniectura. lib. 3. conſi.63.viſo propoſito themate.nume.5.lib.4 Bero.conſil. 81.an domus.colum.3.nume.7.lib.2. conſilio 104.in hac Lucenſi cauſa.nume.14. conſ.106. caſum.nume.4.eodem volum.conſi.57. in cauſis. nume.57. lib. 3. Rolan. de Val. conſilio 6.

Magni-

Magnificus Dom. Gabriel.poſt num.29.lib.4.
& licèt alios poſſem multos afferre authores
clariſsimi nominis,ijs tamen prætermiſsis ſo-
lum infraſcriptos addam,qui de magis cõmu-
ni opin.meminere,Albenſ.conſi.87.dicebam.
nume.11.& poſt Tyberium Decianum, ita te-
ſtatur Franc.Manti.in tract.de coniect.vltim.
volun.lib.11.titu.3.ante nume.4.in diſtinctio
ne quam facit,ſubdens ab ea iudicando rece-
dendum non eſſe,Cæpha.conſi.251.quoniam.
nume. 77. lib.2.Iac.Menoch.conſi.152.reſpon
dendum,nume.3.& 24.lib.2.conſi.197.prima
illa.nume.4.eodem volum.Port.conſi.1.in cau
ſa reuiſionis.nume.69.lib.1.Gribal. conſil.40.
Anno Domini.num.10.inter conſilia eiuſdem
Portij,eodem vol.& ſucceſsiue idem Iaco.Phi
lip.conſi.46.decreueram.nu.15.

Adeo quod ab hac opin.vti receptiſsima &
veriſsima non ſic aliter recedendum, & quã-
41 uis in legali ſcientia † facilè ſit reperire Do
ctores contradicentes, tamen veritas non po
teſt omninò opprimi aut deleri, vt in effectu
vrgens hæc coniectura crebriori calculo exi-
ſtimetur.

Et eo maximè in propoſito hæc coniectura
recipi debet. Primò, nam pluries teſtator
42 † eandem qualitatem maſculorum repetijt.
Curt.ſen.conſi.75.D.Ludouicus.colum.4.nu-
me.3.verſi.Præmiſsis tamen.& verſi.Si ita eſt.
Corn.conſi.74.viſo,colum.2.nume.9.lib.2.Go
zad.conſi.64.in cauſa.nume.9.Curt.iun. con-
ſilio 87.præſupponitur.num.5.conſi.113.pro
reſolutione motiuorum.colum.3.num.4.verſ.
Secundam facio concluſionem. Alciat.conſil.
34.nullum in propoſito. nume.6. lib.9. Pariſ.
conſi.90.viſis.nume.16.lib.2.conſ.18. conſide
ratis.nume.36.conſi.57.in præſenti cauſa.nu-
me.10.& 19.conſi.86.ad veram.num.29. verſ.
Et tanto magis.eodem volum. Marc. Mantua
conſi.22.in præſenti caſu.nume.69.Cæpha.cõ
ſilio 114.Magnificus Dom.Bartholomæus.nu
me.24.lib.1.conſi.476.inſignis Eques. nume.
14. lib. 4. Bero. dicto conſilio 104. in hac Lu
cenſi cauſa.nume.14.verſicu.Septimo colligi-
tur.lib.2.

Secundò,quia teſtator fuit digreſſus ad plu
43 res gradus ſubſtitutionum, † quæ digreſsio
ſimplex,& ex ſe ſola pro vera coniectura cen-
ſetur,vt ſtatim dicam,quo caſu cõiectura ma-
ſculorum præpotens eſt.Franc. Rip. de ſubſti.
reſp.1.Vt breuius.num.11. Albenſ.conſil.86.
quod Dom.Franciſcus.nume.11. & infra, Hie
ronym. Gabriel. conſilio 115. Felix Palinus.
nume.14.

Tertiò, nam vltra maſculinitatem pluries
geminatam, & dictam plurium graduum di-
greſsionem teſtator prohibuit dictæ Vallis
Giniani alienationem.Io.Bolognet. in l.1.an-
te nu.49.C.de pact.

Dictaque maſculinitatis coniectura quam-
nis controuertatur ab ijs quos in contrarium
44 allegaui,tamen † quando cum ea aliæ con-
iecturæ concurrunt, indubitanter admittitur
etiam ab illis qui ipſam ſine ſubſiſtenti funda
mento impugnant.ita dicunt Grat.conſi.106.
in cauſa.nume.48.lib.2.Burſat.conſ.13. in om
nibus.nume.53.verſi.Primo quia.conſi.86.D.
Baptiſta.num.2.lib.1.Alciat.conſi.43. nullum
in propoſito caſu.nume.4.verſic. Et iſta opin.
lib.9.conſi.114.narratione facti viſa. nume.6.
eodem volum.Proinde cum qualitas maſculi-
nitatis ab alijs prædictis coniecturis robore-
tur,& magis confirmetur,licèt confirmatione
non egeat, cum ex ſe valida ſit ad vocationẽ
inducendam:meritò eſt dicendum dictos pro
nepotes teſtatoris licet in cõditione poſitos,
diſpoſitiuè vocatos ad dictum fideicommiſ-
ſum cenſeri.

Secunda principalis coniectura eſt digreſ-
ſio præfata ad vlteriores gradus ſubſtitutio-
45 num † in dictis deſcendentib. teſtatoris iux
ta doctrinam Petri de Ancha. conſ.74. contra
Philippum.colum.2.& fuit opin.originalis ſe-
cundum aliquos,Bal.in l.1.§.pro ſecundo,col.
2.nume.8.verſic.Et hoc facit ad quæſtionem.
C.de cad.tol.ſed re vera ante Baldum hoc ſibi
voluit celeberrimus, atque eximius Iuriſcon.
Dom.Nicolaus de Neapoli,in tract. ſubſtit.in
mate. Compendoſæ. vt etiam teſtatur Celſus
Hugo, conſi.20.in præſenti conſultatione,an-
te nume.23.qui,num.47.communem opinio-
nem eſſe affirmat.adeo quod ſiue vnus, an al-
ter,ſiue ambo, authores huius coniecturæ fue
rint, ſolida prima fundamenta grauium iuris
Interpretum,eamque ſequuntur Alexan.con-
ſil.64.difficultas.colum.fin.nume.5. verſ.Cor
roborantur,lib.5.Iaſ.conſ.232.ſuper teſtamen
to.colum.1.verſi. Sed dubium facere videtur.
lib.2.conſi.40.abſolui alias.colum. fin. verſic.
Præterea gloſ.lib.3. conſil.108. circa primum
dubium.colum.3.in princ.verſi.Modo in pro-
poſito.lib.4.Curt.ſen.conſ.51. ſuper teſtamen
tis Alberti.colum.9.nume.23.verſ.Et iſtæ om
nes ſententiæ.conſi.75.Dom.Ludouicus.colu.
4.nume.4.Gozad.conſi.64.teſtator. colum.2.
nume.10.verſic.Quarto quando liberi. Pariſ.
conſi.37.ſi bona.nume.37.conſil.41.viſa facti
narratione.nume.69.conſil.77. ſer.Petrus.nu.
21.& 27.lib.2.conſi.78.in præſenti cauſa.nu-
me.13.eodem volum.conſ.5.viſo teſtamento.
nume.40.conſil.8. attingendo.nume.8.conſil.
42.ad reſolutionem.nume.16.lib.3.Ruin. con
ſil.108.viſa,nume.11.lib.2.ſed expreſsius, con
ſil.139.viſo,ac perlecto.nume. 19.lib.3. Curt.
iun.conſi.11.habita.nume.6.verſic. Confirmo
præmiſſam concluſionem.Ioan.Crot.conſ.58.
in quæſtione propoſita.num.22.Soc.iun.con-
ſilio 119.viſo teſtamento.nume.28.lib.1.con-
ſil.110.diu,num.28.verſi.Additur præfatis. re
ferẽs Marium Salamonium Albertiſchum Ro
manum in l.Gallus.in princ.num.26.in fi.ff.de
libe.& poſthu.& Nicol.Boer. deciſ.155. Gail-
lardus.nume.22.verſicu.Quare Alexander. in
l.par.ſequi opin.Ancharani.lib.2.

Hæcque opin.magis communis eſt, vt teſta
tur Cæphal.conſil.252. ſcripſi. poſt nume.17.
lib.2.

lib.2.& alibi dixit Ioan.Bolognet.in l.1.num. 49.C.de pact.quod re intellecta & ad practicā deducta, vera eſt Ancharani concluſio, quicquid aliqui in contrarium dixerint. eandemque tenuerūt quatuor Illuſtres Moderni, Hieronym.Gabr.conſi.115.Fœlix Paliuus.nu.14. Thobias Nonius,conſi.31.viſis.num.15.verſi. Altera verò eſt coniectura. Natta conſil.688. ſuper præſenti controuerſia.ante num.5. verſ. Et inter cætera.lib.4 & Rol.de Val.conſ.6.Magnificus D.Gabriel.nu.29. lib.4. vt alios ſilentio inuoluam.

Vberiuſque hniuſmodi digreſsionis conie
46 ctura † procedit,& vna eſt,aliqua alia coniectura concurrente,cùmque plures in præſenti themare concurrant,ad fauorem dictorū pronepotum,non poteſt negari illos vocatos eſſe. Rip.de ſubſt.reſp.1.vt breuius. num.11.Hipp. Rim.conſi.21.Illuſtris Comes Franciſcus.nume.41.lib.1.Ioan.Fr.Purpur.conſi.53.Do.Hieronym.colum.pen.verſi.Quarto reſultat.inter conſilia Lanrentij Syluani,Port.conſil.46. decreueram.nu.17.lib.1.

Præſertim, quia in hoc teſtamento in vltimis gradibus ſubſtitutionum vlteriores,& mi
47 nus dilecti † vocantur,Carol.Ruin.conſilio 108.viſa,ac bene intellecta.nume.11.lib.2. ne illud ſequatur abſurdum,vt minus dilecti melioris conditionis ſint quàm magis dilecti, vt ibi. Pariſ.conſi.66.Nobilis Syluester. nu.52.& infra, lib.3.

Tertia coniectura eſt, quia dicti filij in con
48 ditione poſiti,extitere grauati, † Bar.in d.l. centurio.colum.14.verſic. Quæro vlterius.nume.37.ff.de vulg.& pupil.& ibi Franc.Aretin. col.20.Rip.nume.166. Lancel.Galiau. nume. 101.& Lancel.Polit.idem Bart. in l.codicillis. nume.4.ff.de vſufru.leg.Bald.in l.precibus.colum.pen.nume.49.dicens ſic conſuluiſſe Iaco. de Beluiſ.vbi etiam Saly.C.de impub.& al.ſubſtit.Ioan.de Imo.Rapha. Cuma. & Io. Petr.de Monte Sperel.in l. filiusfamilias. §. cum quis. ff.de leg.1.Ioan.And.in addit. ad Specul.titu. de teſtamen.§.1.in fi. idem Cuman. in d.l.Lucius Titius. 2. & in l. hæreditas ad Statium.ff. de hæred.inſtit.Petr.de Ancha.in c.ſi pater.in 12.no.extra de teſtamen.Alex. in l.ex facto.§. ex facto.ante nume.4.ff.ad Trebel.Dec.in l.1. nume.15.Fran.Rip.nume.11.& Io. Bolognet. nume.47.C.de pact.vbi etiam D.Anto.de Alexand.Thob.Nonius, Hieronym.Cagnol.& Ludo.Gozad.nume.9.Areti.in l.peto.in princ.ff. de leg.2.Aym.Crauet.in rub.nume.66.de leg. 1. & conſulendo hanc coniecturam approbauit.Bald.conſ.216.verba teſtamenti.colum.1. qui idem voluit in tract.ſubſtit.fol.vlt.colu.1. Alex.conſi.64.difficultas.colum.1.num.2.vbi de communi opi.teſtatur, lib.5.Curt.ſen.conſil.51.ſuper teſtamentis Alberti.nume.23.colum.8.verſi.ſi ita eſt.Dec.conſi.182.in caſu occurrenti.colum.3 verſi. Secundo quia. conſil. 242.in caſu propoſito.colum.3.nume.6. conſ. 635.viſo, nume.4. Gozad. conſi.26. in cauſa. nume.23.conſi.104. teſtator. nume.2.verſicu. Secundo quoties.Curt.iun.conſi.11.habita diligenti.colum.3.nume.5.conſi.87.præſupponitur.colum.fin.nume.7.verſicu. Coadiuuantur præmiſſæ.Alex.de Neuo,conſi.79. ſpectabilis. nume. 7.verſi.Nec obſtat. Aym.Crauet. conſi. 155.verba teſtamenti. nume.5.conſil.130.de anno.colum.2.nume.3.conſil.935. Do.Gabr. nume.17. verſic. Inde vocationem arguimus. Crot.conſi.13.mature.nume.37. conſi.143.teſtator quidam.nume.36.Grat.conſi.81.viſo legato.nume.2.& 3.lib.2.Ioan. Maria Riminal. conſi.225.viſa facti narratione.nume.20.conſil.243.in cauſa. nume. 90. lib.2. conſi.116. in hac difficultate.nume.15.conſi.135. ſpectabilis.nume.9.vbi de communi meminit. conſil. 78.in cauſa.nume.4.conſi.119.viſo puncto.nume.16.conſi.189. in hac difficultate. nume.6. lib.1.Guid.Pap.conſi.87.pro declaratione.nume.1.conſi.135.conſilium.poſt princ. & ſecundum hanc opinionem ſepiſsime conſuluerunt Doctores Peruſini, & Senenſes, & in ſpecie Dionyſius, Io.de Monte Sperel. Capra,Corn. Socin.ſenior,Marianus iun.& alij,quorum reſponſa quæ impreſſa reperiuntur,ſeriatim hic recenſere non duxi, ſolum annectam infraſcriptos Iuriſconſ.de magis communi atteſtātes. Soc.ſen.conſil.249.materia.colum.3. nume.5. lib.2.Thob.Nonius,conſil.31. viſis, nume.19. Aym.Crauet.conſ.785. Magnificus Dom.Laurentius.nume.15.Socin.iun.conſi.114.non eſt dubium.nume.28.lib.3.Cæpha.conſi 93.cum in teſtamento.colum.1.& 2.Bero. conſil. 110. materia propoſitæ q.nume.34.lib.2.Manti.in tract.de coniect.vltim.volun.lib.11.tit.3.ante nume.3.poſt Tyberium Decianum.Quod verò ſit opin. canonizata, teſtantur Ruin. conſi. 108.viſa,ac perlecta.colum.6.nume. 16.lib.2. conſi.111.viſo,colum.2.num.7. & infra vſque ad nume.14.conſi.124.viſo teſtamento.col.2. in fi.nume.4.lib.2.Alciat.conſil.209.talis.nume.5.lib.9.Bero.conſi.104.in hac Lucenſi cauſa.nume. 12. lib.2. Vt non ſit hæc Bart. opin. ſpernenda tanquam canonizata,& magis communis,pro qua adſunt duo collegia, Peruſinū, teſte Cæphalo, & Mediolanēſe teſte Iulio Claro,ac etiā vti veriori,& æquiori, vt dicit Lancel.Galiau.in d.l.centurio.colum.73. in fi. tertiæ quæſt. princ. verſicu. Et ita habes,vt puto optime defenſatum Bartolum, ſubdens eſſe fauorabiliorem voluntati teſtatoris, vt per eum.

49 Cæterum alia coniectura cōcurrente,†hæc adiecti grauaminis facilius procedit,vt de magis communi opin.teſtatur Curt.ſen. conſ.51. ſuper teſtamentis Alberti. colum. 8. in fi. nume. 23. quod ſibi voluere etiam Ruin. conſil. 198.ponderatis diligenter, nume.7.lib.2.conſil.167.prima videtur conſideratione. num.5. lib.3.& ſæpe alibi,Celſ.Hug.conſil.20. in præſenti conſultatione.nu.23.24.30.& 47.

50 Et in ſpecie,ſi adſit † prohibitio alienationis.Curt.ſen.conſi.45.ſæpè reuoluta.colum.4. nu.5.

nume. 5. verſicu. Fortius & ſucceſsiuo ordine.
Ruin.conſil.122. De duobus. colum.2. nume.
4. lib.2.conſil. 124. Viſo teſtamento.colum.3.
nume.4. eod.volu.

Vel ſi concurrat qualitas maſculinitatis,
51 Ruin. conſil. 111. Viſo,ac perlecto.nume.15.
lib. 2.Pariſ. conſi.37.Si bona.nume. 35. conſil.
41. Viſa.nume.71. lib. 2. & tradit Dec. conſil.
270. D.Raynaldus . colum.1 .num.3. & colum.
fina. nume. 7.

Vel ſi teſtator vocauerit proximiores agna
52 tos, † ne hæreditas ad extraneos perueniret.
Cęphal.conſi.426. In facto proponitur. nume.
25. & inf.lib.3.

53 Aut ſi digrederetur ad plures gradus † ſub
ſtitutionum,iuxta conſilium Ancharani,vt di-
cit Bero. conſ.62. Super teſtamento. nume. 6.
verſic.Et pręſertim.lib.2.

Sed ſic eſt, quòd cum grauamine concur-
runt omnes hæ coniecturæ , & aliæ etiam],
non videtur poſſe infringi concluſio Bartoli,&
eſt omnino dicẽdum dictos pronepotes quan-
tumuis in conditione poſitos,in diſpoſitione,
& vocatione cenſeri .

Tertiò, vt negari non poteſt fideicommiſ-
ſum cõditionale vninerſale, vel particulare ad
hæredes non tranſmitti,nec etiam ad filios ex
ijs,quæ in ſuperioribus dixi : ita veriſsimũ eſt,
54 dictam regulam limitari, † & ad hæredes, ac
etiam filios conditionalis fideicommiſsi tranſ
miſsionem ex coniecturis fieri, ex quibus con
iecturata voluntas argui poſsit, vt dixit Bal.in
d. l. vnica,nu.10. verſi. Niſi aliquibus indicijs ,
ſeu coniecturis. C.de his, qui ante aper.tabul.
vbi Cotn.circa fin. verſic. In eadem.Aym. Cra
uet. in rep.l. cum filiofamil. nu.331.de lega.1.
Iacob.de Nigr.in l.1.nu.62.eod.titu. vbi Crot.
nu.38. & And. Alciat. nume. 17. idem Crot.in
l.re coniuncti.colum.39. in 2. conclu. ff. de le-
ga.3. Ioan. Dilect. in tracta. de arte teſtan. tit.
de ſubſtitu.cap.23. in fin.Hieron.Zanch. in re-
peti.l.hæredes mei.§.cum ita.nume. 195. poſt
Socin.& alios ibi, ff.ad Trebel. Vincen. de Pa-
leot. in ſubſcriptio. ad conſil.Alexan.93.Aliàs
conſultus.nume.16.lib.3.Socin.ſen.conſi.6.In
præſenti conſultatione.nu.12. lib.3. Iaſ. conſ.
52. Materia præſentis conſulta.nume.3. lib.3.
conſi.233.Circa primum. col.1. verſicu. Vnde
quando ex aliquibus indicijs.lib.2. conſi.154.
Viſo teſtamento.col.2.verſicu.Et iſtud poteſt
teſtator.lib.4. Curt.ſen. conſil.70. D.Ludoui-
cus.col.11.Dec. conſi.55.Et pro tenui. num.8.
conſi.515.In caſu occutrenti. in princ. conſil.
369. Iuridicas eſſe. in princip. conſi.397. Viſo
puncto.nu.5.conſ 574. In cauſa.col.2.nume.2.
conſi.594.Viſo teſtamento.nu.7. Hiero. Grat.
conſi.101.Ex ſerie facti.col.2.nume.8.verſicu.
Et in iſtis terminis.lib.2. Cur.iun.conſi.16.Vi
deretur prima facie. nume. 6. vbi magis com-
munem opin.eſſe dicit. conſi. 69. Habita dili-
genti.nu.1.conſi.111. D. Paulus de Raude. nu.
15. Pariſ.conſi.3.Videtur prima facie . nu . 47.
lib.1.conſi.24. Vidi teſtamentum.nume.5.lib.
2. conſi. 42. Viſo teſtamento. nume. 7. conſil.
70. Vidi teſtamentum conditum.nume.7. con
ſil.77.Ser Petrus .nume.10.conſi.78. In præſen
ti cauſa.colum.1.in princ. eod.volum.conſil.5.
Viſo teſtamento. col.2.nume. 15. vbi de com-
muni opinione teſtatur. lib.3. conſi.50. Ex te-
ſtamento condito.col.3. nume.18. idem repe-
tens,cõſ.52.Certum eſt.nume.18.conſi.66.No
bilis Silueſter.eod.lib.3.Soc.iunior conſi.141.
Habita diligenti,nume.22. lib.2. Carol. Ruin.
conſil. 28. Viſo legato,colum.3. poſt nume. 5.
verſic.& vbi etiam.lib.2.conſil.95.Circa ea.nu
me.6.conſi.145. Videtur prima facie, nume.6.
conſi.156.In puncto proponitur,colum.2.ante
nume.2. verſicu.Et quamuis poſsit.conſi.179.
In themate proponitur, colum.2.nume.5.ver-
ſicu.& idem. conſil. 201. Viſo ac perlecto. co-
lum.4.nume.6.eod. volum. conſil. 130. Primo
per ordinem, colum.2. nume.6. lib.3. Et præ-
ſuppoſita pro conſtanti illa concluſione , ſci-
licet opus eſſe,quòd coniecturę validę ad tranſ
55 miſsionem, ex diſpoſitis † per teſtatorem in
teſtamento colligi debeant, vt originaliter vo
luit Bald.in d.l.vnica, nume.10. C. de his, qui
ante aper.tabu. vbi Corn.in fin. quem ſequun
tur Soci.ſen.in dicta l. hæredes mei, §.cum ita.
colum.5. in princ. verſi. Ex dictis tamen Baldi
& conſi.6. In præſenti conſultatione,nume.12.
verſi.Quod tamen.lib.3. Dec.conſi.55. Et pro
tenui.nume.8.verſicu.Et ſubdit Bal.conſ.397.
Viſo puncto.nume.6.conſ.417.Viſis conſilijs,
colum.2.nume.4. in fine.conſil.465. Perſcruta
tis.colum.fina.verſicu.Vltimo non obſtat.Lu-
douicus Gozadinus conſ. 29. Videtur prima
facie. colum.3. poſt principium,nume.6. verſ.
Eſt verum,quod Bald. Pariſ. conſil. 76. Faten-
tur.nume.1.lib.2.conſil.14.Petrus iſte.colum.
2.nume.12. lib.3. conſil.63. Dom. Cornelius.
num.17. verſic.Procederet namque obiectio,
eodem volumine,Caro.Ruinus conſi. 177.Pro
ponitur.nume.2.& 12.lib.2.conſil.178.Subtili
ter.nume. 1. conſil.181. Viſis conſiliis. nume.
1.conſil.201.Viſo ac perlecto.nume.6. eodem
volumi. Ioannes Crot.in l.1.nume.75.de lega.
primo, Sfort.Odd.in tracta.de compendi.par-
ticu.6.conclu.7. verſicu. Dummodo tamen ex
facie & ſerie teſtamenti.Bero.conſ.104 In hac
Lucenſi cauſa . numero 16 . verſiculo , Tamen
quando plures coniecturæ,lib.2. Natta conſil.
551. Quoniam. numero 20. lib. 4. Eſtque com
munis opinio, de qua teſtatur Socinus iunior
conſil. 141. Habita diligenti animaduerſione,
numero 22 . libro ſecundo. Conſiderato dili-
genter teſtamento dicti Domini Ioannis Ca-
roli Riueræ ſenioris ex diſpoſitis in eo plures
vrgentes , ac validisſimæ coniecturæ colligi
poſſunt .

Quarum prima eſt,nã dicti Troianus,& fra-
tres ex dicto olim D.Ioanne Hieronymo in cõ
56 ditione poſiti fuerunt,† vnde quamuis vocati
non cenſerentur , quod non eſt dicendum , &
ex his,quæ deſuper ad limitationem dictę gloſ
ſæ in l. Lucius Titius . aſſerui ob vrgentes , ac

militantes coniecturas, ad ipſos tamen fidei-
commiſsi conditionalis tranſmiſsio fieri dici-
tur, quæ alias non fieret, Bal. in l.ſi pater. in 4.
q. C. de inſtit.& ſubſtit.& in d.l.vnica, nu. 10.
C.de his, qui ante aper.tabu.cum citet d.l. Lu-
cius Titius.Socin.ſen.in d.l.hæredes mei.§. cũ
ita.colum.5.Petr.de Anchar.conſil.74.Contra
Philippum.verſi.ſed certè.Cuman.conſ.13. Ti
tius inſtituit Seium.num.1.Fulg.conſi.15. Pro
ponitur, quod Montes, nu.3.Cur.ſen.conſ.75.
D.Ludouicus, col.pen.ver.Reſpondetur dupli
citer, ante nu.14.Iaſ.conſ.52.Io.Bartholomęi,
colum.fi.ver.Similiter quando teſtator.dicens
eſſe bonam coniecturam, lib.3.conſ.154. Viſo
teſtamento, col.4.verſ.Accedit etiam alia, lib.
4.Soc.ſen. conſ. 6. In præſenti conſultatione,
col.4.nu.12.verſ.Reſtat nunc reſpondere, lib.
3.conſ.104.Quoniam præſens conſultatio.nu.
9.eo.vol.Dec.conſ.397.Viſo puncto, col.2.nu.
6.conſ.515.In caſu occurrenti, nu.1.conſ.594.
Viſo teſtamento Franciſci.num.7. verſ. & hoc
clarum videtur.Cur.iun.conſ.16. Videtur pri-
ma facie, col.3.poſt med.nu.6.ver.Sed quid for
tius.Aym.Crau.conſ.62.Nobilis Vrbanus.col.
2.nu.10.ver.Sed in terminis terminantibus ci
tans Cur.iun.in præalleg.conſ.568.Ant. nu.2.
conſ.649.Sub anno, nu.2.& conſ.776.Magnifi.
D.Bonauentura, nu.13.Pariſ.conſ.91. Circa te
ſtamentũ conditũ, nu.44.lib.2.conſ.95. eiuſdẽ
initij.nu.45.eo.vol.conſ.50.ex teſtamento con
dito.nu.32.lib.3.rurſus Aym.in repe.l. cum fi-
liof.nu.334.Hier.Grat.conſ.101.Ex ſerie facti,
nu.8.lib.2.dicẽs illam limitationẽ ſatis apertiſ
ſimis rationibus confirmatam eſſe, & per eam
non tolli communem opinionem, ſed declara
ri, & à multis legendo, & cõſulendo ſequutam
fuiſſe, ac ſequendam eſſe.Caro.Rui. conſ.145.
Videtur prima facie, col.3.nu.7.verſi.Et tanto
magis, lib.2.Soc.iun.conſ.141.Habita diligen-
ti animaduerſione, colum.6.nu.25.verſi. Iſtud
etiam, lib.2.

Et licet contra hanc concluſionem, ſine con
iecturam inſurrexerit Nat.conſ.551. Quoniã,
nu.20.ver.Ego tamen, lib.4. eius tamen ratio-
nes, & fundamenta vti exilia, & non ſubſiſten
tia reprobat Fran.Mant.in trac.de coniect. vl.
vol.lib.11.ti.20.nu.15.ver.Sed tamen Natta, &
nu. 16. & quamuis etiam idem Mant. ante nu.
17.ver.Veruntamen ſecundo loco conetur iſtã
coniecturam debilitare, & reſtringere, tamen
ab ea non eſt recedendum, quam inſuper te-
nent Anton.Gabriel.lib.4.de hæred.inſtituen.
concluſio.2.num.35.verſicu.Nona coniectura
eſt, & Sfort.Odd.Peruſin.de communi opin.at
teſtans in d.tracta. de Compend. ſubſtit. par-
ticu.6.concluſio.13.limitatio.6.pro qua dicit
eſſe text. in d.l.Lucius Titius, 2. in fine.& qua
ſi ſi cogitaſſet teſtator, nepotes ſubſtituiſſet.l.
tale pactum, §. fina. ff. de pact. & ita eſt tran-
ſeundum, quicquid ſibi adhuc voluerit Hie-
ronym. Zanch. in dicto §. cum ita, nume.306.
qui eandem coniecturam obſcurare valdè ad-
modum nititur...

57 Secunda coniectura eſt, † quando appa-
reret teſtatorem voluiſſe ſuæ agnationi prouí-
dere, ac conſulere: tunc enim fideicommiſ-
ſum conditionale tranſmittitur. Dec.conſilio
574.In cauſa.colum.2.num.4.ver. Vnde ex iſta
ratione.Iaſ.conſi.233. Circa primum.colum.
2.in prin.ante nu.2.verſ.Tertiò accedat, lib. 2.
conſil.154.Viſo teſtamento.colum.3. in prin.
verſ.Primo quia.& colum.4.verſi. 2. principali
ter, lib. 4. Pariſ. conſil. 5. Viſo teſtamento,
colum.3.num.18.verſicu. In qua difficultate.
lib.3.conſil.66. Nobilis Sylueſter, nume.43.
verſicu. Et ſi per ipſum.& num. 77. verſic. Et
de coniecturata mente. eod.volum.Caro.Rui.
conſil.156.In puncto proponitur, colum.2.nu.
1.verſ.Et quod dicatur.& col.fi.nu.5.verſ.Nec
obſtat.lib.2.conſ.179.In themate proponitur.
col.2.num.6.conſil.201.Viſo, ac perlecto.nu.6.
eo.vol.Grat.conſ.101.Ex ſerie facti.nu.3.ver-
ſicu.Nam ratio, lib.2.

Quòd autem in propoſito themate Do. Io.
Carolus voluerit ſuæ agnationi, ac familię pro
ſpicere, conſtat. Primò, nam in omni gradu
ſubſtitutionis qualitatem maſculinitatis ap-
poſuit, quæ qualitas ad alium finem adiecta
58 non cenſetur, † quàm conſeruandi propriam
agnationem, & familiam, vt habetur in §.cę-
terum, & in §. media. Inſtit. de legitima agn.
ſucc. l. 1. §. penultimo, ff. de ventre inſpic. &
not. in l. maximum vitium. C. de liber. prę-
ter. Ioann. Andr. in addit. ad Speculat. tit. de
ſucceſsio. ab inteſta. vbi refert diſputationem
Iacobi de Arena. hocque ſibi voluit Ricchar.
Malumbra in ſua Diſput. quam refert idem
Ioann. Andr. in dictis additio. titu. de teſta-
men. in rubrica, ad finem. Socin.ſenior conſil.
12. Pręſens conſultatio.colum. 2. num.2.ver-
ſicu.Sed placet, lib.3.Dec.conſi.15. Et pro te-
nui facultate.colum.2.verſ.Secundò principa-
liter moueor.colum.270.D. Raynaldus.col.2.
nu.6.conſ.318.In cauſa.col.1.nu.2.Pariſ.conſ.
5.Viſo teſtamento, nu.18.

Et quòd ex qualitate iſta maſculinitatis
59 tranſmiſsio fiat, † dixere in ſpecie Iaſon
conſilio 233. Circa primum, colum. 1. libro
2. conſilio 52. Materia pręſentis conſultatio-
nis, columna fina. in 3. coniectu. libro 3.con-
ſilio 154. Viſo teſtamento, columna 3. libro
4. & dictum conſilium Iaſonis 233. repetitur
inter conſil. feudalia Alberti Bruni Aſtenſis,
conſilio 8.Curt.ſenior, conſilio 75. Dom. Lu-
douicus Rhotarius.columna 4.numero 3. con-
ſilio 143. Subtiliter adeò ſcripſit. numero 7.
Socin.ſenior, conſilio 6. In præſenti conſul-
tatione, colum.4.numero 13. lib.3. Dec.conſi.
574. In cauſa, col.2.nu.4. & 5. Aymon Craue.
conſi.306.verba inſtitutionis, col. 3. & in l.cũ
filiofamil. in 2. parte, numero 336. & conſil.
776. Magnificus Dom.Bonauentura, numero
13. Rub. Alexandr. conſ.28. Circa pręmiſſam
facti contingentiam, colum. 3. nume.8.verſi-
cu. Nam licet, conſilio 31. Præſupponitur in
facto, num.3.conſilio 120. Viſo, & diligenter

conſide-

conſiderato. colum.2.num.4. verſicu. Vide-
mus in ſimili. & conſil. 143. Subtiliter adeo.
nnm.7. verſicu. Nam licet. Hieronym. Grat.
conſi.101. Ex ſerie facti,colum.1.in fine,ver-
ſicu. Item colligitur, lib. 2. Curt. iun. conſil.
69. Habita diligenti conſideratione.poſt nu-
me.1.conſil.96.eiuſdem initij. nu.2.conſil.89.
Præſupponitur in facto. colum.2.num. 6. Pa-
riſi.conſi 25. Vidi teſtamentum.num.6.conſ.
42. Viſo teſtamento,colum.2.nume.10.lib.2.
conſi.76.Fatentur,colum.1.num.2.& 3.eo.vo-
lum.conſil.5. Viſo teſtamento.num.18.lib.3.
conſil.66.Nobilis Syluester.nume.77.eod.vo-
lum.Carol.Rui.conſ.179. In themate propo-
nitur,colum.fi.num.6.& 7.lib.2.conſi.201.Vi-
ſo,ac perlecto.num.6.eod.lib.Nicol. Boer. de-
ciſio.155.Gaillardus.num.28. verſicu. Volens
plus,in 1.parte, Soc.iun.conſ.117. Licet caſus
iſte, nume.29.lib.1. hocq́ue Socini conſilium
fuit ſubſcriptam pet D. Curtium Iuniorem.&
Dom.Petrum Paulum Pariſium.Ioan.Cephal.
conſ.16. Viſis omnibus.num.44.lib.1.conſi.
114. Magnificus Dom.Bartholomæus. num.
15.eo.volum.Aym.Crauet.conſ.649. Sub an-
no.nnm.2.verſ.locum coniectura hæc. Hæcq́;
coniectura tranſmiſsionis tanto fortius,& ef-
ficacius procedit in caſu noſtro, quanto Do.
Ioan. Carolus ſenior eandem qualitatem ma-
60 ſculinitatis multiplicauit, † & geminauit in
quolibet capite, & gradu ſubſtitutionum, vt
conſiderat Iaſ.d.conſ.52.Io.Bartholomæi.co-
lum.fi. verſ. Tertiò multiplicatio maſculinita-
tis, & Cardinalis Pariſ. d. conſ. 5. Viſo teſta-
mento,num.20.lib. 3.

Secundò dictum propoſitum teſtatoris a-
gnationem, & familiam conſeruandi colligi-
61 tur, nam expreſsè omnem † alienationem di-
ctæ Vallis Giniani prohibuit in perpetuum,
ac etiam pignorationem, & locationem ad lō-
gum tempus, mandando ipſam ſemper nomi
nari Vallem Ioannis Caroli Riueræ, quo caſu
tranſmiſsionem fideicommiſsi conditionalis
fieri concludit Carol. Ruin.conſ. 130. Primò
per ordinem,colum.2. nume.4.lib.3.Franciſc.
Mantica,in d.tracta.de coniectu. vlti.volunta.
libro 11. titu. 20. nume. 26. verſiculo, Vnde-
cima coniectura. & Hieronym. Zanch. in di-
cta l. hæredes mei. §. cum ita, numero 329.
ff. ad Trebellia.

Tertia coniectura, quæ ex dicto teſtamen-
to collegitur illa eſt, nam teſtator digreſſus
62 fuit ad plures gradus ſubſtitutionnm, † quo
caſu tranſmiſsionem fideicommiſsi conditio-
nalis fieri, voluere Pariſ.conſilio 78. In præ-
ſenti cauſa. colum. 2. numero 5. dicens eſſe
valdè vrgentem coniecturam,libro 2.vbi plu-
res concordantes allegat. & conſ. 77. Ser Pe-
trus. num. 19. & 21. eod. volum. conſ.66.No-
bilis Syluester, numero 78. libro 3. Curt. iun.
conſi.16. Videretur prima facie. colum.3. in
fine, numero 7. poſt verſicu. Confirmo hanc
conclnſionem, Hieronym. Grat. conſil. 101.
Ex ſerie facti. colum. 1. in fine, verſicu. Item
quia, libro 2. & conſuluit Pet. de Ancharano
d.conſil.74. Contra Philippum, colnm.1.cir-
ca princip. verſ. Et ibi non admittitur.iunctis
traditis in 2. colum. vt per eum. Anton. Ga-
briel.libro 4. de hæred.inſtit. colum.2. nu.33.
in 7. coniectura.

Vlterins vltra prædictas coniecturas aduer
tendum videtur,ius iſtud ſubſtitutionis fidei-
commiſſariæ fuiſſe vnitum cum iure accreſcen
di,nam Dom. Ioan. Carolus ſenior filios Mar-
tini, ſcilicet Ioannem Hieronymum,& Ioann.
Aloyſium, Petrum, & Mutium inſtituit, in-
uicemq́ue eos ſubſtituit, & ſic re, & verbis
ſibi hæredes coniunxit, & proinde ius accre-
ſcendi cum fideicommiſſaria ſubſtitutione,pa
riter colligauit, quo quidem caſu ſubſtitutio
aliàs de ſui natura non tranſmiſsibilis, fit tranſ
63 miſsibilis,quemadmodum † in pupillari ſub-
ſtitutione eſt text. in l. qui patri.ff. de acquir.
hæredita. vbi Bart. dicit in ſummario dictam
l. non habere parem,aut concordantem,& om
nes ibi Bartolum ſequuntur. Franciſ. de Ram-
ponib.Cyn. Iacob. de Are. Rayner. de Forliu.
Andr. de Piſis.Bal. colum.2.verſicu. in eadem
gloſſa ibi. Ioan. de Imo. Franciſ. Aret colum.
pen.verſ. Vnde Io.de Imo.& Alexan. in 2.not.
Bal.conſ.9.Factum tale eſt, fortis guerra.nu.1.
lib.2.dicens ꝙ hoc non crederent Legiſtæ,niſi
bene fundati:nam hic paſſus inquit,eſt de api-
cibus iuris, & conſi.25.Proponitur quòd qui-
dam Mandus. num.2. lib.4. Iaſ. in l. qui plu-
res.num.2.ff. de vulga. & pupilla. Socin.ſen.in
d.l.hæredes mei. §. cum ita. nume. 13. ff. ad
Trebellia. & conſil. 6. In præſenti conſulta-
tione, nume.14. lib.3. Alexan.conſ. 20. Viſo
proceſſu canſæ, num. 7. verſicu. Tamen fallit,
lib.1.Gulielm.de Benedict.in repet.cap. Ray-
nutius. in verſicu.ſi abſque liberis moreretur.
& in mater.pupilla.ſubſtitut.nume.119. Sfort.
Odd.in d. tracta. de compend. particu.6. con-
cluſio. 13. limitatio.7. verſicu. Ego omiſſa di-
ſputatione. Natta,conſil.68. Viſo legato.nu-
me.8.lib.1.Carol.Ruin.conſil.85.Viſo,& bene
intellecto.colum.pen.num.10.verſ. Et ſic am-
bæ portiones. lib.2.

Et quemadmodum hoc procedit in pupilla
ri,ita etiam verum eſt in fideicommiſſaria ſub
64 ſtitutione vnita † cum ipſo iure accreſcen-
di, vt concludunt Barto. in d. l. vnica. §. ſin-
autem ſub conditione, in vltima oppoſitione,
in fine, dicens caſnm in dicta l. qui patri, eſſe
mirabilem, & ſingulariſsimnm. Socin. in di-
cta l. hæredes mei. §. cum ita, nu. 13. & dicto
conſ.6.num.13.lib.3.Iaſ.conſ.154. Viſo teſta-
mento,colum.penult.verſ. Quartò principa-
liter,lib.4.in l.1.colum.6.ff. de acquir. poſſeſſ.
in l. Lucins.§.fi.nu.2.ver.Item ſecus.ff.de vul-
ga. & pnpilla. & in l. emancipata, nume. 4. C.
qui admit. Caſſan. conſil. 62. num.17. verſicu.
Item etiam.Pariſ.conſil.76.Fatentur, num.15.
lib.2.conſil.77. Ser Petrus,colum.pennltima,
num.23.eo.volum.conſi. 5. Viſo teſtamento,
colum.pen.nu.41.ver.Et quia ipſe Stephanus,

libro 3. conſilio 50. Ex teſtamento, nume.30.
verſiculo, Præterea opinio iſta. eod. volum.
Carol.Ruin. conſil.156. viſo puncto, numero
4.lib.2.conſilio 85.viſo,& bene intellecto,nu-
mero 10.conſil.178.ſubtiliter,numero 2.con-
ſil.201. viſo ac perlecto, numero 7.eodem li-
bro 2. Curt. iun. conſil. 16. Videretur prima
facie,numero 6. & in rubr.C.quando non pet.
par.colum.penult.& ibi Hieronym. Cagn.nu-
mero 52. Nat. conſil.688. ſuper præſenti con-
trouerſia,quod eſt conſil. vlt.nu.7. verſic. Sed
etiam ex eo. & infra.lib.4.Aym. Crauet.conſ.
ſil.568.Anton.nu.2.conſil.584.Petrinus,nu.4.
conſ.649.ſub anno nu.4. conſil. 667. eiuſdem
initij, num. 3. conſil. 776. Magnificus Dom.
Bonauentura,num.14.verſic.Aliam coniectu-
ram,conſil.965. In controuerſiam, numero 5.
verſic. Sed & ſubſtitutio. Cæphal. conſil. 283.
Magnificus Dom. Vbertinus. numero 26. li-
bro ſecundo.

Et quamuis contra hanc coniecturam plu-
res inſurrexerint, ſcilicet Ang. in dicta l. qui
patri. colum.1. verſic. Si autem ipſum ius ac-
creſcendi.vbi etiam Ioann.de Imo.numero 5.
in fi.verſic. Si autem ius accreſcendi.& nume
ro 6.Ludouic.Rom.cir.fin.numero 17.& Fran
ciſ.Aret.in fina.ver. ibi, Quod autem in fidei-
commiſſo,dum ad dicta per Imolam ſe remit-
tit.Franc.Ripa in dicta l.hæredes mei. §. cum
ita,numero 66. verſiculo, Aduerte diligenter.
vbi Hieronym.Zanch. numero 286.verſiculo,
Contrariam tamen opinionem,& infra,dicens
omnes Modernos ibi contrarium tenere, & la
tiſsimè fugaci quadam ſubtilitate inſiſtens.
Ruin. ſibi contrarius conſil. 181. Viſis conſi-
lijs.numero 8. colum. penult.lib.2. & conſilio
152. ſtantibus verbis teſtamenti. colum. pe-
nult. numero 10. verſiculo, At in caſu noſtro,
lib.3.Ioann.Cro.in l.4.§.Cato.in ſecunda lect.
numero 9. de verborum obligatio. Andr. Al-
cia.in l.ventre.numero 51. ff.de acquiren.hæ-
red. & conſil. 117. numero 15.lib.9. Franciſc.
Manti. de coniect. vltima. volunt. lib.11. titu.
20. numero 14. dum acquieſcit fundamentis
Ripæ,dicentis hanc coniecturam contra ter-
minos iuris videri, qui mouetur Primò, nam
65 poſt acquiſitionem,† ceſſat ius accreſcendi.l.
1.§.interdum ff.de vſufr.accreſc. ſublato ergo
iure ipſo accreſcendi nō poteſt amplius vnio
conſiderari. Secundò, quia ius accreſcendi
66 † nunquam conſideratur in diuiſione ſpecie-
rum ſubſtitutionum. l.ſed cum patrono. ff.de
bono. poſſe. l.1. C. de teſtam. milita. ex hoc
inquiens reſponderi ad dictam l. qui patri.
quòd ibi erat vtraque ſpecies directa: hic ve-
rò vna directa, altera obliqua. Tertiò, in d. l.
qui patri. pupillaris ſubſtitutus non poterat
ſubſtitutionem repudiare, nimirùm ſi tranſ-
mittit, in caſu noſtro vtique potuiſſet graua-
to ſpem fideicommiſſi, ſaltem pacto conuen-
67 to † remittere.l.1.C.de pact.not.glo. in l.ſi
ita ſcriptum. §. ſub conditione. ff. de legat.2.
Fulgo. conſi. 108. Teſtator legauit. Vnde con
cludebat Ripa, dictam l. qui patri ad propo-
ſitum non facere, quæ cum loquatur in caſu
mirabili,& ſpecialiſſimo, quem nō admittūt,
nec verum putant, niſi Iuriſtæ benè fundati,
ſecundum Bald.in dicto conſil.8. Factum tale
eſt. lib. 2. non videtur in conſequentiam tra-
henda.l.ius ſingulare. ff.de legib.vt non ab re
Socin. ſen.conſil.69. Viſo teſtamento, colum
na 9.numero 7. verſic. Primum probatur. lib.
3.contrarium in his terminis, vt ipſe Ripa in-
quit,conſuluerit.

Sed tamen prædictis non obſtantibus, non
68 videtur eſſe recedendum † ab opin.Bart.in di
cta l. vnica. §. ſin autem ſub conditione, in fi.
ac aliorum præcitatorum, qui hanc coniectu-
ram comprobarunt, quorum opin.magis com
munis certè eſt, vt atteſtatur etiam Cæphal.
d.conſil.16. Viſis omnibus.numero 45. verſic.
Quinto,& vltimo.lib.1.quam pariter commu
nem profitetur conſil. 283. Magnificus Dom.
Vbertinus.numero 26 lib.2. ipſamque admit
tit euidentiſsime Socin.ſen.conſil.249. Mate-
ria præſentis conſult. colum.8. ante. num.11.
verſic.Tertia eſt, quia ſunt vnitæ.& infra.ver-
ſic.Sed ſupra idem concludit Bart. in pupilla-
ri & fideicommiſſaria, lib.2.vbi clarè,& expli-
citè loquitur, non ſic in conſilio,quod Franci
ſcus Ripa in contrarium allegauit.

Pro hac autem concluſione ſtat argumentū
ex d.l.qui patri. iuncto tex.in l. ſi ex pluribus.
ff. de ſuis & legitim. & l. qui ex duabus. d. tit.
de acq.hære.concludenter ac fortiter deſum-
ptum, cum ſubſtitutio vnita tranſmiſsibilita-
ris qualitatem, naturamque iuris accreſcendi
aſſumat, & acquirat: vnio nanque multum
69 operatur, vnde licet actio perſonalis † ſtricti
iuris non detur inſolidum contra vnum tan-
tum, etiam quòd ad eum tota res peruenerit.
l. ſi tibi homo. §. cum fundus, de leg.1. prout
actio bonæ fidei datur, vt per Socin.ſen. con-
ſil.253.In cauſa Ioannes Franciſci, nume.9. &
10. in 4. dub. lib. 2. tamen dicta perſonalis
actio ſtricti iuris ſi vnita ſit cum rei vendica-
tione, ſecus erit,Barto. poſt Dyn. in dicta.l.4.
§.Cato.in 3.opp.Paul.de Caſt.in l.in conditio
ne.num.1. verſic.Solutio,verum eſt.ff.de con-
dict.furt. Stephan.Bertr.conſil.183. Pro con-
firmatione, numero primo, libro primo, Ca-
rol. Ruin.conſilio 85.Viſo & bene intellecto.
numero 10.verſiculo, & facit quod notat Bar
to.libro ſecundo.

Non obſtat quòd poſt acquiſitionem ceſ-
ſet ius accreſcendi,dicta l.prima.§.interdum.
70 Nam illud procedit † in iure accreſcendi
ſimplici, ſecus ſi cum ſubſtitutione vnitum
fuerit:tunc enim trahitur ad eam,ut habeat lo
cum etiam poſt aditam hæreditatem,vt in di-
cta l.qui patri.& ſic ab ea vim, & robur reci-
pit,cum fuerit ortum inſimul cum ipſa ſubſti-
tutione, ante aditam hæreditatem, vt poſt
quàm fuerit informatum, & veſtitum vnio-
ne quadam hypoſtatica ab ortu ipſius cum
ſubſtitutione, non obſit aditio, nec vis il-
la

la inſita , & transfuſa omninò deperdi poſ-
ſit, aut ſeparari tanquam indiuidna, & hoc
retinendo Barto. opinionem, quod tranſmiſ-
ſio ex iure accreſcendi in d. l. qui patri.con-
tingat, vt textus verba indicant ibi, Et accre
ſcendi iure acquiri. Si autem ex ſubſtitutione
id dixerimus, incongruum non erit aſſerere,
ob vim & qualitatem quandam ex iure accre
ſcendi contractam, & in ipſa ſubſtitutione
non ſolum impreſſam, ſed immixtam, atque
inſitam miniſterio iuris,tranſmiſſionem obue
nire,vt nimirum ſit, ſi etiã adita per pupillum
hæreditate tranſmiſſio fiat,vt Alexan.ibi,col.
2. contra Iacob. de Rauen. aduertit, reliquijs
priſtini iuris accreſcendi,vt ſupra originaliter
vniti cum ſubſtitutione remanentibus,ex cau
ſa quadam impulſiua, ſubſtantiali, atque per-
manente.

Non refragatur ſecunda ratio, vt iuri accre
ſcendi non ſit locus in diuerſis hæreditatibus,
ſiue deferantur ex diuerſis teſtamentis, ſiue
71 ex vno: illud enim verum eſt † in mero, ac
ſimplici accreſcendi iure,vt in contrarijs. ſi ve
rò cum pupillari vnitum fuerit,ad illam trahi-
tur,ad bonaque impuberis porrigitur,vt idem
Bar.aduertit. Vel ſecundò reſpondetur, quòd
ſubſtitutus in locum pupilli ſubrogatur, & ſic
non diuerſo iure, proindeq; militat ius accre-
ſcendi inter ſubrogatum & coniunctum eius
in locum cuius ſit ſubrogatio,vt tradit notabi
liter Areti. in l.ſi totam. in fi. ff. de acquiren.
hęredita.quem ſequitur Cur.iun. in d.l.vnica,
col.3.in princ.C.quando non pet.part.& in ru
bri.illius tit.col. pen. prope fin.

Vltimò non obſtat,quod ex eo in d.l.qui pa
tri. fiat traſmiſſio, quia pupillaris ſubſtitutus
non poterat ſubſtitutionem repudiare, nam
non ex hoc, ſed ratione aſſumptionis naturæ
iuris accreſcendi fit ibi acquiſitio,ex qua qui-
dem aſſumptione, pupillaris ſubſtitutio con-
tra ſuam propriam naturam ad hęredes tranſ-
mittitur. ſi igitur non eſſet vnita,non tranſmit
teretur,& ſic apparet,id non procedere ex eo,
quòd ſit neceſſaria tranſmiſſio: ſic enim ſem-
per tranſmitteretur, quod eſt falſum. Et ideo
dicendum eſt, quòd in d. l. qui patri. effectus
pupillaris ſubſtitutionis tranſmittatur, & cau
ſa tranſmittendi, iuri accreſcendi tribua-
tur, dum ibi Neratius, iure accreſcendi ac-
quiri inquit.

Siq́ue diceretur prędictam coniecturam v-
nionis veram eſſe,dummodo ex ſubſtitutis ali
quis non ſuperſit.l.qui plures.ff.de vulga.& pu
pilla, Reſpondeo,hoc verum in propoſito nõ
videri: cùm,vt eſt dictum,ex ſimplici iure ac-
creſcendi nõ ſuccedatur, ſed ex ſubſtitutione
illi vnita,vt poſt gloſ. & Barto. declarat Ioan.
Cępha. d. conſi.16.nume.47.qui reſpondet ad
d.l. qui plures. vt loquatur, quando locus eſt
ſubſtitutioni directę vulgari,vt per Barto.ibi,
& in l. Lucius. col. fin. eod. tit. vbi aliud ſen-
ſit in ſubſtitutione fideicommiſſaria: & ratio
eſt,quia exiſtente vulgari ſubſtitutione,ius ac
creſcendi ceſſare videtur. Barto. in dicta l.qui
plures. ideo ab ipſo non poteſt vulgaris ſub-
ſtitutio accipere tranſmiſſionis naturam. ſe-
cus in fideicommiſſaria, quę non offuſcat ius
accreſcendi,quo minus ſi cohęres non adeat
hęreditatem iuri accreſcendi locus eſſe non
poſſit, mox ſit quoque locus fideicommiſſa-
rię ſubſtitutioni, in euentum quòd idem co-
hęres ſine liberis moriatur, ex quibus fit, vt
ratione dictę vnionis fideicommiſſaria ſubſti-
tutio naturam iuris accreſcendi aſſumat. Aut
ideo ſubſtitutio vulgaris ex coniecturis non
tranſmittitur, quia ex eiſdem non inducitur,
ſed ideò fideicommiſſaria ex ijs tranſmitti-
tur, quia coniecturis introducitur,Pau. de Ca
ſtro in l. penult. C. de impube. cum in cita-
to conſilio per Cæphalum adductis. omit-
to nunc obiectionibus Hieronymi Zanchi
reſpondere, ne prolixitate nimia laborare
videar.

72 Quę coniectura potiſſimùm procedit, † a-
liqua alia leui coniectura ſubſiſtente, vt dicit
Ruin. dicto conſil.201.Viſo,ac perlecto teſta-
mento. nume. 7. & 8. verſicu. & tanto magis.
lib.2. & tradit Aymo, conſil. 618. Antonius.
nume.2. verſic.Altera coniectura.

Et ſi diceretur, non poſſe de tranſmiſſione
fideicommiſſi conditionalis hoc caſu tracta-
ri, cum D. Io. Carolus ſenior ſuperuiuentes
filios ſubſtituerit, ex quo verbo ſuperuiuen-
73 tes,vel ſuperſtites,impeditur † tranſmiſſio,
vt tenuerũt Bald.in l.quidam elogio.num.22.
verſicu.Solutio, & hic aduerte. C de iure de-
liberan. & conſil. 271. Subſtitutio fideicom-
miſſaria. lib.2. conſil. 435. Punctus,ſuper quo
conſilium petitur exhiberi.lib.4.Ludouic.Ro
manus in dicta l. qui patri. in fi. ff. de acqui-
ren. hæreditate. Alexan. conſil. 252. Pręclarè
allegatum.in princ.lib.6. Iaſ. conſi. 29. Vide-
retur in pręſenti dubio. colum. fina. verſiculo
Septimo & vltimo. lib. 3. Corn. conſil. 290.
Tota vis conſultationis. per totum. lib. 4. qui
idem videtur ſentire, conſil. 29. Placent mihi
Petro Philippo de Corneo, poſt nume.3. ver-
ſicu. Vt ſic compręhendas. lib. 2. conſil. 182.
Videtur prima facie. nume. 6. eod. volumi.
Socin. ſenior,conſi. 77. in præſenti conſulta-
tione. in princ. lib.1. Ludouic. Gozadi. con-
ſil.29. Videtur. nume. 17.& 33. verſicu. Ter-
tio reſpondeo. Curt.iun.conſil.69. Habita di-
ligenti conſideratione. col. fin.ante nume. 3.
Franc.Rip. in l.hęredes mei. §.cum ita.num.
59. Soc.iun.conſi.133. Quia præſens conſul-
tatio.nume.4. & infra,lib.1.conſi.14.Dubita-
tio pręſentis conſultationis. nume. 7. verſic.
Et quod nepos.dicens eſſe magis communem
opinionem, & pro ea ſe conſuluiſſe, dum Pa-
duæ legeret, in cauſa Set Iacobi Bariſoni.lib.
2.& ab ea tanquam veriori non eſſe receden-
dum,vt per eum ibi, qui idem conſuluit,con-
ſil. 30. Maxima profectò. nume. 7. aſſerens
iſtã opinionem firmari authoritate maiorum
noſtrorum, ita quidem, vt dici poſſit, eam

eſſe magis communiter receptam, & ab ea in
dubio recedendum non eſſe, & pleriq; Docto
res non leuis authoritatis aliquando firmaſſe
contrarium videantur: tamen illis reiectis nõ
eſſe à communi opinione recedendum, maxi-
mè cum pro ea ſit caſus in d.l. hæredes mei. §.
cum ita. & adſint etiam rationes vrgentes, ac
contrariæ authoritates facilè etiã euitari poſ-
ſunt, prout illo anno ipſe late conſulendo fue
rat proſequutus. d.lib.2. Pariſ.conſ.37. ſi bona
& res.nu.50. & 51. lib.2. Caro. Ruin.conſ.181.
viſis conſilijs.nume.2. & infra, lib.2. & faciunt,
quæ ipſemet Ruin. ſcripſit conſil.136. perſpe-
ctis diligenter verbis.num.7.verſic. Sed tamen
præmiſsis, lib.3. Natta conſi.551. quoniam ſu
per præcedenti controuerſia. nume.33. lib.3.
Franciſc. Manti. in tract. de coniect. vltima. vo
lunta. lib. vndecimo, titu.20. nume.28. dicens
eſſe magis communiter receptam opinio-
nem, & contra eam requiri validiſsimas con-
iecturas.

Non videntur itaque verba ſubſtitutionis
reſtrictiua, & limitata, dictis pronepotibus
aptari poſſe: nec ratio recti ſermonis ipſo-
rum compræhenſionem patitur, vt non dica-
tur caſus ſubſtitutionis eueniſſe, & per conſe-
quens tranſmiſsio excluditur, vt poſt Raph.
Cumanum, quem refert, & ſequitur, tradit So
cin. in d.§. cum ita. colum.5. in princip. ſuper
verb. ſucceſsiſſet. Quod autem ratio recti
ſermonis hoc non patiatur, deducitur: nam
74 illa verba, qui ſuperſtites fuerint, † vel ſu-
peruiuentes, important conditionem. l. Sti-
chus qui meus erit. cum ibi not. de legat. 1.
perinde ergo eſt, ac ſi teſtator dixiſſet, ſi ſu-
perſtites, vel ſuperuiuentes fuerint, & ſic fi-
lij ſunt ſubſtituti ſub duplici conditione ſi ſi-
ne filijs maſculis deceſſerint: ſique ipſi ſuper-
uiuentes fuerint, quo caſu ſuccedit regula l.
ſi hæredi plures. ff. de conditio. inſtitu. quod
75 quando diſpoſitio † teſtatoris facta eſt ſub
duplici conditione requiritur, quòd vtraque
conditio verificetur, & ideo vna deficiente,
deficit ſubſtitutio.

Suadetur vlterius ex alia regula, quæ vult,
76 quod relatiuum ſine copula † ſtat reſtricti-
uè. l. ea tamen adiectio. ff. de lega.3. vnde rela-
tiuum illud, qui ſuperſtites fuerint, ſubſti-
tutionem de qua agitur, ad ſuperſtites reſtrin
git. nec ratio recti ſermonis patitur, quòd
filij eorum admitti debeant, ad quod facit
tex. in l. ſed ſi plures. ff. de vulg. & pupilla. Con
firmatur etiam ex Curt. iuniore, dicto conſilio
69. in fi. nam quando aliqua conditio nomi-
natim alicui perſonæ adijcitur, neceſſe eſt,
77 quòd in ea purificetur, † non autem ſuffi-
cit ipſam in perſona hæredũ purificari. l. ſi ita
expreſſum ſit, & l. quæ conditio. ff. de condit.
& demonſt.

Et quod verbũ, ſuperſtites, vel ſuperuiuen-
tes, conditionem importet, ex Socino iun. d.
conſi.14. nu.8. lib.4. oſtenditur, nam alioquin
ſuperfluum eſſet, nihilq; operaretur, quod nõ
78 eſt dicẽdum: quodlibet enim verbum † debet
ſic intelligi, vt aliquid operetur, l. ſi quando. in
prin. ff. de leg.1. c. ſi Papa. de priuil. in 6. eſtque
trita doctrina Bal. in rub. C. de contrah. empt.
in 9.q. cum ſatis fuiſſet dicere filios, reticen-
do ſuperſtites. vnde per huiuſmodi adiectio-
nẽ, debẽt intelligi filij, ſi ſuperuiuẽtes fuerint.

Videturque eſſe caſus in d. l. hæredes mei.
§. cum ita. vbi quamuis teſtator de ſubſtituti
filijs meminerit, non tamen ad eos fideicom-
miſſum conditionale tranſmittatur, ex quo te
ſtator dixerat, vt ſuperſtiti fratri reſtituar,
quemadmodum Franc. Rip. ibi. nu.59. & Fran
ciſc. Mantica in d. tract. lib.11. tit.20. num.28.
aduertunt.

Refertur itaque verbum illud, vt Cumanus
dicebat, ad perſonas primo loco inſtitutorũ,
& intelligitur deueniat in ſuperſtites, ideſt in
eos hæredes inſtitutos, qui ſupererunt. l. fi. ff.
ad Trebel. & argument. tex. in l. codicillis. in
prin. ff. de vſufru. lega. l. qui cum plures. ff. de
vulga. & pupil. Nec perſona extrinſeca ſubin-
telligenda eſt. l. ſi ſtipulatus. §. Griſogonus. ff.
de verborum obliga. alioquin dicta ſubſtitu-
tio incerta eſſet, ac generalis: non enim ap-
pareret de quibus ſuperſtitibus intellexiſſet.

Quicquid autem præcitati Scribentes aſſe-
79 ruerint, contrarium † eſt concludendum, vt
quamuis in ſubſtitutione adſit illud verbum
ſuperſtites, vel ſuperuiuentes, tranſmiſsio con
ditionalis fideicommiſsi non impediatur, &
hanc opinionem ſequuti ſunt Rapha. Cuman.
conſil.13. Titius. circa med. verſicu. Intellexit
ergo. Rapha. Fulg. conſil.15. proponitur quod
Montes. in 2. dub. Alexan. in d.l. qui patri. nu.
13. verſic. Non omitto etiam. vbi Pau. de Caſt.
ff. de acqui. hæred. Iaſ. conſi.154. viſo teſtamen
to. colum. fi. verſic. Nec huic fundamento ob-
ſtat. lib.4. idemque videtur ſenſiſſe inſpecto
themate, conſi.52. materia præſentis conſulta
tionis. col. fi. lib.3. Dec. conſi.369. iuridicas eſ-
ſe arbitror. ante nume.2. Io. Crot. in l. re con-
iuncti. nume.115. Pariſ. conſil.76. fatentur. nu.
12. verſicu. vocauit ergo. lib.2. conſi.50. ex te-
ſtamento. nume.35. lib.3. Carol. Ruin. conſil.
79. primo videndum. num.13. & 14. lib.3. con-
ſil.179. in themate proponitur, nume.5. verſic.
quod autem. lib.2. conſi.130. primo per ordi-
nem. nu.3. & 6. lib.3. Aym. Crauet. conſi.306.
col.3. verba inſtitutionis, ante nu.4. ideõq; ſibi
voluit in repeti. l. cum filiofami. in 2. parte. nu.
261. cir. fi. ſed latius, nu.352. & conſi.776. Ma-
gnificus D. Bonauentura. nu.17. verſi. Non ob-
ſtat impedimento. Anton. Gabriel. Roma. lib.
4. de hæredi. inſti. concluſ.2. num.32. in 6. con-
iect. & num.59. verſicu. Contrarium ſenſit Ro
manus. Hieronym. Zanch. in rep. d.l. hæredes
mei. §. cum ita. nume.219. & 220. poſt Ioan.
Mariam Riminaldum, quem ipſe allegat, Sfor.
Odd. in erudito, atque eleganti tract. de Com
pend. ſubſtitu. partic.6. concluſ.13. verſicu.
Sublimitat Curtius iunior, Hieronym. Ga-
briel. conſi.121. Ludouicus inſtituit hæredes.
num.30.

num.30. verſicu.tamen cum vocantur. Hæcq;
opin. non ſolum iuſtior eſt,ſed etiam æquior,
vt dicit Raph. Cuma. d. conſi.13. poſt nume.
1. verſicu. Cæterùm iuſtius, & æquius. eſtque
magis communis, vt Sfortia Oddus in præci-
tato loco teſtatur.

Hæcque opinio fundatur primò: nam recti
ſermonis ratio, quam in contrarium Curtius
iunior obijciebat, ſaluari poteſt, cùm Dom.
Ioan. Carolus teſtator verbum illud ſuperui-
uentes,intellexerit non ſolum de illo, vel illis,
qui ex nominatis ſupererunt, & ſic de Ioanne
Aloyſio, ſed etiam de liberis præmortui Ioan
nis Hieronymi, de quibus ſatis cogitauit, per
conditionem ſi ſine filijs in ſubſtitutione ap-
poſitam in perſona eius cui ſubſtituit, adeò
quòd incluſit tacitè, quòd alter, vel viuat, vel
cum liberis decedat. vnde dicit Raphael Co-
manus ex illa vi incluſa, verbum ſuperſtites,in
telligitur de fratre, & liberis eius, hicque ve-
riſimilis eſt ſenſus, cùm ſubſtituerit vni dece-
denti ſine filijs, vt propter illa verba ſine filijs
ſubſtituendo ſuperſtites, intellexerit de cohæ
rede, & ijs, qui ex prædefuncto ſuperuiuunt,
nec verba diſcordant, argum. l. talem, §. 1.
de hæred. inſtitu. l. ab omnibus, in princi. de
lega. primo. coniectura etiam concurrit, ac
conuenit, vt quemadmodum fratrem, ita &
fratris filios ſubſtituere voluerit, argumen. l.
Lucius Titius. 2. d. titu.de hæred. inſtitu. ibi,
Nam prudens conſilium. & quia agitur de fi-
deicommiſſis, in quibus etiam verbis ceſſan-
80 tibus, † coniecturata voluntas admittenda
eſt. l. cum proponebatur, & l. vnum ex fami-
lia, de lega. ſecundo, l. cum virum. C. de fi-
deicom. cum ſimil.

Secundò reſpondebat Hieronym. Zanch.in
dicta l. hæredes mei, §. cum ita, nume. 220.
quòd dictio ſuperuiuentes, eſto quòd impor-
tet conditionem, ideſt ſi tunc viuet, vt per
Alexan. conſi. 109. ſuper prima conſultatio-
ne, colum. 2. nume. 4. lib. 7. pariaque ſint,
81 † aliquem ſubſtituere ſi viuit, vel eum nomi.
ne proprio nominare, §. 1. Inſtit. de excuſat.
tuto. §. hoc etiam. Inſtitu. de legitima agnat.
ſucceſ. l. 3. ff. de fundo inſtr. Dec. conſi. 79.
& pro tenui, in princ. Pariſ. conſi. 9. Olim D.
Camillus, nume. 24. verſic. & quia vocando,
lib. 2. & conſi. 37. ſi bona & res, colum.7. in
fine, nume. 53. eodem volum. cum tranſmiſ-
82 ſio † non impediatur, quando quis nomine
proprio ſubſtituitur, Alexan. in dicta l. qui pa
tri, nume. 13. verſicu. quam limitationem. ff.
de acquiren. hæredit. idem ergo erit quando
eſt dictum ſuperſtites, vel ſuperuiuentes, vt
tranſmiſſio fieri debeat, & ita ante eum, Ale-
xan. dicto nume. 13. arguebat, eius reſpon-
ſione non obſtante, ex ijs quæ idem Zanch.
tradidit ſupra poſt nu. 25.

Tertiò, pro hac opin. eſt text. in contrariũ
allegatus in eadem l. hæredes mei. §. cum ita,
ibi, ſuperſtiti fratri. Conſiderando, quòd ſi ibi
Claudia neptis teſtatoris ſubſtituta non fuiſ-
ſet, nec fuiſſet dictum (totam, vel omnem)
ſecundùm veram Doctorum intelligentiam,
ille nepos ex fratre fuiſſet admiſſus, quod So-
cinus ibi aduertit, & poſt alios Sfortia Od-
dus, & Zanchus in citatis locis ſequuntur, vt
tantum abſit, vt hic text. contrariam opinio.
probet, quod potius retorqueatur.

Quartò, in caſu propoſito non eſt dubium,
filios Ioannis Hieronymi prædefuncti iure
tranſmiſſionis debere admitti, licèt vocentur
ſuperuiuentes: nam de mente teſtatoris con-
ſtat, voluiſſe fideicommiſſum, nedum ad ſu-
perſtites, verum etiam ad præmortuorum fi-
lios tranſire, vt poſt Rapha. Cuman. dicit Pa-
riſ. dicto conſi. 37. numero 56. lib. ſecundo.
quòd verò hic conſtet, allegatæ coniecturę o-
ſtendunt, quæ in iure ſubſiſtunt.

Quintò dicebat Hieronym. Gabriel. dicto
conſi. 121. quòd cum vocentur ſuperſtites fi-
lij, & regulariter filiorum appellatione nepo
tes veniant. l. iuſta, & l. liberorum, de verb.
ſign. affirmari poteſt, de nepotibus etiam te-
ſtatorem intellexiſſe. nec obſtat relationem
fieri debere ad ea, de quibus diſpoſitiuè præ-
miſſum eſt, ſi verba verificari poſſunt: nam in
caſu noſtro non agimus de relatione facienda,
ſed dicendum eſt generaliter, teſtatorem ſub
ſtituiſſe ſuperſtites filios maſculos, non rela-
tione ad inſtitutos facta, ſed quoſcunque fi-
lios comprehendendo, etiam nepotes, dum-
modo viuerent, & ſupereſſent grauato, tem-
pore euenientis conditionis, & qui admitti
vult vixerit, ac in rerum natura tempore vitæ
grauati fuerit: hoc enim modo verbi ſuperſti-
tes, proprietas ſeruatur, quod non in ſua, ſed
per relationem, quoties ſolum ad nominatos
nomine proprio refertur, nominationis vim
habet, non autem cum pluribus ſub eadem
collectiua dictione vocatis adijcitur.

Sextò, ſi D. Io. Carolus voluiſſet intellige-
re tantum de filijs inſtitutis, ſuperſtites tan-
tum ſubſtituiſſet, nec adieciſſet filios maſcu-
los, cum adiecerit, ita fieri interpretatio de-
bet, vt ea verba aliquid operentur, nec ſint
ſuperflua, vt eſſent omninò ſi diceremus, ne-
potes ſiue pronepotes vocatos non eſſe: nam
(vt eſt dictum) ita fieri ſemper interpretatio
debet, ne verba ſuperflua ſint, d. l. ſi quando.
adeò, vt ne ſyllaba quidem ſuperuacanea ſit,
Bal.in l.1.ff.quod met.cauſa.
83 Et quamuis † ſuperfluitas toleretur, cum
explicitè, quod implicitè inerat, vel ratione
maioris declarationis aliquid profertur, id ve
rum eſt, cum conſtat de ſuperfluitate, nec ver
ba aliud poſſunt operari, quàm declarationē:
ſed ſi interpretari poſſunt, vt operentur, & a-
liquis ſenſus intellectiuus dari poſſit, id om-
nino fieri debet, iuxta not. in c. ſolitæ. de ma
ior. & obe. Aym. Crauer. conſi. 131. ad pri-
mum quæſitum, nu.8. in fi.

Septimò, ex intentione Io. Cephali, d. cõſi.
16. nu.66. ver. alia quoque reſpõſio, dici poteſt,
quòd licèt inſpectis verbis, ſuperſtites, vel ſu-
peruiuentes

ſenti conſultatione, nume. 33. verſicu. verum quia multi. lib. 4. Cur. iunior conſi. 57. habita diligenti conſideratione, nume. 8. conſilio 58. circa præmiſſam conſultationem, numero 1. & 2. conſilio 128. præſupponitur in facto, numero 11. verſicu. confirmantur præmiſſa, conſi. 154. præſupponitur, nume. 7. And. Alciat. in dicta l. cum ita. §. in fideicommiſſo, num. 11. in fine. Claud. de Seyſel. in l. Gallus. §. quidam rectè. colum. 2. ff. de libe. & poſthum. dicens ſe bis pro hac parte conſuluiſſe Hieronym. Gabriel. conſi. 86. vt vera reſolutio, nume. 9. inquiens gloſſæ opinionem communiter receptam eſſe, & contrariam Baldi veram non eſſe, nec receptam. Ferdinandus Vaſq. in tract. de ſucceſ. creat. lib. 3. §. 27. nume. 17. verſicu. ad gloſſam. l. cum ita. ex cuius verbis colligitur hanç opinionem humaniorem eſſe, contrariam verò rigidiorem, & aſperiorem, quod quidem ante Vaſquiũ tradidit Angelus de Periglis in dicto §. in fideicommiſſo, vt refert, & ſequitur Didac. Toletan. in lib. Pract. quæſtio. dicto c. 38. num. 4. verſicu. & æquiorem eſſe profitetur. addo prædictis Iacob. Menoch. conſi. 124. tametſi, nu. 81. de veriori, & magis recepra atteſtantem, lib. ſecundo.

85 Ex eo hæc magis communis, & vera opin. confirmarur, † quod ſcribit Iaſ. in d. l. Gallus, §. quidam rectè, in 1. lectu. colum. 5. nume. 21. verſicu. quod neceſſariò, & colum. 7. nume. 29. verſi. primò limita. vbi inquit, quòd illa communis concluſio, quæ habet, quod ſi teſtator inſtituit filium & nepotem, eos non ſimul, ſed ſucceſſiuo ordine inſtituere intelligatur, locum ſibi vendicat in nepote ex filio, qui viuit, non autem in nepote ex filio præmortuo, quia cum in locum patris prædefuncti ſubintret, æqualiter ſuccedit cum patruo, dicto §. cum filius, idemque repetit in 2. lect. colum. 4. nume. 15. verſicu. tertia concluſio Barto. & hoc per deciſionem Bal. in l. 1. col. 3. C. de ſecund. nup. & Iaſonem ſequitur Pariſ. conſi. 16. circa primum dubium, num. 11. verſicu. tertiò non obſtat, colum. tertia, libro ſecundo.

Et ita tenendo, non obſtat prima ratio Baldi in dicto §. in fideicommiſſo, cum non ſit vera, vt ibi Ioan. de Imola aduertit, quem ſequuntur Alexan. & Iaſ. in citatis conſilijs, ſiq; verba Iuriſconſulti ponderentur, non magis dicit affectionem conſiderandam, quàm in caſu dictæ auth. ceſſante, ſed ſimpliciter dicit proximiores vocandos, quo caſu debet intelligi ſecundum ordinem ſucceſſionis, quia de mente illius text. videtur, quod eximiores eodem modo ad fideicommiſſum vocentur, quo de iure ad ſucceſſionem defuncti inuitantur, & ita poſt Imolam ſenſit Socin. ſeu. conſi. 51. viſa facti narratione, nume. 19. verſic. nec obſtat, lib. 4. dicens hanc opinionem veriorem eſſe, per text. in l. fina. C. de verbo. ſign. in verb. gradatim. vbi dixit Caſtrenſis, quòd debent gradatim admitti ſecundum ordinem ſucceſſionis, vt qui prius ab inteſtato vocatur, prius admittatur.

Secundò reſponderi poteſt, q̃ maior affe-
86 ctio naturaliter eſt in poſteros, † quamuis
remotiores, vt plus diligamus nepotes, quàm
filios, cum ex ipſis longiorem propagationem
perſpiciamus, ſicut commune votum parentum
eſt. l. liberorum. ff. de verborum ſignifi.
Oldra. conſi. 269. thema, ſiue tenor facti. nu.
2. in fine, & in proœm. l. cum auus, c. 1. num.
* 1. ex Themiſtio, lib. 2. de Anima. c. 14. & alijs
latè dixi.

Tertiò, relinquens fideicommiſſum agna-
87 tioni, † vel familiæ, cenſetur potius habuiſſe rationem eiuſdem familiæ, quàm perſonarum quas dilexiſſe creditur propter agnationem. Anchara. conſi. 27. non ſeruato. colũ. 3. ad finem, verſicu. hic antem loquimur, & ita dictũ §. in fideicommiſſo, declarant Ludo. Roman. conſi. 438. in cauſa, colum. penulti. verſicu. ſicut & conſanguineo relinquitur, Carol. Ruin. conſi. 240. viſa facultate eligendi, nume. 6. & 7. conſi. 110, circa caſum, ſub nume. 14. lib. 2. Iacob. Mandel. conſil. 51, deceſſit iam multis annis, num. 12. & infra.

Secundò non obſtat tex. in l. 3. §. ſi duo ff. de legitim. tuto. ex quo Bald. mouetur, cum ex eodem Ioanne de Imola in dicto §. in fidei commiſſo, cui ſe ſubſcripſit Franc. Aretin. d. conſ. 164. colum. penultima, parum ſtringat, & magis pro opin. Gloſſæ. Quia ibi nepotes in tutela liberi non admittuntur ſimul cum patruo, cum non vocarentur ad ſucceſſionem in bonis liberti. l. ſi patronus. §. 1. ff. de bon. liberto. & hoc ad ampliandum fauorem libertatis, ne libertus plures patronos habeat, vt dicit Ioan. Fabri in §. fina. nume. 2. verſicu. ſed cur tam diuerſum. Inſtitutio. de ſucceſſ. libert.

Non obſtat, quòd in feudo dictum eſt, vt
in hæreditario tantum nepos intret in locum
patris, ſecus in feudo non hæreditario, dicto
cap. 1. de gradibus ſucce. in feu. Nam multi
88 aliter dicunt, † & diuerſimodè dictũ c. interpretantur, vt ratio ſubintrationis nepotis procedat etiam in feudo non hæreditario, & ita declarant glo. in c. 1. de natu. ſucceſ. feu. vbi And. de Iſern. nume. 18. Bald. Afflict. nu. 115. & alij, Dom. Abb. conſi. 85. duo, colũ. penultima, verſicu. & per hæc videntur ceſſare. vbi dictum c. retorquet allegando dictũ c. 1. de natu. ſucceſſ. feu. & c. 1. ac 2. de feudo March. vt per eum, Iaſ. in l. ſi auiæ, nume. 5. C. de ſucceſſ. edicto. Dec. conſil. 443. in caſu ad me tranſmiſſo, num. 7. verſicu. quartò hoc idem, Corne. conſi. 131. præmittendum eſt, nume. 10. verſicu. & hoc modo, lib. 2. Alber. Brun. conſi. 70. circa quæſtionem propoſitã, colum. 1. verſicu. & in feudo eſt tex. conſ. 71. dicit adhuc, in princ. Pariſ. conſi. 3. videtur prima facie, nume. 42. & infra, lib. 1. & conſil. 10. mortuo Illuſt. Dom. nume. 4. eodem volum.

volum. vbi de communi opinio. atteſtatur, ci-
tans Aretinum, & Aluarotum, Carol. Ruinus
conſi. 112. circa caſum, nume. 16. lib. 1. con
ſilio 171. caſus iſte, nume. 13. verſicu. vnde
ex natura, lib. 2. conſi. 203. de duobus prin-
cipaliter, colum. antepenul. in 2. dub. verſic.
ſed præmiſsis non obſtantibus, eodem volu.
Rub. Alexand. conſi. 36. enitar explicitè, nu.
4. verſicu. tertiò & vltimò, Rolan. de Valle,
conſi. 68. perſpectis diligenter omnibus, num.
16. & 54. lib. 1. Ioan. Fab. in dicto §. cum fi-
lius, numero 3. verſicu. quid ergo dices in
feudo.

Sed his opinionibus inuicem pugnantibus,
prima ſcilicet glo. in dicto §. in fideicommiſ-
ſo, vt filius locum patris etiam in fideicom-
miſsis ingrediatur, ita vt nepos inſimul cum
patruo ſuccedat: Altera Baldi contra glo. ibi,
vt ſolum in legis diſpoſitione hæc ſubingreſ-
ſio vera ſit, non autem in diſpoſitione homi-
nis. Superuenit tertia diſtinguentium opinio,
& dictas opiniones conciliantium, vt gl. ſentē
tia conſtans ſit, vbi de ſuccedendo aſcenden-
89 ti, vel patruo agit, ſecus ſi de † ſucceſsione
tranſuerſalium in gradu remotiori exiſtentiū,
quo caſu vera ſit Baldi, & ſequacium opinio.
& ita diſtinguunt Ioan. Fab. in dicto §. cum fi
lius, ante nume. 2. verſicu. ſed dic. Inſtit. de
hæred. quæ ab inteſta. Alexan. conſi. 44. vi-
deretur, nume. 19. verſicu. quia reſpondeo,
lib. 5. Iaſ. conſi. 159. in præſenti conſultatio-
ne, colum. 2. nume. 2. lib. 4. Socinus ſenior
conſi. 252. viſis inſtrumentis, nume. 11. ver
ſicu. præſuppono etiam, lib. 2. Dec. conſilio
79. & pro tenui, colum. 1. verſic. his præſup-
poſitis, conſi. 217. in caſu propoſito, colum.
2. in princip. & nume. 2. verſicu. ſecus ergo.
Curtius iunior conſi. 22. præſupponitur in fa-
cto, nume. 11. conſi. 57. habita diligenti con
ſideratione, colum. 4. nume. 8. verſic. aggre-
dior nunc, conſi. 58. circa præmiſſam conſul-
tationem, colum. 1. in princ. conſi. 128. præ
ſupponitur, colum. 3. nume. 11. dicens in tan
to conflictu ſibi ſemper iſtam diſtinctionem
placuiſſe, ſæpeque ita conſuluiſſe, verſic. con
firmantur præmiſſa, conſi. 154. præſupponi-
tur in facto, colum. 2. num. 7. conſi. 161. eiuſ
dem initij, vbi dicit iſtam eſſe magis commu-
nem opinionem, Ludo. Gozad. conſi. 4. pri-
ma facie, colum. 9. nume. 32. verſicu. non ob
ſtat conſilium Decij primum, & conſi. 59. pri
ma facie dicendum, colum. 1. nume. 5. verſi.
vbi expreſsè dicit, Pariſ. conſil. 36. circa pri-
mum dubium, colum. 2. in princip. nume. 1.
conſi. 38. in hac conſultatione, colum. 3. nu-
me. 15. conſi. 40. iſte abnepos, nume. 28. &
29. lib. 2. conſi. 42. ad reſolutionem dubita-
tionis, colum. 3. nume. 25. verſicu. & ideo,
lib. 3. Carol. Ruin. conſi. 134. viſo ac perlecto
teſtamento, nume. 22. verſicu. & dato, quod
opinio gloſſæ, conſi. 168. proponitur, nume.
11. verſicu. & facit, quod notat gloſ. conſilio
181. viſis conſilijs, nume. 5. lib. 2. idem Rui,
conſil. 40. circa dubium, colum. 2. nume. 4.
verſicu. quia regulariter inter conſilia Rubeus
Alexand. & ipſe Rub. conſi. 82. viſo eleganti
conſilio, colum. fina. verſicu. & iſtud non ne
gat. Socinus iunior conſi. 126. maxima profe
cto, nume. 11. lib. 1. dicens illam gloſ. in d. §.
in fideicommiſſo. procedere, quando fideicō
miſſum fuit ordinatum ab eo, qui erat aſcen-
dens vtriuſque contendentis, conſi. 20. non
diſputabo, colum. 3. & infra, nume. 8. lib. 3.
Franciſ. Marzar. in tracta. de fideicommiſ. in
2. par. q. 18. vbi de communi meminit, ſicq;
fuiſſe iudicatum per Dominum Hieronymum
Torniellum in Rota Florentina, And. Alciat.
in dicto §. in fideicommiſſo, nume. 11. in fine,
Didac. Couar. lib. practic. quæſt. cap. 38. an-
te nume. 5. Nono ſecluſis hiſce caſibus. vbi cō
munem opinionem, & ſine dubitatione verā
eſſe dicit, Ioan. Cæphalus dicto conſi. 16. vi-
ſis omnibus, nume. 32. verſicu. ſecundò mo-
ueor, lib. 1. aſſerens iſtam diſtinguentium
opin. cæteris præualere, & omninò ſeruandā
eſſe, conſi. 215. præſuppoſita, nume. 19. lib.
2. conſi. 489. teſtator, num. 42. & 43. lib. 4.
vbi de magis communi teſtatur. Franciſ. Man
tica de coniectu. vltim. volunt. lib. 8. titu. 9.
num. 3. dicens iſtam diſtinctionem ſibi ratio-
nabilem videri, de magis communi opinio.
poſt Curt. iun. fidem faciens. Celſ. Hugo. con
ſilio 49. Petrus Raymundus, nume. 16. verſi.
& quod idem ſit. Franciſc. Burſat. conſi. 1. nō
abeſt, nume. 25. verſicu. non enim, & conſil.
67. nume. 9. lib. 1. & poſt Alciatum, idem rur
ſus ſenſit ipſe Cæphal. conſi. 488. teſtator, nu
me. 42. & 43. de magis communi atteſtans, li
bro 4. Iacob. Menoch. conſi. 124. tametſi, nu
mero 56. lib. 2. Natta conſi. 424. res caret pro
babili dubit. nu. 3. lib. 2.

Prædictaque opinio. in eo reſidet: nam ſe-
cundùm Decium, & alios diſtinguentes, in du
90 bio teſtator † conformare ſe cum diſpoſitio
ne iuris communis cenſetur Barto. nume. 4.
Ange. Cuman. Alexan. & Socin. colum. pen.
verſiculo, poſtremò ex dictis Baldi in dicta l.
hæredes mei. §. cum ita, vbi Hieronym. Zan-
chus, num. 1119. plures citat. ff. ad Trebellia.
Bald. in l. precibus, nume. 44. in fine, verſic.
nam & teſtator. C. de impube. & al. ſubſtit. in
l. cum patrem. in fina. verb. per illum text. C.
de condit. inſert. in dicta l. Gallus. §. quidam
rectè, in princ. in 3. not. poſt Cynum. ff. de li
ber. & poſthum. Petr. de Anchara. conſi. 120.
pro clariori deciſione dubij, circa finem, ver-
ſicu. ita enim verba teſtatoris. Alexan. conſi.
87. viſis codicillis, colum. 6. lib. 2. conſi. 103.
viſis ſcripturis, colum. 3. eodem volum. conſ.
55. perſpectis his, colum. 2. & 3. nume. 4. lib.
4. Dec. conſi. 256. Quæritur, an legitimatus,
colum. 2. verſicu. hoc idem confirmatur. Cor
neus conſi. 22. in hac conſultatione, colum.
5. & 6. lib. 2. Iaſ. in l. qui filiabus, colum. 3. de
lega. 1. & conſi. 84. Putro colum. 2. numero 2.
verſicu. ex prædictis omnibus, lib. 1. conſilio
215.

215. ex Valentia Ciuitate, colum. pen. verſic. vnde ſuccedit regula, lib. 2. ad iſtos terminos conformitatem allegatam adducens, & multos citans, Socinus iunior conſi. 135. viſo pũcto prædicto, colum. 3. nume. 4. verſic. & hoc ex mente, lib. 1. conſi. 139. viſo themate præ narrato, nume. 27. eodem volum. Sed de iure communi vbi de ſucceſsione aſcendentis agitur, vel patrui filius in locum patris prædefuncti ingreditur, dicto §. cum filius, Inſtitu. de hæred. quæ ab inteſt. defer. & in Auth. vt fratrum filij.

Cæterùm cum in propoſito tractetur de ſucceſsione olim Domini Ioannis Caroli ſenioris aui, & proaui reſpectiuè ad Dom. Ioan. Aloyſium, dictumque Troianum, & fratres, l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulga. & pupilla. meritò ijdem pronepotes debent locum Domi. Ioannis Hieronymi ipſorum patris ingredi, cum prout de nepotibus, ita de pronepoti-
91 bus, † text. in dicto §. cum filius, loquatur: & tradunt Decius dicto conſi. 217. in caſu propoſito, nume. 2. verſicu. ſed in propoſito agitur, Franc. Areti, conſi. 136. reſpondendo ſummarim, colum. 1. Gozad. dicto conſi. 4. prima facie videtur dicendum, colum. 9. in principante nume. 33. Pariſ. conſi. 38. in hac conſultatione, nume. 8. lib. 2. conſi. 36. circa primum dubium, colum. 2. in princ. num. 1. eod. vol. Socin. iun. conſ. 126. maxima profectò, nume. 10. lib. 1.

Quæ repræſentatio vltra pronepotes conce-
92 denda in iure eſt, † etiam in decimo gradu, quod expreſsim tenet gloſ. & illic Ioan. Fab. in §. multis, in verb. ad quintum. Inſtitu. de ſucceſ. libert. Cyn. in tract. de ſucceſ. ab inteſta. in eodemque tract. Rolan. colum. 11. verſicu. ſed ſi cum filijs, idem Faber in §. cæterum, num. 3. Inſtitu. de legitima agnat. ſucceſſio. Salyce. in authen. in ſucceſsione, in fi. C. de ſuis, & legitim. & poſt Eguinatium Baro-
93 nem, †. quem alterum Varronem doctrina, & in iure ciuili eruditione appellat Franciſcus Duarenus Andreæ Guillarto ſcribens, idem voluit Didacus Toletanus in lib. pract. quæſt. cap. 58. nume. 5. verſicu. idcircò mihi potius placet. quorum opinionem probari vult Co-
94 uarruuias Iuriſconſultus † eminentiſsimus in §. item vetuſtas, verſicu. ita tamen. Inſtitu. dicto titu. de hæred. quæ ab inteſt. defer. vbi in ſucceſsione hæreditatis aſcendentium, ſuccedunt nepotes, pronepotes, & aliæ perſonę deſcendentes ex maſculo, vel fœmina in ſtirpes, & non in capita, idem ferè traditur in d. auth. in ſucceſsione. quòd ſi vlteriores perſonæ poſt pronepotes ſuccedunt aſcendentibus in ſtirpes, vt conſtat: planè ſequitur, filios admitti in locum parentum præmortuorum per repræſentationem, alioquin ſucceſsio in ſtirpes interdiceretur, quod etiam voluit Iacob. Menochius conſilio 194. duæ ſunt, nume. 4. lib. ſecundo.

Non obſtat, ſi adhuc fortius quis apponeret
95 repræſentationem † ſubrogationemq; prædictam non procedere in ſucceſsione fideicõmiſsi, cum repugnat voluntas teſtatoris, quæ vel ex coniecturis colligi poſsit, & in propoſito vehemens illa coniectura adſit, cum Dom. Ioan. Carolus ſuperuiuentes ſubſtituerit, vt in his terminis repræſentationis, & ſubingreſsionis, voluere Curtius iunior conſi. 57. habita diligenti conſideratione, nume. 9. verſicu. præmiſſa tamen, citans tex. in l. qui plures. ff. de vulg. & pupilla. vbi dicit, quòd in ſubſtitutione de qua ibi, quando ſubſtitutionis cõditio euenit, eo quia vnus hæres partem ſuam repudiauit ad ſuperſtitem tota portio pertinebit, vnde gl. ibi exponit, ad ſuperſtitem tantum, quaſi dicat, non ad hæredes mortui, & cum illa glo. cæteri tranſeunt. vult ergo Accurſius declarando verbum ſuperſtitem, poſitum in textu, quòd vbi hæreditas ad ſuperſtitem debet deuenire, hæres mortui cum ſuperſtite non admittatur, ſubdens Cur. iun. hunc text. non ignoraſſe Ludouicum Romanum in conſil. ibi allegato, Corn. conſi. 182. num. 6. lib. 2. Pariſ. conſi. 57. ſi bona & res, nume. 51. & in fi. lib. 2. Soc. iunior conſi. 116. viſo puncto, nume. 11. lib. 1. Decius conſi. 19. & pro tenui, colum. 1. verſicu. præmittendum eſt. Iacob. Menoch. conſi. 200. vrinam, quod Iuſtinianus, nume. 39. verſicu. ſexto accedit, lib. 2.

Nam reſpondeo, vt ſupra dicebam, circa cõiecturam tranſmiſsionis fideicommiſsi conditionalis ex mente Rapha. Cuma. d. conſi. 13. Titius, circa medium, argum. l. Lucius Titius. 2. in fi. de hæred. inſtit. & ex intentione ſubtilis, ac eruditi Doctoris, Dom. Hieronymi Gabrielij, vt coniectura hæc, ex alijs coniecturis deſuper conſideratis elidatur, quas repetere non expedit: quo caſu verbum ſuperſtites, vel ſuperuenientes, hanc reſponſionem non impedit, vt etiam Pariſ. dicto conſi. 37. nume. 56. verſicu. & licèt Cumanus, lib. 2. conſiderabat, traditque Franciſcus Mantica in dicto tract. de coniect. vltim. volunt. lib. 8. titu. 9. nume. 5. in fine, verſicu. niſi aliud appareat. vna namque fortior præſumptio, ſiue coniectura tollit aliam. l. diuus. ff. de in integrum reſtitu. Alex. conſ. 54. in caſu, nume. 11. lib. 7. Decius conſi. 479. in controuerſia, nume. 6. conſi. 575. in caſu, num. 5. & duæ præſumptiones tollunt vnam. Ioann. And. in additio. ad Specul. titu. de accuſa. §. 1. verſicu. ſed pone, quod obijciens. Natta conſi. 29. licet, nume. 14. lib. 1. Caro. Ruin. conſi. 3. de pluribus, nu. 17. lib. 2.

Et prædicta fortificantur ex illa cõditione,
96 & caſu quo deficeret linea † filiorum maſculorum Petri, & Mutij filiorum ipſius teſtatoris, ac filiorum Martini, in quem caſum filij maſculi Ioannis Baptiſtæ ſubſtituuntur: verba enim dictę conditionis tractum ſucceſsiuum habẽt, & compræhendunt omnes filios maſculos in infinitum de illa linea. Alexan. conſi. 53. conſideratis his, quæ in themate, nume. 12. lib. 6. Simon de Prætis in tract. de interpreta. vltim. volunt.

lunt.lib.3.intetpretat. 2.dubit.1.ſolu.11.num.
51. faciuntque tradita per Nicol. Bellon. con-
ſil. 80. quondam Dom. Ioannes, nume. 2.ver
ſicu. nam in linea.dicens in linea † aſcenden
97 tium, deſcendentium, & collateralium plu-
res gradus conſtitui.l. Iuriſconſultus. §. lunt
& ex lateribus. ff. de grad. cognat. & ſcribit
Decius conſi. 365. viſo conſilio, colum. 4. in
princip. verſicu. & certè ſtante tali filio. lineã
98 dici collectionem † perſonarum ab eodem
ſtipite deſcendentium, gradus continentẽ, &
numeros diſtinguentẽ. Petr. de Ancha. conſil.
95. in quæſtione, quæ vertitur, colum. penul
tima, circa finem, verſiculo, ad primum eſt
dicendum.

Quintò, quo ad prædilectionem, quæ ſu-
mitur ex inſtitutione de Ioanne Aloyſio facta,
vt cenſeatur prædilectus etiam in ſubſtitutio-
ne, cùm dicti pronepotes in conditione tan-
tum poſiti ſint: dicendum eſt, eoſdem Troia-
num, & fratres non ideo minus prædilectos
cenſeri, nam Dom. Ioan. Hieronymus ipſorũ
pater inſimul cum Ioanne Aloyſio fuit inſtitu
tus, in cuius locum ipſi Troianus, & fratres
ſubintrant, quæ ſubintratio fit cum omnibus
qualitatibus: ſubrogatum enim ſapit naturam
99 eius, † in cuius locum ſubrogatur, §. ſuerat.
Inſtitu. de act. l. ſi eum. §. qui iniuriarum. ff. ſi
quis caut. & pater ac filij cenſentur vna perſo
na: & ſicut Dom. Ioann. Carolus prædilexit
Ioan. Hieronymum, ita etiam prædilexiſſe, &
prætuliſſe videtur eius poſteritatem, argumẽ.
l. cum auus. ff. de condi. & demonſtrat. l. cum
acutisſimi. C. de fideicommiſ. & l. generali-
ter. §. cum autem. C. de inſtitu. & ſubſtitutio.
quæ leges procedunt etiam ſubſtituto alio
100 † teſtatoris filio, Rapha. Cuma. in dicta l.
cum auus. Bald. colum. 1. nume. 1. in d. l. cum
acutisſimi, vbi Salycetus, num. 3. Paul. de Ca
ſtro, nume. 5. & Andr. Barbat. colum. 26. &
Alexan. in dicto §. cum autem, vbi Ioan. Pet.
de Monte Sperel. Corn. colũ. 1. & Iaſ. nume.
2. idemque tradunt Alexan. conſi. 5. circa pri
mum dubium, nume. 4. verſicu. & illud eſſet
verum, lib. 3. conſi. 38. perſpectis, num. 11.
verſicu. poſſet & reſponderi, lib. 6. Ludoui.
Roman. conſi. 370. in propoſita conſultatio-
ne, colum. prima, Paul. de Caſt. conſil. 14. ſi
contingat dictam Dom. Liſam, colum. 1. nu-
me. 1. lib. 1. conſi. 198. ſuper primo quæſi-
to. colum. 1. lib. 2. Curtius ſenior conſil. 45.
ſtatuto, colum. 8. verſicu. quia diſpoſitio, con
ſilio 63. antiquisſima, & nobilisſima familia,
colum. 12. verſic. non obſtat, Socinus ſenior
conſi. 182. licet filia, colum. 2. verſicu. confir
matur, conſi. 227. præſens conſultatio. colũ.
fina. verſicu. nec ex eo, lib. 2. Ruin. conſilio
124. viſo teſtamento, nume. 2. lib. 3. conſilio
131. in themate, colum. 3. numero 4. eodem
volum. Socinus iunior de communi opinio. at
teſtans, conſi. 126. maxima profecto, numero
18. lib. 1. Ioan. Cæphal. conſi. 306. conſulta-
tio frequens, nume. 8. vbi communem eſſe
dicit, lib. 3. Rolan. de Valle, conſilio 100:
quoniam, nume. 21. lib. 1. & ſi non eſſent æ-
qualiter dilecti, vtiq; nõ venirent vna cum pa
truo, vt veniunt, Cæphalus dicto conſi. 16. vi-
ſis omnibus, nume. 60. quod maximè proce-
dit, iure tranſmisſionis concurrente. Vlterius
licet pronepotes in conditione poſiti ſint, ta-
men ex coniecturis vocati dicuntur, vt in ſu-
perioribus eſt declaratum. Nec refert, Ioannẽ
Aloyſium fuiſſe genitum tempore conditi te-
ſtamenti, & mortis teſtatoris: dictos verò ne
potes nequaquam, vt maior ſit affectio ad na-
tos, quam naſcituros, dicta l. qui filiabus. cum
ſimilibus.

101 Nam huius legis argumentum † non pro
cedit, cum diſpoſitio in aliquem futurum euen
tum conſerretur, vt hic. ita Alexan. conſilio
37. viſo themate, colum. fin. num. 19. verſic.
vltimo non obſtat, lib. 6. per text. in l. iube-
mus, in verb. poſthumo. C. ad Trebellia.

102 Sextò, & vltimò, concludendum eſt, in
fideicommisſis attendi proximitatem non gra
nati, ſed fideicommittẽtis, † quia per fideicõ
miſſum ſucceditur ipſi teſtatori, non autem vl-
timo defuncto. l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de
vulgari & pupillari. l. ſancimus. §. cum autem.
C. ad Trebel. l. vnum ex familia. §. ſi de falci-
dia, de lega. 2. & ita voluere Ioan. Petrut. de
Monte Sperel. in l. cum acutisſimi. C. de fi-
deicommiſ. Ioan. Baptiſta Caccialup. de San.
Seuerino, in l. generaliter. §. cum autem, q.
25. C. de inſtitu. & ſubſtitu. Alex. conſi. 30. vi
ſo teſtamento Albertini, colum. 1. numero 4.
verſicu. tamen in hoc, contra Dyn. lib. 2. Cor
neus conſi. 199. nume. 6. lib. 2. Iaſ. conſ. 215.
ex Valentia Ciuitate, colum. 1. nume. 2. lib.
2. dicens ſe cum hac communi opin. reſidere,
& ſic eſſe tenendum. conſil. 159. in præſenti
conſultatione, nume. 1. verſicu. tamen in ca-
ſu noſtro, lib. 4. Socin. ſibi inconſtans, conſi.
6. in præſenti conſultatione, nume. 21. verſi.
cum per fideicommiſſum, lib. 3. conſi. 33. vi
ſo teſtamento, colum. 2. nume. 7. verſicu. &
tenendo iſtam partem, lib. 4. Dec. conſil. 1.
memini me, nume. 4. verſicu. ſed in iſto fidei
commiſſo, conſil. 79. & pro tenui, colum. 1.
verſicu. & pro fundamento, conſi. 217. in ca-
ſu propoſito, colum. 2. verſicu. & pro clara,
conſi. 304. in caſu propoſito, nume. 2. & 4.
Gualdenſ. titu. de ſubſtitu. caute. 21. nume.
3. vbi magis communem opinio. eſſe dicit. Ca
rol. Ruin. ſibi contrarius, conſi. 142. viſo ac
perlecto teſtamento. nume. 16. cum hac ſen-
tentia tanquam veriori pertranſiens, lib. 3.
Curtius iunior conſi. 58. circa præmiſſam con
ſultationem, colum. 1. num. 2. verſi. quia hoc
modo conſeruatur. Rub. Alexand. conſi. 126.
viſo teſtamento Matthæi, nume. 3. verſiculo,
ſecundus caſus, & in l. Gallus. §. quidam re-
ctè, colũ. 30. & infra, verſicu. ſexta, & vlti.
ma concluſio, de liber. & poſthum. And. Al-
ciat. in dicta l. cum ita. §. in fideicommiſſo, nu
me. 7. de lega. 2. dicens eos qui Socini ſenioris
opinionem

opinionem ſequuntur leuis armaturę milites eſſe, & ſic ibi Oldradum, Baldum, Albericum, & Cumanum ſentire, & in l. 2. §. quiſquis autem, nume. 41. ff. de vulga. & pupilla. Ioann. Crot. in l. filiusfamilias. §. Diui, nume. 160. verſic. quartò quæritur, & ibi Ferd in. de Loazes. nume. 545. & Franciſ. Ripa], nume. 31. de lega. 1. idem Ripa in l. Lucius, colum. fin. num. 47. dicto titu. de vulga. & pupilla. & in l. ex facto, in princip. nume. 6. ff. ad Trebel. And. Tiraquel. in tracta. de retract. lignag. §. 11. gloſ. ſecunda, nume. 21. verſicu. quæ autem ſupra. Didacus in lib. Practic. quæſtio. capitu. 38. nume. 3. Franciſcus Mantica in tracta. de coniectu. vltim. volunt. lib. 8. tit. 12. num. 31. referens Tyberium Decianum de communi atteſtantem. Pariſ. conſi. 3. videtur prima facie, num. 38 lib. 1. conſi. 36. circa primum dubium, num. 2. conſi. 37. ſi bona & res, num. 40. conſil. 38. in hac conſultatione, num. 15. conſi. 93. potuit proculdubio, nume. 36. lib. 2. conſi. 42. ad reſolutionem dubitationis, num. 24. lib. 3. Nat. conſi. 675. habito ſæpius colloquio, num. 24. lib. 5. Rolan. de Valle, conſi. 70. quoniam, num. 74. dicens opinio. contra Socinum communiter reprobari, lib. 3. Hieronym. Gabriel. conſil. 86. vt vera reſolutio. numero 11. aſſerens hanc opinio. ſæpius ſequutum fuiſſe, & magis communem eſſe, & nume. 14. in fine, conſi. 107. Dominicus, nume. 2. de veriori, & receptiori atteſtans, conſi. 121. Ludouicus, nume. 10. & 11. ſcribens contra Socinum, & ſequaces veriſſimam, & communem opionem militare, idem repetens, nume. 17. in fine, ſcilicet liquidò conſtare opinionem contra Socinum veriſſimam eſſe, & receptiſſimam. Fab. Accoromb. in l. hæredes mei, §. cum ita, nume. 41. ad Trebellia. Petr. Peralta Hiſp. in dicto §. in fideicommiſſo, nume. 24. Port. conſilio 55. numero 85. 86. & 87. lib. primo, Vbertin. Zuccard. in l. fina. num. 70. C. de edicto diui Adr. tollen. Ioan. Cæphalus conſi. 16. viſis omnibus, nume. 34. lib. 1. conſilio 489. Teſtator, nume. 68. & infra, & conſilio 493. Bartholomæum de Bondelmontibus, nume. 13. cum pluribus ſequentib. Iacob. Menoch. cõſi. 124. tametſi, nume. 3. ac etiam ante, & infra, dicens pro hac parte ſtare Accurſium, Baldum, & Caſtrenſem, omnibus ferè authoritatibus, & rationibus pro opinione Socini facientibus, de communi atteſtans, ante numerum 35. lib. ſecundo, & conſilio 359. reſpondendum eſt, numero quarto, lib. quarto, de vera, & magis recepta ſententia opinionis atteſtans.

Et pro hac opinio. Primò eſt text. in dicta l. cum ita, §. in fideicommiſſo. qui licet à Socino in contrarium allegetur, tamen retorquetur per Didac. d. c. 38. num. 3. ver. deinde, quia, Cæphal. d. conſi. 493. Hieronymum Gabrielium dicto conſil. 121. nume. 11. & Iacobum Menoch. d. conſi. 124. colum. 2. nume. 1. aliter intelligendo, quàm Soci. intelligat, vt inſiſtendum non arbitrer.

Secundò, ipſam probat alius tex. optimus in l. is qui cum plures. de lega. 3. cui Soc. parũ congruè reſpondet.

Tertiò facit, quod Barto. ſcribit in l. peto. §. fratre, in princip. de lega. 2. & in l. ſi cogna
tis, colum. fina. ff. de reb. dub. verſic. quæro
103 hic dicitur, quod legatum. vt in dubio, † te-
ſtatore vocante agnatos poſt aliquem nomina
tim, fuiſſe vocatos potius agnatos ipſiuſmet
teſtatoris, quàm illius grauati, & nominati,
cenſeatur.

104 Quartò, nam in iure accreſcendi, † vulga
rique ſubſtitutione proximitas teſtatoris in-
ſpicitur, Barto. & cæteri, in l. Lucius. ff. de vul
ga. & pup. & in l. re coniuncti, d. tit. de lega. 3.
Socin. ſen. in l. ſi cognatis, nume. 33. de rebus
dub. Hieronymus Gabriel. dicto conſi. 86. vt
vera reſolutio, numero 14. & hoc ex eo, quia
teſtatori tunc ſucceditur, ergo idem erit in fi-
deicommiſſo ex eademmet ratione, d. l. cohæ-
redi. §. cum filiæ.

Quintò afferuntur l. fin. C. de verb. ſign. & l. fina. ff. ad Trebel. illas inducendo, vt per Iacob. Menoch. d. conſil. 124. numero 6. & 8. libro ſecundo.

Sextò prædicta coadiuuantur, cum effectus
105 diſpoſitionis, † cauſæ efficienti aſcribatur,
l. ſi quæramus, ff. de teſtamen. l. licet, C. de
procura. c. at ſi clerici. ibi, quemadmodum, ex
tra de iudi.

Septimò, licèt hæres grauatus hæreditatem
adiuerit, tamen de bonis hæreditarijs teſtari
non poteſt, nec liberè diſponere, nec in ijs ſuc
ceſſorem habere. l. fin. §. ſed quia, & authen.
res quæ, C. commun. delega. Vt proinde, nec
106 in dubio præſumatur de ijs teſtari † voluiſ
ſe, Rolan. de Valle, conſi. 71. viſis priuilegijs,
nume. 26. lib. 2. Aliquando igitur hæreditas ne
mini eſt reſtituenda, & tunc per aditionem de
ſinit eſſe hæreditas, patrimoniumque hære-
dis efficitur, gloſ. dicta l. prima. §. veteres. ff.
de acqui. poſſeſſio. Aliquando verò alij venit
per fideicommiſſum vniuerſale reſtituenda:
107 † tuncque licèt adita ſit, & apprehenſa, ad-
huc tamen hæreditas dicitur, nomenque hæ-
reditatis retinet, eius inquam, qui illam reli-
quit, Iaſ. in rub. colum. 3. poſt med. num. 11.
in 2. limita. ff. ſoluto matrimo. & in l. 1. colum.
pen. circa med. verſi. vnde pro veritate conſide
ra. C. vnde vir, & vx. vbi Dec. colum. 4. num. 18.
ver. ſed ad hoc etiam poteſt reſponderi. idem
in dote, quæ cum onere recuperatur, vt nomẽ
dotis retineat, ad hoc vt illud onus impleatur
concludentes, vt l. filiæ dotem. C. de collat. in
auth. ſed quamuis. C. de rei vx. act. vt hinc col-
ligatur teſtatori, & non grauato ſuccedi, ac me
ritò intelligi oporteat non vltimo morientis,
ſed teſtantis proximitatem inſpici debere.
108 Octauò cõgruit, nã fideicommiſſa, † ſicuti &
legata, relinquuntur ob affectionẽ, quã habet

teſtator erga eum cui res acquiritur, iuxta l.
nec adiecit. ff. pro ſocio. l. alimenta, in
principio, vbi Barto. ff. de alimen. & cibar.
legat. & in ſpecie fideicommiſſa ob affectio-
nem, & merita erga teſtatorem relinqui, tra-
dit Soci. ſeniot, conſilio 37. Viſo teſtamen-
to, columna tertia, numero ſexto, verſicu.
Secundo iſta concluſio, libro tertio, Pariſ. con-
ſil. 99. Si conſideramus bona. in fine, numero
19. verſicu. Et in iure certiſsimum eſt. lib. 2.
Pariſ. conſil. 3. Videtur Dom. Diogenem, nu.
47. verſi. Accedat etiam, poſt Corneum, & Ro
manum, libro 3. Sed ſi grauati proximitatem
ſpectaremus, non teſtatoris fideicommitten-
tis, ſequeretur quòd fideicommiſſum ex affe-
ctione grauati acquireretur, quod eſt abſurdū:
ergo dicendum eſt affectionem teſtantis inſpi
ci, cum interdum euenire poſſet, quod ei quē
teſtator odio habuit acquireretur, quod abſur
109 dius, † & iuri repugnans eſſet. l. Lucius Ti-
tius. §. Lucius Titius. ff. de legat. 2. & ſic ar
gumentatur Franciſ. Ripa, in d. l. ex facto, in
princip. num. 7. ff. ad Trebellia. & And. Alciat.
in d. l. 2. §. quiſquis auium. numero 42. de
vulg. & pupilla.

Nono, quia verba in dubio magis ad teſta-
110 torem † referuntur, quàm ad eius hæredem,
Bar. d. l. cum in teſtamento. ff. de au. & argen.
leg. in d. l. ex facto. in prin. Dec. in l. fin. num. 4.
C. de impuber. & alijs ſubſtit. ac conſi. 371. In
cauſa, num. 4. verſic. Iſta enim verba. poſt Ale-
xan. conſil. 56. Conſideratis verbis teſtamenti.
111 num. 2. lib. 1. Vnde filiorum mentio † ad te-
ſtantis filios refertur, non autem eius hære-
dum, vt dicit Alexand. conſilio 188. Perſpe-
ctis, numero 3. libro 6. ſicut de mentione
hæredum, tradit ipſe Alexand. dicto con-
ſilio 56. colum. 1. verſi. Ita enim intelligunt,
de quo alibi.

Nimirum ſi ſtantibus prędictis, cum legiti-
matus ſubſtitutum non excludit ob nobilita-
112 tem, † teſtantis nobilitas, non autem hæ-
redis grauati inſpicitur, vt indicauit Angel. in
ſua diſputatio. incipien. Nobilis quidam ge-
nere. Angel. Imo. & Alexan. in l. ex facto. ff.
ad Trebellian. vt alia ſimilia prætercam. ſo-
lum Andr. de Iſer. in cap. 1. de grad. ſucce. in
feud. authoritatem addam, dicentis agnatum
venientem ad ſucceſsionem vltimi ſine maſcu
lis decedentis, non venire vt ex nunc, ſed pro-
ut ex tunc, vt per eum.

Præterea, cum Ioann. Carolus iunior de-
ceſſerit ſine deſcendentibus, & eius linea ſit
113 finita, † multò magis vera eſt opi. contra
Socinum, vt proximitas teſtatoris ſit ſpectan
da, non vltimi morientis, cum quo eius li-
nea extinguitur, vt conſuluit Iacob. Philipp.
Port. Imolenſis, conſil. 55. num. 83. 84. 85. &
infra. vbi ſuper fideicommiſſo illorū de Capi
tibus liſtæ, ad quod aſpirabant Syluius teſtato
ris pronepos ex Petro filio hærede inſtituto,
& Hieronymus abnepos vlterioris gradus ex

Federico alio filio, ac teſtatoris hærede, Syl-
uius ſolus veluti proximior prælationem affe-
ctabat, Hieronymus verò oppugnabat, di-
cens ſe fuiſſe locum patris ingreſſum, & pro-
pterea vti patrem repræſentantem eſſe ad-
mittendum vnà cum Syluio, & pro eo Por-
tius reſpondit, teſtatoris proximitatem eſſe
attendendam in eo caſu, in quo linea vltimi
defuncti erat finita, idemque poſt Riminal-
dum iuniorem, & Iacobum Menochium re-
ferendo huiuſmodi factum, & Portij Imo-
lenſis reſponſum, concludit Ioann. Cæphal.
dicto conſilio 493. numero 42. verſicu. Po-
ſtremo adduco, libro quarto, & voluit hoc
etiam Franciſc. Manti. in dicto tracta. de con-
iectu. vltima. voluntatum, libro octauo, titu-
lo duodecimo, numero 31. verſiculo, Sed
cùm deſcendentes.

Hæc materia cum ſit valdè intricata, & per-
114 plexa, crediderunt aliqui † optimum eſ-
ſe, ex coniecturis videre, quæ fuerit mens
diſponentis, Socinus conſilio 37. Viſo teſta-
mento, ſub numero tertio, libro tertio, Ca-
rol. Ruin. conſilio 167. Viſo teſtamento Do-
mini Valerij. ante numerum decimum ter-
tium, verſiculo, Et ad omnia contraria, li-
bro ſecundo, conſilio 141. Viſo ac perlecto
teſtamento. numero decimo ſeptimo, libro
tertio, Hieronym. Gabri. dicto conſilio 86.
numero decimoſeptimo, & conſilio 107. nu-
mero octauo, Franciſcus Mantica, dicto lib.
octauo, titulo duodecimo, columna decima-
tertia, in principio. Quanquam numero de-
cimo ſeptimo.

Si itaque mentem dicti teſtatoris ex verbis
teſtamenti coniecturari volumus, proximitas
ipſius erit inſpicienda, non autem vltimo mo
rientis: cum vt idem Manti. voluit, referen-
do Tyberium Decianum, teſtantis proximi-
115 tas † attenderetur, ſi vſus fuiſſet verbis,
quæ ad eius perſonam referantur, veluti ſi
ſubſtituat in eius hæreditate, vel ſuis bo-
nis. vnde cum voluerit Vallem Giniani ſem-
per nominari Vallem Ioannis Caroli Riue-
ræ teſtatoris, vltra verba quæ in principio fi-
deicommiſsi poſuit, terras, vineas, & omnia
alia eius bona ibi conſiſtentia, de hac mente
coniecturata apparere videtur.

Eſt tamen verum, in præſenti caſu hanc
difficultatem ceſſare, ex quo admittimus
ſubintrationem, ex qua Dom. Ioann. Hiero-
nymus per eius filios repręſentatur, vt ſu-
pra dicebam, vt nepos & pronepotes ſint in
pari gradu, & alter non ſit proximior, vt con-
ſiderat Cęphal. dicto conſilio 489. Teſtator
filijs inſtitutis, numero quinquageſimo no-
no, verſiculo, Quibus etiam remouetur.
Quod ipſe comprobabat, licet enim a ſtatuto,
116 † vel lege vocati ſint proximiores, ta-
men nepos admittitur vnà cum patruo, quia
cenſetur in gradu patris. Alexand. conſilio
88. Quod concurrere. numero quarto, li-
bro 1.

bro 1. Dec. conſi. 299. in cauſa mihi commiſſa,
num. 6. conſi. 527. in ciuitate Rauennæ, ante
nume. 8. verſicu. ſed ad hæc etiam reſponde-
tur, & conſil. 553. in cinitate Lucana, nume.
ſecundo, verſicu. & iſta concluſio. Pariſius
conſi. 20. pro vera reſolutione, nume. 23. ver
ſicu. & quod filius, lib. ſecundo. nam vt di-
117 cit Bald. quem refert Decius † dicto con-
ſilio 527. nume. 8. quando filius ingreditur
locum patris, non corrumpitur gradus, ſed
repræſentatur, ita vt filius reputetur eſſe in eo
dem gradu in quo erat pater, ſequitur Soci-
nus iunior conſil. 116. viſo puncto prædicto,
nume. 28. verſicu. nec in propoſito, lib. pri-
mo, & poſt Alexand. & Ruinum, Iacob. Me-
noch. conſi. 200. vtinam, quod Iuſtinianus,
nume. 44. lib. ſecundo, dicens etiam ex An-
drea Alciato, filium ingredi in locum patris e-
tiam ex lege duodecim tabularum, verſicu. pri
mò ita argumentantur.

Et ſic ex prædictis conſtat, arguendo à ſuf
ficienti partium enumeratione, dictos Troia
num &c. ex perſonis proprijs, ſiue proprio iu
re, ac etiam ex perſona, & iure olim Do. Ioan-
nis Hieronymi ipſorum patris, debere ad fi-
deicommiſſum dictæ Vallis Giniani admitti.
& quamuis omnia ferè contraria ſint ex fun-
damentis ipſis in oppoſitum adductis, ex eiſ-
demque met rationibus, quæ concludenter
retorquentur, ſublata: pro clariori tamen re-
ſolutione, dictis contrarijs ſic reſpondetur.

Non obſtat igitur primò, quòd appellatio
ne filiorum, nepotes non veniant, quando di
ſpoſitio fuiſſet effectum ſortita, vel poſſet ſor
tiri in perſona filiorum, Barto. in dicta l. libe-
rorum, nume. 18. cum alijs deſuper adductis,
per text. in l. Gallus. §. idem credendum. nam
reſpondetur, Primò Bartolum debere intelli
118 gi, † quando in filio adimpleta eſt diſpoſi-
tio, ſecundum intentionem diſponentis, om-
nemque effectum habuit, ſicut in terminis di
cti §. idem credendum. Nam illo caſu, teſta
tor ſubſtituit nepotem ex filio, ne per eius præ
teritionem teſtamentum rumperetur, & ad
hunc finem, & effectum principaliter, iuxta
conſilium Galli. Si ergo nepos ſucceſſit, pro-
nepos hoc caſu vocatus non intelligitur, nec
venit appellatione nepotis, quia in perſona fi
lij teſtamentum habuit effectum, ſecundum
intentionem teſtatoris, qui nepotem inſti-
tuit, ne per eius præteritionem rumperetur,
& quòd nepote admiſſo non poteſt amplius
rumpi, nec eſt irritabile. Sed in caſu noſtro
quamuis adſit Ioan. Aloyſius, in eius perſona
non poſſet diſpoſitio effectum ſortiri, ſecundũ
intentionem teſtatoris, qui non ſolum voluit
ei prouidere, & acquiri fideicommiſſum, ſed
omnibus filijs Martini, & ideo dicti pronepo
tes poſſunt venire, quia in primo tantum non
verificatur diſpoſitio, quando in illo non ſu-
mit effectum ſecundùm intentionem diſpo-
nentis, Bald. in l. inuitus, in fine, C. de pro-
curatorib. & in l. fideicommiſſa, §. ſi quis de-
cem, de lega. tertio. dicens, quòd tunc non
ſibi locum vendicat l. boues. §. hoc ſermo-
ne, de verborum ſignificatio. & ita dictum
Bartol. in dicta l. liberorum, declarat Socinus
conſilio 250. in cauſa Bononienſi, colum. o-
ctaua, in princip. verſicu. inſertur etiam, &
tertia reſponſio. lib. ſecundo, quem ſequitur
Carolus Ruinus conſilio 203. de duobus prin
cipaliter quæritur, colum. 12. in principio,
ante numerum 23. verſicu. nec obſtat, quod
Barto. lib. ſecundo, & conſilio 25. adeò ple
nè & eleganter, nume. 15. verſic. tertiò non
obſtat, lib. 1.

Secundò reſpondeo, dictum Barto. in di
cta l. liberorum, procedere quando ſimplici-
ter filijs aliquid conceditur abſque aliquibus
119 verbis denotantibus tractum temporis: † ſed
in caſu noſtro filij vocantur per verba tractum
temporis ſignificantia, ideo nepos cum pa-
truo debet admitti, Ruinus conſilio 117. vi-
ſo teſtamento Antonij, numero 19. verſi. nec
obſtat dum dicebatur, lib. 2.

Non refragatur textus in l. cum pater. §.
hæreditatem, ff. de legat. ſecundo, iuncta ex
poſitione gloſ. & Dyni, dum dicit, cum de a-
lijs eligendi poteſtas non fuerit, vt interpre-
tandus ſit, ſcilicet ſuperexiſtentes ſunt tan-
tum eligendi, & non mortuorum filij, & ſic
nepotes.

120 Reſpondetur, † quòd ibi erat quæſtio
vtrum hæredes præmortuorum (de hære-
dibus ſimpliciter loquendo) repræſentantes
perſonam ſui auctoris ad partem admitti de
beant. & determinatur, quod non, quia
mortui non ſunt conſiderandi, cum eligi non
potuiſſent, & ſpes illa fideicommiſſi in hæ-
redes pendente conditione non fuerit tranſ
miſſa, per iura vulgaria: & hoc voluit ibi
gloſ. ſi bene aduertatur, & ita declarat Ra-
phael Cumanus, Sed ſi aliquis filius præ-
mortuorum, & ſic nepos grauati ſupereſ-
ſet, quòd non habeat partem, ibi non pro
batur: ſolum enim, dicitur quòd ex his,
qui eligi poterant ſuperuiuentes admittan-
tur, vnde nepos debet admitti cum eligi
poſſet: nam cum deberet filijs reſtituere,
& ex his cui voluiſſet, & aliàs filiorum ap-
pellatione veniant nepotes, poterant ne-
potes etiam eligi. ita Domino Hieronymo
Priorato reſpondet Socinus iunior conſilio
146. in reſpon. incipien. vidi dubium, nu
mero decimooctauo, verſiculo, non obſtat,
lib. ſecundo.

Quinimmo Marianus Socinus ibi, vnum
præſupponit, ſcilicet, contra doctrinam Bar
toli vrgere plurimùm gloſ. magis communi-
ter approbatam, in dicta l. cùm ita, §. in fi
deicommiſſo, dum vult, prout Docto-
res declarant, quòd filij fratrum cum fra-
tribus pariter ad fideicommiſſum admit-
tantur; ſubdens, quòd licèt Baldus,

& qnidam alij id negent, tamen dicta glo. opi
nio magis conmuniter recipitur, prælertim
cum de ſucceſsione eius agitur, cui ab inteſta
to pariter proximior, & remotior ſuccede-
rent, Cornei denique conſilia declarans, vt
per eum: Bartolumque repræhendit Alexand.
in dicta l. Gallus, §. inſtituens, num. 5. verſi.
vnde Bart.

Non obſtat ſecundo, quòd appellatione fi-
liorum, non veniant nepotes naſcituri, ſecun
121 dùm Alexandrum, dicto conſ. 184. viſo the
mate, nume. 2. lib. 2. cum alijs ſupra allegatis.
Nam primo reſpondetur, id verum non eſſe
in propoſito, cum diſpoſitio non fuerit facta
ſimpliciter de filijs præſentibus tempore teſta
menti, ſed in euentum futurum collata, in quẽ
veriſimiliter erat dubium, an tunc extarent di
cti nepotes ex Martino, an verò pronepotes:
tunc enim veriſimile eſt teſtatorem latè ver-
bum filijs accepiſſe, præſertim cùm veriſimi-
liter præſumi debeat, parem affectionem te-
ſtatoris fuiſſe erga dictos pronepotes, ſi illi ex
tarent, vt extant, patre præmortuo, Alexand.
conſi. 26. videretur fortaſſe, nnmero 5. 7. &
13. dicens hoc caſu propriè loqui dictã l. Lu-
cius. in verb. filium. coniuncto verbo, liberos.
ipſamque ita declarare Imolam in dicto §. in-
ſtituens, lib. 3. & quicquid ſibi volnerit Frã-
ciſcus Mantica in tract. de coniect. vltim. vo-
lunt. lib. 8. titu. 8. nume. 9. in 6. caſu, verſic.
quamquam hæc etiam declaratio, non eſt ab
Alexandro recedendum, & eius opinio fuit
Ioan. And. in addit. ad Specul. titu. de teſta-
men. in rubr. colum. 4. verſicu. item Lamber
tinus de Ramponibus, quem ſequuntur Cur.
iunior conſi. 111. Dom. Paulus de Raude, co
lnm. penultima, nume. 19. verſicu. non ob-
ſtat etiam illud. Ant. Rub. conſi. 8. præſuppo
nitur in facto. in fi. nume. 10. verſicu. & ex
prædictis. dicens idem velle Socinum in l. ſi co
gnatis, colum. 14. verſicu. quarta concluſio.
Baldum etiam ac Decium referens. Carolus
Ruinus conſi. 117. viſo teſtamento Antonij,
nume. 20. verſicu. item non obſtat, lib. 2. &
conſilio 123. quia circa caſum, colum. 6. nu-
mero 16. verſicu. nec eriam obſtant alia con-
traria, eodem volum. Secundò reſponderi poſ
ſet, vt per Ioann. Cæphal. conſilio 16. viſis
omnibns, numero 62. verſic. ad tertium, lib. 1.

Non obſtat tertio, qnod nepotes exclndan-
tur ex verbo ſnperuiuentes, ex ijs, quæ in ſn-
perioribns circa tranſmisſionem, & ſubintra-
tionem latè dixi.

Quartò non obſtat, vt nepotes non ve-
niant vbi damnum filiorum teſultaret, cùm,
ſi rectè animadnertatur, damnnm eſſet pro-
nepotum, ſi non intelligerentur ſub voce fi-
liorum, non autem Ioannis Aloyſij ex ip-
ſorum incluſione, qui haberet plus de ſub-
ſtantijs teſtatoris, qnàm linea Ioannis Hiero-
nymi, contra mentem, & verba eiuſdem di-
ſponentis, reſpectu portionis filiorum Petri,
& ſic lineæ diſtinctæ, & ſeparatæ à lineis Mu-
122 tij, & Martini: nam damnum eſt † diminu
tio patrimonij, l. damnum. ff. de damno infe-
cto, Corneus conſi. 419. circa primum con-
ſultationis articulum, numero quarto, lib. 3.
Proinde conſiderata incluſione ſub verbo fi-
liorum, tranſmisſione, vocatione ex conie-
cturis poſitionis in conditione, & interpreta-
tione, pronepotes verſarentur in diminutio-
ne patrimonij, & Ioannes Aloyſius non in dã
no vitando, ſed in lucro quærendo: & certè
123 non eſt † par ratio damnum pati, & lucrũ
non capere. l. finali, §. ſi quis verò. C. de co-
dicill. l. iuris ignorantia, & l. error. ff. de iu-
ris, & facti iguoran. Corneus conſilio 300. vi
ſo themate, numero 3. lib. quarto. & pro-
pterea cum nulli damnum inferatur, multò
magis debent nepotes ſub voce filiorum com-
præhendi, in actu ipſis fauorabili. Maximè,
quia ſumus in teſtamento aſcendentis, cui iſti
pronepotes ab inteſtato fuiſſent ſucceſſuri v-
na cum Ioanne Aloyſio, quo caſu de plano ne
gocium procedit, Aretin. in indiuiduo, conſi-
lio 146. reſpondendo ſnmmatim, colum. ſe-
cunda, verſicu. præterea ſicut, & verſicu. ſi-
cut ergo de iure, quem ſequitur Curtius iu-
nior conſilio 57. habita diligenti, numero
quinto, verſicu. ſecundò principaliter mo-
neor. Socinus iunior conſilio 146. viſo teſta-
mento, numero 12. lib. ſecundo, colum. pri-
ma, conſiderato themate, numero 42. verſi-
cu. nam quando teſtator, lib. 3. idem etiam
voluere, Alexan. conſil. quinto, circa primũ
dnbium, nnmero 7. verſicu. ſed de iure, lib.
3. And. Alciat. conſi. 69. fideicommisſi verba,
nnm. 10. lib. 9.

Ad ſecundum motiunm de poſitis in condi
tione, vt non ſint vocati dicti pronepotes, ex
allegata opinio. gloſ. in dicta l. Lucius, in ſu-
perioribus reſpondetur, conſiderando conie-
cturas, ex quibus dicta concluſio magis com-
muniter recepta limitatur, & præſertim con-
iecturam maſculinitatis geminatam, atque re
petitam. Et ſi adhuc diceretur qualitatem i-
ſtam non poſſe coniecturam vocationis indu-
cere in propoſito, cum in Regno hoc Nea-
politano adſit Regia Conſtitu. incipiens, In
aliquibus Regni partibus. titu. de ſnccesſio.
Comit. & Baron. lib. tertio, diſponens, quòd
ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant,
124 ſed debeant dotari de paragio, qnod † eſt
legitima, vt ibi declarat Andr. de Iſern. co-
lum. ſecunda, verſicu. nam paragium, colum.
3. verſicn. ſed tunc non credetur ei, columna
quinta, verſicu. veruntamen cum hoc onere,
colum. octaua, verſicu. ſed hoc paragium, &
colum. nona, verſicu. item multò magis. Mat
thæ. de Afflict. deciſ. 162. pater reliquit, num. 2.
dos enim ſuccedit loco legitimæ portionis
125 † ſtante ſtatuto, quòd filiæ fœminæ non ſuc-
cedant, ſtanribus maſculis. l. quoniam nonella.
C. de inoffic. teſtam. Capy. deciſ. 158. in cauſa,
nn. 3.

nu.3.deciſ.176.einſdem initij, nn.9. licet etiã
ad paragium,hoc conſtituendũ And.ibid. col.
12. verſicu. nos dicimus, & Afflict. in 12. quę
ſtio. nume. 32. præſertim in nobili multa con
ſiderent, vt per eos, & Regni conſtitutio
126 † ius municipale eſt Regni, & non vniuerſa
le, totumq́ue Regnum pro vna prouincia ha-
127 betur, † vt dicit idem Iſern. in Conſti.Re-
gni, Conſuetudinem. in princ. verſicn. & ſic
declarat Regnum,de præſcrip. Afflic. deciſio.
404. fuit per illuſtrem, numero 6. verſicn. &
conſtitutio. & propterea ſtante dicto ſtatuto,
vel conſtitutione, ceſſat illa rario, quæ inſpe-
cto iure communi poſſet conſiderari excluden
di fœminas, cùm iam ab ipſo ſtatuto ſint ex-
128 cluſæ, prout † in his terminis eandem ma-
ſculinitatis coniecturam limitant, Socinus ſe
nior conſil. 116. iu cauſa filiorum, colum. 4.
verſicu. pro certo iſta ratio, lib. 3. Marian.iu-
nior conſi. 111. ex themate, nume. 32. verſi.
& poſito. dicens eſſe pulchram, & óptimam
declarationem, quam non negarent Guido
Pap. & Decius, vt ipſe credit, quod repetit
conſil. 118. propterea difficultas, nume. 19.
conſilio 119. viſo teſtamento, nume. 31. ver-
ſicu. & fortè, lib. primo, ac etiam alibi, Hie
ronym. Cagnol. numero 51. Franciſcus Ripa
colum. 4. de communi atteſtans, And. Alcia.
in verb. ſine liberis, & Vbertin. Zuccard. in fi
ne notabilium, poſt numerum 90. in l.prima,
C. de pactis.

Reſpondeo, quòd etſi prædicta limitatio
valeat magis communiter recepta, Decij ta-
men ſententia in puncto inris verior eſt, vt
in tracta. an & quando liberi in condit. poſiti
vocen. explicaui. verum, quia à Socino rece-
dendum non eſſe conſulendo, & iudicando di
cebam, qnod nunc etiam ratum habeo, ideo
ſaluando receptiorem ſententiam, declara-
129 ri poteſt, † vt ſit vera, cum teſtatoris in-
tentio non ex alio, quàm ex ſimplici expreſ-
ſione maſculinitatis in conditione deduci poſ
ſet, vt nihil tunc ipſa qualitas operetur, ex
quo teſtator præſumitur ſe voluiſſe conforma
re cum ſtatutaria diſpoſitione. Sed ſi alio mo-
do vltra ſtatutum colligi poſſet teſtatorem
ſuam familiam, agnationemq́ue conſeruare
voluiſſe, & hæc qualitas ad teſtantis diſpoſi-
tionem directè referri videatur, qui non con
tentus ſtatuto, ſibi ſuisq́ue poſteris expresſim
prouidere voluit, coniectura hæc ad filiorum
maſculorum fauorem operetur: non enim
cenſendum eſt teſtatorem fortuitò hanc qna-
litatem expresſiſſe, ſed quia propoſuit vltra
ſtatutum ſibi conſulere, tacitamq́ne rationem
in ſtatuto retentam, clariorem reddere, ex-
pliciteq́ne ſtabilire. Si enim Dominus Ioannes
Carolns teſtator ſtatuto acquieſcere voluiſſet,
tot conditiones, nexus, prohibitiones, tot-
q́ue ſubſtitntiones, quibus vſus fuit, ordinare
non oportebat, vt propterea non cenſeatur
velle, quod ſtatutum dictat: eo inquam mo-
do quo ſtatuit, ſed alio modo quo ipſe diſpo-
ſuit, illudq́ne congruere videatur legis pro-
uiſionem ceſſare, vbi hominis diſpoſitio ad-
eſt. licèt enim mater, & auia tutrices ex lege
ſint, ſi tamen in teſtamento relinquantur, non
legitimæ, ſed teſtamentariæ tutrices erunt.
quod ſi contingit, vbi idem circa eaſdem per-
ſonas, & res diſponitur, quid vbi alio modo
præcipitnr, & ordinatur? vt enixa mens ſit
attendenda, & ex ſe principaliter conſideran
da, qnicquid poſtmodum in conſequentiam
quandam ſtatuto conformis exiſtimetur. Pro
inde cum tot in huiuſmodi teſtamento con-
iecturæ concurrant, & illa ratio ſtatuti, vltra
qualitatem maſculinitatis ſit expreſſa, ad ra-
tionem expreſſam, non tacitam teſtantis vo
luntas referenda eſt, pro coniecturanda in
conditione poſitorum vocatione. Prædictis
130 non abſimile eſt, † quod Tyberins Decia-
nus conſilio quadrageſimoquinto, non ob-
ſtantibus, colum. prima, inter conſil. Philip-
pi Port. lib. primo, notabiliter tradidit. limi-
tando enim hanc concluſionem de ſtatuto, ip
ſam procedere dixit, vbicunque appareret,
vel credendum eſſet, teſtatorem voluiſſe fœ-
minas ſuccedere eo ordine, qno ab inteſtato
ex forma ſtatuti ſucceſſuræ fniſſent, ſecns
quando appareret teſtatorem voluiſſe fœmi-
nas alio ordine ſuccedere, qnàm per ſtatu-
tum diſponeretur. tunc enim ceſſaret ratio,
quæ per Socinum conſideratur, & coniectn-
ra maſculinitatis efficacior videretur: Vt ſit
magis ſpectanda clara prouiſio, & ratio teſta-
toris, quàm ſtatuti tacita ratio, & dubia di-
ſpoſitio ob varias interpretationes, qnas reci-
pere poſſet. & eo maximè hoc dicendum eſt,
cum ab huinſmodi præſumptione, & conie-
ctura conformitatis teſtatoris cum ſtatuto,
131 † de facili recedatur, vt per Corneum, conſi-
lio 83. videtur in hac conſnltatione, ſub nu-
mero ſecnndo, conſilio 91. viſa facti narra-
tione, colum. ſecunda, numero primo, lib.
primo, Aymon Crauetta conſilio 180. quan-
do reddidi conſilium, colum. fina. nume. 4.
verſicu. quartò reſpondeo, & conſi. 250. iam
reuocatur, col.1.nu.2.

Er vltra dictas coniectnras, aliæ duæ pluri-
mùm vrgentes concnrrunt. Prima, quòd ſn-
132 mus in fideicommiſſo † particulari, iuxta
doctrinam Ange. in l.in legatis, in lectu. Flo-
rentina. C. de legatis. quem ibi cæteri ſeqnun
tur, ac etiam alibi Berous conſilio 110. mate-
tia propoſitæ qnæſtio. numero 41. verſiculo,
& hoc fortius, lib. ſecundo. & in eodem ca-
ſu, idem conſuluit Socinus iunior conſil. 158.
abundè, colum. fin. nu. 76. de magis communi
opin. atteſtans. lib. 2.

Secunda, nam filij ſunt poſiti in conditio-
ne, ſub qualitate maſculorum † de legitimo
133 matrimonio, vel filiorum legitimorum, &
naturalium ex corpore natorum, quæ condi-
tio primæ æquipollet, quo quidem caſn, vo-
cati cenſentur. Socinus iunior conſi. 110. Diu
in hac conſultatione, numero 26. libro tertio.

vbi de vera, & communi opinio. teſtatur, &
conſi. 145. viſo teſtamento, num. 39. verſic.
poſſent etiam, eodem volum. dicens eſſe potiſ
ſimam coniecturam, & cui nihil opponi po-
teſt. Thobias Nonius Peruſinus, conſi. 32. vi-
ſo, numero vndecimo, verſicu. ſecunda eſt
coniectura.

Prætereo coniecturas prohibitionis aliena-
tionis, cum cauſæ expreſſione, ac etiam quod
Vallis denominetur ex nomine Ioannis Caro
li Riueræ, vt denominatur, cum deſuper ex-
preſſæ ſufficiant.

Ad motiuũ de trãſmiſſione conditionalis fi
deicommiſſi, quæ regulariter non procedit,
reſponſum extitit conſiderando coniecturas
ex quibus tranſmitti poteſt, & iam ex hoc fi-
deicommiſſo deducuntur: poteſt enim teſta-
tor facere, vt fideicommiſſum, quod aliter nõ
134 eſſet tranſmiſſibile tranſmittatur, † ſicut
etiam poteſt per contrarium, vt tradit Iaſ. plu
rima adducens conſi. 154. teſtator habens, co
lum. 3. & 4. & infra, lib. quarto, Decius, conſil.
574. in cauſa, quæ agitur, colum. prima, &
ſequen.

Et ita dicendum eſt in propoſito themate,
vt tranſmiſſio ex coniecturis fiat, cum ius trãſ
135 miſſionis † fauorabile ſit, vt declarauit
Franciſcus Aretinus in l. cum filiofamilias, nu
mero 25. de lega. primo, & dilucidius Socin.
in l. qui duos, in princ. nume. 26. ff. de reb.
dub. ac denique Hieronymus Zanchus in rep.
l. hæredes mei, §. cum ita, nume. 212. verſi.
prædicta ergo concluſio. ff. ad Treb.

Aliud fundamentum de ſubintratione cum
plenè fuerit reſolutum, non eſt vlterius inſi-
ſtendum, cum gloſſæ opinio ſit magis vera, &
magis communis, & cum gloſ. opinione eſt
136 pertranſeundum, † Decius in l. vt vim, nu-
me. 34. de iuſtit. & iure, in c. 1. nume. 43. de
conſtitu. conſi. 23. & pro tenui, num. 6. verſi.
ſimiliter opin. gloſ. conſi. 146. eiuſdem initij,
num. 7. Afflict. deciſ. 384. non ponam caſum,
num. 3. poſt Bal. in l. 1. ff. de ſenat. dicentem, iu
dicando nunquam recedas ab opinio. gloſ. &
idem Bal. in l. quamquam, num. 9. in fi. verſicu.
Dicit Iacobus Burrigar. C. de ſenten. quæ ſine
cer. quant. aſſeruit, quòd in magnis dubijs ſem
per eſt tenenda opin. glo. Soc. conſi. 80. de duo
bus, num. 4. lib. 1. Guid. Pap. q. 39. Doctores in
iure ciuili, num. 2. Alexan. conſi. 92. viſo, num.
4. lib. 2. Curt. ſenior conſi. 63. antiquiſſima, &
nobiliſſima familia, num. 3. Grat. conſi. 75. quã
uis, nume. 21. lib. 2. Dom. Ioan. Cæphal. conſil.
698. Illuſt. Domina Laura, numero 12. conſilio
747. in hac cauſa, nume. 13. lib. 5. Franciſc. Bec
cius conſ. 16. tametſi, num. 6. verſicu. quæ cum
ita ſint. Rolan. de Valle, conſi. 34. vidi dubia,
num. 9. lib. 4. vbi poſt Abbatem quem allegat,
in curia Romana ab opinio. gloſſæ non rece
di teſtatur.

Eſt etiam alia opin. diſtinguens, & alias opi
137 niones contrarias concilians, † ſequenda, l.
hoc amplius, §. 1. & ibi Bar. ff. de dam. infec. Fe
lyn. in c. canonum ſtatuta, col. fi. verſic. ſecundò
nota. de conſt. Are. in prin. Inſt. de empt. & ven
di. col. 2. verſ. & iſtam dicit. Cur. iunior conſil.
10. viſa ac diligenter conſiderata, ante nume.
2. dicens ita feciſſe Iuriſconſultum in l. adeo.
§. cum quis. ibi, eſt etiam media ſententia. ff. de
acq. rer. dom. atteſtanſque glo. in l. apud anti-
quos, C. de furt. dicentem, diſtingue tempora,
& concordabis ſcripturas, Pariſ. conſi. 47. ſi cõ
ſideramus, num. 76. lib. 3. conſi. 92. prima du-
bitatio. num. 30. lib. 2. Socin. iun. conſi. 39. per-
ſpectis his, num. 78. conſi. 121. eleganter, num.
36. in fi. lib. 2. Grat. conſi. 30. viſis compromiſ-
ſis, nume. 33. lib. 1. conſ. 64. profecto caſus iſte,
nume. 36. lib. 2. Io. Cæph. conſi. 208. rectiſſimè,
num. 2. conſi. 240. Magnifici Domini, num. 21.
lib. 2. conſ. 283. Mag. Dom. Vbertinus, num. 21.
eod. vol. conſ. 306. conſultatio ſi equens eſt, nu
me. 98. conſ. 220. plures, num. 30. lib. 3. Cæpha.
iun. conſ. 708. in cauſa, nu. 52. inter conſi. eius
genitoris, lib. 5. Iacob. Menoch. conſi. 257. & ſi
grauis, num. 82. lib. 3.

Non obſtat ratio Ioan. Crot. d. conſ. 39. nu.
4. dum dicebat, repræſentationem, & ſubintra-
tionem filij prædictam in gradum, & locum pa
tris per fictionem procedere, quod voluere e-
tiam Fran. Aretin. conſi. 164. diligenter, & matu
re diſcuſſis. colum. 3. ver. ſecundò hoc proba-
tur, Alex. conſ. 204. conſideratis verbis, num. 7.
ver. & quòd filius, lib. 2. Carol. Ruin. conſ. 171.
caſus iſte, num. 11. verſi. & maximè, quia quod
nepos, lib. 2. Rol. de Val. conſ. 60. Iacob. Meno
chius conſi. 200. vtinam, quod Iuſtinianus, nu.
42. lib. 2. & ratio eſt, quia appellatione filij con
138 tinetur nepos ex interpretatione † extenſi
ua, Bar. in l. liberorum, col. 2. de ver. ſig. Alexan.
conſi. 17, ponderatis his, colum. 2. nume. 4. con
ſilio 125. attentis verbis, colum. 3. numero
11. lib. 5. Corneus conſi. 90. ſcrupuloſa, co-
lum. 1. nume. 6. lib. 3. conſil. 290. tota vis
conſultationis, & colum. 2. nume. 2. verſicu.
his tamen, lib. 4. Saluſt. de Peruſ. de commu
ni atteſtãs, in ſubſcrip. ad conſil. Soci. conſi.
152. caſus iſte, numero quinto, lib. primo,
Decius conſil. 95. & pro tenui, in ſecundo du
bio, colum. 3. num. 6. conſi. 372. viſis, poſt
nume. 1. & numero 7. verſicu. prima eſt, &
ante nume. 10. verſicu. non obſt. t, quod de
proprietate ſermonis, conſi. 545. viſo teſta-
mento, colum. 6. nume. 5. Curtius iunior cõ
ſilio 57. habita diligenti conſideratione, col.
3. nume. 6. Carolus Ruinus conſi. 163. caſus
talis eſt, nume. 10. verſicu. quia cum nepo-
tes, lib. 3. Socinus iunior conſi. 114. viſis, co-
lum. ſecunda, numero 9. lib. primo, conſilio
53. videbitur fortaſſe, nume. 2. & 7. conſilio
108. viſo puncto, colum. 4. numero 21. lib. 2.
conſilio 30. reſolutio, colum. ſecunda, num.
11. libr. 3. Iacobus Mandel. conſilio vige-
ſimonono, pro diſcuſſione, numero 11. con-
ſilio 60. habet præſens caſus, numero 6. & 20.
Matth. de Afflic. in conſt. quampluriuum. nu. 19.
139 tit. de Adiut. exig. ab homin. † Sed quando ve

ritas,

ritas , & fictio concurrunt, prçualet veritas. l.
filio quem pater, vbi Bar.ff.de liber.& poſthu.
ergo Ioan.Aloyſius qui filius eſt, debet dictis
pronepotibus præferri.hinc dicebat Bal.conſ.
373.num.8.lib.1. ſenſum naturalem, non fictū
140 in teſtamentis eſſe accipiendum,† quia mens
hominis naturalis eſt.& verba teſtatoris in du
bio ad naturalem,non ciuilem intelligentiam
redigenda eſſe,tradit Pet.de Anch. conſil.225.
Videtur prima facie.in prin.ver.Nam iſti poſ-
ſunt dici.Cur.iun.conſ.145.Magnificus Dom.
Comes, num.21. & quod vbi agitur de volun-
tate teſtatoris interpretanda,fictio non atten-
datur,voluit Io.Cæpha.conſ.82.Hæreditas du
plex,num.71.conſ.111.Magnificus olim.num.
13.lib.1. nam verba propriè ſunt capienda. l.
non aliter,in princi. ff.de leg.3. & quod per fi-
ctionem eſt tale,non dicitur propriè tale , l. 2.
§.nec enim.ff.de vſuf.ear.rer.quæ vſu conſum.
§.conſtituitur,Inſt.de vſufr.l. lege Cornelia,in
fi.ff.de teſtam.

Nam multipliciter reſpondetur . Primò ex
mente Caroli Rui.conſ.115.Caſus iſte, col.7.
num.16.verſi.Licet ergo.lib.3.qui poſt Oldra-
dum,relatum a Pau.de Caſt.conſ.164. In præ-
ſenti cauſa.col.3.nu.3.verſi.Omiſsis pluribus.
lib.2.melius negocium explicantem, dicebat,
ꝙ iſti pronepotes poſſunt dicere ſe eſſe ex cor
141 pore † aui teſtatoris, ſicut ipſe Ioann. Aloy-
ſius nepos, eo quod portio paterni corporis
transfuſa fuit in procreationem filij.l.cum ſci-
mus.C.de agric.& cenſit.lib.11. ante fi.vbi eſt
text.clarus,quod filius portio eſt paterni cor-
poris , quæ licet in nouum hominem conuer-
ſa ſit, negari tamen non poterit quin vera ca-
ro, & corpus patris remanſerit , qui (vt natu-
rales aſſerunt) formam in creatione filij præ-
bet, & mater materiam , forma autem dat eſ-
ſe rei,l.adeo . §. inſulam.ff. de acq.rer. domi.l.
Iulianus . §. ſi quis rem.ff.ad exhib.l.ſi is qui.
§.quædam.ff.ad l.Falcid.licet ergo (inquit Ca-
ſtrenſ.) reſiduum corporis, quod apud pa-
trem , tanquam radicem remanſerit , extin-
ctum ſit , hic tamen portiuncula quæ in pro-
creationem fuit transfuſa non fuit extincta,
ſed aucta.Proinde quo ad corpus ipſum , filij
corpus pōt dici verè & proprie corpus patris,
licet alio reſpectu dicatur verè nouus homo,
ſed fictè idem.Sicut ſi è radice vitis aliquis pal
mes propagaretur,deinde vetus radix exicca-
retur , non propterea exiccaretur ramus , ſeu
palmes in noua radice propagatus , l. adeò.§.
fina.& l.qua ratione. in prin. de acq.rer.dom.
& diceretur eadem vitis cum illa,vnde proceſ-
ſit , licet renouata , & noua radicē alita : facit
quod not.per gl.in l.obligationum ferè §.pla-
cet.ff.de act.& obl.l.damni. §. ſi is qui vicinus.
de dam. infec. quamuis alio reſpectu, propter
nouam radicem,ſeu alimētum,noua arbor di-
catur,l.ſed ſi ex meis.§.arbor. d.tit. de acq.rer.
dom.ita nepos iſto reſpectu dicitur nouus ho-
mo, licet non reſpectu corporalis ſubſtantiæ.

Exemploq; nobis ſit, ꝙ ſi vna actio,pota ex te
ſtamento in alteram ex ſtipulatu animo nouā
di transfundatur,licet prima extinguatur,non
tamen extincta dicitur,cum alia loco ipſius ſu
brogata ſuperſit , in quam fuit transfuſa ſub-
ſtantia primæ . nec eſt falſum dicere, quòd il-
lud ſit debitum ex teſtamento , licet actione
ex teſtamento non debeatur . l. cum filius. §.
hæres meus . ff. de legat. 2. quia non titulus
actionis , ſed originalis cauſa inſpicienda eſt .
142 † l.tutor.ff.de fideiuſſ.l.qui id quod.de do-
na.& ad hoc, vt aliquid dicatur verum,ſufficit
quod habeat aliquid veritatis admixtum , l.
quid tamen . ff. de contrah. emp. & vt aliquid
dicatur extare,ſufficit,vt quantuncunque mo-
dicum de illo extet,l.domum. verſicu.Si verò
quantacunque. d.tit.l.ſi cui vſuſfructus inſulæ.
ff.de vſufr. Vnde per prædictam rationem pa-
tet,quòd nepotes,& pronepotes inſpecto ſemi
nio quodā poſſunt dici filij , & nati ex proprio
corpore aui,quando diſpoſitio, (vt in propo-
ſito) in perſona filij originem non ſumpſit.

Secundò reſpondetur,non eſſe veram illam
143 propoſitionem, † vt cum veritas,& fictio cō
currunt,veritas præualeat,vbicunq; fictio ean
dem vim a iure habet, quam ipſa veritas reti-
net , & ambæ ſimul eſſe poſſunt, ſicuti in caſu
noſtro,vbi lex ſtatuit filium ingredi locum pa
tris , vt concurrat cum patruo in ſucceſsione
aui. d. §. cum filius.Inſti.de hæred. quæ ab in-
teſt.defer. quę quidē declaratio corroboratur
ex notatis per Bart.in l.1.§.hoc S.C. ff. ad Syl-
lan. cum dixit , quod quando fictio , & veritas
circa idem concurrunt,eodem reſpectu, fictio
præualet , & in iſtis terminis Bartolum ſequi-
tur Carol. Ruin.d.conſ.115.nume.18.lib.3, &
hoc tanto magis,dicebat Iaco.Menoch. conſil.
124.Tametſi.nu.205.lib.2.procedit,quia quod
filius patris ſui perſonam aſſumat à Principe
144 approbatum eſt, † & quando fictio appro-
bata eſt à principe, veritati præualet , vt tra-
dit Ioann.Igneus in l.1.§. domini. 3.nume.24.
ff. ad Syllan.

Tertiò dici poteſt , quod eſto filius perſonā
patris ꝑ fictionem inducat quo ad ipſam origi
nem , attamen quo ad ſucceſsionis effectum
cenſetur verè,& propriè pater , vt nihil omni-
nò ab eo differat:lex enim aliquid quod in ſua
poteſtate eſt,fingendo ſtatuens,nō fictè, ſed ve
145 rè, & propriè facere † dicitur,Bar. in l.ſi ma-
ritus.§.legis,prope fi.ff.ad l.Iul. de adult.Iaſ.in
l.filio quem pater.num.16. ff.de lib. & poſthu.
Caro.Rui.conſ.86.Attenta legitimatione.ſub
nu.14.verſ.Ad idem etiam facit. lib.3.

Quartò reſpondetur, repræſentationē hanc
non ex fictione , ſed magis ex præſumptione
procedere,cum lex præſumat,quod auus dece-
dens inteſtatus, vel teſtatus voluiſſet nepotem
cum patruo in ſua ſucceſsione concurrere
146 præſumptionemque † non fictionem eſſe de
clarant Soc.iun.conſ.116. Viſo puncto prædi-
cto.nume.15.lib.1.Pariſ.conſil.38.In hac con-
ſulta-

ſultatione, nu.14. lib.2. poſt Socinum ſen.quē
citat.Io.Cæph.conſ.489.Teſtator filijs inſtitu
tis,nu.57.lib.4.quod ſibi etiam volnit Iac.Me
noch.cōſ.357.Dubitatio hæc expreſsè.nn.33.
vbi alios citat.lib.4. ad quod probandum ipſe
inducit , ꝙ ſi hæc eſſet fictio legis, ſicuti Bald.
& eius ſequaces opinati ſunt,non poſsit aliter
147 diſponere,cum non poſsit quis † legis fictio
nem tollere,Fran.Are.in l. ſi ita ſtipulatns fue-
ro.§.ſi Titius.ff.de verb.obl. Alex.conſ.158.In
cauſa & lite. num. 9.verſic. Nec obſtat ſi dice-
retur . libro 2.

Quintò congruit, ꝙ licèt hæc ſubingreſsio
ex fictione procederet, illa attenditur, quādo
natura rei ſuper qua interponitur,illam patere
tur,vt dicit Rol. de Val. conſ.68. Perſpectis di
ligenter,nu.43.lib.1. dicens ad iſtum caſum fi
ctum extenſionē fieri mediante interpretatio
148 ne paſsina † procedente ab alijs regulis iuris
communis, l.1.§.lex Falcidia. ff.ad l.Falci.ſed
de iure communi habemns regulam dicētem
ꝙ ſubrogatum ſapit naturam eius,in cuius lo-
cum ſubrogatur.l.ſi eum. §. qni iniuriarum.ff.
ſi quis caut. Sed filius fratris ſuccedit in gra-
dum,& locum patris.§.cum filius.Propterea ſi
cut lex admitteret patrem iſtorum filiorum ſi
viueret ad concurſum cum fratre: ita etiā de-
bet admittere filium ſubrogatum,& ſucceden
tem in locum,& gradum eius, & ꝙ repugnan-
149 te natura rei † verba verificentur in caſu fi-
cto,ante Rolandum voluit Ruin. conſil. 171.
Caſus iſte.num.17.verſicu.& pro hoc reſpon-
detur , libro 2.

150 Sextò, fictio eſt fundata in æqnitate , & ex
ea regulatur.cùm ergo ęquitas ſit pro iſtis pro
nepotibus , qui voluntatem teſtatoris ſaltem
coniecturatam habent,fictio eis obeſſe non de
bet, vt poſt Socinum tradit Menoch.d.conſil.
357.ſub num.34.ver.reſpondetur tertiò.lib.2.

Vltimo non eſt ambiguum , ex coniectura
151 voluntatis,verba teſtatoris ciniliter † etiam
intelligenda eſſe,l.Gallus.§.& quid ſi tantum.
de libe.& poſth.nam & à propria verborum ſi-
gnificatione receditur,vt declarat Fran.Mant.
in trac.de coniec.vlt.vol.lib.3.ti.4.nu.15.in fi.
ver.Sed tamen ex coniectura.& teſtator ſi fuiſ
ſet interrogatus,vtiq; dixiſſet dictos pronepo
tes velle gradum,& locū patris ingredi, vt pro
diſpoſito ſit cenſendum,gl.in l.tale pactum.§.
fi.ff.de pact.cum ſim.

Et ita certè teſtator reſpondiſſet,tum ex affe
ctione,vt ſtatim dicam:tum etiam ob æquali-
152 tatē inter eins liberos † ſeruandam , vt quæ-
libet linea ęqualiter de ſuis bonis cōſequatur,
& in lineis ipſis ęqualitas etiam ſeruetur.l.fin.
C.comm.vtriuſq; iu. ob quam æqualitatem in
ra collationē indnxerūt, l.vt liberis,& l.illud,
C.de colla.& hoc ne inæqualitas inuidiam, &
diſcordiam pareret,l.cum oportet,C.de bonis
quæ lib.Soc.iun.plurib.hoc comprobans,cōſi.
160.Circa præſentem conſultationem.nu.20.
& inf.lib.2.Et ꝙ ficta proximitas per legem in
ducta hoc caſu,veræ æquiparetur, tradit Ioan.
Cæphal. conſil. 489. Teſtator filijs inſtitutis.
num. 66.lib.4.

Non obſtat ꝙ D.Io. Aloyſins fuerit à teſta-
tore prędilectns tanquam inſtitutus, & dicti
pronepotes tanquam in conditione tantū po
ſiti minus dilecti videantur, vt prædilectus in
inſtitutione, cenſeatur etiam in ſnbſtitutione
prędilectus,& vti natus, ac conceptus tempo-
re conditi teſtamenti ad enndem maiorem af
fectionem,quam ad pronepotes naſcituros ha
buerit. Nam & ſi hoc contrarium in ſuperiori
bus radicitus fuerit ſublatum : vlterius,vt Cæ-
phal.d.conſi.16. Viſis omnibus,nu.60.inquit,
repręſentatio gradus,hoc etiam tollit argumē
tum,licèt pronepotes ex allegatis coniecturis
fuerint vocati, & in diſpoſitione poſiti , qnod
Cæphalus in ſuo themate non præſuppoſuit ,
ne tam altum pelagus ingrederetur.Quo verò
ad dilectionem reſpectu natorum,non naſcitu
rorum ſubdit,num.62.ſat eſſe,terminos repræ
ſentationis adhuc retinendo, ipſorum patrem
quem repræſentant , eo tempore natum fuiſ-
ſe , quo teſtator diem extremum clauſit , vt
repræſentationis ins , ac tranſmiſsionis ſuffi-
ciat,poſt And.Tiraq.in tract.de retrac.lignag.
§.11.titu 9 ſub num.6.in fi.verſi.Vt interim il-
lud omittam. Vel ſecnndò,& fortius reſponde
ri poteſt, argumentnm prædictum de natis, &
naſciturís ad prędilectionem coniecturandam
153 validum eſſe,vbicunq; fideicommiſſum † pu-
rum eſſet : ſecus in hoc fideicommiſſo condi-
tionali , in quo ſufficit , ſubſtitutum eo tem-
pore in rerum natum eſſe , quo fideicommiſsi
dies cedit,& ſic tempore purificatæ conditio-
nis , vt ex Alexandro d. conſil. 37. Viſo the-
mate , num. 19. lib. 6. dicebam , quod etiam
voluere,idem Alex.conſil. 13. Circa primum
dubium, ſub num.3. verſicu. Sed in propoſito
noſtro, & conſi.26. Videretur fortaſſe,nn.14.
lib.3. Socin. in l.ſi cognatis , nume.30. de reb.
dub.& conſi.10. Conſideratis,colum.fi.num.
12.verſicu. Tamen quando fideicommiſſum.
lib. 3. Pau. de Caſt.conſi. 16. Viſo dicto pun-
cto.colum.4.in princ. lib.2.Dec.conſil.217. In
caſu propoſito,in fine,verſic.Non obſtat,Cur.
iun.d.conſi.111.Dom.Paulus de Raude.num.
19. conſil. 113. Pro reſolutione motiuorum.
nume. 11. Rub. d. conſil.8. Præſupponitur in
facto.ad ſin.num.10. conſil.28. Circa præmiſ-
ſam,colum.3.num.9. de magis vera,& commu
ni opinione atteſtans.Pariſ.conſil.31. Conſi-
derato primo capite,num.41.lib.2.Carol.Rui.
d.conſil.117. Viſo teſtamento, colum.6.num.
20.lib.2.conſil.160.Viſo, & perlecto teſtamen
to,num.10.eod.volum.rurſus,Cæphal.conſil.
262. Dom. Franciſcus,nume.14.vbi de magis
communi opi.meminit. lib. 2. & poſt Andreā
Alcia.tradit Franc. Mant.in tract. de coniect.
vltim.volun.lib.8.titu.12.num.14.verſic. Sed
tamen aduerte.vbi verſicu. Illnd tamen in du-
bium non venit.dicit conceptos poſt mortem

teſta-

teſtatoris dubio procul admitti, quando ipſe
teſtator ad plures ſubſtitutionum gradus di-
154 greſſus fuit, † adeò vt non ſit veriſimile
eum conſideraſſe illos duntaxat, qui ſe viuo eſ
ſent concepti, vt Socin. ſen. admonuerat in
d.l.ſi cognatis, num.30. quod in præſenti the
mate contingit.

Circa hanc tamen prædilectionis coniectu
155 ram, conſideranda eſt illa diſtinctio, †quam
Hieronymus Gabrielius Iuriſconſult. iudicij
acumine clariſsimus, conſil.96. Antonius de
Nobilibus, columna 6. numero 21. verſiculo,
Non videtur, accuratè ſcripſit, in ſecundo ca-
pite, quòd ſi tractaretur vt excluſus is cen-
ſeatur, qui quamuis attenta natura poſterior
gradu ſit, tamen ordine ſucceſsionis inteſta-
ti inſpecto, æquè dilectus ſit cum anteriore,
veluti nepos, aut pronepos: & tunc ſi ex te-
ſtamento is vocatus non ſit, ſed ſolum in con
ditione poſitus contra regulas iuris, & legiti-
mam, iuſtamque interpretationem æquè di-
lectus, qui expreſſam voluntatem reſiſtentem
non habeat, non putatur ex tacita voluntate
excluſus, niſi alia coniectura adſit, tametſi al-
ter æquè dilectus ſit expreſsè excluſus, & con-
ſequenter æquè dilecti excludantur nec ne,
in conditione poſiti nihil interſit, quia nemo
eorum ex teſtamento vocatur, ſed de exclu-
ſione poſiti in conditione quæritur ad vtili-
tatem alterius, dicens ſic loqui Alexandrum
conſilio 38. Perſpectis his.colum.fi. num.11.
& infra, libro 6.

Et quamuis in naſcituris, Curtius iun. con-
ſilio 57. Habita diligenti conſideratione, nu-
mero 11. & 12. verſiculo, Puto in propoſito
noſtro, & conſilio 58. Circa præmiſſam con-
156 ſultationem, numero 5. diſtinguere † mo-
litus fuerit, eius tamen diſtinctionem parui-
faciendam eſſe ſcribit Cæphal. conſilio 659.
Cum Bartholomeus. columna 5. numero 24.
verſiculo, Quibus conſtat. libro 5. cui inhæ-
rendum magis, quàm Manticæ in propoſito
exiſtimo.

Vltimò non obſtat, quòd in fideicommiſ-
ſis quando plures collectiuo nomine vocan-
tur, attendi debeat proximitas grauati, non
teſtatoris: nam licet huic fundamento reſpon
ſum fuerit, vlterius dici concludenter poteſt,
quòd præſuppoſita hac opin. ita demum vera
eſſet, ſi teſtator in ſubſtitutione verbis collecti
uis vſus fuiſſet, vt quandò ad fideicommiſſum
157 † agnationem, vel familiam vocaſſet, l. pe-
to. §. fratre. de legat.2.d.l.cum ita. §. in fidei-
commiſſo, eo.titu. l. fina. C. de verbo.ſignific.
vel quando vocaſſet deſcendentes, vt per Ca-
rol. Ruin. conſil. 92. Caſus de quo quæritur.
num 1. & latius, nume.8. lib 2. conſil.92. De
duobus principaliter, colum 3. num.6. verſic.
Et quia dicti deſcendentes. lib. 3. & generali-
ter in omnibus nominibus collectiuis, tradit
Dec. conſilio 236. Non parua, numero ſe-
cundo, conſilio 248. Viſa, numero quarto, &
Aymon Crauetta conſilio vigeſimoſecundo,
Magnificus Dominus Gulielmus. numero 4.
tunc cum proximior præferatur, ſi nepos vo
luerit cum patruo concurrere, oportet quòd
intret in locum patris, in cuius locum quan-
do ingredi non poteſt, vt quando non agi-
tur de ſucceſsione aſcendentis, vel patrui, ſeu
auunculi, amitæ, vel materteræ, excluditur. hic
autem non eſt caſus noſter, tum quia agitur de
ſucceſsione aſcendentis: tum etiam quia di-
cti pronepotes ſub verbo filiorum continen-
tur, vt ſupra eſt latè oſtenſum: quod verbum
158 filiorum, † non collectiuum, cum aptum
non ſit plures perſonas complecti, vt nomen
liberorum, poſterorum, deſcendentium, &
ſimilium, Dec. conſilio 223. In caſu propoſi-
to, numero 4. & infra, Pariſ. conſilio 47. Si-
conſideramus, numero 50. cum ſeqnen. libro
3. Socin. iun. conſilio 126. Maxima profectò.
numero 27. verſiculo, Quintò optime facit.
libro 1. cum ſimilib. ſed eſt nomen ſpeciale,
vt declarat Carol. Ruin. conſilio 122. Quia
circa caſum. columna 2. numero 2. verſiculo,
Secundò facit, libro 2. dicens expreſsè pro-
bari in l. Titius. in princip. de liber. & poſthu.
& hoc idem velle Angel. conſilio 305. Cha-
riſsime frater, & c. & poſt iſtos voluit Ioann.
Cæphal. conſilio 262. Dominus Franciſcus.
numero 14.

Fortificantur prædicta, nam dicti pupilli
pronepotes poſsiderunt mediante reali reſti-
tutione ipſis facta, ac hodie poſsident por-
tionem eoſdem tangentem de dicto fideicom
miſſo: vnde in dubio, licet verſemur in claris,
159 pro poſſeſſoribus † eſt iudicandum, capitu.
ex literis, de probatio. capitu. ne à ſede. de
præbend. in 6. §. commodum. Inſtitu. de in-
terdict. & eſt etiam text. in l. ſi debitor. 1. vbi
Franciſc. Ripa, numero 5. ff. de pignor. Sunt
etiam rei conuenti, ad quorum fauorem
160 † in re controuerſa, eſt pronunciandum,
capitu. fina. in princip. extra de ſenten. & re
iudica. l. Arrianus. ff. de actio. & obligatio. l.
qui accuſare. C. de eden. rei enim ſub iudicis
officio, protectioneque eſſe dicuntur, l. pla-
nè, & l. fina. ff. famil. erciſcun. tractant inſu-
per de conſeruando iure quod habent, Domi.
Ioann. Aloyſius verò de lucro captando, vt di-
cebam. fauorabilior igitur cauſa eſt dicto-
rum pronepotum, iuxta l. quod autem. §. ſi-
milique modo. ff. de his quę in fraud. credito.
l. fina. §. illnd. C. de codicill. Quinimmo
cum ſorores dicti olim Ioann. Caroli iunio-
ris reſtituerint illam portionem dictis Troia-
no, & fratribus, quam reſtituiſſent olim Io-
anni Hieronymo ipſorum patri ſi tunc in
humanis fuiſſet: vnde cum prædictus actor
non contradixerit, ſed tacitè conſenſerit,
161 † non videtur poſſe amplius contradice-
re, capitu. quod ſemel, de regulis iuris, in
ſexto. gloſ. in §. religioſum. in verbo, con-
ſentiente. Inſtitut. de rerum diuiſione, Bar-
to.

to. per illum textum, in l. in diem, numero ſecundo, ff. de aqua pluuia arcenda, & in indiuiduo tradit Ioannes Cephal.conſilio 489. Teſtator filijs inſtitutis, numero 58. verſiculo, Poſtremò res ipſa. libro qnarto.

Concludo itaque ex prædictis, Dominos Troianum, Bartholomæum, & Franciſcum, pronepotes præfati olim Domi. Ioannis Caroli Riueræ ſenioris, ex olim Domino Ioanne Hieronymo eius nepote, ac filio Martini genitos., debere vnà cum Domino Ioanne Aloyſio ipſorum patruo ad fideicommiſſum dictæ Vallis Giniani admitti, quinimmo legitimè in eo ſucceſſiſſe, & ita de iure reſpondeo, ac conſulo pro veritate, ego Ioſephus de Ruſticis, V. I. D. de Ciuitate Aquilæ, & ad fidem me ſubſcripſi, ſolitumque meum ſigillum, quo in his vtor, apponi feci.

F I N I S.